

Forslag til udbudslov

Indhold

Forslag til udbudslov	4
Afsnit 1	
Formål, grundlæggende principper og generelle bestemmelser	4
Afsnit 2	
Anvendelsesområde og tærskelværdier	5
Afsnit 3	
EU-udbud.....	17
Kapitel 1: Forberedelse af udbud.....	17
Kapitel 2: Udbudsprocedurer og projektkonkurrencer	21
Kapitel 3: Indkøbsmetoder	32
Kapitel 4: Fælles indkøb	37
Kapitel 5: Offentliggørelse og gennemsigtighed	39
Kapitel 6: Udelukkelse, egnethed og udvælgelse	41
Kapitel 7: Dokumentation angående udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse	48
Kapitel 8: Fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter	52
Kapitel 9: Underretning til ansøgere og tilbudsgivere og standstill-periode m.v.	56
Kapitel 10: Kontraktgennemførelse.....	58
Afsnit 4	
Sociale og andre specifikke tjenesteydelser og reserverede kontrakter	62
Afsnit 5	
Offentlige indkøb under tærskelværdien med klar grænseoverskridende interesse	64
Afsnit 6	
Offentlige indkøb under tærskelværdien uden klar grænseoverskridende interesse	65
Afsnit 7	
Bemyndigelsesbestemmelser	66
Afsnit 8	
Klageadgang, straf og ikrafttræden.....	67
Almindelige bemærkninger	71
Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser	86
Afsnit 1	
Formål, grundlæggende principper og generelle bestemmelser	86
Afsnit 2	
Anvendelsesområde og tærskelværdier	95

Afsnit 3	
EU-udbud	127
Kapitel 1: Forberedelse af udbud	127
Kapitel 2: Udbudsprocedurer og projektkonkurrencer	145
Kapitel 3: Indkøbsmetoder	175
Kapitel 4: Fælles indkøb	187
Kapitel 5: Offentliggørelse og gennemsigtighed	191
Kapitel 6: Udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse	200
Kapitel 7: Dokumentation angående udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse	228
Kapitel 8: Fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter	239
Kapitel 9: Underretning til ansøgere og tilbudsgivere og standstill-periode m.v.	253
Kapitel 10: Kontraktgennemførelse	258
Afsnit 4	
Sociale og andre specifikke tjenesteydelser og reserverede kontrakter	268
Afsnit 5	
Offentlige indkøb under tærskelværdien med klar grænseoverskridende interesse	274
Afsnit 6	
Offentlige indkøb under tærskelværdien uden klar grænseoverskridende interesse	278
Afsnit 7	
Bemyndigelsesbestemmelser	282
Afsnit 8	
Klageadgang, straf og ikrafttræden	284
Paralleltekst til håndhævelsesloven og tilbudsloven	296
Lovforslaget sammenholdt med ændringer i lov om håndhævelsesloven	296
Lovforslaget sammenholdt med ændringer i tilbudsloven	302
Bilag	306
Bilag 1: Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF	306
Bilag 2: Oversigtsskema over tidsfrister i tilbudsloven	307
Bilag 3: Oversigt over direktivets implementering i tilbudslovens bestemmelser	308
Bilag 4: Oversigt over tilbudslovens bestemmelser som er en implementering af direktivet	312

Forslag til udbudslov

Afsnit 1

Formål, grundlæggende principper og generelle bestemmelser

Formål

§ 1. Formålet med loven er at fastlægge procedurerne for offentlige indkøb, så der gennem en effektiv konkurrence opnås den bedst mulige udnyttelse af de offentlige midler.

Grundlæggende principper

§ 2. En ordregiver skal ved offentlige indkøb i henhold til afsnit 3-5 overholde principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet.

Stk. 2. Et offentligt indkøb må ikke udformes med det formål at udelukke det fra denne lovs anvendelsesområde eller kunstigt begrænse konkurrencen.

Generelle bestemmelser

Forbud mod forskelsbehandling på baggrund af nationalitet

§ 3. En ordregiver må ikke give økonomiske aktører og ydelser fra Danmark en mindre gunstig behandling end økonomiske aktører og ydelser fra udlandet.

Stk. 2. En ordregiver må ikke give økonomiske aktører og ydelser fra lande, der er medlem af Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde en behandling, der er mindre gunstig end den, der gives økonomiske aktører og ydelser fra Danmark.

Stk. 3. Stk. 2 gælder også økonomiske aktører og ydelser fra andre lande end de i stk. 2 anførte, i det omfang dette følger af internationale forpligtelser, der påhviler Danmark eller Den Europæiske Union.

Interessekonflikter

§ 4. En ordregiver skal træffe passende foranstaltninger til at identificere, forebygge og afhjælpe interessekonflikter i forbindelse med gennemførelsen af et udbud m.v.

Fortrolighed og aktindsigt

§ 5. Medmindre andet følger af bestemmelser i denne lov eller lovgivningen i øvrigt, må ordregiveren ikke udlevere fortrolige oplysninger, som en ansøger eller tilbudsgiver i forbindelse med en udbudsprocedure, har fremsendt, herunder oplysninger som ansøgeren eller tilbudsgiveren har betegnet som fortrolige.

Stk. 2. Medmindre andet følger af lovgivningen i øvrigt, kan ordregiveren pålægge ansøgere eller tilbudsgivere fortrolighed med hensyn til oplysninger, som ordregiveren stiller til rådighed i forbindelse med en udbudsprocedure.

Afsnit 2

Anvendelsesområde og tærskelværdier

Anvendelsesområde

§ 6. Lovens afsnit 3 gælder ved indgåelse af følgende offentlige kontrakter:

- 1) Bygge- og anlægskontrakter, vareindkøbskontrakter og tjenesteydelseskontrakter, der har en værdi, der mindst svarer til den gældende tærskelværdi, jf. udbudsdirektivets artikel 4, litra a - c, jf. artikel 6.
- 2) For vareindkøbskontrakter, der indgås af ordregivere, der opererer på forsvarsområdet, gælder tærskelværdien kun, når kontrakten vedrører varer omfattet af bilag III til lovens bilag 1.
- 3) Tærskelværdien for offentlige vareindkøbskontrakter gælder også for indkøb, der indgås af statslige myndigheder, som opererer på forsvarsområdet, når disse kontrakter vedrører varer, der ikke er omfattet af bilag III til lovens bilag 1.
- 4) *Stk. 2.* Lovens afsnit 3 gælder desuden ved gennemførelse af projektkonkurrencer, der afholdes af ordregivere, og har en værdi, der mindst svarer til de i stk. 1, nr. 1, nævnte tærskelværdier

Stk. 3. Lovens afsnit 3 gælder desuden ved indgåelse af følgende kontrakter, der ikke er offentlige kontrakter:

- 1) Kontrakter, hvortil ordregiveren yder et direkte tilskud på mere end 50 pct., når værdien af kontrakten mindst svarer til den gældende tærskelværdi, jf. udbudsdirektivets art. 13, litra a, jf. art. 6, og kontrakten vedrører:
  - a) bygge- og anlægsarbejder som omhandlet i bilag II til lovens bilag 1, eller
  - b) opførelse af hospitaler, sportsanlæg, rekreative anlæg, anlæg til fritidsformål, skole- og universitetsbygninger og bygninger til administrative formål.
- 2) Tjenesteydelseskontrakter, hvortil ordregiveren yder et direkte tilskud på mere end 50 pct., når værdien af kontrakten mindst svarer til den gældende tærskelværdi, jf. udbudsdirektivets artikel 13, litra b, jf. artikel 6, og kontrakten har forbindelse til en bygge- og anlægskontrakt, der er omfattet af nr. 1.

Stk. 4. En ordregiver, som yder tilskud, der er omfattet af stk. 3, skal sikre, at bestemmelserne i denne lov overholdes, når ordregiveren ikke selv tildeler den kontrakt, hvortil der ydes tilskud, eller når ordregiveren selv tildeler kontrakten i andre enheders navn og for deres regning.

§ 7. Lovens afsnit 4 gælder ved indgåelse af offentlige kontrakter vedrørende sociale og andre specifikke tjenesteydelser, der er anført i bilag XIV til lovens bilag 1, med en værdi, der mindst svarer til den i henhold til udbudsdirektivets art. 4, litra d, jf. art. 6, gældende tærskelværdi.

§ 8. Når bygge- og anlægsarbejder, levering af tjenesteydelser eller anskaffelse af ensartede varer tildeles som separate delkontrakter, skal der tages hensyn til den samlede værdi af alle

---

delkontrakter. Er den samlede værdi af delkontrakterne lig med eller overstiger værdien den gældende tærskelværdi, gælder lovens afsnit 3 eller 4 for indgåelsen af hver enkelt kontrakt.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan en ordregiver tildele individuelle delkontrakter uden at følge reglerne i afsnit 3 eller 4, når den anslåede værdi af den pågældende delkontrakt er under de i henhold til udbudsdirektivets artikel 5, stk. 10, gældende tærskelværdier. Den samlede værdi af delkontrakter, der tildeles uden anvendelse af lovens afsnit 3 eller 4, må dog ikke overstige 20 pct. af den samlede værdi af alle delkontrakter, som det påtænkte arbejde, den påtænkte anskaffelse af ensartede varer eller den påtænkte levering af tjenesteydelser er opdelt i.

§ 9. Lovens afsnit 5 gælder for offentlige kontrakter og projektkonkurrencer, der afholdes af ordregivere, og ikke er omfattet af lovens afsnit 3 og 4, hvis kontrakten eller projektkonkurrencen har klar grænseoverskridende interesse.

§ 10. Lovens afsnit 6 gælder ved indgåelse af offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter, som ikke er omfattet af lovens afsnit 3-5, og har en værdi på mindst 500.000 kr.

Definitioner

§ 11. I denne lov forstås ved:

- 1) Accessoriske indkøbsaktiviteter: Aktiviteter, der omfatter ydelse af støtte til indkøbsaktiviteter, herunder:
  - a) teknisk infrastruktur, der gør det muligt for ordregiveren at tildele offentlige kontrakter eller indgå rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser,
  - b) rådgivning om udførelsen eller udformningen af offentlige udbudsprocedurer, og
  - c) udarbejdelse og forvaltning af udbudsprocedurer på en ordregivers vegne og for dennes regning.
- 2) Allerede tilgængelig løsning: Løsning, som allerede findes på markedet og ikke kræver tilpasning for at opfylde en ordregivers behov.
- 3) Alternativt tilbud: Tilbud, der på ordregiverens opfordring indeholder alternative løsninger på ordregiverens indkøbsbehov, og som derfor på visse punkter afviger fra det, der er fastsat i udbudsmaterialet.
- 4) Ansøger: En økonomisk aktør, der har anmodet om opfordring eller er blevet opfordret til at deltage i et begrænset udbud, udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog, innovationspartnerskab, eller i et udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse.
- 5) Bygge- og anlægsarbejder: Resultatet af et sæt af bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion.
- 6) Centraliserede indkøbsaktiviteter: Aktiviteter, der udføres på vedvarende basis, ved:
  - a) anskaffelse af varer eller tjenesteydelser til brug for andre ordregivere, eller
  - b) tildeling af offentlige kontrakter eller indgåelse af rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser til brug for andre ordregivere.
- 7) CPV-kode: Kode, der fremgår af det fælles glosar for offentlige kontrakter, jf. forordning (EF) nr. 2195/2002, og af eventuelle delegerede retsakter, der i medfør af udbudsdirektivets artikel 23, stk. 2, er vedtaget af Europa-Kommissionen i overensstemmelse med udbudsdirektivets artikel 87.

-
- 8) Elektronisk auktion: En gentagen elektronisk proces, der anvendes til klassificering af tilbud på grundlag af automatiske vurderingsmetoder.
  - 9) Elektronisk katalog: Et format til fremlæggelse og systematisering af oplysninger på en måde, der er fælles for alle deltagende tilbudsgivere, og som er egnet til elektronisk behandling, herunder tilbud, som fremlægges i form af et regneark.
  - 10) Elektronisk middel: Elektronisk udstyr til behandling og lagring af data, der sendes og modtages via ledning, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler.
  - 11) Forsvars- og sikkerhedsdirektivet: Direktiv 2009/81/EF om samordning af fremgangsmåderne ved ordregiverende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF.
  - 12) Forsyningsvirksomhedsdirektivet: Direktiv 2014/25/EU om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF.
  - 13) Fælles europæisk udbudsdokument: Dokument, der består af en egenerklæring, der er udformet på grundlag af en af Europa-Kommissionen fastsat standardformular, og tjener som foreløbigt bevis i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en udelukkelsesgrund, om de relevante egnethedskrav er opfyldt, og om de relevante egnethedskrav er opfyldt.
  - 14) Ikkestatslige ordregivere: Ordregivere, der ikke er omfattet af definitionen af statslige ordregivere.
  - 15) Indkøbscentral: En ordregiver, der foretager centraliserede indkøbsaktiviteter.
  - 16) Indkøbsleverandør: Et offentligt eller privat organ, som tilbyder accessoriske indkøbsaktiviteter på markedet.
  - 17) Innovation: Indførelse af en ny eller betydeligt forbedret vare, tjenesteydelse eller proces, herunder produktions-, bygge- eller anlægsaktiviteter, en ny markedsføringsmetode eller en ny organisatorisk metode inden for forretningspraksis, arbejdspladsorganisation eller eksterne relationer.
  - 18) Interessekonflikter: Interessekonflikter omfatter de situationer, hvor en person hos en ordregiver eller hos en indkøbsleverandør, der handler på vegne af ordregiveren, og som er involveret i gennemførelsen af udbudsproceduren, eller som kan påvirke resultatet af proceduren, har en direkte eller indirekte økonomisk eller anden personlig interesse, der kan antages at bringe dennes upartiskhed og uafhængighed i forbindelse med udbudsproceduren i fare.
  - 19) Koncessionsdirektivet: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter.
  - 20) Livscyklus: Alle fortløbende eller sammenhængende faser, herunder forskning og udvikling, der skal udføres, produktion, handel og betingelserne herfor, transport, anvendelse og vedligeholdelse, i hele eksistensen af en vare eller et bygge- og anlægsarbejde eller levering af en tjenesteydelse fra erhvervelse af råvarer eller oparbejdelse af ressourcer til bortskaffelse, godkendelse og afslutning af leveringen eller anvendelsen.
-

- 21) Mærke: Ethvert dokument, certifikat eller attesting, der bekræfter, at et bygge- og anlægsarbejde, en vare, en tjenesteydelse, en proces eller en procedure opfylder fastsatte mærkekrav.
- 22) Mærkekrav: De krav, der skal opfyldes af de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer, tjenesteydelser, processer eller procedurer, for at opnå det pågældende mærke.
- 23) Offentlige bygge- og anlægskontrakter: Offentlige kontrakter om:
- a) udførelse eller både projektering og udførelse af arbejder, jf. nr. 5, vedrørende aktiviteter nævnt i bilag II til lovens bilag I,
  - b) udførelse eller både projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder, jf. nr. 5 eller
  - c) udførelse af et bygge- og anlægsarbejder, jf. nr. 5, der opfylder krav, som er specificeret af ordregiveren, og som har afgørende indflydelse på arbejdets art eller projektering.
- 24) Offentlige kontrakter: Gensidigt bebyrdende kontrakter, der indgås skriftligt mellem en eller flere økonomiske aktører og en eller flere ordregivere, og som vedrører udførelsen af bygge- og anlægsarbejder eller levering af varer eller tjenesteydelser.
- 25) Offentlige tjenesteydelseskontrakter: Offentlige kontrakter, der vedrører levering af tjenesteydelser, bortset fra udførelse af bygge- og anlægsarbejder.
- 26) Offentlige vareindkøbskontrakter: Offentlige kontrakter, som vedrører køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer.
- 27) Offentligretlige organer: Organer:
- a) der er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, dog ikke behov af industriel eller kommerciel karakter,
  - b) der er juridiske personer, og
  - c) som for mere end halvdelen vedkommende finansieres af staten, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer, eller er underlagt ledelsesmæssig kontrol af disse myndigheder eller organer, eller har et administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan, hvor mere end halvdelen af medlemmerne udpeges af staten, regionale eller lokale myndigheder eller andre offentligretlige organer.
- 28) Ordregivere: Staten, regionale og kommunale myndigheder, offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse myndigheder eller et eller flere af disse offentligretlige organer.
- 29) Projektkonkurrence: Procedurer, hvorved en ordregiver, navnlig inden for fysisk planlægning, byplanlægning, arkitekt- og ingeniørarbejde eller databehandling, kan få planlægnings- eller projekteringsarbejder bedømt af en bedømmelseskomité efter udskrivning af en konkurrence med eller uden præmieuddeling.
- 30) Rameaftale: En aftale, som indgås mellem én eller flere ordregivere og én eller flere økonomiske aktører, og som fastsætter vilkårene for kontrakter, der tildeles i løbet af en nærmere fastsat periode, især med hensyn til pris og i givet fald påtænkte mængder.
- 31) Sideordnede tilbud: Tilbud, hvor ordregiveren i udbudsmaterialet har fastsat, at der kan eller skal afgives flere tilbud på udførelsen af den udbudte opgave med forskellige udførelsesmetoder, materialer eller lignende.
-

-
- 32) Skriftligt: Ethvert udtryk bestående af ord eller tal, som kan læses, reproduceres og derefter videresendes, herunder informationer overført og lagret ved hjælp af elektroniske midler.
- 33) Statslige ordregivere: Ordregivere, der er en del af den statslige forvaltning.
- 34) Tilbudsgiver: En økonomisk aktør som har afgivet et tilbud.
- 35) Udbudsdirektivet: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF.
- 36) Udbudsmateriale: De dokumenter, som ordregiveren udarbejder eller henviser til for at beskrive eller fastlægge elementer i et udbud eller en procedure, herunder:
- a) udbudsbekendtgørelsen,
  - b) de tekniske specifikationer,
  - c) det beskrivende dokument,
  - d) foreslåede kontraktbetingelser,
  - e) formater for ansøgernes og tilbudsgivernes fremlæggelse af dokumenter,
  - f) oplysninger om almindeligt gældende forpligtelser, og
  - g) eventuelle supplerende dokumenter.
- 37) Ændring af grundlæggende elementer: en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere.
- 38) Økonomisk aktør: Enhver fysisk eller juridisk person og enhver offentlig enhed samt enhver sammenslutning af sådanne personer og enheder, herunder enhver midlertidig sammenslutning af virksomheder, som tilbyder udførelse af arbejder eller bygge- og anlægsarbejder og levering af varer eller tjenesteydelser på markedet.

Undtagelser

Ordregiverinterne aftaler og kontrakter mellem ordregivere

§ 12. Loven gælder ikke, når en ordregiver indgår kontrakt med en juridisk person, og:

- 1) ordregiveren kontrollerer den juridiske person på en måde, der svarer til den kontrol, ordregiveren fører med sine egne organisatoriske enheder,
- 2) mere end 80 pct. af den juridiske persons aktiviteter udføres i forbindelse med gennemførelsen af de opgaver, den juridiske person har fået betroet af ordregiveren eller af andre juridiske personer, der kontrolleres af ordregiveren, og
- 3) der ikke er direkte privat kapitalandel i den juridiske person med undtagelse af ikkekontrollerende eller ikkeblokerende former for private kapitalandele, der er krævet i henhold til lovgivningen, og som ikke udøver en afgørende indflydelse på den juridiske person.

Stk. 2. En ordregiver anses for at kontrollere en juridisk person på en måde, der svarer til den kontrol, ordregiveren fører med sine egne organisatoriske enheder, hvis ordregiveren udøver en bestemmende indflydelse på den juridiske persons strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger. Dette gælder også, når kontrollen foretages af en anden juridisk person, der kontrolleres af ordregiveren.

§ 13. Loven gælder ikke, når en ordregiver tildeler en kontrakt til en juridisk person, der kontrollerer ordregiveren. Loven gælder heller ikke, når en kontrolleret ordregiver tildeler kon-

---

trakt til anden juridisk person, der også kontrolleres af den juridiske person, der kontrollerer ordregiveren, jf. § 12. Dette gælder kun, når der ikke er nogen direkte privat kapitalandel i den juridiske person, som tildeles kontrakt, med undtagelse af ikkekontrollerende eller ikkeblokerende former for private kapitalandele, der er krævet i henhold til lovgivningen, og som ikke kan udøve en afgørende indflydelse på den juridiske person.

§ 14. En ordregiver, der ikke udøver kontrol, jf. § 12, over en juridisk person, kan uden at anvende denne lov tildele en kontrakt til den pågældende juridiske person, når:

- 1) ordregiveren sammen med andre ordregivere udøver en kontrol over den juridiske person, der svarer til den kontrol, de udøver over deres organisatoriske enheder,
- 2) mere end 80 pct. af aktiviteterne i den juridiske person udføres i forbindelse med gennemførelsen af opgaver, den juridiske person har fået betroet af de kontrollerende ordregivere eller af andre juridiske personer, der kontrolleres af de samme ordregivere, og
- 3) der ikke er direkte privat kapitalandel i den kontrollerede juridiske person med undtagelse af ikkekontrollerende og ikkeblokerende former for private kapitalandele krævet i lovgivningen, og som ikke kan udøve en afgørende indflydelse på den juridiske person.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, er opfyldt, når alle følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Den juridiske persons beslutningstagende organer sammensættes af repræsentanter fra alle deltagende ordregivere. De enkelte repræsentanter kan repræsentere flere deltagende ordregivere.
- 2) Ordregiverne i fællesskab kan udøve bestemmende indflydelse på de strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger i den juridiske person.
- 3) Den juridiske person ikke varetager en interesse, der er i modstrid med de kontrollerende ordregiveres interesser.

§ 15. Loven gælder ikke for kontrakter, der indgås mellem parter, der alle er ordregivere, når:

- 1) kontrakten etablerer eller gennemfører et samarbejde mellem de deltagende ordregivere med det formål at sikre, at de offentlige tjenester, som de skal udføre, leveres med henblik på at realisere fælles målsætninger,
- 2) gennemførelsen af dette samarbejde udelukkende er underlagt hensyn med relation til offentlighedens interesser, og
- 3) de deltagende ordregivere på det åbne marked til sammen udfører mindre end 20 pct. af de aktiviteter, der berøres af samarbejdet.

§ 16. Ved opgørelsen af procentdelen af de aktiviteter, der er nævnt i § 12, stk. 1, nr. 2, § 14, stk. 1, nr. 2, og § 15, nr. 3, skal ordregiveren tage hensyn til den gennemsnitlige samlede omsætning eller et hensigtsmæssigt alternativt aktivitetsbaseret mål såsom omkostninger, som den pågældende juridiske person eller ordregiveren har haft i forbindelse med tjenester, varer og bygge- og anlægsarbejder i tre år forud for kontrakttildelingen.

Stk. 2. Når omsætningen eller alternative aktivitetsbaserede mål ikke foreligger som følge af tidspunktet for den juridiske persons eller ordregiverens etablering eller påbegyndelse af sine aktiviteter eller som følge af omorganisering af aktiviteter, eller når denne omsætning eller de aktivitetsbaserede mål ikke længere er relevante, er det tilstrækkeligt at påvise, at målingen af aktiviteten er troværdig.

Kontrakter tildelt på grundlag af eksklusiv rettighed

§ 17. Loven gælder ikke for tjenesteydelseskontrakter, som en ordregiver tildeler en anden ordregiver eller en sammenslutning af ordregivere på grundlag af en eksklusiv rettighed i henhold til lov eller offentliggjorte administrative bestemmelser, der er forenelige med Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Kontrakter inden for forsyningsvirksomheder

§ 18. Lovens afsnit 3 og 4 gælder ikke for kontrakter og projektkonkurrencer, som er omfattet af anvendelsesområdet for forsyningsvirksomhedsdirektivet eller som er udelukket fra forsyningsvirksomhedsdirektivet i henhold til forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 18, 23 og 34.

Stk. 2. Lovens afsnit 3 og 4 gælder ikke for kontrakter, der tildeles af en ordregiver, der leverer posttjenester, som er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 13, stk. 2, litra b, der tildeles med henblik på:

- 1) værdiforøgende tillægstjenester, der har forbindelse med og som udelukkende udføres med elektroniske hjælpemidler
- 2) finansielle tjenesteydelser som er omfattet af CPV-koderne 66100000-1 til 66720000-3 og i artikel 21, litra d, i forsyningsvirksomhedsdirektivet,
- 3) filatelitjenester, eller
- 4) logistiske tjenester.

Kontrakter m.v. inden for elektronisk kommunikation

§ 19. Lovens afsnit 3 og 4 gælder ikke for offentlige kontrakter og projektkonkurrencer, som hovedsageligt har til formål at sætte ordregiveren i stand til at stille et offentligt kommunikationsnet til rådighed, drive et sådant net eller til at levere elektroniske kommunikationstjenester til offentligheden.

Kontrakter m.v. der afholdes i henhold til internationale regler

§ 20. Loven gælder ikke for offentlige kontrakter og projektkonkurrencer, når ordregiveren er forpligtet til at anvende andre udbudsprocedurer end dem, der er fastsat i denne lov, fastlagt som følge af:

- 1) en international forpligtelse vedrørende levering af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med henblik på fælles gennemførelse eller udnyttelse af et projekt,
- 2) deltagelse i en international organisation, eller
- 3) en international aftale i forbindelse med tropestationering, når aftalen vedrører virksomheder i en EU-medlemsstat eller i et tredjeland.

Stk. 2. Loven gælder ikke for offentlige kontrakter og projektkonkurrencer, som gennemføres i overensstemmelse med udbudsregler, der er fastsat af en international organisation eller en international finansieringsinstitution, hvis disse offentlige kontrakter og projektkonkurrencer fuldt ud finansieres af denne organisation eller institution.

Stk. 3. Når kontrakter og projektkonkurrencer overvejende samfinansieres af en international organisation eller en international finansieringsinstitution, aftaler parterne relevante udbudsprocedurer.

Særlige undtagelser for tjenesteydelseskontrakter

§ 21. Lovens afsnit 3 og 4 gælder ikke for offentlige tjenesteydelseskontrakter om:

- 1) Erhvervelse eller leje af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller rettigheder hertil.
- 2) Anskaffelse, udvikling, produktion eller samproduktion af programmateriale, der er beregnet til audiovisuelle medietjenester eller medietjenester på radiospredningsområdet, og som tildeles af udbydere af audiovisuelle medietjenester eller medietjenester på radiospredningsområdet, eller kontrakter om sendetid eller programudbud, der tildeles udbydere af audiovisuelle medietjenester eller medietjenester på radiospredningsområdet
- 3) Voldgifts- og mæglingstjenesteydelser
- 4) Følgende juridiske tjenesteydelser:
  - a) Juridisk repræsentation af en klient ved en advokat i forbindelse med voldgift eller mægling, der finder sted i et EU-land, eller ved en international voldgifts- eller mæglingsinstans, eller retssager ved domstole, retter eller offentlige myndigheder i et EU-land, et tredjeland eller ved internationale domstole, retter eller institutioner.
  - b) Juridisk rådgivning ydet som forberedelse af sager, der er omfattet af litra a, eller hvor der er høj sandsynlighed for, at det spørgsmål, som rådgivningen vedrører, vil blive genstand for en sådan sag, forudsat at rådgivningen gives af en advokat.
  - c) Dokumentcertificerings- og autentificeringstjenester, der skal ydes af notarer.
  - d) Juridiske tjenesteydelser, der ydes af formueforvaltere eller udpegede værger, eller andre juridiske tjenesteydelser, der ydes af personer udpeget af en domstol eller en ret, eller som er udpeget ved lov til at udføre særlige opgaver i forbindelse med tilsynet med sådanne domstole eller retter.
  - e) Andre juridiske tjenesteydelser, der er forbundet med udøvelsen af offentlig myndighed, selv om den kun er lejlighedsvis.
- 5) Finansielle tjenesteydelser i forbindelse med udstedelse, salg, køb eller overførsel af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter som nævnt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF, centralbankers tjenesteydelser og operationer, der udføres med den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet og den europæiske stabilitetsmekanisme.
- 6) Lån, uanset om de ydes i forbindelse med udstedelse, salg, køb eller overførsel af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter.
- 7) Ansættelseskontrakter.
- 8) Civilforsvar, beredskabstjenester og tjenester til forebyggelse af farer, der ydes af nonprofitorganisationer eller -sammenslutninger, og som er omfattet af CPV-koder: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 og 85143000-3 undtagen patienttransportambulancetjenester.
- 9) Offentlig personbefordring med jernbane eller metro.

-
- 10) Politiske kampagnetjenester, der er omfattet af CPV-koder 79341400-0, 92111230-3 og 92111240-6, når de tildeles af et politisk parti i forbindelse med en valgkampagne.

Forsvar og sikkerhed

§ 22. Loven gælder ikke:

- 1) kontrakter, som er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet
- 2) kontrakter, som ikke er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet i henhold til forsvars- og sikkerhedsdirektivets artikel 8, 12 og 13
- 3) kontrakter og projektkonkurrencer, der ikke er undtaget efter nr. 1 eller 2, når beskyttelsen af væsentlige nationale sikkerhedsinteresser ikke kan sikres ved mindre indgribende foranstaltninger, eller
- 4) når udbuddet eller opfyldelsen af kontrakten eller projektkonkurrencen er erklæret hemmelig eller skal ledsages af særlige sikkerhedsforanstaltninger efter lovgivningen, og ordregiveren har bestemt, at de berørte væsentlige sikkerhedsinteresser ikke kan sikres ved mindre indgribende foranstaltninger.

Særlige situationer

Blandede anskaffelser

Blandede kontrakter, der alene omhandler ydelser der er omfattet af loven

§ 23. En ordregiver skal tildele kontrakter, der vedrører en kombination af bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer, efter de bestemmelser, der gælder for den type ydelse, der udgør kontraktens hovedformål, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver skal tildele en kontrakt efter de bestemmelser, der gælder for den type ydelse, der har den højeste værdi, når kontrakten vedrører både tjenesteydelser omfattet lovens afsnit 4, og andre tjenesteydelser. Det samme gælder for kontrakter, der både vedrører tjenesteydelser og varer.

Blandede kontrakter, der omhandler ydelser der er omfattet af loven, og ydelser der ikke er omfattet af loven

§ 24. Vedrører en kontrakt både ydelser, der er omfattet af loven, og ydelser, der ikke er omfattet af loven, og er den påtænkte kontrakt ikke omfattet af §§ 25 eller 26, kan ordregiveren tildele særskilte kontrakter for særskilte dele af anskaffelsen, hvis anskaffelsen objektivt kan opdeles.

Stk. 2. Tildeler ordregiveren særskilte kontrakter, skal de enkelte kontrakter tildeles efter de regler, der gælder for de særskilte kontrakter. Vurdering af, hvilke regler der er gældende, beror på kendetegnene for den særskilte del.

Stk. 3. Tildeler ordregiveren en samlet kontrakt, finder denne lov anvendelse for den samlede kontrakt, hvis den anslåede værdi af den del af kontrakten, der er omfattet af loven overstiger de gældende tærskelværdier, uanset værdien af de dele, der ikke er omfattet af loven.

Stk. 4. Kan de forskellige dele af en kontrakt ikke objektivt opdeles, tildeles kontrakten efter de bestemmelser, der gælder for den type ydelse, der udgør kontraktens hovedformål.

Blandede kontrakter, der omhandler ydelser omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet

§ 25. Vedrører en kontrakt ydelser, der er omfattet af denne lov, og ydelser med henblik på en aktivitet, der er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet, skal vurderingen af, hvilket regelsæt der gælder for tildeling af kontrakten, foretages i henhold til forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 5 og 6.

Blandede kontrakter, der omhandler forsvars- og sikkerhedsmæssige aspekter

§ 26. Vedrører en kontrakt både ydelser, der er omfattet af loven og af artikel 346 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde eller forsvars- og sikkerhedsdirektivet, kan ordregiveren tildele særskilte kontrakter for de særskilte dele af anskaffelsen, hvis anskaffelsen objektivt kan opdeles..

Stk. 2. Tildeler ordregiveren særskilte kontrakter, skal de enkelte kontrakter tildeles efter de regler, der gælder for de særskilte kontrakter. Vurdering af, hvilke regler der er gældende, beror på kendetegnene for den særskilte del.

Stk. 3. Vælger ordregiveren at tildele en samlet kontrakt, gælder følgende:

- 1) Er dele af kontrakten omfattet af artikel 346 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde kan kontrakten tildeles uden at denne lov finder anvendelse, når tildelingen af en samlet kontrakt er berettiget af objektive grunde.
- 2) Er dele af kontrakten omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet, kan kontrakten tildeles efter forsvars- og sikkerhedsdirektivet, hvis tildelingen af en samlet kontrakt er berettiget af objektive grunde.

Stk. 4. Er en kontrakt omfattet af både stk. 3, nr. 1, og stk. 3, nr. 2, gælder stk. 3, nr. 1.

Stk. 5. Når de forskellige dele af anskaffelsen ikke objektivt kan adskilles, kan ordregiveren tildele den samlede kontrakt, uden at denne lov finder anvendelse, hvis kontrakten indeholder dele, som artikel 346 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde gælder for, ellers kan den tildeles i henhold til forsvars- og sikkerhedsdirektivet.

Tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling

§ 27. Denne lov gælder kun offentlige tjenesteydelseskontrakter om forskning og udvikling, der er omfattet af CPV-koder 73000000-2 til 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 og 73430000-5, når udbyttet udelukkende tilhører ordregiveren til brug for egen virksomhed, og tjenesteydelsen i fuldt omfang betales af ordregiveren.

Beregning af kontraktens værdi

§ 28. Værdien af en kontrakt og en projektkonkurrence er den anslåede værdi på tidspunktet for udsendelsen af udbudsbekendtgørelsen. Udsendes der ikke en udbudsbekendtgørelse, skal værdien beregnes tidspunktet, hvor ordregiveren indleder udbudsproceduren.

§ 29. En ordregiver skal anslå værdien af en kontrakt eller projektkonkurrence på grundlag af det samlede beløb, der efter ordregiverens skøn skal betales. Ordregiveren skal medregne enhver form for optioner, herunder eventuelle forlængelser af kontrakten, præmier eller betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere, som fastsættes i udbudsmaterialet. Værdien opgøres eksklusiv moms.

Stk. 2. En kontrakt eller projektkonkurrence må ikke opdeles med det resultat, at udbuddet udelukkes fra lovens anvendelsesområde, medmindre det er objektivt begrundet. Metoden til

---

beregning af den anslåede værdi må ikke fastlægges med henblik på at udelukke udbuddet fra lovens anvendelsesområde.

§ 30. Består en ordregiver af decentrale enheder, skal der tages hensyn til den samlede anslåede værdi for alle enkelte decentrale enheder.

Stk. 2. Er en decentral enhed selv ansvarlig for den pågældende kontrakt eller projektkonkurrence, kan værdien dog anslås for den pågældende enhed alene.

Stk. 3. En decentral enhed er selv ansvarlig for en kontrakt eller projektkonkurrence, når enheden:

- 1) selv står for gennemførelse af udbudsforretningen,
- 2) har et selvstændigt budget for det pågældende udbud, som den råder over, og
- 3) ikke benytter en indkøbsaftale, der er indgået af ordregiveren.

§ 31. Værdien af en rammeaftale eller et dynamisk indkøbssystem er den højest anslåede værdi af samtlige kontrakter, der forventes tildelt inden for rammeaftalens eller det dynamiske indkøbssystems varighed.

§ 32. Værdien af et innovationspartnerskab er den højest anslåede værdi af de forsknings- og udviklingsaktiviteter, der forventes at finde sted i alle faser af det pågældende partnerskab, og af alle varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der forventes udviklet eller indkøbt ved partnerskabets ophør.

§ 33. Værdien af en bygge- og anlægskontrakt er den højest anslåede værdi af arbejderne samt den højeste anslåede samlede værdi af de varer og tjenesteydelser, der er nødvendige for arbejderne udførelse, og som ordregiveren stiller til entreprenørens rådighed.

§ 34. Ved vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter, der indgås med regelmæssige mellemrum, eller som skal fornyes inden for et bestemt tidsrum, er grundlaget for beregning af kontraktens anslåede værdi:

- 1) den samlede faktiske værdi af lignende successive kontrakter, der er tildelt i løbet af de foregående 12 måneder eller det foregående regnskabsår, så vidt muligt korrigeret for alle forventede ændringer i mængde eller værdi i løbet af de 12 måneder, der følger efter indgåelsen af den indledende kontrakt, eller
- 2) den samlede anslåede værdi af de successive kontrakter, der vil blive tildelt i løbet af de 12 måneder, der følger efter den første levering, eller i løbet af regnskabsåret, hvis dette er over 12 måneder.

§ 35. Ved vareindkøbskontrakter vedrørende leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer er grundlaget for beregning af kontraktens værdi:

- 1) kontraktens anslåede værdi for så vidt angår tidsbegrænsede offentlige kontrakter, hvis løbetid er 12 måneder eller derunder,
  - 2) kontraktens samlede værdi for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter, hvis løbetid er over 12 måneder, inklusive den anslåede overskydende værdi, eller
  - 3) den anslåede månedlige værdi, multipliceret med 48, for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid ikke kan fastsættes nærmere.
-

§ 36. Ved beregning af værdien af tjenesteydelseskontrakter om forsikring, bank- og andre finansielle tjenesteydelser samt projektering er grundlaget for beregning af kontraktens anslåede værdi:

- 1) Forsikringstjenesteydelser: Den præmie, der skal betales, og andre former for vederlag.
- 2) Banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser: Honorarer, provisioner, renter og andre former for vederlag.
- 3) Kontrakter vedrørende projektering: Honorarer, provisioner og andre former for vederlag.

§ 37. Ved offentlige tjenesteydelseskontrakter uden angivelse af en samlet pris er beregningsgrundlaget:

- 1) den samlede værdi for hele løbetiden for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter, der har en løbetid på 48 måneder eller derunder, eller
  - 2) den månedlige værdi multipliceret med 48 for så vidt angår tidsubegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid er over 48 måneder.
-

Afsnit 3

EU-udbud

Kapitel 1: Forberedelse af udbud

Indledende markedsundersøgelser og forudgående inddragelse af økonomiske aktører

§ 38. En ordregiver kan, inden der iværksættes en udbudsprocedure, gennemføre markedsundersøgelser med henblik på at udforme udbuddet og informere økonomiske aktører om ordregiverens udbudsplaner og krav i forbindelse med udbuddet. Ordregiveren kan i den forbindelse have dialog med og modtage rådgivning fra økonomiske aktører. Rådgivningen kan anvendes i planlægningen og gennemførelsen af udbuddet, forudsat at dette ikke medfører en overtrædelse af de grundlæggende principper i § 2.

Stk. 2. Har en økonomisk aktør eller en virksomhed, der har tilknytning til en økonomisk aktør, rådgivet ordregiveren i forbindelse med en markedsundersøgelse eller på anden måde rådgivet eller være involveret i forberedelsen af udbudsproceduren, skal ordregiveren træffe passende foranstaltninger for at undgå, at konkurrencen fordrejes af den pågældende økonomiske aktørs deltagelse i udbuddet. Sådanne foranstaltninger skal som minimum omfatte:

- 1) at ordregiveren så vidt muligt sikrer, at relevante oplysninger, der er udvekslet i forbindelse med en økonomisk aktørs involvering i udbudsproceduren, indgår i udbudsmaterialet, og
- 2) at ordregiveren fastsætter tidsfristerne for modtagelse af ansøgninger og tilbud, så de udligner den tidsmæssige fordel, som en økonomisk aktør kan have opnået ved involvering i forberedelsen af udbuddet m.v.

Stk. 3. Ordregiveren skal udelukke den pågældende ansøger eller tilbudsgiver i henhold til § 134, nr. 2, hvis ordregiveren ikke ved mindre indgribende foranstaltninger kan sikre overholdelse af ligebehandlingsprincippet.

Tekniske specifikationer

§ 39. En ordregiver skal anføre de tekniske specifikationer i udbudsmaterialet. Tekniske specifikationer er defineret i punkt 1 i, bilag VII til lovens bilag 1.

Stk. 2. En ordregiver skal i de tekniske specifikationer fastsætte de egenskaber, som kræves af et bygge- og anlægsarbejde, en tjenesteydelse eller en vare. Der kan stilles krav til den specifikke proces eller metode for produktion eller levering af de ønskede bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser. Der kan endvidere stilles krav angående intellektuel ejendomsret, herunder overførelsen af intellektuel ejendomsret.

Stk. 3. Ved alle indkøb, der er beregnet til anvendelse af fysiske personer, skal de tekniske specifikationer undtagen i behørigt begrundede tilfælde fastsættes under hensyntagen til adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere. Ved krav til tilgængelighed, der er obligatoriske i henhold til øvrige EU-regler, skal kravene til adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere fastsættes ved henvisning til de pågældende EU-regler.

---

§ 40. En ordregiver skal udarbejde de tekniske specifikationer på én af følgende måder:

- 1) Ved beskrivelse af funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed, forudsat at beskrivelsen er så præcis, at ansøgere eller tilbudsgivere kan identificere kontraktens genstand.
- 2) Ved henvisning til én eller flere af følgende standarder m.v. i prioriteret rækkefølge, idet hver henvisning skal efterfølges af udtrykket "eller tilsvarende":
  - a) Nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder.
  - b) Europæiske tekniske vurderinger.
  - c) Fælles tekniske specifikationer.
  - d) Internationale standarder.
  - e) Andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer.
  - f) Nationale standarder.
  - g) Nationale tekniske godkendelser.
  - h) Nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne.
- 3) Som en kombination mellem beskrivelse i henhold til nr. 1 og henvisning i henhold til nr. 2.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, litra f-h, kan kun anvendes, når der ikke eksisterer standarder eller specifikationer i henhold til stk. 1, nr. 2, litra a-e.

§ 41. En ordregiver må ikke, med det resultat, at visse økonomiske aktører eller produkter favoriseres eller elimineres, henvide til følgende i den tekniske specifikation:

- 1) et bestemt fabrikat,
- 2) en bestemt oprindelse,
- 3) en bestemt fremstillingsproces, som kendetegner de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, som en bestemt økonomisk aktør leverer,
- 4) et bestemt varemærke,
- 5) et bestemt patent,
- 6) en bestemt type,
- 7) en bestemt oprindelse, eller
- 8) en bestemt produktion.

Stk. 2. En ordregiver kan dog i særlige tilfælde anvende henvisninger som anført i stk. 1, hvis kontraktens genstand gør det berettiget, herunder hvis en tilstrækkelig nøjagtig og forståelig beskrivelse af kontraktens genstand ikke er mulig ved anvendelse af metoderne i henhold til § 40, stk. 1. En sådan henvisning skal efterfølges af formuleringen "eller tilsvarende".

§ 42. Anvender ordregiveren fremgangsmåden i § 40, stk. 1, nr. 2, kan ordregiveren ikke afvise et tilbud med den begrundelse, at de tilbudte bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser ikke er i overensstemmelse med en anført standard eller specifikation, hvis tilbudsgiveren i sit tilbud med passende midler godtgør, herunder de bevismidler der er nævnt i § 46, at de tilbudte løsninger på tilsvarende måde opfylder de krav, der er fastsat i den pågældende standard eller specifikation.

---

§ 43. Såfremt ordregiveren anvender fremgangsmåden i § 40, stk. 1, nr. 1, kan ordregiveren ikke afvise et tilbud, der er i overensstemmelse med én af de nedenfor nævnte specifikationer, hvis disse specifikationer opfylder de funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed, som ordregiveren har fastsat:

- 1) En national standard til gennemførelse af en europæisk standard.
- 2) En europæisk teknisk godkendelse.
- 3) En fælles teknisk specifikation.
- 4) En international standard.
- 5) En teknisk reference udarbejdet af et europæisk standardiseringsorgan.

Stk. 2. En tilbudsgiver skal i sit tilbud godtgøre, at bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne, der er i overensstemmelse med standarden, opfylder de funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed, der er fastsat i henhold til § 40, stk. 1, nr. 1. Tilbudsgiveren skal godtgøre dette ved relevante bevismidler i henhold til §§ 46-47.

§ 44. En ordregiver kan henvise til produktkategorier, når henvisningen gør det klart for de potentielle tilbudsgivere, hvilke konkrete produkter inden for de omfattede produktkategorier, der efterfølgende kan blive omfattet af den offentlige kontrakt eller rammeaftale.

Stk. 2. En ordregiver kan i forbindelse med gennemførelsen af udbud, hvor ordregiveren henviser til specifikke produktkategorier, gennemføre evalueringen på grundlag af et repræsentativt udsnit af sammenlignelige produkter i tilbudsgivernes sortiment.

Mærker

§ 45. En ordregiver kan i de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller i vilkårene for kontraktens udførelse kræve, at en anskaffelse er forsynet med et bestemt mærke som dokumentation for specifikke egenskaber, når:

- 1) mærkekravene kun vedrører krav, der er forbundet med kontraktens genstand, og er egnede til at definere egenskaberne ved de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der er genstand for kontrakten,
- 2) mærkekravene er baseret på objektive verificerbare og ikkediskriminerende kriterier,
- 3) mærkerne er udviklet på grundlag af en åben og gennemsigtig procedure, i hvilken alle relevante interessenter, herunder statslige institutioner, forbrugere, arbejdsmarkedets parter, fabrikanter, forhandlere og ikkestatslige organisationer, kan deltage,
- 4) mærkerne er tilgængelige for alle potentielle tilbudsgivere, og
- 5) mærkekravene fastsættes af tredjemand, som den økonomiske aktør, der ansøger om mærket, ikke udøver en afgørende indflydelse på.

Stk. 2. Når en ordregiver ikke kræver, at alle mærkekravene er opfyldt, skal der henvises til de relevante mærkekrav.

Stk. 3. En ordregiver, som kræver et bestemt mærke, skal acceptere alle mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav.

Stk. 4. En ordregiver kan altid vælge at acceptere anden passende dokumentation for opfyldelsen af kravene til det krævede mærke. Har en tilbudsgiver ikke mulighed for at få det krævede mærke eller et tilsvarende mærke inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den pågældende, skal ordregiver acceptere anden passende dokumentation for opfyldelsen af kravene til det krævede mærke. Tilbudsgiveren skal godtgøre, at de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der skal leveres, opfylder kravene til det krævede mærke eller de specifikke krav, som ordregiver har fastsat.

Testrapporter, certificering og anden dokumentation

§ 46. En ordregiver kan kræve, at en tilbudsgiver fremlægger en testrapport eller et certifikat fra et overensstemmelsesvurderingsorgan, som dokumentation for opfyldelsen af kravene i de tekniske specifikationer, kriterier for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse.

Stk. 2. Såfremt en ordregiver kræver, at der fremlægges testrapporter eller certifikater udstedt af et specifikt overensstemmelsesvurderingsorgan, skal testrapporterne eller certifikater fra tilsvarende overensstemmelsesvurderingsorgan også accepteres af ordregiveren.

§ 47. En ordregiver kan altid vælge at acceptere anden passende dokumentation for opfyldelsen af kravene til det krævede certifikater eller testrapporter. En ordregiver skal acceptere enhver anden passende dokumentation end den, der er nævnt i § 46, stk. 1, når den pågældende tilbudsgiver ikke havde adgang til at få udstedt de i § 46, stk. 1 omhandlede certifikater eller testrapporter, eller ikke havde mulighed for at få dem udstedt inden for den gældende frist, og såfremt den manglende adgang ikke kan tilskrives den pågældende økonomiske aktør.

Stk. 2. Tilbudsgiver skal ved anden passende dokumentation godtgøre, at kravene i de tekniske specifikationer, tildelingskriterierne eller vilkårene for kontraktens udførelse er opfyldt.

Opdeling af kontrakter i delkontrakter

§ 48. En ordregiver kan udbyde separate delkontrakter i stedet for at udbyde en samlet kontrakt.

Stk. 2. Opdeler en ordregiver ikke kontrakten, skal ordregiveren i udbudsmaterialet oplyse om baggrunden herfor.

Stk. 3. En ordregiver skal i udbudsbekendtgørelsen anføre:

- 1) om tilbudsgiveren kan afgive tilbud på én, flere eller alle delkontrakter,
- 2) om tilbudsgiveren kan tildeles én, flere eller alle delkontrakter, samt hvordan delkontrakterne eller grupper af delkontrakter kan kombineres, og
- 3) hvilke objektive og ikkediskriminerende kriterier eller regler der er afgørende for tildelingen af delkontrakter, herunder hvordan delkontrakterne tildeles, når kriterierne ville resultere i at én tilbudsgiver får tildelt flere delkontrakter end det maksimale antal, som tilbudsgiveren kan få tildelt.

Alternative tilbud

§ 49. En ordregiver kan acceptere eller kræve alternative tilbud fra tilbudsgiveren. Alternative tilbud skal have tilknytning til kontraktens genstand. De valgte kriterier for tildeling skal kunne anvendes i forbindelse med både ordinære og alternative tilbud.

Stk. 2. Hvis en ordregiver accepterer eller kræver alternative tilbud, skal det angives i udbudsbekendtgørelsen.

§ 50. Når en ordregiver accepterer eller kræver alternative tilbud, skal følgende angives i udbudsmaterialet:

- 1) Hvilke mindstekrav de alternative tilbud skal opfylde.
- 2) Hvilke specifikke krav der stilles til afgivelse af alternative tilbud, især krav om, at alternative tilbud kun kan afgives, når der også er afgivet tilbud, der ikke er et alternativt tilbud.

Stk. 2. Ordregiveren kan kun tage de alternative tilbud i betragtning, hvis de alternative tilbud opfylder mindstekravene, der er fastlagt i henhold til stk. 1, nr. 1.

Stk. 3. Ordregiveren skal sikre, at de valgte kriterier for tildeling kan anvendes i forhold til alternative tilbud, der opfylder mindstekravene, jf. stk. 1, nr. 1, samt i forhold til tilbud, der opfylder betingelserne, men som ikke er alternative tilbud.

§ 51. Hvis en ordregiver accepterer alternative tilbud, kan ordregiveren ikke afvise et alternativt tilbud med den begrundelse, at der vil blive tale om en tjenesteydelseskontrakt i stedet for en offentlig vareindkøbskontrakt, eller omvendt.

Sideordnede tilbud

§ 52. En ordregiver kan acceptere eller kræve, at der afgives sideordnede tilbud, jf. dog stk. 2. Dette skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen eller udbudsmaterialet.

Stk. 2. En ordregiver skal fastsætte det krævede antal sideordnede tilbud under hensyntagen til proportionalitetsprincippet, herunder ordregiverens behov samt tilbudsgivernes omkostninger forbundet med udarbejdelse af tilbud. Ordregiveren kan uden begrundelse stille krav om op til 8 sideordnede tilbud. Hvis ordregiveren vil stille krav om mere end 8 sideordnede tilbud, skal ordregiveren i udbudsmaterialet begrunde dette.

Stk. 3. Tilbudsevalueringen skal foretages i overensstemmelse med § 157.

Reserverede kontrakter til beskyttede værksteder m.v.

§ 53. En ordregiver kan stille krav om, at det alene er økonomiske aktører, hvis hovedformål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede personer, der kan deltage i udbuddet, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 finder kun anvendelse, hvis mindst 30 pct. af de beskæftigede hos den økonomiske aktør er handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere.

Stk. 3. Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen, at retten til at deltage i udbuddet er forbeholdt tilbudsgivere, som er omfattet af denne bestemmelse.

Kapitel 2: Udbudsprocedurer og projektkonkurrencer

Udbudsprocedurer

Valg af procedurer

§ 54. Udbud skal gennemføres efter en af følgende procedurer:

- 1) Offentligt udbud, jf. §§ 55-56.
- 2) Begrænset udbud, jf. §§ 57-59.
- 3) Udbud med forhandling, jf. §§ 60-65.
- 4) Konkurrencepræget dialog, jf. §§ 66-71.
- 5) Innovationspartnerskaber, jf. §§ 72-78.
- 6) Udbud med forhandling uden forudgående bekendtgørelse, jf. §§ 79-82.
- 7) Projektkonkurrencer, jf. §§ 83-91.

Offentligt udbud

§ 55. Ved offentligt udbud kan enhver økonomisk aktør afgive tilbud som svar på en udbudsbekendtgørelse. Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, del C, til lovens bilag 1. Ordregiveren skal anvende standardformularen, jf. § 126.

§ 56. Ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af tilbud, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 35 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 3. Har ordregiveren anvendt en forhåndsmeddelelse er minimumsfristen dog 15 dage, når:

- 1) forhåndsmeddelelsen indeholdt alle oplysninger i bilag V, del B, afsnit I, i lovens bilag 1, i det omfang disse oplysninger forelå ved forhåndsmeddelelsens offentliggørelse, eller
- 2) forhåndsmeddelelsen blev sendt til offentliggørelse mindst 35 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

Stk. 4. Accepterer ordregiveren, at tilbud kan indgives via elektroniske midler i overensstemmelse med regler udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1, kan fristen reduceres med 5 dage.

Stk. 5. Gør et akut behov det ikke muligt at overholde den frist der er fastsat i stk. 2 og 4, kan ordregiveren fastsætte en frist på 15 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 6. Ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

Begrænset udbud

§ 57. Ved begrænset udbud kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse. Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde de oplysninger der er anført i bilag V, del C, til lovens bilag 1. Ordregiveren skal anvende standardformularen, jf. § 126.

§ 58. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 3. Ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

Stk. 4. Kun de ansøgere, der modtager en opfordring dertil, kan afgive tilbud. En ordregiver kan udvælge et antal ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud i henhold til § 143. Dette antal skal udgøre mindst 5. Er antallet af ansøgere lavere end 5, kan ordregiveren opfordre den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive tilbud.

Stk. 5. En ordregiver skal samtidig og skriftligt opfordre de relevante ansøgere til at afgive tilbud.

Stk. 6. Gør et akut behov det ikke muligt at overholde fristen i stk. 2, kan ordregiveren fastsætte:

- 1) en frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse, der ikke er mindre end 15 dage regnet fra og med dagen efter udsendelsen af udbudsbekendtgørelsen

§ 59. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af tilbud, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfordringen til at afgive et tilbud er afsendt.

Stk. 3. Har ordregiveren anvendt en forhåndsmeddelelse er minimumsfristen dog 10 dage, når:

- 1) forhåndsmeddelelsen indeholdt alle de oplysninger, der kræves i bilag VI, del B, afsnit I, i lovens bilag 1, i det omfang disse oplysninger forelå ved forhåndsmeddelelsens offentliggørelse, og
- 2) forhåndsmeddelelsen blev sendt til offentliggørelse mindst 35 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

Stk. 4. Accepterer ordregiveren, at tilbud kan indgives via elektroniske midler i overensstemmelse med regler udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1, kan fristen reduceres med 5 dage.

Stk. 5. Ikkestatslige ordregivere kan i særlige tilfælde fastsætte, at fristen for modtagelse af tilbud er mindre end 30 dage dog mindst 10 dage regnet fra dagen efter den dag hvor opfordringen til at afgive tilbud er afsendt.

Stk. 6. Gør et akut behov det ikke muligt at overholde fristen i stk. 2, kan ordregiveren fastsætte en frist for modtagelse af tilbud, der ikke er kortere end 10 dage fra den dato, hvor opfordringen til at afgive tilbud blev sendt.

Udbud med forhandling

§ 60. En ordregiver kan anvende udbud med forhandling i følgende tilfælde:

1. Ved bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der opfylder et eller flere af følgende kriterier:
  - a) ordregiverens behov kan ikke imødekommes uden tilpasning af allerede tilgængelige løsninger,
  - b) kontrakten omfatter design eller innovative løsninger,
  - c) når kontrakten på grund af særlige omstændigheder med hensyn til dens art, kompleksitet eller de retlige og finansielle forhold eller risici i forbindelse hermed ikke kan tildeles uden forudgående forhandling, eller
  - d) når ordregiveren ikke kan fastlægge de tekniske specifikationer tilstrækkeligt præcist med henvisning til en standardiseret europæisk teknisk vurdering, fælles teknisk specifikation eller teknisk reference, jf. punkt 2-5 i bilag VII til lovens bilag 1.
2. Når der i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud kun afgives ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable tilbud.

Stk. 2. Ved ikkeforskriftsmæssige tilbud skal blandt andet forstås tilbud, hvor

- 1) tilbuddet ikke lever op til kravene i udbudsmaterialet,
  - 2) tilbuddet er modtaget for sent,
  - 3) der foreligger bevis på ulovlig samordning eller bestikkelse, eller
  - 4) ordregiveren har konstateret, at tilbuddet er unormalt lavt.
-

Stk. 3. Ved uacceptable tilbud skal blandt andet forstås tilbud, som

- 1) er indgivet af tilbudsgivere, som ikke lever op til egnethedskravene, eller
- 2) overstiger det af ordregiveren fastsatte budget.

Stk. 4. En ordregiver er ikke forpligtet til at offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, hvis proceduren omfatter alle og udelukkende de tilbudsgivere der opfylder kravene i § 157, stk. 3, nr. 1-3, og som under det forudgående offentlige eller begrænsede udbud afgav tilbud, der var i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav.

§ 61. Ved udbud med forhandling kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse.

Stk. 2. Udbudsbekendtgørelsen skal udover oplysningerne i bilag V, del C, til lovens bilag 1 indeholde oplysning om:

- 1) hvorvidt ordregiveren vil forbeholde sig ret til at tildele en kontrakt på grundlag af det indledende tilbud,
- 2) hvorledes forhandlingsforløbet forventes at forløbe, herunder om forhandlingerne skal forløbe i flere faser med henblik på at begrænse antallet af tilbud, der skal forhandles, og
- 3) hvorvidt ordregiveren vil yde vederlag til deltagerne i forhandlingerne.

Stk. 3. Ordregiveren skal i udbudsmaterialet fastsætte udbuddets genstand, mindstekrav, tildelingskriteriet og eventuelle fastsatte underkriterier.

§ 62. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 3. Ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

§ 63. Kun de ansøgere, der modtager en opfordring dertil kan afgive et indledende tilbud, der skal danne grundlag for den efterfølgende forhandling. En ordregiver kan udvælge et antal ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive indledende tilbud i henhold til § 143. Dette antal skal udgøre mindst 3. Er antallet af ansøgere lavere end 3, kan ordregiveren opfordre den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive indledende tilbud. Hvis ordregiveren vil udvælge flere end 5 ansøgere, skal ordregiveren begrunde, hvorfor der udvælges flere end 5 ansøgere.

Stk. 2. En ordregiver skal samtidig og skriftligt opfordre de relevante ansøgere til at afgive indledende tilbud.

§ 64. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af det indledende tilbud, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfordringen til at afgive tilbud er afsendt. Ikkestatslige ordregivere kan dog i særlige tilfælde fastsætte kortere frister, jf. § 59, stk. 3-6.

§ 65. En ordregiver skal forhandle med tilbudsgiverne om de indledende og alle efterfølgende tilbud, medmindre ordregiveren har forbeholdt sig ret til at tildele kontrakten på grundlag af

---

det indledende tilbud. Det indledende tilbud skal danne grundlag for den efterfølgende forhandling

Stk. 2. Der kan forhandles om alt undtagen grundlæggende elementer og de endelige tilbud. Fastsatte mindstekrav og kriterier for tildeling er grundlæggende elementer i forbindelse med proceduren udbud med forhandling.

Stk. 3. En ordregiver skal dokumentere forhandlingsforløbet, samt sikre at alle tilbud under forløbet indgives skriftligt.

Stk. 4. Hvis der som følge af forhandlingerne foretages ændringer i udbudsmaterialet, skal alle tilbudsgivere orienteres herom. Ordregiveren må ikke foretage ændringer i de grundlæggende elementer i det oprindelige udsendte udbudsmateriale.

Stk. 5. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for afgivelse af endeligt tilbud, jf. § 92.

Stk. 6. En ordregiver skal tildele kontrakten på grundlag af et af de i § 160 anførte kriterier for tildeling.

Konkurrencepræget dialog

§ 66. En ordregiver kan anvende konkurrencepræget dialog i følgende tilfælde:

- 1) Ved bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der opfylder et eller flere af følgende kriterier:
  - a) ordregiverens behov kan ikke imødekommes uden tilpasning af allerede tilgængelige løsninger,
  - b) kontrakten omfatter design eller innovative løsninger,
  - c) når kontrakten på grund af særlige omstændigheder med hensyn til dens art, kompleksitet eller de retlige og finansielle forhold eller risici i forbindelse hermed ikke kan tildeles uden forudgående forhandling, eller
  - d) når ordregiveren ikke kan fastlægge de tekniske specifikationer tilstrækkeligt præcist med henvisning til en standardiseret europæisk teknisk vurdering, fælles teknisk specifikation eller teknisk reference, jf. punkt 2-5 i bilag VII, til lovens bilag 1.
- 2) Når der i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud kun afgives ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable tilbud.

Stk. 2. Ved ikkeforskriftsmæssige tilbud skal blandt andet forstås tilbud, hvor:

- 1) tilbuddet ikke lever op til kravene i udbudsmaterialet,
- 2) tilbuddet er modtaget for sent,
- 3) der foreligger bevis på ulovlig samordning eller bestikkelse, eller
- 4) ordregiveren har konstateret, at tilbuddet er unormalt lavt.

Stk. 3. Ved uacceptable tilbud skal blandt andet forstås tilbud, som er indgivet af tilbudsgivere, som ikke lever op til egnedskravene, eller overstiger det af ordregiveren fastsatte budget.

Stk. 4. En ordregiver er ikke forpligtet til at offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, hvis proceduren omfatter alle og udelukkende de tilbudsgivere der opfylder kravene i § 157, stk. 3, nr. 1-3, og som under det forudgående offentlige eller begrænsede udbud afgav tilbud, der var i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav.

§ 67. Ved konkurrencepræget dialog kan økonomiske aktører ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse.

Stk. 2. Udbudsbekendtgørelsen skal udover oplysningerne i bilag V, del C, til lovens bilag 1 indeholde oplysning om:

- 1) hvorledes dialogforløbet forventes at forløbe, herunder om der anvendes successive faser med henblik på at begrænse antallet af løsninger, der skal diskuteres under dialogen, og
- 2) hvorvidt ordregiveren vil yde vederlag til deltagerne i dialogen.

Stk. 3. Ordregiveren skal i udbudsmaterialet fastsætte ordregiverens behov og krav, mindstekrav, tildelingskriteriet og underkriterier.

Stk. 4. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger, jf. § 92.

Stk. 5. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 6. Ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

§ 68. Kun de ansøgere, der modtager en opfordring dertil kan deltage i dialogen. En ordregiver kan udvælge et antal ansøgere, som vil blive opfordret til at deltage i dialogen i henhold til § 143. Dette antal skal udgøre mindst 3. Er antallet af ansøgere lavere end 3, kan ordregiveren opfordre den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at deltage i dialogen. Hvis ordregiveren vil udvælge flere end 5 ansøgere skal ordregiveren begrunde, hvorfor der udvælges flere end 5 ansøgere.

Stk. 2. En ordregiver skal samtidig og skriftligt opfordre de relevante ansøgere til at deltage i dialogen.

§ 69. En ordregiver indleder en dialog med de relevante ansøgere med henblik på at indkredse og fastslå, hvorledes ordregiverens behov bedst kan opfyldes.

Stk. 2. Dialogen kan vedrøre alle aspekter ved udbuddet bortset fra grundlæggende elementer. Fastsatte mindstekrav og kriterier for tildeling er grundlæggende elementer i forbindelse med proceduren konkurrencepræget dialog.

Stk. 3. En ordregiver kan fortsætte dialogen, indtil de har indkredset den eller de løsninger, der kan opfylde ordregiverens behov.

Stk. 4. Hvis der som følge af dialogen foretages ændringer i udbudsmaterialet skal alle deltagere orienteres herom. Ordregiveren må ikke foretage ændringer i de grundlæggende elementer i det oprindelige udsendte udbudsmateriale.

Stk. 5. En ordregiver skal dokumentere dialogforløbet.

§ 70. En ordregiver skal efter at have erklæret dialogen for afsluttet og efter at have underrettet de resterende deltagere herom opfordre deltagerne til at afgive deres endelige tilbud på grundlag af den eller de løsninger, der er fastsat under dialogen. De endelige tilbud skal indeholde alle de elementer, der er nødvendige for projektets udførelse.

Stk. 2. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for afgivelse af endeligt tilbud, jf. § 92.

Stk. 3. På ordregiverens anmodning kan disse endelige tilbud afklares, præciseres og optimeres. Dette må dog ikke føre til, at der ændres ved vigtige elementer i udbuddet eller tilbuddet i væsentlig grad, og til konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling.

---

§ 71. En ordregiver skal tildele kontrakten på grundlag af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet, jf. § 160 stk. 1, nr. 3.

Stk. 2. På anmodning af ordregiveren kan der føres forhandlinger med den tilbudsgiver, der har afgivet det vindende tilbud. Forhandlingerne skal ske med henblik på, at bekræfte de økonomiske forpligtelser eller andre vilkår i tilbuddet.

Stk. 3. Forhandlinger mellem ordregiveren og den vindende tilbudsgiver må ikke medføre, at der foretages ændringer i grundlæggende elementer.

Innovationspartnerskab

§ 72. En ordregiver kan anvende udbudsproceduren innovationspartnerskab, hvis ordregiveren vil udvikle en innovativ vare, tjenesteydelse eller bygge- og anlægsarbejde, som ikke allerede er tilgængelig på markedet. Et innovationspartnerskab består af tre faser: udbuddet, innovationsforløbet og et eventuelt efterfølgende indkøb af den udviklede ydelse.

§ 73. Ved udbud af et innovationspartnerskab kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage i overensstemmelse med reglerne i § 57, § 58, stk. 1-5 og § 59, stk. 1-5.

Stk. 2. Udbudsbekendtgørelsen skal udover oplysningerne i bilag V, del C, til lovens bilag 1 indeholde oplysning om:

- 1) hvorvidt ordregiveren forbeholder sig ret til at tildele en kontrakt på grundlag af det indledende tilbud,
- 2) hvilken ordning der skal gælde for intellektuel ejendomsret,
- 3) hvorvidt ordregiveren vil indgå én eller flere partnerskabskontrakter,
- 4) hvorledes forhandlingsforløbet forventes at forløbe, herunder om forhandlingerne under innovationspartnerskabsproceduren skal forløbe i flere forhandlingsfaser med henblik på at begrænse antallet af tilbud,
- 5) hvorvidt ordregiveren vil yde vederlag til deltagerne i innovationspartnerskabsproceduren, og
- 6) hvorvidt ordregiveren vil begrænse antallet af deltagende parter på baggrund af delmål, jf. § 77.

Stk. 3. Ordregiveren skal i udbudsmaterialet fastsætte udbuddets genstand, mindstekrav, tildelingskriteriet og underkriterier.

Stk. 4. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger, jf. § 92.

Stk. 5. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 6. Ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

§ 74. En ordregiver skal udvælge mindst 3 ansøgere til at afgive tilbud. Er antallet af ansøgere lavere end 3, kan ordregiveren udvælge den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen.

Stk. 2. En ordregiver skal ved udvælgelse, jf. § 143 som minimum lægge vægt på kriterier vedrørende ansøgernes kapacitet på området forskning og udvikling eller udvikling og gennemførelse af innovative løsninger.

Stk. 3. En ordregiver skal samtidig og skriftligt, opfordre de udvalgte ansøgere til at afgive et indledende tilbud. Det indledende tilbud skal bestå af et forsknings- og innovationsprojektfor-slag. Det er alene de ansøgere, der af ordregiveren modtager en opfordring, som kan afgive et indledende tilbud.

§ 75. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for modtagelse af indledende tilbud, jf. § 92.

Stk. 2. Fristen skal som minimum være 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfor-dringen til at afgive tilbud er afsendt. Ikkestatslige ordregivere kan dog i særlige tilfælde fast-sætte kortere frister, jf. § 59, stk. 5.

§ 76. En ordregiver skal forhandle med tilbudsgiverne om de indledende og alle efterfølgende tilbud, med mindre ordregiveren vælger at udnytte sit forbehold, jf. § 73, stk. 2, nr. 1, og tildele kontrakten på grundlag af det indledende tilbud. Det indledende tilbud skal danne grundlag for den efterfølgende forhandling.

Stk. 2. Der kan forhandles om alt undtagen fastsatte mindstekrav, tildelingskriteriet og under-kriterier samt de endelige tilbud.

Stk. 3. En ordregiver skal i forbindelse med forhandlingerne med tilbudsgiverne fastsætte vilkårene der er knyttet til partnerskabskontrakten, herunder resultatniveauer og maxi-mumomkostninger.

Stk. 4. En ordregiver skal dokumentere forhandlingsforløbet, samt sikre at alle tilbud under forløbet indgives skriftligt.

Stk. 5. Hvis der som følge af forhandlingerne foretages ændringer i udbudsmaterialet skal alle tilbudsgivere orienteres herom. Ordregiveren må ikke foretage ændringer i de grundlæggende elementer i det oprindelige udsendte udbudsmateriale.

Stk. 6. En ordregiver skal fastsætte en passende frist for afgivelse af endeligt tilbud, jf. § 92.

Stk. 7. En ordregiver skal tildele partnerskabskontrakten eller partnerskabskontrakterne på grundlag af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet, jf. § 160, stk. 1, nr. 3.

§ 77. En ordregiver skal strukturere det enkelte innovationspartnerskab i faser med dertil hørende delmål.

Stk. 2. En ordregiver kan efter hvert delmål beslutte at bringe alle eller enkelte partnerskabs-kontrakter til ophør, jf. § 73, stk. 2, nr. 6.

Stk. 3. En ordregiver skal sørge for betaling af vederlag i passende rater til de deltagende partnere.

§ 78. En ordregiver skal så vidt muligt sikre, at partnerskabets struktur og varighed tager højde for innovationsgraden af den ønskede løsning og rækkefølgen af de forsknings- og inno-vationsaktiviteter, der er nødvendige for udviklingen af en innovativ løsning.

Stk. 2. Den anslåede værdi af den påtænkte anskaffelse af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder skal være proportional i forhold til den nødvendige investering i udviklin-gen af dem.

Udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse

§ 79. En ordregiver kan anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, hvis der i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud af offentlige bygge- og anlægskontrakter, offentlige vareindkøbskontrakter og offentlige tjenesteydelseskontrakter;

- 1) ikke er modtaget nogen ansøgninger eller afgivet tilbud, eller
- 2) ikke er modtaget nogen egnede ansøgninger eller afgivet egnede tilbud.

Stk. 2. Betingelserne i stk. 1 forudsætter, at der ikke foretages ændringer i grundlæggende elementer i det oprindelige udbudsmateriale, og at der sendes en rapport til Europa-Kommissionen, hvis denne anmoder herom.

Stk. 3. En ordregiver kan også anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, når bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne kun kan leveres af en bestemt økonomisk aktør af en af følgende grunde, jf. dog stk. 4:

- 1) Formålet med udbuddet er skabelse eller erhvervelse af et unikt kunstværk eller en unik kunstnerisk optræden.
- 2) Manglende konkurrence af tekniske årsager.
- 3) Beskyttelse af eksklusive rettigheder, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder.

Stk. 4. Undtagelserne i stk. 3, nr. 2 og 3 gælder kun, hvis der ikke findes et rimeligt alternativ eller erstatning, og den manglende konkurrence ikke er et resultat af en kunstig indskrænkning af udbudsparametrene

Stk. 5. En ordregiver kan også anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, i strengt nødvendigt omfang, hvis tvingende grunde som følge af begivenheder, som ordregiveren ikke har kunnet forudse, gør det umuligt at overholde fristerne for offentlige udbud, begrænsede udbud eller udbud med forhandling.

§ 80. En ordregiver kan endvidere anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse for offentlige vareindkøbskontrakter:

- 1) når de pågældende varer alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling; kontrakter, der tildeles i henhold til denne bestemmelse, omfatter ikke serieproduktion til påvisning af varens handelsmæssige levedygtighed eller til dækning af forsknings- og udviklingsomkostninger
  - 2) ved supplerende leveringer fra den oprindelige leverandør til delvis fornyelse af leveringer eller installationer eller til udvidelse af allerede foretagne leveringer eller installationer, når et skifte af leverandøren ville gøre det nødvendigt for ordregiveren at anskaffe varer, som på grund af en forskel i teknisk beskaffenhed ville medføre teknisk uforenelighed eller uforholdsmæssigt store tekniske vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse
  - 3) ved indkøb af varer, der noteres og købes på en varebørs
  - 4) ved indkøb af varer eller tjenesteydelser på særlig fordelagtige vilkår, enten hos en leverandør, der endeligt indstiller sin erhvervsvirksomhed, likvidatorer i en konkurs-
-

behandling, tvangsakkord eller en tilsvarende behandling i henhold til nationale love og forskrifter.

Stk. 2. Løbetiden af kontrakter omfattet af § 80, stk. 1, nr. 2, må generelt ikke overstige tre år.

§ 81. En ordregiver kan endvidere anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse for tjenesteydelsesaftaler, når kontrakten er et led i en projektkonkurrence og tildeles vinderen eller en af vinderne af projektkonkurrence, jf. §§ 83-91. I sidstnævnte tilfælde skal alle vinderne opfordres til at deltage i forhandlingerne.

§ 82. En ordregiver kan endvidere anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse ved nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der er en gentagelse af tilsvarende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, og som overdrages til den økonomiske aktør, der blev tildelt den oprindelige kontrakt af den samme ordregiver, under følgende kumulative betingelser:

- 1) Bygge- og anlægsarbejderne eller tjenesteydelserne er i overensstemmelse med et grundlæggende projekt.
- 2) Den oprindelige kontrakt herom blev tildelt i henhold til en procedure i overensstemmelse med § 54.
- 3) Udbudsmaterialet angiver omfanget af eventuelle yderligere bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser og betingelserne for tildeling heraf.
- 4) Muligheden for at anvende denne fremgangsmåde er anført i det oprindelige udbudsmateriale. Ordregiveren skal tage den anslåede samlede værdi af de nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser i betragtning ved anvendelse af § 6.
- 5) Fremgangsmåden kan kun benyttes inden for en periode på tre år efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt.

Projektkonkurrencer

Anvendelsesområde

§ 83. Bestemmelserne i §§ 83-91 finder anvendelse på:

- 1) projektkonkurrencer, der afholdes med henblik på tildeling af en offentlig tjenesteydelseskontrakt, og
- 2) projektkonkurrencer med konkurrencepræmier eller betalinger til deltagerne.

Stk. 2. I de tilfælde, der er omfattet af stk. 1, nr. 1, beregnes tærskelværdien i § 6 på grundlag af den anslåede værdi uden moms af offentlige tjenesteydelseskontrakter, herunder eventuelle konkurrencepræmier eller betalinger til deltagerne.

Stk. 3. I de tilfælde, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, forstås ved tærsklerne i § 6 det samlede præmie- og betalingsbeløb, herunder den anslåede værdi uden moms af offentlige tjenesteydelseskontrakter, som senere vil kunne indgås i henhold til § 81, hvis ordregiveren i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen har meddelt, at den agter at tildele en sådan kontrakt.

Bekendtgørelse om projektkonkurrence

§ 84. En ordregiver kan udskrive en projektkonkurrence ved at offentliggøre en bekendtgørelse herom.

Stk. 2. En ordregiver, der har til hensigt efterfølgende at tildele en tjenesteydelseskontrakt i henhold til § 79, skal anføre dette i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen.

§ 85. En ordregiver, der har afholdt en projektkonkurrence, skal sende en meddelelse om resultaterne af projektkonkurrencen i overensstemmelse med § 127, stk. 6, og ordregiverne skal være i stand til at bevise afsendelsesdatoen.

Stk. 2. En ordregiver kan undlade at offentliggøre oplysninger om resultatet af konkurrencen, når det vil kunne hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller til skade for bestemte offentlige eller private virksomheders legitime økonomiske interesser eller for fair konkurrence mellem tjenesteydere.

§ 86. En ordregiver skal offentliggøre bekendtgørelser omfattet af §§ 84 og 85 i overensstemmelse med § 127, stk. 6. Bekendtgørelserne skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, henholdsvis del E og F i bilag I, i samme format som standardformularerne.

Udvælgelse af deltagere

§ 87. Projektkonkurrencer skal gennemføres i overensstemmelse med bestemmelserne i §§ 83-91.

Stk. 2. En ordregiver skal i forbindelse med projektkonkurrencer med et begrænset antal deltagere, fastsætte klare og ikkediskriminerende egnethedskrav. Antallet af ansøgere, der opfordres til at deltage i projektkonkurrencen, skal fastsættes således, at der sikres konkurrence om kontrakten.

Bedømmelseskomitéen

§ 88. Med henblik på at finde en vinder af projektkonkurrencen, nedsætter ordregiveren en bedømmelseskomite. Bedømmelseskomitéen må udelukkende bestå af fysiske personer, som er uafhængige af deltagerne i projektkonkurrencen.

Stk. 2. Kræver ordregiveren bestemte faglige kvalifikationer for at deltage i en konkurrence, skal mindst en tredjedel af bedømmelseskomitéens medlemmer have samme eller tilsvarende kvalifikationer.

§ 89. Bedømmelseskomitéen skal være uafhængig i sine afgørelser og udtalelser.

Stk. 2. Komiteen må ikke have kendskab til ansøgernes identitet og skal udelukkende behandle de planlægnings- og projektarbejder, som ansøgerne forelægger, ud fra de kriterier, der er anført i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen.

Stk. 3. Kravet om anonymitet skal overholdes, indtil bedømmelseskomitéens udtalelse eller afgørelse foreligger.

§ 90. På grundlag af hvert enkelt projekts kvaliteter registrerer komitéen projekternes rangfølge og komiteens bemærkninger samt punkter, der eventuelt skal klarlægges, i en rapport, som medlemmerne underskriver.

Stk. 2. Ansøgerne kan om nødvendigt anmodes om at besvare spørgsmål, som bedømmelseskomitéen har anført i rapporten, for at klarlægge nogle aspekter af projekterne.

§ 91. En ordregiver skal udarbejde en fuldstændig rapport over dialogen mellem bedømmelseskomitéens medlemmer og ansøgerne.

Fastsættelse af tidsfrister

§ 92. En ordregiver skal fastsætte passende tidsfrister for indsendelse af ansøgninger og tilbud. Fristerne for modtagelse af tilbud og ansøgninger om deltagelse skal som minimum overholde minimumsfristerne for de enkelte udbudsprocedurer.

Stk. 2. Forudsætter afgivelse af tilbud besigtigelse af steder eller gennemsyn af bilagsmateriale til udbudsmaterialet hos ordregiveren, skal ordregiveren fastsætte en frist for modtagelse af tilbud, således at tilbudsgiverne kan opnå kendskab til alle de oplysninger, der er nødvendige for at udarbejde et tilbud. Denne frist skal være længere end minimumsfristerne i de enkelte udbudsprocedurer

Stk. 3. I offentlige udbud skal ordregiveren angive fristen for modtagelse af tilbud i udbudsbekendtgørelsen. I begrænset udbud, udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskaber skal ordregiveren angive fristen for modtagelse af ansøgninger i udbudsbekendtgørelsen, mens fristen for modtagelse af tilbud skal fremgå af udbudsmaterialet.

Stk. 4. En ordregiver kan forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud. Ordregiveren er i følgende tilfælde forpligtet til at forlænge frister for modtagelse af ansøgninger eller tilbud:

- 1) Hvis ordregiveren vælger at meddele supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senere end 6 dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgning eller tilbud.
- 2) Hvis ordregiveren foretager væsentlige ændringer i udbudsmaterialet.
- 3) Hvis ordregiveren ikke inden for 5 dage efter anmodning herom fremsender de dokumenter, der ikke er givet fri, direkte og fuld elektronisk adgang til jf. § 130.
- 4) Hvis ordregiveren har forkortet fristen som følge af et akut behov, jf. § 56, stk. 5, § 59, stk. 6 og § 61, jf. § 59, stk. 6, og ordregiveren meddeler supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senere end 4 dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgning eller tilbud.

Kapitel 3: Indkøbsmetoder

Rammeaftaler

§ 93. En rammeaftale skal indgås efter procedurerne i denne lov, jf. § 54.

Stk. 2. En rammeaftale kan højst have en løbetid på fire år. I ekstraordinære tilfælde kan en rammeaftale dog indgås for en længere periode.

Stk. 3. Indgåelse af kontrakter på grundlag af en rammeaftale skal ske i rammeaftalens gyldighedsperiode. Kontrakterne kan være gældende i en periode efter udløbet af rammeaftalens løbetid.

§ 94. Ordregivere, der skal kunne gøre brug af rammeaftalen, skal angives i udbudsbekendtgørelsen. Kontrakter baseret på en rammeaftale kan indgås mellem parterne i rammeaftalen.

§ 95. Kontrakter, der indgås på grundlag af en rammeaftale, der er indgået med én vindende tilbudsgiver, tildeles på de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen. Ordregiveren kan, inden tildelingen af kontrakten, skriftligt anmode den vindende tilbudsgiver om at fuldstændiggøre sit tilbud.

§ 96. Kontrakter, der indgås på grundlag af en rammeaftale, der er indgået med mere end én part på rammeaftalen, kan tildeles ved:

- 1) direkte tildeling, jf. § 97,
- 2) genåbning af konkurrencen, jf. § 98, eller
- 3) enten direkte tildeling, jf. § 97, eller genåbning af konkurrencen, jf. § 98.

Stk. 2. Det skal angives i udbudsmaterialet vedrørende rammeaftalen, hvordan tildeling af kontrakter finder sted, jf. stk. 1.

Stk. 3. Skal der ske tildeling efter stk. 1, nr. 3, skal valget mellem direkte tildeling og genåbning af konkurrencen ske på grundlag af objektive kriterier, herunder blandt andet kriterier vedrørende de efterspurgte varers eller ydelsers kvantitet, værdi eller karakteristika og ordregiverens øvrige konkrete indkøbsbehov. De objektive kriterier skal fastsættes i udbudsmaterialet vedrørende rammeaftalen.

§ 97. Direkte tildeling af kontrakter, jf. § 96, stk. 1, nr. 1 og 3, skal ske på grundlag af rammeaftalens bestemmelser og de objektive kriterier, der er fastsat i udbudsmaterialet for rammeaftalen.

§ 98. Genåbning af konkurrencen, jf. § 96, stk. 1, nr. 2 og 3, skal baseres på:

- 1) de samme vilkår som var gældende i forbindelse med tildelingen af rammeaftalen,
- 2) hvor det er nødvendigt mere præcist formulerede vilkår, eller
- 3) når det er relevant, andre vilkår, der er fastsat på forhånd i udbudsmaterialet for rammeaftalen.

Stk. 2. Genåbning af konkurrencen skal ske ved samtidig skriftlig opfordring til de økonomiske aktører, som er i stand til at udføre kontrakten, til skriftligt at afgive tilbud. Opfordringen skal indeholde angivelse af fristen for at afgive tilbud og øvrige nødvendige oplysninger.

Stk. 3. En ordregiver skal tildele kontrakten på grundlag af de kriterier for tildeling, der er fastsat i udbudsmaterialet for rammeaftalen, jf. § 160.

Dynamiske indkøbssystemer

§ 99. En ordregiver kan anvende et dynamisk indkøbssystem til indkøb af varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser, der er generelt tilgængelige på markedet og opfylder ordregiverens krav.

Stk. 2. Et dynamisk indkøbssystem skal følge proceduren for begrænset udbud, jf. dog § 102 stk. 1.

§ 100. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive:

- 1) det dynamiske indkøbssystems varighed,
- 2) de egnethedskrav, der gælder for optagelse i det dynamiske indkøbssystem, jf. stk. 3, og
- 3) de tildelingskriterier, der gælder ved tildeling af kontrakter på grundlag af det dynamiske indkøbssystem, jf. § 102, stk. 3.

Stk. 2. Et dynamisk indkøbssystem kan inddeles i objektivt beskrevne kategorier af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 3. Inddeles et dynamisk indkøbssystem i kategorier, skal ordregiveren specificere egnethedskravene for hver kategori i udbudsbekendtgørelsen.

§ 101. En ordregiver skal i udbudsmaterialet som minimum angive arten og den anslåede mængde af det planlagte indkøb samt anføre alle de nødvendige oplysninger om det dynamiske indkøbssystem, herunder hvordan det dynamiske indkøbssystem fungerer, det anvendte elektroniske udstyr og de tekniske ordninger og specifikationer for tilslutning.

§ 102. Ved etableringen af et dynamisk indkøbssystem skal minimumsfristen for ordregiverens modtagelse af ansøgninger om deltagelse være 30 dage regnet fra dagen efter den dag hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt.

Stk. 2. En ordregiver kan tidligst anvende et dynamisk indkøbssystem, når fristen i stk. 1. er udløbet, og ansøgninger, der er modtaget inden for fristen, er færdigbehandlede.

Stk. 3. Et dynamisk indkøbssystem skal til enhver tid være åbent for ansøgere, der opfylder egnethedskravene, og antallet af ansøgere der optages i systemet må ikke begrænses.

Stk. 4. Vurderingen af en ansøgning, der modtages inden udløbet af fristen i stk. 1 skal afsluttes inden for 10 arbejdsdage efter modtagelsen af ansøgningen, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 5. Fristen i stk. 4 kan forlænges til 15 arbejdsdage i konkrete sager, hvis ordregiveren finder det berettiget, herunder hvis ordregiveren har behov for at kontrollere, om egnethedskravene er opfyldt.

Stk. 6. En ordregiver kan forlænge fristen i stk. 4, når opfordringen til at afgive tilbud for det første specifikke offentlige indkøb under et dynamisk indkøbssystem, ikke er udsendt. Ordregiveren må ikke udsende opfordringer til at afgive tilbud i løbet af den forlængede vurderingsperiode.

§ 103. En ordregiver skal i forbindelse med konkrete indkøb opfordre alle deltagere til at afgive tilbud. Ordregiveren kan præcisere tildelingskriterierne i opfordringen til at afgive tilbud, når dette er relevant.

Stk. 2. Hvis det dynamiske indkøbssystem er inddelt i kategorier, skal ordregiveren opfordre alle de deltagere, der er optaget i den relevante kategori, til at afgive tilbud.

Stk. 3. En ordregiver tildeler kontrakten til den tilbudsgiver, der har afgivet det bedste bud på grundlag af de fastsatte tildelingskriterier.

Stk. 4. En ordregiver skal fastsætte en frist for modtagelse af tilbud. Fristen skal som minimum være 10 dage regnet fra datoen for afsendelse af opfordringen til at afgive tilbud.

---

§ 104. En ordregiver kan kræve, at deltagerne i et dynamisk indkøbssystem inden for 5 arbejdsdage indsender en ny og ajourført egenerklæring, jf. §§ 146-153. § 153 om ordregivernes ret til på ethvert tidspunkt i løbet af proceduren at kræve dokumentation for ansøgernes eller tilbudsgivernes egnethed finder anvendelse i hele det dynamiske indkøbssystems varighed.

Stk. 2. Hvis egenerklæringen viser, at deltageren ikke længere opfylder egnethedskravene, skal ordregiveren udelukke deltageren fra at deltage i det dynamiske indkøbssystem.

§ 105. En ordregiver skal offentliggøre en bekendtgørelse i Den Europæiske Unions Tidende, når:

- 1) varigheden af det dynamiske indkøbssystem ændres, eller
- 2) det dynamiske indkøbssystem bringes til ophør.

§ 106. Alle meddelelser i forbindelse med et dynamisk indkøbssystem skal afgives elektronisk efter reglerne udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1.

Stk. 2. Ansøgere og deltagerne må ikke pålægges betaling for deltagelse i et dynamisk indkøbssystem.

Elektroniske auktioner

§ 107. En ordregiver kan anvende elektroniske auktioner i forbindelse med offentlige udbud, begrænsede udbud, udbud med forhandling, ved fornyet konkurrence mellem parterne i en rammeaftale, jf. § 98 og ved tildeling af kontrakt inden for et dynamisk indkøbssystem, jf. §§ 99-106.

Stk. 2. Elektroniske auktioner kan ikke anvendes i forbindelse med indgåelse af tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter, der omfatter en intellektuel indsats, der ikke kan klassificeres på grundlag af automatiske vurderingsmetoder.

§ 108. Elektroniske auktioner kan anvendes med henblik på konkurrence om priser og andre forhold, der er kvantificerbare.

Stk. 2 Elektroniske auktioner kan gennemføres i flere faser. Elektroniske auktioner skal gennemføres i et elektronisk system.

§ 109. En ordregiver, der ønsker at anvende elektroniske auktioner, skal angive dette i udbudsbekendtgørelsen. Herudover skal udbudsmaterialet indeholde følgende oplysninger:

- 1) de elementer, hvis værdier der holdes elektronisk auktion over, for så vidt disse elementer er kvantificerbare, således at de kan udtrykkes i tal eller procentdele,
  - 2) eventuelle grænser for de værdier, som kan fremlægges, således som de fremgår af specifikationer af kontraktens genstand,
  - 3) de oplysninger, der vil blive stillet til tilbudsgivernes rådighed under den elektroniske auktion, og på hvilket tidspunkt de i givet fald stilles til rådighed,
  - 4) de oplysninger, der er relevante for afviklingen af den elektroniske auktion,
  - 5) betingelserne, på hvilke tilbudsgiverne kan byde, herunder især de mindste udsving mellem de bud, som i givet fald kræves for at byde. Og
  - 6) de relevante oplysninger om det elektroniske system, der anvendes, og om betingelser og tekniske specifikationer for tilslutning.
-

§ 110. Inden afholdelsen af en elektronisk auktion, skal ordregiveren foretage en vurdering af de modtagne tilbud på baggrund af de fastsatte tildelingskriterier og den fastlagte vægtning af disse i henhold til den fastsatte evalueringsmetode.

§ 111. En ordregiver skal sende opfordring til at deltage i en elektronisk auktion samtidig og elektronisk til alle tilbudsgivere, der har afgivet antagelige og forskriftsmæssige tilbud. Auktionen kan tidligst finde sted to hverdage efter afsendelsen af opfordringen.

Stk. 2. Opfordringen til at deltage skal indeholde:

- 1) resultatet af vurderingen, jf. § 110,
- 2) dato og klokkeslæt for indledningen af den elektroniske auktion,
- 3) oplysninger om en eventuel faseopdeling af auktionen og tidsplanen for denne,
- 4) den matematiske formel, der bestemmer den automatiske omklassificering,
- 5) angivelse af, hvilke oplysninger der vil blive givet under auktionen, jf. § 112, og
- 6) oplysninger om auktionens afslutning, jf. § 113.

§ 112. Under auktionen skal ordregiveren omgående give alle tilbudsgiverne tilstrækkelige oplysninger til, at de på ethvert tidspunkt kan kende deres respektive placering. Ordregiveren kan give andre oplysninger om andre afgivne priser eller værdier, hvis dette er angivet i udbudsmaterialet. Der kan endvidere, på et hvilket som helst tidspunkt, gives meddelelse om antallet af deltagere i den specifikke fase af auktionen.

Stk. 2. Der må ikke under auktionen afgives oplysninger om tilbudsgivernes identitet.

§ 113. En elektronisk auktion afsluttes:

- 1) på det i opfordringen til deltagelse anførte tidspunkt,
- 2) når der ikke modtages flere nye priser eller nye værdier, der imødekommer de krav til mindsteudsving, der er anført i opfordringen til deltagelse, eller
- 3) når alle auktionens faser, er afsluttet.

Elektroniske kataloger

§ 114. En ordregiver kan i forbindelse med udbud, hvor der er krav om anvendelse af elektroniske kommunikationsmidler, jf. regler udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1, acceptere eller kræve, at tilbud afgives i form af et elektronisk katalog, eller at tilbud skal indeholde et elektronisk katalog. Tilbud, der afgives i form af et elektronisk katalog, kan ledsages af andre dokumenter, som fuldstændiggør tilbuddet.

Stk. 2. En ordregiver kan bestemme, at tilbud på en kontrakt, der skal tildeles på grundlag af et dynamisk indkøbssystem, skal afgives i form af et elektronisk katalog, eller skal omfatte et elektronisk katalog. Tilbud, der afgives i form af et elektronisk katalog, kan ledsages af andre dokumenter, som fuldstændiggør tilbuddet.

Stk. 3. En ordregiver kan bestemme, at der skal anvendes opdaterede elektroniske kataloger, jf. § 116, i forbindelse med:

- 1) fornyet konkurrence i forbindelse med specifikke kontrakter i medfør af en rammeaftale, der er indgået med mere end én tilbudsgiver ved anvendelse af elektroniske kataloger, og

- 2) tildeling af kontrakter på grundlag af et dynamisk indkøbssystem, hvor ansøgningen om deltagelse i indkøbssystemet har været ledsaget af et elektronisk katalog.

Stk. 4. Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen, hvis der vil blive anvendt elektroniske kataloger.

§ 115. Ansøgere og tilbudsgivere skal udarbejde elektroniske kataloger i overensstemmelse med:

- 1) de tekniske ordninger og specifikationer og andre formkrav, der er fastsat af ordregiveren,
- 2) kravene til elektroniske kommunikationsværktøjer samt eventuelle yderligere krav, der er fastsat af ordregiveren, jf. regler udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1, og
- 3) eventuelle delegerede retsakter fra Europa-Kommissionen vedtaget i overensstemmelse med artikel 87 i udbudsdirektivet.

Stk. 2. Ordregiverens krav m.v. efter stk. 1, nr. 1 og 2, skal fremgå af udbudsmaterialet.

§ 116. Opdatering af elektroniske kataloger, jf. § 114, stk. 3, sker, ved at:

- 1) tilbudsgiverne indgiver deres elektroniske kataloger igen, således at de er tilpasset til kravene i den pågældende kontrakt, eller
- 2) ordregiveren indsamler de oplysninger fra de allerede fremsendte elektroniske kataloger, der er nødvendige for at kunne sammensætte et tilbud, der opfylder kravene i den pågældende kontrakt.

Stk. 2. Når opdatering af de elektroniske kataloger skal finde sted i henhold til stk. 1, nr. 2, underretter ordregiveren tilbudsgiverne herom. En underretning herom skal indeholde oplysning om dato og klokkeslæt for, hvornår oplysninger påtænkes indsamlet, og muligheden for at afvise indsamlingen af oplysninger.

Stk. 3. Udbudsmaterialet for rammeaftalen eller udbudsbekendtgørelsen vedrørende det dynamiske indkøbssystem skal indeholde oplysning om, hvorvidt fornyet konkurrence vil finde sted efter stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Inden tildeling af kontrakt på baggrund af fornyet konkurrence efter stk. 1, nr. 2, skal ordregiveren anmode den enkelte tilbudsgiver om at bekræfte, at det afgivne tilbud ikke er indholdsmæssigt fejlagtigt. Påpeger den pågældende tilbudsgiver indholdsmæssige fejl i de indsamlede oplysninger, skal ordregiveren berigtige disse, inden der træffes beslutning om tildeling af kontrakt.

Kapitel 4: Fælles indkøb

Centraliserede indkøbsaktiviteter og indkøbscentraler

§ 117. En ordregiver kan gennem en indkøbscentral erhverve varer og tjenesteydelser, der er anskaffet til brug for ordregiveren.

Stk. 2. En ordregiver kan endvidere erhverve bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser ved brug af:

- 1) kontrakter tildelt af en indkøbscentral,
- 2) dynamiske indkøbssystemer, der drives af en indkøbscentral, og

3) rammeaftaler, der er indgået af en indkøbscentral.

§ 118. Når et dynamisk indkøbssystem, der drives af en indkøbscentral, kan anvendes af andre ordregivere, jf. § 117, stk. 2, nr. 2, skal dette angives i udbudsbekendtgørelsen.

Stk. 2. Alle udbudsprocedurer, der varetages af en indkøbscentral, skal gennemføres ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler i overensstemmelse med regler udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192.

§ 119. En ordregiver opfylder sine forpligtelser efter denne lov, når den erhverver:

- 1) varer eller tjenesteydelser efter § 117, stk. 1
- 2) bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser, efter § 117, stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver er dog uanset stk. 1 ansvarlig for de dele af indkøbsprocessen, som ordregiveren selv udfører, herunder:

- 1) tildeling af kontrakt på grundlag af et dynamisk indkøbssystem, der drives af en indkøbscentral,
- 2) gennemførelse af fornyet konkurrence under en rammeaftale, der er indgået af en indkøbscentral, og
- 3) beslutningen om, hvilken af de leverandører, der er part i en rammeaftale med flere leverandører, som skal udføre en given opgave, jf. § 95.

§ 120. En ordregiver kan tildele en offentlig tjenesteydelseskontrakt om levering af centraliserede indkøbsaktiviteter til en indkøbscentral uden at følge udbudsprocedurerne i denne lov. Sådanne offentlige tjenesteydelseskontrakter kan også omfatte accessoriske indkøbsaktiviteter.

Lejlighedsvis fælles udbud

§ 121. To eller flere ordregivere kan aftale at gennemføre udbud i fællesskab.

Stk. 2. Gennemføres et udbud i sin helhed i fællesskab i alle de deltagende ordregivers navne og på disses vegne, er de deltagende ordregivere i fællesskab ansvarlige for overholdelsen af forpligtelserne i henhold til denne lov.

Stk. 3. Er én eller flere ordregivere udvalgt blandt de deltagende ordregivere til at gennemføre udbuddet, og handle i eget navn og på vegne af de andre deltagende ordregivere, er de deltagende ordregivere i fællesskab ansvarlige for overholdelse af forpligtelserne i henhold til denne lov.

Stk. 4. Gennemføres et udbud ikke i sin helhed i fællesskab, er ordregivere kun i fællesskab ansvarlige for overholdelse af forpligtelserne i henhold til denne lov for de dele, der gennemføres i fællesskab. Den enkelte ordregiver har det fulde ansvar for overholdelsen af forpligtelserne i henhold til denne lov for de dele, den gennemfører i eget navn og på egne vegne.

Stk. 5. Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde oplysninger, der gør det muligt at identificere samtlige deltagende ordregivere i det fælles udbud. Derudover skal det i udbudsmaterialet fremgå, hvilke dele af udbudsprocessen den enkelte ordregiver er ansvarlig for.

Udbud, der involverer ordregivere fra forskellige EU-medlemsstater

§ 122. En ordregiver kan benytte centraliserede indkøbsaktiviteter tilbudt af indkøbscentraler, der er beliggende i en anden EU-medlemsstat. Udnyttes denne mulighed, skal de centraliserede indkøbsaktiviteter gennemføres i overensstemmelse med de nationale bestemmelser i den medlemsstat, hvor indkøbscentralen er beliggende.

§ 123. To eller flere ordregivere fra forskellige medlemsstater kan i fællesskab tildele en offentlig kontrakt, indgå en rammeaftale eller drive et dynamisk indkøbssystem. Forud for gennemførelsen af udbudsproceduren skal følgende aftales mellem de deltagende ordregivere:

- 1) Fordelingen af parternes forpligtelser og de relevante nationale bestemmelser, der finder anvendelse i forbindelse med den påtænkte anskaffelse.
- 2) Den interne organisering af udbudsproceduren, herunder forvaltningen af proceduren, fordelingen af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes samt indgåelsen af kontrakter.

Stk. 2. En deltagende ordregiver opfylder sine forpligtelser i henhold til denne lov, når der foretages en anskaffelse hos en ordregiver, der er ansvarlig for udbudsproceduren.

§ 124. Ordregivere fra forskellige EU-medlemsstater, der etablerer en fælles enhed skal træffe beslutning om, hvilket nationalt regelsæt, der skal være gældende. Der kan i denne forbindelse vælges mellem de nationale bestemmelser i den medlemsstat, hvor den fælles enhed har sit hjemsted eller de nationale bestemmelser i den medlemsstat, hvor den fælles enhed udfører sine aktiviteter.

Kapitel 5: Offentliggørelse og gennemsigtighed

Forhåndsmeddelelser

§ 125. En ordregiver kan offentliggøre en forhåndsmeddelelse for at tilkendegive, hvilke anskaffelser ordregiveren har til hensigt at foretage.

Stk. 2. Forhåndsmeddelelser skal indeholde de i bilag V, del B, afsnit I til lovens bilag 1, anførte oplysninger.

Stk. 3. Forhåndsmeddelelser offentliggøres enten ved elektronisk fremsendelse til EU's publikationskontor jf. stk. 5 eller i ordregiverens køberprofil. Når ordregiveren offentliggør en forhåndsmeddelelse i sin køberprofil, skal ordregiveren, forud for offentliggørelse i køberprofilen, sende en meddelelse om offentliggørelse til EU's publikationskontor i overensstemmelse med bilag VIII til lovens bilag 1. Denne meddelelse skal indeholde oplysningerne, der fremgår af bilag B, del A til lovens bilag 1.

Stk. 4. Forhåndsmeddelelser må højst dække en periode på 12 måneder fra den dato, hvor forhåndsmeddelelsen blev sendt til offentliggørelse. I forbindelse med anskaffelser af sociale og andre specifikke tjenesteydelser, jf. § 185, kan forhåndsmeddelelsen dække over en længere periode end 12 måneder.

Stk. 5. Ordregiveren skal udarbejde forhåndsmeddelelser i Europa-Kommissionens standardformularer, og sende disse elektronisk til EU's publikationskontor og offentliggøre dem i overensstemmelse med bilag VIII til lovens bilag 1.

Udbudsbekendtgørelser

§ 126. En ordregiver skal anvende udbudsbekendtgørelser som indkaldelse af tilbud i forbindelse med alle procedurer, med undtagelse af udbud med forhandling uden forudgående bekendtgørelse, jf. §§ 79-82.

Stk. 2. Udbudsbekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, del C til lovens bilag 1.

Stk. 3. Ordregiveren skal udarbejde udbudsbekendtgørelser i Europa-Kommissionens standardformularer og sende disse elektronisk til EU's publikationskontor, og offentliggøre dem i overensstemmelse med bilag VIII til lovens bilag 1.

Bekendtgørelser om indgåede kontrakter

§ 127. Senest 30 dage efter indgåelsen af en kontrakt eller rammeaftale skal ordregiveren sende en bekendtgørelse om indgået kontrakt til EU's publikationskontor, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 2. Bekendtgørelser om indgåede kontrakter skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, del D til lovens bilag 1.

Stk. 3. En ordregiver skal ikke sende bekendtgørelser om kontrakter indgået på grundlag af en rammeaftale.

Stk. 4. En ordregiver skal senest 30 dage efter udgangen af hvert kvartal fremsende bekendtgørelser om de kontrakter, der er indgået på grundlag af et dynamisk indkøbssystem.

Stk. 5. Offentliggørelse af oplysninger om indgåelsen af kontrakten eller rammeaftalen kan i særlige tilfælde undlades, hvis videregivelse af oplysningerne vil hindre retshåndhævelse eller på anden måde være i strid med offentlige interesser, til skade for bestemte offentlige aktørers eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser, eller til skade for konkurrencen mellem økonomiske aktører.

Stk. 6. Ordregiveren skal udarbejde bekendtgørelser om indgåede kontrakter i Europa-Kommissionens standardformularer, og sende disse elektronisk til EU's publikationskontor og offentliggøre dem i overensstemmelse med bilag VIII til lovens bilag 1.

Offentliggørelse på nationalt plan

§ 128. En ordregiver kan først offentliggøre en forhåndsmeddelelse, en udbudsbekendtgørelse, øvrige dele af udbudsmaterialet, eller en bekendtgørelse om indgåede kontrakter på nationalt plan, når EU's publikationskontor har offentliggjort den konkrete bekendtgørelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver kan dog offentliggøre en forhåndsmeddelelse, en udbudsbekendtgørelse, øvrige dele af udbudsmaterialet eller bekendtgørelse om indgåede kontrakter på nationalt plan 48 timer efter bekræftelsen af modtagelsen heraf af EU's publikationskontor har bekræftet modtagelsen af bekendtgørelsen eller meddelelsen.

Stk. 3. Forhåndsmeddelelser, udbudsbekendtgørelser eller bekendtgørelser om indgåede kontrakter der offentliggøres på nationalt plan, må ikke indeholde andre oplysninger end de oplysninger, der fremgår af de meddelelser eller bekendtgørelser, der er sendt til EU's publikationskontor til offentliggørelse. I den meddelelse eller bekendtgørelse, der offentliggøres på

---

nationalt plan, skal ordregiveren anføre datoen for afsendelse af meddelelsen eller bekendtgørelsen til EU's publikationskontor.

§ 129. En ordregiver kan offentliggøre en forhåndsmeddelelse i ordregiverens køberprofil.

Stk. 2. En ordregiver kan først offentliggøre forhåndsmeddelelsen i køberprofilen, når meddelelsen om offentliggørelse af forhåndsmeddelelse i køberprofilen er sendt til EU's publikationskontor. Meddelelsen skal indeholde de i bilag V, del A til lovens bilag 1, anførte oplysninger.

Stk. 3. Når en forhåndsmeddelelse er offentliggjort i en køberprofil, kan ordregiveren efterfølgende offentliggøre forhåndsmeddelelsen på anden vis. De forhåndsmeddelelser, der offentliggøres på anden vis, må ikke indeholde andre oplysninger end de oplysninger, der er indeholdt i forhåndsmeddelelsen, der er offentliggjort i køberprofilen. I den forhåndsmeddelelse der offentliggøres på anden vis, skal ordregiveren anføre datoen for afsendelse af meddelelsen til EU's publikationskontor om offentliggørelse i køberprofilen.

Adgang til udbudsmaterialet

§ 130. En ordregiver skal give fri, direkte og fuld elektronisk adgang til udbudsmaterialet fra datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelse i den Europæiske Unions Tidende, jf. dog stk. 2. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive, på hvilken elektronisk adresse der gives adgang til udbudsmaterialet.

Stk. 2. Ordregiveren kan på grund af udbudsmaterialets særlige karakter eller på grund af fortrolighed, jf. § 5, stk. 2 undlade at give fri, direkte og fuld elektronisk adgang til visse dele af udbudsmaterialet. I disse situationer skal ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen angive, hvor og hvordan der kan opnås adgang til disse dele af udbudsmaterialet.

§ 131. Hvis ikke alt udbudsmateriale er tilgængeligt ved offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130, stk. 2, skal ordregiveren forlænge fristen for afgivelse af tilbud med 5 dage. I tilfælde af et akut behov, er der ingen pligt til at forlænge fristen.

Adgang til supplerende oplysninger

§ 132. En ordregiver skal senest 6 dage inden frist for afgivelse af ansøgning eller tilbud meddele eventuelle supplerende oplysninger om udbudsmaterialet og supplerende dokumenter, jf. dog stk. 2

Stk. 2. Ved offentligt udbud, begrænset udbud og udbud med forhandling efter hasteproceduren er fristen for meddelelse af supplerende oplysninger om udbudsmaterialet og supplerende dokumenter 4 dage.

Kapitel 6: Udelukkelse, egnethed og udvælgelse

Obligatoriske udelukkelsesgrunde

§ 133. En ordregiver skal udelukke en ansøger eller tilbudsgiver fra deltagelse i en udbudsprocedure, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren ved endelig dom er dømt for:

- 1) deltagelse i en kriminel organisation,
  - 2) bestikkelse,
  - 3) svig,
-

- 4) terrorhandlinger eller strafbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet,
- 5) hvidvaskning af penge eller finansiering af terrorisme, eller
- 6) brug af børnearbejde, eller menneskehandel.

Stk. 2. Ordregiveren skal udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, når en person, der er dømt ved endelig dom for de stk. 1 nævnte handlinger, er medlem af ansøgerens eller tilbudsgiverens bestyrelse, direktion eller tilsynsorgan. Ordregiveren skal ligeledes udelukke en ansøger eller tilbudsgiver, hvis den dømte person har beføjelse til at repræsentere, kontrollere eller til at træffe beslutninger i ansøgerens eller tilbudsgiverens bestyrelse, direktion eller tilsynsorgan.

Stk. 3. Ordregiveren skal udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der har ubetalt, forfalden gæld på 100.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen her i landet eller det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Stk. 4. Ordregiveren kan undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der er omfattet af stk. 3, hvis:

- 1) alle ansøgere eller tilbudsgivere er omfattet af stk. 3,
- 2) ansøgeren eller tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der overstiger 100.000 kr., eller
- 3) ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning, og denne ordning er overholdt.

Stk. 5. Ordregiveren kan af hensyn til væsentlige samfundsinteresser undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der er omfattet af stk. 1-3.

§ 134. En ordregiver skal udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver fra deltagelse i en udbudsprocedure, når ordregiveren kan påvise:

- 1) at en interessekonflikt som defineret i § 11, nr. 18 i forhold til det pågældende udbud ikke kan afhjælpes effektivt med mindre indgribende foranstaltninger,
- 2) at en konkurrencefordrejning som omhandlet i § 38 fra den forudgående inddragelse af de økonomiske aktører i forberedelsen af udbudsproceduren i forhold til det pågældende udbud, ikke kan afhjælpes med mindre indgribende foranstaltninger, eller
- 3) at ansøgeren eller tilbudsgiveren i det pågældende udbud har givet groft urigtige oplysninger, har tilbageholdt oplysninger eller ikke er i stand til at fremsende supplerende dokumenter vedrørende udelukkelsesgrundene, egnethedskravene eller udvælgelsen.

Frivillige udelukkelsesgrunde

§ 135. En ordregiver skal anføre i udbudsbekendtgørelsen, hvis en ansøger eller en tilbudsgiver vil blive udelukket fra deltagelse i en udbudsprocedure, såfremt:

- 1) ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlig område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og ar-

---

bejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til lovens bilag 1, eller er omfattet af retsakter, der vedtages af Europa-Kommissionen i medfør af udbudsdirektivets artikel 56, stk. 4, jf. artikel 87,

- 2) ansøgeren eller tilbudsgiveren er konkurs eller er under insolvens- eller likvidationsbehandling, hvis dennes aktiver administreres af en kurator eller af retten, hvis denne er under tvangsakkord uden for konkurs, hvis dennes erhvervsvirksomhed er blevet indstillet eller denne befinder sig i en lignende situation i henhold til en tilsvarende procedure, der er fastsat i national lovgivning, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er hjemhørende,
- 3) ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren i forbindelse med udøvelsen af erhvervet har begået alvorlige forsømmelser, der sår tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet,
- 4) ordregiveren har tilstrækkelig plausible indikationer til at konkludere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning,
- 5) ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren væsentligt har misligholdt en tidligere offentlig kontrakt, kontrakt med en forsyningsvirksomhed eller koncessionskontrakt, der har medført den pågældende kontrakts ophævelse eller lignende sanktion,
- 6) ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren uretmæssigt har forsøgt at påvirke ordregiverens beslutningsproces, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har fået fortrolige oplysninger, der kan give dem uretmæssige fordele i forbindelse med udbudsproceduren, eller såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren groft uagtsomt har givet vildledende oplysninger, der kan have væsentlig indflydelse på beslutninger vedrørende udelukkelse, vurdering af egnethedskravene, udvælgelse eller tildeling, eller
- 7) ansøgeren eller tilbudsgiveren har ubetalt, forfalden gæld på under 100.000 kr. til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen her i landet eller det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Stk. 2. § 133, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse i de i stk. 1, nr. 7, nævnte tilfælde.

Dokumentation for pålidelighed

§ 136. En ordregiver kan ikke udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der har fremlagt dokumentation, som på en tilstrækkelig måde viser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er pålidelig, selvom ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af én eller flere af de obligatoriske eller frivillige udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3, § 134, samt § 135.

Stk. 2. Ordregiveren kan alene udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver fra udbudsproceduren, hvis ordregiveren har meddelt ansøgeren eller tilbudsgiveren, at denne er omfattet af en udelukkelsesgrund, og at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke inden en af ordregiveren fastsat passende frist efter ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb, har forelagt tilstrækkelig dokumentation, der viser ansøgerens eller tilbudsgiverens pålidelighed.

Stk. 3. Ordregiveren kan alene acceptere en ansøgers eller en tilbudsgivers dokumentation af pålidelighed, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren:

- 1) hvor det er relevant, har dokumenteret at ansøgeren eller tilbudsgiveren har ydet erstatning eller påtaget sig at yde erstatning for eventuelle tab som følge af overtrædelser af straffeloven eller øvrige forsømmelser omfattet af udelukkelsesgrundene,
-

- 2) hvor det er relevant, har gjort indgående rede for forholdene og omstændighederne gennem et aktivt samarbejde med undersøgelsesmyndighederne, og
- 3) har truffet passende konkrete tekniske, organisatoriske og personalemæssige foranstaltninger for at forebygge yderligere overtrædelser af straffeloven eller øvrige forsømmelser omfattet af udelukkelsesgrundene.

Stk. 4. Vurderer ordregiveren, at ansøgerens eller tilbudsgiverens foranstaltninger er utilstrækkelige, skal ordregiveren begrunde dette over for ansøgeren eller tilbudsgiveren.

Stk. 5. Ordregiveren kan ikke udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver fra at deltage i udbudsprocedurer i mere end 4 år fra datoen for endelig dom vedrørende de i § 133, stk. 1, nævnte tilfælde. Ansøgere eller tilbudsgivere, der kan dokumentere deres pålidelighed i henhold til § 136, stk. 1-3, kan ikke udelukkes.

Stk. 6. Ordregiveren kan ikke udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver fra at deltage i udbudsprocedurer i mere end 2 år fra datoen for den relevante hændelse eller handling vedrørende de i § 135, nr. 1-6 nævnte udelukkelsesgrunde. Ansøgere eller tilbudsgivere, der kan dokumentere deres pålidelighed i henhold til § 136, stk. 1-3, kan ikke udelukkes.

Krav til retlig form

§ 137. En ordregiver kan ikke afvise en ansøger eller en tilbudsgiver med den begrundelse, at det i henhold til dansk lovgivning kræves, at den pågældende skal være enten en fysisk eller en juridisk person.

Stk. 2. Sammenslutninger af økonomiske aktører, herunder midlertidige sammenslutninger, kan deltage i udbudsprocedurer. Ordregiveren kan ikke kræve, at sammenslutninger af økonomiske aktører skal have en bestemt retlig form, jf. dog stk. 5.

Stk. 3. Ordregiveren kan i udbudsmaterialet præcisere, hvordan sammenslutninger af økonomiske aktører skal opfylde kravene med hensyn til økonomisk og finansiel formåen eller teknisk og faglig formåen, jf. §§ 138-141, forudsat at dette er objektivt begrundet og er proportionalt.

Stk. 4. Betingelser for sammenslutninger af økonomiske aktørers gennemførelse af en kontrakt, der er forskellige fra dem, der kræves af de individuelle deltagere, skal være objektivt begrundede og være proportionale.

Stk. 5. Uanset stk. 2, kan ordregiveren kræve, at sammenslutninger af økonomiske aktører antager en bestemt retlig form, når de har fået tildelt kontrakten, i det omfang en sådan ændring er nødvendig for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af kontrakten.

Stk. 6. I forbindelse med indgåelse af tjenesteydelseskontrakter, og bygge- og anlægskontrakter samt offentlige vareindkøbskontrakter, der tillige omfatter tjenesteydelser eller monterings- og installationsarbejde, kan det dog kræves af juridiske personer, at de i tilbuddet eller ansøgningen om deltagelse opgiver navn og faglige kvalifikationer for det personale, der skal have ansvaret for at gennemføre kontrakten.

Egnethed

§ 138. En ordregiver kan fastsætte krav til egnethed. Kravene skal henføres til en eller flere af følgende:

-
- 1) Egnethed til at udøve det pågældende erhverv, jf. § 139.
  - 2) Økonomisk og finansiel formåen, jf. § 140.
  - 3) Teknisk og faglig formåen, jf. § 141.

Stk. 2. Ordregiveren skal fastsætte egnethedskravene som minimumskrav i udbudsbekendtgørelsen. Ordregiveren kan kun anvende de egnethedskrav, der er relevante for at sikre, at de økonomiske aktører er egnede til at udøve det pågældende erhverv har økonomisk og finansiel formåen samt teknisk og faglig formåen til at gennemføre den pågældende kontrakt.

§ 139. I forbindelse med vurderingen af en ansøgers eller tilbudsgivers egnethed til at udøve det pågældende erhverv, kan ordregiveren kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er optaget i et relevant fagligt register eller handelsregister i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren har hjemsted, jf. bilag XI til lovens bilag 1, eller at de imødekommer krav om anden dokumentation i henhold til dette bilag.

Stk. 2. Skal en økonomisk aktør i forbindelse med en udbudsprocedure have en bestemt autorisation eller være medlem af en bestemt organisation for at kunne udføre den pågældende tjenesteydelse i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren har hjemsted, kan ordregiveren kræve bevis for autorisationen eller medlemskabet.

§ 140. Når der stilles krav om, at ansøgere eller tilbudsgivere opfylder visse minimumskrav i forbindelse med den økonomiske og finansielle formåen jf. § 138, stk. 2, skal ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen anføre, hvordan ansøgeren eller tilbudsgiveren skal dokumentere, at egnethedskravene i forhold til den økonomiske og finansielle formåen er opfyldt. Dette kan ske på én eller flere af de måder, der er anført i § 152.

Stk. 2. Ordregiver kan stille krav til ansøgers eller tilbudsgivers omsætning. Ordregiveren kan dog ikke kræve, at en ansøgers eller en tilbudsgivers minimumsomsætning pr. år er højere end den dobbelte anslåede værdi af kontrakten, undtagen i tilfælde, hvor der er særlige risici forbundet med bygge- og anlægsarbejderne, tjenesteydelserne eller vareleverancerne. Ordregiveren skal begrunde et sådant krav i udbudsmaterialet.

Stk. 3. Opdeles en kontrakt i delkontrakter jf. § 48, gælder stk. 2, for hver delkontrakt. Kan flere delkontrakter tildeles samme tilbudsgiver, og skal delkontrakterne udføres samtidig, kan ordregiveren fastsætte en minimumsomsætning pr. år for gruppen af delkontrakter.

Stk. 4. Ved udbud af en rammeaftale, hvor tildeling af kontrakt skal ske ved genåbning af konkurrencen, jf. § 98, fastsættes krav til minimumsomsætningen pr. år, jf. stk. 1 og 2, på grundlag af den forventede maksimale størrelse af specifikke kontrakter, som vil blive gennemført samtidig. Hvis denne ikke er kendt, skal kravet fastsættes på grundlag af den anslåede værdi af rammeaftalen.

Stk. 5. I forbindelse med dynamiske indkøbssystemer fastsættes krav til minimumsomsætningen pr. år i henhold til stk. 1 og 2 på grundlag af den forventede maksimale størrelse af specifikke kontrakter, der tildeles på grundlag af dette system .

§ 141. Når der stilles krav om, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal leve op til visse minimumskrav angående teknisk og faglig formåen, jf. § 138, stk. 2, skal ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen anføre, hvordan ansøgeren eller tilbudsgiveren ved de former for dokumentation, der fremgår af § 153 samt § 155-156 skal dokumentere, at egnethedskravene i forhold til den tekniske og faglige formåen er opfyldt.

Udnyttelse af andre enheders økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen

§ 142. En ansøger eller en tilbudsgiver kan basere sig på andre enheders økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen, jf. §§ 140-141, uanset den retlige karakter af forbindelserne mellem dem.

Stk. 2. Baserer en ansøger eller en tilbudsgiver sig på andre enheder i henhold til stk. 1, skal ansøgeren eller tilbudsgiveren fremlægge støtteerklæringer eller anden dokumentation, der godtgør, at ansøgeren eller tilbudsgiveren faktisk råder over den nødvendige økonomiske og finansielle kapacitet eller tekniske og faglige formåen. Støtteerklæringen eller anden dokumentation skal godtgøre, at den påberåbte enhed er juridisk forpligtet over for ansøgerene eller tilbudsgiveren.

Stk. 3. Baserer en økonomiske aktør sig på andre enheders uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer, jf. § 153, nr. 7, eller faglige erfaringer vedrørende udførelsen af konkrete dele af bygge- og anlægsarbejdet eller tjenesteydelserne, skal de konkrete dele af bygge- og anlægsarbejdet eller tjenesteydelserne udføres af den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har baseret sig på.

Stk. 4. En ordregiver skal verificere, at de enheder, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på kan dokumentere:

- 1) at de opfylder de relevante egnethedskrav, herunder de relevante minimumskrav, jf. § 138, og
- 2) at de ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 eller 3 samt, hvis relevant, § 135, stk. 1, nr. 2 eller 7.

Stk. 5. Opfylder en enhed, som en ansøger eller tilbudsgiver baserer sig på, ikke et relevant egnethedskrav, eller er enheden omfattet af en udelukkelsesgrund, skal ordregiveren kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren udskifter enheden.

Stk. 6. En ordregiver kan kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren og de pågældende enheder hæfter solidarisk for kontraktens gennemførelse.

Stk. 7. En sammenslutning af økonomiske aktører, jf. § 137, kan basere sig på andre enheders formåen på de vilkår, der er nævnt i stk. 1-6.

Stk. 8. I forbindelse med bygge- og anlægskontrakter, tjenesteydelseskontrakter eller monterings- og installationsarbejde under en vareindkøbskontrakt kan ordregiveren kræve, at visse centrale opgaver udføres direkte af den vindende tilbudsgiver selv eller af en specifik deltager i en sammenslutning, hvis et tilbud indgives af en sammenslutning af ansøgere eller tilbudsgivere jf. § 137.

Udvælgelse

§ 143. En ordregiver kan ved begrænset udbud, udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskaber udvælge et antal ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialog.

Stk. 2. Er der flere ansøgere, som opfylder egnethedskravene i henhold til § 138, end antallet af ansøgere, som ordregiveren opfordrer til at afgive tilbud, og som ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde jf. §§ 133-135, skal ordregiveren foretage udvælgelsen på baggrund af kriterier, der er objektive og ikkediskriminerende.

Stk. 3. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen oplyse:

- 1) Det antal ansøgere, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud. Antallet kan angives i form af et interval.
- 2) Hvilke oplysninger der vil danne grundlag for udvælgelsen.
- 3) Hvilke objektive og ikkediskriminerende kriterier der tillægges vægt i vurderingen af ansøgers formåen i forbindelse med udvælgelsen.

Stk. 4. Det antal ansøgere, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud, skal være tilstrækkeligt stort til at sikre konkurrence. Ordregiveren skal:

- 1) ved begrænsede udbud opfordre mindst 5 ansøgere til at afgive tilbud, jf. § 58, stk. 4, og
- 2) ved udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskaber opfordre mindst 3 ansøgere til at afgive tilbud eller deltage i dialog.

Udvælgelse af tilbud og løsninger ved udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskab

§ 144. Anvender en ordregiver muligheden for at begrænse antallet af tilbud, der skal forhandles, jf. § 61, stk. 1, nr. 2, og § 73, stk. 1, nr. 4, eller løsninger, der er genstand for dialog, som omhandlet i § 67, stk. 1, nr. 1, skal begrænsningen af tilbud og løsninger foretages på grundlag af tildelingskriteriet og underkriterierne fastsat i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale.

Stk. 2. En ordregiver skal fastsætte antallet af deltagere i den sidste fase med henblik på at sikre konkurrence.

Ændring af udvalgte ansøgere/tilbudsgivere

§ 145. En ordregiver kan acceptere ændringer hos ansøgere og tilbudsgivere under overholdelse af principperne i § 2, i følgende tilfælde:

- 1) Hvis en ansøger eller tilbudsgiver erstatter en virksomhed, som denne baserer sin økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen på, når det skyldes forhold, der påviseligt er uden for ansøgerens eller tilbudsgiverens kontrol. Der kan ikke ske udskiftning, når virksomheden har haft afgørende betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen.
  - 2) Hvis en deltager i en sammenslutning udgår, forudsat at deltageren ikke har haft afgørende betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen.
  - 3) Hvis en deltager i en sammenslutning erstattes, forudsat at udskiftningen af deltageren skyldes forhold, der påviseligt er uden for de øvrige deltageres kontrol. Der kan ikke ske udskiftning, når deltageren har haft afgørende betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen.
  - 4) Hvis en ansøger eller tilbudsgiver fusionerer eller på anden måde foretager en virksomhedsmæssig omstrukturering. Ændring kan kun tillades, hvis vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller tilbudsevalueringen ikke ville have medført et andet resultat, såfremt den virksomhedsmæssige omstrukturering var blevet foretaget før ordregiverens vurdering.
-

Stk. 2. Ordregiveren kan alene acceptere ændringer, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren efter ændringen lever op til de fastsatte minimumskrav for den økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen.

Stk. 3. Ordregiveren skal kontrollere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren også efter en ændring omfattet af stk. 1 ikke er omfattet af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3, og de frivillige udelukkelsesgrunde jf. § 135, stk. 1, nr. 2 eller 7, som ordregiveren har anført vil medføre udelukkelse.

Stk. 4. Ordregiveren kan ikke acceptere, at en sammenslutning udvides med yderligere deltagere efter ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb.

Stk. 5. Når der anvendes en begrænset udbudsprocedure i henhold til §§ 57-59, kan ordregiveren opfordre en ny ansøger til at afgive tilbud, når én af de oprindelige ansøgere ikke kan afgive tilbud på grund af forhold, der ligger uden for ordregiverens kontrol. Ordregiveren skal i givet fald sikre, at ansøgerne har tilstrækkelig tid til at udarbejde deres tilbud. Den nye ansøger skal udpeges i overensstemmelse med den allerede foretagne udvælgelse, således at den nye ansøger skal være den som bedst opfylder kriterierne for udvælgelse blandt de ansøgere, der ikke blev udvalgt.

Kapitel 7: Dokumentation angående udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse

Fælles europæisk udbudsdokument

§ 146. En ordregiver skal kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere benytter det fælles europæiske udbudsdokument som foreløbigt bevis for:

- 1) at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde, jf. § 133, stk. 1 eller 3, samt de i § 135, stk. 1, nr. 2 eller 7,
- 2) at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de egnethedskrav, der er opstillet i henhold til § 138, og
- 3) hvis relevant, hvorledes ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de objektive og ikke-diskriminerende kriterier i forhold til udvælgelsen jf. § 143, stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver skal kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren i det fælles europæiske udbudsdokument, hvor det er relevant, tilkendegiver følgende:

- 1) Hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på andre enheders økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen i henhold til § 142 skal det fælles europæiske udbudsdokument også indeholde de oplysninger, der er nævnt i stk.1 vedrørende disse enheder.
- 2) Hvilken offentlig myndighed eller tredjemand, der er ansvarlig for at udarbejde dokumentation for de oplysninger, der afgives i henhold til stk. 1, samt en erklæring om, at den økonomiske aktør på anmodning herom, uden ugrundet ophold kan fremlægge denne dokumentation.
- 3) Hvorvidt og hvordan ordregiveren kan opnå kendskab til de nødvendige oplysninger gennem en national database, og kan få direkte adgang til den krævede dokumentation.

Stk. 3. En ordregiver kan alene tage ansøgninger eller tilbud i betragtning, når ansøgeren eller tilbudsgiveren har anvendt det fælles europæiske udbudsdokument som foreløbigt bevis for den dokumentation for de i stk. 1 nævnte forhold.

---

§ 147. Erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte regler om anvendelse af standardformularer, herunder om formularer til brug for erklæringer i henhold til § 146.

§ 148. En ansøger eller en tilbudsgiver kan genbruge det fælleseuropæiske udbudsdokument, der har været benyttet i et tidligere udbud, forudsat de bekræfter, at oplysningerne fortsat er korrekte.

§ 149. Før tildeling af kontrakten skal en ordregiver kræve, at den tilbudsgiver, som ordregiveren har besluttet at tildele kontrakten, fremlægger dokumentation, jf. § 150, for de oplysninger, der er afgivet i det fælles europæiske udbudsdokument i henhold til § 146, jf. dog stk. 3 og 5.

Stk. 2. Ordregiveren kan på et hvert tidspunkt i løbet af udbudsproceduren anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at fremlægge dokumentationen i stk. 1, jf. dog stk. 3 og 5, hvis dette er nødvendigt for, at proceduren gennemføres korrekt.

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse i forbindelse med kontrakter, der er baseret på rammeaftaler, og hvor sådanne kontrakter er indgået i overensstemmelse med § 95 eller § 98.

Stk. 4. Ordregiveren kan anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at supplere eller præcisere dokumentationen, der er modtaget i medfør af §§ 151-153 samt §§ 155-156.

Stk. 5. Uanset stk. 1 og stk. 2 er ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke forpligtede til at fremlægge dokumentationen, når:

- 1) ordregiveren kan skaffe certifikaterne eller de relevante oplysninger direkte gennem adgang til en national database, eller
- 2) ordregiveren allerede er i besiddelse af fortsat aktuel dokumentation fra tidligere gennemførte udbudsprocedurer.

Dokumentation

§ 150. En ordregiver skal som bevis på, at der ikke er grundlag for udelukkelse, jf. §§ 133, stk. 1 eller 3 og 135, stk. 1, nr. 2, eller nr. 7, samt for at egnethedskravene er opfyldt, jf. § 138 kræve at ansøgere eller tilbudsgiver sender den dokumentation, der henvises til i §§ 151-153 samt §§ 155-156.

Stk. 2. Ordregiveren kan ikke kræve andre former for dokumentation end dem, der er nævnt i §§ 151-153 samt §§ 155-156.

Stk. 3. Ordregiveren skal så vidt muligt kræve de former for dokumentation, der fremgår af e-Certis, såfremt disse er dækkende for ordregiverens behov.

§ 151. En ordregiver skal acceptere følgende som bevis for, at ansøger eller tilbudsgiver ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3 samt § 135, stk. 1, nr. 2 eller 7:

- 1) I de i § 133, stk. 1 nævnte tilfælde: Et uddrag fra det relevante register eller tilsvarende dokument, udstedt af en kompetent retslig eller administrativ myndighed, der viser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1.
- 2) I de i § 133, stk. 3, og § 135, stk. 1, nr. 2, eller nr. 7, nævnte tilfælde: Et certifikat udstedt af den kompetente myndighed i det pågældende land.

Stk. 2. Hvis det pågældende land ikke udsteder de i stk. 1 nævnte dokumenter eller certifikater, eller hvis disse ikke dækker alle de i § 133, stk. 1 og 3, og § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7, nævn-

---

te tilfælde, kan de erstattes af en erklæring under ed. Anvendes edsafklæggelse ikke i det pågældende land, kan der anvendes en erklæring på tro og love, der er afgivet for en kompetent retslig eller administrativ myndighed, for en notar eller for en kompetent faglig organisation i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

§ 152. En ordregiver kan kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren påviser sin økonomiske og finansielle formåen. Dette kan ske på én eller flere af følgende måder:

- 1) Relevante erklæringer fra et pengeinstitut eller bevis for relevant erhvervsansvarsforsikring.
- 2) Fremlæggelse af årsregnskaber eller uddrag heraf, hvis offentliggørelse af årsregnskaber er lovpligtig i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.
- 3) En erklæring om ansøgerens eller tilbudsgiverens samlede omsætning eller omsætningen inden for det område, som kontrakten vedrører, i højst de tre seneste disponible regnskabsår, afhængigt af, hvornår ansøgeren eller tilbudsgiveren blev etableret eller startede sin virksomhed, hvis omsætningstallene foreligger.

Stk. 2. Hvis en ansøger eller en tilbudsgiver af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge de dokumenter, som ordregiveren forlanger, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument, som ordregiveren vurderer passende.

§ 153. En ordregiver kan kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren påviser sin tekniske og faglige formåen. Dette skal ske på en eller flere af følgende måder:

- 1) En liste over alle de arbejder, der er udført i løbet af de seneste fem år, ledsaget af attester for tilfredsstillende udførelse og resultat af de betydeligste arbejder. Hvor det er nødvendigt for at sikre tilstrækkelig konkurrence, kan ordregiveren angive, at der vil blive taget hensyn til dokumentation for relevante arbejder, der er udført mere end fem år tidligere.
- 2) En liste over de betydeligste leveringer eller tjenesteydelser, der er udført i løbet af højst de seneste tre år, med angivelse af beløb og tidspunkter samt den offentlige eller private modtager. Hvis det er nødvendigt for at sikre tilstrækkelig konkurrence, kan ordregiveren angive, at der vil blive taget hensyn til dokumentation for relevante leveringer eller tjenesteydelser, der er leveret eller udført mere end tre år tidligere.
- 3) Oplysning om de involverede teknikere eller tekniske organer, især dem, der er ansvarlige for kvalitetskontrollen, uanset om de direkte hører til ansøgerens eller tilbudsgiverens virksomhed eller ej, og hvis det drejer sig om offentlige bygge- og anlægskontrakter, oplysning om dem, som entreprenøren disponerer over til udførelsen af arbejdet
- 4) Beskrivelse af det tekniske udstyr og de foranstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har truffet til sikring af kvaliteten, samt af virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter.
- 5) En angivelse af den forvaltning af forsyningskæden og de eftersporingsystemer, som ansøgeren eller tilbudsgiveren kan anvende ved gennemførelsen af kontrakten.
- 6) En kontrol foretaget af ordregiveren eller på dennes vegne af et kompetent officielt organ i det land, hvor leverandøren eller tjenesteyderen er etableret, med forbehold for dette organs samtykke, af leverandørens produktionskapacitet eller tjenesteyderens tekniske og faglige formåen og om nødvendigt virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter og de foranstaltninger, som den vil træffe til kontrol af kvaliteten. Dette gælder kun, hvis

---

de varer eller tjenesteydelser, der skal leveres, er komplekse eller undtagelsesvis skal tjene et særligt formål.

- 7) Angivelse af de uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer hos tjenesteyderen eller entreprenøren eller virksomhedens ledende medarbejdere, forudsat at de ikke evalueres som et kriterie for tildeling.
- 8) Angivelse af de miljøstyringsforanstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren kan anvende ved udførelsen af kontrakten.
- 9) En erklæring om tjenesteyderens eller entreprenørens årlige gennemsnitlige antal beskæftigede og antallet af ledere i de seneste tre år.
- 10) Erklæring om, hvilket værktøj, materiel og teknisk udstyr tjenesteyderen eller entreprenøren disponerer over til opfyldelse af kontrakten.
- 11) Oplysning om, hvor stor en del af kontrakten ansøgeren eller tilbudsgiveren eventuelt agter at give i underentreprise.
- 12) For så vidt angår de varer, der skal leveres:
  - a) prøver, beskrivelser eller fotografier, hvis autenticitet skal kunne attesteres på den ordregiverens anmodning
  - b) attester udstedt af officielle kvalitetskontrolinstitutter eller -anstalter, hvis kompetence er anerkendt, og som attesterer, at varer, der er klart identificeret ved henvisning til tekniske specifikationer eller standarder, er i overensstemmelse med disse.

Officielle lister over godkendte økonomiske aktører og certificering

§ 154. Erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte nærmere regler om oprettelse og anvendelse af lister over godkendte økonomiske aktører, eller indføre certificering, der foretages af certificeringsorganer med henblik på dokumentation af et bestemt minimumsegnethedsniveau vedrørende økonomisk og finansiel formåen eller teknisk og faglige formåen .

Kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder

§ 155. En ordregiver kan kræve, at en ansøger eller en tilbudsgiver fremlægger certifikater fra uafhængige organer til bekræftelse af, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder bestemte kvalitetssikringsstandarder. Hvis ordregiveren kræver opfyldelse af bestemte kvalitetssikringsstandarder, skal ordregiveren henvise til kvalitetssikringsystemer, som bygger på de relevante europæiske standardserier, der er certificeret af godkendte organer.

Stk. 2. Ordregiveren skal anerkende tilsvarende certifikater fra organer i andre medlemsstater. Endvidere kan en ordregiver altid vælge at acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger. En ordregiver skal acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger, hvis den pågældende økonomiske aktør ikke havde mulighed for at skaffe sådanne certifikater inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den økonomiske aktør, forudsat at ansøgeren eller tilbudsgiveren påviser, at de foreslåede kvalitetssikringsforanstaltninger svarer til de foranstaltninger, som ordregiveren kræver, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder.

§ 156. En ordregiver kan kræve, at en ansøger eller en tilbudsgiver fremlægger certifikater udstedt af uafhængige organer til bekræftelse af, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder bestemte miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder. Hvis ordregiveren kræver opfyldelse af bestemte miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder, skal ordregiveren henvise til EU-ordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) eller til andre anerkendte

---

miljøledelsessystemer i henhold til artikel 45 i forordning (EF) nr. 1221/2009 eller andre miljøledelsesstandarder, der er baseret på de relevante europæiske eller internationale standarder udstedt af godkendte organer.

Stk. 2. En ordregiver skal acceptere tilsvarende certifikater fra organer i andre medlemsstater. Endvidere kan en ordregiver altid vælge at acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger. En ordregiver skal acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger, hvis den pågældende økonomiske aktør påviseligt ikke havde adgang til sådanne certifikater eller ikke havde mulighed for at skaffe dem inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den pågældende økonomiske aktør, såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren påviser, at de foreslåede foranstaltninger svarer til foranstaltningerne, der kræves i det bestemte miljøledelsessystem eller miljøledelsesstandard, som ordregiveren kræver, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder.

Kapitel 8: Fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter

Fremgangsmåden ved tildeling af offentlige kontrakter

§ 157. En ordregiver skal tildele kontrakten i overensstemmelse med §§ 159-163 om kriterierne for tildeling af kontrakten, samt hvis relevant, beregningen af livscyklusomkostninger, jf. §§ 164-166 og unormalt lave tilbud, jf. § 167.

Stk. 2 En ordregiver kan først undersøge indholdet af en ansøgning eller et tilbud, når ansøgnings- eller tilbudsfristen er udløbet.

Stk. 3. En ordregiver kan alene tildele kontrakten, hvis ordregiveren har verificeret, at tilbuddet opfylder de krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen og i det øvrige udbudsmateriale. Derudover skal ordregiver have verificeret på grundlag af det fælles europæiske udbudsdokument jf. §§ 146-149, dokumentation indhentet i medfør af § 150 og e-Certis, jf. § 150, stk. 3, at tilbuddet er afgivet af en tilbudsgiver:

- 1) der ikke er udelukket i henhold til § § 133-135,
- 2) der opfylder de af ordregiveren fastsatte minimumskrav til egnethed i henhold til §§ 138-141, og
- 3) der, hvis det er relevant, er udvalgt gennem en udvælgelse i henhold til § 143 til at afgive tilbud.

Stk. 4. Gennemfører en ordregiver et udbud ved anvendelse af offentligt udbud, kan ordregiveren vælge at evaluere tilbuddene, før ordregiveren kontrollerer, at betingelserne i stk. 2, 1. pkt., samt 2. pkt., nr. 1 og 2 er opfyldt.

Stk. 5. Hvis de oplysninger eller dokumenter, som ansøgere eller tilbudsgivere har indsendt i forbindelse med en ansøgning eller tilbud er ufuldstændige eller fejlbehæftede, eller mangler der specifikke dokumenter, kan ordregiveren, under overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at supplere, præcisere eller fuldstændiggøre ansøgningen eller tilbuddet ved at indsende relevante oplysninger, dokumentation og specifikke dokumenter inden for en passende frist. Anmodningen må ikke føre til, at ansøgeren eller tilbudsgiveren fremsætter en ny ansøgning eller et nyt tilbud.

Stk. 6. Uanset stk. 4, er ordregiveren forpligtet til at afvise en ansøgning eller et tilbud, såfremt det fremgår udtrykkeligt af udbudsmaterialet, at en konkret fejl eller mangel vil føre til, at ansøgningen eller tilbuddet afvises, og den pågældende ansøgning eller det pågældende tilbud indeholder en sådan fejl eller mangel.

Stk. 7. Ordregiveren kan beslutte at undlade at tildele en udbudt kontrakt til den tilbudsgiver, der har afgivet det økonomiske mest fordelagtige tilbud, hvis ordregiveren efter at have hørt tilbudsgiveren kan bevise, at tilbuddet ikke er i overensstemmelse med gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlige område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og arbejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til lovens bilag 1.

Fremgangsmåde ved evaluering

§ 158. En ordregiver skal i udbudsmaterialet, ud over angivelse af tildelingskriteriet og eventuelle under- og delkriterier, beskrive evalueringsmetoden samt beskrive, hvad der tillægges betydning ved tilbudsevalueringen.

Stk. 2. En evalueringsmetode, der er beskrevet i udbudsmaterialet i overensstemmelse med stk. 1, kan ikke tilsidesættes af klage- og retsinstanter, hvis den er gennemsigtig og overholder ligebehandlingsprincippet.

Kriterier for tildeling af kontrakter

§ 159. En ordregiver skal tildele kontrakten til den tilbudsgiver der har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

§ 160. En ordregiver skal for at finde det økonomisk mest fordelagtige tilbud vælge et af følgende tildelingskriterier:

- 1) Pris.
- 2) Omkostninger.
- 3) Bedste forhold mellem pris og kvalitet.

Stk. 2. Ved anvendelse af tildelingskriteriet omkostninger kan alle former for omkostninger, herunder priser og livscyklusomkostninger inddrages, jf. § 164.

Stk. 3. Ved anvendelse af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet vurderes tilbuddet på grundlag af underkriterier som for eksempel kvalitative, miljømæssige eller sociale aspekter. Underkriterier kan omfatte følgende:

- 1) kvalitet, herunder teknisk værdi, æstetiske og funktionsmæssige karakteristika, tilgængelighed, udformning for alle brugere, sociale, miljømæssige og innovative karakteristika og handel og betingelserne herfor,
- 2) organiseringen af det personale, der skal udføre kontrakten, og dets kvalifikationer og erfaring, hvor kvaliteten af det personale, der skal udføre kontrakten, kan påvirke niveauet af kontraktens opfyldelse betydeligt, eller
- 3) kundeservice og teknisk bistand, leveringsbetingelser såsom leveringsdato, leveringsprocedure og leveringstid eller færdiggørelsestid.

Stk. 4. Ved anvendelse af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet kan en ordregiver vælge at fastsætte prisen eller omkostningerne, således at der alene konkurreres på kvalitetskriterier.

§ 161. Når ordregiver anvender underkriterier skal disse være forbundet med kontraktens genstand.

Stk. 2. Underkriterier er forbundet med kontraktens genstand, når de relaterer sig til de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der skal leveres i henhold til kontrakten, for så vidt angår ethvert aspekt og ethvert trin i deres livscyklus, herunder faktorer, der indgår i:

- 1) den specifikke proces med fremstilling eller levering af eller handel med de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, eller
- 2) en specifik proces for en anden fase i deres livscyklus.

Stk. 3. Stk. 2 gælder selvom sådanne faktorer ikke udgør en del af anskaffelsens materielle indhold.

§ 162. En ordregiver må ikke fastsætte tildelingskriteriet og eventuelle underkriterier således at de giver ordregiveren ubetinget valgfrihed mellem tilbuddene. Tildelingskriteriet og eventuelle underkriterier skal fastsættes med henblik på at sikre konkurrence om kontrakten.

Stk. 2. Ordregiveren skal i tvivlstilfælde foretage en effektiv kontrol af informationen og dokumentationen i tilbuddet.

§ 163. En ordregiver skal i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsmaterialet angive, hvordan ordregiveren vil vægte de valgte underkriterier. Dette gælder ikke, når der alene vurderes på baggrund af tildelingskriteriet pris eller omkostninger.

Stk. 2. Vægtningen kan angives ved fastsættelse af et passende interval.

Stk. 3. Er vægtning af objektive årsager ikke mulig, skal ordregiveren angive kriterierne i prioriteret rækkefølge.

Beregning af livscyklusomkostninger

§ 164. En ordregiver kan ved anvendelse af tildelingskriteriet omkostninger eller bedste forhold mellem pris og kvalitet inddrage livscyklusomkostninger, jf. § 11, nr. 20. Beregningen af livscyklusomkostninger kan omfatte en del af eller alle følgende omkostninger gennem et produkts, en tjenesteydelses eller et bygge- og anlægsarbejdes livscyklus:

- 1) Omkostninger, der afholdes af ordregiveren eller andre brugere, herunder:
  - a) omkostninger i forbindelse med erhvervelse,
  - b) omkostninger i forbindelse med brug såsom forbrug af energi og andre ressourcer,
  - c) omkostninger til vedligeholdelse, og
  - d) omkostninger i forbindelse med bortskaffelse såsom indsamling, og genindvinding.
- 2) Omkostninger, der henføres til eksterne virkninger på miljø, som er knyttet til varen, tjenesteydelsen, eller bygge- og anlægsarbejdet i løbet af livscyklussen, såfremt deres pengemæssige værdi kan bestemmes og verificeres. Disse omkostninger kan omfatte omkostninger forbundet med drivhusgasemissioner og andre forurenende emissioner samt andre omkostninger i forbindelse med modvirkning af klimaændringer.

§ 165. Hvis en ordregiver vurderer omkostningerne ud fra en beregning af livscyklusomkostninger skal det fremgå, hvilke data tilbudsgiveren skal fremlægge, og hvilken metode ordregiveren vil anvende til at beregne livscyklusomkostningerne. Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale.

§ 166. Metoden, som anvendes til vurdering af omkostninger forbundet med miljøeksternaliteter, skal opfylde følgende betingelser:

- 1) metoden skal være baseret på objektivt verificerbare og ikkediskriminerende kriterier, navnlig når den ikke er udarbejdet til gentagen eller konstant anvendelse,
- 2) metoden må ikke uretmæssigt favorisere visse økonomiske aktører eller stille dem mindre gunstigt,
- 3) metoden skal være tilgængelig for alle økonomiske aktører, og
- 4) de data, som kræves, skal kunne fremskaffes ved en rimelig indsats af tilbudsgivere, der udviser almindelig påpasselighed, herunder tilbudsgivere fra tredjelande, der er parter i GPA-aftalen eller andre internationale aftaler, som EU er bundet af.

Stk. 2. Erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte nærmere regler for beregning af livscyklusomkostninger.

Unormalt lave tilbud

§ 167. En ordregiver skal anmode tilbudsgiver om indenfor en rimelig frist, at redegøre for de priser og omkostninger, der indgår i tilbuddet, jf. stk. 2, hvis tilbuddet forekommer unormalt lavt.

Stk. 2. En ordregiver kan alene afvise et tilbud, som unormalt lavt, når det tilbudte pris- eller omkostningsniveau ikke kan begrundes på baggrund af tilbudsgivers redegørelse, jf. dog stk. 3 og stk. 4. Redegørelsen kan eksempelvis vedrøre følgende oplysninger:

- 1) besparelser i forbindelse med produktionsmetoden for varerne eller tjenesteydelserne eller med byggemetoden,
- 2) de anvendte tekniske løsninger eller tilbudsgivers usædvanligt gunstige betingelser for at levere varerne eller tjenesteydelserne eller for at udføre arbejdet,
- 3) originaliteten af de af tilbudsgivers tilbudte arbejder, varer eller tjenesteydelser, eller
- 4) evt. statsstøtte til tilbudsgiver, jf. stk.4.

Stk. 3. En ordregiver skal afvise et tilbud, når tilbuddet er unormalt lavt, fordi tilbudsgiver eller dennes underleverandør eller underentreprenør har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlig område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og arbejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til lovens bilag 1.

Stk. 4. En ordregiver kan kun afvise et tilbud som unormalt lavt med den begrundelse, at tilbudsgiver har modtaget statsstøtte, når tilbudsgiver ikke inden for en rimelig frist kan godtgøre, at den pågældende støtte er forenelig med det indre marked, jf. artikel 107 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Stk. 5. Afvises et tilbud på grund af statsstøtte, skal Europa-Kommissionen underrettes herom.

Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning

§ 168. En ordregiver kan tilbagekalde en tildelingsbeslutning og genoptage tilbudsevalueringen, når:

- 1) der er blevet begået en fejl ved vurdering af tilbuddene,
- 2) kontrakten endnu ikke er indgået,

- 3) den fastsatte vedståelsesfrist ikke er overskredet, og
- 4) samtlige tilbudsgivere underrettes om, at tildelingsbeslutningen tilbagekaldes og om at vurderingen af tilbuddene genoptages

Stk. 2. Ordregiveren skal i givet fald træffe en ny tildelingsbeslutning på grundlag af en fornyet vurdering af de samme tilbud, som lå til grund for den oprindelige tildelingsbeslutning, med anvendelse af den i udbudsmaterialet beskrevne fremgangsmåde.

Kapitel 9: Underretning til ansøgere og tilbudsgivere og standstill-periode m.v.

Underretning til ansøgere og tilbudsgivere

§ 169. En ordregiver skal hurtigst muligt og samtidigt underrette alle berørte ansøgere og tilbudsgivere skriftligt om, hvilke beslutninger ordregiveren har truffet herunder beslutninger om:

- 1) udvælgelse af økonomiske aktører,
- 2) begrænsning af antallet af tilbud og løsninger,
- 3) tildeling af en kontrakt,
- 4) optagelse i et dynamisk indkøbssystem, eller
- 5) annullation af udbudsproceduren.

Stk. 2. Underretning om beslutninger efter stk. 1, nr. 1, skal til forbigående ansøgere være ledsaget af en begrundelse for, hvorfor ansøgerens anmodning om deltagelse er blevet afvist samt navnet på de ansøgere, som er blevet udvalgt.

Stk. 3. Underretning om beslutninger efter stk. 1, nr. 2, skal til forbigående tilbudsgivere være ledsaget af en begrundelse, som opfylder kravene til begrundelse i stk. 4, nr. 1 og 2. Navnene på de tilbudsgivere, der er gået videre, skal oplyses.

Stk. 4. En ordregiver skal i underretninger om beslutninger efter stk. 1, nr. 3, angive, hvornår standstill-perioden, jf. § 3 i lov om Klagenævnet for Udbud udløber. Beslutningerne skal være ledsaget af følgende begrundelser:

1. Til tilbudsgivere, der afgiver et ukonditionsmæssigt tilbud, skal ordregiveren angive grundene til, at tilbudsgiverens tilbud er afvist.
2. Til tilbudsgivere, som har afgivet et acceptabelt tilbud, skal ordregiveren angive det vindende tilbuds karakteristika og fordele set i forhold til det afviste tilbud, navnet på den vindende tilbudsgiver eller parterne i rammeaftalen. Ved innovationspartnerskab, udbud med forhandling eller konkurrencepræget dialog skal ordregiveren herudover redegøre for forløbet af forhandlingerne eller dialogen med tilbudsgiverne.

Stk. 5. En ordregiver skal i underretninger om beslutninger efter stk. 1, nr. 4, til forbigående ansøgere angive en begrundelse for, hvorfor ansøgernes anmodning om optagelse i det dynamiske indkøbssystem er blevet afvist.

Stk. 6. En ordregiver skal i underretninger om beslutninger efter § 1, nr. 5, angive en begrundelse for, hvorfor udbudsproceduren er blevet annulleret.

---

§ 170. En ordregiver kan i særlige tilfælde undlade at meddele visse af de i § 169 omhandlede oplysninger om kontrakttildelingen, indgåelsen af rammeaftaler eller optagelsen i et dynamisk indkøbssystem, hvis meddelelse af oplysningerne vil være i strid med offentlige interesser, til skade for bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser, eller til skade for en effektiv konkurrence mellem økonomiske aktører.

§ 171. En ordregiver må tidligst indgå kontrakt, når standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1 eller 2, i lov om Klagenævnet for Udbud er udløbet.

Individuelle rapporter om procedurer for tildeling af kontrakter og oprettelse af dynamiske indkøbssystemer

§ 172. En ordregiver skal efter afslutningen af et udbud og i løbet af et dynamisk indkøbssystem udarbejde en skriftlig rapport, der skal omfatte følgende oplysninger:

- 1) Ordregiverens navn og adresse samt kontraktens, rammeaftalens eller det dynamiske indkøbssystems genstand og værdi.
  - 2) Resultaterne af den kvalitative udvælgelse og en eventuel udvælgelse i henhold til §§ 143-144, med angivelse af:
    - a) navnene på de valgte ansøgere eller tilbudsgivere og begrundelsen for valget af dem, og
    - b) navnene på de afviste ansøgere eller tilbudsgivere og begrundelsen for, at de er blevet afvist.
  - 3) Begrundelsen for tilsidesættelsen af tilbud, der er anset for at være unormalt lave.
  - 4) Navnet på den tilbudsgiver, hvis tilbud er antaget, og begrundelsen for, at den pågældendes tilbud er valgt, samt, hvis dette vides:
    - a) oplysning om, hvor stor en del af kontrakten eller rammeaftalen tilbudsgiveren har til hensigt at give i underentreprise til tredjemand, og
    - b) navnene på hovedentreprenørens eventuelle underentreprenører.
  - 5) Oplysning om, hvor stor en del af kontrakten eller rammeaftalen tilbudsgiveren har til hensigt at give i underentreprise til tredjemand, og, såfremt det er kendt på dette tidspunkt, navnene på leverandørens eventuelle underleverandører.
  - 6) For udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog de omstændigheder, der er fastlagt i § 60 og § 66, og som begrundet anvendelsen af disse procedurer.
  - 7) Ved udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse de i §§ 79-82 omhandlede omstændigheder, der har begrundet anvendelse af denne fremgangsmåde.
  - 8) Ved innovationspartnerskaber de i § 72 omhandlede omstændigheder, der har begrundet anvendelse af denne fremgangsmåde.
  - 9) I givet fald begrundelsen for, at ordregiveren har besluttet ikke at tildele en kontrakt eller en rammeaftale eller oprette et dynamisk indkøbssystem.
  - 10) I givet fald begrundelserne for, at ordregiveren har benyttet andre kommunikationsmidler end elektroniske midler til indgivelse af tilbud.
-

- 11) I givet fald påviste interessekonflikter og foranstaltninger, som ordregiveren har truffet efterfølgende.
- 12) I givet fald foranstaltninger, som ordregiveren har truffet i medfør af § 38, som følge af forudgående inddragelse af økonomiske aktører i forberedelsen af udbuddet.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i forbindelse med indgåelse af en kontrakt baseret på en rammeaftale i henhold til § 95 og § 96, stk. 1, nr. 1.

Stk. 3. En ordregiver kan henvise til bekendtgørelsen om indgåelse af kontrakt, jf. § 127 og § 187, hvis bekendtgørelsen indeholder oplysningerne i stk. 1.

Stk. 4. En ordregiver skal dokumentere afviklingen af alle udbud og opbevare tilstrækkelig dokumentation til at begrunde beslutninger, der træffes på alle stadier af udbudsproceduren.

Stk. 5. Dokumentationen skal opbevares i hele kontraktens løbetid, dog mindst tre år fra tidspunktet for tildeling af kontrakten.

Stk. 6. En ordregiver skal fremsende rapporten eller hovedelementerne heri til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller Europa-Kommissionen, hvis en af parterne anmoder herom.

Fuldbyrkelse

§ 173. En ordregiver skal i kontraktens løbetid opbevare kopier af alle indgåede kontrakter med en værdi, der svarer til eller er højere end de kontraktværdier der gælder i henhold til udbudsdirektivets artikel 83, stk. 6.

Stk. 2. En ordregiver skal give adgang til kontrakter omfattet af stk. 1, til enhver, som anmoder herom, medmindre andet følger af § 5.

Kapitel 10: Kontraktgennemførelse

Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse

§ 174. En ordregiver kan fastsætte særlige betingelser for gennemførelsen af en kontrakt. Betingelserne skal være forbundet med kontraktens genstand, jf. § 161, og skal anføres i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale. Betingelserne kan omfatte økonomiske, innovationsrelaterede, miljømæssige, sociale eller beskæftigelsesrelaterede hensyn.

Underleverandører

§ 175. En ordregiver kan i udbudsmaterialet kræve, at en tilbudsgiver i sit tilbud angiver, hvilke dele af den udbudte kontrakt tilbudsgiveren har til hensigt at give i underleverance til tredjemand, samt hvilke underleverandører tilbudsgiveren foreslår.

Stk. 2. En ordregiver skal i forbindelse med indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter sikre, at der indsættes en kontraktklausul, som forpligter leverandøren til at oplyse navn, kontaktoplysninger samt juridisk repræsentant på de underleverandører,

---

der benyttes i forbindelse med udførelsen af kontakten. Oplysningerne skal indleveres senest når gennemførelsen af kontrakten påbegyndes, hvis de kendes på det tidspunkt.

Stk. 3. En ordregiver kan i forbindelse med vareindkøbskontrakter kræve, at leverandøren oplyser navn og kontaktoplysninger på samt juridisk repræsentant for vedrørende de underleverandører, der benyttes i forbindelse med udførelsen af kontakten.

Stk. 4. En ordregiver kan kræve oplysningerne i stk. 2 og 3, vedrørende underleverandører længere nede i underleverandørkæden.

Stk. 5. En ordregiver kan kræve, at tilbudsgivere og ansøgere i forbindelse med deres ansøgning eller tilbud skal erklære, at underleverandører ikke er omfattet af en af de situationer, der medfører udelukkelse i henhold til §§ 133-135. Såfremt underleverandører er omfattet af én eller flere af udelukkelsesgrundene i henhold til § 133-135, skal ordregiveren kræve, at underleverandøren udskiftes.

Ændring af kontrakter i deres løbetid

§ 176. Ved en ændring af grundlæggende elementer i en offentlig kontrakt eller rammeaftale skal ordregiveren gennemføre en ny udbudsprocedure i overensstemmelse med denne lov.

Stk. 2. En ændring af en offentlig kontrakt eller rammeaftale anses for at være en ændring af grundlæggende elementer, når den bevirker, at kontraktens eller rammeaftalens karakter er væsentlig forskellig fra den oprindelige kontrakt. Medmindre andet følger af §§ 177-181 anses en ændring altid for at være en ændring af grundlæggende elementer, når:

- 1) der indføres betingelser, som ville have givet adgang for andre ansøgere end de oprindeligt udvalgte, eller givet mulighed for at acceptere et andet tilbud end det oprindeligt accepterede, eller ville have tiltrukket yderligere deltagere i udbudsproceduren,
- 2) kontraktens eller rammeaftalens økonomiske balance ændres til leverandørens fordel på en måde, som den oprindelige kontrakt eller rammeaftale ikke gav mulighed for,
- 3) ændringen medfører en betydelig udvidelse af kontraktens eller rammeaftalens anvendelsesområde, eller
- 4) en ny leverandør erstatter den, som ordregiveren oprindeligt havde tildelt kontrakten, bortset fra de tilfælde, der er nævnt i § 180.

§ 177. Ændringer af en kontrakt, der er forudset i udbudsmaterialet i klare, præcise og entydige klausuler betragtes ikke som ændringer af grundlæggende elementer. Klausulerne skal fastsætte omfanget og arten af eventuelle ændringer eller ændringsmuligheder, samt betingelserne for deres anvendelse, og de må ikke ændre kontraktens eller rammeaftalens overordnede karakter.

§ 178. Ændringer af en offentlig kontrakt eller rammeaftale betragtes ikke som ændringer af grundlæggende elementer, når værdien af ændringerne er lavere end:

- 1) tærskelværdierne i § 6, og
- 2) 10 pct. af værdien af den oprindelige kontrakt for tjenesteydelses- og vareindkøbskontrakter, og lavere end 15 pct. af værdien af den oprindelige kontrakt for bygge- og anlægskontrakter.

Stk. 2. Er der foretaget flere ændringer af samme kontrakt eller rammeaftale, skal værdien af ændringerne lægges sammen ved beregningen.

Stk. 3. Stk. 1 gælder ikke ændringer, der vedrører kontraktens eller rammeaftalens overordnede karakter.

§ 179. Ændringer vedrørende supplerende bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller vareleverancer fra den oprindelige leverandør betragtes ikke som ændringer af grundlæggende elementer i kontrakten, når de er nødvendige for gennemførelsen af kontrakten og når anvendelse af en anden leverandør:

- 1) ikke kan lade sig gøre uden væsentlig ulempe af enten økonomisk eller teknisk art, og
- 2) vil forårsage betydelige problemer eller en væsentlig forøgelse af ordregiverens omkostninger.

Stk. 2. Værdien af supplerende bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller vareleverancer må ikke overstige 50 pct. af værdien af den oprindelige kontrakt.

Stk. 3. Foretages der flere successive ændringer, gælder denne begrænsning for hver enkelt ændring.

§ 180. Udskiftning af den oprindelige leverandør, er ikke en ændring af grundlæggende elementer i kontrakten, når udskiftning sker som følge af:

- 1) en utvetydig ændringsklausul eller -mulighed, jf. § 177, eller
- 2) hel eller delvis indtrædelse i den oprindelige leverandørs rettigheder som følge af dennes omstrukturering, herunder i form af overtagelser, fusioner, erhvervelser eller insolvens, når de oprindelige kriterier for kvalitativ udvælgelse opfyldes, og såfremt udskiftningen ikke medfører andre væsentlige ændringer af kontrakten og ikke har til formål at omgå anvendelsen af denne lov.

§ 181. Ændringer af en kontrakt er ikke en ændring af grundlæggende elementer, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) behovet for ændringen ikke har kunnet forudses af en påpasselig ordregiver,
- 2) kontraktens overordnede karakter ikke ændres, og
- 3) den samlede værdi af ændringen ikke overstiger 50 pct. af værdien af den oprindelige kontrakt.

§ 182. Den maksimalt tilladte ændring i værdi, jf. §§ 178-179 samt § 181, beregnes på grundlag af den ajourførte pris på tidspunktet for ændringen, når kontrakten omfatter en prisindekseringsklausul.

Stk. 2. Ordregiveren skal i forbindelse med ændringer af en kontrakt i overensstemmelse med § 179 og § 181 offentliggøre en bekendtgørelse herom i den Europæiske Unions Tidende. Bekendtgørelsen skal indeholde de i bilag V, del G til lovens bilag I anførte oplysninger og offentliggøres i henhold til § 127, stk. 6.

Ophør af kontrakter

§ 183. Ordregiveren kan bringe en offentlig kontrakt eller rammeaftale til ophør under følgende omstændigheder:

- 1) kontrakten eller rammeaftalen har været genstand for en ændring af grundlæggende elementer, der ville have krævet en ny udbudsprocedure, jf. § 176,

- 2) leverandøren på tidspunktet for tildelingen af kontrakten var i en af de i § 133, stk. 1 omhandlede situationer og derfor skulle have været udelukket fra udbudsproceduren, eller
- 3) kontrakten eller rammeaftalen ikke skulle have været tildelt leverandøren på grund af en alvorlig overtrædelse af forpligtelserne i henhold til traktaterne og udbudsdirektivet, der er fastslået af EU-Domstolen i forbindelse med en procedure efter artikel 258 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde.

Stk. 2. Hvis en tildelingsbeslutning er annulleret ved endelig afgørelse eller dom, skal ordregiveren bringe en kontrakt eller rammeaftale, som er indgået på grundlag af beslutningen, til ophør med et efter forholdene passende varsel, med mindre særlige forhold, der tilsiger kontraktens videreførelse, gør sig gældende.

Afsnit 4

Sociale og andre specifikke tjenesteydelser og reserverede kontrakter

---

Indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser

§ 184. En ordregiver skal ved indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser, jf. § 7, fastlægge en procedure i overensstemmelse med lovens § 2, herunder fastsætte et tildelingskriterium samt eventuelle underkriterier.

Offentliggørelse af bekendtgørelser og meddelelser

§ 185. Ved indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser, kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse, jf. stk. 2, eller en forhåndsmeddelelse, jf. stk. 3.

Stk. 2. Udbudsbekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, der er omhandlet i bilag V, del H til lovens bilag 1 i overensstemmelse med Europa-Kommissionens standardformularer samt oplysninger om den procedure, ordregiveren har fastlagt efter § 184

Stk. 3. Forhåndsmeddelelser offentliggøres løbende og skal indeholde de oplysninger, der er omhandlet i bilag V, del I til lovens bilag 1. Den skal angive, at kontrakterne vil blive tildelt uden yderligere offentliggørelse, og opfordre interesserede økonomiske aktører til skriftligt at tilkendegive deres interesse.

Stk. 4. Stk. 1 gælder ikke, hvis kontrakten opfylder betingelserne i §§ 79-82.

§ 186. En ordregiver skal tildele kontrakter i overensstemmelse med den procedure, ordregiver har fastlagt, jf. § 184.

Stk. 2. Underretning til ansøgere og tilbudsgivere skal ske i overensstemmelse med § 169.

Stk. 3. En ordregiver må tidligst indgå kontrakt, når stand still-perioden er udløbet, jf. § 3, stk. 1 eller 2 i Lov om Klagenævnet for Udbud.

§ 187. Bekendtgørelse om indgåede kontrakter skal indeholde de i bilag V, del J, til lovens bilag 1, anførte oplysninger. Bekendtgørelser om indgåede kontrakter skal udarbejdes i Europa-Kommissionens standardformularer.

Stk. 2. Ordregiveren skal senest 30 dage efter udgangen af hvert kvartal, fremsende bekendtgørelser om de kontrakter, der er indgået på grundlag af § 185.

Reserverede kontrakter til organisationer om visse tjenesteydelser

§ 188. Ordregiveren kan forbeholde retten til at deltage i udbuddet til organisationer der udelukkende beskæftiger sig med de tjenesteydelser på sundheds-, social- og kulturområdet, der er omhandlet i § 184.

Stk. 2. En organisation som omhandlet i stk. 1 skal opfylde følgende betingelser:

- 1) Dens formål er at varetage offentlige tjenesteydelsesopgaver med tilknytning til levering af de tjenesteydelser, der er omhandlet i stk. 1.
- 2) Udbyttet geninvesteres for at opfylde organisationens målsætninger. Udloddes eller omfordes udbyttet, skal dette ske ud fra deltagelsesorienterede hensyn.
- 3) Ledelses- eller ejerskabsstrukturerne i den organisation, der gennemfører kontrakten, er baseret på principper om medarbejderejerskab eller deltagelse eller skal kræve aktiv deltagelse af medarbejdere, brugere eller interessenter.
- 4) Organisationen har ikke fået tildelt en kontrakt for de pågældende tjenesteydelser af den pågældende ordregiver i henhold til denne bestemmelse i de seneste tre år.

Stk. 3. Kontraktens løbetid må højst være tre år.

Stk. 4. Udbudsbekendtgørelsen eller forhåndsmeddelelsen skal indeholde en henvisning til denne bestemmelse.

Afsnit 5

Offentlige indkøb under tærskelværdien med klar grænseoverskridende interesse

---

§ 189. En ordregiver skal forud for indgåelse af offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter med klar grænseoverskridende interesse, jf. § 9, annoncere kontrakten på udbud.dk.

Stk. 2. Erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte nærmere regler vedrørende denne annonceringspligt.

§ 190. En ordregiver skal fastlægge en procedure for tildeling, som er i overensstemmelse med lovens § 2, herunder fastsætte et tildelingskriterium samt eventuelle underkriterier.

Stk. 2. En ordregiver skal orientere potentielle tilbudsgivere om proceduren for tildeling på en måde, der sætter interesserede tilbudsgivere i stand til at afgive tilbud.

Stk. 3. En ordregiver skal skriftligt og samtidigt underrette alle tilbudsgivere, der har afgivet bud, om, hvilken beslutning der er truffet med hensyn til tildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Ordregiveren skal efter anmodning underrette tilbudsgiveren om begrundelsen for beslutningen.

Afsnit 6

Offentlige indkøb under tærskelværdien uden klar grænseoverskridende interesse

---

§ 191. Forud for indgåelse af offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter, der er omfattet af § 10, skal ordregiveren sikre sig, at købet foregår på markedsmæssige vilkår. Dette kan f.eks. ske ved, at ordregiveren:

- 1) gennemfører en markedsafdækning og på grundlag af denne indhenter ét tilbud,
- 2) indhenter to eller flere tilbud
- 3) annoncerer på udbud.dk eller på ordregiverens hjemmeside.

Stk. 2. Hvis en ordregiver indhenter flere end tre tilbud, skal ordregiveren i forbindelse med tilbudsindhentningen kort begrunde, hvorfor der indhentes flere tilbud end tre og oplyse tilbudsgiverne om, hvor mange tilbud der højst vil blive indhentet.

Stk. 3. Modtager en ordregiver mere end et tilbud, skal ordregiveren samtidigt underrette alle tilbudsgivere om, hvilken beslutning der er truffet angående tildelingen. Ordregiveren skal efter anmodning underrette tilbudsgiveren om begrundelsen for beslutningen.

Stk. 4. Ordregiveren skal i fornødent omfang kunne dokumentere, at købet er foregået på markedsmæssige vilkår, jf. stk. 1.

Stk. 5. En ordregiver, der køber ind efter denne bestemmelse, skal handle i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper om saglighed, økonomisk forsvarlig forvaltning, forbudt mod varetægelse af uvedkommende hensyn, ligebehandlingsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Afsnit 7

Bemyndigelsesbestemmelser

---

§ 192. Erhvervs- og vækstministeren fastsætter regler for brug af elektroniske kommunikationsmidler i forbindelse informationsudveksling i henhold til denne lov.

Stk. 2. Erhvervs- og vækstministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EU-direktiver om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester, om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet samt tildeling af koncessionskontrakter. Erhvervs- og vækstministeren kan endvidere fastsætte regler vedrørende håndhævelse af disse regler.

Stk. 3. Erhvervs- og vækstministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EU-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.

Afsnit 8

Klageadgang, straf og ikrafttræden

---

§ 193. Enhver, der har retlig interesse heri eller i øvrigt er tillagt klageadgang efter lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., kan indbringe spørgsmål om overtrædelse af bestemmelserne i nærværende lov og regler udstedt i medfør heraf for Klagenævnet for Udbud, jf. dog stk. 2

Stk. 2. Klage over tildeling af kontrakter omfattet af § 191 kan ikke indbringes for Klagenævnet for Udbud.

§ 194. Overtrædelse af lovens bestemmelser straffes med bøde.

Stk. 2. Med bøde straffes økonomiske aktørers afgivelse af urigtige erklæringer, jf. § 133, stk. 3, og § 135, stk. 1, nr. 7, medmindre højere staf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. I forskrifter, som udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 195. Loven træder i kraft den 1. oktober 2015.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 712 af 15. juni 2011, om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, ophæves.

Stk. 3. Udbud, der er iværksat inden den 1. oktober 2015, gennemføres efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, ophæves.

Stk. 5. De administrative regler, der er fastsat i medfør af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, forbliver i kraft, indtil de erstattes af forskrifter udstedt efter denne lov, jf. dog stk. 4.

Stk. 6. Bekendtgørelse nr. 280 af 23. marts 2012, om ordregiverens annoncering af offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter på den centrale udbudsplatform, ophæves.

Stk. 7. Lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love, jf. lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997, ophæves.

§ 196. I lov nr. 492 af 12. maj 2010 om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som ændret ved § 13 i lov nr. 1556 af 21. december 2010, § 1 i lov nr. 618 af 14. juni 2011, § 31 i lov nr. 1231 af 18. december 2012 og § 1 i lov nr. 511 af 27. maj 2013, foretages følgende ændringer:

---

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om Klagenævnet for Udbud«.

2. I § 1, stk. 2, nr. 1, udgår »offentlige kontrakter og«.

3. I § 1, stk. 2, ophæves nr. 2, og før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»1) Udbudsloven samt regler udstedt i medfør af denne lov, jf. dog stk. 4«.

Nr. 1 bliver herefter nr. 2, mens nr. 3 forbliver nr. 3.

4. I § 1, stk. 2, affattes nr. 3 således:

»3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.«

5. I § 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Loven gælder ikke for klager over overtrædelse af udbudslovens § 1 og udbudslovens § 191.«

6. I § 2, stk. 1, udgår »udbudsdirektivet eller« og nr. 3 ophæves.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 3 og 4.

7. I § 2, stk. 2, ændres »stk. 1, nr. 2 og 3,« til: »stk. 1, nr. 2«.

8. Over alt i loven ændres »en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen« til: »en begrundelse for beslutningen«.

9. I § 3, stk. 1, § 7, stk. 2 og 3, § 16, § 17, stk. 1, og § 19, stk. 2, ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudslovens afsnit 3 eller 4«.

10. I § 3, stk. 1, udgår »eller en rammeaftale« og »eller rammeaftalen«, og efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. En ordregiver kan fastsætte en længere standstill-periode end standstill-perioderne nævnt i stk. 1.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

11. I § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, ændres »§ 2, stk. 1, nr. 2 og 3,« til: »§ 2, stk. 1, nr. 2, eller udbudslovens § 169, stk. 1, nr. 3,«.

12. I § 3, stk. 2, ændres »stk. 1« til: »stk. 1 og 2«.

13. I § 4, stk. 1, nr. 3, § 17, stk. 1, nr. 1 og 2, § 17, stk. 2, nr. 2, og § 19, stk. 2, nr. 3 og 4, indsættes før »EU-udbudsreglerne«: »udbudsloven eller«.

14. I § 5, stk. 1, ændres »§ 3, stk. 1,« til: »§ 3, stk. 1 eller 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2,«.

15. § 6, stk. 4, affattes således:

Stk. 4 Senest samtidig med at en klage indgives til Klagenævnet for Udbud, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om, at klage indgives til Klagenævnet for Udbud, og om, hvorvidt klagen er indgivet i standstill-perioden, jf. § 3

, stk. 1 eller 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2. I tilfælde hvor klagen ikke er indgivet i de nævnte perioder, skal klageren tillige angive, hvorvidt der begæres opsættende virkning, jf. § 12, stk. 1.«

16. § 7, *stk. 1*, affattes således:

»*Stk. 1.* Har ordregiveren iværksat et begrænset udbud, et udbud med forhandling, et udbud efter proceduren konkurrencepræget dialog eller innovationspartnerskab, efter udbudsloven eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, skal en virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden 20 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt en underretning til de berørte ansøgere om, hvem der er blevet udvalgt, jf. udbudslovens § 169, stk. 2, eller jf. denne lovs § 2, stk. 1, nr. 1, hvis underretningen er ledsaget af en begrundelse for beslutningen.«

17. I § 7, *stk. 2, nr. 3*, ændres »§ 2, stk. 2,« til: »§ 2, stk. 2, eller udbudslovens § 169, stk. 4,«.

18. I § 7, *stk. 4*, ændres »lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter« til: »lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren eller udbudslovens § 189-190«.

19. I § 7, *stk. 5*, ændres »lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter« til »lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren eller udbudslovens §§ 189-190«.

20. I § 12, *stk. 2, 1. pkt.* ændres »jf. § 3, stk. 1,« til: »jf. § 3, stk. 1, eller stk. 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2,«.

21. I § 16, *nr. 1*, § 17, *stk. 1, nr. 2*, og § 19, *stk. 2, nr. 1 og 4*, ændres »§ 3, stk. 1,« til: »§ 3, stk. 1 og 2,«.

22. I § 17, *stk. 1, nr. 3 og 4*, samt § 19, *stk. 2, nr. 5 og 6*, ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudsloven«.

23. I § 17, *stk. 2, nr. 1*, ændres »§§ 2 og 3« til: »§ 2 eller udbudslovens § 169 samt § 3 i denne lov «.

§ 197. I lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1410 af 7. december 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 618 af 14. juni 2011 og § 1 i lov nr. 1234 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren«.

2. *Overskriften* til afsnit I og afsnit III udgår.

3. I § 1, *stk. 1, og 2*, ændres »Lovens afsnit I« til: »Loven«.

4. I § 1, *stk. 3*, ændres »lovens afsnit I« til: »loven«.

5. I § 1, *stk. 3, nr. 1*, ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudsloven«, og »direktivets artikel 9, stk. 5 a,« ændres til: »udbudslovens § 8,«.

6. I § 1, stk. 3, nr. 2, ændres »artikel 17, stk. 6 a,« til: »artikel 16, stk. 10,«.

7. I § 1, stk. 4, udgår »i afsnit I«.

8. § 1, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstås i overensstemmelse med udbudsloven og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2014/25/EU om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og ophævelse af direktiv 2004/17/EF. Begrebet »offentligretlige organer« forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsloven og forsyningsvirksomhedsdirektivet.«

9. *Afsnit II* ophæves.

§ 198. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	
	1.1	Formål og baggrund
	1.2	Baggrund for det nye udbudsdirektiv
	1.3	Udvalget om en dansk udbudslovgivning
2	Gældende ret i hovedtræk	
3	Lovforslagets hovedindhold	
	3.1	Formål og grundlæggende principper
	3.2	Præcisering af anvendelsesområde
	3.3	Fleksible procedurer
	3.4	Innovation
	3.5	Fremme af elektronisk baserede offentlige indkøbsprocedurer
	3.6	Modernisering af fremgangsmåderne
	3.7	Ændring af kontrakter i deres løbetid
	3.8	Livscyklusomkostninger
	3.9	Mærkning
	3.10	Strategisk brug af offentlige indkøb til håndtering af nye udfordringer
	3.11	Produktionsproces
	3.12	Sociale tjenesteydelser
	3.13	Fælles europæisk udbudsdokument
	3.14	Bedre adgang for små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder
	3.15	Opdeling af kontrakter i delkontrakter
	3.16	Rammeaftaler
	3.17	Offentliggørelse af udbudsmaterialet samtidig med udbudsbekendtgørelsen
	3.18	Evalueringsmetoder
	3.19	Afvikling af annonceringspligten
4	Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	
5	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	
6	Administrative konsekvenser for borgerne	
7	Miljømæssige konsekvenser	
8	Forholdet til EU-retten	
9	Hørte myndigheder og organisationer	
10	Sammenfattende skema	

---

1. Indledning

1.1. Formål og baggrund

Den offentlige sektor køber varer og tjenesteydelser for omkring 300 mia. kr. årligt. Der er tale om mange forskellige typer af indkøb fra kontorartikler og fødevarer til drift af plejehjem og rengøring af skoler. Hertil kommer offentlige bygge- og anlægsprojekter - fra anlæg af cykelstier til brobyggeri.

Alene omfanget af de offentlige indkøb indebærer, at det har stor betydning, hvordan der købes ind. Det er afgørende, at der købes effektivt ind, så den offentlige sektor får mest muligt ud af sine indkøb, og sådan at de omkostninger, der er forbundet med udbud for både offentlige myndigheder og tilbudsgivere minimeres. Der er samtidig et stort potentiale i at anvende den offentlige efterspørgsel, så den fremmer kvalitetsudvikling, innovation og bæredygtighed i både den offentlige sektor og det private erhvervsliv. De offentlige indkøb kan også have væsentlig betydning for konkurrencepresset på de berørte markeder og dermed fremme vækst og forbrugervelfærd i dansk økonomi.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/28/EF (Europæiske Unions Tidende nr. L 94 af 28. marts 2014, s. 65) i det følgende benævnt "udbudsdirektivet" eller "direktivet", blev vedtaget af EU's ministerråd i februar 2014 og skal gennemføres i medlemsstaterne senest 18. april 2016. Formålet med direktivet er at sikre, at ordregiver overholder de EU-retlige principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet. Da direktivet skal gennemføres i dansk ret, sætter det dermed også rammen for forslaget til udbudsloven. Udbudsdirektivet omhandler alene processuelle regler. Der er således tale om et regelsæt for, hvordan det offentlige skal købe ind og ikke hvad, der skal købes ind.

Det oprindelige direktiv har været gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse 712 af 15. juni 2011 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Den danske implementering gennem en bekendtgørelse har betydet, at direktivets regler anvendes direkte uden mulighed for at støtte sig til en autoritativ fortolkning fra Folketinget i lov og forarbejder. Fortolkningen af gældende ret har således i høj grad været fastlagt af gennem retspraksis, hvilket i flere tilfælde har givet anledning til uklarhed. Den nye udbudslov har til formål at gøre op med denne uklarhed. Gældende ret og ændringerne i direktivet beskrives nærmere nedenfor i afsnit 3 og 4.

Regeringen nedsatte i juni 2013 et udvalg om dansk udbudslovgivning, der fik til opgave at udarbejde et udkast til et samlet og overskueligt forslag til en udbudslov. I henhold til udvalgets kommissorium skal udkast til forslag til udbudsloven i videst muligt omfang føre til større klarhed, forenkling og fleksibilitet med lavest mulige transaktionsomkostninger for såvel ordregivere som tilbudsgivere. Samtidig skal "det gode købmandskab" sættes i centrum, så de offentligt indkøbere har gode rammer for at gennemføre det bedst mulige indkøb.

En dansk udbudslov skaber i sig selv en større klarhed om, hvad reglerne indebærer, fordi reglerne samles i én lov, og fordi lovbemærkningerne bidrager til at tydeliggøre forståelsen af reglerne bl.a. gennem brug af eksempler i overensstemmelse med dansk retstradition. Det gør det nemmere for de offentlige ordregivere at anvende loven i praksis. Samtidig giver lovforslaget øget klarhed på en række konkrete punkter, blandt andet med hensyn til muligheden for ændring af kontrakter, hvor lovforslaget kodificerer og præciserer retspraksis på området, og giver mulighed for imødegåelse af uforudsete omstændigheder, der nødvendiggør en tilpasning af en offentlig kontrakt under dens løbetid.

Lovforslaget giver på en række områder også en større fleksibilitet. Blandt andet bliver der væsentligt bredere adgang til at kunne anvende de fleksible udbudsprocedurer udbud med

---

forhandling og konkurrencepræget dialog og mulighed for at anvende den helt nye udbudsprocedure for innovationspartnerskaber. Det understøtter dialog og forhandling mellem offentlige ordregivere og tilbudsgivere.

Lovforslaget indebærer også, at udbudsreglerne bliver enklere på en række områder. Det gælder blandt andet de nye regler for indkøb af varer og tjenesteydelser under tærskelværdien, der medfører et mere simpelt regelsæt, som vil gøre det enklere for det offentlige at gennemføre mindre indkøb.

Tiltagene i lovforslaget forventes at bidrage til at reducere transaktionsomkostninger for offentlige myndigheder og private virksomheder i forbindelse med udbud. Blandt andet er tiltagene rettet mod at reducere omkostningerne forbundet med dokumentation og ændringer af kontrakter. De nye regler for indkøb af varer og tjenesteydelser under tærskelværdien vil også bidrage til at reducere transaktionsomkostningerne, der er forbundet med udbud for begge parter

1.2. Baggrund for det nye udbudsdirektiv

Det reviderede udbudsdirektiv blev vedtaget af EU's ministerråd i februar 2014 og skal gennemføres i medlemsstaterne senest 18. april 2016.

Direktivet vil sammen med det nye forsyningsvirksomhedsdirektiv 2014/25/EU erstatte direktiv 2004/18/EF og 2004/17/EF som hovedelementerne i EU's lovgivningsmæssige ramme for offentlige kontrakter. Disse direktiver suppleres af direktiv 2014/23/EU om tildeling af koncessionskontrakter, direktiv 2009/81/EF om fastsættelse af særlige regler for indgåelse af kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og direktiv 2007/66 om effektiv håndhævelse af udbudsreglerne.

Direktiv 2014/23/EU om tildeling af koncessionskontrakter og Forsyningsvirksomhedsdirektiv 2014/25/EU gennemføres ved bekendtgørelse.

Direktiv 2009/81/EF om fastsættelse af regler for indgåelse af kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet er gennemført ved bekendtgørelse nr. 892 af 17. august 2011, der trådte i kraft 19. august 2011.

Direktiv 2007/66/EF om effektiv håndhævelse af udbudsreglerne er gennemført i lov nr. 492 af 12. maj 2010, der med dette lovforslag ændret navn fra lov om håndhævelse af udbudsreglerne til lov om Klagenævnet for Udbud.

1.3. Udvalget om en dansk udbudslovgivning

Udvalget har i overensstemmelse med kommissoriet udarbejdet et forslag til, hvordan det nye udbudsdirektiv kan gennemføres i en samlet og overskuelig dansk udbudslov.

Udvalget har i forbindelse med udarbejdelsen af udvalgets udkast til lov inddraget eksterne juridiske eksperter og professorer i udbudsret fra Københavns Universitet, CBS, Syddansk Universitet og Århus Universitet.

Udvalget har i sit arbejde taget afsæt i den konkrete danske kontekst, herunder de udfordringer, som såvel ordregiver som tilbudsgiver oplever i praksis. Udbudsloven skal fortolkes i overensstemmelse med udbudsdirektivet. Derfor har udvalget på mange punkter valgt at udforme lovudkastet, så det er stort set enslydende med direktivets tekst med henblik på at skabe klarhed og minimere risikoen for fortolkningstvivl. På en række punkter har udvalget i lovudkastet forenklet direktivteksten med henblik på at tydeliggøre reglerne. Det er med til at gøre lovudkastet mere anvendeligt for både de offentlige indkøbere og for tilbudsgiverne.

Hertil kommer at bemærkningerne til lovens enkelte bestemmelser yderligere bidrager til klarhed om reglernes indhold.

Udbudslovsudvalget har også lagt vægt på at skabe klarhed og overskuelighed ved at udarbejde et udkast til forslag til en samlet lov, der både indeholder EU's udbudsregler og de danske regler for indkøb af varer og tjenesteydelser under EU's tærskelværdier. Visse bestemmelser fra lov om håndhævelse af udbudsreglerne foreslås ligeledes integreret i den nye udbudslov, således at det kun er reglerne om Klagenævnet for udbud der besvares i en separat lov. I forlængelse heraf foreslår udvalget, at Håndhævelsesloven omdøbes til Lov om Klagenævn for Udbud.

Udbudslovsudvalgets rapport indeholder en sammenfatning af udvalgets arbejde, udbudslovsudvalgets forslag til ny udbudslov og til de specielle bemærkninger til lovforslaget. Herudover gennemgås baggrunden for direktivets fremsættelse og en kort gennemgang af de væsentligste ændringer i direktivet.

Rapporten indeholder også udvalgets overvejelser om implementeringen af direktivet. Der redegøres således med afsæt i det nye direktivs artikler for gældende ret, indholdet af det nye regelsæt (det nye direktiv) og udvalgets overvejelser herom, herunder udvalgets anbefalinger på de områder, hvor medlemsstaterne enten har haft valgfrihed i forhold til om artiklen gennemføres i national ret eller i forhold til indholdet af implementeringen af artiklen.

Rapporten indeholder endelig en skitsering af ændringer af anden lovgivning som følge af udbudsloven samt resultatet af udvalgets undersøgelser af erfaringer fra andre lande.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal udarbejde en prioriteret liste med områder, hvor der er behov for en vejledningsindsats. Udvalget har i forbindelse med drøftelserne og udarbejdelsen af forslag til lov og lovbemærkninger identificeret en række områder, hvor der enten er behov for en opdatering af eksisterende vejledninger eller udarbejdelse af nye. Disse fremgår af udvalgets rapport. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vejleder om udbudsreglerne og vil som opfølgning på de nye regler igangsætte en vejledningsindsats.

2. *Gældende ret i hovedtræk*

Det gældende udbudsdirektiv (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter) sætter regler for, hvornår en opgave skal i EU-udbud. Direktivet gælder for varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver som overstiger tærskelværdien for EU-udbud.

Direktivet finder også anvendelse på koncessioner om offentlige bygge- og anlægsarbejder samt projektkonkurrencer.

Udbudsdirektivet gælder for alle offentlige myndigheder og for såkaldte offentligretlige organer. Direktivet fastsætter procedureregler, der skal følges ved indkøb af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver. De tjenesteydelser, der er omfattet af det gældende udbudsdirektiv, er opdelt i to kategorier. Kategorierne fremgår i udbudsdirektivets bilag IIA og bilag IIB. Ydelserne, der er oplistet i bilag IIA, skal altid i EU-udbud, mens ydelserne i bilag IIB kun i meget begrænset omfang er omfattet af direktivets procedureregler. Proceduren for EU-udbud skal anvendes, når en anskaffelses samlede kontraktværdi skønnes at overstige den givne tærskelværdi. Tærskelværdien gælder den samlede kontraktværdi af et udbud (ekskl. moms, inkl. optioner). Desuden skal de grundlæggende principper i EU-traktaten om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet respekteres.

Det gældende udbudsdirektiv er gennemført via bekendtgørelse 712 af 15. juni 2011 (implementeringsbekendtgørelsen).

Bekendtgørelsen indeholder flere bestemmelser, der supplerer reglerne i Udbudsdirektivet, og som har betydning for udbudsprocessen. Efter implementeringsbekendtgørelsen, må ordregiver således kun kræve dokumentation (f.eks. i form af en serviceattest) fra den vindende tilbudsgiver. Ordregiver har dog mulighed for at kræve en tro- og loveerklæring fra alle ansøgere/tilbudsgivere for overholdelse af udelukkelsesgrundene nævnt i direktivet. Ordregiver har dog ikke pligt til at kræve en serviceattest eller en tro- og loveerklæring. Hvis ordregiver har krævet en serviceattest, og den ikke fremlægges af den vindende tilbudsgiver, skal ordregiver tilbagekalde sin tildelingsbeslutning og udelukke tilbudsgiveren fra udbudsproceduren. Ordregiver kan herefter træffe en ny tildelingsbeslutning eller annullere udbuddet, hvis der er saglig grund herfor.

Implementeringsbekendtgørelsen giver endvidere adgang til, at ordregiver kan vælge at tage ansøgninger/tilbud i betragtning, selvom de indeholder formelle fejl og mangler. Formålet med bestemmelsen er at undgå situationer, hvor ordregiver er forpligtet til at afvise ansøgninger/tilbud med mindre fejl m.v. Det følger også af bekendtgørelsen, at deltager en tilbudsgiver i flere forskellige konsortier, eller benytter flere ansøgere samme underleverandør, må ordregiver kun afvise konsortiet eller ansøgeren, hvis det anses som nødvendigt for at sikre konkurrencen og overholdelse af ligebehandlingsprincippet.

Bekendtgørelsen præciserer endvidere, hvad der forstås ved en køberprofil, og hvilke muligheder det giver at offentliggøre en forhåndsmeddelelse i en køberprofil. Derudover præciseres det, at ordregiver kan offentliggøre udbudsbekendtgørelsen i nationale medier og orientere potentielle tilbudsgivere om udbuddet, når udbudsbekendtgørelsen er sendt til Europa-Kommissionen.

3. Lovforslagets hovedindhold

Lovforslagets indhold er en implementering af det reviderede udbudsdirektiv, og er baseret på udbudslovsudvalgets udkast til en ny udbudslov. Da der derfor er sammenfald mellem indholdet i direktivet og lovforslaget, gennemgås indholdet af det nye udbudsdirektiv sammen med hovedindholdet i lovforslaget.

Lovforslaget gengiver i høj grad udbudslovsudvalgets udkast til en ny udbudslov, men på enkelte områder fraviger lovforslaget udbudslovsudvalgets udkast en ny udbudslov. Det er tilfældet for forslagens § 45, § 47, §§ 155-156, § 192, stk. 2, § 194, stk. 4, § 195, stk. 4 og 5.

Det fremgår af bestemmelsen i § 45, at i stedet for at indsætte de specifikke kriterier for opfyldelse af et relevant mærke, kan ordregiveren under visse betingelser blot kræve, at den ønskede anskaffelse er forsynet med et specifikt mærke. Bestemmelsen afviger fra udbudslovsudvalgets forslag til en ny udbudslov, ved at ordregivere har frit valg i forhold til, om de vil acceptere anden passende dokumentation for, at et produkt lever op til krævede mærkekra-ve, og alene i særlige tilfælde er ordregiveren forpligtet til at acceptere anden passende dokumentation. Baggrunden for denne ændring er, at regeringen har ønsket at gøre det så nemt som muligt for ordregiverne at vurdere, om tilbudsgiveren eller ansøgeren lever op til mærkekra-vene, som ordregiver efterspørger. Dette kan gøre det nemmere at håndtere mærker i en udbudsprocedure. Det samme hensyn gør sig gældende i forhold til § 47 angående testrapporter samt §§ 155-156 angående kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesforanstaltninger, hvorfor disse bestemmelser på samme måde afviger fra udbudslovsudvalgets forslag til en ny udbudslov. Denne løsning indebærer en direktivnær implementering.

Bestemmelsen i § 192, stk. 2, giver erhvervs- og vækstministeren hjemmel til at gennemføre EU's udbudsdirektiver ved bekendtgørelse. Det drejer sig om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og

---

om ophævelse af direktiv 2004/17/EF. Det har ikke været en del af udvalgets kommissorium at forholde sig til gennemførelsen af disse direktiver.

Bestemmelsen i § 194, stk. 4, er en videreførelse af bestemmelsen i § 3, stk. 1, i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., hvorefter der i forbindelse med fastsættelse af udstedelse af bekendtgørelser, der gennemfører direktiver på udbudsområdet, kan fastsættes straffebestemmelser, således som det f.eks. i dag er sket i implementeringsbekendtgørelsen, jf. bemærkningerne til stk. 1. Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. ophæves, jf. § 195, stk. 4.

Bestemmelsen i § 195, stk. 4, ophæver lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992. Loven er en bemyndigelseslov og flere af bestemmelserne videreføres i udbudsloven med § § 192, stk. 2 og 3, samt § 194. De gældende udbudsdirektiver er udstedt i medfør af den pågældende lov.

Bestemmelsen i § 195, stk. 5, fastsætter, at de bekendtgørelser der er udstedt i medfør af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, forbliver i kraft indtil de erstattes af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i denne lov. Det drejer sig om bekendtgørelse nr. 892 af 17. august 2011, der gennemfører direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet. Derudover vil cirkulærer, cirkulæreskrivelser og vejledninger som er udstedt med hjemmel i loven fortsat være gældende.

3.1. Formål og grundlæggende principper

Lovforslaget indeholder en formålsbestemmelse, som sætter en klar overordnet ramme for den konkrete anvendelse af reglerne. Bestemmelsen er ikke en implementering af en bestemmelse i direktivet.

Formålet med loven er at fastlægge procedurerne for offentlige indkøb, så der gennem en effektiv konkurrence opnås en effektiv udnyttelse af de offentlige midler.

Loven skal således være med til at skabe de bedst mulige rammer for en effektiv konkurrence om de offentlige indkøb, så disse kan foregå så effektivt som muligt, herunder med lavest mulige transaktionsomkostninger for ordregivere og tilbudsgivere.

Lovforslaget indeholder desuden en indledende bestemmelse om, at ordregivere skal overholde de EU-retlige principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet. Det fremgår af bemærkningerne til denne indledende bestemmelse, hvad der nærmere ligger i disse principper. Principperne er traktatfæstet og uændret med implementeringen af det nye direktiv. Beskrivelsen heraf indeholder derfor illustrerende eksempler fra retspraksis fra EU-domstolen og Højesteret.

Bemærkningerne til de øvrige bestemmelser i loven gengiver derimod ikke eksempler fra retspraksis. Det angives i bemærkningerne til de øvrige bestemmelser, hvad enten der er tale om en kodificering af gældende praksis eller en fravigelse af gældende praksis.

3.2. Præcisering af anvendelsesområde

Definitionen af visse nøglebegreber, der fastsætter direktivets anvendelsesområde (såsom offentligretligt organ, offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige tjenesteydelseskontrakter, blandede kontrakter), er blevet revideret på baggrund af EU-Domstolens retspraksis.

Direktivet tilstræber at opretholde kontinuitet i anvendelsen af begreber og koncepter, der er udviklet i årenes løb gennem Domstolens retspraksis. Det bør i den forbindelse bemærkes, at mindre afvigelser i ordlyden og fremlæggelsen kendt fra de tidligere direktiver ikke nødvendigvis betyder et ændret indhold, men kan skyldes forenkling af teksten. Definitionerne i direktivet er afspejlet i lovforslaget.

Den traditionelle skelnen mellem såkaldte A og B-tjenesteydelser er afskaffet, idet Europa-Kommissionens evaluering af den eksisterende lovgivning har vist, at det ikke længere er berettiget at begrænse den fulde anvendelse af lovgivningen om indkøb til en afgrænset gruppe af tjenesteydelser. Der er samtidig indført en særlig tilpasset indkøbsordning for sociale tjenesteydelser, jf. nedenfor.

3.3. *Fleksible procedurer*

Direktivet og lovforslaget indebærer, at ordregiveren altid kan anvende udbudsprocedurerne offentligt og begrænset udbud. Det nye udbudsdirektiv udvider adgangen til de fleksible udbudsprocedurer konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling, der kan anvendes, hvis visse betingelser er opfyldt. Endvidere indeholder direktivet og lovforslaget en bestemmelse om innovationspartnerskaber, som er en ny fremgangsmåde ved innovative indkøb, jf. nedenfor.

Udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog kan i dag alene anvendes til særligt komplekse projekter. Lovforslaget giver dermed mulighed for mere dialog og samarbejde mellem det offentlige og det private, da adgangen til at anvende dialog og forhandling i form af fleksible udbudsprocedurer (herunder konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling) med lovforslaget bliver udvidet væsentligt. Herudover tydeliggøres det, at der er adgang til at forhandle om alle tilbudselementer med undtagelse af elementer, der er fastsat som ufravigelige krav (minimumskrav) samt tildelingskriterier og eventuelle underkriterier.

Den udvidede adgang til dialog og forhandling gennem de fleksible procedurer er til gavn for både de offentlige ordregivere og tilbudsgivere. Udvidelsen medfører større fleksibilitet og understøtter en god udbudskultur med fokus på innovation og effektivitet.

Der indføres samtidig et krav om, at en ordregiver – hvis der ønskes deltagelse af mere end fem tilbudsgivere i en fleksibel procedure – kort skal begrunde, hvorfor dette er fundet hensigtsmæssigt. Det skal understøtte, at transaktionsomkostningerne ikke bliver unødigt høje.

Direktivet og lovforslaget giver desuden mulighed for at anvende seks specifikke indkøbsteknikker til samlet og elektronisk indkøb: Rameaftaler, dynamiske indkøbssystemer, elektroniske auktioner, elektroniske kataloger, indkøbscentraler og fælles indkøb. Sammenlignet med det nuværende direktiv er bestemmelserne om disse værktøjer blevet forbedret og præciseret med henblik på at lette elektronisk baserede offentlige indkøbsprocedurer.

3.4. *Innovation*

Direktivet indeholder en bestemmelse om innovationspartnerskaber, som er en ny og særlig procedure til udvikling og efterfølgende anskaffelse af nye, innovative varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser.

Der er i dag udfordringer forbundet med innovative indkøb, da der ofte ikke kan indgås én samlet aftale om udvikling af et innovativt produkt eller en innovativ ydelse og efterfølgende ind

Formålet med innovationspartnerskaber er at ordregiver skal være i stand til at købe innovative varer og tjenesteydelser, der fremmer vækst og forbedrer effektiviteten og kvaliteten af offentlige tjenesteydelser. Innovationspartnerskaber giver mulighed for at indgå en længere-

---

varende partnerskabskontrakt med henblik på at udvikle og indkøbe et innovativt produkt eller en ydelse.

Forskning og innovation er blandt de vigtigste drivkræfter for vækst. Indkøb af innovative varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser spiller en vigtig rolle i opnåelsen af større effektivitet og højere kvalitet i offentlige tjenesteydelser samtidig med håndteringen af store samfundsmæssige udfordringer. Innovationspartnerskab kan bidrage til at få mest muligt ud af de offentlige midler og opnå bredere økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige fordele med hensyn til at skabe nye idéer, omsætte dem til innovative varer og tjenesteydelser og dermed fremme bæredygtig økonomisk vækst. Ordregiverens brug af udbudsproceduren innovationspartnerskab kan bidrage til at fremme innovation.

Lovforslaget gør det klart, hvilken adgang der er til at anvende denne udbudsprocedure. Hensigten hermed er at undgå, at tvivl om betingelserne for at anvende proceduren fører til, at proceduren ikke anvendes.

3.5. Fremme af elektronisk baserede offentlige indkøbsprocedurer

Det nye udbudsdirektiv indebærer, at alle udbud fra 2018 skal gennemføres elektronisk som e-udbud. Indkøbscentraler skal bruge e-udbud allerede fra april 2017. I dag er det ikke et krav, at udbud skal gennemføres elektronisk.

Direktivet fastsætter, at elektronisk kommunikation som minimum skal sikre, at kommunikationen mellem ordregiveren og ansøgeren eller tilbudsgiveren skal foregå elektronisk, herunder aflevering af tilbud. Kravet om, at alle udbud skal gennemføres elektronisk vil være med til at sænke transaktionskostningerne og mindske spild og fejl.

Den endelige danske model for e-udbud afventer et igangværende standardiseringsarbejde i EU med henblik på at sikre, at det etableres et system, der skaber gode rammer for international konkurrence om opgaverne. Derfor fremgår det af lovforslaget, at reglerne om e-udbud gennemføres senere ved bekendtgørelse.

3.6. Modernisering af fremgangsmåderne

Direktivet fastsætter en mere fleksibel tilgang til visse vigtige funktioner i fremgangsmåderne ved indkøb. Frister for deltagelse og indsendelse af tilbud er blevet afkortet, hvilket giver mulighed for hurtigere indkøb. Det følger af lovforslaget, at ordregiverne skal fastsætte en passende frist. Lovforslaget indeholder kortere minimumsfrister, end de regler, der gælder i dag.

Lovforslaget indebærer, at ordregiveren ved fastsættelse af frister skal tage hensyn til kontraktens kompleksitet, ligesom ordregiveren skal tage hensyn til den tid, der er passende for udarbejdelse af tilbud. Dette er en forenkling af reglerne i forhold til i dag, idet der f.eks. bliver mulighed for at fastsætte kortere tidsfrister i forbindelse med ikke komplekse indkøb.

Reglerne vedrørende udelukkelse af ansøgere og tilbudsgivere er blevet revideret og præciseret. Ordregiveren vil være berettiget til at udelukke økonomiske aktører, som har udvist betydelige eller vedvarende mangler ved udførelsen af tidligere kontrakter. Forslaget giver desuden mulighed for, at ansøgere eller tilbudsgivere kan dokumentere deres pålidelighed, f.eks. ved at der er truffet passende foranstaltninger for at imødegå konsekvenserne af ulovlige handlinger. Hvis en tilbudsgiver kan dokumentere sin pålidelighed, skal ordregiveren acceptere en ansøger eller tilbudsgiver trods tilstedeværelsen af en udelukkelsesgrund.

3.7. Ændring af kontrakter i deres løbetid

Direktivet indeholder en særlig bestemmelse om ændring af kontrakter i deres løbetid. Bestemmelsen kodificerer og præciserer retspraksis på området, og giver mulighed for imøde-

---

gåelse af uforudsete omstændigheder, der nødvendiggør en tilpasning af en offentlig kontrakt under dens løbetid.

Der er i dag tvivl om, hvilke muligheder der er for at foretage ændringer i indgåede kontrakter. Kontraktændringer er ikke reguleret i det gældende udbudsdirektiv, og derfor har emnet blandt andet været behandlet mange gange ved EU-Domstolen.

Lovforslaget giver større fleksibilitet til at foretage ændringer af en indgået kontrakt, og loven bidrager således til at skabe nye og bedre muligheder for kontraktparterne til at foretage nødvendige ændringer. Samtidig skaber loven klarhed om mulighederne for at foretage ændringer.

Lovforslaget indebærer, at terminologien omkring ændringer af henholdsvis kontrakter og udbudsmateriale er blevet præciseret, således at begreberne anvendes ensartet på tværs af bestemmelserne. Som følge heraf sondres mellem væsentlig ændringer og ændringer af grundlæggende elementer, hvor ændringer af grundlæggende elementer ikke kan foretages uden fornyet udbud.

3.8. Livscyklusomkostninger

Direktivet giver ordregivere mulighed for at tildele opgaver på baggrund af vurdering af livscyklusomkostninger (omkostninger, der er knyttet til alle stadier af produktionen af den vare, ydelse eller det bygge- og anlægsarbejde, der indkøbes) og ikke blot på grundlag af anskaffelsespriser. Det giver en ny klarhed om denne mulighed, der ikke tidligere har været omtalt i reglerne.

Livscyklus omfatter alle stadier forbundet med varen, arbejdet eller ydelsen af en tjeneste, fra anskaffelse af råvarer eller generering af ressourcer indtil bortskaffelse og afslutning. De omkostninger, der skal tages hensyn til, omfatter ikke kun direkte udgifter, men også eksterne miljøomkostninger, hvis de kan værdisættes og verificeres. Det forventes, at Europa-Kommissionen vil udarbejde en fælles metode til beregning af livscyklusomkostninger. Når den foreligger, skal ordregiveren gøre brug af denne, hvis de vælger at tildele opgaver på baggrund af livscyklusomkostninger.

Det er tydeliggjort i lovforslaget, hvad der forstås ved livscyklusomkostninger, da det er et nyt begreb inden for udbudsretten.

3.9. Mærkning

Direktivet giver mulighed for, at ordregivere kan kræve, at bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser lever op til visse miljømæssige, sociale eller andre egenskaber. Ordregiveren kan i udbudsmaterialet kræve specifikke mærker som bevis for, at det tilbudte produkt har de krævede egenskaber.

Dette er en forenkling af reglerne i forhold til dag, fordi ordregiver i stedet for at indsætte de specifikke kriterier for opfyldelsen af et relevant mærke som i dag, fremover blot kan kræve, at den ønskede anskaffelse skal være forsynet med et specifikt mærke.

Lovforslaget indebærer, at en ordregiver, som kræver et bestemt mærke, skal acceptere alle mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav.

Derudover skal ordregiveren acceptere anden passende dokumentation, hvis tilbudsgiveren ikke har mulighed for at få det krævede mærke eller et tilsvarende mærke inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den pågældende tilbudsgiver.

Offentlige ordregivere kan i øvrigt altid vælge at acceptere anden passende dokumentation for, at der leves op til kriterierne for mærket.

Dette gælder eksempelvis den europæiske økomærkning eller mærkning, der certificerer, at en vare ikke er fremstillet ved børnearbejde. Det pågældende mærke skal vedrøre egenskaber forbundet med kontraktens genstand. Derudover skal mærket være baseret på objektivt verificerbare og ikkediskriminerende kriterier, der er tilvejebragt ved en åben og gennemsigtig fremgangsmåde. Endeligt skal mærket være tilgængeligt for alle interesserede parter og mærkekravene skal fastsættes af tredjemand, som den økonomiske aktør, der ansøger om mærket, ikke udøver en afgørende indflydelse på.

3.10. *Strategisk brug af offentlige indkøb til håndtering af nye udfordringer*

Direktivet rummer mulighed for at ordregiver kan anvende deres købekraft til at f.eks. indkøbe varer og tjenesteydelser, som fremmer innovation, respekterer miljøet eller forbedrer sociale forhold. Det er ligeledes en mulighed i dag, men med lovforslaget gøres mulighederne mere klare.

Lovforslaget giver mulighed for, at ordregivere kan tildele opgaver på baggrund af livscyklusomkostninger, der er nærmere beskrevet i pkt. 3.8. Ud over direkte omkostninger kan eksterne miljøomkostninger tages i betragtning, hvis de kan værdisættes og verificeres. Det giver ordregiver bedre mulighed for at tage hensyn til de samfundsøkonomiske konsekvenser af indkøbet.

Lovforslaget giver endvidere mulighed for, at ordregiver kan henvise til bestemte mærkningsordninger, der er nærmere beskrevet i pkt. 3.9. Det understøtter samfundsansvarlige indkøb. Mærkningsordningerne kan f.eks. certificere miljømæssige, sociale eller andre egenskaber ved produktet. Det gør det nemmere for ordregiver at specificere, hvilke egenskaber det tilbudte skal leve op til, og for tilbudsgiver at dokumentere, at kravene er opfyldt. Tilbudsgiver kan dokumentere at man opfylder mærkekravene ved enten at have mærket eller have et mærke, der opfylder tilsvarende mærkekrav eller fremlægge anden relevant dokumentation for opfyldelsen af kravene til det krævede mærke.

3.11. *Produktionsproces*

Direktivet og lovforslaget giver ordregivere mulighed for at stille krav til alle de faktorer, der er direkte knyttet til produktionsprocessen, i de tekniske specifikationer, krav til kontraktens udførelse og i tildelingskriterierne. Dette omfatter eksempelvis anvendelse af særlige miljø- og klimavenlige metoder i produktionsprocessen for indkøbte varer, bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser eller, til en vis grad, arbejdsforholdene for personer i produktionsprocessen eller beskæftigelse af handicappede. Det udelukker på den anden side krav, der ikke er forbundet med produktionsprocessen for de varer, bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der er omfattet af indkøbet, f.eks. generelle krav til tilbudsgiverens sociale ansvar for hele virksomheden. Det har også været muligt at gøre brug af disse instrumenter i dag, men der har været uklarhed om rækkevidden. Lovforslaget skaber øget klarhed om muligheden.

3.12. *Sociale tjenesteydelser*

Sociale, sundhedsmæssige uddannelsesmæssige tjenesteydelser har særlige egenskaber, som gør det uhensigtsmæssigt at anvende de normale fremgangsmåder ved et EU-udbud. Disse tjenesteydelser leveres typisk i en bestemt sammenhæng, som er vidt forskellige fra medlemsstat til medlemsstat som følge af forskellige administrative, organisatoriske og kulturelle forhold. Tjenesteydelserne har i sagens natur kun en meget begrænset grænseoverskridende dimension. Mange af denne type tjenesteydelser har hidtil været undtaget fra almindelige EU-udbudsprocedureregler, fordi de indgik i direktivets bilag 1b, der indeholdt en liste med områder, der var undtaget fra reglerne. Som det fremgår under 3.2. er denne liste afskaffet i det

---

nye reviderede direktiv. Der er i direktivet lagt op til at de enkelte medlemsstater har større frihed til at planlægge valget af leverandører, end hvad der gælder for EU-udbud. Direktivet tager hensyn hertil ved at indeholde en særlig ordning for disse tjenesteydelser med en højere tærskelværdi på 500 000 EUR, hvor der alene stilles krav om, at de grundlæggende principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet er overholdt. Kontrakter, der er lave og end dette beløb anses som udgangspunkt ikke for at have grænseoverskridende interesse.

Det er op til medlemsstaterne at indføre nationale regler for selve tildelingen af denne type kontrakter. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelse for tildelingen af denne type kontrakter skal ordregiver sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag objektive, saglige og ikke diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Lovforslaget indebærer på den baggrund, at der indføres en særlig ordning for en række sociale tjenesteydelser ("light regimet"). Der er lagt vægt på, at ordregivere skal sikres fleksibilitet i forbindelse med denne type indkøb. Derfor indebærer lovforslaget et enkelt regelsæt, der kan sikre, at udbuddene lever op til direktivets principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet.

3.13. *Fælles europæisk udbudsdokument*

Direktivet indeholder en generel forenkling af oplysningskravene ved indkøbsprocedurerne. I dag skal ansøgere og tilbudsgivere ofte dokumentere, at de lever op til specifikke egnethedskrav. Eksempelvis ved fremsendelse af bankerklæringer, årsrapporter osv. I henhold til den nye udbudslov vil det som udgangspunkt alene være den vindende tilbudsgiver, der skal fremlægge den relevante dokumentation for at egnethedskravene er opfyldt. Som noget nyt indeholder direktivet en regel om, at tilbudsgivere skal anvende, og ordregivere acceptere en form for egenerklæring, kaldet et Fælles Europæisk udbudsdokument (European Single Procurement Document - ESPD). Det fælles europæiske udbudsdokument er en egenerklæring, der fungerer som foreløbig dokumentation med hensyn til udelukkelsesgrundene, udvælgelsesgrundene og kriterier til at begrænse antallet af ansøgere eller tilbudsgivere. Som udgangspunkt er det kun den vindende tilbudsgiver, der skal fremsende fuld dokumentation. Ordregiver kan dog på ethvert tidspunkt under proceduren bede tilbudsgiver om at indsende dele af eller hele dokumentationen, hvis det er nødvendigt for at sikre en korrekt afvikling af proceduren. Tilbudsgiver kan genbruge det fælles europæiske udbudsdokument forudsat, at de erklærer, at de forsat lever op til forholdene i erklæringen. Europa-Kommissionen vil udforme en standardformular for det fælles europæiske udbudsdokument.

Lovforslaget indebærer, at tilbudsgivere fremover kun skal benytte det fælles europæiske udbudsdokument som dokumentation. Det betyder, at det kun er den, der vinder udbuddet, der skal indsende fuld dokumentation.

De nye regler skal reducere tilbudsgivernes omkostninger til dokumentation.

3.14. *Bedre adgang for små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder*

Direktivet har en række tiltag, der skal gøre de offentlige kontrakter mere tilgængelige for små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder. Små og mellemstore virksomheder efterspørger generelt, at der skabes bedre rammevilkår for deres deltagelse i offentlige indkøb.

Der er i dag ikke regler, der udtrykkeligt regulerer de små og mellemstore virksomheders forhold. Dog indebærer udbudsreglerne et proportionalitetsprincip, der sikrer, at der ikke stilles krav, der ikke står i forhold til kontraktens genstand.

Det følger af direktivet og lovforslaget, at ordregivere ikke må stille større krav til tilbudsgivernes minimale årsomsætning end det dobbelte af kontraktens værdi, hvilket også kan være til fordel for mindre virksomheder. Det skaber bedre rammevilkår for små og mellemstore virksomheders deltagelse.

3.15. Opdeling af kontrakter i delkontrakter

Små og mellemstore virksomheders adgang til udbud styrkes også ved, at der indføres en ny pligt for offentlige ordregivere til at opdele kontrakter i delkontrakter eller forklare hvorfor en kontrakt ikke opdeles. Hvis ordregiver vælger at opdele kontrakten, skal det angives, om tilbudsgiver kan afgive tilbud for én, flere eller alle kontrakter. En sådan pligt eksisterer ikke i dag.

3.16. Rammeaftaler

Der har i dag ved anvendelsen af det nuværende udbudsdirektiv været rejst tvivl om, hvorvidt samme rammeaftale kan give mulighed for at indgå konkrete leveringsaftaler både ved direkte tildeling og efter afholdelse af et miniudbud. Derudover har der været tvivl om ansvarsfordelingen mellem indkøbscentraler og brugerne af disses aftaler.

Lovforslaget bibeholder adgangen til at indgå rammeaftaler. Samtidig indeholder lovforslaget bestemmelser, der udtrykkeligt regulerer de forhold, der tidligere har givet anledning til tvivl med hensyn til dels direkte tildeling/miniudbud på samme rammeaftale og ansvarsfordelingen mellem indkøbscentraler og brugere heraf.

Præciseringen af reglerne vedrørende rammeaftaler indebærer større sikkerhed blandt brugerne af rammeaftaler, herunder rammeaftaler, der er indgået af indkøbscentraler. Loven vil dermed understøtte anvendelsen af rammeaftaler og indkøbscentraler og dermed bidrage til et mere effektivt offentligt indkøb.

3.17. Offentliggørelse af udbudsmaterialet samtidig med udbudsbekendtgørelsen

Direktivet og lovforslagets indebærer, at ordregiver skal offentliggøre det fuldstændige udbudsmateriale samtidig med udbudsbekendtgørelsen.

Dette er nyt i forhold til de gældende regler. Den konkrete formulering i lovforslaget beror på en samlet fortolkning af det nye direktiv, samt en udtalelse fra Europa-Kommissionen.

3.18. Evalueringsmetoder

Det er i dag frivilligt om offentlige ordregivere offentliggør deres metoder for tilbudsevaluering.

Lovforslaget indebærer et krav om, at en ordregiver på forhånd i udbudsmaterialet skal beskrive den valgte evalueringsmetode samt beskrive, hvad der tillægges betydning ved tilbudsevalueringen.

Loven vil på dette punkt sikre øget gennemsigtighed for tilbudsgivere, der ønsker at byde på offentlige opgaver.

Den konkrete formulering i lovforslaget beror på en samlet fortolkning af det nye direktiv, samt en udtalelse fra Europa-Kommissionen. I dag kan ordregiver fastlægge evalueringsmetoden efter modtagelse af tilbud, hvilket giver en mindre gennemsigtig proces. I udbudsloven skal ordregiveren fastlægge og offentliggøre evalueringsmetoden på forhånd, således at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere ved at sammenholde oplysningerne om evalueringsmetoden med de givne oplysninger om under- og delkriterier har et grundlag for at vurdere, om

---

de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud, og hvordan tilbudsgiverne kan optimere deres tilbud. Endvidere medfører offentliggørelsen af evalueringsmetoden, at tilbudsgiverne efterfølgende kan kontrollere, at evalueringen er sket i overensstemmelse med den offentliggjorte evalueringsmetode.

3.19. Afvikling af annonceringspligten

Indkøb af varer og tjenesteydelser for mindre beløb, der er under EU's tærskelværdi, men over 500.000 kr., er i dag omfattet af en annonceringspligt, der reguleres i tilbudsloven.

De nuværende regler har skabt usikkerhed om, hvilke krav der stilles til disse udbud, hvilket kan indebære, at ordregivere gennemfører mere komplekse udbudsprocedurer end nødvendigt, hvilket medfører unødvendigt høje transaktionsomkostninger for både det offentlige og det private.

Reglerne i tilbudsloven for mindre indkøb af varer og tjenesteydelser foreslås afskaffet og erstattet med et krav om, at ordregiver skal sikre sig at købet foregår på markedsmæssige vilkår. Dermed falder annonceringspligten for varer og tjenesteydelser uden grænseoverskridende interesse i tilbudsloven væk.

Der indføres i den forbindelse et krav om, at en ordregiver skal give en kort begrundelse, hvis der indhentes tilbud fra mere end tre tilbudsgivere.

Der fastsættes samtidig et separat regelsæt for mindre indkøb, der har grænseoverskridende interesse. Det skal sikre, at traktatens principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet overholdes ved disse indkøb. Regelsættet svarer som udgangspunkt til den særlige indkøbsordning for sociale tjenesteydelser ("light regimet").

Loven indebærer også, at Klagenævnet for Udbud ikke skal kunne behandle klager i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser under tærskelværdierne og uden grænseoverskridende interesse, idet disse ikke er omfattet af procedurekrav.

Regelforenklingen skal gøre det nemmere at gennemføre mindre indkøb og dermed reducere transaktionsomkostningerne for både offentlige myndigheder og tilbudsgivere.

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel i direktivet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget forventes at medføre administrative lettelser for det offentlige. Dermed reduceres transaktionsomkostningerne ved udbud.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har været sendt til Erhvervsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsReguleringen (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Erhvervs- og Vækstministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer, at forslaget samlet set potentielt kan medføre løbende administrative lettelser for over 10.000 timer årligt på samfundsniveau. [Det nærmere omfang heraf opgøres frem mod fremsættelse af lovforslaget]

De erhvervsøkonomiske effekter af lovforslaget udgør [opgøres inden lovforslaget fremsættes].

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

---

7. *Miljømæssige konsekvenser*

Lovforslaget har ingen konsekvenser for miljøet.

8. *Forholdet til EU-retten*

Loven gennemfører direktiv nr. 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF.) (Europæiske Unions Tidende L 94 af 28. marts 2014, s. 365). Direktivet skal være gennemført i medlemslandene senest den 18. april 2016.

Når der er tale om kontrakter om anskaffelser af varer eller tjenesteydelser, som har en værdi, der ligger under EU's tærskelværdier, men som har en klar grænseoverskridende interesse, gælder EUF-Traktatens regler om bl.a. fri bevægelighed m.v. og de generelle EU-retlige principper om ligebehandling og gennemsigtighed, forbud mod diskrimination og om proportionalitet m.v.

9. *Hørte myndigheder og organisationer*

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

Advokatsamfundet, Akademikernes centralorganisation, Amagerforbrænding, AMGROS, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Asfaltindustrien, Banedanmark, BAT-kartellet, Beskæftigelsesministeriet, Bryggeriforeningen, Byggesocietetet, Bygherreforeningen, Bygningsstyrelsen, Børsmæglerforeningen, Clean Clothes Campaign, CO-Industri, Coop Danmark, Danmarks Almene Boliger, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Eksportråd, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk Initiativ for Etisk Handel, Dansk IT, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Skovforening, Dansk Taxi Råd, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades Forening, Danske Malermestre, Danske Service, Danske Regioner, Danske Revisorer, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Det Økologiske Råd, DongEnergy, Ecolabel, Energistyrelsen, Fair Trade, Falck, Finansministeriet, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af offentlige indkøbere, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forlæggerforeningen, Forsikring & Pension, Forsvarsministeriet, Forsvarets Materieltjeneste, Frederiksberg Kommune, FSC, FTF, Horesta, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen, IT-B Branchen, IT Projektrådet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, KL, Klagenævnet for udbud, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Kooperationen, Kulturministeriet, Kreativitet og kommunikation, Københavns Kommune, Landbrug & Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Lederne, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, LOS De private sociale tilbud, Miljøministeriet, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Ministeriet for Børn, ligestilling, integration og sociale forhold, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående uddannelser, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Moderniseringsstyrelsen, Offentligt Ansattes Organisationer, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rigsrevisionen, Rådet for samfundsansvar, Skatteministeriet, Social- og integrationsministeriet, Statens og Kommunernes Indkøbs-service, Statsministeriet, TEKNIQ, Transportministeriet, Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Vejdirektoratet, Verdens Skove, Økonomi- og Indenrigsministeriet.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at medføre administrative lettelser for det offentlige. Dermed reduceres transaktionsomkostningerne ved udbud.	
Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	[Opgøres frem mod fremsættelse af lovforslaget]	
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Loven gennemfører direktiv nr. 2014/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) (Europæiske Unions Tidende L 376 af 27. december 2006, s. 36). Direktivet skal være gennemført i medlemslandene senest den 28. december 2009.</p> <p>Når der er tale om kontrakter om anskaffelser af varer eller tjenesteydelser, som har en værdi, der ligger under EU's tærskelværdier, men som har en klar grænseoverskridende interesse, jf. afsnit 5, gælder EUF-Traktatens regler om bl.a. fri bevægelighed m.v. og de generelle EU-retlige principper om ligebehandling og gennemsigtighed, forbud mod diskrimination og om proportionalitet m.v.</p>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Afsnit 1

Formål, grundlæggende principper og generelle bestemmelser

Formål

Til § 1

Af bestemmelsen fremgår, at formålet med loven er at fastlægge procedurerne for offentlige indkøb, så der gennem en effektiv konkurrence opnå den bedst mulige udnyttelse af de offentlige midler.

Loven skal således være med til at skabe de bedst mulige rammer for en effektiv konkurrence om de offentlige indkøb, så disse kan foregå så effektivt som muligt, herunder med lavest mulige transaktionsomkostninger for ordregivere og leverandører.

Med procedurerne for offentlige indkøb menes udbudsprocedurer og indkøbsteknikker som f.eks. rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer.

Grundlæggende principper

Til § 2

Til stk. 1

Med Bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 18, stk. 1.

Det fremgår af § 2, at ordregiveren skal overholde de EU-retlige principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, i overensstemmelse med lovens afsnit 3-5. Principperne gælder i alle faser af anskaffelsen frem til tidspunktet for opfyldelsen af den udbudte kontrakt.

Principperne ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet er i vidt omfang udmøntet i lovens bestemmelser.

Ligebehandlingsprincippet

Af ligebehandlingsprincippet følger, at lige forhold skal behandles lige, og at forskellige forhold skal behandles forskelligt. Der kan således alene ske forskelsbehandling mellem ansøgere og tilbudsgivere, hvor dette er sagligt begrundet i relation til de hensyn, som udbudsreglerne tilsigter at varetage.

Ligebehandlingsprincippet skal fortolkes i lyset af de grundlæggende principper i TEUF og udbudsdirektivet. Det betyder bl.a., at et bestemt vilkår kan være i strid med ligebehandlings-

---

princippet, selvom det formelt gælder lige for alle økonomiske aktører, hvis vilkåret har haft til formål eller til følge at forskelsbehandle de bydende uden saglig grund.

Ligebehandlingsprincippet pålægger ikke alene ordregiveren forpligtelser over for økonomiske aktører, der deltager i udbudsprocessen, men tillige over for økonomiske aktører, der har valgt ikke at deltage i den konkrete udbudsproces, men som potentielt ville have deltaget, eksempelvis hvis udbudsmaterialet havde en anden udformning eller udbudsprocessen var struktureret anderledes.

Ligebehandlingsprincippet stiller ikke krav om, at ethvert vilkår i udbudsmaterialet skal være konkurrenceneutralt for alle aktører i markedet. En ordregiver har således ikke pligt til at sænke sine krav til en ydelse, blot fordi kun én eller nogle få leverandører vil kunne levere det ønskede, hvis kravene i øvrigt er stillet på et sagligt grundlag.

Den eksisterende leverandør vil eksempelvis ofte have en betydelig - men lovlig - konkurrencefordel. Retten nåede i dom af 12. marts 2008 i T-345/03, *CORDIS*, frem til, at der under visse omstændigheder kan gælde en pligt for ordregiveren til at sikre ligebehandling af andre tilbudsgivere i forhold til en eventuel eksisterende leverandør, men kun i det omfang, det i teknisk henseende er enkelt at foretage en sådan udligning, hvor "udligningen er økonomisk rimelig, og hvis den ikke indebærer en tilsidesættelse af den eksisterende kontrahents eller den nævnte underleverandørs rettigheder", jf. præmis 76.

Ligebehandlingsprincippet er i vidt omfang udmøntet i en række af lovens bestemmelser.

Ligebehandlingsprincippet kommer blandt andet til udtryk i henhold til bestemmelsen i § 92 om fastsættelse af tidsfrister. I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, men dette skal ske under hensyntagen til principperne i § 2. Som følge heraf skal baggrunden for at forlænge fristen være saglig og behandle de økonomiske aktører lige. Dette betyder eksempelvis, at det ikke er muligt at forlænge fristen for modtagelse af tilbud eller ansøgninger, hvis det alene sker for at tilgodese en specifik økonomisk aktør.

Ligebehandlingsprincippet medfører også, at ordregiveren ikke kan foretage ændringer af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet i løbet af en udbudsproces. Ændringer af grundlæggende elementer udgør ændringer, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere. Som eksempel herpå kan nævnes, at tildelingskriteriet ændres, eller at underkriterier tilføjes, fjernes eller rækkevidden heraf på andre måder ændres. Endvidere kan der eksempelvis være tale om ændringer af grundlæggende elementer, hvis egnethedskrav vedrørende den økonomiske og finansielle formåen og tekniske og faglige formåen tilføjes, fjernes eller rækkevidden heraf på andre måder ændres. Derudover vil ændringer af kontraktens genstand og krav til udførelsen af kontrakten kunne være ændringer af grundlæggende elementer.

Mindstekrav er centrale krav til egenskaber ved den udbudte anskaffelse eller til kontraktens udførelse. Som følge heraf vil ændring af mindstekrav som klart udgangspunkt kunne karakteriseres som en ændring af grundlæggende elementer, der ikke kan foretages uden fornyet udbudsprocedure.

Ligebehandlingsprincippet udelukker ikke ændringer i mindstekrav, hvis ændringen ikke vil kunne påvirke potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, og ikke fordrejer konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere.

Ligebehandlingsprincippet indebærer som nævnt et krav om saglighed. Om end princippet om saglighed ikke eksplicit er nævnt i § 2, gælder der således et generelt krav om saglighed til ordregiverens håndtering af udbud. Kravet om saglighed er f.eks. relevant i forhold til de be-

slutninger, herunder valg og fravalg ordregiveren træffer i forhold til udbuddet. Det kan være beslutningen om ikke at opdele en kontrakt i delkontrakter, jf. § 48, stk. 2, beslutningen om at udvælge flere end 5 ansøgere til udbud med forhandling, jf. § 63, stk. 1, eller beslutningen om at indhente flere end tre tilbud i forbindelse med indkøb under EU-tærskelværdien uden klar grænseoverskridende interesse, jf. § 191, stk. 2. Kravet om saglighed har især spillet en rolle i praksis i forbindelse med ordregiverens annullation af udbud.

EU-Domstolen har i sin praksis slået fast, at iværksættelse af et offentligt udbud ikke indebærer en kontraheringspligt, og at ordregiveren derfor som udgangspunkt har ret til at aflyse et udbud. Retten til at aflyse er ikke betinget af, at der foreligger vægtige grunde eller undtagelsestilfælde, og ordregiveren er således berettiget til at aflyse et udbud, medmindre det konkret strider mod fællesskabsrettens grundlæggende principper, herunder gennemsigtighedsprincippet og ligebehandlingsprincippet. Se hertil EU-Domstolens dom af 16. september 1999 i sag C-27/98, *Metalmeccanica*, dom 18. juni 2002 i sag C-92/00, *Hospital Ingenieure*, og kendelse af 16. oktober 2003 i sag C-244/02, *Kauppatalo Hansel Oy*.

Dansk domspraksis følger EU-Domstolens praksis på området. Højesteret har således udtalt, at en ordregiver som udgangspunkt må anses for berettiget til at aflyse et udbud, hvis ikke andet følger af udbudsbetingelserne eller af omstændighederne i øvrigt. En annullation af udbuddet må dog ikke forfølge et formål, som er i strid med det udbudsretlige ligebehandlingsprincip, eller som i øvrigt må anses for usagligt, jf. Jf. UfR 2011.3129 H (*Silkeborg Kommune*).

Gennemsigtighedsprincippet

Gennemsigtighedsprincippet er i sin oprindelse et udslag af ligebehandlingsprincippet, idet kravet om gennemsigtighed efter EU-Domstolens praksis skal gøre det muligt at fastslå, om ligebehandlingsprincippet er overholdt, jf. EU-Domstolens dom i sag C-92/00, *Hospital Ingenieure*.

Gennemsigtighedsprincippet betyder for det første, at der skal være offentlighed og åbenhed omkring selve anskaffelsen, så de økonomiske aktører får mulighed for at tilkendegive deres interesse i at levere den udbudte anskaffelse til ordregiveren. Herved forhindres det også, at ordregiveren foretager anskaffelser fra leverandører, som ordregiveren på forhånd måtte have en særlig præference for.

Gennemsigtighedsprincippet betyder for det andet, at ordregiveren på forhånd skal beskrive anskaffelsen og processen for anskaffelsen og også efterfølgende skal handle i overensstemmelse hermed.

Ordregiveren skal som følge heraf bl.a. sikre, at alle relevante oplysninger om den udbudte kontrakt er tilgængelige for de økonomiske aktører, og at tildelingen af kontrakten sker på en gennemsigtig måde, der sætter tilbudsgiveren i stand til at vurdere, om ordregiveren overholder de processer, kriterier og metoder, der er opstillet for tildelingen af kontrakten.

Gennemsigtighedsprincippet er i vidt omfang udmøntet i en række af lovens bestemmelser, eksempelvis bestemmelserne om vægtning af tildelingskriterierne, begrundelse for udvælgelse og tildeling samt offentliggørelse af udbudsbekendtgørelser og kravene til indholdet af disse.

Proportionalitetsprincippet

Ordregiveren er forpligtet til at udarbejde udbudsmaterialet samt tilrettelæge og gennemføre udbudsprocessen på en proportional måde. Det betyder, at ordregiveren skal udarbejde udbudsmaterialet samt tilrettelægge og gennemføre udbudsprocessen på en måde, som står i et rimeligt forhold til den konkrete anskaffelse og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt

---

for at imødekomme ordregiverens konkrete saglige behov. Ordregiveren skal i den forbindelse også tage hensyn til tilbudsgivers transaktionsomkostninger.

Princippet er i vidt omfang udmøntet i en række af lovens bestemmelser, eksempelvis reglerne om fastsættelse af tidsfrister, mindstekrav til ansøgerens eller tilbudsgiverens omsætning og udelukkelse.

I henhold til § 133, stk. 3, om udelukkelse skal en ordregiver udelukke en økonomisk aktør, hvis ordregiveren kan påvise, at den økonomiske aktør har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. I henhold til bestemmelsen er en ordregiver dog ikke forpligtet til at udelukke en økonomisk aktør, såfremt dette vil være uproportionalt. Dette vil kunne være tilfældet, når det kun er beskedne beløb af skatter eller bidrag til sociale sikringsordninger, der ikke er blevet betalt, eller hvis den økonomiske aktør ikke er blevet underrettet om det nøjagtige beløb, den skulle betale som følge af overtrædelsen af sine forpligtelser med hensyn til betaling af skatter og afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger.

Proportionalitetsprincippet betyder også, at ordregiveren ikke kan forkaste et tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af tilbudsgivers forbehold, hvis forbeholdet er helt bagatelagtigt. Det samme gælder forkastelse af et tilbud eller en ansøgning om deltagelse i et udbud på grund af formelle fejl ved tilbuddet eller ansøgningen, såfremt der er tale om helt bagatelagte fejl.

Til stk. 2

Med bestemmelsen fastsættes det, at et udbud ikke må udformes med det formål at udelukke det fra denne lov anvendelsesområde. En ordregiver må f.eks. ikke opdele en kontrakt i mindre kontrakter med henblik på at undgå, at kontraktens værdi overstiger tærskelværdien nævnt i § 6.

Det fastsættes med bestemmelsen endvidere, at et udbud ikke må udformes med det formål kunstigt at begrænse konkurrencen. Konkurrence betragtes som kunstigt begrænset, hvis tilbuddet er udformet med den hensigt uretmæssigt at favorisere visse økonomiske aktører eller stille dem mindre gunstigt.

Generelle bestemmelser

Forbud mod forskelsbehandling på baggrund af nationalitet

Til § 3

Til stk. 1

Bestemmelsen er ikke en gennemførelse af en artikel fra udbudsdirektivet.

Med bestemmelsen i stk. 1 sikres danske økonomiske aktører og bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser mod at blive stillet mindre gunstigt end aktører og ydelser fra udlandet (nationalitetsdiskrimination). Dette kan dog være tilladt, hvis det er sagligt begrundet. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis ordregiveren i et konkret udbud vurderer, at det er vigtigt, at de ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialogen, er så differentierede som muligt. I sådanne tilfælde kan ordregiveren eksempelvis tilkendegive, at der ved udvælgelsen vil blive lagt vægt på, at der er udenlandske virksomheder blandt de ansøgere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialogen, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 138, stk. 3, nr. 3.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i stk. 2, der sikrer økonomiske aktører og ydelser fra EU og EØS mod at blive stillet mindre gunstigt end økonomiske aktører fra Danmark.

Til stk. 2

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 25.

Bestemmelsen i stk. 2 indebærer, at udenlandske økonomiske aktører og ydelser fra lande der er medlem af Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ikke må gives en mindre gunstig behandling end danske økonomiske aktører og ydelser fra Danmark, hvor en sådan forskelsbehandling vil være i strid med Danmarks EU-retlige og folkeretlige forpligtelser, herunder reglerne om det indre marked i EU.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3, indebærer, at stk. 2, også gælder for økonomiske aktører og byggeanlægsarbejder, varer og tjenesteydelser fra andre lande end de lande, der er medlem af Den Europæiske Union og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, i det omfang det følger internationale forpligtelser.

Med bestemmelsen er blandt andet indført med henblik på at overholde den såkaldte GPA-aftale. Udbudsdirektivets artikel 25 fastsætter således, at en ordregiver – i det omfang bygge- og anlægsarbejder, vareleverancer, tjenesteydelser og økonomiske aktører er omfattet af bilag I, II, IV og V og de forklarende bemærkninger til Den Europæiske Unions tillæg 1 til GPA-aftalen om offentlige udbud – skal give økonomiske aktører og ydelser, fra lande der har underskrevet disse aftaler, en behandling, som ikke må være mindre gunstig end den, der gives bygge- og anlægsarbejder, vareleverancer, tjenesteydelser og økonomiske aktører fra EU.

Virksomheder fra lande, som er parter i GPA-aftalen, har ret til at deltage i udbud af offentlige indkøb og til at blive behandlet i overensstemmelse med aftalens bestemmelser i øvrigt, hvis kontraktens værdi overstiger GPA-aftalens tærskelværdier. GPA-aftalen gælder dog kun kontrakter om visse kategorier af tjenesteydelser og byggeri samt alle kontrakter om varer.

Idet tærskelværdierne i udbudsdirektivet er fastsat under hensyntagen til GPA-aftalens tærskelværdier, vil området for GPA-aftalen og udbudsdirektivet som udgangspunkt være sammenfaldende.

Det kan dog ikke udelukkes, at GPA-aftalen kan finde anvendelse på enkelte kontrakter, der ikke er omfattet af udbudsdirektivet. GPA-aftalens forpligtelser skal i så fald overholdes.

GPA-aftalen fastsætter bl.a. en række procedureregler i forbindelse med offentlige indkøb. Procedurereglerne i GPA-aftalen overholdes, når indkøb foretages i henhold til bestemmelserne i forslaget til udbudslov.

Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen, om den kontrakt, som agtes indgået, er omfattet af GPA-aftalen. Hvis ordregiveren vurderer og tilkendegiver, at kontrakten er omfattet af GPA-aftalen, skal virksomheder fra GPA-aftalens parter tillades adgang til at deltage i udbuddet.

Alle stater, som er parter i GPA-aftalen, er også medlemmer af WTO. Hvis en kontrakt ikke er omfattet af GPA-aftalen, f.eks. fordi dens værdi ligger under den relevante tærskelværdi, eller hvis en virksomhed fra et WTO-land, som ikke er part i GPA-aftalen, ansøger om deltagelse i udbuddet, vil det skulle vurderes, om kontrakten vil være omfattet af WTO-reglerne.

Retsstillingen efter de to regelsæt er en del mere fragmenteret, og der skal skelnes mellem, om kontraktens genstand er en vare, som er omfattet af GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), eller en tjenesteydelse, som er omfattet af GATS (General Agreement on Trade in Ser-

---

vices). I modsætning til GPA-aftalen indeholder hverken GATT eller GATS procedureregler for gennemførelsen af offentlige indkøb.

Interessekonflikter

Til § 4

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 24.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren skal træffe passende foranstaltninger til at identificere, forebygge og afhjælpe interessekonflikter i forbindelse med gennemførelsen af et udbud m.v. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i det gældende udbudsdirektiv. Bestemmelsen om interessekonflikter har sammenhæng med det mere overordnede spørgsmål om såkaldt inhabilitet. Reglerne om såkaldt inhabilitet er primært opstået gennem praksis under henvisning til det generelle ligebehandlingsprincip.

En interessekonflikt omfatter i henhold til definitionen i § 11 nr. 18, de situationer, hvor en person hos den ordregiver eller en person hos en indkøbsleverandør, der handler på vegne af ordregiver og som er involveret i gennemførelsen af udbudsproceduren eller som kan påvirke resultatet af proceduren, direkte eller indirekte har en økonomisk eller anden personlig interesse, der kan antages, at bringe deres upartiskhed og uafhængighed i forbindelse med udbudsproceduren i fare. Med interessekonflikt forstås med andre ord det forhold, at en person hos ordregiveren eller tilknyttet ordregiveren har personlige relationer eller interesser, som gør denne inhabil i forhold til det konkrete udbud.

For at en person kan påvirke resultatet af en udbudsprocedure, uden selv at være involveret i denne, må det antages at personen skal have ledelsesbeføjelse eller instruktionsbeføjelse i forhold til en eller flere personer, som er involveret i udbuddet, f.eks. dem som foretager tilbedsevalueringen.

§ 4 er indført med henblik på at undgå konkurrenceforvridning og sikre ligebehandling af alle økonomiske aktører.

Interessekonflikt vil f.eks. kunne komme på tale, hvis en ansat hos ordregiveren, som er involveret i udbudsproceduren, har en nær familiemæssig eller ikke ubetydelig økonomisk interesse i en økonomisk aktør, som gerne vil deltage i udbuddet. Det kan være, at den ansatte ejer aktier i den pågældende økonomiske aktør eller ægtefællen er ansat i virksomheden. Ordregiveren må i sådanne tilfælde træffe foranstaltninger, så der ikke er risiko for, at den økonomiske aktør favoriseres. Det kan gøres ved, at den pågældende ansatte hos ordregiveren ikke involveres i det pågældende udbud for ordregiveren. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovgivningens almindelige regler. For ordregivere, der er omfattet af forvaltningsloven, gælder således også reglerne om inhabilitet i forvaltningslovens kapitel 2.

Det er op til den enkelte ordregiver at vurdere, hvad der udgør passende foranstaltninger, men det kunne eksempelvis være formuleringen af en politik, der finder anvendelse for gennemførelsen af udbudsprocedurer, der direkte er målrettet identifikation, forebyggelse og udbedring af interessekonflikter.

Hvis en interessekonflikt ikke kan afhjælpes effektivt med andre midler end afvisning af den pågældende økonomiske aktør fra udbudsproceduren, skal ordregiveren i medfør af § 134, nr. 1, udelukke den økonomiske aktør fra den konkrete udbudsprocedure.

§ 4 skal også ses i sammenhæng med § 38, stk. 2, som handler om, at ordregiveren i de tilfælde hvor ordregiveren forud for udbuddet har involveret en potentiel ansøger eller tilbudsgiver i forberedelsen af udbudsproceduren, skal træffe passende foranstaltninger for at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes af den pågældende økonomiske aktørs deltagelse i udbuddet.

Fortrolighed og aktindsigt

Til § 5

Til stk. 1

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 21, stk. 1, samt bestemmelserne i artikel 29, stk. 5, artikel 30, stk. 3, og artikel 31, stk. 4 og 6.

Stk. 1, indebærer, at en ordregiver som udgangspunkt ikke til tredjemand må udlevere fortrolige oplysninger, som en økonomisk aktør har fremsendt i forbindelse med en udbudsprocedure. Det gælder både oplysninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har betegnet som fortrolige og oplysninger, som i øvrigt, herunder på grundlag af lovgivningens almindelige regler, må betragtes som fortrolige.

Bestemmelsen gælder både en ordregivers udlevering af oplysninger af egen drift og efter anmodning fra tredjemand, og den gælder både udlevering af oplysninger til andre deltagere i den pågældende procedure m.v., også mens processen er i gang, og til udenforstående, herunder offentligheden.

Efter forvaltningslovens § 27, der gælder for ordregivere inden for den offentlige forvaltning, er en række nærmere angivne oplysninger undergivet tavshedspligt. Det gælder blandt andet oplysninger om "tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold el.lign., for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at oplysningerne ikke videregives". Oplysninger, der er omfattet af § 27, må ikke udleveres af en offentlig forvaltningsmyndighed af egen drift. § 27 er derimod ikke til hinder for, at der gives aktindsigt i omfattede oplysninger, idet der dog ikke må gives aktindsigt i tavshedspligtige oplysninger efter reglerne om meroffentlighed.

For så vidt angår den del af bestemmelsen, som vedrører oplysninger, som en ansøger eller tilbudsgiver i forbindelse med fremsendelsen har betegnet som fortrolige, bemærkes, at det er et krav, at den økonomiske aktør klart har angivet, at oplysningen ønskes holdt fortrolig, men der stilles efter bestemmelsen ikke særlige formkrav til ansøgerens eller tilbudsgiverens fortrolighedsklausulering af oplysninger. Et fortrolighedsklausulering kan tilbagekaldes, og der kan gives konkret samtykke til udlevering i bestemte sammenhænge.

Ordregiveren kan i udbudsmaterialet angive, hvorledes eventuelle krav om fortrolighed skal angives, således at det vil være klart, i hvilket omfang den økonomiske aktør ønsker fortrolighed.

Ønske om fortrolighed må i praksis antages at blive fremsat i forbindelse med økonomiske aktørers fremsendelse af oplysninger, der angår forretningshemmeligheder m.v. af en sådan karakter, at det vil kunne påføre ansøgeren eller tilbudsgiveren økonomisk skade, hvis oplysningerne kommer til konkurrenters kendskab.

En ordregiver vil være berettiget til at se bort fra et fortrolighedsønske, hvis det er åbenbart, at den pågældende oplysning ikke er fortrolig, f.eks. fordi oplysningen i forvejen er offentligt tilgængelig.

Udlevering af fortrolige oplysninger skal ifølge bestemmelsen ske, hvis der er pligt til det efter udbudsloven eller lovgivningen i øvrigt. Er der ikke efter udbudsloven eller anden lovgivning pligt til at udlevere de pågældende oplysninger, vil ordregiveren være forpligtet til at efterkomme en ansøger eller tilbudsgivers ønske om fortrolighed, medmindre der er tale om oplysninger, som åbenbart ikke er fortrolige, jf. ovenfor.

For så vidt angår udbudsloven, kan pligt til at udlevere oplysninger følge af bestemmelserne i § 127 om offentliggørelse af meddelelser om indgåede kontrakter og § 169 om meddelelser til økonomiske aktører om tildelingsbeslutninger m.v. Endvidere vil det kunne forekomme, at en begrundelse for f.eks. tildeling for at være fyldestgørende vil skulle indeholde fortrolige oplysninger.

For så vidt angår lovgivningen i øvrigt, kan pligt til at udlevere oplysninger følge af f.eks. reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven eller lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Offentlighedslovens og miljøoplysningslovens regler gælder både, hvor en anmodning kommer fra en anden deltager i et udbud eller andre, herunder f.eks. journalister.

Pligt til at udlevere oplysninger vil endvidere kunne følge af forvaltningsloven, der gælder i klagesager, der behandles af Klagenævnet for Udbud, idet der i sådanne sager træffes afgørelse i forvaltningslovens forstand.

Fortrolighedsønsker vil som nævnt ofte vedrøre oplysninger om forretningshemmeligheder og lignende, og det vil i givet fald i praksis være bestemmelsen i offentlighedslovens § 30, nr. 2, der vil være afgørende for, om et fortrolighedsønske skal efterkommes. Også andre bestemmelser vil kunne være relevante. Et fortrolighedsønske kan således også vedrøre f.eks. oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold. Det vil således kunne forekomme, at en tilbudsgiver angiver, at oplysninger er fortrolige, fordi de vedrører rigets sikkerhed, jf. offentlighedslovens § 31, f.eks. fordi oplysningerne vedrører opbygningen af særlige IT-systemer.

Ifølge den nævnte bestemmelse i offentlighedslovens § 30, nr. 2, omfatter retten til aktindsigt ikke "oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold ellign., for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at anmodningen ikke imødekommes".

I forslaget til offentlighedsloven (lovforslag L 177 af 8. februar 2013) er der i de specielle bemærkninger til bestemmelsen i offentlighedslovens § 30, nr. 2, anført følgende:

"Bestemmelsen forudsætter, at forvaltningsmyndigheden foretager en konkret vurdering, der falder i to led. Myndigheden skal først tage stilling til, hvorvidt der er tale om oplysninger vedrørende forretningsforhold m.v. Er det tilfældet, skal myndigheden dernæst foretage en vurdering af, om aktindsigt i disse oplysninger må antages at indebære en nærliggende risiko for, at der – typisk af konkurrencemæssige grunde – påføres den pågældende person eller virksomhed navnlig økonomisk skade af nogen betydning.

Der vil i forhold til oplysninger, der er omfattet af nr. 2, gælde en klar formodning for, at udlevering af oplysningerne vil indebære en nærliggende risiko for, at virksomheden eller den person, oplysningerne angår, vil lide skade af betydning.

Forvaltningsmyndighederne bør dog – som hidtil – indhente en udtalelse fra den, oplysningerne angår, for at få belyst risikoen for, at en udlevering af oplysninger om forretningsforhold m.v. vil medføre den nævnte risiko for økonomisk skade.

Det følger af lovforslagets § 34 – der svarer til den gældende lovs § 12, stk. 2 – at der som udgangspunkt skal gives aktindsigt i den del af dokumentets indhold, som ikke kan undtages efter lovforslagets § 30 (delvis aktindsigt)."

For en ordregiver, der ikke er omfattet af offentlighedsloven m.v. gælder, at denne vil være forpligtet til efterkomme fortrolighedsønsker, medmindre der ifølge særlovgivningen gælder en pligt til at udlevere de pågældende oplysninger.

Det bemærkes, at den omstændighed, at en ansøger eller tilbudsgiver ikke måtte have fremsat et fortrolighedsønske i forbindelse med fremsendelsen af oplysninger, ikke har betydning for behandlingen af en aktindsigtsansøgning, idet en sådan ansøgning under alle omstændigheder skal behandles efter reglerne om aktindsigt.

Det bemærkes endvidere, at et ønske om fortrolighed kan tilbagekaldes af den pågældende ansøger eller tilbudsgiver, f.eks. når der indhentes af en udtalelse i forbindelse med en aktindsigtsansøgning, jf. ovenfor.

Til stk. 2

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 21, stk. 2.

Det fastsættes med bestemmelsen, at en ordregiver i overensstemmelse med lovgivningens almindelige regler kan pålægge ansøgere eller tilbudsgivere fortrolighed med hensyn til oplysninger, som ordregiveren stiller til rådighed i forbindelse med en udbudsprocedure m.v.

Er ordregiveren en offentlig forvaltningsmyndighed, gælder reglerne i forvaltningslovens § 27, stk. 6, hvorefter en forvaltningsmyndighed kan bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil. Bestemmelsen indebærer, at der ikke kan gives fortrolighedspålæg i forbindelse med oplysninger, der ikke er fortrolige.

Afsnit 2

Anvendelsesområde og tærskelværdier

Anvendelsesområdet

Til § 6

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivs Artikel 4, 6 og 13.

§ 6 fastsætter anvendelsesområdet for lovens afsnit 3 om EU-udbud. Det er ikke afgørende, om de pågældende ydelser er beregnet til et offentligt formål eller ej.

Bestemmelsens stk. 1 og 2 vedrører offentlige kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås af offentlige ordregivere, og som har en værdi, der overstiger de aktuelle tærskelværdier. En kontrakt er således som udgangspunkt omfattet af lovens afsnit 3, hvis der er tale om en offentlig kontrakt, som indgås af en offentlig ordregiver og har en værdi, der overstiger de gældende tærskelværdier.

For kontrakter om sociale og andre specifikke tjenesteydelser gælder de særlige regler i lovens afsnit 4 og en højere tærskelværdi, jf. § 7.

Begreberne offentlig kontrakt og offentlig ordregiver er defineret i lovens § 11, nr. 24 og nr. 28. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Hvilken tærskelværdi der er gældende afhænger dels af, hvilken ydelsestype der er tale om, dels af, om kontrakten indgås af en statslig eller en ikke statslig ordregiver.

Kontrakter, der ikke er offentlige kontrakter, og kontrakter, der indgås af en fysisk person eller af en juridisk person, der ikke er omfattet af definitionen af offentlige ordregivere, er ikke omfattet af § 6, stk. 1 og 2.

§ 6, stk. 3, fastsætter, at kontrakter, der ikke er offentlige kontrakter, er omfattet af loven under nærmere angivne betingelser. Der henvises til bemærkningerne herom nedenfor.

Størrelsen af de tærskelværdier, der er fastsat i direktivet, fremgår ikke af loven. Baggrunden herfor er, at Europa-Kommissionen i henhold til udbudsdirektivets artikel 6 hvert andet år fra den 30. juni 2013 kan regulere satserne blandt andet på baggrund af en kontrol af, om de aktuelle tærskelværdier svarer til tærsklerne i Verdenshandelsorganisationens aftale om offentlige udbud (GPA-aftalen) og på den baggrund om nødvendigt reviderer værdierne. Udbudsloven henviser på denne baggrund alene til de aktuelt gældende tærskelværdier, således at loven ikke skal ændres, hvis Europa-Kommissionen reviderer tærskelværdierne.

Oplysning om de til enhver tid gældende tærskelværdier vil være tilgængelige på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

I bemærkningerne nedenfor er direktivets tærskelværdier angivet i euro og omregnet til danske kroner på baggrund af Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014, der udgjorde 744,35 kr. for 100 euro.

Tærskelværdierne er fastsat eksklusive moms, jf. lovens § 27 om opgørelse af værdien af kontrakter og projektkonkurrencer.

Efter bestemmelsen i § 8 gælder der særlige regler om kontrakter, der kan tildeles i form af delkontrakter.

Til stk. 1, nr. 1

Det fastsættes i bestemmelsen, at lovens afsnit 3 om EU-udbud gælder for offentlige kontrakter vedrørende bygge- og anlægsarbejder, hvis deres værdi svarer til eller overstiger tærskelværdien i henhold til direktivets Artikel 4, litra a, jf. Artikel 6.

Bygge- og anlægsarbejder er defineret i lovens § 11, nr. 5.

Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 5.186.000 euro svarende til 38.601.991 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

Til stk. 1, nr. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at lovens afsnit 3 om EU-udbud gælder i forbindelse med offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter, der indgås af statslige ordregivere, jf. definitionen i § 11, nr. 25 og nr. 26, hvis kontraktværdien svarer til eller overstiger tærskelværdien i henhold til direktivets Artikel 4, litra b.

For vareindkøbskontrakter, der indgås af ordregivere, der opererer på forsvarsområdet, gælder tærskelværdien kun, når kontrakten vedrører varer omfattet af udbudsdirektivets bilag III. Er der tale om varer, der ikke er omfattet af bilag III, gælder tærskelværdien i § 6, stk. 1, nr. 3. Der henvises til udbudsdirektivet, der er bilag 1 til loven.

Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 134.000 euro svarende til 997.429 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

Til stk. 1, nr. 3

Det fastsættes i bestemmelsen, at lovens afsnit 3 gælder i forbindelse med vare- og tjenesteydelseskontrakter, der indgås af ikkestatslige ordregivere, jf. definitionen i § 11, nr. 25 og nr. 26, hvis kontraktværdien svarer til eller overstiger tærskelværdien i henhold til udbudsdirektivets Artikel 4, litra c.

Tærskelværdien gælder endvidere for vareindkøbskontrakter, der indgås af statslige ordregivere, der opererer på forsvarsområdet, og som vedrører varer, der ikke er omfattet af udbudsdirektivets bilag III. Er der tale om varer, der er omfattet af bilag III, gælder tærskelværdien i § 6, stk. 1, nr. 2. Der henvises til udbudsdirektivet, der er bilag 1 til loven.

Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 207.000 euro svarende til 1.540.805 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at lovens afsnit 3 gælder for offentlige projektkonkurrencer med en værdi, der svarer til eller overstiger de aktuelle tærskelværdier.

For projektkonkurrencer, der afholdes af statslige ordregivere, svarer tærskelværdien til tærskelværdien efter stk. 1, nr. 2. Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 134.000 euro svarende til 997.429 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

For projektkonkurrencer, der afholdes af ikkestatslige ordregivere, svarer tærskelværdien til tærskelværdien efter stk. 1, nr. 3. Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 207.000 euro svarende til 1.540.805 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

Projektkonkurrencer er defineret i § 11, nr. 29.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen, at lovens afsnit 3 gælder for visse offentligt støttede kontrakter, der ikke er offentlige kontrakter. Det drejer sig om visse bygge- og anlægskontrakter og visse tjenesteydelseskontrakter, der har forbindelse til bygge- og anlægsarbejder.

Bestemmelsen omfatter i henhold til nr. 1 bygge- og anlægsarbejder, der er omfattet af bilag II til udbudsdirektivet, der er optaget som bilag 1 til loven, samt opførelse af hospitaler, sportsanlæg, rekreative anlæg, anlæg til fritidsformål, skole- og universitetsbygninger og bygninger til administrative formål.

For disse kontrakter gælder tærskelværdien i udbudsdirektivets Artikel 13, litra a. Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 5.186.000 euro svarende til 38.601.991 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

Bestemmelsen omfatter endvidere i henhold til nr. 2 tjenesteydelseskontrakter, der har forbindelse til kontrakter, der er omfattet af nr. 1.

For disse kontrakter gælder tærskelværdien i udbudsdirektivets Artikel 13, litra b. Tærskelværdien er pr. fremsættelsesdato 207.000 euro svarende til 1.540.805 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 10. oktober 2014.

De pågældende kontrakter er omfattet af lovens afsnit 3 om EU-udbud, hvis en offentlig ordregiver yder et direkte tilskud på mere end 50 pct. til den konkrete kontrakt.

Begrebet direkte tilskud skal forstås snævert og omfatter udelukkende tilskud, der ydes ved hjælp af direkte pengetilskud. Begrebet adskiller sig derved fra det væsentligt bredere statsstøttebegreb i TEUF artikel 107 og omfatter eksempelvis ikke indirekte tilskudsformer som afslag i husleje, rentefrie lån m.v.

Tilskuddet skal som anført angå den konkrete kontrakt. Generel støtte til en virksomhed, eventuelt i form af kapitalindskud i virksomheden, er ikke omfattet.

Til stk. 2

Stk. 2 indebærer, at ordregivere, der yder tilskud til kontrakter omfattet af stk. 3, nr. 1 eller 2, skal sikre, at udbudsreglerne overholdes i forbindelse med udbuddet af de omhandlede kontrakter.

Dette kan for eksempel gøres ved at indføre kontrolforanstaltninger, såsom at kræve at tilskudsmodtageren redegør for, hvilken procedure der vil blive anvendt til at finde den vindende tilbudsgiver.

Til § 7

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets Artikel 4, litra d, og artikel 6.

Bestemmelsen indebærer, at kontrakter vedrørende visse tjenesteydelser ikke skal udbydes efter reglerne i lovens afsnit 3 om EU-udbud, men efter de mere lempelige regler i lovens afsnit 4. Disse regler betegnes i daglig tale som "*light regimet*".

Reglerne omfatter offentlige kontrakter om de sociale og andre specifikke tjenesteydelser, der er anført i bilag XIV til lovens bilag 1. Der henvises til bemærkningerne til § 184.

Kontrakter om de pågældende tjenesteydelser er omfattet af afsnit 4, hvis de har en værdi, der svarer til eller overstiger tærskelværdien i udbudsdirektivets Artikel 4, litra d.

Tærskelværdien er 750.000 euro svarende til 5.580.825 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 3. december 2014.

Regulerer Europa-Kommissionen tærskelværdien i medfør af udbudsdirektivets Artikel 6, vil den regulerede tærskelværdi være gældende.

Efter bestemmelsen i § 8 gælder der særlige regler om kontrakter, der kan tildeles i form af delkontrakter.

Til § 8

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets Artikel 5, stk. 9 og 10.

Til stk. 1

Det fastsættes i bestemmelsen, at værdien af delkontrakter vedrørende et bygge- og anlægsarbejde, en levering af tjenesteydelser eller en anskaffelse af ensartede varer, skal lægges sammen, når de skal vurderes, om kontrakterne skal udbydes efter udbudsloven.

Værdien af delkontrakter skal lægges sammen, når de vedrører det samme anskaffelse. Vurderingen, af hvorvidt delkontrakterne skal sammenlægges, skal foretages ud fra indholdet af og formålet med kontrakterne, samt den tidsmæssige sammenhæng mellem kontrakterne.

Såfremt den samlede værdi af delkontrakterne overstiger den gældende tærskelværdi, skal alle kontrakter udbydes med undtagelse af de situationer oplistet i § 8, stk. 2.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en undtagelse til stk. 1, der indebærer, at en ordregiver kan tildele særskilte delkontrakter uden at anvende procedurerne i denne lov, såfremt værdien af delkontrakten ikke overstiger de tærskelværdier, der er angivet udbudsdirektivets artikel 5, stk. 10.

Tærskelværdien er 80.000 euro for varer og tjenesteydelser og 1 mio. euro for bygge- og anlægsarbejder. Tærskelværdien svarer til henholdsvis 595.288 kr. og 7.441.100 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 3. december 2014.

Europa-Kommissionen har – i modsætning til det, der er gældende for øvrige tærskelværdier, ikke adgang til at regulere disse pågældende tærskelværdier.

Europa-Kommissionen fastsætter hvert andet år i forbindelse med den eventuelle regulering af tærskelværdierne i direktivets artikel 4 og 13, jf. bemærkningerne til § 6, modværdien i blandt andet danske kroner af tærskelværdierne.

Oplysning om den aktuelle modværdi af tærskelværdierne i danske kroner vil fremgå af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

Det fastsættes i bestemmelsen, at den samlede værdi af delkontrakter, der tildeles uden anvendelse af loven i henhold til § 8, stk. 2, ikke må overstige 20 pct. af de samlede delkontraktens værdi, dvs. svarende til værdien af den samlede anskaffelse, såfremt den ikke var opdelt i delkontrakter. Delydelsesreglen kan alene benyttes i det omfang, at det fra projektets begyn-

---

delse er planlagt, hvorledes delydelsesreglen skal bruges. Det er dog ikke et krav, at der skal skrives kontrakt samtidig.

Til § 9

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Bestemmelsen indebærer, at kontrakter, der har klar grænseoverskridende interesse, men har en værdi, der er mindre end tærskelværdierne for EU-udbud eller sociale og andre specifikke tjenesteydelser, skal indgås i overensstemmelse med reglerne i lovens afsnit 5.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til §§ 189 og 190.

Til § 10

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Bestemmelsen indebærer, at kontrakter om varer og tjenesteydelser, som har en værdi, der overstiger 500.000 kr., men er mindre end tærskelværdierne for EU-udbud eller sociale og andre specifikke tjenesteydelser, skal indgås efter reglerne i afsnit 6.

Det er en forudsætning, at der er tale om kontrakter, der ikke har klar grænseoverskridende interesse. Er det tilfældet, gælder reglerne i afsnit 5, jf. lovens § 9.

Reglerne i udbudslovens afsnit 6 afløser reglerne i tilbudsloven om annonceringspligt. Der henvises til bemærkningerne til § 191.

Definitioner

Til § 11

I § 11 defineres lovens centrale begreber. Flere af definitionerne er særligt centrale, idet de er med til at afgrænse anvendelsesområdet for loven. Således har f.eks. definitionen af "offentlig-retlige organer" betydning for, om en ordregiver er omfattet af loven. Tilsvarende har definitionen af begrebet "gensidigt bebyrdende kontrakt" afgørende betydning for, om en kontrakt er omfattet af loven.

Til nr. 1

Med bestemmelsen defineres begrebet "accessoriske indkøbsaktiviteter" som aktiviteter, der omfatter ydelser til støtte for indkøbsaktiviteter, herunder aktiviteter, der omfatter ydelse af støtte til indkøbsaktiviteter, herunder

- a) teknisk infrastruktur, der gør det muligt for ordregiveren at tildele offentlige kontrakter eller indgå rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser
- b) rådgivning om udførelsen eller udformningen af offentlige udbudsprocedurer
- c) udarbejdelse og forvaltning af udbudsprocedurer på en ordregivers vegne og for dennes regning.

Eksemplerne er ikke udtømmende.

Definitionen af accessoriske indkøbsaktiviteter er relevant i forbindelse med indkøbscentraler, jf. lovens § 120, om ordregiveres indgåelse af kontrakter om accessoriske indkøbsaktiviteter uden udbud

---

Det kan f.eks. være rådgivning om, hvordan ordregiveren afholder et miniudbud på en rammeaftale indgået af indkøbscentralen.

Yder indkøbscentralen ikke de accessoriske aktiviteter i naturlig forbindelse med indkøbscentralens konkrete ydelser, vil ydelsen være omfattet af udbudsloven, hvis den overskrider tærskelværdien for tjenesteydelser. Det samme gælder, hvis rådgivere eller andre (indkøbsleverandører) tilbyder accessoriske indkøbsaktiviteter på markedet.

Til nr. 2

Med bestemmelsen defineres begrebet "allerede tilgængelig løsning" som en løsning, som allerede findes på markedet og ikke kræver tilpasning for at opfylde en ordregivers behov.

Definitionen indebærer, at en løsning ikke betragtes som allerede tilgængelig, hvis ordregiveren f.eks. ønsker nye eller ændrede funktioner. Tilpasningerne kan både angå selve hovedydelsen og dertil knyttede ydelser, herunder servicevilkår eller lignende.

Til nr. 3

Med bestemmelsen defineres begrebet "alternativt" tilbud som tilbud, der på ordregiverens opfordring indeholder alternative løsninger på ordregiverens indkøbsbehov, og som derfor på visse punkter afviger fra det, der er fastsat i udbudsmaterialet.

Definitionen er relevant i forbindelse med bestemmelserne om alternative tilbud i § 49-51.

Til nr. 4

Med bestemmelsen defineres begrebet "ansøger", som en økonomisk aktør, der har anmodet om opfordring eller er blevet opfordret til at deltage i et begrænset udbud, udbud med forhandling, udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, en konkurrencepræget dialog eller et innovationspartnerskab.

Ansøgere forekommer ikke ved offentlige udbud, hvor alle kan afgive tilbud uden at blive opfordret hertil.

Bliver en ansøger udvalgt, og afgiver ansøgeren et tilbud, bliver ansøgeren til tilbudsgiver, jf. nr. 34.

Til nr. 5

Med bestemmelsen defineres begrebet "bygge- og anlægsarbejder" som resultatet af et sæt af bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 23, der definerer bygge- og anlægskontrakt.

Til nr. 6

Med bestemmelsen defineres begrebet "centraliserede indkøbsaktiviteter" som aktiviteter, der udføres på vedvarende basis, ved:

- a) anskaffelse af varer eller tjenesteydelser til brug for andre ordregivere eller
- b) tildeling af offentlige kontrakter eller indgåelse af rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser eller etablering og drift af dynamiske indkøbssystemer til brug for andre ordregivere.

Definitionen er relevant i forbindelse med nr. 15, der definerer begrebet indkøbscentral.

Litra a vedrører den situation, hvor den, der udfører den centrale indkøbsaktivitet, fungerer som grossist.

Situationen i litra b vedrører den situation, hvor den centrale indkøbsaktivitet består i at indgå kontrakter, herunder rammeaftaler, der kan anvendes af andre.

Til nr. 7

Med bestemmelsen defineres begrebet "CPV-kode" som en kode, der fremgår af det fælles glosar for offentlige kontrakter, jf. forordning (EF) nr. 2195/2002, og af eventuelle delegerede retsakter, der i medfør af udbudsdirektivets artikel 23, stk. 2, er vedtaget af Europa-Kommissionen i overensstemmelse med udbudsdirektivets artikel 87.

CPV er forkortelse af det engelske begreb Common Procurement Vocabulary.

CPV er et fælles referencesystem for udbudte opgaver i EU, og definitionen er blot en henvisning til eksisterende og kommende regler om CPV-koder.

Der findes en CPV-kode for hver type af vare, tjenesteydelse og bygge- og anlægsopgave. Koderne bruges dels af ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen, dels af virksomheder som ønsker at søge på udbud inden for deres forretningsområde

Til nr. 8

Med bestemmelsen defineres begrebet "elektronisk auktion" som gentagen elektronisk proces, der anvendes til klassificering af tilbud på grundlag af automatiske vurderingsmetoder.

Formålet med anvendelsen af elektronisk auktioner er at gøre det muligt for ordregiveren at anmode tilbudsgivere om at fremlægge nye og lavere priser og, når kontrakten tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, ligeledes at forbedre andre elementer i tilbuddet end prisen, jf. betragtning nr. 14 til det gældende direktiv.

Definitionen er relevant i forbindelse med lovens §§ 107-113 om elektroniske auktioner.

Til nr. 9

Med bestemmelsen defineres begrebet "elektronisk katalog" som et format til fremlæggelse og systematisering af oplysninger på en måde, der er fælles for alle deltagende tilbudsgivere, og som er egnet til elektronisk behandling.

Som eksempel herpå kan nævnes tilbud, som afgives i form af et regneark.

Til nr. 10

Med bestemmelsen defineres begrebet "elektronisk middel" som elektronisk udstyr til behandling og lagring af data, der sendes og modtages via ledning, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler.

Til nr. 11

Med bestemmelsen defineres begrebet "forsvars- og sikkerhedsdirektivet" som direktiv 2009/81/EF om samordning af fremgangsmåderne ved ordregiverende myndigheders eller

---

ordregiverens indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF.

Til nr. 12

Med bestemmelsen defineres begrebet "forsyningsvirksomhedsdirektivet" som direktiv 2014/25/EU om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF.

Til nr. 13

Med bestemmelsen defineres begrebet "fælles europæisk udbudsdokument" som et dokument, der består af en egenerklæring, der er udformet på grundlag af en af Europa-Kommissionen fastsat standardformular, og tjener som foreløbigt bevis i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en udelukkelsesgrund, om de relevante egnethedskrav er opfyldt, og om de relevante egnethedskrav er opfyldt.

Standardformularen vil blive udformet af Europa-Kommissionen ved gennemførelsesretsakter i henhold til udbudsdirektivets artikel 89, stk. 3.

Til nr. 14

Med bestemmelsen defineres begrebet "ikkestatslige ordregivere" som offentlige ordregivere, der ikke er statslige ordregivere.

Til nr. 15

Med bestemmelsen defineres begrebet "indkøbscentral" som en ordregiver, der foretager centraliserede indkøbsaktiviteter.

En indkøbscentral er således en ordregiver, der på vedvarende basis fungerer som grossist for andre ordregivere eller indgår kontrakter eller rammeaftaler, der kan anvendes af andre ordregivere, jf. definitionen af centraliserede indkøbsaktiviteter i nr. 6.

Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S (SKI) er et eksempel på en indkøbscentral.

Hvis flere ordregivere går sammen om at gennemføre specifikke udbud i fællesskab, vil der være tale om såkaldte lejlighedsvis fællesudbud. Det gælder også, hvor én ordregiver står for udbudsproceduren og handler i eget navn men på vegne af de andre ordregivere, og også selvom fællesskabet er oprettet på permanent basis, for eksempel ved oprettelse af et selskab. Afgørende er i denne sammenhæng, at ordregiverne i fællesskabet alene køber ind på egne vegne, hvorimod en indkøbscentral foretager indkøbsaktiviteter på vegne af andre ordregivere.

Til nr. 16

Med bestemmelsen defineres begrebet "indkøbsleverandør" som et offentligt eller privat organ, som tilbyder accessoriske indkøbsaktiviteter på markedet.

Begrebet accessoriske indkøbsaktiviteter er defineret i nr. 1.

Til nr. 17

Med bestemmelsen defineres begrebet "innovation" som indførelse af en ny eller betydeligt forbedret vare, tjenesteydelse eller proces, herunder produktionsaktiviteter, bygge- eller anlægsaktiviteter, en ny markedsføringsmetode eller en ny organisatorisk metode inden for forretningspraksis, arbejdspladsorganisation eller eksterne relationer, som bl.a. har til formål at bidrage til at løse samfundsmæssige udfordringer eller støtte Europa 2020-strategien.

Til nr. 18

Med bestemmelsen defineres begrebet "interessekonflikter" som de situationer, hvor en person hos en ordregiver eller indkøbsleverandør, der handler på vegne af ordregiveren, og som er involveret i gennemførelsen af udbudsproceduren, eller som kan påvirke resultatet af proceduren, har en direkte eller indirekte økonomisk eller anden personlig interesse, der kan antages at bringe deres upartiskhed og uafhængighed i forbindelse med udbudsproceduren i fare.

Interessekonflikter reguleres i § 4, og § 134, nr. 1.

Til nr. 19

Med bestemmelsen defineres begrebet "koncessionsdirektivet" som Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter.

Til nr. 20

Med bestemmelsen defineres begrebet "livscyklus" som alle fortløbende eller sammenhængende faser i hele en vares, tjenesteydelses eller et bygge- og anlægsarbejdes levetid fra forskning og udvikling, erhvervelse af råvarer, produktion, transport, anskaffelse, anvendelse og vedligeholdelse eller oparbejdelse af ressourcer til bortskaffelse, godkendelse og afslutning af leveringen eller anvendelsen.

Til nr. 21

Med bestemmelsen defineres begrebet "mærke" som ethvert dokument, certifikat eller attesting, der bekræfter, at et bygge- og anlægsarbejde, en vare, en tjenesteydelse, en proces eller en procedure opfylder mærkekrav fastsat af en uafhængig tredjepart.

Et sådant mærke kan eksempelvis være det nordiske miljømærke Svanen.

Begrebet mærke er således ikke det samme som begrebet varemærke.

Til nr. 22

Med bestemmelsen defineres begrebet "mærkekrav" som de krav, der skal opfyldes af et bygge- og anlægsarbejde, en vare, en tjenesteydelse, en proces eller en procedurer for at opnå det pågældende mærke.

Til nr. 23

Med bestemmelsen defineres begrebet "offentlige bygge- og anlægskontrakter" som offentlige kontrakter om:

- a) udførelse eller både projektering og udførelse af arbejder vedrørende aktiviteter nævnt i bilag II til lovens bilag I
-

- b) udførelse eller både projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder
- c) udførelse af et bygge- og anlægsarbejder der svarer til behov præciseret af den ordregiver, der har afgørende indflydelse på arbejdets art eller projektering.

Bygge- og anlægskontrakter defineres således ikke på grundlag af den ydelse, som kontrakten angår (varer eller tjenesteydelser), men på grundlag af det formål, der ønskes realiseret med den pågældende kontrakt. En bygge- og anlægskontrakt omfatter således anskaffelse af varer (f.eks. byggematerialer) og tjenesteydelser (f.eks. selve byggearbejdet), men er kun en bygge- og anlægskontrakt, når disse anskaffelser indgår i en bestemt sammenhæng.

Det anførte indebærer blandt andet, at en kontrakt, der kun omfatter projekteringsydelser i forbindelse med et byggeri, ikke er en bygge- og anlægskontrakt, men en tjenesteydelseskontrakt.

Det i litra a nævnte bilag er en liste der opregner de af litra a omfattede aktiviteter med henvisning til CPV-koder.

Litra c indebærer, at begrebet offentlige bygge- og anlægskontrakter omfatter kontrakter om "skræddersyet byggeri", dvs. kontrakter i forbindelse med et byggeri, der finansieres af en entreprenør, der skal udleje bygningen til ordregiveren, forudsat at byggeriet er tilrettelagt ud fra ordregiverens behov. Det er et krav, at ordregiveren har afgørende indflydelse på arbejdets art eller projektering. Bestemmelsen indebærer, at kontrakter om leje og køb af bygninger under de anførte omstændigheder skal betragtes som bygge- og anlægskontrakter og dermed vil være omfattet af udbudsloven (forudsat at lovens bestemmelser i øvrigt er opfyldt), selvom udgangspunktet, jf. § 21, er, at kontrakter om erhvervelse eller leje af fast ejendom er undtaget loven.

Til nr. 24

Med bestemmelsen defineres begrebet "offentlige kontrakter" som gensidigt bebyrdende kontrakter, der indgås skriftligt mellem en eller flere økonomiske aktører og en eller flere ordregivere, og som vedrører udførelsen af bygge- og anlægsarbejder eller levering af varer eller tjenesteydelser.

Det er således kun gensidigt bebyrdende aftaler, hvor parterne forpligter sig til at gengælde ydelse mod ydelse, der er omfattet af begrebet. Modydelsen fra ordregiveren behøver ikke at være et pengebeløb, men skal kunne opgøres i penge.

Det følger af retspraksis fra EU-Domstolen, at det er et krav, at ordregiveren skal have en direkte økonomisk interesse i den ydelse, som ordregiveren modtager mod ordregiverens vederlag. Bliver ordregiveren ejer af genstanden for kontrakten, vil den økonomiske interesse f.eks. være godtgjort.

Det er imidlertid ikke et krav, at det er ordregiveren selv der modtager leverancen. Indgår en ordregiver eksempelvis aftale med en vognmand om transport af handicappede borgere, vil der være tale om en gensidigt bebyrdende og dermed offentlig kontakt. Det er borgeren, der er den umiddelbart begunstigede, men ydelsen er leveret på kommunens vegne, fordi kommunen er forpligtet til at sikre borgerne bestemte ydelser. Her vil ordregiveren også have den fornødne økonomiske interesse.

Begrebet omfatter kun kontrakter vedrørende ydelser, der udføres på grundlag af tildeling af ordrer. Kontrakter om ydelser, der udføres på andet grundlag, f.eks. love eller administrative bestemmelser m.v., er ikke omfattet.

Gensidighedsbetingelsen udelukker endvidere ensidige dispositioner som gaver fra begrebet offentlig kontrakt.

Ordregiveren kan med andre ord modtage gaver fra virksomheder m.v., uden at der er tale om en offentlig kontrakt. Det samme gælder, hvis en pengegave er øremærket til indkøb af udstyr af et bestemt fabrikat. Hvis der findes flere leverandører udstyret med det pågældende mærke, skal kontrakten udbydes, hvis tærskelværdierne overskrides, som det også er tilfældet, hvis ordregiveren modtager en pengegave til indkøb af udstyr af en bestemt art men uden krav om et bestemt mærke.

Aftaler, der indgås mellem to enheder inden for samme juridiske person, er ikke gensidigt forpligtende kontrakter, og er dermed ikke udbudspligtige.

Efter gældende ret betragtes staten i udbudsretlig forstand som én enhed, således som det også er tilfældet i eksempelvis en konkurssituation, hvor staten over for et konkursbo er berettiget til at modregne krav, der hører under forskellige statslige myndigheder.

Det indebærer, at aftaler om opgaveløsning m.v. mellem forskellige enheder inden for den statslige forvaltning ikke er omfattet af udbudspligt.

Udbudsloven ændrer ikke denne retstilstand.

Det indebærer, at en enhed indenfor den statslige forvaltning fortsat kan løse opgaver m.v. for en anden enhed indenfor den statslige forvaltning uden at opgaven har været sendt i udbud.

Gensidigt bebyrdende aftaler mellem en enhed indenfor den statslige forvaltning og en enhed, der er udskilt fra den statslige forvaltning f.eks. i aktieselskabsform o.l., skal udbydes, hvis dette følger af udbudslovens regler. Således kan kriterierne for at betragte den udskilte enhed som ordregiverintern konkret være opfyldt, med den konsekvens, at aftaler mellem enheder indenfor den statslige forvaltning og den pågældende enhed er undtaget udbudspligt, jf. udbudslovens §§ 12-14.

Det bemærkes, at udbudsdirektivet ikke afskærer muligheden for ved lov eller i henhold til lov at henlægge bestemte opgaver til bestemte myndigheder m.v. eller grupper af myndigheder m.v.

Udbudsloven afskærer heller ikke muligheden for, at enheder indenfor den statslige forvaltning kan deltage i udbud, der gennemføres af andre enheder indenfor den statslige forvaltning. Om en enhed indenfor den statslige forvaltning har adgang til at deltage i udbud beror på de regler, der gælder for den pågældende enhed, herunder bevillingsreglerne.

Til nr. 25

Med bestemmelsen defineres begrebet "offentlige tjenesteydelseskontrakter" som offentlige kontrakter, der vedrører levering af tjenesteydelser, bortset fra udførelse af bygge- og anlægsarbejder.

Til nr. 26

Med bestemmelsen defineres begrebet "offentlige vareindkøbskontrakter" som offentlige kontrakter, som vedrører køb, leasing eller leje med eller uden forkrøbsret af varer.

En offentlig vareindkøbskontrakt kan accessorisk omfatte monterings- og installationsarbejde. Indkøber en ordregiver byggematerialer og stiller dem til rådighed for en entreprenør, som udfører bygge- og anlægsarbejdet (en såkaldt bygherreleverance), så vil kontrakten også skulle betragtes som en vareindkøbskontrakt.

Nr. 27

Med bestemmelsen defineres begrebet "offentligretlige organer" som organer:

- a) der er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov af ikkeindustriel eller ikkekommerciel karakter
- b) der er juridiske personer
- c) som overvejende finansieres af staten, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer, eller er underlagt ledelsesmæssig kontrol af disse myndigheder eller organer, eller har et administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan, hvor mere end halvdelen af medlemmerne udpeges af staten, regionale eller lokale myndigheder eller andre offentligretlige organer.

Alle tre betingelser skal være opfyldt.

Det følger af bestemmelsen, at organet skal være oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov. Det vil almindeligvis være opgaver som generelt og traditionelt anses for at være opgaver, som det offentlige varetager. Eksempelvis opgaver indenfor dag- eller døgntilbud til børn og voksne, miljø, sundhed, uddannelse, beskæftigelsesindsats eller opgaver på socialområdet.

Et organ, som udelukkende dækker almenhedens behov af industriel eller kommerciel karakter, opfylder ikke betingelsen. Et sådant organ er karakteriseret ved, at det fungerer på normale markedsvilkår, har til formål at skabe gevinst og bærer eventuelle tab forbundet med udøvelsen af sine aktiviteter.

Såfremt organets aktiviteter for en lille dels vedkommende angår almenhedens behov er det nok til, at organet opfylder betingelsen. Det betyder, at organet skal anvende udbudsreglerne, selv når det angår aktiviteter af industriel og kommerciel aktivitet.

At organet skal være en juridisk person betyder, at det pågældende subjekt skal være i stand til at bære rettigheder og forpligtelser. Selskaber med et CVR-nummer vil være at betragte som en juridisk person. Interessentskaber vil også være omfattet.

Da kravet i litra c indebærer, at mere end halvdelen af driften skal være finansieret af offentlige midler, vil organet være omfattet. Finansieringen må dog ikke have karakter af at være en modydelse eller et gensidigt forretningsforhold. Det har ingen betydning, at mere end halvdelen af organets drift kommer fra kontrakter med offentlige myndigheder, altså at organet eksempelvis har vundet en række udbud. Det er således kun de ydelser, der finansierer eller støtter det berørte organs aktiviteter ved et økonomisk bidrag uden en særlig, kontraktuel præget modydelse, der vil udgøre offentlig finansiering.

At føre kontrol vil sige at være underlagt intensiv offentlig regulering, tilsyn eller kontrol. En virksomhed, som er underlagt en offentlig myndigheds kontrol af regnskabsførelse vil ikke være underlagt offentlig kontrol. Det skyldes, at den offentlige myndighed ikke kan påvirke de beslutninger, som virksomheden træffer i forhold til driften af virksomheden. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at der er tale om, at driften er underlagt offentlig kontrol, og at det offentlige har en almindelig efterfølgende kontrol af f.eks. regnskab og lignende.

Selvejende institutioner, der er oprettet på privatretligt grundlag, og som har driftsoverenskomst med en kommunen, kan være underlagt et sådant kommunalt tilsyn, at de vil være omfattet af begrebet "offentligretligt organ". Dette gælder, selvom kommunen ikke via ejer-

---

skab har mulighed for at udføre bestemmende indflydelse på institutionen. Kommunen skal dog have indflydelse på anden vis f.eks. via kontrol med institutionens vedtægter, budget, personaleforhold m.v.

Det betyder, at selvejende dagtilbud til børn (daginstitutioner, fritidsordninger, skoler), uddannelsesinstitutioner, plejehjem og anden ældreomsorg kan være omfattet af begrebet "offentligretligt organ".

Ligeledes kan institutioner med tilbud til udsatte grupper (forsorghjem, kvindekrisecentre, væresteder m.v.), som kommunen har driftsoverenskomst med, være omfattet af begrebet "offentligretligt organ".

Statslige aktieselskaber, hvor ressortministeren kan vælge flertallet af bestyrelsesmedlemmerne, er også omfattet og vil være at betragte som et offentligretligt organ.

Som eksempler på offentligretlige organer kan nævnes TV2, Sund og Bælt Holding A/S, Metro-selskabet I/S, Statens og Kommunernes Indkøbsservice (SKI), Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Naviair, de almene boligorganisationer og universiteterne.

Til nr. 28

Med bestemmelsen defineres begrebet "ordregivere" som staten, regionale og kommunale myndigheder, offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse myndigheder eller et eller flere af disse offentligretlige organer.

Statslige myndigheder er i henhold til udbudsdirektivets artikel 2, nr. 2, de ordregivere, der er listet i direktivets bilag I, jf. bilag I til lovens bilag 1.

Regionale myndigheder er myndigheder, der er opført i NUTS 1 og 2, som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003. Listen er dog ikke udtømmende.

Kommunale myndigheder omfatter alle myndigheder i de administrative enheder, der falder ind under NUTS 3, samt mindre administrative enheder som omhandlet i forordning (EF) nr. 1059/2003.

Listerne er ikke udtømmende, blandt andet fordi statslige, regionale og kommunale myndigheder løbende oprettes og nedlægges.

Visse private virksomheder og institutioner kan være omfattet af begrebet, bl.a. hvis de modtager offentlig støtte, og herved karakteriseres som et offentligretligt organ, jf. nr. 27.

Det er uden betydning for lovens anvendelse, om en omfattet ordregiver overlader det til andre at udføre udbuddet eller indgåelsen af kontrakten, f.eks. til en ekstern rådgiver. Den pågældende vil stadig være ordregiver i lovens forstand.

Til nr. 29

Med bestemmelsen defineres begrebet "projektkonkurrencer" som procedurer, hvorved en ordregiver, navnlig inden for fysisk planlægning, byplanlægning, arkitekt- og ingeniørarbejde eller databehandling, kan få planlægnings- eller projekteringsarbejder bedømt af en bedømmelseskomité efter udskrivning af en konkurrence med eller uden præmieuddeling.

Angivelsen er ikke udtømmende, og begrebet omfatter således også andre tjenesteydelser, som hører under planlægnings- eller projekteringsarbejde.

Projektkonkurrencer kan for eksempel anvendes på områderne byplanlægning og fysisk planlægning, arkitekt- og ingeniørarbejde eller databehandling. Projektkonkurrencer kan imidlertid også anvendes til andre formål så som indhentning af finansieringstekniske planer, der kan optimere støtte til små og mellemstore virksomheder inden for rammerne af initiativet om fælleseuropæiske midler til mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (Jeremieinitiativet), eller andre EU-programmer vedrørende støtte til små og mellemstore virksomheder. Projektkonkurrencer, der anvendes til indhentning af sådanne finansieringstekniske planer kan også indeholde angivelse af, at de resulterende tjenesteydelseskontrakter til gennemførelse af disse finansieringstekniske planer vil blive tildelt vinderen eller en af vinderne af projektkonkurrencen ved hjælp af udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse.

Begrebet projektkonkurrencer omfatter derimod ikke anskaffelse af f.eks. varer eller bygge- og anlægsarbejder.

Til nr. 30

Med bestemmelsen defineres begrebet "rammeaftale" som en aftale, der indgås mellem én eller flere ordregivere og én eller flere økonomiske aktører, og som fastsætter vilkårene for kontrakter, der tildeles i løbet af en nærmere fastsat periode, især med hensyn til pris og i givet fald påtænkte mængder.

Til nr. 31

Med bestemmelsen defineres begrebet "sideordnede tilbud" som tilbud, hvor ordregiveren i udbudsmaterialet har fastsat, at der kan eller skal afgives flere tilbud på udførelsen af den udbudte opgave med forskellige udførelsesmetoder, materialer eller lignende.

Til nr. 32

Med bestemmelsen defineres begrebet "skriftligt" som ethvert udtryk bestående af ord eller tal, som kan læses, reproduceres og derefter videresendes, herunder informationer overført og lagret ved hjælp af elektroniske midler.

Til nr. 33

Med bestemmelsen defineres begrebet "statslige ordregivere" som ordregivere, der er en del af statslige forvaltning.

Til nr. 34

Med bestemmelsen defineres begrebet "tilbudsgiver" som en økonomisk aktør som har afgivet et tilbud.

Til nr. 35

Med bestemmelsen defineres begrebet "udbudsdirektivet" som Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF.

Det foreliggende lovforslag indeholder bestemmelser, der gennemfører direktivet i dansk ret.

Direktivet er i sin helhed optaget som bilag 1 til loven.

Til nr. 36

Med bestemmelsen defineres begrebet "udbudsmateriale" som de dokumenter, som ordregiveren udarbejder eller henviser til for at beskrive eller fastlægge elementer i et udbud eller en procedure, herunder:

- a) udbudsbekendtgørelse
- b) de tekniske specifikationer
- c) det beskrivende dokument
- d) foreslåede kontraktbetingelser
- e) formater for ansøgernes og tilbudsgivernes fremlæggelse af dokumenter
- f) oplysninger om almindeligt gældende forpligtelser
- g) eventuelle supplerende dokumenter.

Begrebet omfatter således alle dokumenter, som ordregiveren udarbejder eller henviser til for at beskrive eller fastlægge elementer i et udbud eller en procedure.

Til nr. 37

Med bestemmelsen defineres begrebet "ændringer i grundlæggende elementer" som en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgers eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere. En ændring kan have påvirket deltagelsen i udbudsproceduren, hvis den ville have givet andre ansøgere end de oprindelige udvalgte mulighed for at deltage, eller ville have tiltrukket yderligere deltagere til udbudsproceduren, f.eks. hvis ændringen bevirker, at en kontrakts karakter er væsentlig forskellig fra den, der oprindeligt blev fastlagt i udbudsmaterialet. En ændring fordrejer f.eks. konkurrencen, hvis den er en følge af, at ordregiver udnytter sin viden om de indkomne tilbud og ansøgninger til at give visse ansøgere eller tilbudsgivere en fordel, som ikke er sagligt begrundet.

Til nr. 38

Med bestemmelsen defineres begrebet "økonomisk aktør" som enhver fysisk og juridisk person og enhver offentlig enhed samt enhver sammenslutning af sådanne personer eller enheder, herunder enhver midlertidig sammenslutning af virksomheder, som tilbyder udførelse af arbejder eller bygge- og anlægsarbejder og levering af varer eller tjenesteydelser på markedet.

Undtagelser*Ordregiverinterne aftaler og kontrakter mellem ordregivere**Til § 12*

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 12.

Udbudslovens regler om kontraktindgåelse gælder for indgåelse af gensidigt bebyrdende offentlige kontrakter.

Aftaler, der indgås mellem to enheder inden for samme juridiske person, er ikke gensidigt bebyrdende kontrakter og er dermed ikke udbudspligtige.

Det anførte indebærer blandt andet, at aftaler om opgaveløsning m.v. mellem forskellige enheder inden for den statslige organisation ikke er omfattet af udbudspligt, jf. bemærkningerne til § 11, nr. 24, der definerer begrebet offentlig kontrakt.

Bestemmelsen i § 12 og de følgende bestemmelser i §§ 13- 14, vedrører aftaler, der indgås mellem enheder, der er selvstændige juridiske personer, men er så nærtstående, at kontrakter, som disse enheder indgår med hinanden, er undtaget fra loven. Bestemmelserne gælder således også aftaler, der er omfattet af de særlige danske regler i lovens afsnit 6 om kontrakter under tærskelværdierne uden klar grænseoverskridende interesse.

Til stk. 1

Stk. 1 indebærer, at offentlige kontrakter, der tildeles kontrollerede juridiske personer, ikke er underlagt procedurerne i denne lov, hvis ordregiveren udøver en kontrol over den berørte juridiske person, som svarer til den kontrol, den udøver over sine egne organisatoriske enheder, jf. § 12, stk. 1, nr. 1.

Det er efter stk. 1, nr. 2, yderligere en betingelse, at mere end 80 pct. af den juridiske persons aktiviteter udføres i forbindelse med gennemførelsen af de opgaver, den juridiske person har fået betroet af ordregiveren eller af andre juridiske personer, der kontrolleres af ordregiveren.

Det er endelig efter stk. 1, nr. 3, en betingelse, at der ikke er direkte privat kapitalandel i den juridiske person med undtagelse af ikkekontrollerende eller ikkeblokerende former for private kapitalandele, der er krævet i henhold til lovgivningen, og som ikke udøver en afgørende indflydelse på den juridiske person.

Betingelserne i stk. 1, nr. 1-3, skal alle være opfyldt.

Til vurdering af, hvorvidt en ordregiver, jf. stk. 1, nr. 1, kontrollerer den pågældende juridiske person på en måde, der svarer til den kontrol, den fører med sine egne tjenestegrene, skal relevante lovbestemmelser, der måtte regulere forholdet mellem ordregiveren og den juridiske person, og relevante faktiske omstændigheder tages i betragtning. Den pågældende juridiske person skal, jf. stk. 2, være underlagt en kontrol, der gør det muligt for ordregiveren at påvirke virksomhedens beslutninger. Indflydelsen skal være bestemmende såvel i forhold til de strategiske målsætninger som i forhold til de vigtige beslutninger for den juridiske person.

Til vurdering af om mere end 80 pct. af aktiviteterne i den juridiske person udføres i forbindelse med gennemførelsen af opgaver, den har fået betroet af den kontrollerende ordregiver eller af andre juridiske personer, der kontrolleres af den pågældende ordregiver, skal alle omstændigheder i det foreliggende tilfælde, kvantitative såvel som kvalitative, tages i betragtning.

Ved fastsættelsen af procentdelen for aktiviteterne, skal der, jf. forslaget § 16, tages hensyn til den kontrollerede juridiske persons gennemsnitlige samlede omsætning eller andre passende aktivitetsbaserede indikatorer, såsom afholdte omkostninger, for så vidt angår tjenester, varer og bygge- og anlægsarbejder i de seneste tre år forud for tildelingen af kontrakten. Hvis omsætningen eller de aktivitetsbaserede indikatorer enten ikke foreligger for de seneste tre år eller ikke længere er relevant, på grund af det tidspunkt, hvor den juridiske person blev etableret eller påbegyndte sine aktiviteter, eller på grund af, at dens aktiviteter er blevet omorganiseret, er det tilstrækkeligt at påvise sandsynligheden af, at omfanget af aktiviteter kan realiseres, især i form af fremskrivning af forretningsplaner.

Undtagelsen omfatter ikke situationer, hvor en privat økonomisk aktør deltager direkte i kapitalandelene i den kontrollerede juridiske person, eftersom tildeling af kontrakt under sådanne omstændigheder uden udbudsprocedure ville stille den private økonomiske aktør med en kapitaldeltagelse i den kontrollerede juridiske person mere fordelagtigt end konkurrenterne. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor en bestemt privat økonomisk aktørs deltagelse i kapitalandelene i den kontrollerede juridiske person er tvungen i henhold til lovgivning, såfremt en sådan deltagelse ikke er kontrollerende, ikke er blokerende og ikke har afgørende indflydelse

---

på den kontrollerede juridiske persons beslutninger. Det afgørende element gælder kun direkte privat deltagelse i den kontrollerede juridiske person. Privat kapitaldeltagelse i den eller de kontrollerende ordregivere udelukker ikke tildeling af kontrakter til den kontrollerede juridiske person uden anvendelse af procedurerne i dette direktiv, da en sådan deltagelse ikke skader konkurrencen mellem private økonomiske aktører.

Baggrunden for, at en ordregiver kan tildele en kontrakt til en juridisk person i henhold til denne undtagelsesbestemmelse, er, at der ikke er tale om to enheder, der er uafhængige. Aftaler mellem sådanne enheder ligestilles derfor som fastsat i bestemmelsen med aftaler inden for samme organisation, og det er således også tilladt for kontrollerende ordregivere at tildele kontrakter til deres kontrollerende ordregivere eller en anden juridisk person, der kontrolleres af den samme ordregiver. I disse tilfælde finder betingelserne i nr. 2 og 3 tilsvarende anvendelse.

Til § 13

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 12.

Bestemmelsen indebærer, at udbudsloven ikke finder anvendelse, når en ordregiver tildeler kontrakt til en juridisk person, som kontrollerer ordregiveren, dvs. opad i kontrolkæden.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at udbudsloven ikke gælder, når en kontrolleret ordregiver tildeler kontrakt til andre juridiske personer, der kontrolleres af den samme juridiske person, som kontrollerer ordregiveren, dvs. horisontalt i kontrolkæden.

Afgørende er, at der eksisterer et kontrolforhold i henhold til § 12.

Det er endvidere efter bestemmelsen en betingelse, at der ikke er nogen direkte privat kapitalandel i den juridiske person, som tildeles kontrakt, med undtagelse af ikkekontrollerende eller ikkeblokerende former for private kapitalandele, der er krævet i henhold til lovgivningen, og som ikke udøver en afgørende indflydelse på den juridiske person.

Til § 14

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 12.

Bestemmelsen indebærer, at udbudsloven ikke gælder, når en ordregiver tildeler kontrakt til en juridisk person, som ordregiveren ikke på egen hånd kontrollerer på en måde der selvstændigt opfylder kravene til kontrol i § 12, men som ordregiveren sammen med andre ordregivere kontrollerer.

De grundlæggende krav til anvendelsen af undtagelsen er de samme som i § 12, hvor kontrollen udøves af en enkelt ordregiver.

Kravene til den kontrol, der udøves af flere ordregivere, er imidlertid mere omfattende, jf. bestemmelsen i stk. 2.

I stk. 2, nr. 1 og 2, er fastsat mere formelle krav til kontrollen, der skal sikre, at den kontrol, som ordregivere udøver over den pågældende juridiske person er effektiv.

Efter nr. 3 er det yderligere et krav, at den kontrollerede juridiske person ikke varetager interesser, der står i modsætning til de kontrollerende ordregiveres interesser.

Baggrunden herfor er, at kontrollen – selv når disse mere formelle krav er opfyldt – kan blive utilstrækkelig, hvis den kontrollerede juridiske person agerer mere markedsorienteret. Markedsorientering indebærer risiko for, at samarbejdet mellem enhederne fører til konkurrence-

---

fordrejning til ulempe for private økonomiske aktører. En tilladelse til at et potentielt stort antal ordregivere tildeler kontrakter uden udbud til sådanne markedsorienterede enheder, der konkurrerer på lige vilkår med private aktører på markedet, ville kunne medføre en uretmæssig fordel for denne enhed og dermed overtræde ligebehandlingsprincippet.

Til § 15

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 12.

Bestemmelsen er en kodificering af gældende ret, jf. praksis fra EU-Domstolen og fastslår, at kontrakter, der udelukkende er indgået mellem ordregivere, ikke er udbudspligtige, når visse betingelser er opfyldt.

I betragtning 33 anføres om baggrunden for bestemmelsen, at ordregivere skal kunne vælge at levere deres offentlige tjenesteydelser i fællesskab i et samarbejde, der ikke forpligter dem til at anvende nogen bestemt retlig form. Et sådant samarbejde kan omfatte alle typer af aktiviteter i forbindelse med gennemførelsen af tjenesteydelser og opgaver, som de deltagende myndigheder har fået tildelt eller har påtaget sig, herunder tjenesteydelser, som i henhold til offentlig ret er pålagt bestemte organer. De forskellige deltagende myndigheders tjenesteydelser behøver ikke nødvendigvis at være identiske, de kan også være komplementære.

Det har således været hensigten, at kontrakter om fælles levering af sådanne offentlige tjenesteydelser ikke underlægges denne lovs bestemmelser, hvis de udelukkende er indgået mellem ordregivere, hvis gennemførelsen af det pågældende samarbejde udelukkende er underlagt hensyn af almen interesse, og hvis ingen privat tjenesteyder bliver stillet i en fordelagtig situation i forhold til sine konkurrenter.

Efter nr. 1 er det en betingelse, at kontrakten etablerer eller gennemfører et samarbejde mellem de deltagende ordregivere med det formål at sikre, at de offentlige tjenester, som de skal udføre, leveres med henblik på at realisere fælles målsætninger.

Efter nr. 2 er det en betingelse, at gennemførelsen af samarbejdet udelukkende er underlagt hensyn med relation til offentlighedens interesser.

Efter nr. 3 skal de deltagende ordregivere samlet udføre mindre end 20 pct. af de aktiviteter, der berøres af samarbejdet på det åbne marked. Denne betingelse har til formål at forhindre konkurrenceforvridning, f.eks. ved at fordelene ved samarbejdet mellem ordregiverne anvendes til at underbyde konkurrenter på det åbne marked igennem krydssubsidiering mellem de aktiviteter, der udgør den offentlige tjeneste og eventuelle relaterede tjenester, der udføres på det åbne marked.

For at opfylde disse betingelser skal samarbejdet baseres på reelt samarbejde. Et sådant samarbejde kræver ikke, at alle de deltagende myndigheder påtager sig udførelse af kontraktmæssige hovedforpligtelser, så længe der er forpligtelser, der bidrager til den fælles gennemførelse af den pågældende offentlige tjenesteydelse. Desuden bør gennemførelsen af samarbejdet, herunder enhver finansiel overførsel mellem de deltagende ordregivere, udelukkende være underlagt hensyn af almen interesse.

Til § 16

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 12.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren ved opgørelsen af procentdelen af de aktiviteter, der er nævnt i § 12, stk. 1, nr. 2, § 14, stk. 1, nr. 2, og § 15, nr. 3, skal tage hensyn til den gennemsnitlige samlede omsætning eller et hensigtsmæssigt alternativt aktivitetsbaseret mål såsom omkostninger, som den pågældende juridiske person eller ordregiveren har haft i for-

---

bindelse med tjenester, varer og bygge- og anlægsarbejder i de tre år forud for kontrakttildelingen.

Foreligger omsætningen eller alternative aktivitetsbaserede mål ikke som følge af tidspunktet for den juridiske persons eller ordregiverens etablering eller påbegyndelse af sine aktiviteter eller som følge af omorganisering af aktiviteter, eller når denne omsætning de aktivitetsbaserede mål ikke længere er relevant, er det tilstrækkeligt at påvise, at målingen af aktiviteten er troværdig.

Kontrakter tildelt på grundlag af eksklusiv rettighed

Til § 17

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 11.

Undtagelsen i § 17 indebærer, at loven ikke gælder for tjenesteydelseskontrakter, som en ordregiver tildeler anden ordregiver eller en sammenslutning af ordregivere på grundlag af en eksklusiv rettighed i henhold til lov eller offentliggjorte administrative bestemmelser, der er forenelige med TEUF.. Undtagelsen er tiltænkt den situation, hvor en bestemt ordregiver er eneste kilde til en bestemt tjenesteydelse, som den har eneret til at levere i henhold til lov eller administrativ bestemmelse.

Kontrakter inden for forsyningsvirksomheder

Til § 18

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 7.

Med bestemmelsen undtages anskaffelser, der er omfattet af forsyningsdirektivet eller foretages af forsyningsvirksomheder fra lovens afsnit 3 og 4.

Har sådanne kontrakter klar grænseoverskridende interesse, skal de gennemføres i overensstemmelse med afsnit 5.

Til stk. 1

Med bestemmelsen fastslås det i stk. 1, at kontrakter og projektkonkurrencer, der er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivets anvendelsesområde eller falder ind under nærmere bestemte undtagelsesbestemmelser i forsyningsvirksomhedsdirektivet, ikke er omfattet af udbudslovens afsnit 3 og 4.

For kontrakter, der både indeholder ydelser omfattet af denne lov og ydelser omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet henvises til § 25 og bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til stk. 2

Med stk. 2 fastslås det, at fire nærmere bestemte tjenestetyper heller ikke er omfattet af udbudslovens afsnit 3 og 4, når de anskaffes af ordregivere, der leverer posttjenester i henhold til artikel 13, stk. 2, litra b, i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Det drejer sig om:

- 1) værdiforøgende tillægstjenester, der har forbindelse med og som udelukkende udføres med elektroniske hjælpemidler, herunder sikret fremsendelse af kodede dokumenter ad elektronisk vej og adressestyring
-

- 2) finansielle tjenesteydelser som er omfattet af CPV-koderne 66100000-1 til 66720000-3 og i artikel 21, litra d, i forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder især postanvisninger og gireringer
- 3) filatelitjenester
- 4) logistiske tjenester, dvs. tjenester, der kombinerer fysisk omdeling og/eller oplagring med funktioner, der ikke omfatter posttjenester.

Kontrakter m.v. inden for elektronisk kommunikation

Til § 19

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 8.

Med bestemmelsen fastsættes det, at udbudsloven ikke omfatter kontrakter og projektkonkurrencer, som hovedsageligt har til formål at sætte ordregiveren i stand til at stille et offentligt kommunikationsnet til rådighed eller drive et sådant net eller til at levere elektroniske kommunikationstjenester til offentligheden.

De anvendte begreber i bestemmelsen, "offentligt kommunikationsnet" og "elektroniske kommunikationstjenester", har samme betydning som i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet- og tjenester (rammedirektivet).

Kontrakter og projektkonkurrencer der afholdes i henhold til internationale regler

Til § 20

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 9 og artikel 17, stk. 1, litra b.

Med bestemmelsen fastsættes det, at loven ikke finder anvendelse på indkøb, der er underlagt specifikke internationale regler.

Sådanne internationale regler skal kunne henføres til en af de tre kategorier i § 20, stk. 1, nr. 1-3.

Til nr. 1

For at kunne henføre indgåelsen af en offentlig kontrakt til § 20, stk. 1, nr. 1 skal tre krav være opfyldt. Der skal for det første være indgået en aftale mellem Danmark og en eller flere lande, der ikke er medlem af EU. Aftalen skal udgøre et juridisk instrument, hvorved der skabes internationale retslige forpligtelser, såsom en international aftale eller overenskomst mellem en medlemsstat og et eller flere tredjelande. Aftalen skal for det andet være i overensstemmelse med EU-traktaterne, og aftalen skal for det tredje foreskrive, at et andet sæt procedureregler end udbudsloven skal finde anvendelse på de kontrakter, der er nødvendige for at opnå det fælles projekt, som aftalen har til formål at gennemføre.

Til nr. 2

For at kunne henføre indgåelsen af en offentlig kontrakt til § 20, stk. 1, nr. 2, skal der være tale om, at ordregiveren er forpligtet til at følge andre regler end udbudslovens og i stedet anvende en international organisations regler. Bestemmelsen omfatter alle situationer, hvor en forpligtelse kan opstå til at følge en international organisations regelsæt, hvorimod bestemmelsen i §

20, stk. 2, udelukkende omfatter de situationer, hvor forpligtelsen opstår som følge af, at den internationale organisation fuldt ud eller delvist finansierer den underliggende offentlige kontrakt.

Til nr. 3

For at kunne henføre indgåelsen af en offentlig kontrakt til § 20, stk. 1, nr. 3, skal der være tale om en international aftale eller overenskomst i forbindelse med tropestationering, når aftalen vedrører virksomheder i en medlemsstat eller i et tredjeland. Kravet, om at aftalen skal vedrøre virksomheder i en medlemsstat eller i et tredjeland, indebærer blot, at kontrakten skal tildeles sådanne.

Særlige undtagelser for tjenesteydelseskontrakter

Til § 21

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 10.

Omfatter en kontrakt både tjenesteydelser, der er omfattet af undtagelsen i stk. 1, og tjenesteydelser, der er omfattet af "light regimet" eller andre retlige ordninger, en såkaldt blandet kontrakt, vil kontrakten skulle indgås under overholdelse af reglerne i §§ 23-26.

Til, stk. 1, nr. 1

Undtagelsen vedrører erhvervelse eller leje af fast ejendom uanset finansieringsform og dertil hørende rettigheder og er en videreførelse af artikel 16, litra a i direktiv 2004/18/EF.

Undtagelsen finder ikke anvendelse i forbindelse med såkaldt skræddersyet byggeri, hvor en privat virksomhed overtager bygherrerollen til et byggeri med offentligt formål fra ordregiver. Afgørende ved vurderingen af om der er tale om et skræddersyet byggeri er, om byggeriet for hovedpartens vedkommende opføres og indrettes til ordregiverens brug.

Til stk. 1, nr. 2

Baggrunden for undtagelsen er, at der ved medietjenesteudbyderes tildeling af kontrakter om visse audiovisuelle tjenesteydelser på TV- og radiospredningsområdet bør tages hensyn til forhold af en sådan kulturel og samfundsmæssig betydning, at det gør det uhensigtsmæssigt at lade udbudsreglerne finde anvendelse på dem. Der gælder derfor denne undtagelse for offentlige tjenesteydelseskontrakter tildelt af medietjenesteudbydere selv med henblik på køb, udvikling, produktion eller samproduktion af programmer, der er klar til brug, og andre forberedende tjenester, f.eks. vedrørende manuskripter eller kunstneroptræden, der er nødvendige for programmets tilblivelse. Undtagelsen gælder for både radio- og TV medietjenester og for on demand-tjenester (ikke-lineare tjenester). Denne undtagelse gælder dog ikke for levering af teknisk materiel til produktion, samproduktion og udsendelse af disse programmer. "Audiovisuelle medietjenester" og "medietjenesteudbydere" har samme betydning som i artikel 1, stk. 1, litra a og d, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU. "Program" har samme betydning som i artikel 1, stk. 1, litra b, i nævnte direktiv, men omfatter også radioprogrammer og radioprogrammaterialer. "Programmateriale" har endvidere samme betydning som "program".

Til stk. 1, nr. 3

Tjenesteydelser vedrørende voldgift og mægling samt lignende former for alternativ tvistbilæggelse leveres sædvanligvis af organer eller enkeltpersoner, der er udnævnt eller udvalgt på en måde, der ikke kan underlægges udbudsregler. Derfor finder loven ikke anvendelse på

---

tjenesteydelseskontrakter vedrørende levering af sådanne ydelser uanset deres betegnelse i henhold til dansk lovgivning.

Til stk. 1, nr. 4

§ 21, stk. 1, nr. 4, undtager kontrakter om visse juridiske tjenesteydelser fra reglerne i udbudslovens afsnit 3. Juridiske tjenesteydelser, der ikke er omfattet af § 121, stk. 1, nr. 4, er omfattet af lovens afsnit 4 om sociale og andre specifikke tjenesteydelser, hvis kontrakterne har en værdi, der overstiger tærskelværdierne herfor i lovens § 6.

Om baggrunden for undtagelsen anføres i betragtning 25, at et vist antal juridiske tjenesteydelser ydes af tjenesteydere, der er udpeget af en ret eller en domstol i en medlemsstat, vedrører advokaters repræsentation af klienter i retssager, skal leveres af notarer eller er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed. Det anføres videre, at sådanne juridiske tjenesteydelser sædvanligvis leveres af organer eller enkeltpersoner, der er udpeget eller udvalgt på en måde, der ikke kan underlægges udbudsregler, for eksempel udnævnelse af kammeradvokater i visse medlemsstater. Disse juridiske tjenesteydelser bør derfor ifølge betragtningen undtages fra dette direktivs anvendelsesområde.

Det vil bero på en konkret vurdering, hvorvidt en kontrakt, der angår udøvelsen af juridiske tjenesteydelser, er omfattet af § 21 stk. 1, nr. 4, og dermed er undtaget fra udbudslovens anvendelsesområde. Bygherrerådgivning er et eksempel på en tjenesteydelse, der indeholder visse elementer af juridisk rådgivning, men ikke kan karakteriseres som en juridisk tjenesteydelse, der er undtaget fra lovens afsnit 3 og 4.

Litra a vedrører juridisk repræsentation, der leveres af en advokat, i forbindelse med en veriserende retssager m.v. Bistanden skal således vedrøre en retssag, der konkret er anlagt eller vil blive anlagt.

Litra b vedrører juridisk bistand, der leveres af en advokat, som forberedelse af sager, der er omfattet af litra a, eller hvor der er en høj sandsynlighed for, at det spørgsmål, som rådgivningen vedrører, vil blive genstand for en sådan sag.

I situationer, hvor der ikke er anlagt en sag eller klare indikationer om, at en sådan sag vil blive rejst, skal der som anført være en høj sandsynlighed for, at det, som rådgivningen vedrører, vil blive genstand for en retssag. At en sag er kontroversiel, eller at et retsområde ofte medfører retssager, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at opfylde betingelsen. *Litra e* vedrører juridiske tjenesteydelser, der er forbundet med udøvelsen af offentlig myndighed. Det er ikke i udbudsdirektivet nærmere defineret, hvad der forstås ved offentlig myndighed. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med det, der er anført i direktivets betragtning 25. Endvidere kan bestemmelsen ses i sammenhæng med TEUF artikel 51. Det fremgår af TEUF artikel 51, at "virksomhed, som varigt eller lejlighedsvis er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed i en medlemsstat, i den pågældende stat ikke er omfattet af bestemmelserne i dette kapitel." Bestemmelsen vedrører etableringsretten i det indre marked.

Af retspraksis fra EU-Domstolen, der relaterer sig til artikel 51 i TEUF kan udledes, at bestemmelsen omfatter offentlige magtbeføjelse, og at juridiske tjenesteydelser, der er forbundet med udstedelsen af forvaltningsakter, således er undtaget fra bestemmelsen. Udstedelsen af forvaltningsakter er kerneområdet for udøvelsen af offentlig myndighed og en magtbeføjelse, der er omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Det er nærliggende at antage, at EU-Domstolen vil anlægge en tilsvarende fortolkning af udbudsdirektivets artikel 10 og dermed af litra e.

Under alle omstændigheder vil spørgemålets afgørelse bero på en konkret vurdering, herunder hvorvidt løsning af opgaver, der ikke er knyttet til forvaltningsakter, er omfattet af bestemmelsen.

Juridiske tjenesteydelser, der ikke er omfattet af 21, stk. 1, nr. 4, er omfattet af bilag XIV til bilag I og dermed § 184 vedrørende sociale og andre specifikke tjenesteydelser ("light regimet").

Til stk. 1, nr. 5

Begreberne værdipapirer og finansielle instrumenter i § 21, stk. 1, nr. 5, skal forstås på samme måde som i MiFID-direktivet (2004/39/EF18). Operationer, der udføres med den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet, er også undtaget. Sådanne ydelser undtages på samme måde som centralbankydelse.

Til stk. 1, nr. 6

§ 21, stk. 1, nr. 6 undtager lån fra direktivets anvendelsesområde. Dette er en ny bestemmelse i forhold til det tidligere udbudsdirektiv og indebærer, at lån nu generelt undtages, uanset om der i forbindelse med lånet udstedes eller handles med værdipapirer m.v. Ifølge det tidligere udbudsdirektivs artikel 16, litra d), er "penge- eller kapitalanskaffelse" kun undtaget direktivet, hvis det sker i forbindelse med en værdipapirtransaktion.

Til stk. 1, nr. 7

Bestemmelsen indebærer, at ansættelseskontrakter er undtaget fra udbudslovens regler.

Til stk. 1, nr. 8

Bestemmelsen vedrører nærmere bestemte beredskabsydelser, der udføres af non-profit-organisationer, og som er omfattet af de CPV-koder, der er nævnt i bestemmelsen. Patienttransportambulancetjenester er ikke omfattet af undtagelsen. CPV-gruppe 601 "Landtransporttjenester" omfatter ikke ambulancetjenester, der findes i CPV-klasse 8513. Tjenesteydelser, der er omfattet af CPV-kode 85143000-3, og som udelukkende består af patienttransportambulancetjenester, er omfattet af de specifikke regler, der gælder for sociale og andre tjenesteydelser i lovens afsnit 3. Bestemmelsen skal således ses i sammenhæng med § 184, hvoraf følger, at "tjenester i forbindelse med offentlig sikkerhed og redningstjenester", der ikke er undtaget i henhold til § 21, stk. 1, nr. 8, er omfattet af "light regimet".

Til stk. 1, nr. 9

§ 21, stk. 1, nr. 9 er en præcisering af, at offentlig personbefordring med jernbane og metro ikke er omfattet af loven. Sådanne ydelser er i stedet omfattet af forordning nr. 1370/2007. Undtagelsen ændrer ikke den gældende retstilstand.

Til stk. 1, nr. 10

Undtagelsen vedrører politiske kampagnetjenester, der falder ind under CPV-koderne 79341400-0, 92111230-3 og 92111240-6, når de tildeles af et politisk parti i forbindelse med en valgkampagne.

Danske politiske partier er ikke ordregivere, og bestemmelsen er derfor ikke relevant i Danmark.

Bestemmelsen er alene medtaget i loven for at sikre en korrekt implementering.

Forsvar og sikkerhed

Til § 22

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 15.

Med bestemmelsen afgrænses lovens anvendelsesområde overfor forsvars- og sikkerhedsdirektivet (direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009).

Ved siden af denne afgrænsning gælder TEUF artikel 346, stk. 1, litra a, efter hvilken hverken loven eller forsvars- og sikkerhedsdirektivet finder anvendelse, hvis anvendelsen af disse regler vil forpligte medlemsstaterne til at udlevere oplysninger, hvis videregivelse medlemsstaten betragter som stridende mod medlemsstatens væsentligste sikkerhedsinteresser.

Det fastslås i bestemmelsens stk. 1, nr. 1, at loven ikke finder anvendelse, hvis forsvars- og sikkerhedsdirektivet finder anvendelse. Det gælder bl.a. anskaffelse af militært udstyr, defineret som udstyr specielt udformet eller tilpasset til militære formål og bestemt til brug som våben, ammunition eller krigsmateriel. Om en kontrakt er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet fastslås ud fra nævnte direktivs bestemmelser.

Undtagelsen fra loven gælder også kontrakter om militære aktiver, som er særligt undtaget fra forsvars- og sikkerhedsdirektivet i medfør af dette direktivs undtagelsesbestemmelser i artikel 8, 12 og 13. Det fremgår af nr. 2. For disse anskaffelser gælder således alene i relevante tilfælde de almindelige traktatretlige principper (forudsat anskaffelsen har en klar grænseoverskridende interesse).

Med den foreslåede nr. 3 er kontrakter, som ikke undtages fra loven som følge af, at det er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet eller er undtaget efter sidstnævnte, kun undtaget fra loven i det omfang, at beskyttelsen af væsentlige sikkerhedsinteresser ikke kan sikres ved mindre indgribende foranstaltninger. Dette kunne eksempelvis være, at ordregiveren i udbuddet stiller krav om, at de oplysninger, som ordregiveren videregiver i forbindelse med udbuddet, holdes fortrolige.

§ 22, stk. 1, nr. 4 fastslår, at en kontrakt kan undtages fra udbud, hvis anskaffelsen (udbuddet) og kontrakten eller projektkonkurrencen er erklæret hemmelig, hvis den skal ledsages af særlige sikkerhedsforanstaltninger i henhold til gældende regler, og ordregiveren har vurderet, at de berørte væsentlige sikkerhedsinteresser ikke kan sikres ved mindre indgribende foranstaltninger. Det er nyt i forhold til gældende regler, at det også er et krav, at anskaffelsen (udbuddet) skal være erklæret hemmelig m.v. for, at undtagelsen finder anvendelse.

En kontrakt gennemføres under overholdelse af særlige sikkerhedsforanstaltninger, hvis der f.eks. gælder særlige sikkerhedsprocedurer fastsat af en efterretningstjeneste, som af hensyn til disses hemmeligholdelse ikke kan beskrives som vilkår i et udbudsmateriale.

Særlige situationer

Blandede anskaffelser

Blandende anskaffelser, der alene omhandler ydelser der er omfattet af loven

Til § 23

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 3.

Til stk. 1

Med § 23, stk. 1 foreslås det, at for kontrakter, som vedrører mindst to typer ydelser, der begge omfattes af direktivet, skal tildelingen af kontrakten ske efter de bestemmelser, som gælder for den type ydelse, der udgør kontraktens hovedformål. Ydelserne kan udgøre såvel bygge- og anlægsarbejder som "light" tjenesteydelser, almindelige tjenesteydelser eller varer.

Stk. 1 skal læses i sammenhæng med stk. 2, der udgør en undtagelse til stk. 1.

Det fastsættes i stk. 2, at i tilfælde, hvor kontrakten delvis består af tjenesteydelser, der er omfattet af "light regimet", og almindelige tjenesteydelser eller af tjenesteydelser (uanset arten) og varer, skal kontrakten tildeles efter de bestemmelser, der gælder for den ydelse, der anslås at have den største værdi, jf. bemærkningerne til stk. 2 nedenfor.

Når kontrakten f.eks. omfatter bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser (uanset arten af tjenesteydelser), skal ordregiveren foretage en vurdering af, hvad der er kontraktens hovedformål, herunder om tjenesteydelserne må anses for at være accessoriske til bygge- og anlægsarbejderne eller omvendt. Den anslåede værdi af de forskellige ydelser er i disse tilfælde ikke afgørende for, hvad der er kontraktens hovedformål, men kan være en indikator for, hvad der må anses for kontraktens hovedformål. Kontrakter, der omfatter henholdsvis bygge- og anlægsarbejder og varer, eller kontrakter, der vedrører mere end to typer af ydelser, skal også kategoriseres efter kontraktens hovedformål.

Hvis en kontrakt under kontraktværdien f.eks. vedrører bygge- og anlægsarbejder og almindelige tjenesteydelser, og ordregiveren vurderer, at hovedformålet med kontrakten er bygge- og anlægsarbejdet, og kontraktens samlede værdi ikke overstiger tærskelværdierne for bygge- og anlægsarbejder, skal kontrakten ikke udbydes efter denne lov men i stedet udbydes efter afsnit 1 i den nugældende tilbudslov, der foreslås ændret til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, jf. lovforslagets § 197. Det gælder uanset om, tjenesteydelserne i kontrakten overstiger tærskelværdien for tjenesteydelser. Det er den samlede kontraktværdi, der skal anvendes ved beregningen af, om kontrakten overstiger den relevante tærskelværdi.

Stk. 1 kan som det fremgår føre til, at ydelser, som isoleret set ville være omfattet af udbudslovens procedureregler, ikke skal udbydes i henhold til disse, da ydelserne indgår i en kontrakt, der karakteriseres efter en ydelse, som skal udbydes efter tilbudsloven eller de mindre omfattende procedureregler for "light" ydelser.

Bestemmelsen indeholder ikke en pligt for ordregiveren til at udskille de udbudspligtige ydelser fra resten af kontrakten for at udbyde dem. Ordregiveren må dog ikke lægge flere forskellige kategorier af ydelser kunstigt sammen for at omgå loven. Ydelserne skal derfor have en naturlig sammenhæng, eller de skal tjene et fælles formål for, at de kan lægges sammen i en kontrakt.

Offentlige tjenesteydelseskontrakter, herunder kontrakter vedrørende forvaltning af ejendomme, kan under visse omstændigheder omfatte bygge- og anlægsarbejder. Hvis sådanne bygge- og anlægsarbejder er accessoriske i forhold til kontraktens hovedformål, og derfor udgør en mulig følge heraf eller et supplement hertil, berettiger det forhold, at kontrakten omfatter bygge- og anlægsarbejder, ikke til at betragte den offentlige tjenesteydelseskontrakt som en offentlig bygge- og anlægskontrakt.

Til stk. 2.

Det fastsættes i stk. 2, at det i tilfælde af kontrakter, der består delvis af almindelige tjenesteydelser og delvis af "light" tjenesteydelser i henhold til §§ 184-188, eller tjenesteydelser (uanset arten) og varer, skal kontrakten tildeles efter de bestemmelser, der gælder for den ydelse, der anslås at have den største værdi.

Hvis f.eks. den anslåede værdi af "light" tjenesteydelser overstiger den anslåede værdi af varer, indebærer det, at der ikke gælder en egentlig udbudspligt for kontrakten. Kontrakten skal da udbydes efter de mindre omfattende regler for "light" ydelser. Det gælder uanset om, vareanskaffelserne overstiger tærskelværdien for varer, og derfor, hvis der havde været tale om en isoleret kontrakt, skulle have været udbudt som en varekontrakt efter loven. Omvendt vil den samlede kontrakt (inklusive "light" tjenesteydelserne) skulle udbydes som en vareindkøbskontrakt efter afsnit 3, hvis værdien af varerne oversteg "light" tjenesteydelserne. Det er den

---

samlede kontraktværdi, der skal anvendes. Der kan derfor indtræde udbudspligt, selvom værdien af varer ikke isoleret overstiger tærskelværdien.

Består kontrakten af en af ovenstående kombinationer af ydelser samt en eller to yderligere ydelser, f.eks. bygge- og anlægsarbejder, skal kontrakten tildeles efter de bestemmelser, som gælder for den ydelse, der udgør kontraktens hovedformål. Det fremgår af stk.1, hvorefter kontrakter indeholdende to eller flere ydelser skal tildeles efter, hvilken ydelse, der udgør hovedformålet med kontrakten.

Som nævnt under bemærkningerne til stk. 2, må ordregiveren ikke lægge forskelligartede ydelser sammen for at omgå loven.

Blandende anskaffelser, der omhandler ydelser der er omfattet af loven, og ydelser, der ikke er omfattet af loven

Til § 24

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 3.

§ 24 finder anvendelse på kontrakter, der delvis vedrører ydelser omfattet af loven, og delvis ydelser, der ikke er omfattet af loven. Ydelser, der falder uden for loven, kan være ydelser, der isoleret set vil være omfattet af tilbudsloven, forsyningsvirksomhedsdirektivet, koncessionsdirektivet, forsvars- og sikkerhedsdirektivet eller ikke er underlagt nogen særlovgivning.

Hvis kontrakten alene omfatter forskellige kategorier af ydelser, som alle falder ind under tilbudsloven, finder § 23 anvendelse.

Til stk. 1

Det fastslås i stk. 1, at hvis kontrakten vedrører ydelser omfattet af loven (varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder) og ydelser, der ikke er omfattet af loven, og hvis den påtænkte anskaffelse ikke er omfattet af §§ 25 eller 26, kan ordregiveren vælge at tildele særskilte kontrakter for særskilte dele af anskaffelsen, hvis anskaffelsen objektivt kan adskilles.

Til stk. 2

I stk. 2 fastsættes, at hvis ordregiveren vælger at tildele kontrakter for de særskilte dele, er kendetegnene ved den særskilte kontrakt afgørende for, hvilke regler der gælder for tildelingen af den særskilte kontrakt.

Vedrører den særskilte kontrakt f.eks. varekøb, finder reglerne for vareindkøbskontrakter anvendelse, og kontrakten skal udbydes efter procedurereglerne i lovens afsnit 3, hvis den særskilte kontrakt overstiger tærskelværdien i § 6.

Til stk. 3

Det fastsættes i stk. 3, at afsnit 3 finder anvendelse, hvis ordregiveren tildeler en samlet kontrakt, og de dele af kontrakten, der er omfattet af tilbudsloven overstiger tærskelværdierne. Dette gælder uanset værdien af de øvrige dele af kontrakten.

Til stk. 4

Det fastsættes i stk. 4, at hvis de forskellige dele af en kontrakt ikke objektivt kan adskilles, er den ydelse, der udgør hovedformålet med kontrakten, afgørende for, hvilke regler der finder anvendelse på udbuddet.

Ordregiverens beslutning er konkret og skal underbygges af objektive forhold, som kan begrundes beslutningen og godtgøre, at det er nødvendigt at indgå en samlet kontrakt. Behovet for at kunne indgå en enkelt kontrakt kan være begrundet i årsager af såvel teknisk som økonomisk karakter. Opdelingen må ikke ske med henblik på, at undgå at udbuddet omfattes af loven, jf. § 20, stk. 3.

Til stk. 4

Stk. 4, giver ordregiveren mulighed for at vælge mellem at tildele en enkelt kontrakt eller tildele kontrakter for de enkelte dele, såfremt kontrakten kan opdeles i særskilte dele.

Vælger ordregiveren, at tildele særskilte kontrakter, finder stk. 6 anvendelse, og vælger ordregiveren at udbyde en samlet kontrakt, finder stk. 7 anvendelse.

Blandede kontrakter, der omhandler ydelser omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet

Til § 25

Bestemmelsen indebærer, at det skal vurderes efter forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 5 og 6, hvilket regelsæt, der gælder for tildeling af en kontrakt, der omfatter ydelser, der er omfattet af udbudsloven, og ydelser med henblik på en aktivitet, der er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Blandede anskaffelser, der omhandler forsvars- og sikkerhedsmæssige aspekter

Til § 26

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 16.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at stk. 2-6 gælder for anskaffelser, der både er omfattet af udbudsloven og af artikel 346 i TEUF eller forsvars- og sikkerhedsdirektivet gælder stk. 2-6.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at en ordregiver, hvis en anskaffelse er omfattet af stk. 1, og objektivt kan adskilles, kan vælge at tildele særskilte kontrakter for særskilte dele af anskaffelsen eller at tildele en samlet kontrakt.

Tildeles særskilte kontrakter gælder bestemmelsen i stk. 3.

Tildeles en samlet kontrakt gælder stk. 4 og 5.

Kan anskaffelsen ikke objektivt adskilles gælder stk. 6.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen, at kontrakter for særskilte vedrørende særskilte dele anskaffelsen, skal ske tildelig af de særskilte kontrakter efter de regler, der gælder for den pågældende særskilte kontrakt på grundlag af dens kendetegn.

Til stk. 4 og 5

Stk. 4 og 5 omhandler den situation, hvor der tildeles en samlet kontrakt, selv om anskaffelsen objektivt kan adskilles, og der derfor kunne være tildelt særskilte kontrakter.

Efter stk. 4, nr. 1, kan tildeling – når dele af kontrakten er omfattet af artikel 346 i TEUF – ske, uden at udbudsloven finder anvendelse, når tildelingen af en samlet kontrakt er berettiget af objektive grunde.

Det indebærer, at reglen i TEUF artikel 346, stk. 1, litra b, som omhandler varer bestemt specielt til militære formål, også kan hjemle indkøb af varer, som delvist er omfattet af udbudsloven. Et eksempel kunne være accessoriske ydelser, f.eks. almindeligt GPS-udstyr, i forbindelse med anskaffelse af orlogsfartøjer, pansrede mandskabsvogne eller lignende udstyr, som klart klassificeres som våben, ammunition eller krigsmateriel, og hvori det almindelige udstyr skal integreres i forbindelse med leverancen.

Stk. 4, nr. 2, fastsætter, at tildeling – når dele af en kontrakten er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet – kan ske efter forsvars- og sikkerhedsdirektivet, hvis tildelingen af en samlet kontrakt er berettiget af objektive grunde.

Det indebærer, at en kontrakt kan udbydes efter forsvars- og sikkerhedsdirektivet, hvis dele af kontrakten er omfattet af dette direktiv, og hvis udbuddet af én enkelt kontrakt er berettiget af objektive grunde. Bestemmelse berører ikke de tærskler og udelukkelse, som gælder for forsvars- og sikkerhedsdirektivet. Det indebærer, at en kontrakt der indeholder dele, der er omfattet af forsvars- og sikkerhedsdirektivet, men som er undtaget fra samme direktiv, eller er under tærskelværdierne i direktivet, ikke skal udbydes, hvis ordregiveren af objektive grunde er berettiget til at holde kontrakten samlet.

Det fastsættes i stk. 5, at tildeling af en samlet kontrakt, der både er omfattet af stk. 4, nr. 1 og nr. 2, skal ske efter stk. 4, nr. 1.

Til stk. 6

I stk. 6 fastsættes, at den samlede kontrakt – hvis forskellige dele af anskaffelsen ikke objektivt kan adskilles – kan tildeles, uden at udbudsloven finder anvendelse, hvis kontrakten indeholder dele, som artikel 346 i TEUF gælder for, og at den ellers kan tildeles i henhold til forsvars- og sikkerhedsdirektivet.

Tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling

Til § 27

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 24.

Udbudsloven finder anvendelse på tjenesteydelseskontrakter vedrørende forskning- og udvikling, hvis betingelserne i § 27 er opfyldt. Den første betingelse i § 27, om at udbyttet udelukkende skal tilhøre ordregiveren til brug for egen virksomhed, skal forstås således, at tjenesteyderens eventuelle ret til at offentliggøre forsknings- og udviklingsaktiviteten og dens resultater ikke i sig selv medfører, at kontrakten er undtaget fra udbudslovens anvendelsesområde. Så længe ordregiveren bevarer eneretten til at anvende resultatet af forskningen og udviklingen til brug for egen virksomhed, vil betingelsen være opfyldt, uanset om tjenesteyderen er indrømmet en sådan ret til offentliggørelse. Videregående rettigheder til andre end ordregiver vil føre til, at udbudsloven ikke finder anvendelse. Bestemmelsen kan dog ikke omgås ved fiktive delinger af forsknings- og udviklingsresultaterne. Den anden betingelse i § 27, om at tjenesteydelsen i fuldt omfang skal betales af ordregiveren, kan ikke omgås ved en samfinansiering, der blot har symbolsk karakter. Er betalingen af tjenesteydelsen fra andre kilder end ordregiveren så beskeden i forhold til størrelsen af den samlede betaling, at ordregiveren reelt må anses for at betale hele ydelsen, vil udbudsloven derfor alligevel finde anvendelse.

Beregning af kontraktens værdi

Til § 28

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 5.

Det fastslås i bestemmelsen, at en ordregiver, til brug for vurderingen af om en kontrakt eller projektkonkurrence ligger over eller under de gældende, skal anslå, hvilken værdi kontrakten eller projektkonkurrencen vil have på tidspunktet for udsendelsen af udbudsbekendtgørelsen. Udsendes der ikke en udbudsbekendtgørelse er det afgørende tidspunkt det tidspunkt, hvor ordregiveren indleder udbudsproceduren.

Til § 29

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 5.

Det fastslås i bestemmelsen, at en ordregiver skal anslå værdien af en kontrakt eller projektkonkurrence på grundlag af det samlede beløb, der efter ordregiverens skøn skal betales. Ordregiveren skal medregne enhver form for optioner, eventuelle forlængelser af kontrakten, præmier eller betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere, som fastsættes i udbudsmaterialet. Værdien opgøres eksklusive moms.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren skal foretage et sagligt skøn ved beregning af den anslåede værdi.

For at foretage en saglig forhåndsvurdering kan ordregiveren f.eks. fremskaffe oplysninger om markedets generelle prisniveau for anskaffelsen ved at anvende rådgivere med branchekendskab, indhente prisoplysninger hos økonomiske aktører m.v., jf. § 38. Eventuelle historiske oplysninger kan også indgå i oplysningsgrundlaget, men vil sjældent kunne stå alene. Ordregiveren skal i den anslåede værdi også medtage betalinger fra tredjemand.

Det er ordregiverens eget ansvar at tilvejebringe et tilstrækkeligt grundlag for sit skøn.

Hvis ordregiveren på et fyldestgørende oplysningsgrundlag har foretaget et velafvejede skøn over anskaffelsens værdi, og fører dette skøn til, at den relevante tærskelværdi ikke er overstøget, kan ordregiveren lovligt undlade et EU-udbud.

Det fastslås i bestemmelsen som nævnt, at ordregiveren skal medregne enhver form for option, evt. forlængelser, præmier eller til betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere. En option kan f.eks. angå kontraktens løbetid dvs. en evt. forlængelse af kontrakten eller angå kontraktens omfang i kvantitativ eller kvalitativ henseende. En option skal altid medregnes, også selvom det er usandsynligt, at det vil blive udnyttet. Præmier eller betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere skal også medregnes. F.eks. skal betalinger i form af vederlag for deres indsats under udbudsproceduren konkurrencepræget dialog medregnes.

Ordregiveren skal ved beregningen af værdien som udgangspunkt tage hensyn til hele myndighedens forbrug af den pågældende anskaffelse. Dvs. indkøb, der foretages af forvaltninger og andre institutioner, som hører under myndigheden, skal som udgangspunkt medregnes.

I § 30 er fastsat særlige regler om den situation, hvor decentrale enheder er ansvarlige for deres egne indkøb.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren ikke må vælge en beregningsmetode, der har til formål at udelukke kontrakten fra udbudslovens anvendelsesområde.

Bestemmelsen indebærer, at et udbud ikke må opdeles med henblik på at udelukke udbuddet fra lovens anvendelsesområde. Det indebærer, at en ordregiver for eksempel ikke må opdele

---

og udbyde en kontrakt i mindre delkontrakter med det formål at omgå udbudsreglerne. Opdeling af en kontrakt eller et projekt i mindre dele skal være sagligt begrundet og medfører ikke nødvendigvis, at delkontrakterne skal beregnes selvstændigt. Hvis betingelserne i §§ 27 og 28 er til stede, skal værdierne af delkontrakterne lægges sammen ved beregning af kontraktværdien.

Til § 30

Med bestemmelsen gennemføres udbudsdirektivets artikel 5.

Bestemmelsen vedrører værdiopgørelsen for så vidt angår ordregivere, der består af decentrale enheder.

Til stk. 1

Stk. 1 fastlår at der – hvor en ordregiver består af decentrale enheder - skal tages hensyn til den samlede anslåede værdi for alle enkelte driftsenheder.

Til stk. 2

Efter stk. 2 kan der, hvor en decentral driftsenhed selv er ansvarlig for indkøbet, anslås en værdi for enheden alene.

Til stk. 3

I stk. 3 fastsættes, at en enhed selv er ansvarlig for sine indkøb, når enheden selv står for gennemførelsen af udbudsforretningen, og træffer beslutning om købet, har selvstændigt budget for det pågældende udbud og selv afslutter og finansierer kontrakten. Endvidere er det en forudsætning, at den decentrale driftsenhed ikke benytter myndighedernes eksisterende indkøbsaftaler på det konkrete område

Til § 31

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Bestemmelsen fastsætter, at ved beregning af rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer skal værdien af de enkelte kontrakter, der forventes tildelt inden for rammeaftalen eller det dynamiske indkøbssystem sammenlægges med henblik på at opgøre den kontraktværdi, som skal sammenholdes med tærskelværdien.

Til § 32

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Det fastsættes i bestemmelsen, at værdien af alle innovationspartnerskabets faser, samt af alle varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der forventes udviklet eller indkøbt ved partnerskabets ophør sammenholdes med tærskelværdien ved beregning af værdien af et innovationspartnerskab.

Til § 33

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Det fastsættes i bestemmelse, at ordregiveren skal medregne både bygge- og anlægskontraktens værdi og den anslåede værdi af arbejderne samt den samlede værdi af de til arbejderne udførelse nødvendige varer og tjenesteydelser ved beregning af bygge- og anlægskontrakter.

Det gælder også selvom, værdien ikke udgør en del af en ekstern kontraktindgåelse om entreprisen. Ved vare forstås vareleverancer, der skal inkorporeres i bygningen eller anlægget, hhv. det udstyr, der er nødvendigt for at udføre arbejdet, f.eks. en kran eller en lastvogn, som ordregiveren stiller til rådighed for entreprenøren. Det er det, man også forstår som en byggerleverance.

Til § 34

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Bestemmelsen omfatter de kontrakter, som indgås med regelmæssige mellemrum, eller som skal fornys inden for et bestemt tidsrum. Kontraktværdien af løbende anskaffelser skal beregnes samlet ud fra værdien af de kontrakter (indkøb), der foretages inden for en periode på enten 12 måneder eller regnskabsåret. Bestemmelsen tager sigte på de situationer, hvor ordregiveren kan have behov for at indgå kortvarige kontrakter om varer eller tjenesteydelser, som er tidsforskudte.

Ved løbende anskaffelser skal der være tale om, at kontrakten er en af flere kontrakter, der indgås af den samme ordregiver. Kontrakten skal ligne ordregiverens øvrige kontrakter, og de lignende kontrakter skal indgås med regelmæssige mellemrum. At kontrakten skal være lignende skal vurderes konkret ud fra alle dele af den samlede anskaffelse. Det er i denne forbindelse særligt relevant at undersøge kontraktens genstand, vilkår, leverandørfeltet og markedet. Det indebærer, at ordregiveren skal undersøge, om de løbende kontrakter indholdsmæssigt ligner hinanden, og om kontraktens øvrige vilkår ligner hindanen. Derudover skal ordregiveren undersøge, om de samme leverandører kan levere indkøbene, og om indkøbene appellerer til forskellige markedsaktører.

At kontrakterne skal indgås regelmæssigt indebærer, at kontrakterne skal indgås med jævne mellemrum eller regelmæssigt fornys ved udløb for, at der kan være tale om løbende anskaffelser. For at kontrakterne kan siges at blive indgået med regelmæssighed, må der både være en tidsmæssig sammenhæng og en vis grad af forudsigelighed. Udbyder må således undersøge, om anskaffelserne hidtil har haft - eller fremover vil have - et fast mønster, f.eks. ugentlige eller månedlige indkøb. Er det ikke forudsigeligt for udbyder, at der vil blive indgået flere lignende kontrakter inden for det samme år, vil kravet om regelmæssighed sjældent være opfyldt.

Til § 35

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Med bestemmelsen fastsættes specielle beregningsregler for leje eller leasing af varer. I de tilfælde hvor en leje- eller leasingaftale har en løbetid på 12 måneder eller derunder, skal ordregiveren ved beregning af kontraktens værdi, tage hensyn til alle enkeltydelser, der skal betales i kontraktens løbetid. Hvis kontrakten har en løbetid over 12 måneder, skal ordregiveren både tage hensyn til de enkelte ydelser, som skal betales i kontraktens løbetid og den eventuelle overskydende restværdi, som varen har på tidspunktet for kontraktens ophør. Det gælder uanset om ordregiveren har ret til at erhverve varerne ved kontraktens ophør.

Hvis en leje- eller leasingkontrakt er ubegrænset, skal ordregiveren beregne kontraktens værdi ud fra den månedlige værdi ganget med 48.

Til § 36

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Med bestemmelsen fastslås, at der gælder særlige regler for beregning af værdien af tjenesteydelseskontrakter, som vedrører de i bestemmelsen nævnte tilfælde. Ved beregning af værdien af en kontrakt om forsikringsydelse, skal ordregiverens præmie medregnes i kontraktværdien men ikke i forsikringssummen. Det vil sige, at hvis en ordregiver forsikrer bygninger til 150 mio. kr. med en årlige præmie på 2 mio. kr., så er det den årlige præmie (de 2 mio. kr.), der er relevant ved værdiberegningen.

I forbindelse med projekteringsopgaver skal honorarer m.v. til arkitekten medregnes i kontraktværdien men f.eks. ikke udlæg, som arkitekten har gjort på vegne af ordregiveren.

Til § 37

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 5.

Det fastsættes i bestemmelsen, at der gælder særlige beregningsregler for tjenesteydelseskontrakter, hvor der ikke er fastsat en samlet pris, f.eks. en fast aftale om konsulentrådgivning.

Det gælder for de tilfælde, hvor kontrakten er tidsbegrænset, at det er den anslåede værdi for hele løbetiden, der er afgørende. F.eks. skal kontrakter om specifik assistance til et bestemt projekt vurderes ud fra et skøn over, hvor meget assistance der er nødvendig for projektets udførelse. I de tilfælde, hvor kontrakten er tidsubegrænset, eller har en løbetid på over 48 måneder, skal den samlede kontraktværdi beregnes ud fra den månedlige værdi ganget med 48.

Afsnit 3

EU-udbud

Kapitel 1: Forberedelse af udbud

Indledende markedsundersøgelser og forudgående inddragelse af ansøgere eller tilbudsgivere

Til § 38

§ 38 gennemfører art. 40 og 41. Artiklerne er en kodificering og præcisering af gældende retspraksis. Det er nyt, at det nye udbudsdirektiv indeholder udtrykkelige bestemmelser om dialog med markedet. I det gældende direktiv er denne mulighed alene udtrykt gennem direktivets betragtning 8.

Til stk. 1

Det fastsættes i stk. 1, at ordregiveren, før udbuddet iværksættes, kan foretage en indledende markedsundersøgelse for at opnå markedskendskab med henblik på at udarbejde udbuddet. Markedskendskab er en vigtig forudsætning for, at ordregiveren kan udforme udbuddet, og dialog mellem ordregiveren og de økonomiske aktører er vigtig for at skabe den mest effektive konkurrence om de udbudte opgaver.

Ordregiveren kan indgå i dialog med og modtage rådgivning fra økonomiske aktører, det vil sige potentielle ansøgere og tilbudsgivere. Det er underordnet, hvor lang tid før udbuddet dialogen foregår. Rådgivningen kan anvendes i planlægningen og udbuddets gennemførelse, forudsat rådgivningen ikke medfører en overtrædelse af de grundlæggende principper i § 2.

Ordregiveren kan f.eks. indgå i dialog med potentielle tilbudsgivere om de tekniske krav til den efterspurgte anskaffelse for at sikre, at udbudsmaterialet udformes på en måde, så det kan danne grundlag for et markedskonformt udbud og en effektiv konkurrence. Det kan f.eks. være nødvendigt, hvis ordregiveren ikke har den fornødne faglige kompetence til selv at foretage en tilstrækkelig teknisk beskrivelse af den udbudte opgave. Det kan bl.a. være tilfældet ved udbud af komplekse ydelser.

Ordregiveren kan også foretage en undersøgelse af, hvilke løsninger der er på markedet, hvordan markedet fungerer m.v.

Markedsundersøgelsen kan ske med henblik på input til at udforme udbudsmaterialet, herunder, f.eks. udbudsbekendtgørelsen, tekniske specifikationer, tidsfrister m.v.

Der er ingen formelle betingelser knyttet til bestemmelsen. Ordregiveren vælger selv, om dialogen skal være skriftlig eller mundtlig samt omfanget af og emnet for dialogen. Ordregiveren kan inddrage en enkelt virksomhed, flere virksomheder eller samtlige virksomheder på det pågældende marked forudsat, at de udbudsretlige principper overholdes. Ordregiveren har således bred adgang til dialog med markedet før et udbud igangsættes.

Den rådgivning, potentielle ansøgere og tilbudsgivere yder i forbindelse med markedsundersøgelsen, må ikke medføre en konkurrencefordrejning eller en overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, jf. § 2. Hvis ordregiveren f.eks. vælger at søge rådgivning hos kun én virksomhed med henblik på at fastlægge de tekniske specifikationer eller udforme udbudsmaterialet, kan der opstå risiko for, at ordregiveren kommer til at udarbejde kravene til det udbudte eller udformning af udbudsmaterialet på en måde, der passer til den

---

pågåeldende økonomiske aktør og derfor udgør en konkurrencefordel for den økonomiske aktør. Indhentning af rådgivning fra én økonomisk aktør indebærer dog ikke nødvendigvis en sådan risiko for fordrejning af konkurrencen. Dialogen med markedet kan tillige ske med henblik på, at informere de økonomiske aktører om, at ordregiveren agter at udbyde en given opgave og hvilke krav, der vil blive stillet til opgaven. Ministerierne er allerede i dag forpligtet til at indberette oplysninger om fremtidige udbud og annonceringer på udbud.dk.

Til stk. 2

Med stk. 2 fastsættes det, i forlængelse af stk. 1, at ordregiveren – hvor en økonomisk aktør har rådgivet ordregiveren i forbindelse med en markedsundersøgelse eller på anden måde har rådgivet eller været inddraget i forberedelsen af udbudsproceduren – skal træffe passende foranstaltninger for at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes som følge af inddragelsen.

Omfattet af stk. 2 er, udover den rådgivning som ordregiveren kan have fået i forbindelse med en markedsundersøgelse, de situationer, hvor ordregiveren har fået udført rådgivningsarbejder om forhold med tilknytning til udbuddet. Det kan f.eks. være udarbejdelse af tilstandsvurdering af eksisterende bygninger og byggetekniske undersøgelser. Den virksomhed, der har udført rådgivningsopgaven, kan i den forbindelse have oparbejdet en særlig viden om udbuddet.

For at en sådan særlig viden ikke skal føre til en konkurrencefordel for virksomheden, ved dennes eventuelle deltagelse i udbuddet, fastsætter bestemmelsen, at ordregiveren skal træffe passende foranstaltninger for, at undgå at dette ikke sker. Sådanne foranstaltninger omfatter som minimum foranstaltningerne nævnt i nr. 1 og 2. På samme måde skal ordregiveren træffe passende foranstaltninger, hvis ordregiveren ved markedsundersøgelser efter stk. 1 har inddraget potentielle ansøgere og tilbudsgivere i forberedelsen af udbudsproceduren, og disse har fået en særlig viden om udbuddet.

Stk. 2 finder også anvendelse, hvis ordregiveren forud for udbuddet har inddraget en virksomhed, der har tilknytning til potentielle ansøgere og tilbudsgivere. Som et eksempel kan nævnes, at ordregiveren har modtaget rådgivning fra et moderselskab, og ordregiveren modtager ansøgning om deltagelse i udbuddet fra moderselskabets datterselskab. Et andet eksempel på tilknytning er en selvstændig juridisk enhed med flere afdelinger med forskellig geografisk placering.

Den eksisterende leverandør kan også være i besiddelse af vigtige oplysninger om den opgave, som der skal udbydes i kraft af virksomhedens rolle som eksisterende leverandør. Sådanne oplysninger kan udgøre en konkurrencefordel som ordregiveren efter omstændighederne skal søge at udligne, jf. lovbemærkningerne til § 2, stk. 1.

Det fastsættes i stk. 2, nr. 1 og 2, hvad passende foranstaltninger som minimum omfatter. Passende foranstaltninger kan også være andre foranstaltninger.

Det følger af nr. 1, at ordregiveren så vidt muligt skal sikre, at relevante oplysninger, der er udvekslet i forbindelse med økonomiske aktørers forudgående rådgivning, teknisk dialog eller anden kontakt med ordregiveren i forberedelsen af udbudsproceduren, skal indgå i udbudsmaterialet. Det er kun, hvor det er relevant, at ordregiveren skal videregive oplysninger. Foranstaltningen har til formål at sikre, at ansøgere eller tilbudsgivere har adgang til den samme information til brug for udarbejdelse af ansøgning eller tilbud og dermed undgå, at konkurrencen fordrejes. Som eksempel kan nævnes en ordregiver, der udbyder totalrådgivning i forbindelse med renovering af en bygning, der forud for udbuddet har fået en virksomhed til at foretage en bygningsmæssig funktionsanalyse og en tilstandsvurdering af den eksisterende bygning. De informationer, som den rådgivende virksomhed tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af den eksisterende bygning, kan indarbejdes i en rapport, som vedlægges udbudsmaterialet.

Nr. 2. fastsætter, at ordregiveren tillige skal fastsætte tilstrækkelige tidsfrister for modtagelsen af ansøgninger og tilbud. Formålet med bestemmelsen er at udligne den tidsmæssige fordel, som økonomiske aktører, som har været involveret i forberedelsen af udbudsproceduren, kan opnå ved deltagelse i udbuddet. Det indebærer, at ordregiveren skal vurdere om en økonomisk aktør, der har været involveret i forberedelsen af udbuddet, har opnået en tidsmæssig fordel herved. Hvis det konstateres, at dette er tilfældet indtræder pligten til at forlænge tidsfristen. Ordregiveren skal ved fastsættelsen af sin frist for ansøgning eller tilbud indregne den tid, som det skønnes at ville tage de øvrige ansøgere og tilbudsgivere at oparbejde den viden, som den pågældende ansøger eller tilbudsgiver har opnået ved sit forberedende arbejde eller markedsundersøgelse. Hvis tidsfristerne er for korte, kan det udgøre en væsentlig konkurrencefordel for den pågældende ansøger eller tilbudsgiver. Det vil typisk være i forbindelse med egentlig forudgående rådgivningsarbejde, f.eks. miljøundersøgelse, tilstandsrapporter for eksisterende bygninger eller andet, at en ansøger eller tilbudsgiver kan have opnået en tidsmæssig fordel.

Til stk. 3

Med bestemmelsens stk. 3 fastsættes, at den pågældende ansøger eller tilbudsgiver skal udelukkes fra proceduren i henhold til § 134, nr. 1, når udelukkelse er den eneste måde hvor på, ordregiveren kan sikre overholdelse af ligebehandlingsprincippet. Kan ordregiveren, med mindre indgribende foranstaltninger end de foranstaltninger der er nævnt i nr. 1 og 2 eller andre passende foranstaltninger, forhindre, at der sker en konkurrencefordrejning, som følge af den pågældende ansøgers eller tilbudsgivers deltagelse i udbuddet, skal ordregiver foretage sådanne foranstaltninger.

Udgangspunktet er, at en økonomisk aktør skal udelukkes, såfremt denne har deltaget i udformningen af udbudsmaterialet, herunder betingelserne for udbuddet, de tekniske specifikationer eller kontraktudkastet. I sådanne situationer vil udgangspunktet være, at ordregiveren ikke kan foretage foranstaltninger, der kan forhindre en fordejlning af konkurrencen.

Inden en eventuel udelukkelse skal ansøgere eller tilbudsgivere have mulighed for at godtgøre, at deres deltagelse i forberedelsen af udbudsproceduren ikke kan fordreje konkurrencen, jf. § 136.

§ 38, stk. 2, skal ses i sammenhæng med § 172, stk. 4, hvorefter ordregiveren skal opbevare tilstrækkelig dokumentation til at kunne dokumentere de passende foranstaltninger, som ordregiveren, i henhold til § 38, stk. 2, har truffet med henblik på at sikre overholdelse af udbudsprincipperne. De trufne foranstaltninger skal fremgå af den individuelle rapport jf. § 172

Den almindelige inhabilitet reguleres i lovens § 4 om interessekonflikter.

Tekniske specifikationer

Til § 39

Bestemmelsen gennemfører artikel 42, stk. 1.

Til stk. 1

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal anføre de tekniske specifikationer i udbudsmaterialet. De tekniske specifikationer fastlægger de krævede egenskaber ved et produkt, en tjenesteydelse eller ved et bygge- og anlægsprojekt, således tilbudsgiverne kan afgive tilbud, der opfylder kravene til den anvendelse, som ordregiveren har behov for.

Ordregiveren kan udarbejde tekniske specifikationer, der gør det muligt at afgive tilbud, som afspejler mange forskellige tekniske løsningsmuligheder, standarder og tekniske specifikatio-

---

ner på markedet, herunder dem, som er udarbejdet på grundlag af ydelseskriterier med tilknytning til produktionsprocedurernes livscyklus og bæredygtighed.

Ordregiveren skal udforme de tekniske specifikationer på en sådan måde, at usaglig indsnævring af konkurrence undgås. Udarbejdelse af de tekniske specifikationer i form af funktionskrav kan ofte gøre det muligt at opnå dette mål på den bedst mulige måde. Funktionskrav kan ofte også fremme innovation i forbindelse med offentlige udbud.

I forhold til bygge- og anlægsopgaver kan ordregiveren eksempelvis fastsætte egenskaber vedrørende miljø- og klimapræstation, udformning til alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, sikkerhed eller dimensioner, herunder procedurer for kvalitetssikring, terminologi, symboler, afprøvning og afprøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering, brugsvejledning samt produktionsprocesser og produktionsmetoder, regler for projektering og omkostningsberegning, betingelser for afprøvning, kontrol og aflevering af bygge- og anlægsarbejder samt konstruktionsteknik og konstruktionsmetoder samt alle andre tekniske betingelser, som ordregiver kan fastsætte vedrørende de færdige arbejder og de materialer eller dele, der indgår deri.

I forhold til varer og tjenesteydelser kan ordregiveren eksempelvis fastsætte egenskaber vedrørende kvalitetsniveau, miljø- og klimapræstation, udformning til alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, brugen af produktet, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter, der vedrører handelsbetegnelse og terminologi for produktet, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering, brugsvejledning, produktionsprocesser og -metoder på et hvilket som helst tidspunkt i indkøbets eller tjenesteydelsens levetid samt procedurer for overensstemmelsesvurdering.

De tekniske specifikationer skal være i overensstemmelse med de udbudsretlige principper i § 2, herunder ligebehandlingsprincippet, hvorefter ordregiveren skal sikre lige adgang til udbudsproceduren og må ikke skabe ubegrundede hindringer for konkurrencen, herunder ansørgernes eller tilbudsgivernes deltagelse i udbudsprocessen. Som følge heraf vil det alene være muligt for ordregiveren at fastsætte krav til tekniske specifikationer, som har en konkurrencebegrænsende virkning, hvis ordregiveren kan påvise saglige grunde til at stille kravene. Endvidere skal de tekniske specifikationer udarbejdes under overholdelse af gennemsigtighedsprincipper, hvorefter det i de tekniske specifikationer skal være klart og tydeligt, hvad der kræves, samt hvilke egenskaber de tilbudte løsninger skal indeholde, og hvilke egenskaber, der kan danne grundlag for konkurrencen.

Ordregiveren skal være særlig opmærksom på proportionalitetsprincippet i forbindelse med udarbejdelsen af de tekniske specifikationer, idet ordregiveren i henhold til proportionalitetsprincippet alene kan fastsætte krav, der er proportionale med kontraktens værdi og mål. Som følge heraf kan der alene fastsættes krav, der er nødvendige og passende for gennemførelsen af de tilsigtede formål

Under udarbejdelsen af tekniske specifikationer skal ordregiveren tage hensyn til krav, der er affødt af EU-retten på databeskyttelsesområdet, navnlig i forbindelse med udformning af behandlingen af personoplysninger (indbygget databeskyttelse).

Til stk. 2

I henhold til denne bestemmelse kan de tekniske specifikationer for anskaffelser af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser angå krav til de processer og metoder, der er nævnt i § 161, stk. 2. Det vil sige, at egenskaberne også kan vedrøre den specifikke proces med fremstilling eller levering af eller handel med de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, eller en specifik proces for en anden fase i deres livscyklus. Sådanne tekniske specifikationer skal ikke nødvendigvis udgøre en del af anskaffelsens materielle ind-

---

hold, men de skal være forbundet med kontraktens genstand. Som følge heraf er det ikke et krav, at anvendelsen af særlige produktionsmetoder gør sig synlig i selve produktet, men som nævnt skal de skal være knyttet til kontraktens genstand. Derudover skal disse tekniske specifikationer være proportionale og svare til kontraktens værdi og mål. Som følge heraf kan de tekniske specifikationer angå miljømæssige forhold ved produktionen i det omfang, de ovennævnte betingelser er opfyldt. Dette kan eksempelvis være tilfældet ved krav om brugen af energieffektive produktionsmetoder eller et krav om brug af miljøvenlige produkter i produktionen af den udbudte anskaffelse.

Hvis ordregiveren i henhold til stk. 2 stiller krav til de processer og metoder, kan ordregiveren ikke stille så mange og væsentlige krav til den specifikke proces eller metode, at den udbudte anskaffelse alene kan leveres ved brug af en bestemt fremstillingsproces, som kendetegner de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, som en bestemt økonomisk aktør leverer. Disse situationer reguleres af § 41.

Ordregiveren kan i de tekniske specifikationer angive sociale krav, som direkte karakteriserer den pågældende vare, tjenesteydelse eller bygge- og anlægsprojekt. Dette kan eksempelvis være krav i de tekniske specifikationer til produktsikkerhed, sundhed og hygiejne eller handicappedes adgang til bygninger og offentlige transportmidler. Derimod kan sociale hensyn knyttet til produktionsmetoden, eksempelvis arbejdsvilkår for de ansatte, der producerer varerne, ikke anvendes som tekniske specifikationer, idet de ikke relaterer sig til kvaliteten af, bygge- og anlægsarbejdet, varen eller tjenesteydelsen. Sådanne kriterier kan derimod anvendes som kriterier i forbindelse med tildelingen, jf. § 160, eller betingelser om kontraktens gennemførelse, jf. § 174.

Hvor det er relevant, skal ordregiveren tage stilling til, hvorledes intellektuel ejendomsret bliver håndteret i forbindelse med udførelsen af den udbudte opgave. Dette kan være angivet i forbindelse med de tekniske specifikationer, men kan også fremgå af andre dele af udbudsmaterialet, herunder kontrakten.

Til stk. 3

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udarbejde tekniske specifikationer under hensyntagen til adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere. Dette gælder i forbindelse med alle indkøb af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, der er beregnet til anvendelse af fysiske personer, hvad enten der er tale om indkøb, der skal anvendes af ordregiverens personale eller andre persongrupper, herunder offentligheden i almindelighed.

Bestemmelsen gælder ikke i situationer, hvor ordregiveren sagligt kan begrunde, at der i de tekniske specifikationer ikke skal tages hensyn til adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere. Dette kan eksempelvis være tilfældet ved et udbud angående anskaffelser af varer, hvor ordregiveren samtidig med den påtænkte anskaffelse har til hensigt at foretage særskilte indkøb til handicappede.

Til § 40

Bestemmelsen gennemfører artikel 42, stk. 3.

Til stk. 1

Med mindre der er fastsat nationale tekniske forskrifter, der er forenelige med EU-retten, som ordregiveren er forpligtet til at anvende, skal ordregiveren udforme de tekniske specifikationer for den påtænkte anskaffelse på én af de fremgangsmåder, der fremgår af nr. 1-4.

Rækkefølgen af fremgangsmåderne er ikke prioriteret.

I forbindelse med udarbejdelsen af de tekniske specifikationer, skal ordregiveren tage hensyn til krav, der er affødt af EU-retten. Eksempelvis krav på databeskyttelsesområdet, navnlig i forbindelse med udformning af behandlingen af personoplysninger.

Til nr. 1

Ordregiveren kan i henhold til denne bestemmelse beskrive den krævede funktionsdygtighed eller funktionskrav. Beskrivelsen kan endvidere være en detaljeret teknisk beskrivelse af de tekniske egenskaber, som en tilbudt løsning skal indeholde. Beskrivelsen skal være så præcis, at tilbudsgiver kan identificere kontraktens genstand, og ordregiveren kan tildele kontrakten. Dette kan eksempelvis angå miljømæssige egenskaber.

Til nr. 2

I henhold til denne metode kan ordregiveren udarbejde de tekniske specifikationer ved at henvise til standarder m.v. Standarderne m.v. er angivet i en prioriteret rækkefølge, hvilket betyder, at ordregiveren som udgangspunkt skal anvende litra a), nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder. Alene i de situationer, hvor der ikke er nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder, som er relevante i forhold til ordregiverens anskaffelse, kan man gå videre på listen til litra b) og benytte europæiske tekniske vurderinger.

Standarderne er defineret i bilag VII til denne lovs bilag 1.

Det er en forudsætning, at de nationale tekniske forskrifter er forenelige med EU-retten.

Når der henvises til en europæisk standard eller specifikationer, eller i mangel heraf til en national standard specifikationer, skal ordregiveren, jf. § 42 tage tilbud i betragtning, hvis tilbudsgiveren kan påvise, at tilbud er baseret på tilsvarende ordninger. For at dokumentere, at der er tale om en tilsvarende ordning, kan tilbudsgiveren fremlægge dokumentation fra kompetent tredjepart, der verificerer, at tilbudsgiverens tilbudte løsning lever op til de i standarden anførte tekniske specifikationer. Endvidere skal ordregiveren acceptere anden relevant dokumentation fra tilbudsgiveren, som viser at den tilbudte løsning lever op til den standard eller specifikation, der jf. stk. 1, nr. 2 er anført i den tekniske specifikation. Det er tilbudsgiveren, der skal godtgøre, at tilbuddet lever op til den krævede standard eller specifikation. Det er ordregiveren, der vurderer, hvorvidt det på passende måde er godtgjort, at den tilbudte løsning lever op til de krav, der følger af den tekniske specifikation. Hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at kravene i den tekniske specifikation er opfyldt på anden måde end ved en krævet standard eller specifikation, jf. stk. 1, nr. 2, kan ordregiveren ikke afvise tilbuddet.

Til nr. 3

Ordregiveren kan udarbejde de tekniske specifikationer ved en kombination mellem metoderne under nr. 1 og 2. Dette kan eksempelvis ske ved en beskrivelse af funktionsdygtighed eller funktionskrav, jf. nr. 1, dog således, at såfremt en tilbudsgiver kan henvise til en specifik standard m.v. i henhold til nr. 2, er kravene til funktionsdygtighed eller funktionskravene opfyldt.

Endvidere kan ordregiveren udarbejde en teknisk specifikation ved at beskrive funktionsdygtighed eller funktionskrav i henhold til nr. 1 for visse dele af den påtænkte anskaffelse, samtidig med, at ordregiveren angiver en standard m.v. i henhold til nr. 2 for andre dele af den påtænkte anskaffelse.

Til stk. 2

I forbindelse med udarbejdelsen af en teknisk specifikation, jf. stk. 1, nr. 2, kan en ordregiver alene anvende nationale standarder, nationale tekniske godkendelser eller nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne. jf. stk. 1, nr. 2, litra f-h, hvis der ikke eksisterer standarder eller specifikationer i henhold til stk. 1, nr. 2, litra a-e.

For at fremme økonomiske aktørers deltagelse i udbud i andre medlemslande, sikrer denne bestemmelse, at nationale standarder og specifikationer alene anvendes, hvis der ikke eksisterer europæiske eller andre internationale standarder eller specifikationer.

Til § 41

Bestemmelsen gennemfører artikel 42, stk. 4.

Til stk. 1

Ordregiveren må som udgangspunkt ikke i de tekniske specifikationer henvise til et eller flere bestemte fabrikater, bestemte oprindelser eller bestemte fremstillingsprocesser, som kendetegner de produkter eller de tjenesteydelser, som en eller flere bestemte økonomiske aktører leverer. Ordregiveren må endvidere ikke i de tekniske specifikationer henvise til et eller flere bestemte varemærker, et eller flere bestemte patenter eller en eller flere bestemte typer, bestemte oprindelser eller bestemte produktioner med det resultat, at visse økonomiske aktører favoriseres eller elimineres. Dette skyldes, at sådanne henvisninger, jf. § 42, stk. 1, kan begrænse eller fordrøje konkurrencen, samt at det kan blive uigennemsigtigt, hvilke krav ordregiveren stiller til en anskaffelse.

Hvis ordregiveren har behov for, at en anskaffelse er kompatibel med ordregiverens eksisterende produkter, kan ordregiveren efter omstændighederne være berettiget til at henvise til det eksisterende produkt, som den udbudte anskaffelse skal være kompatibel med. I denne forbindelse kan ordregiveren henvise til et specifikt varemærke med henblik på at tydeliggøre ordregiverens behov.

I forhold til fremstillingsprocessen kan livscyklusomkostninger, jf. § 161, stk. 2 inddrages.

Til stk. 2

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren i særlige situationer henvise til et bestemt fabrikat eller lignende, jf. stk. 1, efterfulgt af udtrykket "eller tilsvarende". Dette er muligt, hvis kontraktens genstand gør det berettiget. Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at kontraktens genstand gør det berettiget.

Kontraktens genstand kan eksempelvis undtagelsesvist gøre det berettiget at henvise til et bestemt fabrikat eller lignende, jf. stk. 1, efterfulgt af udtrykket "eller tilsvarende", hvis det ikke kan lade sig gøre at udarbejde en tilstrækkelig nøjagtig og forståelig beskrivelse af kontraktens genstand via de tekniske specifikationer.

Anskaffelsens kompleksitet eller andre særegne forhold kan ydermere undtagelsesvist legitimere en henvisning til et bestemt fabrikat eller lignende, jf. stk. 1, efterfulgt af udtrykket "eller tilsvarende". Dette kan efter i visse konkrete situationer være muligt i forbindelse med restaurering af fredede bygninger, hvor der i lovgivningen er et krav om, at bygningens æstetiske udtryk ikke må ændres. I disse situationer kan det ikke udelukkes, at det er relevant at henvise til, at visse produkter skal have en bestemt oprindelse, eller at der skal benyttes en bestemt fremstillingsproces med henblik på at bevare den fredede bygnings karakter. Det forudsættes, at det bestemte oprindelsessted eller den bestemte fremstillingsproces medfører bestemte

---

æstetiske eller andre egenskaber, der ikke kan imødekommes ved en generel beskrivelse af behovet.

Til § 42

Bestemmelsen gennemfører artikel 42, stk. 5.

Hvis ordregiveren udarbejder de tekniske specifikationer ved henvisning til én eller flere af standarder m.v. i henhold til § 40, stk. 1, nr. 2, kan ordregiveren ikke afvise et tilbud, hvis tilbudsgiveren i sit tilbud godtgør med passende midler, at tilbudsgiverens løsning opfylder de krav, som ordregiveren har fastsat. De passende midler som kan være indlevering af testrapporter, certificering og anden dokumentation, jf. § 46.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at ordregiveren ikke afviser tilbud, der indholdsmæssigt lever op til de krav, ordregiveren har stillet i de tekniske specifikationer, men ikke lever op til en krævet standard m.v., jf. § 40, stk. 1, nr. 2.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, på hvilken anden måde tilbudsgiveren vil godtgøre, at løsningen opfylder de fastsatte krav. Ordregiveren kan dermed ikke fastsætte formkrav angående måden, hvorpå tilbudsgiveren vil godtgøre opfyldelsen af kravene. Det er ordregiveren, der vurderer, hvorvidt det på passende måde er godtgjort, at kravene er opfyldt. Hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at kravene i den tekniske specifikation er opfyldt på anden måde end ved en krævet standard m.v., jf. § 40, stk. 1, nr. 2, kan ordregiveren ikke afvise tilbuddet.

Til § 43

Bestemmelsen gennemfører artikel 42, stk. 6.

Til stk. 1

Hvis ordregiveren udarbejder de tekniske specifikationer ved beskrivelse af funktionsdygtighed eller funktionskrav m.v. i henhold til § 40, stk. 1, nr. 1, kan ordregiveren ikke afvise et tilbud, der er i overensstemmelse med én af de i stk. 1 nævnte standarder m.v. hvis de opfylder de fastsatte funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed.

Til stk.2

I henhold til denne bestemmelse skal tilbudsgiveren godtgøre, at den tilbudte løsning, der opfylder en standard m.v., også opfylder de fastsatte funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed jf. § 40, stk. 1. De passende midler til at godtgøre dette kan være indlevering af testrapporter, certificering og anden dokumentation jf. § 46.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at ordregiveren ikke afviser tilbud, der indholdsmæssigt lever op til de krav, ordregiveren har stillet i de tekniske specifikationer, selvom dette godtgøres ved en standard, der er nævnt i stk.1.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, hvilken af de anførte standarder, der efter tilbudsgiverens opfattelse opfylder de fastsatte krav. Det er derimod ordregiveren, der vurderer, hvorvidt det på passende måde er godtgjort, at kravene er opfyldt. Hvis en rimeligt oplyst, og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at kravene i den tekniske specifikation er opfyldt ved henvisning til en standard jf. § 43, stk. 1, kan ordregiveren ikke afvise tilbuddet.

Til § 44

Bestemmelsen er ikke en implementering af udbudsdirektivet, men er en ny bestemmelse.

Det fastslås i bestemmelsen, at ordregiveren kan henvise til specifikke produktkategorier ved en påtænkt anskaffelse. Dette kan være relevant, ved udbud af offentlige kontrakter der indeholder et stort antal forskellige varer eller ydelser, også kaldet sortimentsudbud. Ved sortimentsudbud kan antallet af varelinjer have en sådan størrelse eller anskaffelsen kan have en sådan karakter, at det vil være uproportionalt i et økonomisk henseende at foretage en udtømmende beskrivelse af kontraktens genstand ved angivelse af funktionsdygtighed eller funktionskrav og/eller ved henvisning til standarder m.v., jf. § 40, stk. 1.

Baggrunden for bestemmelsen er, at der i retspraksis har været konstateret en række udfordringer med sortimentsudbud, og at disse udfordringer har medført, at de udbud der gennemføres og de kontrakter og rammeaftaler, der bliver resultatet af disse udbud, ofte er unødigt komplicerede, unødigt begrænsende i markedet eller ikke sikrer den ønskede kvalitet af de omfattede varer.

Ved spørgsmål om, hvorvidt ordregiveren er berettiget til at benytte sig af denne bestemmelse, er det afgørende, hvorvidt beskrivelsen ved anvendelse af produktkategorier af den påtænkte anskaffelse udgør en tilstrækkelig klar beskrivelse, således at potentielle tilbudsgivere er i stand til at vurdere, om de har interesse i at afgive tilbud og hvilke produkter eller ydelser, der kan afgives tilbud med.

Ved produktkategorier forstås en betegnelse, der kendetegner, ikke et specifikt produkt, men en flerhed af produkter eller varianter heraf med de samme grundlæggende karakteristika. En produktkategori kunne eksempelvis være "kuglepenne". Kuglepenne findes i mange forskellige varianter mht. farver, materialer, etc. Men har alle nogle fælles grundlæggende træk, som er klart for alle, hvorfor der ved henvisning til en sådan produktkategori ikke kan være tvivl om, hvilke typer af produkter eller varianter heraf, der vil være omfattet af den indgåede kontrakt eller rammeaftale. En produktkategori kan dog godt være så bred, at det bliver uklart, hvilke produkter eller varianter heraf, der kan blive omfattet af kontrakten eller rammeaftalen. Produktkategorien "kontorartikler" vil for eksempel oftest omfatte en for stor gruppe af produkter til, at det er klart for tilbudsgiverne, hvad de kan afgive tilbud på. Det er hensigten med bestemmelsen at gøre det lettere for ordregiveren at beskrive de egenskaber, som kræves af kontraktens genstand, hvis ressourceforbruget til beskrivelsen af samtlige produkter eller ydelser, der påtænkes indkøbt, ville være uforholdsmæssig stor eller en udtømmende beskrivelse i realiteten ikke er mulig på grund af den påtænkte anskaffelses karakter. Det er ikke hensigten med bestemmelsen at indføre et minimumskrav til, hvor mange forskellige produkter eller ydelser et udbud skal omfatte, før man kan gøre brug af bestemmelsen.

Ordregiveren kan under tilsvarende betingelser anvende produkt- eller ydelseskategorier i forhold til optionelle produkter eller ydelser i en kontrakt.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren, i forbindelse med gennemførelsen af sortimentsudbud, kan gennemføre evalueringen på grundlag af et repræsentativt udsnit af sammenlignelige produkter i tilbudsgivernes sortiment.

Hvad der udgør et repræsentativt udsnit baseres på en vurdering af de konkrete forhold, der gør sig gældende i det enkelte tilfælde.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det i praksis ikke vil være muligt for ordregiveren at evaluere samtlige varelinjer, hvis ordregiveren har beskrevet kontraktens genstand ved henvisning til produktkategorier af varer eller varianterne heraf.

Mærker
Til § 45

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 43, stk. 1, 1. afsnit.

I stedet for at indsætte de specifikke kriterier for opfyldelse af et relevant mærke, kan ordregiveren i henhold til denne bestemmelse blot kræve, at den ønskede anskaffelse er forsynet med et specifikt mærke, jf. dog stk. 3.

Mærket fungerer som bevis for, at bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne svarer til de specifikke miljømæssige, sociale eller andre egenskaber, som ordregiveren efterspørger.

Et bestemt mærke kan være de europæiske og nationale miljømærker eller ethvert andet mærke.

Til nr. 1

I henhold til denne bestemmelse skal mærkekravene, som defineret i § 11, nr. 22 være egnede til at definere egenskaber ved de varer eller ydelser, som kontrakten handler om. Som følge heraf skal mærkekravene alene vedrøre kriterier, der er forbundet med kontraktens genstand, og kriterierne skal angå egenskaber ved den påtænkte anskaffelse. Eksempelvis kan et mærke angå udformning af en vare, herunder emballagekrav.

Denne bestemmelse medfører, at en ordregiver ikke kan henvise til et mærke, hvor mærkekravene ikke er knyttet til kontraktens genstand, selvom mærket opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 2-5. I de tilfælde kan ordregiveren ikke stille krav om mærket, men kan i stedet henvise de mærkekrav, der er knyttet til kontraktens genstand og er egnede til at definere anskaffelsens egenskaber, jf. stk. 2.

Til nr. 2

Mærkekravene skal for det første være baseret på kriterierne, der er objektivt verificerbare. Som følge heraf vil kriterier, angående eksempelvis den økonomiske aktørs omdømme eller andre subjektive vurderinger, ikke kunne danne grundlag for mærkekrav.

Endvidere skal mærkekravene være baseret på ikkediskriminerende kriterier, hvorefter ordregiveren ikke kan kræve mærker, der baserer sig på kriterier, der forudsætter en bestemt nationalitet eller varetager andre diskriminerende hensyn.

Denne bestemmelse medfører blandt andet, at der kun kan stilles krav om et mærke, hvis økonomiske aktører, der opfylder mærkekravene, har adgang til at opnå det pågældende mærke. Der kan således ikke stilles krav om mærker, der eksempelvis kun kan tildeles medlemmer af bestemte brancheorganisationer eller, som alene kan opnås af en bestemt procentdel af de leverandører, der opfylder mærkekravene.

Til nr. 3

Det påkrævede mærke skal være udviklet på grundlag af en åben og gennemsigtig procedure. For at en procedure er åben og gennemsigtig, skal alle relevante interessenter kunne deltage. Interessenter kan være offentlige eller private organer, virksomheder, arbejdsmarkedets parter eller ikkestatslig organisationer (organisationer, der ikke er offentlig, og som ikke er en traditionel virksomhed).

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at alle interessenter har mulighed for at tilkendegive deres opfattelse af et mærke, hvilket reducerer risikoen for, at visse mærker alene varetager nationale interesser eller interesser for specifikke dele af markedet.

Til nr. 4

Denne bestemmelse medfører, at økonomiske aktører skal have mulighed for at gøre sig bekendt med oplysningerne om et mærke, herunder de underliggende mærkekrav. De økonomiske aktører kan herefter identificere, hvilke krav der skal være opfyldt for at opnå et specifikt mærke. I denne forbindelse vil det også være muligt at konstatere, hvorvidt andre mærker svarer til det specifikke mærke, som ordregiveren har krævet i den forbindelse med den påtænkte anskaffelse. Beskrivelsen af mærket og de underliggende krav skal være offentligt tilgængelig, eksempelvis på internettet, eller ved at økonomiske aktører kan få tilsendt oplysningerne efter anmodning herom. Proceduren for at rekvirere beskrivelse af mærket og de underliggende kriterier må ikke være så vanskelig, at det kan sidestilles med den situation, hvor oplysningerne om mærket ikke er tilgængelig for alle økonomiske aktører.

Til nr. 5

Ved tredjemand forstås offentlige eller private organer, virksomheder eller anden form for ikkestatslig organisation, som en økonomisk aktør, der ansøger om mærket, ikke udøver en afgørende indflydelse på.

Specifikke nationale eller statslige institutioner eller organisationer kan være involveret i fastlæggelsen af de mærkekrav, som offentlige myndigheder eventuelt skal bruge i forbindelse med udbuddet, uden at disse institutioner eller organisationer mister deres status som tredjemand. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis der er fastsat krav om involvering i henhold til lovgivningen.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 43, stk. 1, 2. afsnit.

Såfremt ordregiveren ikke kræver, at en leverance opfylder alle kravene til et mærke, skal ordregiveren henvise til de relevante mærkekrav, som skal opfyldes. Dette kan være relevant, hvis et mærke indeholder mærkekrav, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1. Ordregiveren kan i denne situation henvise til specifikke mærkekrav i et bestemt mærke, der skal opfyldes. Derudover kan ordregiveren lave en negativ afgrænsning, hvorefter ordregiveren henviser til, hvilke mærkekrav i et mærke, der ikke skal opfyldes.

Det skal fremgå klart af henvisningen, hvilke mærkekrav i et mærke, der skal opfyldes eller ikke skal opfyldes. Dette kan ske ved en henvisning til de specifikke numre til mærkekravene. Hvis det ikke er muligt at lave en henvisning, der viser tydeligt, hvilke krav, der skal opfyldes, er ordregiveren forpligtet til at anføre mærkekravene i udbudsmaterialet.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 43, stk. 1, 3. afsnit.

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren, der har krævet, at tilbudsgiverne skal være i besiddelse af et bestemt mærke, acceptere alle de mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav. Ordregiveren skal alene acceptere andre mærker, der opfylder de i § 45, stk. 1, nr. 1-5 nævnte krav.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, hvilket tilsvarende mærke, som denne ønsker at indlevere. Som følge heraf kan ordregiveren ikke fastsætte specifikke formkrav for et tilsvarende

---

mærke. Det er tilbudsgiveren, der har bevisbyrden for, at et andet mærke svarer til det krævede mærke.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 43, stk. 1, 4. afsnit.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at økonomiske aktører ikke udelukkes fra at deltage i en udbudsprocedure, hvis de ikke har adgang til et bestemt mærke, eksempelvis hvis det ikke er muligt inden for den relevante tidsfrist.

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren, udover at acceptere tilsvarende mærker, jf. stk. 3, også acceptere anden passende dokumentation for opfyldelsen af mærkekravene, hvis tilbudsgiveren ikke har mulighed for at få det krævede mærke eller et tilsvarende mærke inden for den gældende frist. Årsagen til, at en tilbudsgiver ikke har mulighed for at få det krævede mærke eller et tilsvarende mærke inden for den gældende frist må ikke kunne tilskrives den pågældende tilbudsgiver. Det kan eksempelvis ikke tilskrives tilbudsgiveren, hvis tilbudsfristen er kortere, end den tid det tager at opnå et mærke.

Anden passende dokumentation kan eksempelvis være verificeret dokumentation eller erklæringer fra tredjepart eller dokumentation eller erklæring fra producenten.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, hvilken dokumentation, som denne ønsker at indlevere for at påvise, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse. Som følge heraf kan ordregiveren ikke fastsætte specifikke formkrav for den passende dokumentation. Det er tilbudsgiver, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse.

Anden dokumentation anses for at være passende, hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at mærkekravene indeholdt i det krævede mærke er opfyldt.

Ordregiveren kan altid vælge at acceptere anden passende dokumentation, men er alene forpligtet hertil, hvis tilbudsgiveren ikke havde adgang til at opnå et mærke eller tilsvarende mærke.

Testrapporter, certificering og anden dokumentation

Til § 46

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 44, stk. 1, 1. afsnit.

Ordregiveren kan kræve, at tilbudsgiveren fremlægger testrapporter eller certifikater udstedt af et specifikt overensstemmelsesvurderingsorgan, men skal dog jf. § 46, stk. 2 acceptere testrapporter eller certifikater udstedt af tilsvarende organer.

I henhold til denne bestemmelse kan tilbudsgivere få verificeret, at tilbudsgiverens løsning opfylder kravene til de tekniske specifikationer, kriterier for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse. Dette kan være relevant, hvor der er tale om teknisk komplekse anskaffelser, hvor ordregiveren ikke er i besiddelse af den fornødne ekspertise til at verificere, hvorvidt de tilbudte løsninger lever op til de i udbudsmaterialet anførte krav og kriterier.

Et overensstemmelsesvurderingsorgan er et organ, der udfører overensstemmelsesvurderingsaktiviteter, herunder kalibrering, afprøvning, certificering og inspektion, der er akkrediteret i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008 af 9. juli 2008 om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 339/93 (EUT L 218 af 13.8.2008, s. 30).

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 44, stk. 1, 2. afsnit.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at ordregiveren ikke afviser tilbud, hvor tilbudsgiveren fremlægger testrapporter eller certifikater, der indholdsmæssigt svarer til de krav, ordregiveren har stillet, men hvor det er et andet tilsvarende overensstemmelsesvurderingsorgan, der har foretaget vurderingen.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, hvilket overensstemmelsesvurderingsorgan, der skal udstede testrapporter eller certifikater, men tilbudsgiveren skal påvise, at overensstemmelsesvurderingsorganet svarer til det krævede overensstemmelsesvurderingsorgan.

Til § 47

Bestemmelsen gennemfører artikel 44, stk. 2.

Til stk. 1

I henhold til denne bestemmelse, skal ordregiveren acceptere anden passende dokumentation, når den pågældende tilbudsgiver ikke havde adgang til at få udstedt de omhandlede certifikater eller testrapporter, eller ikke havde mulighed for at få dem udstedt inden for den gældende frist, og såfremt den manglende adgang ikke kan tilskrives den pågældende økonomiske aktør.

Anden passende dokumentation kan eksempelvis være verificeret dokumentation fra tredje-part eller teknisk dokumentation fra producenten.

Ordregiveren kan altid vælge at acceptere anden passende dokumentation, men er alene forpligtet hertil, hvis tilbudsgiveren ikke havde adgang for at få udstedt det omhandlede certifikat eller testrapport.

Til stk. 2

Tilbudsgiver skal ved anden passende dokumentation godtgøre, at kravene i de tekniske specifikationer, tildelingskriterierne eller vilkårene for kontraktens udførelse er opfyldt.

Det er tilbudsgiveren, der vurderer, hvilken dokumentation, som denne ønsker at indlevere for at påvise, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse. Som følge heraf kan ordregiveren ikke fastsætte specifikke formkrav for den passende dokumentation. Det er tilbudsgiver, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse.

Anden dokumentation anses for at være passende, hvis en rimeligt oplyste og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at tilbuddet lever op til de tekniske specifikationer, kriterier for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse er opfyldt.

Opdeling af kontrakter i delkontrakter

Til § 48

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 46, stk. 1.

Ordregiveren vurderer, hvorvidt en kontrakt skal opdeles. I denne vurdering kan ordregiveren inddrage markedsmæssige og økonomiske hensyn.

Opdelingen af kontrakten kan eksempelvis ske som en kvantitativ opdeling, geografisk opdeling eller som en opdeling i forskellige kontraktgenstande. En opdeling af kontrakter medfører, at det bliver nemmere for små og mellemstore virksomheder at afgive tilbud, da de udbudte opgaver herved får en størrelse, som i højere grad passer til små og mellemstore virksomheders produktionsapparat. Ordregiveren skal i denne forbindelse overveje, hvorvidt en opdeling kan være med til at skabe et større konkurrencefelt, hvilket kan påvirke konkurrencen positivt. Der kan eksempelvis være forskellige delkontrakter i forbindelse med udførelsen af et samlet bygge- og anlægsarbejde. Endvidere kan der eksempelvis være en opdeling, hvor ordregiveren har behov for forskellige typer af varer eller ydelser. Eksempelvis kan der i forbindelse med et udbud af fødevarer være en delkontrakt angående frugt og grønt, mens en anden delkontrakt angår mejeriprodukter. Endvidere kan et udbud eksempelvis angå transport af borgere, hvor udbuddet opdeles i delkontrakter i nærmere geografisk afgrænsede delkontrakter.

Det er ordregiveren, der vurderer, hvorledes en kontrakt skal opdeles i forhold til størrelse og genstand. Hvorvidt den enkelte kontrakt er udbudspligtig vurderes i henhold til §§ 28-37, angående beregning af den anslåede kontraktværdi.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 46, stk. 1, 2. afsnit.

Denne bestemmelse fastlægger et "opdel eller forklar-princip". I forbindelse med alle udbudspligtige kontrakter, som ordregiveren vælger ikke at opdele, skal ordregiveren angive de vigtigste grunde til beslutningen om ikke at opdele kontrakten. En grund kan eksempelvis være varetagelsen af økonomiske- eller markedsmæssige hensyn. Dette kan ske ved, hvis der er økonomiske fordele, såsom stordriftsfordele, at opnå ved ikke at opdele kontrakten, eller hvis ordregiveren vurderer, at den markedsmæssige situation betyder, at der ikke vil være en konkurrence om delkontrakter, hvis en kontrakt opdeles. Ordregiveren har et vidt skøn i forhold til at vurdere, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at opdele en kontrakt eller ej. Ordregiverens vide skøn kan ikke tilsidesættes, med mindre ordregiveren har handlet i strid med de udbudsretlige principper i § 2.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 46, stk. 2, 1. afsnit, artikel 46, stk. 2, 2. afsnit, 2. pkt. samt artikel 46, stk. 3.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen oplyse, hvorvidt tilbudsgiver kan afgive tilbud angående én, flere eller alle delkontrakter. Dette kan ske, hvis ordregiveren angiver et maksimum af delkontrakter, som én tilbudsgiver kan blive tildelt. Såfremt ordregiveren fastsætter regler eller en fordelingsnøgle, hvorefter en tilbudsgiver ikke kan få tildelt alle delkontrakter, men har mulighed for at afgive tilbud på alle delkontrakter, er ordregiveren forpligtet til at anføre reglerne eller fordelingsnøglen i udbudsmaterialet. Reglerne eller fordelingsnøglen skal fastlægges, hvorledes delkontrakterne tildeles, når en tilbudsgiver i henhold til tildelingskriteriet og eventuelle under- og delkriterier står til at vinde flere delkontrakter end det maksimale antal, som en enkelt tilbudsgiver kan blive tildelt. Endvidere er det muligt for ordregi-

---

veren at kombinere flere eller alle delkontrakter, således der er en sammenhæng mellem visse eller alle delkontrakter. Eksempelvis kan det betinges, at såfremt den vindende tilbudsgiver vinder én specifik delkontrakt, skal denne også tildeles en anden specifik delkontrakt. Reglerne eller fordelingsnøglen skal oplyse eventuelle kombinationer og sammenhænge mellem delkontrakterne. I forbindelse med regler eller en fordelingsnøgle, kan ordregiveren give tilbudsgiverne mulighed for at give rabat. Herved kan tilbudsgiver fastsætte, at den tilbudte pris ydes med en rabat, såfremt tilbudsgiveren tildeles én eller flere delaftaler, eller såfremt tilbudsgiveren tildeles specifikke delaftaler. Det er alene rabatsatsen, som bliver aktualiseret i forbindelse med tildelingen, som ordregiveren kan indregne i forhold til den tilbudte pris, og dermed lægge vægt på i forbindelse med tildelingen.

Den fastsatte fordelingsnøgle skal være objektiv samt overholde principper om ligebehandling, proportionalitet og gennemsigtighed, som er fastsat i § 2.

Alternative tilbud

Til § 49

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 45, stk. 1.

Denne bestemmelse indebærer, at ordregiveren kan give tilladelse til eller kræve, at tilbudsgivere afgiver alternative tilbud. Alternative tilbud er ikke tilladt, uden at dette er anført.

Ved alternative tilbud forstås tilbud, der afviger fra udbudsmaterialet. Alternative tilbud skal dog overholde de mindstekrav, der gælder for de alternative tilbud jf. § 50, stk. 1, nr. 1. Afgivelser vedrørende andre dele af udbudsmaterialet end de i § 50, stk. 1, nr. 1 fastsatte mindstekrav, vil, med mindre andet er fastsat, ikke være tilbudsforbehold, men derimod et udtryk for et alternativt tilbud.

Enhver del af udbuddet kan være genstand for et alternativt tilbud, og som følge heraf vil det alternative tilbud eksempelvis indeholde fravigelser i forhold til udbudsmaterialets krav til eller beskrivelser af den udbudte kontrakts genstande eller de juridiske, økonomiske eller andre vilkår for levering, så længe at disse forhold ikke er mindstekrav i forhold til de alternative tilbud jf. § 50, stk. 1, nr. 1. Hvorvidt ordregiveren kan eller skal acceptere fravigelser for udbudsmaterialet afhænger i høj grad af beskrivelsen herom i udbudsmaterialet. Som følge heraf vil det være en konkret vurdering, hvorvidt en afvigelse er et udtryk for et alternativt tilbud eller et tilbudsforbehold. Såfremt ordregiveren har anført i udbudsbekendtgørelsen, at alternative tilbud accepteres, vil et tilbuds afvigelse fra udbudsmaterialet være et alternativt tilbud, med mindre der er tale om afvigelse fra mindstekrav til de alternative tilbud. Indeholder et tilbud afvigelse fra mindstekrav til de alternative tilbud, vil dette være et tilbudsforbehold. Såfremt ordregiveren i udbudsmaterialet har præciseret, hvilke konkrete dele af udbuddet, der kan være genstand for alternative tilbud, vil afvigelse i forhold til øvrige dele af udbuddet være et tilbudsforbehold. Har ordregiveren anført i udbudsbekendtgørelsen, at alternative tilbud accepteres, kan ordregiveren ikke afvise et alternativt tilbud med den begrundelse, at den indeholder afvigelse fra udbudsmaterialet, med mindre disse afvigelse kan karakteriseres som tilbudsforbehold i henhold til ovennævnte.

Ved at tillade eller kræve alternative tilbud kan ordregiveren lade tilbudsgivernes markeds-kendskab og innovation komme til udtryk i andre løsninger end dem, som ordregiveren selv kender til.

Det er muligt at tillade eller kræve afgivelse af alternative tilbud både, hvor tilbuddene udelukkende bedømmes på prisen og hvor tilbuddene bedømmes på det bedste forhold mellem pris og kvalitet.

Har ordregiveren stillet krav om afgivelse af alternative tilbud, vil ordregiveren være forpligtet til at afvise et konditionsmæssigt ordinært tilbud, såfremt den pågældende tilbudsgiver ikke samtidigt afgiver et alternativt tilbud. Det er ikke en betingelse for, at ordregiveren kan tage et alternativt tilbud i betragtning, at det ordinære tilbud er konditionsmæssigt, eller at der overhovedet afgives et ordinært tilbud. Ordregiveren kan dog bestemme i udbudsmaterialet, at et alternativt tilbud alene tages i betragtning, såfremt tilbudsgiveren afgiver et ordinært tilbud, og ordregiveren kan også kræve, at det ordinære tilbud er konditionsmæssigt.

Endvidere følger det af denne bestemmelses 2. punktum, at alternative tilbud skal have tilknytning til kontraktens genstand, hvilket har til formål at sikre, at der i tilstrækkelig grad er sammenlignelighed mellem de ordinære og alternative tilbud, således at tilbuddene kan indgå i evalueringen på lige vilkår.

I henhold til § 49, stk. 1, kan en kontrakt tildeles en tilbudsgiver, der enten har afleveret et ordinært tilbud og/eller et alternativt tilbud, hvis det vindende tilbud opfylder de i § 157 anførte betingelser.

Til § 50

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 45, stk. 2, 1. pkt.

I henhold til denne bestemmelse skal det angives, hvilke mindstekrav de alternative tilbud skal opfylde. Det skal således være fastlagt fra tidspunktet for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, hvilke mindstekrav et alternativt tilbud skal opfylde. Endvidere skal det angives, såfremt der er specifikke krav vedrørende afgivelsen af alternative tilbud. Eksempelvis, at alternative tilbud kun kan afgives, når der også er afgivet tilbud, der ikke er et alternativt tilbud.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 45, stk. 3.

Ordregiveren fastsætter mindstekrav for alternative tilbud jf. § 50, stk. 1. En ordregiver kan alene tage alternative tilbud i betragtning, hvis de alternative tilbud opfylder mindstekravene, der er fastlagt i henhold til § 50, stk. 1, nr. 1.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 45, stk. 2, 2. pkt..

Hvis ordregiveren accepterer alternative tilbud, skal kriterierne for tildeling gøre en sammenligning mellem de ordinære og alternative tilbud mulig, således tilbuddene kan indgå i evalueringen på lige vilkår, og det er muligt at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Til § 51

Bestemmelsen gennemfører artikel 45, stk. 3, 2. afsnit.

Hvis en ordregiver har fastsat mindstekrav i henhold til § 50, stk. 1, nr. 1 for alternative tilbud, der giver mulighed for tilbudsgiverne at tilbyde en levering af en tjenesteydelse, kan ordregiveren ikke afvise tilbudsgiveren med den begrundelse, at de ordinære tilbud angår levering af varer. Det samme gælder, hvis situationen er omvendt.

Når ordregiveren accepterer alternative tilbud, giver ordregiveren tilbudsgiverne mulighed for at komme med tilbud, der afviger fra det, der er fastsat i udbudsmaterialet. Dog ikke mind-

---

stekravene jf. § 50, stk. 1, nr. 1. Herved kan tilbudsgiveren tilbyde løsninger, som ordregiveren ikke har tænkt på. Bestemmelsen sikrer, at ordregiveren ikke kan kræve, at alternative tilbud angår levering af enten levering af vare eller tjenesteydelser, idet det er formålet med alternative tilbud, at ordregiveren bliver tilbudt noget, som ordregiveren ikke har forudset. Det kan hindre de mest effektive løsninger, hvis ordregiveren kan afvise alternative tilbud med den begrundelse, at løsningen skal være levering af eksempelvis en vare. Eksempelvis kan det være et økonomisk mere fordelagtigt tilbud, hvis en tilbudsgiver via et alternativt tilbud imødekommer ordregiverens behov ved levering af en tjenesteydelse i stedet for levering af en vare.

Sideordnet tilbud

Til § 52

Til stk. 1

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Formålet med bestemmelsen er at skabe klarhed om en praksis, der er opstået især på bygge- og anlægsområdet, som er benævnt sideordnede tilbud.

Det kan være uklart, hvad der er forskellen mellem muligheden for at anmode om alternative tilbud og muligheden for at anvende sideordnede tilbud.

Ved et alternativt tilbud forstås jf. § 11, nr. 3, at en tilbudsgiver – i almindelighed i tilknytning til et almindeligt tilbud – afgiver et tilbud, som på væsentlige punkter afviger fra det, der er fastsat i udbudsmaterialet. Det vil sige, at det ved alternative tilbud er tilbudsgiveren, der beslutter, hvori afvigelserne skal bestå. Ved sideordnede tilbud forstås, at ordregiveren i udbudsmaterialet har fastsat, at der kan eller skal afgives forskellige tilbud på udførelsen af den udbudte bygge- og anlægsopgave under udførelse af forskellige udførelsesmetoder, materialer eller lignende. Hermed er det ordregiveren, der beslutter, hvilke forskellige løsninger, tilbudsgiverne skal tilbyde.

Til stk. 2

Krav om afgivelse af tilbud med forskellige tekniske løsninger kan medføre en væsentlig økonomisk byrde for tilbudsgiverne i forbindelse med udarbejdelse af deres tilbud. Med henblik på at imødegå byrden kan ordregiveren i stedet anvende muligheden for at foretage indledende markedsundersøgelser i overensstemmelse med § 30 og dermed minimere behovet for sideordnede tilbud.

Med henblik på at nedsætte udbudsomkostningerne, og for at øge anvendelsen af indledende markedsundersøgelser, skal ordregiveren fastsætte antallet af sideordnede tilbud under hensyntagen til proportionalitetsprincippet, herunder ordregiverens behov samt tilbudsgivernes omkostninger forbundet med udarbejdelse af tilbud. Derudover kan ordregiveren alene kræve sideordnede tilbud i det omfang der er tale om væsentlige forskelle, der imødekommer ordregiverens saglige behov.

For at minimere tilbudsgivernes omkostninger forbundet med afgivelse af tilbud, kan ordregiveren uden begrundelse stille krav om 8 separate tilbud.

Hvis ordregiveren vil stille krav om mere end 8 sideordnede tilbud, skal ordregiveren begrunde, hvorfor der stilles krav om flere sideordnede tilbud. Ordregiveren skal have et sagligt behov, der i den konkrete situation medfører, at tilbudsgiverne skal afgive flere end 8 væsentligt forskellige sideordnede tilbud. Begrundelsen herfor skal anføres i udbudsmaterialet.

Iværksættelse af flere udbud af det samme projekt med forskellige krav om udførelsesmetoder, materialer eller lignende med det formål vilkårligt at vælge den løsning, som man bedst kan lide, vil være at betragte som omgåelse af reglerne i denne lov, hvis det samlede antal af separate tilbud, som tilbudsgiverne skal indlevere, medfører uforholdsmæssig store omkostninger for tilbudsgiverne.

Til stk. 3

Ved valget mellem de indkomne tilbud skal ordregiveren anvende den evalueringsmetode, som er offentliggjort i udbudsmaterialet. Ordregiveren skal således på forhånd oplyse, hvordan det økonomisk mest fordelagtige tilbud identificeres og dermed hvordan sammenligningen mellem de forskellige tilbud med forskellige udførelsesmetoder, materialer og lignende foretages. Det samme gælder valget mellem forskellige former for entrepris, der er kendetegnet ved forskellige vilkår for udførelsen, der ikke umiddelbart lader sig sammenligne. Dette kan eksempelvis ske ved, at man relativt vægter udførelsesmetoderne, materialerne eller lignende.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at ordregiveren ikke frit kan kombinere de forskellige løsninger med det resultat, at ordregiveren kan have et frit valg mellem tilbudsgivere. Ordregiverens fremgangsmåde til at finde det økonomisk mest fordelagtige tilbud skal være fastlagt på forhånd og fremgå af udbudsmaterialet.

Reserverede offentlige kontrakter til beskyttede værksteder m.v.

Til § 53

Til stk. 1.

Bestemmelsen gennemfører artikel 20 med visse udvidelser i forhold til anvendelsesområdet.

Bestemmelsen giver ordregiveren mulighed for at varetage sociale hensyn i forbindelse med udbud af offentlige kontrakter. Ordregiveren kan stille som betingelse for deltagelse i proceduren for tildeling af en offentlig kontrakt eller visse delkontrakter heraf, at tilbudsgiver har som sit vigtigste mål socialt og fagligt at integrere handicappede eller dårligt stillede personer. På samme måde kan ordregiveren reservere retten til at deltage i udbuddet til programmer for beskyttet beskæftigelse.

Det har i forhold til bestemmelsens *stk. 1*, ingen betydning, hvordan tilbudsgiverne er organiseret, og hvilke rammer de er underlagt, afgørende er alene, at de lever op til kriterierne fastsat i *stk. 1*. Der kan f.eks. være tale om private virksomheder, som f.eks. socialøkonomiske virksomheder, som defineret i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, eller beskyttede værksteder. Det er en forudsætning, at tilbudsgivers vigtigste mål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede personer. Målsætningen kan f.eks. fremgå af vedtæger eller andet.

Med handicappede forstås personer som, på baggrund af arten eller omfanget af deres handicap, ikke kan udøve erhvervmæssig beskæftigelse på normale vilkår.

Dårligt stillede personer kan være ledige og personer, der tilhører dårligt stillede mindretal eller grupper, der på anden vis er marginaliseret.

Ordregiveren skal ved anvendelsen af bestemmelsen iagttage de almindelige forvaltningsretlige principper, hvis de er bundet heraf.

Ordregiveren skal være opmærksom på, at det er en alment gældende betingelse i dansk ret, at forvaltningens virksomhed skal være legitimeret i lov eller anden relevant retskilde og være saglig. Er det således ordregiverens hensigt gennem den påtænkte anskaffelse at fremme integrationen af handicappede, ledige eller dårligt stillede personer, skal ordningen være legitimeret i lov eller anden relevant retskilde. Desuden skal det ønskede hensyn kunne rummes inden for kommunalfuldmagten, hvis der er tale om kommunale ordregivere.

Vedrørende offentligretlige organer kan disse være forpligtet i henhold til anden lovgivning.

Til stk. 2

Bestemmelsen angiver, at mindst 30 pct. af de beskæftigede hos den økonomiske aktør jf. stk. 1 skal være handicappede eller dårligt stillede personer. De 30 pct. skal beregnes ud fra antal beskæftigede eller ansatte hos tilbudsgiveren. Hvis virksomheden har 5 ansatte og 2 er omfattet af persongruppen i stk. 1, vil kravet i bestemmelsen være opfyldt, uanset om de to sidstnævnte eksempelvis er beskæftiget på deltid.

Kapitel 2: Udbudsprocedurer og projektkonkurrencer

Udbudsprocedurer

Valg af procedurer

Til § 54

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 26.

Med *stk. 1 nr. 1-7*, fastsættes det, hvilke udbudsprocedurer ordregiveren skal anvende i forbindelse med tildeling af offentlige kontrakter. Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren altid kan anvende udbudsprocedurerne offentligt og begrænset udbud. Udbudsprocedurerne udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog kan anvendes, i de i § 60 og i § 66 nævnte tilfælde. Ordregiveren skal i valget af udbudsprocedure og tilrettelæggelse af processen tage hensyn til de forventede transaktionsomkostninger, der er forbundet med den påtænkte procedure.

Offentligt udbud

Til § 55

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 1*, at ved offentlige udbud kan enhver økonomisk aktør afgive tilbud som svar på en udbudsbekendtgørelse. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre alle relevante oplysninger jf. bilag V, del C til lovens bilag 1. Ordregiveren skal beskrive den ønskede anskaffelse tilstrækkeligt præcist, således at de økonomiske aktører på baggrund af disse oplysninger kan identificere anskaffelsens karakter og omfang og dermed beslutte, hvorvidt de vil afgive tilbud.

Til § 56

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 1*, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af tilbud. Bestemmelsen indebærer, at ved fastsættelse af frist skal tages hensyn til kontraktens kompleksitet. Ordregiveren skal tage hensyn til den tid, der er passende for udarbejdelse af tilbud, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27, 2. afsnit.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at minimumsfristen er 35 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27, stk. 2.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 3*, at når ordregiveren har offentliggjort en forhåndsmeddelelse, kan fristen reduceres til 15 dage. Det er dog en betingelse, at forhåndsmeddelelsen blev sendt til offentliggørelse mindst 35 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27, stk. 4.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 4*, at ordregiveren kan reducere fristen, jf. *stk. 2*, med fem dage, hvis ordregiveren accepterer, at tilbud kan indgives elektronisk. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 27, stk. 3.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan forkorte visse frister, hvis ordregiveren kan godtgøre, at et akut behov gør det umuligt at overholde de frister, der er fastsat i *stk. 2 og 4*. Anvendelsen afhænger af to overordnede konkrete vurderinger fra ordregiverens side. Ordregiveren skal vurdere, om der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen. Et akut behov behøver ikke være afledt af tvingende grunde som følge af begivenheder, der ikke kunne forudses af eller tilskrives ordregiveren. Ordregiveren skal i tilfælde af et akut behov behørigt begrunde fastsættelsen af fristen.

Ordregiveren kan ikke, blot fordi det kan lægges til grund, at der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen, nødvendigvis forkorte tilbudsfristen ned til 15 dage. Denne vurdering må afhænge af, hvad ordregiverens konkrete behov tilsiger. Da der er tale om en undtagelsesbestemmelse, er det ordregiveren, der har bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende bestemmelsen er opfyldt.

*Begrænset udbud**Til § 57*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 1, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 1*, at ved begrænset udbud kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre alle relevante oplysninger jf. bilag V, del C til lovens bilag 1. Ordregiveren skal beskrive den ønskede anskaffelse tilstrækkeligt præcist, således at de økonomiske aktører på baggrund af disse oplysninger kan identificere anskaffelsens karakter og omfang og dermed beslutte, hvorvidt de vil ansøge om at deltage i proceduren.

Til § 58

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47.

Det fastsættes i bestemmelsens stk. 1, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger. Bestemmelsen indebærer, at ved fastsættelse af frist skal tages hensyn til kontraktens kompleksitet. Ordregiveren skal tage hensyn til den tid, der er passende for udarbejdelse af ansøgning, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 1, 2. afsnit.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsens stk. 3, at ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 130.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 2, 2. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 4*, at mindst fem ansøgere skal udvælges. Hvis antallet er lavere end fem, kan ordregiveren udvælge den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive tilbud.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive det maksimale antal ansøgere, der forventes udvalgt, jf. § 126 og bilag V, del C til lovens bilag 1. Ved valg af antal ansøgere skal ordregiveren udvælge det antal, der sikrer konkurrence om kontrakten.

Til stk. 5

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 5*, at de ansøgere som ordregiveren har udvalgt samtidig og skriftligt skal opfordres til at afgive tilbud. Det er alene de ansøgere, der af ordregiveren modtager opfordring dertil, som kan afgive tilbud. Ordregiveren kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, jf. § 143. Bestemmelse skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 2, som fastsætter, at ordregiveren overfor forbigåede ansøgere skal begrunde, hvorfor ansøgerens anmodning om deltagelse er afvist samt navnene på de udvalgte.

Til stk. 6

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan forkorte fristen i stk. 2, hvis ordregiveren kan godtgøre, at et akut behov gør det umuligt at overholde fristen.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan forkorte fristen, hvis ordregiveren kan godtgøre, at et akut behov gør det umuligt at overholde fristen i stk. 2. Anvendelsen afhænger af to overordnede konkrete vurderinger fra ordregiverens side. Ordregiveren skal vurdere, om der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen. Et akut behov behøver ikke være afledt af tvingende grunde som følge af begivenheder, der ikke kunne forudses af eller tilskrives ordregiveren. Ordregiveren skal i tilfælde af et akut behov behørigt begrunde fastsættelsen af fristen.

Ordregiveren kan ikke, blot fordi det kan lægges til grund, at der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen, nødvendigvis forkorte ansøgningsfristen ned til 15 dage. Denne vurdering må afhænge af, hvad ordregiverens konkrete behov tilsiger. Da der er tale om en undtagelsesbestemmelse, er det ordregiveren, der har bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende bestemmelsen er opfyldt.

Til § 59

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af tilbud. Bestemmelsen indebærer, at ved fastsættelse af frist skal ordregiveren tage hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid, der er passende til udarbejdelsen af tilbud, selv om dette kan betyde, at der fastsættes en frist, der er længere, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 2, 2. afsnit.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfordringen til at afgive tilbud er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 3.

Det fastsættes i bestemmelsen, at når ordregiveren har offentliggjort en forhåndsmeddelelse, kan minimumstilbudsfristen reduceres til 10 dage. Det er en betingelse, at forhåndsmeddelelsen blev sendt til offentliggørelse mindst 35 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 5.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 4*, at ordregiveren kan reducere fristen, jf. *stk. 2* med fem dage, hvis ordregiveren accepterer, at tilbud kan indgives elektronisk. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører i vidt omfang udbudsdirektivets artikel 28, stk. 4.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 5*, at ikkestatslige ordregivere i særlige tilfælde kan fastsætte, at fristen for modtagelse af tilbud er mindre end 30 dage dog mindst 10 dage. Ved dage forstås kalenderdage. Særlige tilfælde kan f.eks. være, hvis der er tale om et ukompliceret udbud, der ikke vil kræve, at tilbudsgiverne skal afsætte længere tid end de ti dage til at udarbejde tilbudet eller, hvis der er i forbindelse med annullation af et udbud, hvis det forventes, at det er de samme ansøgere, der bliver udvalgt.

Til stk. 6

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 28, stk. 6.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan forkorte fristen i *stk. 2*, hvis ordregiveren kan godtgøre, at et akut behov gør det umuligt at overholde fristen.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan forkorte fristen, hvis ordregiveren kan godtgøre, at et akut behov gør det umuligt at overholde de frister, der er fastsat i stk. 2.

Anvendelsen afhænger af to overordnede konkrete vurderinger fra ordregiverens side. Ordregiveren skal vurdere, om der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen. Et akut behov behøver ikke være afledt af tvingende grunde som følge af begivenheder, der ikke kunne forudses af eller tilskrives ordregiveren. Ordregiveren skal i tilfælde af et akut behov behørigt begrunde fastsættelsen af fristen.

Ordregiveren kan ikke, blot fordi det kan lægges til grund, at der foreligger et akut behov, der gør det nødvendigt at forkorte fristen, nødvendigvis forkorte tilbudsfristen ned til 10 dage. Denne vurdering må afhænge af, hvad ordregiverens konkrete behov tilsiger. Da der er tale om en undtagelsesbestemmelse, er det ordregiveren, der har bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende bestemmelsen er opfyldt.

Udbud med forhandling

Til § 60

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 26, stk. 4. afsnit a.

Bestemmelsen indeholder en udtømmende opregning af de tilfælde, hvor ordregiveren har mulighed for at anvende udbudsproceduren udbud med forhandling. Proceduren kan anvendes, hvor ordregiveren ikke er i stand til at fastlægge de krav, der kan opfylde ordregiverens behov. Den øgede mulighed for forhandling skal stå i rimeligt forhold til den ønskede anskaffelse og de tilhørende udbudsomkostninger. Ordregiveren forudsættes ikke at have en viden om markedets allerede tilgængelige løsninger, der ligger ud over, hvad der med rimelighed kan forventes. Ordregiveren kan anvende lovens § 38 for at opnå markedskendskab.

Udbud med forhandling kan anvendes i de udbud, hvor ordregiveren ikke kan nå et tilfredsstillende resultat uden forhandling med tilbudsgiverne. Dvs., ordregiveren har udformet udbudsmaterialet med henblik på at modtage et indledende tilbud, der derefter forhandles om. Proceduren kan f.eks. anvendes, når der kræves en tilpasning af allerede tilgængelige løsninger, jf. § 11, nr. 2, designindsats eller i forbindelse med komplekse indkøb såsom avancerede produkter, intellektuelle tjenesteydelser, f.eks. visse former for konsulent-, arkitekt- eller ingeniørvirksomhed, eller IT-projekter. Bestemmelsen giver ordregiveren mulighed for, hvis angivet i udbudsbekendtgørelsen, at acceptere det indledende tilbud.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk.1, nr. 1, litra a*, at ordregiveren kan anvende udbud med forhandling, når ordregiverens behov ikke kan imødekommes uden tilpasning af allerede tilgængelige løsninger. Det kan f.eks. omfatte it-løsninger, der skal tilpasses ordregiverens tekniske platforme, konvertering af data, integration med øvrige it-systemer m.v. Det kan også omfatte avanceret teknisk udstyr og medicinsk udstyr, der skal tilpasses ordregiverens behov for uddannelse af personale samt driftsrelaterede logistiske ydelser. Ordregiveren kan anvende udbudsproceduren i de tilfælde, hvor ordregiveren f.eks. har behov for nogle nye funktioner til en allerede tilgængelig løsning eller f.eks. i de tilfælde, hvor ordregiveren ikke er i stand til at fastlægge de krav, der kan opfylde ordregiverens behov m.v. Omvendt kan ordregiveren ikke anvende proceduren, hvis ordregiveren i udbudsmaterialet præcist har defineret den påtænkte anskaffelse. Det kan f.eks. være, hvis ordregiveren udbyder et færdigt projekteret byggeri, dvs. et projekt, hvor der ikke er mulighed for tilpasninger af nogen art.

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 1, nr. 1, litra b*, at ordregiveren kan anvende udbud med forhandling, når ydelserne omfatter design eller innovative løsninger. Afgørende for at kunne anvende proceduren er, at det er tilbudsgiver, der kommer med løsningsforslag, og at det ikke er ordregiveren, der på forhånd har præsenteret et færdigt løsningsforslag. Designløsninger kan f.eks. vedrøre æstetik eller teknisk design. Dermed kan både produktets æstetiske og

---

funktionelle egenskaber herunder brugervenlighed, materialevalg, levetid m.v. inddrages. Innovative løsninger kan f.eks. være indførelsen af en ny eller betydeligt forbedret vare, tjenesteydelse eller proces, herunder, men ikke begrænset til produktions-, bygge- eller anlægsaktiviteter.

Anvendelsen af udbud med forhandling i de situationer, hvor der er behov for design eller innovative løsninger, er ikke begrænset til, at hele ydelsen skal bestå af design eller innovative løsninger. Det er således nok, at et væsentligt element er omfattet af design eller en innovativ løsning.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 1, nr. 1, litra c*, at ordregiveren kan anvende udbud med forhandling, hvis kontrakten på grund af særlige omstændigheder ikke kan tildeles uden forudgående forhandling. De særlige omstændigheder knytter sig til kontraktens art, kompleksitet eller de retlige og finansielle forhold eller risici i forbindelse hermed.

Det fastslås i bestemmelsens *stk. 1, nr. 1, litra d*, at ordregiveren kan anvende udbud med forhandling, hvis de tekniske specifikationer ikke kan fastlægges tilstrækkeligt præcist med henvisning til en standard, europæisk teknisk vurdering, fælles teknisk specifikation eller teknisk reference jf. Bilag VII, pkt. 2-5 til lovens bilag 1, der indeholder en definition af de begreber, som bestemmelsen benytter sig af.

Til stk. 1, nr. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 26, stk. 4, afsnit b.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan anvende udbudsproceduren udbud med forhandling, hvis ordregiveren i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud kun har modtaget ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable tilbud, jf. stk. 4. Det er en betingelse, at samtlige tilbud i den forudgående udbudsproces var ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2*, indeholder en ikke udtømmende liste over ikkeforskriftsmæssige tilbud. Ikkeforskriftsmæssige tilbud omfatter blandt andet tilbud, der ikke lever op til kravene i udbudsmaterialet, ved f.eks. at indeholde et forbehold om væsentlige elementer i udbuddet. Ordregiveren kan i dette tilfælde anvende proceduren udbud med forhandling, med henblik på, at tilbudsgiver ender med at frafalde forbeholdet. Der kan dog ikke forhandles med tilbudsgivere, der skal udelukkes iht. §§ 133-135

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3*, indeholder en ikke udtømmende liste over uacceptable tilbud. F.eks. kan tilbud, som er afgivet af tilbudsgivere, som ikke lever op til egnethedskravene, jf. § 138 eller hvor prisen ligger over det fastsatte budget være eksempler på uacceptable tilbud. Budgettet skal være fastsat inden udbudsproceduren indledes, og kan eventuelt fremgå af udbudsmaterialet. Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at et budget er fastsat klart, præcist og før offentliggørelsen af en udbudsbekendtgørelse.

Ordregiveren kan i disse tilfælde anvende proceduren udbud med forhandling, da anvendelse af proceduren kan bidrage til at nå ordregiverens ønskede mål. Der kan dog ikke forhandles med tilbudsgivere, der skal udelukkes iht. §§ 133-135.

Til stk. 4

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren ikke er forpligtet til at offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, hvis udbuddet med forhandling omfatter alle tilbudsgivere og kun de tilbudsgiv-

---

vere, der under det offentlige eller begrænset udbud opfyldte kriterierne for kvalitativ udvælgelse jf. §§133-136, §§ 138-143 og §§ 155-156, og afgav tilbud, der var i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav. Formelle krav kan f.eks. være manglende underskrift, forkert fremsendt antal eksemplarer, manglende sidetal, stempeling eller lignende. Ordregiveren er berettiget til at se bort fra fejlen, hvis ordregiveren ikke allerede i udbudsbetingelserne har udelukket denne mulighed. Ordregiveren kan ikke inddrage tilbudsgivere, som er omfattet af en af de obligatoriske udelukkelsesgrunde.

Til § 61

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 1*, at ved udbud med forhandling kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre alle relevante oplysninger jf. bilag V, del C til lovens bilag 1. Ordregiveren skal beskrive den ønskede anskaffelse tilstrækkeligt præcist, således at de økonomiske aktører på baggrund af disse oplysninger kan identificere anskaffelsens karakter og omfang og dermed beslutte, hvorvidt de vil ansøge om at deltage i proceduren.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 2*, at udbudsbekendtgørelsen eller det øvrige udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om *stk. 1, nr. 1-3*. *Stk. 1, nr. 1* fastsætter, at hvis ordregiveren vil forbeholde sig ret til at tildele kontrakten på baggrund af det indledende tilbud, skal det fremgå af udbudsbekendtgørelsen. Det følger af *stk. 1, nr. 2*, at ordregiveren skal beskrive, hvorledes forhandlingsforløbet forventes at skulle forløbe. Der er tale om en beskrivelse af forhandlingsforløbet, som ordregiveren undervejs i proceduren har mulighed for at ændre. Beskrivelsen af forhandlingsforløbet kan bidrage til, at ansøgere og tilbudsgivere kan planlægge og strukturere tiden bedst muligt. Ved fastsættelse af frister skal ordregiveren fastsætte en passende tid til at udarbejde tilbud jf. § 92.

Det fastsættes endvidere i bestemmelsen, at hvis ordregiveren har valgt at opdele udbuddet i flere faser med henblik på at begrænse antallet af tilbud, der skal forhandles, skal det fremgå af udbudsmaterialet. Ordregiveren skal sikre, at der er et antal tilbudsgivere tilbage, der sikrer konkurrence om kontrakten.

Det følger af *stk. 1, nr. 3*, at ordregiveren kan vælge at yde et vederlag til deltagerne i forhandlingerne. Vederlaget kan f.eks. være en fast pris eller løbende betalinger. Henset til at udbudsproceduren kan være meget omkostningstung for tilbudsgiverne at deltage i, kan det være hensigtsmæssigt at afsætte et beløb til deltagerne i proceduren. Et vederlag til deltagerne i proceduren kan således bidrage til, at det bliver mere attraktivt at deltage i processen.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 3*, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal fastsætte udbuddets genstand ved at give en beskrivelse af deres behov og de karakteristika, der kræves af de varer, bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der skal indkøbes. Endvidere fastsætter bestemmelsen at ordregiveren skal fastsætte tildelingskriteriet, samt hvilke dele af beskrivelsens elementer, der definerer de mindstekrav, der skal opfyldes i alle tilbud.

Til § 62

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse. Ved fastsættelse af fristen skal ordregiveren tage hensyn til kontraktens kompleksitet, og den tid der er passende til udarbejdelsen af ansøgninger, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 29, 4. afsnit

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 130.

Til § 63

Det fastsættes i bestemmelsen, at mindst 3 ansøgere skal udvælges. Hvis antallet er lavere end 3, kan ordregiveren udvælge den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive tilbud. Hvis ordregiveren vælger at udvælge flere end 5 ansøgere, skal ordregiveren sagligt kunne begrunde antal deltagere. Ordregiveren skal begrunde valget i udbudsmaterialet.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive det maksimale antal ansøgere, der forventes udvalgt, jf. § 126. Ved valg af antal ansøgere skal ordregiveren sikre konkurrence om kontrakten ved at udvælge et tilstrækkeligt antal ansøgere. Ordregiveren skal tage hensyn til de transaktionsomkostninger, der er forbundet med at ansøge og afgive tilbud.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 2*, at de ansøgere, som ordregiveren har udvalgt samtidig og skriftligt, skal opfordres til at afgive et indledende tilbud. Det er alene de økonomiske aktører, der af ordregiveren modtager opfordring dertil, som kan afgive indledende tilbud. Ordregiveren kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, jf. § 143. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, *stk. 2*, som fastsætter, at ordregiveren overfor forbigåede ansøgere skal begrunde, hvorfor ansøgerens anmodning om deltagelse er afvist, samt navnene på de udvalgte.

Til § 64

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af indledende tilbud. Bestemmelsen indebærer, at ved fastsættelse af fristen skal ordregiveren tage hensyn til kontraktens kompleksitet, og den tid, der er passende til udarbejdelsen af tilbud, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfordringen til at afgive tilbud er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til § 65

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal forhandle med tilbudsgiverne om de indledende tilbud og alle efterfølgende tilbud medmindre ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen, jf. § 61, *stk. 1*, nr. 1, har forbeholdt sig ret til at tildele kontrakten på baggrund af det indledende tilbud og benytter sig af denne ret. Bestemmelsen hindrer dog ikke, at der foretages almindelige afklaringer og præciseringer af det indledende tilbud.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 2*, at de fastsatte mindstekrav, tildelingskriteriet og evt. underkriterier samt de endelige tilbud ikke kan indgå i forhandlingerne. Bestemmelsen er indført for at sikre ligebehandling af alle økonomiske aktører og indebærere, at ordregiveren på forhånd skal angive de minimumskrav, der karakteriserer udbuddets art, og at disse ikke må ændres under forhandlingerne. Det samme gælder kriterier for tildeling og deres vægtning, der skal forblive stabile under hele proceduren og ikke må ændres. Bestemmelsen præciserer hermed, at ændringer i mindstekrav eller kriterier for tildeling udgør ændringer af grundlæggende elementer i forbindelse med udbud efter forhandling i henhold til § 60, jf. § 11, nr. 37.

Ordregiveren kan indlede forhandlinger med tilbudsgivere, der har afgivet tilbud med forbehold overfor mindstekrav medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet. Forhandlingerne må dog ikke medføre ændringer i mindstekravet, og tilbudsgiveren skal, i det endelige tilbud, have frafaldet ethvert forbehold overfor mindstekrav.

Ordregiveren skal forhandle med tilbudsgiverne om de indledende tilbud. Forhandlingerne sigter mod at tilpasse tilbuddene til ordregiverens krav og behov. Derved får ordregiveren mulighed for at indkøbe bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser, der er fuldstændigt tilpasset deres særlige behov. Forhandlingerne kan vedrøre alle de indkøbte bygge- og anlægsarbejders, varers og tjenesteydelsers karakteristika, herunder blandt andet kvalitet, mængde, handelsklausuler samt sociale, miljømæssige og innovative aspekter, for så vidt de ikke udgør mindstekrav.

Ordregiveren skal føre individuelle forhandlinger med alle tilbudsgivere. Forhandlingerne skal tage afsæt i de enkelte tilbud. På forhandlingsmøderne drøftes, hvordan udbudsmaterialet og tilbud kan tilpasses for at opnå et bedre tilbud fra den enkelte tilbudsgiver. Forhandlingen skal ledsages af tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger, jf. § 5. Desuden skal ordregiveren overholde principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, jf. § 2.

Ordregiveren har mulighed for at tilpasse udbudsmaterialet på baggrund af forhandlingerne med den enkelte deltager. Det er op til ordregiveren at beslutte, hvilke dele af udbudsmaterialet, der eventuelt skal tilpasses. Ordregiveren anmoder herefter tilbudsgiverne om at afgive nyt tilbud på grundlag af det tilrettede udbudsmateriale. Ændringerne kendes først, når ordregiveren har gennemført forhandlinger med alle tilbudsgivere, og tilkendegivet hvilke ændringer der foretages. Ordregiveren skal samtidig underrette tilbudsgiverne skriftligt om alle foretagne ændringer i udbudsmaterialet. Ordregiveren skal give tilbudsgiverne passende tid til at indarbejde ændringer og indgive ændrede tilbud.

Ordregiveren er berettiget til at udforme udbudsmaterialet på den måde, der bedst tilgodeser ordregiverens egne behov. Dette gælder også, selvom visse tilbudsgivere vil have lettere ved at opfylde ordregiverens behov end andre tilbudsgivere. Foretager ordregiveren ændringer i udbudsmaterialet, som tilgodeser visse tilbudsgivere, skal ordregiveren kunne redegøre for, at ændringen skyldes saglige krav og ikke, at ordregiveren favoriserer visse tilbudsgivere på bekostning af andre. Sådanne saglige krav kan eksempelvis være, at ordregiveren ved at ændre sine krav kan opnå en væsentlig lavere pris, selv om ikke alle tilbudsgiverne kan levere til en lavere pris, fordi kravene bliver ændret.

Under forhandlingerne har ordregiveren mulighed for at oplyse, at et tilbud i visse sammenhænge er dårligere stillede i konkurrencen i forhold til de andre tilbud. Det er derimod ikke tilladt at oplyse, hvad de andre tilbudsgivere konkret har tilbudt. Tilbage melding til tilbudsgivere kan gives på et forhandlingsmøde eller i en skriftlig tilbage melding.

Der er adgang til at forhandle om priselementer, så længe ordregiveren overholder ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, jf. § 2.

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3* indebærer, at ordregiveren skal sikre, gennemsigtighed i proceduren. Ordregiveren skal dokumentere alle faser i processen samt sikre at alle tilbud under hele proceduren indgives skriftligt. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 4, nr. 2, hvorefter at ordregiveren til tilbudsgivere, som har afgivet et acceptabelt tilbud, skal redegøre for forløbet af forhandlingerne.

Endvidere skal bestemmelsen også ses i sammenhæng med § 172, stk. 4, som fastsætter, at ordregiveren skal dokumentere afviklingen af udbuddet og opbevare tilstrækkelig dokumentation til at begrunde beslutninger, der træffes på alle stadier af udbudsproceduren.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 29, stk. 7. afsnit.

Bestemmelsen i *stk. 4*, indebærer, at alle tilbudsgivere skal orienteres herom, hvis der som følge af forhandlingerne foretages ændringer i udbudsmaterialet. Ordregiveren må ikke foretage ændringer af grundlæggende elementer. En ændring af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet er en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere.

Til stk. 5

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 5*, at ordregiver ved fastsættelse af fristen for afgivelse af endelige tilbud skal tage hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid, der er nødvendig til udarbejdelsen af tilbud, jf. § 92. Ved modtagelse af endelige tilbud kan der ikke ændres ved mindstekrav eller foretages andre væsentlige ændringer, jf. *stk. 2* i det udbudsgrundlag, der er afgivet tilbud på baggrund af, herunder fastsatte mindstekrav, tildelingskriteriet og evt. underkriterier. Der må alene foretages almindelige afklaringer og præciseringer.

Ordregiveren skal i henhold til § 144, stk. 2 fastsætte antallet af deltagere i den sidste fase med henblik på at sikre konkurrencen. Som følge heraf kan ordregiveren ikke foretage en reduktion af ansøgere med henblik på, at alene én tilbudsgiver afgiver et endeligt tilbud. Hvis ordregiver har fastsat antallet af ansøgere med henblik på at sikre konkurrence, men alene én tilbudsgiver afgiver bud, er ordregiver dog ikke afskåret fra at tildele kontrakten til denne.

Til stk. 6

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 6*, at ordregiveren skal tildele kontrakten på grundlag af et af de i § 160 anførte tildelingskriterier.

*Konkurrencepræget dialog**Til § 66*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 26, stk. 4, afsnit a.

Bestemmelsen indeholder en udtømmende opregning af de tilfælde, hvor ordregiveren kan anvende udbudsproceduren konkurrencepræget dialog. Proceduren kan anvendes, hvor ordregiveren ikke er i stand til at fastlægge de krav og behov, der kan opfylde ordregiverens behov. Den øgede mulighed for dialog skal stå i rimeligt forhold til den ønskede anskaffelse og de tilhørende udbudsomkostninger. Ordregiveren forudsættes ikke at have en viden om markedets allerede tilgængelige løsninger, der ligger ud over, hvad der med rimelighed kan forventes. Ordregiveren kan anvende lovens § 38 for at opnå markedskendskab.

Udbudsproceduren konkurrencepræget dialog kan anvendes i de situationer, hvor ordregiveren har behov for dialog med tilbudsgiverne. Formålet med dialogen er at indkredse og fastslå, hvorledes ordregiverens krav og behov bedst kan opfyldes. Proceduren kan anvendes, hvor ordregiveren ikke kan fastlægge de vilkår, der kan opfylde deres behov eller vurdere, hvad markedet kan tilbyde inden for tekniske, finansielle eller juridiske løsninger. Proceduren kan f.eks. anvendes når der kræves en tilpasning af allerede tilgængelige løsninger, jf. definitionen i § 11, nr. 2, designindsats eller i forbindelse med komplekse indkøb såsom avancerede produkter, intellektuelle tjenesteydelser, f.eks. visse former for konsulent-, arkitekt- eller ingeniørvirksomhed, eller IT-projekter.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1, litra a*, at ordregiveren kan anvende konkurrencepræget dialog, når ordregiverens behov ikke kan imødekommes uden tilpasning af allerede tilgængelige løsninger. Det kan f.eks. omfatte it-løsninger, der skal tilpasses ordregiverens tekniske platforme, konvertering af data, integration med øvrige it-systemer m.v. Det kan også omfatte avanceret teknisk udstyr og medicinsk udstyr, der skal tilpasses ordregiverens behov for uddannelse af personale samt driftsrelaterede logistiske ydelser. Ordregiveren kan anvende udbudsproceduren i de tilfælde, hvor ordregiveren f.eks. har behov for nogle nye funktioner til en allerede tilgængelig løsning eller f.eks. i de tilfælde, hvor ordregiveren ikke er i stand til at fastlægge de krav, der kan opfylde ordregiverens behov m.v. Omvendt kan ordregiveren ikke anvende procedurerne, hvis ordregiveren i udbudsmaterialet præcist har defineret den påtænkte anskaffelse. Det kan f.eks. være, hvis ordregiveren udbyder et færdigt projekteret byggeri, dvs. et projekt, hvor der ikke er mulighed for tilpasninger af nogen art.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1, litra b*, at ordregiveren kan anvende konkurrencepræget dialog, når ydelserne omfatter design eller innovative løsninger. Afgørende for at kunne anvende proceduren er, at det er tilbudsgiver, der kommer med løsningsforslag, og at det ikke er ordregiveren, der på forhånd har præsenteret et færdigt løsningsforslag. Designløsninger kan f.eks. vedrøre æstetik eller teknisk design. Dermed kan både produktets æstetiske og funktionelle egenskaber herunder brugervenlighed, materialevalg, levetid m.v. inddrages. Innovative løsninger kan f.eks. være indførelsen af en ny eller betydeligt forbedret vare, tjenesteydelse eller proces, herunder men ikke begrænset til produktions-, bygge- eller anlægsaktiviteter.

Anvendelsen af konkurrencepræget dialog i de situationer, hvor der er behov for design eller innovative løsninger er ikke begrænset til, at hele ydelsen skal bestå af design eller innovative løsninger. Det er således nok, at et væsentligt element er omfattet af design eller en innovativ løsning.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1, litra c*, at ordregiveren kan anvende konkurrencepræget dialog, hvis kontrakten på grund af særlige omstændigheder ikke kan tildeles uden forudgående dialog. De særlige omstændigheder knytter sig til kontraktens art, kompleksitet eller de retlige og finansielle forhold eller risici i forbindelse hermed.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1, litra d*, at ordregiveren kan anvende konkurrencepræget dialog, hvis de tekniske specifikationer ikke kan fastlægges tilstrækkeligt præcist med henvisning til en standard, europæisk teknisk vurdering, fælles teknisk specifikation eller teknisk reference jf. punkt 2-5 i bilag VIII til lovens bilag 1, der indeholder en definition af de begreber, som bestemmelsen benytter sig af.

Til stk. 1, nr. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan anvende udbudsproceduren konkurrencepræget dialog, hvis ordregiveren i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud kun har modtaget ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable tilbud, jf. stk. 4. Det er en betingelse, at samtlige tilbud i den forudgående udbudsproces var ikkeforskriftsmæssige eller uacceptable.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2*, indeholder en ikke udtømmende liste over ikkeforskriftsmæssige tilbud. Ikkeforskriftsmæssige tilbud omfatter blandt andet tilbud, der ikke lever op til kravene i udbudsmaterialet, ved f.eks. at indeholde et forbehold om væsentlige elementer i udbuddet. Ordregiveren kan i dette tilfælde anvende proceduren udbud med forhandling, med henblik på, at tilbudsgiver ender med at frafalde forbeholdet. Der kan dog ikke forhandles med tilbudsgivere, der skal udelukkes iht. §§ 133-135

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3*, indeholder en ikke udtømmende liste over uacceptable tilbud. F.eks. kan tilbud, som er afgivet af tilbudsgivere, som ikke lever op til egnethedskravene, jf. 138, eller hvor prisen ligger over det på forhånd fastsatte budget være eksempler på uacceptable tilbud. Budgettet kan fremgå af udbudsmaterialet, men skal være fastsat inden udbudsproceduren indledes. Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at et budget er klart, præcist og fastsat før offentliggørelsen af en udbudsbekendtgørelse.

Ordregiveren kan i disse tilfælde anvende proceduren udbud med forhandling, da anvendelse af proceduren kan bidrage til at nå ordregiverens ønskede mål. Der kan dog ikke forhandles med tilbudsgivere, der skal udelukkes iht. § 133-135.

Til stk. 4

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren ikke er forpligtet til at offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, hvis udbudsproceduren konkurrencepræget dialog omfatter alle tilbudsgivere og kun de tilbudsgivere, der under det offentlige eller begrænsede udbud opfyldte kriterierne i §§ 133-134 og hvis relevant § 135 og afgav tilbud der var i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav. Formelle krav kan f.eks. være manglende underskrift, forkert fremsendt antal eksemplarer, manglende sidetal, stempeling eller lignende. Ordregiveren er berettiget til at se bort fra fejlen, hvis ordregiveren ikke allerede i udbudsbetingelserne har udelukket denne mulighed. Ordregiveren kan ikke inddrage tilbudsgivere som er omfattet af en af de obligatoriske udelukkelsesgrunde.

Til § 67

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 30.

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1*, at ved konkurrencepræget dialog kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre alle relevante oplysninger jf. bilag V, del C, til lovens bilag 1. Ordregiveren skal beskrive udbuddet, så de økonomiske aktører på baggrund af disse oplysninger kan identificere udbuddets karakter og omfang og dermed beslutte, hvorvidt de vil deltage i proceduren. Der er alene tale om en overordnet beskrivelse af udbuddet, da formålet med denne udbudsprocedure er at opnå det ønskede resultat igennem dialog.

Til stk. 2.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 2* at udbudsbekendtgørelsen eller det øvrige udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om *stk. 1*, nr. 1 og 2. Det følger af *stk. 1*, nr. 1, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal beskrive, hvorledes dialogen forventes at forløbe. Der er tale om en vejledende tidsplan for dialogforløbet, som ordregiveren undervejs i proceduren har mulighed for at ændre i. En vejledende tidsplan for dialogforløbet kan bidrage til at ansøgere og tilbudsgivere på et tidligt tidspunkt får kendskab til dialogforløbet. Ved fastsættelse af frister skal ordregiveren fastsætte passende frister, jf. § 92, således at tilbudsgiverne har tilstrækkelig tid til at forberede sig til dialogmøderne.

Det fastsættes endvidere i bestemmelsen, at hvis ordregiveren har valgt at anvende successive faser med henblik på at begrænse antallet af løsninger, skal det fremgå af udbudsmaterialet. Ordregiveren skal sikre, at der ved afgivelse af endeligt tilbud er et antal tilbudsgivere tilbage der sikrer konkurrence om kontrakten.

Det følger af *stk. 1, nr. 2*, at ordregiveren kan vælge at tildele et vederlag til deltagerne i dialogen. Vederlaget kan f.eks. være en fast pris eller løbende betalinger. Henset til at udbudsproceduren kan være meget omkostningstung for tilbudsgiverne at deltage i, kan det være hensigtsmæssigt at afsætte et beløb til deltagerne. Et vederlag til deltagerne i processen kan således bidrage til, at det bliver mere attraktivt at deltage i processen.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at ordregiveren i udbudsmaterialet beskriver ordregiverens behov og krav. Endvidere fastsætter bestemmelsen, at ordregiveren skal fastsætte tildelingskriteriet og underkriterier. Hvis ordregiveren anvender mindstekrav, skal det fremgå hvilke dele af ordregiverens behov og krav, der definerer de mindstekrav, der skal opfyldes i alle tilbud.

Til stk. 4

Det fastsættes i bestemmelsens *stk. 2*, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger. Bestemmelsen indebærer, at ved fastsættelse af fristen skal ordregiveren tage hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid, der er passende til udarbejdelsen af ansøgning, jf. § 92.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 30, *stk. 1, 2.* afsnit.

Bestemmelsen i *stk. 3* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 6

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 130.

Til § 68

Det fastsættes i bestemmelsen, at mindst tre ansøgere skal udvælges. Hvis antallet er lavere end tre, kan ordregiveren udvælge den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive tilbud. Hvis ordregiveren vælger at udvælge flere end fem ansøgere, skal ordregiveren sagligt kunne begrunde antal deltagerne. Ordregiveren skal begrunde valget i udbudsmaterialet.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive det maksimale antal ansøgere, der forventes udvalgt, jf. § 126. Ved valg af antal ansøgere skal ordregiveren sikre konkurrence om kontrakten ved at udvælge et tilstrækkeligt antal ansøgere. Ordregiveren skal tage hensyn til de transaktionsomkostninger, der er forbundet med at deltage i dialogen og afgive tilbud.

Til stk. 2

I *stk. 2*, fastsættes, at de ansøgere som ordregiveren har udvalgt samtidigt og skriftligt skal opfordres til at deltage i dialogen. Det er alene de økonomiske aktører, der af ordregiveren

---

modtager opfordring dertil, som kan deltage i dialogen. Ordregiveren kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i dialogen, jf. § 143. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 2, som fastsætter, at ordregiveren overfor forbigåede ansøgere skal begrunde, hvor ansøgerens anmodning om deltagelse er afvist samt navnene på de udvalgte.

Til § 69

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal afholde dialog med alle de ansøgere, som har modtaget opfordring til at deltage i dialogen. Dialogen kan vedrøre alle aspekter vedrørende kontraktens genstand, herunder men ikke udelukket til tekniske forhold, priser, omkostninger, fordeling af risiko, begrænsning af ansvar, garantier og øvrige økonomiske forhold. Formålet med dialogen er at indkredse og fastslå, hvordan ordregiverens behov bedst kan opfyldes.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 2*, at dialogen kan vedrøre alle aspekter af udbuddet. Dialogen må ikke vedrøre fastsatte mindstekrav, tildelingskriterier og underkriterier.

Ordregiveren fastsætter, hvordan dialogfasen skal forløbe, herunder hvilke aspekter, der skal drøftes i hvilke faser af dialogen, og hvordan deltagerne forventes at deltage i dialogen. Dialogforløbet skal ledsages af tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger, jf. § 5. Desuden skal ordregiveren overholde principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, jf. § 2.

Ordregiveren er berettiget til at udforme krav og behov på den måde, der bedst tilgodeser ordregiverens egne behov. Dette gælder også, selvom visse tilbudsgivere vil have lettere ved at opfylde ordregiverens behov end andre tilbudsgivere. Tilkendegiver ordregiveren krav og behov, som tilgodeser visse tilbudsgivere, skal ordregiveren dog kunne redegøre for, at ændringen skyldes saglige krav hos ordregiveren og ikke, at ordregiveren favoriserer visse tilbudsgivere på bekostning af andre. Sådanne saglige krav kan eksempelvis være, at ordregiveren ved at ændre sine krav kan opnå en væsentlig lavere pris, selv om ikke alle tilbudsgiverne kan levere til en lavere pris, fordi kravene bliver ændret.

Ordregiveren må ikke foretage væsentlige ændringer, eller ændringer der ville have givet mulighed for at give andre ansøgere end de oprindeligt udvalgte adgang, eller ville have tiltrukket yderligere deltagere i udbudsproceduren. F.eks. hvis ændringerne bevirker, at kontraktens karakter er væsentlig forskellig fra den, der oprindeligt blev beskrevet i udbudsmaterialet.

Dialogforløbet gennemføres med henblik på at indkredse og fastslå, hvorledes ordregiverens krav og behov bedst kan opfyldes. Der kan afholdes dialog med tilbudsgivere, som har forbehold overfor grundlæggende elementer i udbudsmaterialet. I sidste ende skal tilbudsgiver dog frafalde forbeholdet, ellers skal ordregiveren forkaste tilbuddet. F.eks. kan tilbudsgiver have taget forbehold om et ellers krævet ansvar. Det er en forudsætning, at tilbudsgiver ender med at påtage sig det forlangte ansvar.

Under dialogforløbet har ordregiveren mulighed for at oplyse, at deltagere i visse sammenhænge er dårligere stillede i konkurrencen i forhold til de andre deltagere. Det er derimod ikke tilladt at oplyse, hvad de andre deltagere konkret har budt ind med. Tilbagemeldingen til deltagerne kan gives på et dialogmøde eller i en skriftlig tilbagemelding.

I dialogen er der adgang til at drøfte priselementer, så længe ordregiveren overholder ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, jf. § 2.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i stk. 3, at ordregiveren har mulighed for at fortsætte dialogen, indtil ordregiveren har indkredset den eller de løsninger, der kan opfylde ordregiverens behov.

Til stk. 4

Bestemmelsen i *stk. 4*, indebærer, at hvis der som følge af dialogforløbet foretages ændringer i udbudsmaterialet, skal alle deltagere orienteres herom. Ordregiveren må ikke foretage væsentlige ændringer. En ændring af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet er en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere. Ændringen kan have påvirket deltagelsen i udbudsproceduren, hvis den ville have givet andre ansøgere end de oprindelige udvalgte mulighed for at deltage, eller ville have tiltrukket yderligere deltagere til udbudsproceduren, f.eks. hvis ændringen der bevirker, at kontraktens karakter er væsentlig forskellig fra den, der oprindeligt blev fastlagt i udbudsmaterialet. Ændringen fordrejer f.eks. konkurrencen, hvis den er en følge af, at ordregiver udnytter sin viden om de indkomne tilbud og ansøgninger til at give visse ansøgere eller tilbudsgivere en fordel, som ikke er sagligt begrundet.

Til stk. 5

Bestemmelsen i *stk. 5* indebærer, at ordregiveren skal sikre gennemsigtighed i proceduren. Ordregiveren skal dokumentere alle faser i processen. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 4, nr. 2, hvorefter at ordregiveren til tilbudsgivere som har afgivet et acceptabelt tilbud skal redegøre for dialogforløbet.

Endvidere skal bestemmelsen også ses i sammenhæng med § 172, stk. 4, som fastsætter, at ordregiveren skal dokumentere afviklingen af udbuddet og opbevare tilstrækkelig dokumentation til at begrunde beslutninger, der træffes på alle stadier af udbudsproceduren.

Til § 70

Det fastsættes i bestemmelsen, at efter at dialogen er afsluttet, skal ordregiveren opfordre deltagerne til at afgive deres endelige tilbud på grundlag af den eller de løsninger, der er forelagt og præciseret under dialogen, og som indeholder de elementer, som er nødvendige for projektets udførelse, og som således modsvarer ordregiverens krav og behov.

Til stk. 2

Ordregiveren skal fastsætte en passende frist for afgivelse af tilbud, som tager hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid, der er passende til udarbejdelsen af tilbud, jf. § 92.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at afgivne tilbud kan afklares, præciseres og optimeres. Processen må ikke medføre, at der foretages væsentlige ændringer i tilbuddet eller i det udbudsgrundlag, der er afgivet tilbud på baggrund af, herunder fastsatte mindstekrav, tildelingskriteriet og underkriterier. Endvidere må processen ikke medføre konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling.

Til § 71

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal tildele kontrakten på grundlag af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet, jf. § 160, stk. 1, nr. 3.

Til stk. 2

I bestemmelsens *stk. 2* fastsættes, at efter anmodning fra ordregiveren kan der føres forhandlinger mellem ordregiveren og den vindende tilbudsgiver. Der kan føres forhandlinger med henblik på at bekræfte økonomiske forpligtelser eller andre vilkår i tilbuddet.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at ordregiveren ikke må føre forhandlinger, der medfører, at der ændres ved vigtige elementer i det vindende tilbud eller i det udbudsgrundlag, der er afgivet tilbud på baggrund af, herunder de behov og krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale, såfremt ændringer fører til konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling.

*Innovationspartnerskab**Til § 72*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 26, stk. 3.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan anvende udbudsproceduren innovationspartnerskab, hvis ordregiveren vil udvikle en innovativ vare, tjenesteydelse eller bygge- og anlægsarbejde, som ikke allerede er tilgængelig på markedet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 11, stk. 1, nr. 17. Innovationspartnerskabet består af tre faser. Selve udbuddet, som følger udbud med forhandling, innovationsforløbet, som kan være én eller flere partnerskabskontrakter og et eventuelt efterfølgende indkøb af det produkt, der udvikles under innovationsforløbet.

Til § 73

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1*, at ved udbud af et innovationspartnerskab kan enhver økonomisk aktør ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse ansøge om at deltage. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre alle relevante oplysninger jf. bilag V, del C til lovens bilag 1. Ordregiveren skal beskrive den ønskede anskaffelse tilstrækkeligt præcist, således at de økonomiske aktører på baggrund af disse oplysninger kan identificere anskaffelsens karakter og omfang og dermed beslutte, hvorvidt de vil ansøge om at deltage i proceduren.

Til stk. 2.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 2*, at udbudsbekendtgørelsen eller det øvrige udbudsmateriale skal indeholde oplysninger om *stk. 1*, nr. 1-6. *Stk. 1*, nr. 1 fastslår, at hvis ordregiveren vil forbeholde sig ret til at tildele kontrakten på baggrund af det indledende tilbud, skal det fremgå af udbudsbekendtgørelsen. Det følger af *stk. 1*, nr. 2, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal angive, hvilken ordning der skal gælde for intellektuel ejendomsret.

Det følger af *stk. 1*, nr. 3, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal fastsætte, hvorvidt der indgås én eller flere partnerskabskontrakter. Det følger af *stk. 1*, nr. 4, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal beskrive, hvorledes forhandlingsforløbet for innovationspartnerskabsproceduren forventes at skulle forløbe, f.eks. i form af en vejledende tidsplan. Der er tale om en beskrivelse af forhandlingsforløbet, som ordregiveren undervejs i innovationspartnerskabsproceduren har mulighed for at ændre. Beskrivelsen af forhandlingsforløbet kan bidrage til, at ansøgere og tilbudsgivere kan planlægge og strukturere tiden bedst muligt. Ved fastsættelse af frister, skal ordregiveren fastsætte en passende frist til at udarbejde tilbud, jf. § 92.

Det fastsættes endvidere i bestemmelsen, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal angive, hvis ordregiveren har valgt at opdele innovationspartnerskabsproceduren i flere forhandlingsfaser med henblik på at begrænse antallet af innovationsprojektsforlag, skal det fremgå af udbudsmaterialet. Ordregiveren skal begrænse antallet af innovationsprojektforslag på grundlag af det i udbudsmaterialet fastsatte tildelingskriterium og tilhørende underkriterier. Ordregiveren skal sikre, at der ved afgivelse af endeligt tilbud er et antal tilbudsgivere tilbage, der sikrer konkurrence om kontrakten.

Det følger af *stk. 1, nr. 5*, at ordregiveren kan vælge at yde vederlag til deltagerne i forhandlingerne. Vederlaget kan f.eks. være en fast pris eller løbende betalinger. Henset til at udbudsproceduren kan være meget omkostningstung for tilbudsgiverne at deltage i, kan det være hensigtsmæssigt at afsætte et beløb til deltagerne i innovationspartnerskabsproceduren. Et vederlag til deltagerne i innovationspartnerskabsproceduren kan således bidrage til, at det bliver mere attraktivt at deltage i processen.

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 1, nr. 6*, at hvis ordregiveren under innovationspartnerskabet har til hensigt at begrænse antallet af partnere skal dette fremgå af udbudsmaterialet.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen i *stk. 3*, at ordregiveren i udbudsmaterialet skal fastsætte udbuddets genstand ved at give en beskrivelse af ordregiverens behov og de karakteristika, der kræves af de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der skal udvikles. Endvidere fastsætter bestemmelsen, at ordregiveren skal fastsætte tildelingskriteriet og underkriterier, samt hvilke dele af beskrivelsens elementer, der definerer de mindstekrav, der skal opfyldes i alle tilbud.

Til stk. 4

Bestemmelsen i *stk. 4*, fastsætter, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af ansøgninger, jf. § 92. Ved fastsættelse af fristen skal ordregiveren tage hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid der er passende til udarbejdelsen af ansøgninger, jf. § 92.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 1, afsnit 4.

Bestemmelsen i *stk. 5* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor udbudsbekendtgørelsen er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til stk. 6

Bestemmelsen i *stk. 6*, fastsætter, at ordregiveren skal offentliggøre det øvrige udbudsmateriale på datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 130.

Til § 74

Bestemmelsen fastsætter, at mindst tre ansøgere skal udvælges. Hvis antallet er lavere end tre, kan ordregiveren udvælge den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen til at afgive tilbud.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive det maksimale antal ansøgere, der forventes udvalgt, jf. § 126. Ved valg af antal ansøgere skal ordregiveren sikre konkurrence om kontrakten ved at udvælge et tilstrækkeligt antal ansøgere. Ordregiveren skal tage hensyn til de transaktionsomkostninger, der er forbundet med at ansøge og afgive tilbud.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 6

Bestemmelsen i *stk. 2*, fastsætter, at ordregiveren ved udvælgelse af ansøgere som minimum skal lægge vægt på kriterier vedrørende ansøgernes kapacitet på området forskning og udvikling og udvikling og gennemførelse af innovative løsninger. F.eks. kan der lægges vægt på, at ansøgere har erfaring eller har kapacitet og kompetencer indenfor udviklinger og gennemførelse af innovative løsninger m.v. Det står ordregiveren frit at vælge, hvorvidt ordregiveren vil lægge vægt på, om ansøgeren har kapacitet på området forskning og udvikling eller, hvorvidt ansøgere har kapacitet på området udvikling og gennemførelse.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk.1, afsnit 4 og udbudsdirektivets artikel 55 og håndhævelseslovens § 2.

Bestemmelsen i *stk. 3*, fastsætter, at de ansøgere som ordregiveren har udvalgt samtidig og skriftlig skal opfordres til at afgive et indledende tilbud. Endvidere fastsætter bestemmelsen, at det indledende tilbud skal bestå af et forsknings- og innovationsprojektforlag til løsning af ordregiverens behov.

Det er alene de økonomiske aktører, der af ordregiveren modtager opfordring dertil, som kan afgive indledende tilbud. Ordregiveren kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, jf. § 143.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 2, som fastsætter, at ordregiveren overfor forbigående ansøgere skal begrunde, hvorfor ansøgerens anmodning om deltagelse er afvist, samt navnene på de udvalgte.

Til § 75

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal fastsætte en passende frist for modtagelse af indledende tilbud. Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren ved fastsættelse af fristen skal tage hensyn til kontraktens kompleksitet, og den tid der er passende til udarbejdelsen af tilbud, jf. § 92.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører ikke en artikel i det nye udbudsdirektiv.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at minimumsfristen er 30 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor opfordringen til at afgive tilbud er afsendt. Ved dage forstås kalenderdage.

Til § 76

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 3.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal forhandle med tilbudsgiverne om de indledende og alle efterfølgende tilbud. Har ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen, jf. § 72, stk. 1, nr. 1. forbeholdt sig ret til at tildele kontrakten baggrund af det indledende tilbud og benytter sig af denne ret, kan ordregiveren ikke forhandle om tilbuddet. Bestemmelsen hindrer dog ikke, at der fortages almindelige afklaringer og præciseringer af det indledende tilbud.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 3, 2. afsnit og artikel 31, stk. 4.

Bestemmelsen i *stk. 2*, fastsætter, at de fastsætte mindstekrav, tildelingskriteriet og underkriterier samt de endelige tilbud ikke kan indgå i forhandlingerne.

Ordregiveren skal føre individuelle forhandlinger med alle tilbudsgivere. Forhandlingerne skal tage afsæt i de enkelte innovations- og innovationsprojektforslag. På forhandlingsmøderne drøftes, hvordan udbudsmaterialet, partnerskabskontrakten og tilbud kan tilpasses for at opnå et bedre tilbud fra den enkelte tilbudsgiver. Forhandlingen skal ledsages af tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger, jf. § 5. Desuden skal ordregiveren overholde principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, jf. § 2.

Ordregiveren har mulighed for at tilpasse udbudsmaterialet på baggrund af forhandlingerne med den enkelte tilbudsgiver. Det er op til ordregiveren at beslutte, hvilke dele af udbudsmaterialet der eventuelt skal tilpasses. Ordregiveren anmoder herefter tilbudsgiverne om at afgive nyt tilbud på grundlag af det tilrettede udbudsmateriale. Ændringerne kendes først, når ordregiveren har gennemført forhandlinger med alle tilbudsgivere og tilkendegivet, hvilke ændringer der foretages. Ordregiveren skal samtidig underrette tilbudsgiverne skriftligt om alle foretagne ændringer i udbudsmaterialet. Ordregiveren skal give tilbudsgiverne passende tid til at indarbejde ændringer og indgive ændrede tilbud.

Ordregiveren er berettiget til at udforme udbudsmaterialet på den måde, der bedst tilgodeser ordregiverens egne behov. Dette gælder også, selvom visse tilbudsgivere vil have lettere ved at opfylde ordregiverens behov end andre tilbudsgivere. Foretager ordregiveren ændringer i udbudsmaterialet, som tilgodeser visse tilbudsgivere, skal ordregiveren kunne redegøre for, at ændringen skyldes saglige krav og ikke, at ordregiveren favoriserer visse tilbudsgivere på bekostning af andre. Sådanne saglige krav kan eksempelvis være, at ordregiveren ved at ændre sine krav kan opnå en væsentlig lavere pris, selv om ikke alle tilbudsgiverne kan levere til en lavere pris, fordi kravene bliver ændret.

Ordregiveren forhandler med henblik på at optimere de modtagne tilbud. Ordregiveren kan også forhandle med tilbudsgivere, som har forbehold overfor grundlæggende elementer og mindstekrav. I det endelige tilbud skal tilbudsgiver dog have frafaldet forbeholdene. Ordregiveren har dog mulighed for efter modtagelsen af det endelige tilbud at anmode tilbudsgiver om at frafalde et eventuelt forbehold, forudsat at denne mulighed er beskrevet i udbudsmaterialet, ellers skal ordregiveren forkaste tilbuddet. F.eks. kan tilbudsgiver have taget forbehold om et ellers krævet ansvar. Det er en forudsætning, at tilbudsgiver ender med at påtage sig det forlangte ansvar.

Under forhandlingerne har ordregiveren mulighed for at oplyse, at et tilbud i visse sammenhænge er dårligere stillede i konkurrencen i forhold til de andre tilbud. Det er derimod ikke tilladt at oplyse, hvad de andre tilbudsgivere konkret har tilbudt. Tilbage melding til tilbudsgivere kan gives på et forhandlingsmøde eller i en skriftlig tilbage melding.

Der er adgang til at forhandle om priselementer, så længe ordregiveren overholder ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, jf. § 2.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 2.

Bestemmelsen i *stk. 3* fastsætter, at ordregiveren skal forhandle med henblik på at forbedre forsknings- og innovationsprojektforlaget. Under forhandlingerne kan eksempelvis forhandles om udbudsmaterialet, det indledende forsknings- og innovationsprojektforslag, udviklingsforløbet, fremstilling af den påtænkte innovative løsning, partnerskabskontrakten, betingelser

---

og juridiske konsekvenser, der knyttes til hvert af de fastsatte resultatniveauer, økonomisk vederlag til partnerne m.v.

Endvidere fastsætter bestemmelsen, at ordregiveren og tilbudsgiverene i forbindelse med innovationspartnerskabsprocedurens forhandlinger skal drøfte vilkårene, der er knyttet til partnerskabskontrakten eller partnerskabskontrakterne, herunder resultatniveauer og maksimumsomkostninger. Ved resultatniveau forstås det niveau, som den innovative løsning skal være på ved udløbet af hvert delmål. Ved maksimumsomkostninger forstås de omkostninger, der maksimalt må være forbundet med udvikling af den innovative løsning eller det eventuelle efterfølgende indkøb.

Til stk. 4

Bestemmelsen i *stk. 4* indebærer, at ordregiveren skal sikre gennemsigtighed i innovationspartnerskabsproceduren. Ordregiveren skal dokumentere alle faser i processen samt sikre at alle tilbud under hele proceduren indgives skriftligt. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 169, stk. 4, nr. 2, hvorefter ordregiveren til tilbudsgivere som har afgivet et acceptabelt tilbud skal redegøre for forløbet af forhandlingerne.

Endvidere skal bestemmelsen også ses i sammenhæng med § 172, stk. 4, som fastsætter at ordregiveren skal dokumentere afviklingen af udbuddet og opbevare tilstrækkelig dokumentation til at begrunde beslutninger, der træffes i alle faser af udbudsproceduren.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 4.

Bestemmelsen i *stk. 5*, indebærer, at alle tilbudsgivere skal orienteres herom, hvis der som følge af forhandlingerne foretages ændringer i udbudsmaterialet. Ordregiveren må ikke foretage ændringer af grundlæggende elementer. En ændring af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet er en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordreje konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere.

Til stk. 6.

Ved fastsættelse af fristen for afgivelse af endelige tilbud tager ordregiveren hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid, der er nødvendig til udarbejdelse af tilbud. Ved modtagelse af endelige tilbud kan der ikke foretages væsentlige ændringer i det udbudsgrundlag, der er afgivet tilbud på baggrund af, herunder fastsatte mindstekrav, tildelingskriteriet og underkriterier. Der må alene foretages almindelige afklaringer og præciseringer.

Til stk. 7.

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 1, 4. afsnit.

Bestemmelsens *stk. 7*, fastsætter, at ordregiveren skal tildele kontrakten på grundlag af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet, jf. § 160, stk. 1, nr. 3.

Til § 77

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 2.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal strukturere innovationspartnerskabet eller innovationspartnerskaberne i faser, herunder fastsætte delmål for innovationspartnerskabet eller innovationspartnerskaberne, jf. § 76, stk. 3. Faserne struktureres i forhold til rækkeføl-

---

gen af den planlagte forskning- og innovationsproces, som f.eks. kan omfatte fremstillingen af varerne, tilvejebringelse af tjenesteydelserne eller gennemførelsen af bygge- og anlægsarbejderne. Delmål fastsættes mellem ordregiveren og innovationspartneren eller innovationspartnerne og skal være så objektive og proportionale som muligt.

Innovationsforløbet består af en innovationsfase, der i sig selv kan indeholde flere faser og en eventuel efterfølgende indkøbsfase. Ordregiveren og innovationspartneren eller innovationspartnerne skal i kontrakten eller kontrakterne fastsætte hvilke resultatniveauer og maksimumsomkostninger der gælder, jf. stk. 3. Bestemmelsen indeholder ikke yderligere krav til udviklingsfasen og indkøbsfasen, men lader det være op til parterne at fastsætte de nærmere betingelser i kontrakten. De fastsatte delmål og faser kan justeres undervejs i partnerskabet, jf. dog § 2.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 2, 3. afsnit.

Bestemmelsen fastsætter, at hvis det er angivet i udbudsmaterialet kan ordregiveren efter hver af de fastsatte faser og de dertil hørende delmål vælge at bringe partnerskabet til ophør. Endvidere fastsætter bestemmelsen, at hvis der er indgået flere partnerskabskontrakter, kan ordregiveren bringe individuelle kontrakter til ophør. Ordregiveren kan begrænse antallet af deltagere med udgangspunkt i de aftalte resultatniveauer og maksimumsomkostninger. Dette indebærer at ordregiveren med udgangspunkt i et resultatniveau kan vælge at opsige partnerskabskontrakten, hvis partnere ikke når det aftalte resultatniveau.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 2, afsnit.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal sørge for betaling af vederlag til de deltagende partnere. Bestemmelsen fastsætter ikke nærmere regler herom. F.eks. kan vederlaget være en fast pris, løbende betalinger eller være en del af forhandlingerne, jf. § 76, stk. 3.

Til § 78

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 7.

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at ordregiveren så vidt muligt skal sikre, at innovationspartnerskabet eller innovationspartnerskabernes struktur, varighed og værdi skal afspejle innovationsgraden af den eller de ønskede løsninger, og at rækkefølgen af de forsknings- og innovationsaktiviteter der er nødvendige for udviklingen af en innovativ løsning. Bestemmelsen skal endvidere ses i sammenhæng med proportionalitetsprincippet.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 31, stk. 7.

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at den anslåede værdi af den påtænkte anskaffelse af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder så vidt mulig skal være proportional i forhold til den nødvendige investering i udviklingen af dem. Den anslåede værdi kan både være de forventede omkostninger ved den påtænkte anskaffelse af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, men det kan ligeledes indgå i vurderingen om anskaffelsen forventes at medføre bredere økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige fordele.

Anvendelse af udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse

Til § 79

Udbudsproceduren udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse er en undtagelse i forhold til de øvrige udbudsformer og må derfor kun anvendes under ganske særlige omstændigheder.

Dette gælder for kunstværker, hvor kunstnerens identitet i sig selv bestemmer kunstværkets unikke karakter og værdi. Der kan også være andre grunde til eksklusivitet, men kun situationer med objektiv eksklusivitet kan berettige anvendelsen af udbud med forhandling uden offentliggørelse, hvor situationen med eksklusivitet ikke er skabt af ordregiveren selv med henblik på den fremtidige udbudsprocedure.

Hvis ordregiveren anvender udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, angives grundene til, at der ikke er rimelige alternativer eller erstatninger såsom anvendelse af alternative distributionskanaler, herunder uden for ordregiverens medlemsstat, eller mulighed for funktionelt sammenlignelige bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser.

I de tilfælde hvor situationen med eksklusivitet skyldes tekniske årsager, defineres nøje og dokumenteres i hvert enkelt tilfælde. De kunne f.eks. bestå i, at det vil være noget nær teknisk umuligt for en anden økonomisk aktør at sikre den krævede gennemførelse, eller at det er nødvendigt at anvende specifik viden, specifikke værktøjer eller midler, som kun en enkelt økonomisk aktør har til sin rådighed. Tekniske årsager kan også findes i krav om specifik interoperabilitet, der skal opfyldes for at sikre funktionsdygtigheden af de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, som skal indkøbes.

Bestemmelsen i *stk. 1*, fastsætter, at ordregiveren kan anvende proceduren i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud af offentlige bygge- og anlægskontrakter, offentlige vareindkøbskontrakter eller offentlige tjenesteydelseskontrakter, jf. de i bestemmelsen nævnte situationer.

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1-3* vedrører de situationer, hvor ordregiveren kan anvende proceduren. *Stk. 1, nr. 2* vedrører den situation, hvor et tilbud anses for ikke at være egnet. Et tilbud anses ikke for egnet, når det er åbenbart, at tilbuddet ikke uden væsentlige ændringer kan opfylde ordregiverens behov og krav som angivet i udbudsmaterialet. En ansøgning om deltagelse, jf. *stk. 1, nr. 3* anses for ikke at være egnet, når den berørte økonomiske aktør skal eller kan udelukkes i henhold til §§ 133 og 135, eller ikke opfylder de egnethedskrav, som ordregiveren har fastsat i henhold til § 138.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 2*, at betingelserne i § 79, *stk. 1* forudsætter, at de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt. Kravet om at de oprindelige udbudsbetingelser ikke må ændres væsentligt gælder både ved udbuddet og under de forhandlinger, som ordregiveren gennemfører under udbuddet med forhandling. Endvidere fastsætter bestemmelsen at Europa-Kommissionen kan anmode om en rapport.

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3* fastslår, at hvis kontrakten kun kan leveres af en bestemt aktør kan proceduren anvendes, hvis en af betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Bestemmelsen i *stk. 3, nr. 1* fastslår, at ordregiveren angiver, hvorfor der ikke er rimelige alternativer eller erstatninger såsom anvendelsen af alternative distributionskanaler, herunder uden for ordregiverens medlemsstat, eller muligheden for funktionelt sammenlignelige bygge- og anlægsarbej-

---

der, varer og tjenesteydelser. Det afgørende er derfor, om der er andre forsyningskilder på markedet.

Kun situationer med objektiv eksklusivitet kan berettige anvendelsen af udbud med forhandling uden offentliggørelse, hvor situationen med eksklusivitet ikke er skabt af ordregiveren selv med henblik på den fremtidige udbudsprocedure.

Til stk. 4

Bestemmelsen i *stk. 4* fastslår, at undtagelserne i *stk. 3, nr. 2 og 3* kun gælder, hvis situationen skyldes manglende konkurrence eller beskyttelse af eksklusive rettigheder. Hvis situationen med eksklusivitet skyldes tekniske årsager, defineres disse nøje og dokumenteres i hvert enkelt tilfælde. Det kunne f.eks. bestå i, at det vil være noget nær teknisk umuligt for en anden økonomisk aktør at sikre den krævede gennemførelse, eller at det er nødvendigt at anvende specifik knowhow, specifikke redskaber eller midler, som kun en enkelt økonomisk aktør har til sin rådighed. Tekniske årsager kan også findes i krav om specifik interoperabilitet, der skal opfyldes for at sikre funktionsdygtigheden af de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, som skal indkøbes.

Til stk. 5

Bestemmelsen i *stk. 5* fastslår, at ved vurdering af, om der er tale om *strengt nødvendigt omfang*, foretages en vurdering af arten og omfanget af den skade, som kan indtræde, og risikoen for, at den rent faktisk indtræder, hvis udbudsformen ikke anvendes. Betingelsen om, at ordregiveren ikke har kunnet forudse de pågældende tvingende grunde, skal forstås således, at ordregiveren ikke *burde* have kunnet forudse dette. De omstændigheder der påberåbes som tvingende grunde, må under ingen omstændigheder kunne tilskrives ordregiveren.

Det er et krav, at den kontrakt, der indgås i medfør af reglen, begrænses til det nødvendige. Kan kontrakten opdeles, omfattes kun de dele af kontrakten, som de tvingende grunde er knyttet til, mens de øvrige udbydes efter de sædvanlige regler.

Til § 80

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan anvende proceduren, når en af de i bestemmelsens betingelser er opfyldt. Ordregiveren kan anvende proceduren, jf. *stk. 1, nr. 1*, når de omhandlede varer alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling. Der tænkes ikke på de materialer og det udstyr, der anvendes, men alene på varer, hvis fremstilling sker som led i sådanne aktiviteter. *Stk. 1, nr. 2* omhandler situationen, hvor der ønskes supplerende vareleveringer.

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 3* omhandler køb på varebørs. Bestemmelsen fastslår at ordregiveren kan anvende proceduren ved indkøb af varer, der noteres og købes på en varebørs. Ved varebørs forstås en markedsplads, som er tilgængelig for alle relevante leverandører, og hvor gennemsigtighed med hensyn til pris og andre vilkår er sikret.

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 4*, fastsætter, at ordregiveren kan foretage indkøb af varer som led i afvikling af en virksomhed. Det er en betingelse for de i bestemmelsen nævnte situationer, at vareindkøbet skal ske på særlige fordelagtige vilkår, dvs. på vilkår, som reflekterer, at varesalget ikke sker på almindelige konkurrencevilkår.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter, at løbetiden af kontrakter omfattes af *stk. 1, nr. 2*, generelt ikke må overstige tre år. Ved generelt forstås, at det under visse omstændigheder kan være

---

berettiget med en længere løbetid, f.eks. hvis betydelige investeringer, som af hensyn til forrentning nødvendiggør en noget længere løbetid.

Til § 81

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan anvende proceduren, når ordregiveren i reglerne for projektkonkurrencen jf. §§ 83-91 har fastsat, at ordregiveren er forpligtet til at indgå kontrakten med vinderen eller en af vinderne af projektkonkurrencen. Dette skal oplyses ved offentliggørelsen af projektkonkurrencen. Endvidere fastsættes, at hvis der er flere vindere af projektkonkurrencen, er ordregiveren forpligtet til at opfordre alle vindere til at forhandle. Ved flere vindere er det forudsat, at resultatet af projektkonkurrencen er, at de pågældendes projektforslag er ligestillede.

Til § 82

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter, at ordregiveren kan anvende proceduren, hvis alle betingelser i bestemmelsen er opfyldt. Genstanden for en ny kontrakt indgik også i den oprindelige kontrakt, dvs. den nye kontrakt kan ikke omfatte andre tjenesteydelser eller arbejder end dem, der indgik i den oprindelige kontrakt. Det er i *stk. 1, nr. 1* et krav, at bygge- og anlægsarbejderne eller tjenesteydelserne er i overensstemmelse med et grundlæggende projekt. Det er således en betingelse, at der er identitet mellem de oprindelige bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser og gentagelsesarbejderne- og -tjenesteydelserne. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at der ved den oprindelige kontraktindgåelse blev oplyst om, at der senere kan blive tale om en ny kontrakt om yderligere tilsvarende tjenesteydelser eller arbejder, og for så vidt også konkurrence om denne potentielle del af den udbudte kontrakt. Det er i *stk. 1, nr. 2* et krav, at den oprindelige kontrakt har været udbudt ved et offentligt eller begrænset udbud, og at det i den forbindelse blev oplyst, at fremgangsmåden tænkes anvendt, jf. *stk. 1, nr. 4*. Bestemmelsens *stk. 1, nr. 5* fastsætter, at fremgangsmåden kun må anvendes inden for en periode på tre år efter indgåelse af den oprindelige kontrakt. Ordregiveren fastsætter i den forbindelse antallet af gentagelsesgange i udbudsmaterialet.

Projektkoncurrencer

Anvendelsesområde

Til § 83

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 78.

Bestemmelsen fastslår, at bestemmelserne finder anvendelse på projektkoncurrencer med konkurrencepræmier eller betalinger til deltagerne og projektkoncurrencer, der afholdes med henblik på tildeling af en offentlig tjenesteydelseskontrakt.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2*, fastsætter, at i de tilfælde, der er omfattet af *stk. 1, nr. 1* skal værdien beregnes på grundlag af anslåede værdi uden moms af offentlige tjenesteydelseskontrakter, herunder eventuelle konkurrencepræmier eller betalinger til deltagerne, jf. § 28.

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3*, fastsætter, at i de tilfælde, der er omfattet af *stk. 1, nr. 2* skal værdien beregnes på grundlag af det samlede præmie- og betalingsbeløb, samt den anslåede værdi uden moms af offentlige tjenesteydelseskontrakter, jf. § 28. Endvidere fastsætter bestemmelsen at ordregiveren i bekendtgørelsen om projektkoncurrencen har meddelt at de agter at tildele en tjenesteydelseskontrakt og at denne indgås i henhold til § 81.

Bekendtgørelser

Til § 84

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 79, stk. 1.

Bestemmelsen fastslår, at ordregiveren kan udskrive en projektkonkurrence ved at offentliggøre en bekendtgørelse.

Stk. 2 fastslår, at hvis ordregiveren, har til hensigt efterfølgende at tildele en tjenesteydelseskontrakt i henhold til § 79-82, skal anføre dette i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen. Baggrunden for dette er, at det er af afgørende betydning for virksomhederne at vide, om kontrakten vil blive tildelt uden igangsættelse af en ny konkurrence, når de skal beslutte, om de vil deltage i en projektkonkurrence.

Til § 85

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 79, stk. 2.

Bestemmelsen fastslår, at ordregiveren, der har afholdt en projektkonkurrence, skal sende en meddelelse om resultaterne af projektkonkurrencen i overensstemmelse med § 127, stk. 6, og ordregiveren skal være i stand til at bevise afsendelsesdatoen.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2* indebærer, at ordregiveren kan undlade at offentliggøre oplysninger om resultatet af konkurrencen, når det vil kunne hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller til skade for bestemte offentlige eller private virksomheders legitime økonomiske interesser eller for fair konkurrence mellem tjenesteydere, jf. også bemærkningerne til § 127, stk. 5.

Til § 86

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 79, stk. 3.

Bestemmelsen fastslår, at ordregiveren skal offentliggøre bekendtgørelser omfattet af §§ 81 og 82 i overensstemmelse med de almindelige regler om udarbejdelse og offentliggørelse af bekendtgørelser og meddelelser, jf. § 116, stk. 6 (art. 51, stk. 2-6 og art. 52]. Bekendtgørelserne skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, henholdsvis del E og F i bilag I, til lovens bilag 1 og skal være i samme format som standardformularerne.

*Udvælgelse af deltagere**Til § 87*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 80.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at projektkoncurrencer skal gennemføres i overensstemmelse med bestemmelserne i §§ 83-91 Gennemførelsen af projektkoncurrencer skal således overholde de grundlæggende principper i § 2 og de generelle bestemmelser.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at det under en projektkonkurrence er muligt at begrænse antallet af deltagere. Ordregiveren skal i så fald fastsætte klare og ikkediskriminerende egnethedskrav. Ved fastsættelsen af egnethedskravene er ordregiveren ikke bundet af bestemmelsen om egnethedskrav i § 143, men kan frit opstille egnethedskrav, som den finder relevant, når blot principperne i § 2 er overholdt. Ordregiveren har mulighed for at bestemme, at virksomheder for at kunne deltage ikke skal være omfattet af de i § 135 nævnte udelukkelsesgrunde. Såfremt der skal ske udvælgelse af virksomheder fra forskellige faggrupper, skal udvælgelsen omfatte en vurdering af kvalifikationerne for hver af disse faggrupper. Ordregiveren har mulighed for selv på forhånd at udpege deltagere til projektkonkurrencen. Disse virksomheder skal dog i så fald opfylde de udvælgelseskrav, som ordregiveren måtte have opstillet og deltagerfeltet må ikke alene udgøre ansøgere, som ordregiveren selv har forhåndsudvalgt. Bestemmelsen indeholder ikke krav om et bestemt minimumsantal af deltagere. Antallet af ansøgere, der opfordres til at deltage i projektkonkurrencer, skal dog fastsættes således, at der sikres reel konkurrence.

Bedømmelseskomitéen

§ 88 gennemfører udbudsdirektivets artikel 81 og §§ 89-91 gennemfører udbudsdirektivets artikel 82.

Til § 88

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at ordregiveren skal nedsætte en bedømmelseskomite med henblik på at finde en vinder af projektkonkurrencen. Bedømmelseskomitéen må udelukkende bestå af fysiske personer, som er uafhængige af deltagerne i projektkonkurrencen. Bestemmelsen medfører dog ikke, at komitéens medlemmer er uafhængige af ordregiveren, og denne vil eksempelvis kunne udpege egne medarbejdere til komitéen.

Til stk. 2

Hvis der kræves bestemte faglige kvalifikationer for at deltage i en konkurrence, skal mindst en tredjedel af bedømmelseskomitéens medlemmer have samme eller tilsvarende kvalifikationer. Hvor der kræves flere forskellige typer af faglige kvalifikationer hos deltagerne, er det tilstrækkeligt, at det samlede antal af særlige kompetencer i komitéen udgør en tredjedel. Det må dog formentlig være et krav, at samtlige særlige kompetencer er repræsenteret af mindst ét medlem i komitéen. Hvis bedømmelseskomitéen eksempelvis består af seks medlemmer, og der kræves ingeniør- og arkitektfaglige kompetencer for at deltage i konkurrencen, er det tilstrækkeligt, at der medvirker én fagdommer med arkitektmæssige kompetencer og én fagdommer med ingeniørmæssige kompetencer. Der er ikke noget krav om, hvor mange medlemmer, der skal være i en bedømmelseskomité.

Til § 89

Til stk. 1

Bedømmelseskomitéen skal være uafhængig i sine afgørelser og udtalelser. Ordregiveren kan godt udpege sine egne medarbejdere som medlemmer af bedømmelseskomitéen, men komitéen skal i sine afgørelser være uafhængig og skal derfor agere uafhængigt af både deltagerne og ordregiveren.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter at bedømmelseskomitéen ikke må have kendskab til ansøgerens identitet, samt udelukkende skal behandle de planlægnings- og projektarbejder, som ansøgerne forelægger, ud fra de kriterier, der er anført i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen. Ordregiveren fastsætter bedømmelseskriterierne for en projektkonkurrence, og ordregiveren er i den forbindelse ikke bundet af lovens almindelige tildelingskriterier i § 160. De fastsatte kriterier må dog ikke forfølge usalige formål og må ikke stride mod § 2. Bedømmelseskriterierne skal angives allerede i bekendtgørelsen om projektkonkurrence, og angivelsen skal være udtømmende. Ordregiveren behøver ikke at vægte eller rangordne kriterierne. Som ved andre udbudsformer vil ordregiveren være forpligtet til at se bort fra forslag, der strider imod grundlæggende elementer i konkurrencebetingelserne. Udpeges der flere vindere af konkurrencen, som der efterfølgende skal ske forhandling med i henhold til § 81, vil det være nødvendigt at fastsætte kriterier for tildeling af kontrakten. Disse kriterier skal være inden for rammen af § 157. Det samme gælder, når kontrakttildelingen sker adskilt fra projektkonkurrencen på grundlag af en efterfølgende udbudsprocedure. Ordregiveren bestemmer selv, om bedømmelseskomitéens afgørelser skal være bindende for ordregiveren eller ej. Hvis ikke bedømmelseskomitéens afgørelser skal være bindende for ordregiveren, er det ordregiveren selv, der kårer vinderen eller vinderne af konkurrencen.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at kravet om anonymitet skal overholdes, indtil bedømmelseskomitéens udtalelse eller afgørelse foreligger. Såfremt en deltagers identitet ved en fejl afsløres under konkurrencen, er ordregiveren forpligtet til at se bort fra forslaget, i hvert fald hvis afsløringen kan tilskrives den pågældende deltager. Såfremt afsløringen derimod skyldes ordregiveren eller bedømmelseskomitéens sekretariat, er ordregiveren dog forpligtet til at aflyse konkurrencen og påbegynde en ny.

Til § 90

Bedømmelseskomitéen skal registrere projekternes rangfølge og sine bemærkninger samt punkter, der eventuelt skal klarlægges i en rapport, som medlemmerne underskriver.

Til stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 2, fastsætter, at ansøgerne kan om nødvendigt anmodes om at besvare spørgsmål, som bedømmelseskomitéen har anført i rapporten for at klarlægge nogle aspekter af projekterne. Der kan kun stilles spørgsmål med henblik på, at ansøgerne kan præcisere deres projektforslag, og der må ikke gives ansøgerne mulighed for at foretage ændringer heri.

Til § 91

Bestemmelsen fastlår, at ordregiveren skal udarbejde en fuldstændig rapport over dialogen mellem bedømmelseskomitéens medlemmer og ansøgerne. Rapporten skal indeholde alle de forhold, der har været relevante i forhold til konkurrencen og afgørelsen heraf.

Fastsættelse af tidsfrister

Til § 92

Til § 92, stk. 1

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 1.

Hvilken tidsfrist, der er passende i det konkrete udbud beror på en konkret vurdering. Ordregiveren kan ikke gå ud fra, at minimumsfristerne vil udgøre en passende frist for modtagelse af ansøgninger eller tilbud. Minimumsfristerne er fastsat i § 56, stk. 2-5, § 58, stk. 2 og 6, § 59, stk. 2-6, § 62, stk. 2, § 64, stk. 2, § 67, stk. 5, § 73, stk. 5 og § 75, stk. 2.

Fastsættelse af tidsfristen skal blandt andet ske under hensyntagen til udbuddets og kontraktens kompleksitet, herunder antallet og omfanget af dokumentationskrav og de krævede oplysningers karakter. Ordregiveren kan i forbindelse med fastsættelse af tidsfristen inddrage andre hensyn. Ordregiveren kan være forpligtet til at forlænge fristerne for modtagelse af ansøgninger og tilbud, således at forlængelsen udligner en eventuel tidsmæssig fordel, som økonomiske aktører har opnået som følge af deltagelse i markedsdialogen jf. § 38.

Giver ordregiveren ikke adgang til alle oplysninger ved datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelse eller meddelelser jf. § 131 kan fristen for tilbud ikke være mindre end minimumsfristen tillagt fem dage.

Fristberegningen i udbudsdirektivet sker efter reglerne i fristforordningen (forordning 1182/71). I forbindelse med beregningen af ansøgningsfrister og tilbudsfrister i forhold til minimumsfristerne medregnes ikke dagen for afsendelsen af udbudsmaterialet eller opfordring til at afgive tilbud. Som følge heraf skal en tilbudsfrist ved offentligt udbud beregnes således: Ved offentlige udbud er minimumsfristen 35 kalenderdage, jf. § 56, stk. 2. Hvis en ordregiver vælger at sende udbudsbekendtgørelsen til EU's publikationskontor den 1. januar, vil dag nr. 1 i tilbudsfristen være den 2. januar. Fra og med denne dato skal ordregiver have 35 fulde kaldenderdage til at udarbejde og aflevere sit tilbud. Det betyder, at i den situation, hvor ordregiveren har fremsendt en udbudsbekendtgørelse til offentliggørelse den 1. januar, er den 2. januar dag nr. 1, mens den 5. februar er tilbudsfristens sidste dag. Fristen udløber med udgangen af den sidste time på fristens sidste dag, eller et specifikt tidspunkt den efterfølgende dag. Det vil sige, at ordregiver kan anføre, at tilbuddet skal være modtaget senest den 5. februar. Tilbud modtaget efter datoskiftet fra den 5. til den 6. februar vil herefter være modtaget for sent. Hvis tilbudsgiveren ønsker, at tilbuddene skal være modtaget inden et specifikt tidspunkt, f.eks. kl. 12, skal det være kl. 12 den 6. februar. Hvis den sidste dag af en frist falder på en helligdag eller i weekenden, vil fristen først udløbe med udgangen af den efterfølgende arbejdsdag. Det vil sige, hvis fristens sidste dag eksempelvis er en lørdag uanset tidspunkt på dagen, så vil udløbet af fristen udløbe med udgangen af den sidste time om mandagen, eller hvis der er fastsat et specifikt tidspunkt, f.eks. kl. 12, tirsdag kl. 12.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 2.

I henhold til denne bestemmelse vil udbud, der forudsætter besigtigelse af steder eller gennemsyn af bilagsmateriale til udbudsmateriale hos ordregiveren, medføre en pligt til at fastsætte frister, således at tilbudsgiverne kan opnå kendskab til alle de oplysninger, der er nødvendige for at udarbejde et tilbud. Fristerne for modtagelse af tilbud skal være længere end minimumsfristerne. Dette kan eksempelvis være relevant i forbindelse med besigtigelse af ordregiverens infrastruktur, der er relevant for tilbudsafgivelsen, eller gennemsyn af materiale af fortrolig karakter eller materialet er i et (fysisk) format, som er vanskeligt at sende. I de situationer, hvor ikke alt udbudsmateriale er tilgængeligt fra datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130, skal fristen i henhold til § 131 mindste være minimumsfristen tillagt 5 dage. Fristen skal fastsættes således, at tilbudsgiverne kan få kendskab til alle de oplysninger, der er nødvendige for at udarbejde et tilbud. Dette skyldes, at besigtigelse af steder eller gennemsyn af materiale hos ordregiveren medfører, at tilbudsgiver først får kendskab til alle oplysninger, der er nødvendige for at udarbejde et tilbud på et tidspunkt i selve tilbudsfasen. Derfor er der behov for længere tid til at udarbejde tilbud, hvorfor fristerne skal overstige minimumsfristerne. Det er en konkret vurdering, hvor lange fristerne skal være. Dette afhænger blandt andet af, hvor omfattende disse aktiviteter er og omfanget af de informationer, som tilbudsgiver får kendskab til.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Ordregiveren skal offentliggøre fristerne i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale, der gøres tilgængeligt på tidspunktet for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen, jf. § 130.

Ved offentlige udbud skal fristen for modtagelse af tilbud angives i udbudsbekendtgørelsen. I forbindelse med begrænset udbud og de fleksible udbudsprocedurer skal fristen for modtagelse af ansøgninger angives i udbudsbekendtgørelsen, mens fristen for modtagelse af tilbud skal fremgå af udbudsmaterialet.

Såfremt ordregiveren forlænger fristerne i henhold til § 92, stk. 4, skal forlængelse af frister offentliggøres som en rettelse til udbudsbekendtgørelsen, hvis fristen er angivet i udbudsbekendtgørelsen. Rettelsesbladet skal sendes til EU's publikationskontor. Såfremt fristerne er angivet i andre dele af udbudsmaterialet, skal forlængelse af fristerne offentliggøres som en rettelse til udbudsmaterialet. Rettelsen skal offentliggøres på samme internetadresse, hvor udbudsmaterialet er gjort offentligt tilgængeligt.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 3.

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, men dette skal ske under hensyntagen til principperne i § 2. Som følge heraf skal baggrunden for at forlænge fristen være saglig og behandle de økonomiske aktører lige. Dette betyder eksempelvis, at det ikke er muligt at forlænge fristen for modtagelse af tilbud eller ansøgninger, hvis det alene sker for at tilgodese én specifik økonomisk aktør.

I henhold til bestemmelsens 2. pkt. er ordregiveren i visse situationer forpligtet til at forlænge fristen under udbuddet. Disse situationer er opregnet i stk. 4, nr. 1-4. Dette skal ske, således økonomiske aktører får mulighed for at opnå kendskab til de oplysninger, der er nødvendige for at udforme en ansøgning eller et tilbud.

Både i de situationer, hvor ordregiveren vælger at forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, og i de situationer, hvor ordregiveren er forpligtet til at gøre dette, skal den forlængede frist fastættes i henhold til proportionalitetsprincippet. Som følge heraf skal forlængelsen stå i et rimeligt forhold til oplysningernes, dokumenternes eller ændringens betydning og give den økonomiske aktør passende tid til at afgive ansøgning eller tilbud.

Til nr. 1

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 3, litra a.

Såfremt ordregiveren, eventuelt på anledning fra en økonomisk aktør, har behov for at fremsende supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter jf. § 132 senere end seks dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, er ordregiveren i henhold til denne bestemmelse forpligtet til at forlænge fristen. Fristen skal som minimum forlænges således, at der skabes en ny periode på seks dage i henhold til § 132. Den nye frist skal fastsættes i henhold til omfanget og relevansen af de supplerende oplysninger om udbudsmaterialet og/eller supplerende dokumenter og under hensyntagen til den tid, den økonomiske aktør skal bruge til at afgive sin ansøgning eller sit tilbud.

Bestemmelsen finder anvendelse i forbindelse med såvel afgivelse af ansøgninger som afgivelse af tilbud. Ordregiveren vil alene være forpligtet til at offentliggøre supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senest seks dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgninger, hvis de supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter har direkte betydning for udarbejdelse af ansøgninger. Oplysninger der alene er relevant i forbindelse med afgivelsen af tilbud, skal være offentliggjort senest seks

---

dage før den fastsatte frist for modtagelse af tilbud. Såfremt supplerende oplysninger udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter offentliggøres senere end seks dage før den fastsatte frist, kan dette alene ske, hvis fristen samtidig forlænges i henhold til nærværende bestemmelse. Hvis der er anmodet om supplerende oplysninger i tide er ordregiveren ikke forpligtet til at forlænge fristen, med mindre de supplerende oplysninger kan karakteriseres som omfattet af væsentlige ændringer, jf. nr. 2.

Hvis ordregiveren anvender hasteproceduren i henhold til § 56, stk. 5 og § 59, stk. 6 er fristen fire dage.

Ordregiveren er ikke forpligtet til at forlænge fristerne, hvis der ikke er tale om supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter jf. § 132. Det vil sige, at præciseringer, henvisninger og andre oplysninger, der kan karakteriseres som uvæsentlige i forhold til ansøgernes eller tilbudsgiverenes mulighed for at afgive konditions-mæssige ansøgninger og antagelige tilbud, kan fremsendes uden forlængelse af fristerne.

Til nr. 2

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 3, litra b.

Væsentlige ændringer i udbudsmaterialet skal i forbindelse med denne bestemmelse forstås som ændringer, der medfører, at de økonomiske aktører skal bruge yderligere tid til at forstå og svare tilstrækkeligt på udbudsmaterialet, hvorfor det vil tage længere tid at afgive en ansøgning eller et tilbud. Som følge heraf skal væsentlige ændringer i henhold til denne bestemmelse medføre, at fristen for modtagelse af ansøgning eller tilbud skal forlænges. Væsentlige ændringer kan eksempelvis være nye oplysninger til udbudsmaterialet.

Omvendt vil uvæsentlige ændringer ikke medføre en pligt til at forlænge fristerne, idet ændringerne har en sådan karakter, at der ikke er et behov for længere tid til at udarbejde ansøgninger eller tilbud.

I modsætning til situationen omhandlet i nr. 1, er der ikke noget tidsmæssigt krav til, hvornår ændringen skal være foretaget for at udløse en ny frist. Er en ændring væsentlig, skal ordregiveren forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud uanset, hvornår i udbudsproceduren den væsentlige ændring foretages.

Ordregiveren kan ikke foretage ændringer af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet i løbet af en udbudsproces. Ændringer af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet er ændringer, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure eller fordrejer konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere.

Til nr. 3

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 47, stk. 3, litra c.

I henhold til § 131 skal ordregiveren inden fem dage efter anmodning herom fremsende de dokumenter, der ikke er givet fri, direkte og fuld elektronisk adgang til. Disse dokumenter kan eksempelvis blive overført på andre måder end ved elektronisk fremsendelse, jf. lovbemærkningerne til § 130, stk. 2. Kravet om, at ordregiveren inden 5 dage skal imødekomme en anmodning fra en ansøger eller tilbudsgiver, er indført for at sikre, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opnår en passende frist for afgivelse af ansøgning eller tilbud.

Fristen skal som minimum forlænges i en periode, der svarer til ordregiverens overskridelse af fristen på fem dage.

Til nr. 4

Nr. 4 fastsætter, at i tilfælde, hvor ordregiveren har forkortet fristen som følge af et akut behov jf. § 56, stk. 5 og § 59, stk. 6, skal fristen forlænges, hvis ordregiveren vil meddele supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senere end fire dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgning eller tilbud.

Kapitel 3: Indkøbsmetoder

Rammeaftaler

Til § 93

Bestemmelsen gennemfører artikel 33, stk. 1 i udbudsdirektivet.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at rammeaftaler skal indgås i overensstemmelse med lovens almindelige procedureregler. Ordregiveren har således altid valget mellem offentligt og begrænset udbud, og kan kun anvende de øvrige udbudsprocedurer, når betingelserne herfor er til stede.

Der er ikke noget til hinder for, at den samme ordregiver indgår eller anvender flere rammeaftaler, der har et sammenfaldende sortiment. Ordregiveren må ikke misbruge rammeaftalerne eller anvende dem på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes. Adgangen til at indgå eller anvende flere rammeaftaler må således ikke udnyttes med henblik på varetagelse af usaglige hensyn – f.eks. med henblik på at indgå kontrakt med en bestemt leverandør.

Til stk. 2

Bestemmelsen indebærer, at en rammeaftale maksimalt kan have en løbetid på fire år. Den maksimale løbetid på fire år, er en hovedregel, der efter stk. 2 kan fraviges i ekstraordinære tilfælde. Vurderingen af, om der foreligger sådanne ekstraordinære forhold må i overensstemmelse med de grundlæggende udbudsretlige principper ikke være baseret på usaglige hensyn.

Ekstraordinære tilfælde, der kan begrunde længere løbetid, kan f.eks. foreligge, hvis ansøgerne eller tilbudsgiverne har brug for at anskaffe udstyr, hvis afskrivningsperiode er længere end fire år, og hvor det konkrete behov for udstyret kan opstå til enhver tid under rammeaftalens samlede løbetid. Endvidere vil ekstraordinære tekniske forhold m.v. kunne begrunde længere løbetid.

Det kan desuden begrunde en løbetid på mere end fire år, at leverandørernes indtjeningsperiode vil blive afkortet som følge af den tid, der skal bruges på udvikling af den udbudte opgave, eller at der af ordregiveren og/eller leverandøren vil skulle foretages betydelige investeringer, hvor afskrivningsperioden går ud over de fire år.

Som eksempel herpå kan nævnes en aftale vedrørende specialudvikling af komplicerede ydelser, hvor alene selve udviklingsperioden må forventes at have en løbetid på tre år. Endvidere vil sikkerhedsmæssige og lignende overvejelser kunne indgå i vurderingen, f.eks. hvor der er tale om kritisk national infrastruktur.

Til stk. 3

Stk. 3 fastslår, at kontrakter, der tildeles på grundlag af en rammeaftale skal ske i rammeaftalens gyldighedsperiode. Samtidig slås det fast, at sådanne kontrakter godt må have en gyldighed, der rækker ud over selve rammeaftalens gyldighedsperiode. Det er eksempelvis relevant ved aftaleindgåelser, der forekommer mod slutningen af en rammeaftales gyldighedsperiode.

Denne mulighed må dog ikke misbruges ved at indgå ekstraordinært lange aftaler på baggrund af en rammeaftale mod slutningen af rammeaftalens gyldighedsperiode med det formål at omgå udbudsreglerne.

Til § 94

Bestemmelsen gennemfører artikel 33, stk. 2 i udbudsdirektivet.

Med bestemmelsen fastslås det, at kontrakter indgået på baggrund af en rammeaftale kun må indgås mellem ordregiverne og leverandørerne på rammeaftalen. Identifikation af de ordregivere, der er parter i en rammeaftale skal ske i udbudsbekendtgørelsen, f.eks. ved henvisning til en indkøbscentrals offentliggjorte register over de ordregivere eller kategorier af disse, som kan anvende den pågældende rammeaftale. I givet fald skal henvisningen ske på en sådan måde, at det er muligt at kontrollere identiteten af den pågældende ordregiver og den dato, hvorfra ordregiveren kan anvende de enkelte rammeaftaler.

Identifikationen af aftalens parter kan ske ved navn eller på anden måde, såsom ved angivelse af en reference til en given kategori af ordregivere inden for et klart afgrænset geografisk område, således at de pågældende ordregivere let og entydigt kan identificeres. Som eksempel på mulige partsangivelser kan nævnes "samtlige statslige forvaltningsmyndigheder", "samtlige statslige forvaltningsmyndigheder i Region Hovedstaden", "samtlige kommuner", "samtlige regioner" og "samtlige institutioner, der er omfattet af lov om almene gymnasier".

Ved ressortændringer, kommuneomlægninger o.l. kan indgåede aftaler anvendes af de fortsættende myndigheder. Overføres kun et meget begrænset område fra én myndighed, der er part i en rammeaftale, til en anden allerede eksisterende myndighed, vil denne allerede eksisterende myndighed ikke kunne anvende aftalen, medmindre den selv er oprindelig part. Omvendt vil overførelse af et meget stort område fra en myndighed, der er part, til en myndighed, der ikke er part, kunne medføre, at den modtagende myndighed får partsstatus. Bestlutningen vil bero på en vurdering af de konkrete omstændigheder.

Fastlæggelsen af rammeaftalens parter foretages af ordregiveren, og partsstatus forudsætter, at den pågældende potentielle part har samtykket i at ville have partstatus, eller at der er et andet særligt grundlag for at indskrive den pågældende, som part i rammeaftalen. Indkøbscentraler vil kunne indskrive parter i rammeaftalerne på baggrund af, hvem der er abonnenter eller medlemmer m.v.

Til § 95

Bestemmelsen gennemfører artikel 33, stk. 3 i udbudsdirektivet.

Bestemmelsen fastslår, at kontrakter, der indgås på grundlag af en rammeaftale, der er indgået med én enkelt leverandør, skal tildeles på de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen. Hvor ikke alle vilkår er fastsat i rammeaftalen, kan ordregiveren, inden tildelingen af kontrakten, anmode den økonomiske aktør om at fuldstændiggøre sit tilbud. Dette skal ske skriftligt. Som eksempel på vilkår, der kan fuldstændiggøres efterfølgende, kan nævnes leveringstid.

Kontrakter, der indgås på grundlag af en rammeaftale, kan have karakter af at være løbende forhold, også kaldet periodekøbskontrakter. Det indebærer, at ordregiveren kan indgå kontrakter på grundlag af en rammeaftale, der alene angiver et estimat af det forventede køb på aftalen, og som ikke nødvendigvis medfører pligt til at aftage et bestemt antal. En sådan aftale kan også indeholde optioner med mulighed for forlængelse af aftalen. Kontrakten skal dog tildeles i overensstemmelse med betingelserne indeholdt i rammeaftalen, som kontrakten tildeles på baggrund af. Rammeaftalens grundlæggende karakter må med andre ord ikke ændres, jf. bemærkningerne til §§ 176-182.

Der gælder de samme regler vedrørende løbetiden af en periodekøbskontrakt, som der gælder for andre kontrakter, der indgås på grundlag af en rammeaftale. Der er således ikke noget til hinder for, at periodekøbskontrakter m.v. kan være gældende i en periode efter rammeaftalens ophør. Det skal angives i udbudsmaterialet, hvorvidt der agtes indgået periodekøbskontrakter, og hvilken løbetid sådanne kontrakter vil kunne forventes at have.

Til § 96

Bestemmelsen gennemfører artikel 33, stk. 4 i udbudsdirektivet.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter, at der kan ske tildeling af konkrete kontrakter ved direkte tildeling eller genåbning af konkurrencen, såkaldt miniudbud, når der er tale om rammeaftale med flere leverandører. Samme rammeaftale kan dog give mulighed for tildeling ved både direkte tildeling og miniudbud.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 fastslår, at det skal fremgå af udbudsmaterialet, hvorvidt tildeling af kontrakter skal ske på grundlag af stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. Dette kan fremgå enten af udbudsbeholdningsreguleringen eller af det øvrige udbudsmateriale.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 indebærer, at der i udbudsmaterialet for rammeaftalen – hvor der gives mulighed for både direkte tildeling og miniudbud – skal fastsættes objektive kriterier for valget mellem de to tildelingsformer. Det skal således klart fremgå af udbudsmaterialet, jf. stk. 2, hvad der er afgørende for valget mellem de to tildelingsformer.

Som eksempler på sådanne kriterier, nævnes i bestemmelsen i overensstemmelse med udbudsdirektivets betragtning nr. 61 kriterier vedrørende de pågældende bygge- og anlægsarbejders, varers eller tjenesteydelsers kvantitet, værdi eller karakteristika. I betragtningen nævnes konkret, som tilladt kriterium udviklingen i prisniveauerne sammenlignet med et på forhånd fastsat prisindeks. Som konkret eksempel på kriterier vedrørende det efterspurgtes karakteristika, kan nævnes behovet for en højere servicegrad eller et øget sikkerhedsniveau, dvs. at ordregiveren på forhånd har beskrevet, hvilken tildelingsmetode, der skal finde anvendelse for forskellige grader af sikkerhed eller service. Kravet om, at der skal gælde objektive kriterier for valget mellem de to tildelingsformer, udelukker ikke, at det afgørende for valget mellem tildelingsformerne kan være ordregiverens behov, såfremt det er beskrevet på forhånd. Behovet for nogle bestemte varer kan for eksempel være afgørende. Det kan således forekomme, at ordregiveren, ved træk på rammeaftaler med flere leverandører, tildeler kontrakt til den leverandør, der kan levere alle de varer, som ordregiveren har behov for. Ordregiverens behov (de efterspurgte varers karakteristika) vil derfor være udslagsgivende for, hvilken leverandør, der tildeles den konkrete leveringsaftale. En ordregiveren må dog ikke opføre sit behov m.v. baseret på usaglige hensyn. Rammeaftaler må således, som det anføres i indledende betragtning nr. 61 til udbudsdirektivet, ikke misbruges eller anvendes på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes.

Til § 97

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 33, stk. 4, litra a.

Bestemmelsen fastslår, at der skal ske tildeling på grundlag af rammeaftalens bestemmelser og de objektive kriterier, der er fastsat i udbudsmaterialet for rammeaftalen, når en rammeaftale er indgået med flere parter på aftalen, og hvor der skal ske direkte tildeling af kontrakter. Bestemmelsen indebærer, at det ikke må være op til ordregiverens frie valg, hvem der tildeles kontrakt.

Det er en forudsætning for direkte tildeling, at rammeaftalen fastlægger bestemmelserne vedrørende udførelse af kontrakten og de objektive kriterier for fastlæggelse af, hvem af parterne i rammeaftalen, der skal udføre kontrakten. Om begrebet objektive kriterier henvises til bemærkningerne til § 12.

Bestemmelsen giver mulighed for, at forskellige enheder inden for samme ordregiver kan foretage direkte tildelinger med forskellige leverandører begrundet i enhedens konkrete behov og ud fra de objektive kriterier, der er angivet i rammeaftalen. F.eks. kan én hospitalsafdeling foretage direkte tildeling under en rammeaftale med flere leverandører til én leverandør og en anden hospitalsafdeling foretage direkte tildeling til en anden leverandør, forudsat at tildelingsbeslutningen er sagligt begrundet og i overensstemmelse med de objektive tildelingskriterier angivet i rammeaftalen.

Til § 98

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 33, stk. 5.

Bestemmelsen fastlægger de nærmere regler om gennemførelse af mini-udbud på grundlag af en rammeaftale.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at grundlaget for genåbning af konkurrencen som udgangspunkt skal være de samme vilkår, som dannede grundlag for konkurrencen ved udbuddet af selve rammeaftalen. De vilkår som dannede grundlag for konkurrencen bør således fastholdes ved konkurrencen om en konkret kontrakt, men kan dog – om nødvendigt præciseres. Endvidere kan andre vilkår end dem, som tilbuddene ved udbuddet af rammeaftalen skulle afgives på grundlag af, indgå i grundlaget for den fornyede konkurrence, når dette er relevant. Det er op til ordregiverens skøn, hvornår det er relevant at tildele kontrakter i henhold til andre vilkår. Ordregiverens skøn må ikke forfølge usaglige hensyn og må ikke stride mod principperne om ligebehandling og gennemsigtighed. Nye vilkår kan således kun inddrages, hvis de har været forudset i udbudsbetingelserne ved udbuddet af rammeaftalen og dermed kendt på det tidspunkt.

Bestemmelsen indebærer samtidig, at der ikke er nogen grænser for, hvilke vilkår der kan stå åbne i rammeaftalen, og dermed danne grundlag for konkurrencen under et miniudbud, når blot dette er anført i udbudsmaterialet for rammeaftalen. Vilkårene skal være anført så klart, at der skabes den gennemsigtighed, der er nødvendig for, at alle tilbudsgivere er rimeligt informeret om vilkårene for konkurrencen under miniudbuddet.

Til stk. 2

I stk. 2 fastsættes, at miniudbuddet iværksættes ved en skriftlig opfordring til de økonomiske aktører om at afgive tilbud skriftligt, en såkaldt opfordringsskrivelse.

Opfordringsskrivelsen skal sendes samtidig til alle de økonomisk aktører, som er i stand til at udføre kontrakten. Ordregiveren vil således f.eks. kunne undlade at sende en opfordring til leverandører, som ikke har tilbudt en eller flere af de varer, som efterspørges.

Opfordringen skal indeholde angivelse af fristen for at afgive tilbud og øvrige nødvendige oplysninger, herunder de vilkår, som miniudbuddet baseres på, jf. stk. 1, og tildelingskriterierne, jf. stk. 3. Fristen skal være tilstrækkelig lang til indgivelse af tilbud og fastsættes under hensyntagen til elementer såsom kontraktgenstandens kompleksitet og den tid, der medgår til fremsendelse af tilbud.

Til stk. 3

I stk. 3 fastsættes, at tildelingskriterier, som skal danne grundlag for tildeling af kontrakt, skal være fastsat i udbudsmaterialet for rammeaftalen. Tildelingskriterierne behøver ikke at være de samme som de tildelingskriterier, selve rammeaftalen blev tildelt på grundlag af, blot de tildelingskriterier, som skal være gældende, er angivet i udbudsmaterialet, jf. bemærkningerne til stk. 1.

Kravet om, at tildelingskriterierne skal være fastsat i udbudsmaterialet, medfører, at ordregiveren skal beslutte, hvilke tildelingskriterier, der vil være relevante og derfor skal gælde for de efterfølgende miniudbud, allerede når rammeaftalen udbydes.

Som anført i stk. 1, nr. 2, vil der, hvor det er nødvendigt i forbindelse med et miniudbud, kunne ske præcisering af de tildelingskriterier, der er anvendt ved tildelingen af rammekontrakten.

Bestemmelsen i direktivets artikel 67, stk. 5, der gennemføres ved § 163, gælder ikke udtrykkeligt i miniudbudssituationen. § 98 indebærer imidlertid, at bestemmelsen også vil være gældende i denne situation. Det indebærer, at tildelingskriterierne skal vægtes.

De konkrete ordrer, som skal være genstand for miniudbud, vil imidlertid ofte ikke være kendt ved udformningen af udbudsmaterialet vedrørende rammeaftalen. Dette medfører, at det i nogle situationer ikke vil være muligt at angive en vægtning af underkriterierne, hvorfor kriterierne vil kunne angives i prioriteret rækkefølge.

Dynamiske indkøbssystemer

Til § 99

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 1 og stk. 2.

Det fastsættes i § 99, stk. 1, at ordregiveren kan anvende et dynamisk indkøbssystem til indkøb af ydelser, der er generelt tilgængelige på markedet og dermed opfylder ordregiverens krav.

Dynamiske indkøbssystemer kan ifølge bestemmelsen anvendes til alle typer af indkøb, dvs. indkøb af varer, bygge- og anlægsgaver og tjenesteydelser.

Dynamiske indkøbssystemer er særligt anvendelige til standardydelser, men anvendelsen er ikke begrænset til at vedrøre standardiserede ydelser. Et dynamisk indkøbssystem vil også kunne omfatte tjenesteydelser i form af konsulentydelse, som er almindelig anvendte.

Indkøbscentraler kan også anvende dynamiske indkøbssystemer og stille dem til rådighed for deres brugere.

I stk. 2 fastsættes, at uagtet ordregiveren skal følge proceduren for begrænset udbud, jf. § 65, stk. 3, kan ordregiveren ikke begrænse antallet af ansøgere, der optages i systemet. Alle ansøgere, der opfylder egnethedskravene og ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde skal derfor optages i systemet.

Til § 100

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 2, 4, 6 og 8.

Til stk. 1

I stk. 1 fastsættes, hvilke oplysninger, der skal angives i udbudsbekendtgørelsen. Nr. 1 fastsætter, at varigheden af et dynamisk indkøbssystem skal angives. Der er ingen grænser for, hvor lang en gyldighedsperiode et dynamisk indkøbssystem kan have. I nr. 2 fastsættes, at de egnethedskrav, der gælder for optagelse i det dynamiske indkøbssystem skal angives. I nr. 3 fastsættes, at tildelingskriterierne, der gælder ved tildeling af kontrakter på grundlag af det dynamiske indkøbssystem skal angives. Hvis et dynamisk indkøbssystem er inddelt i objektive beskrevne kategorier af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder i overensstemmelse med stk. 2, kan ordregiveren angive tildelingskriterier for hver enkelt af disse kategorier.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 giver ordregiveren mulighed for at inddele det dynamiske indkøbssystem i kategorier af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder. Kategorierne skal være objektive defineret på grundlag af karakteristika ved de indkøb, der skal foretages under den pågældende kategori. Karakteristika skal forstås bredt.

Opdelingen i kategorier kan f.eks. ske på baggrund af kvalitetsforskelle mellem de enkelte produkter, f.eks. en kategori for lavpris-kuglepenne og en kategori for kvalitetskuglepenne. Karakteristikaene kan henvise til den maksimalt tilladte størrelse af de enkelte kontrakter eller et specifikt geografisk område i hvilke de enkelte kontrakter vil blive gennemført. Kategoriseringen kan også ske på baggrund af forskellige leveringsvilkår, juridiske forhold m.v.

Til stk. 3

Vælger ordregiveren at opdele det dynamiske indkøbssystem i kategorier, skal egnethedskravene for hver kategori specificeres i udbudsbekendtgørelsen. Hvis ordregiveren inddeler i kategorier, skal ordregiveren anvende egnethedskrav, som står i rimeligt forhold til den pågældende kategoris karakteristika.

Til § 101

Bestemmelsen gennemfører artikel 34, stk. 4 i udbudsdirektivet, der er en videreførelse af det gældende udbudsdirektivs artikel 33, stk. 3, litra b.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren som minimum skal angive arten og den anslåede mængde af det planlagte indkøb samt anføre alle de nødvendige oplysninger om det dynamiske indkøbssystem i udbudsmaterialet. Hvilke oplysninger udover de i bestemmelsen nævnte, der er nødvendige at angive, beror på en konkret vurdering. Afgørende er, om de angivne oplysninger er tilstrækkelige til, at alle rimeligt oplyste og normalt påpasselige bydende kan forstå oplysningernes nøjagtige rækkevidde og fortolke dem på samme måde.

Til § 102

Bestemmelsen gennemfører artikel 34, stk. 2 og 5 i udbudsdirektivet

Til stk. 1.

Det fastsættes i stk. 1, at ordregiveren ved etablering af et dynamisk indkøbssystem, som minimum skal give ansøgere en frist på 30 dage fra datoen for afsendelse af udbudsbekendtgørelsen.

Til stk. 2.

Stk. 2 indebærer, at ordregiveren først kan anvende et dynamisk indkøbssystem, når fristen for ansøgning om deltagelse er udløbet, og ordregiveren har færdigbehandlet de ansøgninger, der er indkommet i tide.

Til stk. 3.

Det fastsættes i stk. 3, at der ikke er frister for løbende optag på det dynamiske indkøbssystem, i modsætning til § 102 stk. 1, der fastsætter en minimumsfrist for modtagelse af ansøgninger ved etablering af det dynamiske indkøbssystem. En ansøgning om deltagelse i et dynamisk indkøbssystem kan således kun afvises med den begrundelse, at ansøgeren ikke opfylder egnethedskravene, der er fastlagt i udbudsmaterialet.

Til stk. 4

Det fastsættes i stk. 4, at ordregiveren har 10 arbejdsdage fra modtagelsen af en ansøgning til at foretage en vurdering af, hvorvidt ansøgeren lever op til de angivne egnethedskrav. Ordregiveren kan selv tilrettelægge, hvordan den vil gennemgå ansøgningerne om deltagelse, så længe fristerne for gennemgang af hver enkelt ansøgning om deltagelse i stk. 4-6 overholdes. Ordregiveren meddeler hurtigst muligt ansøgeren, hvorvidt denne er optaget i det dynamiske indkøbssystem.

Til stk. 5

Stk. 5 giver ordregiveren hjemmel til at anvende 15 dage, hvis ordregiveren for eksempel har behov for at kontrollere om egnethedskravene er opfyldt. Ordregiveren kan have behov for at undersøge supplerende dokumentation.

Til stk. 6

Det fastsættes i stk. 6, at ordregiveren kan forlænge fristen angivet i stk. 4, så længe opfordringer til at afgive tilbud for det første specifikke offentlige indkøb under det dynamiske indkøbssystem endnu ikke er udsendt. Anvendes denne mulighed, skal ordregiveren angive længden på den forlængede periode i udbudsmaterialet, og der må ikke udsendes nogen opfordringer til at afgive tilbud i løbet af den forlængede vurderingsperiode.

Til § 103

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 2, 2. afsnit, litra b) og artikel 34, stk. 6.

Til stk. 1

Det fastsættes i stk. 1., at ordregiveren skal opfordre alle deltagere til at afgive tilbud, når der skal foretages konkrete indkøb under et dynamisk indkøbssystem. Ordregiveren kan præcisere tildelingskriterierne i opfordringen til at afgive tilbud, når dette er relevant. Det er op til ordregiverens skøn, hvornår det er relevant at præcisere tildelingskriterierne. Ordregiverens skøn må dog ikke forfølge usaglige hensyn og må naturligvis ikke stride imod principperne om ligebehandling og gennemsigtighed.

Til stk. 2

Det fastsættes i stk. 2., at ordregiveren, hvis det dynamiske indkøbssystem er inddelt i kategorier, skal opfordre alle de deltagere, der er optaget i den relevante kategori, til at afgive tilbud.

Til stk. 3

Det fastsættes i stk. 3, at ordregiveren skal tildele kontrakten til den tilbudsgiver, der har afgivet det bedste bud på grundlag af de tildelingskriterier, der er angivet i udbudsbekendtgørelsen for det dynamiske indkøbssystem.

Til § 104

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 7.

Til stk. 1

Det fastsættes i stk. 1, at ordregiveren kan kræve, at deltagerne i det dynamiske indkøbssystem skal indsende en ny og ajourført egenerklæring, jf. §§ 146-153. Erklæringen er tilbudsgivers erklæring om, at der ingen relevante udelukkelsesgrunde gælder og, at egnethedskravene er opfyldt. Der er tale om en ret og ikke en pligt for ordregiveren. Alene i de situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af én eller flere af de obligatoriske udelukkelsesgrunde, har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt. Lever deltageren ikke længere op til kriterierne for at være optaget, skal ordregiveren udelukke deltageren fra at deltage i det dynamiske indkøbssystem. Den pågældende deltager kan til en hver tid søge om optagelse igen, jf. § 102, stk. 3.

Til § 105

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 8.

Bestemmelsen indebærer, at ordregivere, der har etableret et dynamisk indkøbssystem, skal offentliggøre en bekendtgørelse i Den Europæiske Unions Tidende, når varigheden af det dynamiske indkøbssystem ændres eller når det dynamiske indkøbssystem bringes til ophør. Når varigheden af det dynamiske indkøbssystem ændres, anvendes den standardformularen, der blev anvendt i forbindelse med indkaldelsen af ansøgninger for det dynamiske indkøbssystem, dvs. en udbudsbekendtgørelse, jf. § 126. Dette medfører ikke, at der etableres et helt nyt dynamisk indkøbssystem, hvorfor de økonomiske aktører, der er optaget på i det dynamiske indkøbssystem ikke behøver at ansøge om optagelse på ny.

Når det dynamiske indkøbssystem bringes til ophør, anvendes standardformularen for bekendtgørelse om indgået kontrakter, jf. § 127.

Til § 106

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 34, stk. 3 og stk. 9.

Bestemmelsen indebærer, at alle meddelelser i forbindelse med et dynamisk indkøbssystem skal afgives elektronisk efter reglerne udstedt af erhvervs- og vækstministeren i henhold til § 192, stk. 1. Bestemmelsen i stk. 2 indebærer samtidig, at ansøgere og deltagere ikke må pålægges betaling for deltagelse i et dynamisk indkøbssystem.

Elektroniske auktioner og elektroniske kataloger

Elektroniske auktioner

Til § 107

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 1 og 2.

En elektronisk auktion er en elektronisk proces efter vurderingen af tilbuddene, hvor tilbudsgiverne opnår mulighed for at afgive nye og lavere priser og/eller nye værdier for visse elementer i tilbuddene.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at ordregivere kan anvende elektroniske auktioner i forbindelse med offentlige udbud, begrænsede udbud, udbud med forhandling, ved fornyet konkurrence mellem parterne i en rammeaftale og ved tildeling af kontrakt inden for et dynamisk indkøbssystem.

Til stk. 2

Det fastsættes i stk. 2, at visse offentlige tjenesteydelseskontrakter og visse offentlige bygge- og anlægskontrakter, der involverer en intellektuel indsats som f.eks. projektering af bygge- og anlægsarbejder, der ikke kan klassificeres på grundlag af automatiske vurderingsmetoder, ikke må gøres til genstand for elektroniske auktioner. I sådanne tilfælde kan der således ikke gennemføres elektronisk auktion, heller ikke hvis denne begrænses til at angå pris.

Det er ikke alle tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter, der er omfattet af undtagelsen. Det beror på en konkret vurdering af karakteren af den eventuelle intellektuelle indsats, som er omfattet af kontrakten, om kontrakten kan gøres til genstand for elektronisk auktion. Det kan nævnes, at rådgivnings- og konsulentytelser ofte har et stort indhold af viden, og fra opgave til opgave kræver en tilpasning til den konkrete kundes behov. Sådanne opgaver kan derfor i mange tilfælde ikke gøres til genstand for elektroniske auktioner. Det kan eksempelvis dreje sig om kommunikationsopgaver, analyseopgaver, økonomisk rådgivning, procesoptimering, energieffektivisering, ledelsesudvikling, arbejdsmiljørådgivning, klimaløsninger og design. Tilsvarende gør sig ofte gældende for så vidt angår bygge- og anlægsarbejder.

Elektroniske auktioner kun kan gennemføres, hvis der kan sikres den fornødne gennemsigtighed. Det skal således være muligt for potentielle tilbudsgivere at gennemskue udbudsprocessen.

Til § 108

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 3 og 5.

Det fastsættes i bestemmelsen, at en elektronisk auktion kan vedrøre kvantificerbare elementer i de afgivne tilbud, f.eks. således at auktionen alene omfatter tilbudte priser. Anvendes elektronisk auktion i forbindelse med udbud med forhandling, kan der således forhandles om de kvalitative elementer i tilbuddene og derefter gennemføres en elektronisk auktion omfattende pris og/eller andre kvantificerbare elementer.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at auktionen kan opdeles i faser. Faserne kan være tidsmæssige faser, eller faserne kan vedrøre enkelte delelementer i de afgivne tilbud. Elektroniske auktioner skal gennemføres i et elektronisk system dvs. således, at deltagerne elektronisk afgiver bud – nye priser eller andre værdier – der umiddelbart undergives automatisk elektronisk behandling, der resulterer i en ny klassificering af tilbuddet, som omgående kommer til auktionsdeltagernes kendskab, jf. § 112.

Der skal således være tale om en uafbrudt elektronisk proces, hvilket indebærer, at man ikke vil kunne tilrettelægge en elektronisk auktion således, at ordregiveren manuelt skal overføre oplysninger fra ét elektronisk system til et andet. Der skal med andre ord være tale om en samlet og automatiseret elektronisk proces.

Til § 109

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 4 samt bilag VI.

Bestemmelsen indebærer, at anvendelse af elektronisk auktion forudsætter, at det i udbudsbekendtgørelsen er anført, at der vil blive anvendt elektronisk auktion i forbindelse med tildelingen af kontrakt.

Da tilbudsgiverne på baggrund af gennemsigtighedsprincippet ved tilbudsafgivelsen skal have sikkerhed for, om de får mulighed for at forbedre deres tilbud på de punkter, der kan gøres til

---

genstand for elektronisk auktion, kan en ordregiver ikke undlade at gennemføre elektronisk auktion, når det i medfør af bestemmelsen er tilkendegivet, at elektronisk auktion vil blive anvendt.

I bestemmelsen fastættes det herunder, hvilke oplysninger om den elektroniske auktion der i øvrigt skal gives i udbudsmaterialet. Denne del af bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets bilag VI.

Til § 110

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 5, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal foretage en fuldstændig vurdering af tilbuddene i henhold til § 160 før afholdelse af den elektroniske auktion.

Til § 111

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 5 og 6.

Bestemmelsen indeholder regler om ordregiverens opfordring til de relevante tilbudsgivere om at deltage i en konkret elektronisk auktion.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at alene tilbudsgivere, der har afgivet forskriftsmæssige og antagelige tilbud kan deltage i den elektroniske auktion, jf. også bemærkningerne til § 60, stk. 1, nr. 2. Kravet om forskriftsmæssighed og antagelighed skal også være opfyldt for de dele af tilbuddet, som gøres til genstand for konkurrence under den elektroniske auktion.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at opfordring til at deltage i elektronisk auktion skal udsendes elektronisk, og at den skal sendes samtidig til alle relevante tilbudsgivere. Auktionen må tidligst finde sted to hverdage efter afsendelsen af opfordringen. Fristen skal beregnes i overensstemmelse med reglerne i fristforordningen (forordning nr. 1182 af 3. juni 1971). Bestemmelsen indebærer, at der ved udsendelse af opfordring for eksempel mandag den 1. tidligst kan afholdes auktion torsdag den 4.

Til stk. 2

Stk. 2 indeholder de nærmere krav til indholdet af opfordringen til at deltage i den elektroniske auktion.

Bestemmelsen i nr. 1 indebærer, at der skal gives oplysning om den præcise rangorden på grundlag af den første fulde vurdering, der er foretaget i medfør af § 111. Den første fulde vurdering er en vurdering af de modtagne tilbud på baggrund af de fastsatte tildelingskriterier og den fastlagte vægtning af disse.

Bestemmelsen i nr. 4 indebærer, at der skal gives oplysning om den matematiske formel, der ved elektronisk auktion bestemmer den automatiske omklassificering på grundlag af de nye priser og/eller nye værdier. Undtagen i tilfælde hvor det økonomisk mest fordelagtige tilbud alene identificeres på grundlag af prisen, skal denne formel indeholde vægtningen af alle de kriterier, der er fastsat med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige, således som det er angivet i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale. Med henblik herpå skal eventuelle rammer for vægtningens udsving imidlertid forudgående udtrykkes ved en bestemt værdi.

Til § 112

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 7.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer, at tilbudsgiver under auktionen skal have oplysninger, der gør det muligt for tilbudsgiveren at kende deres respektive placering.

Tilbudsgiver skal endvidere have de oplysninger, som ordregiveren i medfør af § 111, stk. 2, nr. 5, har angivet at ville give under auktionen.

Bestemmelsen i *stk. 2* om, at der ikke under auktionen må afgives oplysninger om tilbudsgivernes identitet, indebærer, at ordregiveren ikke over for de øvrige deltagere i auktionen må afgive oplysninger om deltagernes identitet. I forbindelse med miniudbud på grundlag af rammekontrakter indebærer bestemmelsen, at der ikke må afgives oplysninger, der gør det muligt for de øvrige deltagere i miniudbuddet at identificere, hvilke af de øvrige parter i rammeaftalen, der afgiver hvilke bud.

Til § 113

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 35, stk. 8, 1. afsnit, litra a)-c).

Med bestemmelsen fastsættes betingelserne for afslutning af en elektronisk auktion. Eksempelvis kan en elektronisk auktion tilrettelægges således, at tidspunktet for auktionens afslutning udskydes, såfremt der indkommer et nyt tilbud inden for en nærmere angivet frist forud for auktionens fastsatte afslutning. Opfordringen til at deltage i en konkret auktion skal indeholde oplysninger om betingelserne for afslutning af auktionen.

Når resultatet af en elektronisk auktion foreligger, indgår resultatet af denne i den endelige vurdering af, hvem der skal tildeles kontrakt.

Elektroniske kataloger

Til § 114

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 36, stk. 1, 4 og 6.

Bestemmelsen indebærer, at ordregivere i forbindelse med alle udbudstyper og ved anvendelse af dynamiske indkøbssystemer samt ved genåbning af konkurrencen i forbindelse med en rammeaftale (miniudbud) kan acceptere eller kræve, at der ved tilbudsafgivelsen anvendes elektroniske kataloger. Ordregiveren skal i den forbindelse tage stilling til, om tilbuddet kan udgøres alene af et elektronisk katalog, eller om et elektronisk katalog blot skal være en del af tilbuddet.

Bestemmelsen om muligheden for, at tilbudsgivere kan lade tilbud, der skal indgives i form af et elektronisk katalog, ledsage af andre dokumenter, som fuldstændiggør tilbuddet, har til formål at sikre, at en tilbudsgiver har mulighed for at lade tilbuddet omfatte forhold, f.eks. forbehold, som tilbudsgiveren finder nødvendige. Der skal i så fald foretages en vurdering af, om forbeholdet kan prissættes eller i øvrigt inddrages sagligt i evalueringen, eller om ordregiveren som følge af forbeholdet er forpligtet til at forkaste tilbuddet.

Bestemmelsen i *stk. 3* indebærer, at ordregiveren kan anvende opdaterede kataloger i forbindelse med genåbning af konkurrencen i en rammeaftale og i forbindelse med tildeling af kontrakter på grundlag af et dynamisk indkøbssystem. Opdateringen af elektroniske kataloger kan ske på en af to måder, jf. bemærkningerne til § 115 og kan omfatte alle de elementer, som ordregiveren har angivet at ville genåbne for konkurrence, herunder eventuelt prisen.

Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen, om anvendelse af elektroniske kataloger accepteres eller er obligatorisk, og hvorvidt tilbud kan eller skal afgives i form af et elektronisk katalog eller kan eller skal omfatte et elektronisk katalog.

Til § 115

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 36, stk. 2.

Bestemmelsen i *stk. 1*, indebærer, at ordregiveren kan stille krav til udformningen af konkrete kataloger, og at disse i øvrigt skal opfylde gældende krav til elektroniske kommunikationsværktøjer. Bestemmelsen indebærer endvidere, at katalogerne skal overholde de standarder, som Europa-Kommissionen fremtidigt måtte fastsætte i medfør af jf. § 192.

Det fastsættes i *stk. 2*, at ordregiveren skal fastsætte de konkrete krav til elektroniske kataloger i udbudsmaterialet.

Til § 116

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 36, stk. 4 og 5.

Bestemmelsen indeholder nærmere regler om opdatering af elektroniske kataloger ved fornyet konkurrence i forbindelse med miniudbud i medfør af en rammeaftale og ved anvendelse af dynamiske indkøbssystemer.

Ifølge bestemmelsen kan opdatering af kataloger finde sted på to måder:

- 1) Ved at tilbudsgiverne indleverer deres elektroniske kataloger på ny, så de er tilpasset den pågældende kontrakt.
- 2) Ved at ordregiveren indsamler oplysninger fra de allerede fremsendte elektroniske kataloger.

Ved anvendelse af metoden i *stk. 1*, nr. 2 skal ordregiveren, jf. *stk. 2*, på forhånd underrette tilbudsgiverne om tidspunktet for indsamlingen af oplysningerne og om deres mulighed for at afvise ordregiverens indsamling af oplysninger og dermed afvise at afgive tilbud i det konkrete tilfælde lige så vel, som det er muligt efter metoden i *stk. 1*, nr. 1, ikke at afgive tilbud ved at undlade at indlevere et katalog, der er tilpasset den pågældende kontrakt.

Der skal være et passende tidsrum mellem ordregiverens underretning om tidspunktet for indsamling af oplysninger og selve indsamlingen af oplysninger.

Det bemærkes, at muligheden i *stk. 2*, nr. 2, for at afvise indsamlingen af oplysninger ikke udelukker, at en rammeaftale kan indebære, at der er pligt til at deltage i miniudbud. I givet fald må konsekvenserne af undladelse af at afgive bud fastsættes i rammeaftalen.

Ifølge *stk. 3* skal ordregiverens beslutning om valget mellem de to opdateringsformer fremgå af udbudsmaterialet vedrørende rammeaftalen eller udbudsbekendtgørelsen vedrørende det dynamiske indkøbssystem.

Til stk. 4

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren, når der efter § 115, stk. 1, nr. 2, er indsamlet oplysninger fra allerede indsendte elektroniske kataloger, skal forelægge resultatet for den pågældende tilbudsgiver med henblik på, at tilbudsgiveren får mulighed for at påpege eventuelle fejl i de indsamlede oplysninger.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at ordregiveren skal rette de indsamlede oplysninger, inden der sker tildeling af kontrakt, hvis der konstateres indholdsmæssige fejl. Ved indholdsmæssige fejl forstås blandt andet objektive fejl eller helt åbenbare, f.eks. bestående i, at ordregiveren har trukket prisoplysninger fra en forkert varelinje i det elektroniske katalog. Indholdsmæssige fejl kan dog også blot indebære, at tilbudsgiver i en rammeaftales konkrete genåbning af konkurrencen eller ved indkøb på baggrund af et dynamisk indkøbssystem, har

---

behov for at foretage ændringer i sit oprindelige elektroniske katalog for at gøre sit tilbud så konkurrencedygtigt som muligt.

Kapitel 4: Fælles indkøb

Centraliserede indkøbsaktiviteter og indkøbscentraler

Til § 117

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 37, stk. 1, 1. afsnit.

Til stk. 1

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan anvende indkøbscentraler, når de fungerer som grossist i overensstemmelse med definitionen af centraliserede indkøbsaktiviteter i § 11, nr. 6, litra a.

Til stk. 2

Det fastsættes i stk. 2, at ordregiveren også kan anvende indkøbscentraler, når de fungerer som formidler i overensstemmelse med definitionen af centraliserede indkøbsaktiviteter i § 11, nr. 6, litra b.

Til § 118

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 37, stk. 1, 2. afsnit, 2. pkt. og stk. 3.

Til stk. 1

I *stk. 1* fastsættes, at det skal fremgå af indkøbscentralens udbudsbekendtgørelse, der anvendes til at etablere et dynamisk indkøbssystem, såfremt det dynamiske indkøbssystem kan anvendes af andre ordregivere.

Til stk. 2

I *stk. 2* fastsættes, at alle udbudsprocedurer, der varetages af en indkøbscentral, skal gennemføres ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler. § 192.

Til § 119

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 37, stk. 2.

Med bestemmelsen fastlægges ansvarsfordelingen mellem en indkøbscentral og indkøbscentralens kunder. Ansvarsfordelingen skal ses i sammenhæng med håndhævelseslovens bestemmelser om sanktioner i forbindelse med fejlagtig anvendelse af udbudsreglerne m.v.

Til stk. 1

Det fastsættes i *stk. 1*, at en ordregiver opfylder sine forpligtelser efter udbudsloven, når den erhverver varer og tjenesteydelser gennem en indkøbscentral, og når ordregiveren erhverver bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser ved brug af kontrakter tildelt af en indkøbscentral, via dynamiske indkøbssystemer, der drives af en indkøbscentral, og ved brug af rammeaftaler, der er indgået af en indkøbscentral.

Til stk. 2

Efter *stk. 2* er de ordregivere, der anvender en indkøbscentral, dog ansvarlige for de dele af indkøbsprocessen, som de selv udfører. Brugerne er således blandt andet ansvarlige for, at

---

rammeaftaler, der er indgået af en indkøbscentral, anvendes i overensstemmelse med deres ordlyd.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at de ordregivere, der anvender en indkøbscentral, er ansvarlige for overholdelse af udbudslovens regler i forbindelse med gennemførelse af de dele af indkøbsprocessen, som er selvstændigt reguleret i udbudsloven, f.eks. gennemførelse af elektroniske auktioner i forbindelse med tildeling af konkrete leveringsaftaler på grundlag af en rammeaftale.

Til § 120

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 37, stk. 4.

Bestemmelsen i § 92 indebærer, at ordregiveren uden gennemførelse af udbud kan indgå gensidigt bebyrdende kontrakter med en indkøbscentral om, at indkøbscentralen skal levere de centraliserede indkøbsaktiviteter, der er omfattet af § 117.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at ordregiveren uden udbud kan indgå gensidigt bebyrdende kontrakter om accessoriske indkøbsaktiviteter med en indkøbscentral, når disse har tilknytning til kontrakten om levering af centraliserede indkøbsaktiviteter. Begrebet accessoriske indkøbsaktiviteter, jf. definitionsbestemmelsen i § 11, nr. 1, omfatter aktiviteter, der omfatter ydelse af støtte til indkøbsaktiviteter, navnlig på følgende måder:

- a) teknisk infrastruktur, som gør det muligt for ordregivere at tildele offentlige kontrakter eller indgå rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser
- b) rådgivning om udførelsen eller udformningen af offentlige udbudsprocedurer
- c) udarbejdelse og forvaltning af udbudsprocedurer på den pågældende ordregiveres vegne og for dennes regning.

Ved accessoriske indkøbsaktiviteter skal forstås aktiviteter, der ligger i naturlig forlængelse af indkøbscentralens øvrige centraliserede indkøbsaktiviteter. Accessoriske indkøbsaktiviteter har således en naturlig tilknytning til anvendelsen af indkøbscentralens konkrete ydelser og udføres naturligt i forbindelse med anvendelsen heraf. Aktiviteterne skal være knyttet til de konkrete centraliserede indkøbsaktiviteter, der udføres af indkøbscentralen og kan således ikke have karakter af f.eks. generel rådgivning og vejledning om forståelsen af udbudsregler.

Kontrakter om ydelser, der ikke kan betragtes som accessoriske, er omfattet af udbudslovens almindelige regler, og dermed som udgangspunkt omfattet af udbudspligt. Det bemærkes i den forbindelse, at visse juridiske tjenesteydelser m.v. er undtaget fra udbudspligt, jf. forslagsets § 12.

Lejlighedsvis fælles udbud

Til § 121

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 38.

Til stk. 1

Det fastsættes i bestemmelsen, at det er muligt for to eller flere ordregivere at gennemføre udbud i fællesskab eller at lave et mere formaliseret og længerevarende samarbejde om gennemførelsen af udbud i fællesskab. Dette kan eksempelvis ske i forbindelse med indkøbsfællesskaber.

Udbudsloven afgrænser ikke, hvilke konkrete samarbejdsformer der kan aftales mellem ordregivere. Ordregiveren kan eksempelvis foretage samordnede udbud. Der er tale om et samordnet udbud, hvis ordregivere eksempelvis foretager udbud, hvor flere ordregivere i fællesskab udarbejder en tekniske specifikation angående en anskaffelse af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, men hvor ordregiverne hver især gennemfører en separat udbudsprocedure. Der er også mulighed for, at flere ordregivere i fællesskab udarbejder en teknisk specifikation, som efterfølgende anvendes af den enkelte ordregiver i forbindelse med separate udbud. Der kan også være tale om et udbud i fællesskab, hvor flere ordregivere enten foretager indkøb sammen eller overdrager forvaltningen af udbuddet til én ordregiver, der indkøber på vegne af alle de deltagende ordregivere.

I forbindelse med fælles udbud skal udbudsbekendtgørelsen indeholde oplysninger, der gør det muligt at identificere samtlige deltagende ordregivere i det fælles udbud. Identifikationen af de deltagende ordregivere kan ske ved navn eller på anden måde således, at de pågældende ordregivere let og entydigt kan identificeres. Derudover skal det i udbudsmaterialet fremgå, hvilke dele af udbudsprocessen den enkelte ordregiver er ansvarlig for.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at de deltagende ordregivere i fællesskab er ansvarlige for overholdelsen af forpligtelserne i henhold til denne lov, når et udbud i sin helhed gennemføres i fællesskab i alle de deltagende ordregivers navne og på disses vegne.

Til stk. 3

Det fastsættes i bestemmelsen, at de deltagende ordregivere i fællesskab er ansvarlige for overholdelse af forpligtelserne i henhold til denne lov, når én eller flere ordregivere er udvalgt blandt de deltagende ordregivere til at gennemføre udbuddet, og handle i eget navn og på vegne af de andre deltagende ordregivere.

Til stk. 4

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregivere kun er fælles ansvarlige for overholdelse af forpligtelserne i henhold til denne lov for de dele, der gennemføres i fællesskab, når et udbud ikke i sin helhed gennemføres i fællesskab. For de dele, som ordregiveren gennemfører i eget navn og på egne vegne har den enkelte ordregiver det fulde ansvar for overholdelsen af forpligtelserne i henhold til denne lov.

Til stk. 5

Det fastsættes i bestemmelsen, at udbudsbekendtgørelsen skal indeholde oplysninger, der gør det muligt at identificere samtlige deltagende ordregivere i det fælles udbud, og at det i udbudsmaterialet skal fremgå, hvilke dele af udbudsprocessen den enkelte ordregiver er ansvarlig for. Identifikationen af de deltagende ordregivere kan ske ved navn eller på anden måde således, at de pågældende ordregivere let og entydigt kan identificeres.

Udbud, der involverer ordregivere fra forskellige medlemsstater

Til § 122

Bestemmelsen gennemfører det nye direktivs artikel 39, stk. 2 og 3.

Det fastsættes i bestemmelsen, at en ordregiver i en EU-medlemsstat kan benytte centraliserede indkøbsaktiviteter tilbudt af indkøbscentraler, der er beliggende i en anden EU-medlemsstat. Det er dog et krav, at den ordregiver, der ønsker at trække på en rammeaftale,

---

der er indgået af en indkøbscentral beliggende i en anden EU-medlemsstat, på forhånd er defineret som part på den pågældende rammeaftale.

Det præciseres også i bestemmelsen, at indkøbscentraler skal foretage anskaffelser i henhold til de nationale regler, hvor den enkelte indkøbscentral er beliggende. Som en følge heraf, vil de nationale regler, hvor indkøbscentralen er hjemmehørende, finde anvendelse i alle led af udbudsprocessen, herunder følgende situationer:

- a) Tildelingen af en kontrakt på grundlag af et dynamisk indkøbssystem
- b) Tildeling i henhold til en rammeaftale
- c) Genåbning af konkurrencen i henhold til en rammeaftale
- d) Beslutningen om, hvem, der er part i rammeaftalen, der i henhold til § 95, skal udføre en given opgave.

Til § 123

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 39, stk. 4, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsens stk. 1, at det vil være muligt for to eller flere ordregivere fra forskellige medlemsstater i fællesskab at tildele kontrakter på grundlag af rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer. Den efterfølgende tildeling i forbindelse med en fælles rammeaftale eller et fælles indkøbssystem skal ske i overensstemmelse med reglerne i §§ 95-96 og § 103.

De deltagende ordregivere skal forud for gennemførelsen af udbudsproceduren indgå en indbyrdes aftale, der fastlægger de i stk. 1, nr. 1-2 nævnte forhold. De deltagende ordregivere er dog ikke forpligtet til at indgå denne aftale forud for udbudsprocessen, såfremt de nødvendige elementer er reguleret af en international aftale mellem de pågældende medlemsstater, hvori ordregiverne er hjemhørende.

Ved fastlæggelsen af ansvarsområder og valg af relevant national lovgivning i henhold til stk. 1, nr. 1, kan de deltagende ordregivere fordele specifikke ansvarsområder mellem sig og fastlægge de bestemmelser i de nationale lovgivninger, der finder anvendelse, i enhver af deres respektive medlemsstater.

Fordelingen af ansvarsområder og den nationale lovgivning, der finder anvendelse, skal anføres i udbudsbekendtgørelsen. Endvidere skal udbudsmaterialet indeholde oplysninger, der gør det muligt for de økonomiske aktører at identificere, hvilke dele af udbudsprocessen den enkelte ordregiver er ansvarlig for.

Til stk. 2.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 119, stk. 1, jf. bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til § 124

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 39, stk. 5, 1. afsnit.

Denne bestemmelse er alene relevant i det omfang to eller flere ordregivere fra forskellige medlemsstater vælger at oprette en fælles enhed. Dette kan eksempelvis ske ved etablering af en "europæiske gruppe for territorialt samarbejde" (EGTS) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1082/2006.

Aftalen vedrørende valg af regelsæt kan enten gælde i en ubestemt periode eller en afgrænset periode. Indholdet af den konkrete aftale er ikke begrænset. Som følge heraf kan aftalen eksempelvis gælde for en bestemt periode for visse typer af kontrakter eller for visse individuelle kontrakttildelinger. Den nærmere afgrænsning af aftalen om valg af regelsæt kan være fastsat i stiftelsesakten for den fælles enhed eller vedtages af de deltagende ordregivere i det kompetente organ i den fælles enhed.

Kapitel 5: Offentliggørelse og gennemsigtighed

Forhåndsmeddelelser

Til § 125

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 48, stk. 1.

Ordregiveren er ikke forpligtet til at offentliggøre en forhåndsmeddelelse, men kan vælge at gøre dette og dermed forkorte minimumsfristerne for modtagelse af tilbud ved offentligt udbud, jf. § 56, begrænset udbud, jf. § 59 og udbud med forhandling jf. § 64, jf. § 59.

Det er en forudsætning for forkortelse af minimumsfristerne for modtagelse af tilbud, at forhåndsmeddelelsen indeholder alle de oplysninger, der fremgår af bilag V, del B, afsnit I til denne lovs bilag 1, samt at forhåndsmeddelelsen er sendt til offentliggørelse mindst 35 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

Såfremt ordregiveren benytter en forhåndsmeddelelse, skal ordregiveren offentliggøre en udbudsbekendtgørelse som indkaldelse af tilbud. På tidspunktet for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen skal ordregiveren offentliggøre udbudsmaterialet jf. § 130, stk. 1.

Ordregiveren kan offentliggøre en forhåndsmeddelelse, selvom ordregiveren ikke påtænker at indgå kontrakter omfattet af denne lovs bestemmelser om obligatorisk offentliggørelse. Dette kan ske ved at fremsende meddelelsen til EU's publikationskontor i overensstemmelse med bilag VIII til denne lovs bilag 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 48, stk. 1.

Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer. I forbindelse med afgivelse af en forhåndsmeddelelse skal ordregiveren bruge Europa-Kommissionens standardformularer, og sende den udfyldte formular til EU's publikationskontor.

Såfremt ordregiveren vil foretage rettelser til en offentliggjort forhåndsmeddelelse, skal dette også ske ved brug af standardformularer.

Såfremt ordregiveren anvender en forhåndsmeddelelse, skal ordregiveren i forhåndsmeddelelsen oplyse på hvilken elektronisk adresse, der gives adgang til udbudsmaterialet. I henhold til § 130, stk. 1, skal ordregiveren først give fri, direkte og fuld elektronisk adgang til udbudsmaterialet fra datoen for udbudsbekendtgørelsens offentliggørelse.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 48, stk. 1.

Når en forhåndsmeddelelse er offentliggjort i EU-tidende efter fremsendelse til EU's publikationskontor, kan ordregiveren på anden vis offentliggøre forhåndsmeddelelsen, jf. § 128.

Forhåndsmeddelelser må ikke offentliggøres i en køberprofil inden bekendtgørelse om offentliggørelse er sendt til EU's publikationskontor. Når en forhåndsmeddelelsen offentliggøres i ordregiverens køberprofil, kan forhåndsmeddelelsen først offentliggøres på anden vis, når meddelelse om offentliggørelse af forhåndsmeddelelsen i køberprofilen er sendt til EU's publikationskontor, jf. § 129, stk. 2.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 48, stk. 2, 3. afsnit.

Forhåndsmeddelelser er tidsmæssigt begrænsede til 12 måneder fra den dato, hvor meddelelsen blev sendt til offentliggørelse.

Dog kan denne periode være længere i forbindelse med anskaffelser under "light regimet" jf. afsnit 4. Det skal fremgå af forhåndsmeddelelse, hvis dette er tilfældet. Den konkrete periode skal fastsættes under overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, hvilket betyder, at der skal være en passende tidsmæssig tilknytning mellem forhåndsmeddelelsen og anskaffelsen. Denne tidsmæssige periode kan overstige 12 måneder.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 51, stk. 2.

Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer, og ordregiveren er forpligtet til at benytte disse standardformularer i forbindelse med fremsendelse af en forhåndsmeddelelse eller meddelelse af offentliggørelse af en forhåndsmeddelelse i ordregiverens køberprofil. Såfremt ordregiveren vil foretage rettelser til en offentliggjort forhåndsmeddelelse, skal dette også ske ved brug af standardformularer. Hvis ordregiveren ønsker at offentliggøre forhåndsmeddelelsen i sin køberprofil, er det alene meddelelsen herom, der skal sendes til EU's publikationskontor, jf. § 129, stk. 2. Meddelelsen skal indeholde de i bilag V, del A til lovens bilag 1, anførte oplysninger.

En forhåndsmeddelelse eller meddelelse offentliggøres senest 5 dage efter afsendelsen til EU's publikationskontor.

EU's publikationskontor offentliggør forhåndsmeddelelser eller meddelelser i deres helhed på det eller de af EU-institutionernes officielle sprog, som ordregiveren vælger. Kun den sprogudgave eller disse sprogudgaver, er autentiske. Et resumé af hver bekendtgørelses eller meddelelsens hovedpunkter offentliggøres af EU's publikationskontor på de øvrige af EU-institutionernes officielle sprog. Artikel 342 i TEUF bemyndiger Rådet for Den Europæiske Union til at fastlægge den ordning, der skal gælde for Fællesskabets institutioner på det sproglige område. I henhold til artikel 342 TEUF har Rådet for Den Europæiske Union vedtaget forordning af 15. april 1958 vedrørende EU-institutionernes officielle sprog. Denne forordning samt senere ændringer og forskellige tiltrædelsesakter fastlægger EU-institutionernes officielle sprog. EU-institutionernes har pr. fremsættelsesdato 24 officielle sprog, herunder dansk.

Ordregiveren skal være i stand til at bevise datoen for afsendelsen af forhåndsmeddelelsen eller meddelelse til EU's publikationskontor. EU's publikationskontor fremsender en bekræftelse for modtagelse af bekendtgørelsen eller meddelelsen. Denne bekræftelse betragtes som bevis for afsendelse af bekendtgørelsen eller meddelelsen til offentliggørelse samt som bevis for datoen for afsendelse.

Udbudsbekendtgørelser

---

*Til § 126**Til stk. 1*

Bestemmelsen gennemfører artikel 49, stk. 1, 1. pkt.

Udbudsbekendtgørelser skal benyttes i forbindelse med alle udbudsprocedurer omfattet af udbudslovens afsnit 3, medmindre der er tale om et udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse, jf. §§ 79-82. Derudover skal udbudsbekendtgørelse eller forhåndsmeddelelse benyttes som indkaldelse af tilbud i forbindelse med anskaffelser af afsnit 4. Udbudsbekendtgørelserne skal i henhold til gennemsigtighedsprincippet sætte potentielle ansøgere eller tilbudsgivere i stand til at vurdere, hvorvidt opgaven er interessant, således at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere har et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud.

Ordregiveren kan vælge at offentligøre en udbudsbekendtgørelse i forbindelse med udbud, der ikke er omfattet af denne lovs bestemmelser om obligatorisk offentliggørelse. Eksempelvis kan ordregiveren ved anskaffelser af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder under tærskelværdien anvende en udbudsbekendtgørelse med henblik på at sikre, at økonomiske aktører kan gøre sig bekendt med den påtænkte anskaffelse.

Dette kan ske ved at fremsende bekendtgørelsen til EU's publikationskontor i overensstemmelse med bilag VIII til denne lovs bilag 1. En offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse medfører ikke i sig selv, at anskaffelsen er omfattet af udbudslovens regler i afsnit 3 eller 4.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 49, stk. 1, 2. pkt.

Udbudsbekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, som fremgår af bilag V, del C til denne lovs bilag 1.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 51, stk. 2.

Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer, og ordregiveren er forpligtet til at benytte disse standardformularer i forbindelse med fremsendelse af en udbudsbekendtgørelse. Såfremt ordregiveren vil foretage rettelser til en offentliggjort udbudsbekendtgørelse, skal dette også ske ved brug af standardformularer.

En udbudsbekendtgørelse offentliggøres senest 5 dage efter afsendelsen til EU's publikationskontor.

EU's publikationskontor offentliggør udbudsbekendtgørelser i deres helhed på det af EU-institutionernes officielle sprog, som ordregiveren vælger, dette er bekendtgørelsens autentiske sprog. Et resumé af hver bekendtgørelses hovedpunkter offentliggøres af EU's publikationskontor på de øvrige af EU-institutioners officielle sprog. Artikel 342 i TEUF bemyndiger Rådet for Den Europæiske Union til at fastlægge den ordning, der skal gælde for Fællesskabets institutioner på det sproglige område. I henhold til artikel 342 TEUF har Rådet for Den Europæiske Union vedtaget forordning af 15. april 1958 vedrørende EU-institutionernes officielle sprog. Denne forordning samt senere ændringer og forskellige tiltrædelsesakter fastlægger EU-institutionernes officielle sprog. EU-institutionernes har pr. fremsættelsesdato 24 officielle sprog, herunder dansk.

Ordregiveren skal være i stand til at bevise datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen til EU's publikationskontor. EU's publikationskontor fremsender en bekræftelse for modtagelse af bekendtgørelsen. Denne bekræftelse betragtes som bevis for afsendelse af bekendtgørelsen til offentliggørelse samt som bevis for datoen for afsendelse.

Bekendtgørelser om indgåede kontrakter

Til § 127

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 50, stk. 1.

Denne bestemmelse finder anvendelse, når ordregiveren indgår kontrakt efter offentligt udbud, jf. § 55, begrænset udbud, jf. § 57, udbud med forhandling, jf. § 60, konkurrencepræget dialog, jf. § 66, og innovationspartnerskaber, jf. § 72. Endvidere finder bestemmelsen anvendelse i forbindelse med kontrakter indgået efter et udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, jf. § 79 og anskaffelser i henhold til Indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser, jf. § 184.

Ordregiveren kan offentliggøre en bekendtgørelse om en indgået kontrakt, der ikke er omfattet af denne lovs bestemmelser om obligatorisk offentliggørelse. Dette kan ske ved at fremsende bekendtgørelsen til EU's publikationskontor i overensstemmelse med bilag VIII til denne lovs bilag 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 50, stk. 1, 2. afsnit.

Bekendtgørelser om indgåede kontrakter skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag V, del D til denne lovs bilag 1.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 50, stk. 2, 2. afsnit.

Ordregiveren er ikke forpligtet til at sende bekendtgørelser om indgåede kontrakter, når ordregiveren indgår kontrakter på baggrund af rammeaftaler, der er indgået i overensstemmelse med §§ 93-98.

Ordregiveren kan frivilligt vælge at fremsende en bekendtgørelse om indgået kontrakt, efter hver kontrakt er indgået på baggrund af en rammeaftale. Vælger ordregiveren at gøre dette, skal dette ske senest 30 dage efter tildelingen af hver kontrakt. Ordregiveren kan endvidere vælge at samle sine bekendtgørelser om de indgåede kontrakter og fremsende disse senest 30 dage efter udgangen af hvert kvartal.

Til stk. 4.

Bestemmelsen gennemfører artikel 50, stk. 3, 1. pkt.

Ordregiveren kan vælge at fremsende en bekendtgørelse om indgået kontrakt for hver af de konkrete kontrakter, som bliver indgået på baggrund af et dynamisk indkøbssystem. Vælger ordregiveren at gøre dette, skal ordregiveren senest 30 dage efter tildelingen af hver kontrakt fremsende en bekendtgørelse om indgået kontrakt.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 50, stk. 4.

Det fastsættes i bestemmelsen, at offentliggørelse af oplysninger om indgåelse af kontrakten eller rammeaftalen i særlige tilfælde kan undlades, når en videregivelse af oplysninger er i strid med offentlige interesser eller til skade for en bestemt offentlig eller privat ansøgers eller tilbudsgivers legitime økonomiske interesser, eller også hvis videregivelse vil hindre retshåndhævelsen eller skade konkurrencen mellem økonomiske aktører.

Med bestemmelsen muliggøres indskrænkninger i den almindelige ret til at modtage visse oplysninger og skal i overensstemmelse med almindelige EU-retlige fortolkningsprincipper fortolkes indskrænkende. Udgangspunktet er derfor, at ordregiveren kun i særlige tilfælde vil kunne tilbageholde oplysninger i medfør af denne bestemmelse.

Ved anvendelsen af bestemmelsen skal ordregiveren særlig, under hensyn til proportionalitetsprincippet, overveje, om hensynet til hemmeligholdelse konkret vejer tungere end hensynet til gennemsigtighed.

De opregnede hensyn svarer i et vist omfang til de hensyn, der efter omstændighederne kan berettiget undtagelse af oplysninger fra aktindsigt i medfør af offentlighedsloven og forvaltningsloven, og retspraksis vedrørende disse regler vil i et vist omfang kunne tjene til inspiration ved anvendelsen af denne bestemmelse.

Ordregivere, som er underlagt offentlighedsloven, kan ikke videregive oplysninger i medfør af denne bestemmelse, hvis den pågældende adressat ikke igennem en aktindsigtsbegæring ville kunne få indsigt i oplysningerne. Herved bliver de nationale regler om aktindsigt udslagsgivende for rækkevidden af bestemmelsen for denne type ordregivere.

Til stk. 6.

Bestemmelsen gennemfører artikel 51, stk. 2.

Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer, og ordregiveren er forpligtet til at benytte disse standardformularer i forbindelse med fremsendelse af en bekendtgørelse om indgået kontrakt. Såfremt ordregiveren vil foretage rettelser til en offentliggjort bekendtgørelse om indgået kontrakt, skal dette også ske ved brug af standardformularer.

En bekendtgørelse om indgået kontrakt offentliggøres senest 5 dage efter afsendelsen til EU's publikationskontor.

EU's publikationskontor offentliggør bekendtgørelser om indgåede kontrakter i deres helhed på det af EU-institutionernes officielle sprog, som ordregiveren vælger, og dette er bekendtgørelsens autentiske sprog. Et resumé af hver bekendtgørelses hovedpunkter offentliggøres af EU's publikationskontor på de øvrige af EU-institutionernes officielle sprog. Artikel 342 i TEUF bemyndiger Rådet for Den Europæiske Union til at fastlægge den ordning, der skal gælde for Fællesskabets institutioner på det sproglige område. I henhold til artikel 342 TEUF har Rådet for Den Europæiske Union vedtaget forordning af 15. april 1958 vedrørende EU-institutionernes officielle sprog. Denne forordning samt senere ændringer og forskellige tiltrædelsesakter fastlægger EU-institutionernes officielle sprog. EU-institutionernes har pr. fremsættelsesdato 24 officielle sprog, herunder dansk.

Ordregiveren skal være i stand til at bevise datoen for afsendelsen af bekendtgørelser om indgået kontrakt til EU's publikationskontor. EU's publikationskontor fremsender en bekræftelse for modtagelse af bekendtgørelsen. Denne bekræftelse betragtes som bevis for afsendelse af bekendtgørelsen til offentliggørelse samt som bevis for datoen for afsendelse.

Offentliggørelse på nationalt plan

---

*Til § 128**Til stk. 1*

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 1, 1. pkt.

Det fastsættes i bestemmelsen, at en ordregiver først kan offentliggøre en forhåndsmeddelelse jf. § 125, en udbudsbekendtgørelse, jf. § 126 eller en bekendtgørelse om indgåede kontrakter jf. § 127 på anden vis på nationalt plan, når EU's publikationskontor har offentliggjort den konkrete bekendtgørelse. Denne bestemmelse finder kun anvendelse på forhåndsmeddelelser, der sendes til offentliggørelse i den Europæiske Unions Tidende. I henhold til § 125, stk. 3 kan forhåndsmeddelelser offentliggøres i køberprofiler. I disse situationer, finder § 129 anvendelse. En ordregiver kan først offentliggøre forhåndsmeddelelsen i køberprofilen, når meddelelsen om offentliggørelse af forhåndsmeddelelse i køberprofilen er sendt til EU's publikationskontor.

Det er formålet med denne bestemmelse, at de informationer, der er relevant for de potentielle ansøgere eller tilbudsgivere i forbindelse med en udbudsproces, offentliggøres af EU's publikationskontor. Herved kan potentielle ansøgere og tilbudsgivere i samtlige medlemslande opnå kendskab til oplysningerne samtidig. Såfremt udbudsmaterialet offentliggøres på anden vis nationalt af danske ordregivere, kan det give potentielle ansøgere eller tilbudsgivere i Danmark en fordel i forhold til potentielle ansøgere eller tilbudsgivere fra andre medlemslande. Dette skyldes, at danske potentielle ansøgere eller tilbudsgivere har kendskab til, hvor og hvordan danske ordregivere offentliggør oplysninger om udbud, og derved kan danske ansøgere og tilbudsgivere potentielt få kendskab til udbudsmaterialet tidligere end ansøgere og tilbudsgivere fra andre medlemslande.

Ordregiveren kan ikke offentliggøre de øvrige dele af udbudsmaterialet før EU's publikationskontor har offentliggjort udbudsbekendtgørelsen, dog jf. stk. 2 angående den tidsmæssige grænse på 48 timer.

Ordregiveren har ikke en pligt til at offentliggøre forhåndsmeddelelser, udbudsbekendtgørelser og bekendtgørelser om indgåede kontrakter på anden vis. Ofte vil det alene være relevant for en ordregiver eksempelvis at offentliggøre udbudsbekendtgørelsen på sin hjemmeside, men ordregiveren har også mulighed for at offentliggøre forhåndsmeddelelser og bekendtgørelser om indgåede kontrakter.

Offentliggørelse på anden vis er eksempelvis offentliggørelse på ordregiverens hjemmeside eller offentliggørelse på en fælles national platform.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 1, 2. pkt.

Danske ordregivere kan 48 timer efter EU's publikationskontors bekræftelse for modtagelse af meddelelser eller bekendtgørelser offentliggøre en forhåndsmeddelelse, udbudsbekendtgørelse eller en bekendtgørelse om indgåede kontrakter på anden vis. Dette gælder uanset, om at bekendtgørelsen eller meddelelsen er blevet offentliggjort af EU's publikationskontor.

Når en udbudsbekendtgørelse er offentliggjort på anden vis på nationalt plan i henhold til denne bestemmelse, skal ordregiveren jf. § 130, stk. 1, samtidig give adgang til udbudsmaterialet.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 2.

Bekendtgørelser og meddelelser, der offentliggøres på anden vis, må ikke indeholde andre oplysninger end de oplysninger, der i bekendtgørelser og meddelelser er offentliggjort i den Europæiske Unions Tidende. I forhåndsmeddelelsen, udbudsbekendtgørelsen eller bekendtgørelsen om indgåede kontrakter, der offentliggøres på anden vis, skal ordregiveren anføre datoen for afsendelse af meddelelsen eller bekendtgørelsen til EU's publikationskontor.

§ 129

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 3.

Ved en køberprofil forstås en præsentation på ordregiverens hjemmeside, som mindst indeholder de samme oplysninger som forhåndsmeddelelse. Derfor kan en køberprofil anskues som et alternativ til forhåndsmeddelelsen. Køberprofilen kan dog også gøres mere dynamisk. Hvilke oplysninger, køberprofilen kan indeholde, fremgår af bilag VIII, nr. 2, litra b til denne lovs bilag 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 3.

Såfremt ordregiveren benytter køberprofiler, kan forhåndsmeddelelser offentliggøres i disse jf. stk. 1.

Offentliggøres en forhåndsmeddelelse i ordregiverens køberprofil, skal ordregiveren sende en meddelelse om offentliggørelsen i køberprofilen til EU's publikationskontor. Meddelelsen skal indeholde de bilag V, del A til denne lovs bilag 1, anførte oplysninger. Herved kan potentielle ansøgere eller tilbudsgivere i andre EU-lande få lettere adgang til de relevante oplysninger.

Meddelelsen skal sendes til EU's publikationskontor i henhold til formatet, og reglerne for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser som fastlagt af Europa-Kommissionen er til rådighed på internetadressen <http://simap.europa.eu>.

Til stk. 3.

Bestemmelsen gennemfører artikel 52, stk. 2.

Når en forhåndsmeddelelse er offentliggjort i en køberprofil, kan ordregiveren efterfølgende offentliggøre forhåndsmeddelelsen på anden vis. Dette kan eksempelvis være på andre hjemmesider end ordregiverens egne hjemmeside. På samme måde som i § 128, stk. 3, kan disse forhåndsmeddelelser ikke indeholde andre oplysninger end de oplysninger, der er indeholdt i forhåndsmeddelelsen, der er offentliggjort i køberprofilen. Endvidere skal datoen for forhåndsmeddelelsen offentliggørelse i køberprofilen fremgå af forhåndsmeddelelser der offentliggøres på anden vis.

Adgang til udbudsmaterialet

Til § 130

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 53, stk. 1.

Fri, direkte og fuld adgang til udbudsmaterialet skal forstås således, at ordregiveren giver vederlagsfri adgang til det fulde udbudsmateriale. Derudover skal der gives direkte adgang, hvilket betyder, at potentielle ansøgere eller tilbudsgivere skal have umiddelbar adgang til udbudsmaterialet uden at gennemgå en godkendelsesprocedure, der medfører en tidsmæssig forskydning i adgangen til udbudsmaterialet.

Endvidere skal der være elektronisk adgang til udbudsmaterialet, og som følge heraf skal det i udbudsbekendtgørelsen anføres, på hvilken elektronisk adresse, der gives adgang til udbudsmaterialet.

Der skal gives fri, direkte og fuld adgang til udbudsmaterialet fra datoen for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen. Som følge heraf skal ordregiveren give adgang til udbudsmaterialet samme dato, som udbudsbekendtgørelsen offentliggøres.

Stk. 2 indeholder undtagelser til hovedreglen i stk. 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 53, stk. 1, 2. afsnit.

Det er alene de særlige situationer, der er omfattet af udbudsdirektivets artikel 21, stk. 2 samt artikel 22, stk. 1, 2. afsnit, der kan medføre, at der ikke gives fri, direkte og fuld elektronisk adgang til visse dele af udbudsmaterialet.

I henhold til udbudsdirektivets artikel 22, stk. 1, 2. afsnit er det alene i følgende særlige situationer, at ordregivere kan udlade at give fri, direkte og fuld elektronisk adgang til visse dele af udbudsmaterialet:

- 1) hvis udbuddets særlige art medfører, at brug af elektroniske kommunikationsmidler kræver særlige værktøjer, anordninger eller filformater, som ikke er almindeligt tilgængelige eller understøttes af almindeligt tilgængelige programmer,
- 2) hvis de programmer, der understøtter filformater, som er egnede til beskrivelsen af tilbuddene, anvender filformater, som ikke kan behandles af andre åbne eller almindeligt tilgængelige programmer, eller er omfattet af en licensordning og kan ikke downloades eller fjernanvendes,
- 3) hvis brug af elektronisk kommunikation kræver særligt kontorudstyr, som ikke er almindeligt tilgængeligt, eller
- 4) hvis der er tale om fysiske modeller eller skalamodeller, der ikke kan fremsendes ved anvendelse af elektroniske midler.

Erhvervs- og vækstministeren vil fastsætte nærmere regler for brug af elektroniske kommunikationsmidler, jf. § 192.

Undtagelse i artikel 21, stk. 2 er gennemført ved § 5, stk. 2. Herefter kan ordregiveren, medmindre andet følger af lovgivningen i øvrigt, pålægge ansøgere eller tilbudsgivere fortrolighed med hensyn til oplysninger, som ordregiveren stiller til rådighed i en udbudsprocedure. Som en konsekvens heraf kan ordregiveren sikre beskyttelse af oplysningernes fortrolige karakter, ved at der ikke gives fri, direkte og fuld elektronisk adgang til de dele af udbudsmaterialet, der er omfattet af § 5, stk. 2. Bestemmelsen i § 5, stk. 2 indebærer, at der ikke kan gives fortrolighedspålæg i forbindelse med oplysninger, der ikke er fortrolige, hvorfor det alene er i de særlige situationer, at der er et behov for fortrolighed, at visse dele af udbudsmaterialet kan undtages fra offentliggørelse.

Hvis ordregiveren af nogle af de anførte grunde ikke giver fri, direkte og fuld elektronisk adgang til visse dele af udbudsmaterialet, skal ordregiveren jf. § 131 forlænge fristen for afgivelse af tilbud med 5 dage. I tilfælde af et akut behov, er der dog ingen pligt til at forlænge fristen.

Til § 131

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Ordregiveren skal godtgøre, at der er tale om et akut behov jf. bemærkningerne til § 56, stk. 5 om offentligt udbud, § 59, stk. 6 om begrænset udbud og § 64, stk. 2, jf. § 59, stk. 6 vedrørende udbud med forhandling.

*Adgang til supplerende oplysninger**Til § 132*

Bestemmelsen gennemfører artikel 53, stk. 2, 1. pkt.

Det fastsættes i bestemmelsen, at en ordregiver skal give adgang til supplerende oplysninger om udbudsmaterialet samt supplerende dokumenter senest 6 dage inden frist for afgivelse af ansøgning eller tilbud.

Det kan eksempelvis være spørgsmål fra ansøgere eller tilbudsgivere, der kan medføre et behov for ordregiveren til at fremkomme med supplerende oplysninger.

Det vil være en konkret vurdering under hensyntagen til de udbudsretlige principper i § 2, hvorvidt ordregiveren er forpligtet til at meddele supplerende oplysninger til ansøgere tilbudsgivere. Ordregiveren kan eksempelvis være forpligtet hertil, hvis de supplerende oplysninger om udbudsmaterialet sikrer, at ansøgerne eller tilbudsgiverne har de samme oplysninger, eller at de supplerende oplysninger sikrer en ens forståelse af udbudsmaterialet.

Ordregiveren kan alene have en pligt til at sende supplerende oplysninger efter en anmodning herom fra en ansøger eller tilbudsgiver, hvis anmodningen er kommet frem til ordregiveren i tide, således at ordregiveren kan nå at fremskaffe de nødvendige oplysninger. Såfremt det vurderes, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke har fremsat en anmodning om supplerende oplysninger i tide, kan ordregiveren undlade at fremsende de supplerende oplysninger med henvisning til den sene fremsættelse af anmodning. Ved vurderingen af "i tide", skal medregnes oplysningernes omfang og kompleksitet.

Hvis ordregiveren vil meddele supplerende oplysninger eller supplerende dokumenter senere end 6 dage inden frist for afgivelse af ansøgning eller tilbud, kan dette alene ske, hvis ordregiveren forlænger enten ansøgningsfristen eller tilbudsfristen jf. § 92, stk. 4, nr. 1.

Meddelelsen af supplerende oplysninger og supplerende dokumenter skal ske under overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, hvorefter det skal sikres, at alle ansøgere eller tilbudsgiverne får de samme oplysninger og får dem samtidigt.

Ordregiveren kan i ansøgningsperioden kun være forpligtet til at besvare spørgsmål, der er direkte relevante i forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen. Ordregiveren kan vente til tilbudsperioden med at besvare spørgsmål vedrørende de dele af udbudsmaterialet, der har direkte betydning for tilbudsafgivelsen.

Såfremt ordregiveren giver supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter, som kan karakteriseres som en væsentlig ændring jf. § 92, stk. 4, nr. 2, er ordregiveren forpligtet til at forlænge ansøgningsfristen eller tilbudsfristen uanset om disse oplysninger fremsendes tidligere end 6 dage før ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb. Meddelelse af supplerende oplysninger og supplerende dokumenter er et supplement til de øvrige dele af udbudsmaterialet. Det er alene de dokumenter, der er omfattet af § 130, stk. 2, der medfører, at ordregiveren er forpligtet til at forlænge fristen for afgivelse med 5 dage, jf. § 131.

Besvarer ordregiveren spørgsmål, der ikke giver anledning til præciseringer, men alene er henvisninger til tydelige dele af udbudsmaterialet, vil der ikke være tale om afgivelse af supplerende oplysninger om udbudsmaterialet i henhold til denne bestemmelse. Disse oplysninger kan som følge heraf gives senere end 6 dage før ansøgnings- eller tilbudsfrisens udløb uden pligt til at forlænge tilbudsfristen. Eksempelvis kan ordregiveren besvare et spørgsmål om, hvor et tilbud skal afleveres. Dette forudsætter, at den relevante information fremgår tydeligt af udbudsmaterialet, og at der ikke er behov for yderligere præciseringer.

Kapitel 6: Udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse

Obligatoriske udelukkelsesgrunde

Til § 133

Bestemmelsen omhandler ordregiverens udelukkelse af ansøgeren eller tilbudsgiveren fra deltagelse i udbud.

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 1, 1. afsnit.

Bestemmelsens stk. 1, medfører, at ordregiveren er forpligtet til når som helst i løbet af proceduren at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren enten før eller under udbudsproceduren dømmes for et eller flere af de forhold omfattet af § 133, stk. 1. Forpligtelsen gælder fra det tidspunkt, hvor ordregiveren tager stilling til ansøgeren eller tilbudsgiverens egnethed og indtil kontraktindgåelse.

Hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilkendegivet i det fælles europæiske udbudsdokument i henhold til § 146, at denne ikke er omfattet af nogle af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i stk. 1, har ordregiveren som udgangspunkt ikke pligt til at undersøge, hvorvidt denne oplysning er korrekt. Alene i de situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af én eller flere af de obligatoriske udelukkelsesgrunde, har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt. Der kan eksempelvis opstå tvivl om, hvorvidt en erklæring fra en ansøger eller tilbudsgiver i det fælles europæiske udbudsdokument er korrekt. I disse situationer kan ordregiveren jf. § 151 indhente dokumentation for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af en af de udelukkelsesgrunde nævnt i stk. 1, nr. 1-6. Dokumentation der indhentes efter § 151, stk. 1 udstedes af en kompetent myndighed. Som følge heraf vil det udgøre en effektiv kontrol af rigtigheden af erklæringen i det fælles europæiske udbudsdokument. Dokumentation der er indhentet efter § 151, stk. 1 kan som klart udgangspunkt ikke give anledning til tvivl, eftersom dokumentationen er udstedt af en kompetent myndighed.

Ordregiveren er, jf. § 149 forpligtet til, inden denne indgår kontrakt med den vindende tilbudsgiver, at verificere i henhold til § 150, at tilbudsgiveren ikke er omfattet af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i stk. 1 og stk. 3 samt de frivillige udelukkelsesgrunde i henhold til § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7. Når som helst i processen ordregiver fastslår via det fælles europæiske udbudsdokument, jf. § 146, via indhentet dokumentation jf. § 130 eller på anden vis, at en ansøger eller tilbudsgiver er omfattet af en obligatorisk udelukkelsesgrund, skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren fra udbuddet.

Definitionerne af de obligatoriske udelukkelsesgrunde skal findes i retsakterne beskrevet nedfor i bemærkningerne til § 133, stk. 1, nr. 1-6:

Til stk. 1, nr. 1

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for at have deltaget i en kriminel organisation, som det er defineret i artikel 2 Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet (EUT L 300 af 11.11.2008, s. 42)

Til stk. 1, nr. 2

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for bestikkelse, som det er defineret i artikel 3 i konventionen om bekæmpelse af bestikkelse, som involverer tjenestemænd ved De Europæiske Fællesskaber eller i Den Europæiske Unions medlemsstater og i artikel 2, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2003/568/RIA af 22. juli 2003 om bekæmpelse af bestikkelse i den private sektor (EUT L 192 af 31.7.2003, s. 54) og bestikkelse som defineret i den nationale ret gældende for ordregiveren eller den økonomiske operatør.

Til stk. 1, nr. 3

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for svig, som det er defineret i artikel 1 i konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser, EFT C 316 af 27.11.1995, s. 48.

Til stk. 1, nr. 4

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for terrorhandlinger eller strafbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet, som det er defineret i henholdsvis artikel 1 og 3 i Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA af 13. juni 2002 om bekæmpelse af terrorisme (EFT L 164 af 22.6.2002, s. 3), og anstiftelse, medvirken og forsøg på at begå sådanne handlinger som omhandlet i nævnte rammeafgørelses artikel 4.

Til stk. 1, nr. 5

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for hvidvaskning af penge eller finansiering af terrorisme, som det er defineret i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF af 26. oktober 2005 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme (EUT L 309 af 25.11.2005, s. 15).

Til stk. 1, nr. 6

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne ved en endelig dom er dømt for brug af børnearbejde eller for menneskehandel, som defineret i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA (EUT L 101 af 15.4.2011).

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 1.

Det fastsættes i bestemmelsen, at forpligtelsen for ordregiveren til at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren i henhold til stk. 1 også gælder, når en person, der er dømt ved endelig dom for de forhold der er oplistet i stk. 1, er medlem af ansøgerens eller tilbudsgiverens bestyrelse, direktion eller tilsynsorgan. Bestemmelsen finder endvidere anvendelse i de situationer, hvor en person, der er dømt ved endelig dom for forhold, der er oplistet i stk. 1, ikke er

---

medlem af bestyrelsen, direktionen eller tilsynsorganet, men har beføjelse til at repræsentere eller kontrollere eller træffe beslutninger i disse.

Det præciseres i bestemmelsen, at det er underordnet, om det er den juridiske person, en fysisk person i en ledende stilling, eller en fysisk person med særlige beføjelser, der er dømt ved endelig dom for de forhold, der er oplyst i § 133, stk. 1. Hvis udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 knytter sig til en specifik fysisk person, kan denne person ikke omgå de obligatoriske udelukkelsesgrunde ved at oprette en ny juridisk person, med de samme ledende personer.

Til stk. 3.

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 2. Bestemmelsen svarer til tilsvarende bestemmelse i lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997 om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love.

I henhold til denne bestemmelse skal ordregiveren udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der har en samlet ubetalt forfalden gæld på over 100.000 kr. til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen her i landet eller det land, hvor tilbudsgiveren er etableret.

Bestemmelsen omfatter også eventuelle påløbne renter eller bøder, som følger af den ubetalte forfaldne gæld.

Bestemmelsen har til formål at nedbringe gælden til offentlige myndigheder og forebygge nye restancer.

Idet der er tale om forfalden gæld til offentlige myndigheder, indgår ansøgere eller tilbudsgiveres mellemværende med offentlige myndigheder, f.eks. løbende momsangivelser, hvor fristen for angivelse og indbetaling ikke er overskredet, ikke i beregningen af de 100.000 kr.

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren undlade at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne har betalt sin gæld til de offentlige myndigheder, idet ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke længere er omfattet af en situation, der kan begrunde udelukkelse i henhold til stk. 3.

Ordregiveren kan udelukke ansøgere eller tilbudsgivere, hvis den ubetalte forfaldne gæld til offentlige myndigheder er mindre end 100.000 kr. i henhold til § 135, stk. 1, nr. 7.

Ordregiveren er forpligtet til når som helst i løbet af proceduren at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren enten før eller under udbudsproceduren har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder på 100.000 kr. eller derover. Denne bestemmelse finder dog ikke anvendelse, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af stk. 4, nr. 1-3.

Hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilkendegivet i det fælles europæiske udbudsdokument, at denne ikke har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder, der overstiger 100.000 kr., har ordregiveren som udgangspunkt ikke pligt til at undersøge, hvorvidt denne oplysning er korrekt. Alene i de situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder på mere end 100.000 kr., har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt.

Dog er ordregiveren forpligtet til, inden denne indgår kontrakt med den vindende tilbudsgiver, jf. § 149, at verificere, at tilbudsgiveren ikke har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder på mere end 100.000 kr.

Til stk. 4.

Bestemmelsen stammer fra lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997.

Ordregiveren kan undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder jf. stk. 3, hvis alle ansøgere eller tilbudsgivere har ubetalt forfalden gæld som omhandlet i stk. 3. Dette kan være relevant i situationer, hvor den økonomiske situation medfører, at mange økonomiske aktører i samme branche har ubetalt forfalden gæld til det offentlige, jf. stk. 3.

Endvidere kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, der er omfattet af stk. 3, når ansøgeren eller tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der overstiger 100.000 kr.

Hvis en ansøger eller en tilbudsgiver har indgået en aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning, og denne ordning er overholdt, kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren. Indgåelse af en aftale om en bindende ordning skal være sket inden udløbet af ansøgningsfristen for ansøgere ved en begrænset procedure eller ved tilbudsfristen for tilbudsgivere ved en offentlig procedure.

Til stk. 5.

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 3.

Ordregiveren kan i ekstraordinære undtagelsestilfælde af hensyn til væsentlige samfundsmæssige interesser fravige de obligatoriske udelukkelsesgrunde og lade ansøgeren eller tilbudsgiveren deltage i udbudsprocessen, selvom disse er omfattet af én af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i henhold til stk. 1-3.

Det vil være en konkret vurdering, hvorvidt de væsentlige samfundsmæssige interesser kan betragtes som legitime hensyn, der kan begrunde, at de obligatoriske udelukkelsesgrunde fraviges.

Væsentlige samfundsmæssige interesser kan eksempelvis være hensynet til sundhed, sikkerhed, offentlig orden eller miljøbeskyttelse. Hensynet til sundheden kan for eksempel foreligge, når der er et presserende behov for vacciner eller nødstyr, som kun kan købes hos én ansøger eller tilbudsgiver, som er omfattet af de obligatoriske udelukkelsesgrunde.

Til § 134

Til stk. 1

Når ordregiveren benytter de i stk. 1, nr. 1-3, anførte udelukkelsesgrunde, skal det ske under overholdelse af og hensyntagen til de udbudsretlige principper, jf. § 2, herunder proportionalitetsprincippet.

Til nr. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra e), dog med den ændring at udelukkelsesgrunden er obligatorisk.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, når en interessekonflikt i forhold til det konkrete udbud som defineret i § 4 ikke kan afhjælpes effektivt med mindre indgribende foranstaltninger.

Såfremt ordregiveren identificerer en interessekonflikt, skal denne interessekonflikt udbedres, for at udbudsproceduren gennemføres i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet. Hvis det er muligt effektivt at afhjælpe interessekonflikten med mindre indgribende foranstaltninger, kan ordregiveren gøre dette. Mindre indgribende foranstaltninger end udelukkelse kan være fastsættelse af en længere frist for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, fremlæggelse af den relevante information for alle potentielle ansøgere eller tilbudsgivere eller ved organisatorisk omorganisering hos ordregiveren, hvor den eller de personer, der giver anledning til interessekonflikten, fjernes fra udbuddet.

Ordregiveren har bevisbyrden for, at der foreligger en interessekonflikt, der ikke kan afhjælpes med mindre indgribende foranstaltninger.

Til nr. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra f), dog med den ændring at udelukkelsesgrunden er obligatorisk.

Med bestemmelsen i § 38 fastlægges rammerne for forudgående inddragelse af ansøgeren eller tilbudsgiveren i forbindelse med forberedelsen af en udbudsprocedure. Hvis inddragelsen af ansøgeren eller tilbudsgiveren medfører en konkurrencefordrejning fra den forudgående inddragelse af ansøgere eller tilbudsgivere, skal ordregiveren udelukke de ansøgere eller tilbudsgivere, der har opnået en fordel og dermed skabt en konkurrencefordrejning. Hvis det er muligt effektivt at afhjælpe konkurrencefordrejningen med mindre indgribende foranstaltninger, skal ordregiveren gøre dette.

Ordregiveren har bevisbyrden for, at der foreligger en konkurrencefordrejning som følge af forudgående inddragelse af ansøgere eller tilbudsgivere, der ikke kan afhjælpes mere effektivt med mindre indgribende foranstaltninger.

Til nr. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra h), dog med den ændring at udelukkelsesgrunden er obligatorisk.

Det fremgår af § 157, at en ordregiver alene kan tildele en kontrakt til en tilbudsgiver, der ikke er udelukket i henhold til §§ 133-135, der opfylder de af ordregiveren fastsatte minimumskrav til egnethed i henhold til §§ 138-141, og der, hvis det er relevant, er udvalgt gennem en udvælgelse i henhold til § 143.

Det fastsættes i bestemmelsen i § 134, nr. 3, at ordregiveren skal udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, når ansøgeren eller tilbudsgiveren i det pågældende udbud har givet groft urigtige oplysninger, har tilbageholdt oplysninger eller ikke er i stand til at fremlægge den dokumentation, der kræves til verifikation af, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder egnethedskravene eller hvorledes ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de objektive og ikkediskriminerende kriterier for udvælgelse. Det skyldes, at ordregiveren i denne situation ikke har haft det korrekte grundlag for at foretage vurderingen af ansøgerens eller tilbudsgiverens udelukkelse, egnethed eller udvælgelse.

Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har givet groft urigtige oplysninger, har tilbageholdt oplysninger eller ikke er i stand til at fremsende supplerende dokumenter den krævede dokumentation.

Frivillige udelukkelsesgrunde

Til § 135

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, dog med en tilføjelse af § 135, stk. 1, nr. 7, der er fra lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, jr. lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997.

Denne bestemmelse angiver de udelukkelsesgrunde, som ordregiveren frivilligt kan vælge at udelukke en ansøger eller tilbudsgiver på baggrund af, hvis en ansøger eller tilbudsgiver er omfattet af disse. Under hensyntagen til gennemsigtighedsprincippet i § 2, skal ordregiveren angive tydeligt i udbudsbekendtgørelsen, hvis ordregiveren vil udelukke ansøgere eller tilbudsgivere, der er omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde.

Hvis ordregiveren har angivet, at det vil medføre udelukkelse, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde, skal ordregiveren når som helst i løbet af proceduren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren enten før eller under udbudsproceduren er omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde. Forpligtelsen gælder fra det tidspunkt, hvor ordregiveren tager stilling til ansøgeren eller tilbudsgiverens egnethed og indtil kontraktindgåelse.

Ordregiver er, jf. § 149, stk. 1 sammenholdt med § 151, forpligtet til at kræve, at tilbudsgiveren fremlægger den dokumentation for de forhold, der er omfattet af § 135, stk. 1, nr. 2 og 7. Udover pligten til at indhente dokumentation, har ordregiveren som klart udgangspunkt ikke en undersøgelsespligt i forhold til i udbudsproceduren at konstatere, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af én eller flere af de situationer, der er omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde. Alene i tvivlstilfælde har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt, herunder om en tilkendegivelse i det fælles europæiske udbudsdokument er korrekt. Det beror på en konkret vurdering, om der foreligger tvivl, og hvilken kontrol ordregiveren i det enkelte tilfælde skal foretage.

Der kan eksempelvis opstå tvivl om, hvorvidt en erklæring fra en ansøger eller tilbudsgiver i det fælles europæiske udbudsdokument er korrekt. I disse situationer kan ordregiveren jf. § 151 indhente dokumentation for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund nævnt i § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7. Idet dokumentation efter § 151, stk. 1 er udstedt af en kompetent myndighed, vil dette udgøre en effektiv kontrol af rigtigheden af erklæringen i det fælles europæiske udbudsdokument. Dokumentation der er indhentet efter § 151, stk. 1 kan som klart udgangspunkt ikke give anledning til tvivl, eftersom dokumentationen er udstedt af en kompetent myndighed.

Dog er ordregiveren forpligtet til, inden denne indgår kontrakt med den vindende tilbudsgiver, at verificere i henhold til § 149, at tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7.

Når ordregiveren benytter de frivillige udelukkelsesgrunde, skal det ske under overholdelse af de udbudsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet. Bagatelagte forhold kan således ikke føre til udelukkelse af ansøgeren eller tilbudsgiveren. Flere tilfælde af forhold, der hver for sig er bagatelagte, kan dog give anledning til at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren.

I henhold håndhævelsesloven, der jf. § 196, nr. 1 foreslås ændret til lov om Klagenævnet for Udbud, kan ordregiverens beslutninger truffet i henhold til udbudsloven indbringes for Klagenævnet for Udbud. Som følge heraf kan ansøger eller tilbudsgiver klage over ordregiverens beslutning om at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren. I den forbindelse kan det prøves,

---

om ordregiveren konkret har løftet bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en af de i nr. 1 eller nr. 3-6 frivillige udelukkelsesgrunde.

Til stk. 1, nr. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra a).

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren vælge at udelukke ansøgere eller tilbudsgivere, hvis ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlig område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og arbejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til lovens bilag 1.

I henhold til proportionalitetsprincippet vil alene overtrædelser af en vis væsentlighed, eller gentagne overtrædelser kunne begrunde udelukkelse.

Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlig område. Det kan efter omstændighederne være tilstrækkeligt for at løfte bevisbyrden, hvis ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ved endelig dom er dømt for overtrædelser af de gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlig område. Efter omstændighederne kan ordregiveren endvidere løfte bevisbyrden ved at påvise, at det ved voldgiftskendelse, påbud fra arbejdstilsynet eller kendelse fra et domstolslignende administrativt nævn er konstateret, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat gældende forpligtelser. Derudover kan eksempelvis syn og skøn eller anden dokumentation, herunder dokumentation fra egne eller andres erfaringer efter omstændighederne være et passende middel, der påviser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat de gældende forpligtelser. Der er ikke tale om en udtømmende liste. I henhold til håndhævelseslovens § 5, som foreslås ændret til lov om Klagenævn for Udbud, jf. § 196, nr. 1, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren indbringe ordregiverens beslutning om at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, herunder om ordregiveren konkret har løftet bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsidesat gældende forpligtelser, hvilket kan begrunde udelukkelse af ansøgeren eller tilbudsgiveren.

Til stk. 1, nr. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra b).

I henhold til denne bestemmelse kan ansøgeren eller tilbudsgiveren udelukkes fra en udbudsprocedure, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren på tidspunktet for aflevering af ansøgning eller tilbud eller i løbet af udbudsprocessen er konkurs, under insolvens- eller likvidationsbehandling, hvis ansøgerens eller tilbudsgiverens aktiver administreres af en kurator eller af retten, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er under tvangsakkord uden for konkurs, hvis ansøgerens eller tilbudsgiverens erhvervsvirksomhed er blevet indstillet, eller hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en lignende situation i henhold til en tilsvarende procedure, der er fastsat i national lovgivning, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er hjemhørende.

Baggrunden for denne bestemmelse er, at hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er konkurs eller under insolvens- eller likvidationsbehandling, er der en nærliggende risiko for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er i stand til at udføre den udbudte opgave.

Inden ordregiveren kan indgå kontrakt med en tilbudsgiver, skal tilbudsgiveren påvise ved fremlæggelse af dokumentation jf. § 150, at denne ikke er omfattet af én af de situationer, der er nævnt i § 135, stk. 1, nr. 2 eller nr. 7, hvis det er anført i udbudsbekendtgørelsen, at det medfører udelukkelse, hvis ansøgere eller tilbudsgiver er omfattet af denne udelukkelsesgrund.

Til stk. 1, nr. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra c).

Såfremt ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren i forbindelse med udøvelsen af erhvervet har begået alvorlige forsømmelser, der sår tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet, kan ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren. Bestemmelsen er formuleret bredt, idet bestemmelsen kan angå mange forskellige situationer, som kan karakteriseres som forsømmelser.

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ordregiveren kan påvise:

- 1) at forsømmelsen vedrører udøvelsen af ansøgerens eller tilbudsgiverens erhverv,
- 2) at der er tale om en alvorlig forsømmelse, der skaber tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet.

Ad 1) Forsømmelsen skal angå ansøgerens eller tilbudsgiverens erhverv, hvilket vil sige, at en alvorlig forsømmelse skal være begået i forbindelse med ansøgerens eller tilbudsgiverens udøvelse af virksomhed. Ansøgerens eller tilbudsgiverens erhverv skal forstås bredt, således bestemmelsen ikke alene omfatter alvorlige forsømmelser, der er direkte knyttet til kvaliteten af opgaveudførelsen. Andre alvorlige forsømmelser i forbindelse med ansøgerens eller tilbudsgiverens udøvelse af virksomhed kan endvidere være omfattet af denne bestemmelse. Se ad 2) for eksempler.

Ad 2) Ansøgeren eller tilbudsgiveren kan alene udelukkes, såfremt de forsømmelser denne tidligere har begået har været alvorlige forsømmelser, der skaber tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet og dermed ansøgerens eller tilbudsgiverens troværdighed i forhold til udøvelsen af virksomhed.

Ansøgerens eller tilbudsgiverens alvorlige forsømmelser skal sætte berettiget spørgsmålstejn ved ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet, hvilket betyder, at det er den pågældende adfærd og ikke virkningen af den alvorlige forsømmelse, der kan begrunde udelukkelse.

Alvorlige forsømmelser, der kan skabe tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet, kan eksempelvis være: Manglende overholdelse af miljømæssige eller sociale forpligtelser, herunder regler om adgang for handicappede, samt overtrædelser af konkurrenceregler eller regler for intellektuel ejendomsret.

Endvidere kan det være en alvorlig forsømmelse, der kan begrunde udelukkelse, hvis ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har begået handlinger omfattet af en af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1, men hvor der ikke er faldet endelig dom.

Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv har begået alvorlige forsømmelser, der sår tvivl om ansøgeren eller tilbudsgiveren integritet. Ordregiveren kan påvise dette ved en endelig dom, voldsgiftkendelse eller kendelse fra et domstolslignende administrativt nævn. Endvidere kan følgende efter omstændighederne være et passende middel til at påvise alvorlige forsømmelser: et udenretligt forlig, syn og skøn, dokumentation, udtalelser eller tilsvarende fra brancheorganisationer vedrørende forsømmelsernes faglige karakter eller anden dokumentation, herunder dokumentation fra egne eller andres erfaringer. Det er ikke afgrænset, hvilken dokumentation ordregiveren kan benytte for at vise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har begået alvorlige forsømmelser i forbindelse med udøvelsen af erhvervet, der sår tvivl om ansøgerens eller tilbudsgiverens integritet.

Til stk. 1, nr. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra d).

Denne bestemmelse betyder, at ordregiveren kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ordregiveren har tilstrækkelige plausible indikationer til at konkludere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning.

Ordregiveren skal kunne godtgøre, at der er tilstrækkelige plausible indikationer til at konkludere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning. Det forhold, at ordregiveren kan udelukke en ansøger eller tilbudsgiver, hvis ordregiveren har tilstrækkelige plausible indikationer til at konkludere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning, er en lempeligere bevisbyrde for ordregiveren at løfte end bevisbyrden ved udelukkelsesgrundene i nr. 1, 3 og 5 og 6, hvor ordregiveren skal påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund. Ordregiveren skal alene fremlægge dokumentation, der troværdigt indikerer, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning.

Til stk. 1, nr. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra g).

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har væsentlig misligholdt en tidligere offentlig kontrakt omfattet af denne lov, kontrakt med en forsyningsvirksomhed eller en koncessionskontrakt, der har medført den pågældende kontrakts ophævelse eller lignende sanktion. Kontrakt med en forsyningsvirksomhed og en koncessionskontrakt skal forstås i henhold til forsyningsvirksomhedsdirektivet og koncessionsdirektivet, dog ikke således, at kontrakterne skal have en værdi, der overstiger tærskelværdierne i de respektive direktiver.

Det er en konkret vurdering efter de almindelige obligationsretlige regler, hvorvidt der foreligger væsentlig misligholdelse.

Det er et krav, at den væsentlige misligholdelse skal have medført, at den tidligere kontrakt er ophævet, eller at den kunne være blevet ophævet, og misligholdelsen er sanktioneret på anden vis gennem erstatning, bod eller andre forhold, der er væsentlig set i forhold til kontraktens karakter. Eksempelvis erstatning i forbindelse med en forsinket levering, som kunne have begrundet ophævelse.

Det er ordregiveren, der har bevisbyrden for, at en tilbudsgiver eller ansøger er omfattet af denne udelukkelsesgrund. Ordregiveren kan eksempelvis påvise dette ved en endelig dom, voldgiftskendelse eller kendelse fra et domstolslignende administrativt nævnt. Anden dokumentation, herunder dokumentation fra egne eller andres erfaringer kan efter omstændighederne være tilstrækkeligt til at begrunde udelukkelse i henhold til denne bestemmelse.

Til stk. 1, nr. 6

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 4, litra i).

Hvis ordregiveren kan påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren uretmæssigt har forsøgt at påvirke ordregiverens beslutningsproces eller har fået fortrolige oplysninger, der kan give dem uretmæssige fordele, følger det af ligebehandlingsprincippet, at ordregiveren ikke kan tage tilbuddet i betragtning, hvis det ikke er muligt at udligne de konkurrencemæssige fordele. Såfremt ordregiveren kan udligne den konkurrencemæssige fordel, eksempelvis ved at offentliggøre specifikke oplysninger, kan denne bestemmelse ikke anvendes.

Endvidere kan det medføre udelukkelse, såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren groft uagtsomt har givet vildledende oplysninger, der kan have væsentlig indflydelse for beslutninger i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller på tilbudsevalueringen.

Hvis ordregiveren kan konstatere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har påvirket ordregiverens beslutningsproces, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har fået fortrolige oplysninger, der har givet en uretmæssig fordel i forbindelse med udbudsprocessen, eller hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har givet vildledende oplysninger, der har haft væsentlig indflydelse på beslutningen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen, følger det af ligebehandlingsprincippet i § 2, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal udelukkes, med mindre den konkurrencemæssige fordel kan afhjælpes med mindre indgribende foranstaltninger.

Til stk. 1, nr. 7

Bestemmelsen gennemfører ikke en artikel fra det nye direktiv, men er fra § 1, stk. 3 lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, jr. Lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997.

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, der har en ubetalt forfalden gæld på under 100.000 kr. til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen her i landet eller det land, hvor tilbudsgiveren er etableret.

Bestemmelsen omfatter også eventuelle påløbne renter eller bøder, som følger af den ubetalte forfaldne gæld.

Bestemmelsen har til formål at nedbringe gælden til offentlige myndigheder og forebygge nye restancer.

Bestemmelsen svarer til § 133, stk. 3, dog med den afvigelse, at den frivillige udelukkelsesgrund i denne bestemmelse angår ubetalt forfalden gæld på under 100.000 kr.

I henhold til denne bestemmelse kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne har betalt sin gæld til de offentlige myndigheder, idet ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke længere er omfattet af udelukkelsesgrunden i § 135, stk. 1, nr. 7.

Derudover finder § 133, stk. 4 anvendelse i forbindelse med denne bestemmelse.

Dokumentation for pålidelighed

Til § 136

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 6, der rummer en procedure der i den engelske sprogversion af udbudsdirektivet benævnes "self-cleaning" og angår muligheden for ansøgere eller tilbudsgivere til at dokumentere deres pålidelighed, selvom de er omfattet af en udelukkelsesgrund.

Ansøgeren eller tilbudsgiveren, der er omfattet af en obligatorisk udelukkelsesgrund i § 133, stk. 1 eller stk. 3 eller § 134, nr. 1-3 eller i en frivillig udelukkelsesgrund i § 135, nr. 1-7, kan forelægge dokumentation, der viser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal anses for at være pålidelig. Kan ansøgeren eller tilbudsgiveren dokumentere sin pålidelighed, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke udelukkes. Det kan f.eks. være dokumentation, der viser, at ansøge-

---

ren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af den pågældende udelukkelsesgrund. Derudover kan det være dokumentation for foranstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har truffet. Hvis disse foranstaltninger er tilstrækkelige til at sikre ansøgerens eller tilbudsgiverens pålidelighed på trods af en relevant udelukkelsesgrund, kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren.

Det beror på en konkret vurdering fra ordregiveren, om ansøgeren eller tilbudsgiveren på tilstrækkelig vis har dokumenteret dennes pålidelighed. I denne forbindelse skal de ansøgere eller tilbudsgivere, hvor det er relevant, dokumentere de forhold, der fremgår af stk. 2. Såfremt ordregiveren konstaterer, at dokumentationen er tilstrækkelig, kan ordregiveren ikke udelukke den pågældende ansøger eller tilbudsgiver fra udbudsproceduren.

Tilstrækkelig dokumentation kan især omfatte personalemæssige og organisatoriske foranstaltninger, f.eks. afbrydelse af alle forbindelser med personer eller organisationer involveret i den illoyale adfærd, relevant reorganisering af medarbejdere, gennemførelse af afrapporterings- og kontrolsystemer, oprettelse af en intern revisionsstruktur til at overvåge overholdelse samt vedtagelsen af interne regler for ansvar og kompensation. Endvidere kan det tillægges betydning, om det er den afdeling eller enhed, der er omfattet af en udelukkelsesgrund, som også skal udføre den konkrete opgave.

Såfremt de trufne foranstaltninger på en tilstrækkelig måde sikrer ansøgerens eller tilbudsgiverens pålidelighed, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke udelukkes.

Ved vurderingen af ansøgerens eller tilbudsgiverens dokumentation af sin pålidelighed, skal ordregiveren foretage en konkret vurdering i hver enkelt sag, og i denne vurdering kan ordregiveren – ud over hensynet til karakteren af forseelserne og de trufne foranstaltninger – tillige inddrage hensynet til de konkrete forhold ved den omhandlede kontrakttildeling. Endvidere skal foranstaltningerne vurderes under hensyntagen til grovheden af og de særlige omstændigheder omkring overtrædelsen af de relevante situationer omfattet af udelukkelsesgrundene.

Det vil alene være nødvendigt for ansøgeren eller tilbudsgiveren at dokumentere pålidelighed vedrørende de forhold, der i den konkrete situation kan begrunde udelukkelse.

Hvis en anden ordregiver har vurderet, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har forelagt dokumentation, der er tilstrækkelige til at dokumentere ansøgerens eller tilbudsgiverens pålidelighed, kan det indgå i vurderingen og være en indikation af ansøgerens eller tilbudsgiverens pålidelighed. Det skal dog i alle tilfælde være en konkret vurdering hos ordregiveren, hvorvidt den fremlagte dokumentation er tilstrækkeligt til at påvise pålidelighed.

Såfremt ordregiveren i henhold til § 175, stk. 5 kræver, at en underleverandør erstattet som følge af, at underleverandøren er omfattet af en af de i §§ 133-135 nævnte udelukkelsesgrund, har underleverandøren samme muligheder som ansøgeren eller tilbudsgiveren efter denne bestemmelse til at dokumentere sin pålidelighed.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Før ordregiveren kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren for at være omfattet af en udelukkelsesgrund, skal ordregiveren meddele ansøgeren eller tilbudsgiveren, at ordregiver påtænker at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren. Dernæst skal ordregiveren give ansøgeren eller tilbudsgiveren en passende frist til at dokumentere dennes pålidelighed eller redegøre for, hvorfor ordregiveren ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund. På samme måde som ved unormalt lave tilbud i henhold til § 167, foretager ordregiveren herefter en vurdering, om ansøgeren eller tilbudsgiveren skal udelukkes i henhold til en af de obligatoriske udelukkel-

---

sesgrunde i § 133 og § 134 eller en af de frivillige udelukkelsesgrunde i § 135, hvis ordregiveren har anført, at det vil medføre udelukkelse at være omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 6, 2. afsnit.

Til nr. 1

I henhold til nr. 1 kan ordregiveren alene acceptere ansøgerens eller tilbudsgiverens dokumentation af pålidelighed, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har ydet den erstatning, som ansøgeren eller tilbudsgiveren er blevet pålagt i henhold til reglerne for erstatningsansvar. Der kan alene stilles krav om, at der ydes erstatning i henhold til de relevante retsregler for den pågældende overtrædelse. Derudover kan kravet være opfyldt, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren har påtaget sig at yde erstatning for eventuelle tab som følge af overtrædelsen af straffeloven eller øvrige forsømmelser omfattet af udelukkelsesgrundene. Denne betingelse er alene relevant, hvis der har været grundlag for erstatning som følge af ansøgerens eller tilbudsgiverens handlinger.

Til nr. 2

Endvidere følger det af nr. 2, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal have gjort indgående rede for forholdene og omstændighederne gennem et aktivt samarbejde med de relevante myndigheder. Denne betingelse er alene relevant, hvis politiet eller andre relevante myndigheder har foretaget undersøgelser, eventuelt med henblik på at indlede en straffesag. Denne bestemmelse er primært relevant i forhold til de obligatoriske udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1, men kan også være relevant i forhold til § 135, stk. 1, nr. 4 vedrørende situationer, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre ansøgere eller tilbudsgivere med henblik på konkurrencefordrejning.

Til nr. 3

Endeligt følger det af nr. 3, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal bevise, at denne har truffet passende konkrete tekniske, organisatoriske og personalemæssige foranstaltninger for at forebygge yderligere overtrædelser af straffeloven eller øvrige forsømmelser omfattet af udelukkelsesgrundene. Dette kan især omfatte personalemæssige og organisatoriske foranstaltninger, f.eks. afbrydelse af alle forbindelser med personer eller organisationer involveret i denne illoyale adfærd, relevant reorganisering af medarbejdere, gennemførelse af afrapporterings- og kontrolsystemer, oprettelse af en intern revisionsstruktur til at overvåge overholdelse samt vedtagelsen af interne regler for ansvar og kompensation.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 6, 3. afsnit, 2. pkt.

Hvis foranstaltningerne anses for at være utilstrækkelige, skal ordregiveren overfor ansøgeren eller tilbudsgiveren begrunde denne vurdering.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk. 7, 3. pkt.

Denne bestemmelse medfører, at ordregiveren ikke kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren fra deltagelse i en udbudsprocedure, hvis der er gået mere end 4 år fra datoen for endelig dom. Er ansøgeren eller tilbudsgiveren inden for de seneste 4 år dømt ved endelig dom for en

---

eller flere af de udelukkelsesgrunde, der fremgår af artikel 133, stk. 1, er ordregiveren forpligtet til at udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren.

Før ordregiveren kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren for at være omfattet af en udelukkelsesgrund, skal ordregiveren meddele ansøgeren eller tilbudsgiveren om, at denne påtænkes udelukket i henhold til § 136, stk. 2 samt give ansøgeren eller tilbudsgiveren en passende frist til at dokumentere dennes pålidelighed.

Ordregiveren kan ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren alene med henvisning til, at andre ordregivere har udelukket den konkrete ansøger eller tilbudsgiver, idet ordregiveren selv skal konstatere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund.

I henhold til den i § 133, stk. 3 anførte udelukkelsesgrund, skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder, der samlet set overstiger 100.000 kr. jf. § 133, stk. 3. Der er ikke tale om en enkeltstående hændelse men derimod om en situation, der varer indtil ansøgeren eller tilbudsgiveren har betalt det skyldige beløb eller indgået en bindende ordning angående betaling. Som følge heraf finder den maksimale udelukkelsesperiode ikke anvendelse på forhold omfattet af henhold til § 133, stk. 3.

Såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren har dokumenteret sin pålidelighed i forhold til de konkrete udelukkelsesgrunde, der tidligere har medført udelukkelse af ansøgeren eller tilbudsgiveren henhold til § 136, stk. 1-3, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke udelukkes, hvorfor karantæneperioden ikke finder anvendelse.

Til stk. 6

Bestemmelsen gennemfører artikel 57, stk.7, 3. pkt.

Denne bestemmelse medfører, at ordregiveren ikke kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren fra deltagelse i en udbudsprocedure, hvis der er gået mere end 2 år fra den relevante hændelse eller handling vedrørende de i § 135, stk. 1, nr. 1-6 nævnte tilfælde.

Før ordregiveren kan udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren for at være omfattet af en udelukkelsesgrund, skal ordregiveren meddele ansøgeren eller tilbudsgiveren om, at denne påtænkes udelukket i henhold til § 136, stk. 2 samt give ansøgeren eller tilbudsgiveren en passende frist til at dokumentere dennes pålidelighed.

Hvis ordregiveren har anført, at ansøgeren eller tilbudsgiveren vil blive udelukket, hvis de er omfattet af en af udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren i 2 år fra datoen for den relevante hændelse eller handling i § 135, stk. 1, nr. 1-6.

Ordregiveren har bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren kan udelukkes. Som følge heraf kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren med henvisning til, at andre ordregivere har udelukket den konkrete ansøger eller tilbudsgiver.

Den 2-årige periode løber fra den relevante hændelse eller handling, der kan begrunde udelukkelse. I henhold til § 135, stk. 1, nr. 1, vil det sige tidspunktet fra ansøgerens eller tilbudsgiverens overtrædelse af gældende forpligtelser inden for det miljømæssige, sociale og arbejdsretlige område. Såfremt den relevante hændelse udgør et løbende forhold, beregnes den 2-årige periode fra tidspunktet for afslutningen af det løbende forhold, der kan begrunde udelukkelse.

I forbindelse med § 135, stk. 1, nr. 5 er det tidspunktet for ophævelsen eller den lignende sanktion, der er afgørende i forhold til beregningen af den maksimale udelukkelsesperiode.

Ordregiveren har ikke en generel undersøgelsespligt i forhold til udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, nr. 1 og nr. 3-6, hvor disse skal opfyldes i et udbud. Alene i tvivlstilfælde har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren har begået handlinger omfattet af udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, nr. 1, og nr. 3-6 samt hvorvidt ordregiveren kan påvise, at en ansøger eller en tilbudsgiver skal udelukkes fra at deltage i udbudsproceduren.

Udelukkelsesgrundene i § 134 nr. 1-3, angår situationen, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren befinder sig i en interessekonflikt, har opnået en konkurrencefordel som følge af en forudgående dialog eller har givet groft urigtige oplysninger, har tilbageholdt oplysninger eller ikke er i stand til at fremsende supplerende dokumenter vedrørende udelukkelsesgrundene eller egnethedskravene. Udelukkelsesgrundene knytter sig til en konkret situation og ikke til ansøgeren eller tilbudsgiveren, og derfor vil der ikke være en udelukkelsesperiode knyttet til disse udelukkelsesgrunde.

Hvis ordregiveren har anført, at det medfører udelukkelse, hvis en ansøger eller tilbudsgiver er omfattet af den i § 135, stk. 1, nr. 7 anførte udelukkelsesgrund, skal ordregiveren udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, hvis denne har ubetalt forfalden gæld til offentlige myndigheder, der er under 100.000 kr. Der er ikke tale om en enkeltstående hændelse, men derimod om en situation, der varer, indtil ansøgeren eller tilbudsgiveren har betalt det skyldige beløb eller indgået en bindende ordning angående betaling. Som følge heraf finder den maksimale udelukkelsesperiode ikke anvendelse på forhold omfattet af henhold til § 135, stk. 1 nr. 7.

Såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren har dokumenteret sin pålidelighed i henhold til § 136, stk. 1-3 kan ordregiveren ikke udelukke ansøgeren eller tilbudsgiveren, og i disse situationer finder udelukkelsesperioden ikke anvendelse.

Krav til retlig form

Til § 137

Til § 137, stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 1.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal acceptere tilbud fra ansøgere eller tilbudsgivere uanset deres retlige form, og disse kan derfor ikke udelukkes med den begrundelse, at det i henhold til dansk lovgivning kræves, at de skal være enten en fysisk eller en juridisk person. Således falder både firmaer, filialer, datterselskaber, interessentskaber, kooperative selskaber, selskaber med begrænset ansvar, universiteter, offentlige eller private, og andre former for enheder end fysiske personer ind under begrebet økonomisk aktør, uanset om de er »juridiske personer« i enhver forbindelse.

Endvidere kan ordregiveren ikke kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er en bestemt form for juridisk person.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 2, 1. afsnit.

Sammenslutninger af økonomiske aktører, herunder hvis de har sluttet sig sammen i en midlertidig sammenslutning, kan deltage i tildelingsprocedurer uden at være nødt til at antage en bestemt retlig form. I det omfang det er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af kontrakten, f.eks. hvis der er krav om solidarisk hæftelse, kan en bestemt form være påkrævet, når sådanne sammenslutninger har fået tildelt kontrakten, jf. stk. 5.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 2, 2. afsnit.

Ordregiveren kan fastsætte, hvordan sammenslutninger af økonomiske aktører opfylder kravene om økonomisk og finansiel formåen, eller hvordan sammenslutninger af økonomiske aktører opfylder kriterierne vedrørende teknisk og faglig formåen, der kræves af økonomiske aktører, der deltager alene. Gennemføres kontrakten af en sammenslutning af økonomiske aktører, kan det være nødvendigt at fastsætte betingelser, der ikke kræves af individuelle deltagere. Sådanne betingelser, der skal være objektivt begrundede og proportionale, jf. stk. 4, kan f.eks. omfatte krav om, at der skal udpeges en fælles repræsentation eller en ledende partner i relation til udbudsproceduren.

Til stk. 4.

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 2, 3. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at det skal være objektivt begrundet og være proportionalt, hvis ordregiveren fastsætter krav til sammenslutninger af økonomiske aktører, der er forskellige fra dem, der kræves af de individuelle deltagere.

Til stk. 5.

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 3.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve, at sammenslutninger af økonomiske aktører antager en bestemt retlig form, når de har fået tildelt kontrakten. Dette kan dog alene ske, hvis det er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af kontrakten.

Dette kan eksempelvis være relevant, hvis det er et krav i lovgivningen, at specifikke opgaver alene kan varetages af økonomisk aktører med en bestemt retlig form.

Til stk. 6.

Bestemmelsen gennemfører artikel 19, stk. 1, 2. afsnit.

Ordregiveren kan i henhold til denne bestemmelse kræve, at der i ansøgningen eller tilbuddet anføres navne og faglige kvalifikationer for det personale, der har ansvaret for at gennemføre kontrakten. Dette er relevant i forbindelse med leveringen af tjenesteydelser, herunder også bygge- og anlægskontrakter samt offentlige vareindkøbskontrakter, der tillige omfatter tjenesteydelser eller monterings- og installationsarbejde.

Denne bestemmelse skal læses i sammenhæng med § 153, nr. 7, hvorefter ordregiveren i forbindelse med ansøgere og tilbudsgiveres tekniske og faglige formåen kan kræve oplysninger angående de uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer hos tjenesteyderen eller entreprenøren eller virksomhedens ledende medarbejdere, forudsat at de ikke evalueres som et tildelingskriterium.

Egnethedskrav

Til § 138

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 1, dog med den materielle ændring, at det anføres, at egnethedskrav skal være udtrykt som minimumskrav.

Bestemmelsen opregner udtømmende de 3 emner, som egnethedskravene kan angå: 1) Egnethed til at udføre de pågældende erhverv 2) økonomisk og finansiel formåen 3) teknisk og faglig formåen.

Til stk. 2

Det fastsættes i bestemmelsen, at der kan fastsættes egnethedskrav i henhold til § 139, § 140 og § 141. Ordregiveren kan ikke kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere opfylder andre egnethedskrav.

Ordregiveren skal begrænse egnethedskravene for deltagelse til de krav, der er relevante for at sikre, at ansøgere eller tilbudsgivere er egnede til at udøve det pågældende erhverv, har den relevante økonomiske og finansielle formåen samt faglige og tekniske formåen til at gennemføre den pågældende kontrakt. Alle egnethedskrav skal være relaterede og stå i forhold til kontraktens genstand.

Ordregiveren kan alene stille kravene til ansøgere eller tilbudsgiveres egnethed som minimumskrav til ansøgere eller tilbudsgiveres økonomiske og finansielle formåen samt tekniske og faglige formåen. I denne situation skal en ansøger eller tilbudsgiver afvises som værende uegnet, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke opfylder de fastsatte minimumskrav. Omvendt kan en ordregiver ikke afvise en ansøger eller tilbudsgiver som værende uegnet, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de fastsatte minimumskrav.

Kravene til ansøgerens eller tilbudsgiverens formåen skal være fastsat på forhånd i udbudsbekendtgørelsen.

Til § 139

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 2.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere er optaget i et fagligt register eller handelsregister i den medlemsstat, hvor de har hjemsted, jf. bilag XI til denne lovs bilag 1, eller at de overholder alle krav i dette bilag. Ordregiveren kan kræve, at ansøgerne eller tilbudsgiverne godtgør, at de opfylder de opstillede krav. For danske virksomheder kan kræves, at de er registrerede i "Det centrale virksomhedsregister, CVR.dk. Det er op til ordregiveren, særligt under iagttagelsen af de almindelige principper om proportionalitet, ligebehandling og gennemsigtighed, at fastlægge, hvilken dokumentation ansøgere eller tilbudsgivere skal fremlægge.

Til § 140

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 3, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere opfylder egnethedskrav, således det sikres, at ansøgere eller tilbudsgivere har tilstrækkelig økonomisk og finansiell formåen til at opfylde kontrakten.

Ordregiveren kan i henhold til § 150 kræve de dokumentationsmidler, der fremgår af § 152 som bevis for ansøgerens eller tilbudsgiverens økonomiske og finansielle formåen. Beviset kan almindeligvis føres ved én eller flere af dokumentationsmidlerne, og som følge heraf er listen ikke udtømmende. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre egnethedskravene til den økonomiske og finansielle formåen, samt hvordan ansøgeren skal dokumentere opfyldelsen af egnethedskravene.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 3, 2. afsnit.

Ordregiveren kan i henhold til denne bestemmelse som udgangspunkt ikke kræve en minimumsomsætning pr. år, som overstiger det dobbelte af kontraktens anslåede værdi. Højere krav kan imidlertid gøres gældende i behørigt begrundede tilfælde. Sådanne tilfælde kan omfatte øgede risici forbundet med kontraktens gennemførelse eller den kendsgerning, at kon-

---

traktens rettidige og korrekte gennemførelse er kritisk, eksempelvis fordi den udgør en nødvendig forudsætning for andre kontrakters gennemførelse.

Der kan eksempelvis tages hensyn til forholdet mellem aktiver og passiver, når ordregiveren angiver de metoder og kriterier, der skal anvendes, i udbudsmaterialet. Disse metoder og kriterier skal være gennemsigtige, objektive og ikkediskriminerende.

I sådanne behørigt begrundede tilfælde står det ordregiveren frit for selv at beslutte, om det er passende og relevant at fastsætte højere krav til minimumsomsætningen pr. år. Hvis der anvendes højere krav til minimumsomsætningen, kan ordregiveren frit fastsætte størrelsen, så længe den hænger sammen med og står i forhold til kontraktens genstand. Beslutter ordregiveren, at krav til minimumsomsætningen skal være højere end 2 gange kontraktens anslåede værdi, skal udbudsmaterialet omfatte en angivelse af de primære årsager til ordregiverens valg.

Ordregiveren skal fastsætte kravene til egnethed under overholdelse af proportionalitetsprincippet. I konkrete sager kan det være i strid med proportionalitetsprincippet at fastsætte et minimumskrav til en omsætning, der er det dobbelte af kontraktens anslåede værdi.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 3, 4. afsnit.

Bestemmelsen adresserer specifikt den situation, hvor en kontrakt er opdelt i delkontrakter. Her gælder bestemmelsen i stk. 2 for hver enkelt del.

Ordregiveren kan dog fastsætte minimumsårsomsætningen i forbindelse med grupper af delkontrakter med henblik på den situation, at den valgte tilbudsgiver tildeles flere delkontrakter, som skal udføres samtidig. Det betyder, at såfremt den samme tilbudsgiver kan vinde alle delaftaler, kan ordregiveren ikke kræve en minimumsomsætning pr. år på mere end 2 gange kontraktens anslåede værdi for alle delkontrakter. Som følge heraf er det ved delkontrakter den samlede potentielle omsætning, der er udgangspunktet for beregningen af omsætningskravet. Fastsættelsen af en minimumsomsætning pr. år skal ske under overholdelse af proportionalitetsprincippet. Det betyder, at i konkrete situationer, eksempelvis hvor flere delaftaler har en meget varierende værdi, eller hvor antallet af delaftaler er meget højt, kan det være uproportionalt at kræve en minimumsomsætning på 2 gange kontraktens værdi for samtlige delkontrakter. I en situation, hvor delkontrakt A har en kontraktværdi på 2 mio. kr., mens delkontrakt B har en kontraktværdi på 20 mio. kr. Selvom samme ordregiver kan vinde begge delkontrakter, vil det være uproportionalt at kræve, at tilbudsgivere, der afgiver tilbud vedrørende udbud af delkontrakt A, har en omsætning pr. år på mindst 44 mio. kr.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 3, 5. afsnit.

Bestemmelsen omhandler specifikt den situation, hvor kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, indgås ved fornyet konkurrence. Her beregnes det maksimale omsætningskrav på grundlag af den forventede maksimale størrelse af specifikke kontrakter, som vil blive gennemført samtidig. Hvis denne ikke er kendt, beregnes maksimumsomsætningskravet på grundlag af den anslåede værdi af rammeaftalen, jf. § 31.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 3, 5. afsnit.

Bestemmelsen omhandler dynamiske indkøbssystemer, hvorefter kravet til den maksimale årsomsætning, som ordregiveren kan kræve beregnet på grundlag af den forventede maksimale størrelse af specifikke indkøb, der tildeles på grundlag af systemet.

Til § 141

Bestemmelsen gennemfører artikel 58, stk. 4, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere opfylder egnethedskrav, der sikrer, at ansøgere eller tilbudsgivere besidder de menneskelige og tekniske ressourcer og erfaringer, der er nødvendige for at gennemføre kontrakten i overensstemmelse med en passende kvalitetsstandard.

I forbindelse med udbudsprocedurer vedrørende leverancer, der kræver monterings- eller installationsarbejder, eller vedrørende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, kan ansøgere eller tilbudsgiveres erhvervsmæssige formåen med hensyn til at gennemføre disse tjenesteydelser, installationsarbejder eller bygge- og anlægsarbejder eksempelvis inden for rammerne af de dokumenter, der kan kræves, jf. §§ 152-153 samt §§ 155-156, vurderes på grundlag af deres faglige dygtighed, effektivitet, erfaring og pålidelighed.

Ordregiveren skal kræve de dokumentationsmidler i henhold til § 150 som bevis for ansøgerens eller tilbudsgiverens tekniske og faglige formåen. Ordregiveren kan ikke kræve andre dokumentationsmidler.

Ordregiveren kan i henhold til ligebehandlingsprincippet i § 2 udelukke en ansøger eller tilbudsgiver, hvis ordregiveren har fastslået, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har modstridende interesser, der kan have en negativ påvirkning på kontraktens opfyldelse.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen anføre egnethedskravene til den tekniske og faglige, samt hvordan ansøgeren skal dokumentere opfyldelsen af egnethedskravene.

Udnyttelse af andre enheders kapacitet

Til § 142

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1.

En ansøger eller en tilbudsgiver kan basere sig på andre enheders kapacitet, uanset den retlige karakter af forbindelserne mellem dem. Som følge heraf er det ikke nødvendigt, at ansøgeren eller tilbudsgiveren selv er i besiddelse af den krævede kapacitet, men ansøgeren eller tilbudsgiveren skal dokumentere, at denne råder over den nødvendige kapacitet jf. stk. 2. Der er ikke krav om en særlig juridisk forbindelse mellem ansøgeren eller tilbudsgiveren, og den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på. Som følge heraf kan ansøgeren eller tilbudsgiveren basere sig på eksempelvis koncernforbundne selskaber, men det er også muligt for ansøgeren eller tilbudsgiveren at basere sig på enheder, hvor der ikke er en forudgående forbindelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1.

Når ansøgeren eller tilbudsgiveren skal godtgøre, at denne råder over den nødvendige formåen, kan det ske ved at fremlægge en støtteerklæring. Det vil endvidere være muligt for

---

ansøgeren eller tilbudsgiveren at fremlægge anden dokumentation, som godtgør en råden over nødvendig økonomisk og finansiel formåen eller teknisk og faglig formåen. Ansøgeren eller tilbudsgiveren kan eksempelvis fremlægge vedtægter, ejerftaler eller andre relevante selskabsdokumenter i den situation, hvor f.eks. et moderselskab baserer sig på datterselskabets formåen. Det centrale er, at dokumenterne viser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har ret til at råde over den formåen, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på.

Som følge heraf er det præciseret i stk. 2, at støtteerklæringen eller anden dokumentation enten i sig selv udgør en juridisk forpligtelse vedrørende støtte til ansøgeren eller tilbudsgiveren, eller dokumenterer, at der foreligger en juridisk bindende aftale mellem ansøgeren eller tilbudsgiveren og den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på. Den juridiske forpligtelse skal medføre, at den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, stiller sine økonomiske og finansielle formåen og/eller tekniske eller faglige formåen til rådighed for kontraktens opfyldelse. Ordregiveren kan kræve, at der skal være en solidarisk hæftelse, hvilket vil påvise, at der er en juridisk forpligtelse. Hvis der ikke stilles krav om en solidarisk hæftelse, skal den støttende virksomhed oplyse, i hvilken grad der stilles økonomisk og finansiel formåen til rådighed, samt hvilken konkret teknisk og faglig formåen, der stilles til rådighed i forbindelse med kontraktens opfyldelse. Dette betyder, at den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, alene skal stille en begrænset formåen til rådighed. I det omfang der alene stilles en begrænset formåen til rådighed, er det alene den begrænsede formåen, som kan indgå i egnethedsvurderingen af ansøgerens egnethed.

Formålet bag denne bestemmelse er at sikre, at der er realitet i samarbejdet mellem ansøgeren eller tilbudsgiveren og den støttende enhed. Dette tilgodeser ligebehandlingsprincippet, eftersom ansøgeren eller tilbudsgiveren alene bliver bedømt på den formåen, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har juridisk råden over. Endvidere kan ordregiveren, i det omfang det er juridisk muligt, gøre den støttende enhed ansvarlig i henhold til den juridiske forpligtelse, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har dokumenteret.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1.

I det omfang en ansøger eller tilbudsgiver baserer sig på andre enheders uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer eller relevant faglig erfaring ved udførelsen af konkrete dele af bygge- og anlægsarbejdet eller tjenesteydelserne, skal det konkrete arbejde eller ydelserne udføres af den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på. De relevante andre enheders uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer eller relevante faglige erfaringer skal påvises i overensstemmelse med § 153. Det kan eksempelvis være relevant i forhold § 153, nr. 3, hvis en ansøger eller tilbudsgiver baserer sig på en anden enheds teknikere eller tekniske organer, der er ansvarlige for kvalitetskontrollen. I disse situationer skal det være den anden enheds teknikere, der udfører de relevante dele af opgaven.

Formålet bag denne bestemmelse er i lighed med stk. 2, at sikre, at der er en realitet i samarbejdet mellem ansøgeren eller tilbudsgiveren og den støttende enhed.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1

I henhold til stk. 4, nr. 1, skal den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på dokumentere, at de relevante egnethedskrav udtrykt som minimumskrav er opfyldt. Enhederne skal på samme måde som ansøgeren eller tilbudsgiveren dokumentere, at man opfylder de relevante egnethedskrav udtrykt som minimumskrav. Det vil sige, at, det fælleseuropæiske udbudsdokument, jf. § 146, stk. 2, nr. 1, skal indeholde relevante oplysninger om enheden samtidig med, at enheden kan fremsende den relevante dokumentation jf. § 150, hvis ordregi-

---

veren kræver dette. Ordregiveren foretager en saglig vurdering af, hvad der er relevante egnethedskrav og, hvorvidt minimumsniveauet for opfyldelse af egnethedskravene skal være.

Bestemmelsen har til formål, at ordregiveren ikke kræver anden dokumentation, end den der er nødvendig for vurderingen af ansøgerens eller tilbudsgiverens egnethed. Som udgangspunkt vil de relevante egnethedskrav alene omfatte de egnethedskrav, for hvilke ansøgeren eller tilbudsgiveren støtter sig til den anden enhed og de eventuelle øvrige egnethedskrav, der direkte relaterer sig hertil.

Der kan dog være situationer, hvor det vil være relevant for ordregiveren at kræve anden dokumentation end den, der er direkte knyttet til den formåen, som stilles til rådighed for ansøgeren eller tilbudsgiveren. Det kan være tilfældet, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på en anden enheds tekniske og faglige formåen. I denne situation kan der efter omstændighederne også stilles visse krav til den anden enheds økonomiske og finansielle formåen. Selv om ansøgeren eller tilbudsgiveren har den nødvendige økonomiske og finansielle formåen og er hovedansvarlig for kontrakten, har ordregiveren en legitim interesse i at sikre sig, at også en enhed, der skal udføre konkrete dele af anskaffelsen, er tilstrækkeligt økonomisk rustet til opgaven. Denne situation kan særligt være relevant i den situation, hvor der er tale om levering af centrale ydelser, meget omfangsrige ydelser eller hvor ydelserne først skal leveres et stykke ude i fremtiden.

I henhold til stk. 4, nr. 2 skal den enhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på opfylde de obligatoriske udelukkelsesgrunde samt de frivillige udelukkelsesgrunde, hvis ordregiveren har krævet dette. Ordregiveren skal i denne forbindelse verificere, at enheden, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde. Vedrørende udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 og 3 samt, hvis relevant, udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7, skal enheden på samme måde som ansøgeren eller tilbudsgiveren dokumentere, at denne ikke er omfattet af en af disse udelukkelsesgrunde. Dette skal gøres ved, at enheden indleverer et fælles europæisk udbudsdokument, som et foreløbigt bevis jf. § 146, stk. 2, nr. 1. Hvis ordregiveren efterfølgende beslutter, at ansøgeren eller tilbudsgiveren skal tildeles kontrakten, skal enheden på samme måde som ansøgeren eller tilbudsgiveren dokumentere, jf. § 150, at denne ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3 samt, hvis relevant, § 135, stk. 1, nr. 2 eller nr. 7. I forhold til udelukkelsesgrundene i § 134, nr. 1-3 samt i § 135, stk. 1, nr. 1 og 3-6 er det ordregiveren, der skal påvise, at enheden er omfattet af en udelukkelsesgrund.

Til stk. 5.

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1, 2. afsnit.

Såfremt enheden ikke opfylder et relevant egnethedskrav eller, hvis der foreligger en udelukkelsesgrund, skal ordregiveren kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren erstatter enheden. Ordregiveren skal i denne forbindelse fastsætte en passende tidsfrist for ansøgeren eller tilbudsgiveren til at erstatte enheden. Alle ansøgere eller tilbudsgivere, som befinder sig i denne situation, skal have en passende tidsfrist til at erstatte enheden, som ikke lever op til de stillede krav.

Muligheden for at foretage en udskiftning af en enhed begrænses på samme måde som i § 145, stk. 1, nr. 1, hvorefter ordregiveren alene skal acceptere en udskiftning, når det vurderes, at udskiftningen ikke kan have haft afgørende betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller tilbudsevalueringen. Det vil sige, at hvis ordregiveren kræver, at en udvalgt ansøger erstatter en enhed, må den nye enhed ikke have en formåen, som ville have medført, at ansøgeren ikke var blevet udvalgt, hvis enheden havde været en del af den oprindelige ansøgning. Det samme gør sig gældende, hvis ordregiveren vurderer, at en ansøger, der baserer sin økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen på en anden enhed, er egnede. Hvis ordregiveren i henhold til denne bestemmelse kræver, at enheden skal

---

erstattes, f.eks. fordi denne enhed er omfattet af udelukkelsesgrunde, kan ordregiveren alene acceptere den nye enhed, hvis denne lever op til de relevante egnethedskrav.

Hvis den nye enhed har samme eller bedre formåen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller tilbudsevalueringen, eller ansøgeren eller tilbudsgiveren på anden måde godtgør, at udskiftningen ikke har haft afgørende betydning for vurderingen af egnethed, udvælgelse eller tilbud, skal ordregiveren acceptere udskiftningen.

Reglerne om dokumentation for pålidelighed jf. 136 finder også anvendelse i forbindelse med enheder, som en ansøger eller tilbudsgiver baserer sig på.

Til stk. 6

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1, 3. afsnit.

Ordregiveren kan kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren og de pågældende enheder hæfter solidarisk for kontraktens gennemførelse.

Det skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen, såfremt ordregiveren stiller dette krav.

Til stk. 7

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 1, 4. afsnit.

Såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren er en sammenslutning af ansøgere eller tilbudsgivere jf. § 137, stk. 2, kan sammenslutningen basere sig på andre enheders tekniske og faglige og/eller økonomiske og finansielle formåen. Det er sammenslutningens samlede formåen, som danner grundlag for egnethedsvurderingen i henhold til § 157, stk. 2, nr. 2. Som følge heraf er en sammenslutning egnet, hvis sammenslutningens sammenlagte tekniske og faglige formåen og/eller økonomiske og finansielle formåen medfører, at sammenslutningen er i besiddelse af den nødvendige formåen. I denne forbindelse skal der dog være realitet i samarbejdet mellem enhederne. Dette er særlig relevant, såfremt ordregiveren ikke har krævet en solidarisk hæftelse for deltagerne i sammenslutninger.

Til stk. 8

Bestemmelsen gennemfører artikel 63, stk. 2.

Ordregiveren kan kræve, at visse centrale opgaver udføres direkte af den vindende tilbudsgiver selv eller af en specifik deltager i en sammenslutning, hvis et tilbud indgives af en sammenslutning af ansøgere eller tilbudsgivere. Dette gælder kun for så vidt angår bygge- og anlægskontrakter, tjenesteydelseskontrakter eller monterings- og installationsarbejde under en vareindkøbskontrakt.

Såfremt ordregiveren vælger at benytte denne bestemmelse, skal ordregiveren præcisere i udbudsbekendtgørelsen, hvilke specifikke afgrænsede centrale opgaver, hvor der ikke må benyttes underleverandører.

Formålet med bestemmelsen er at præcisere, at ordregiveren i forbindelse med visse centrale opgaver kan forbyde brugen af underleverandører.

Denne bestemmelse er en undtagelse til udgangspunktet om, at ansøgeren eller tilbudsgiveren selv bestemmer, hvorledes man ønsker at organisere sig. Som følge heraf kan bestemmelsen alene anvendes i forbindelse med visse centrale opgaver. I forbindelse med ordregiverens vurdering af, hvad der kan karakteriseres som en central opgave, skal ordregiveren foretage en indholdsmæssig vurdering af de konkrete opgaver. Størrelsen af opgaven kan som følge

---

heraf ikke alene begrunde, at en opgave er central. Opgaven kan karakteriseres som central, når opgaven angår elementer, der i væsentlig grad bidrager til opfyldelsen af kontrakten i det kvalitetsniveau og til den pris, som er krævet.

Konkrete opgaver som kræver et intensivt og et vedvarende samarbejde med leverandøren over en vis tid, kan efter omstændighederne karakteriseres som en central opgave. Dette kan være relevant, hvis opgavens kompleksitet forudsætter et omfattende udviklingssamarbejde mellem leverandøren og ordregiveren. Endvidere kan opgaver, der kræver en særlig grad af fortrolighed ligeledes efter omstændighederne være en central opgave.

Udvælgelse

Til § 143

Til stk. 1.

Bestemmelsen gennemfører artikel 65, stk. 1.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren ved begrænset udbud, udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskaber kan udvælge et antal ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialog.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 65, stk. 2, 3. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at hvis der er flere ansøgere, end antallet af ansøgere, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud, skal ordregiveren foretage udvælgelsen blandt de ansøgere, som opfylder egnethedskravene, og som ikke er udelukkede.

Bestemmelsen angiver endvidere, at de kriterier, som ordregiveren anvender til at foretage udvælgelsen, skal være objektive og ikkediskriminerende.

Jf. § 157, stk. 2, nr. 1-2 skal ordregiveren verificere, at ansøgeren ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund vurderes ud fra §§ 133-135, samt der opfylder de af ordregiveren fastsatte minimumskrav til egnethed i henhold til §§ 138-141.

Ordregiveren skal fastlægge og offentliggøre den fremgangsmåde, der vil blive benyttet i forbindelse med ordregiverens udvælgelse af ansøgere ved udbud med en begrænset procedure. Det betyder, at såfremt ordregiveren vil udvælge de bedste egnede ansøgere på baggrund af de mest relevante referencer, skal det beskrives i udbudsmaterialet, hvad der konkret tillægges betydning ved bedømmelsen af referencerne.

Ordregiveren kan indhente dokumentation for ansøgers opfyldelse af de objektive og ikkediskriminerende kriterier i henhold til §§ 152-153 samt § 155-156, hvis kriterierne angår økonomisk og finansiel formåen eller teknisk og faglig formåen. Hvis de objektive og ikkediskriminerende kriterier angår andre forhold, kan ordregiveren kræve passende dokumentation, der viser, hvordan ansøgeren opfylder kriterierne.

Til stk. 3.

Bestemmelsen gennemfører artikel 65, stk. 2, 1. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren i udbudsbekendtgørelsen skal angive antallet af ansøgere, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud, hvilke oplysninger, der vil dan-

---

ne grundlag for udvælgelsen og hvilke kriterier, der tillægges vægt i vurderingen i forbindelse med udvælgelsen.

Til nr. 1

Ordregiveren skal anføre, hvor mange ansøgere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud. Såfremt der kommer flere ansøgere end det angivne antal, skal ordregiveren foretage udvælgelsen blandt de ansøgere, der opfylder egnethedskravene og ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund. Ordregiveren kan vælge at angive et passende interval for antallet af ansøgere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud. I den situation skal ordregiveren angive det mindste og det maksimale antal, der vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Det er alene muligt at foretage udvælgelsen, hvis der er flere ansøgere, der opfylder egnethedskravene end det antal, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud. Hvis der er færre ansøgere, der opfylder egnethedskravene end det antal, som ordregiveren vil opfordre til at afgive tilbud, kan ordregiveren gå videre med proceduren ved at opfordre de ansøgere, der opfylder egnethedskravene og ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund til at afgive tilbud. Ordregiveren kan i den situation ikke inddrage økonomiske aktører, som ikke har ansøgt om deltagelse.

Til nr. 2.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen angive, hvilke oplysninger der lægges til grund for udvælgelsen. Oplysninger, der indgår i vurderingen af et egnethedskrav henhold til § 138, kan i samme udbud tillige være et kriterium for udvælgelsen. Eksempelvis kan der fastsættes et minimumskrav i den kvalitative vurdering, hvorefter ansøgere minimum skal have én reference, der efter nærmere bestemte kriterier vurderes at være relevant i forhold til den udbudte opgave. Dernæst skal ordregiveren i udvælgelsen lægge vægt på ansøgernes referencer ud fra fastsatte kriterier i forhold til at udvælge de bedst egnede ansøgere, der efterfølgende vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Til nr. 3

Kriterierne skal fastsættes under hensyntagen til principperne i § 2. Som en konsekvens heraf skal kriterierne være objektive og ikkediskriminerende. Formålet bag bestemmelsen er at sikre gennemsigtighed for potentielle ansøgere ved, at det fremgår, hvilke oplysninger, der vil indgå i udvælgelsen og, hvordan oplysningerne vil blive vurderet.

Kriterierne kan for eksempel angå ansøgerens faglige og tekniske formåen, herunder eksempelvis spidskompetencer eller økonomiske og finansielle formåen. Et kriterium kan også angå det "bedste konkurrencefelt". Det skal være klart beskrevet i udbudsmaterialet, hvordan det "bedste konkurrencefelt" identificeres. Kriteriet om "bedste konkurrencefelt" skal endvidere kunne begrundes sagligt.

Hvis ordregiveren fastsætter et kriterium om økonomisk og finansielle formåen, kan der i praksis ske det, at ordregiveren i udvælgelsen vælger de virksomheder, der har den største økonomiske og finansielle formåen, eksempelvis den største økonomiske omsætning og soliditetsgrad. Det kan i nogle udbud, eksempelvis større eller særlige opgaver, være relevant, at de virksomheder, der opfordres til at afgive tilbud, også er de virksomheder med størst økonomisk og finansielle formåen. I andre udbud, eksempelvis mindre udbud eller udbud, der består af en række mindre delleverancer, kan det være mindre relevant, om de virksomheder, der opfordres til at afgive tilbud, er større eller mindre, så længe de opfylder det fastsatte minimumskrav til økonomisk og finansielle formåen. I de tilfælde kan ordregiveren med fordel lægge større vægt på andre kriterier, der i mindre grad relaterer sig til virksomhedens størrelse, eksempelvis spidskompetencer. Ordregiveren kan dermed skabe bedre grundlag for få det bedste tilbudsgiverfelt som deltagere i udbuddet.

Hvis ordregiveren i et konkret udbud vurderer, at det er vigtigt, at de ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialogen, er så differentierede som muligt, kan ordregiveren i forbindelse med et kriterium om det bedste konkurrencefelt eksempelvis tilkendegive, at ordregiveren ved udvælgelsen vil lægge vægt på, at de udvalgte ansøgere har forskellige virksomhedsprofiler. Ordregiveren kan eksempelvis tilkendegive, at der vil blive lagt vægt på, at der både er små, mellemstore, store og udenlandske virksomheder blandt de ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage i dialogen. Ordregiveren skal i udbudsmaterialet klart beskrive, hvordan udvælgelsen vil foregå. Hvis der eksempelvis skal udvælges fem ansøgere til at afgive tilbud, kan ordregiveren beskrive, at ordregiveren vil lægge vægt på, at mindst én af de ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud, er en lille eller mellemstor virksomhed. Ordregiveren skal i givet fald beskrive, hvordan små og mellemstore virksomheder defineres for eksempel med afsæt i Europa-Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definition af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (2003/361/EF).

Afhængig af de objektive og ikkediskriminerende kriterier for udvælgelsen, skal ordregiveren foretage sin vurdering på baggrund af et sagligt skøn af ansøgers formåen eller som en objektiv konstatering af, hvilken ansøger, der har den bedste formåen. Ordregiveren kan anføre ét eller flere forhold, som er afgørende i vurderingen.

Kriterierne skal ikke vægtes. Det skal være gennemsigtigt, hvordan udvælgelsen vil ske. Gennemsigtighed kan f.eks. skabes ved, at ordregiveren angiver en prioritering af kriterierne, hvis ordregiveren tillægger visse kriterier særlig vægt.

Eksempelvis kan ordregiveren ved anskaffelse af et ESDH-system anføre, at ved udvælgelsen, tillægges referencer med levering af ESDH-systemer positiv vægt. I denne forbindelse kan ordregiveren angive, at antallet, omfanget eller andre objektivt verificerbare forhold vedrørende referencerne, vil være afgørende for, hvilke ansøgere der bliver udvalgt.

Ordregiveren har også mulighed for at foretage udvælgelsen på baggrund af et sagligt skøn over ansøgers formåen. Ordregiveren skal også i denne forbindelse præcisere, hvad der vægter positivt i forbindelse med vurderingen. Eksempelvis kan ordregiveren vælge at foretage udvælgelsen på baggrund af den tekniske og faglige formåen, som dokumenteret ved referencelister. I forbindelse med anskaffelse af et ESDH-system kan ordregiveren eksempelvis anføre, at der i forbindelse med udvælgelsen vil blive inddrage referencer, der dokumenterer erfaring med udvikling af ESDH-systemer, og at der blive lagt vægt på, i hvor høj grad referencerne dokumenterer erfaring med udvikling af komplekse ESDH-systemer, som svarer til den udbudte anskaffelse. Denne beskrivelse forudsætter, at det i beskrivelsen af opgaven er muligt at identificere, hvilke elementer, der medfører, at der er tale om anskaffelsen af et komplekst ESDH-system. Ordregiveren kan i denne forbindelse også indføre andre saglige kriterier. For eksempel kriterier der angår referencernes relevans i forhold til den udbudte opgave.

Ordregiveren har mulighed for at begrænse den dokumentation, som vil indgå i udvælgelsen. Ordregiveren kan eksempelvis begrænse antallet af referencer, som ansøgeren har mulighed for at fremsende, og i højere grad lægge vægt på referencernes relevans i forhold til den udbudte opgave. Det vil kunne fremme små og mellemstore virksomheders muligheder i forhold til udvælgelsen, idet der lægges vægt på relevant erfaring frem for størrelse eller økonomi.

Såfremt ordregiveren har valgt at angive et interval i forbindelse med angivelsen af det antal, som vil blive opfordret til at afgive tilbud, skal ordregiveren ved en saglig vurdering fastlægge det endelige antal, som vil blive opfordret til at afgive tilbud. Ordregiveren skal i den forbindelse objektivt kunne påvise, hvilke forskelle der er mellem ansøgerne, som har resulteret i fastlæggelsen af det endelige antal af ansøgere, som opfordres til at afgive tilbud. Såfremt ordregiveren har anført et interval, hvor 5-7 ansøgere vil blive opfordret til at afgive et tilbud, vil det være sagligt at opfordre 5 ansøgere til at afgive tilbud, hvis ordregiveren kan konstate-

re, at der er en tydelig forskel i det niveau af økonomisk og finansiel formåen samt teknisk og faglig formåen, som de 5 ansøgere kan præstere, i forhold til de øvrige ansøgere.

Såfremt det efter ordregiverens indledende vurdering ikke har været muligt for ordregiveren at identificere de bedst egnede i henhold til det antal, der er fastsat, skal ordregiveren foretage en yderligere og mere dybdegående vurdering på baggrund af de samme kriterier, for at udvælge de bedst egnede ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Ordregiveren skal i udbudsmaterialet fastlægge og offentliggøre den fremgangsmåde, der vil blive benyttet i forbindelse med ordregiverens udvælgelse af de bedst egnede ansøgere ved udbud med en begrænset procedure. Det betyder, at såfremt ordregiveren vil udvælge de bedste egnede ansøgere på baggrund af kvaliteten af de indsendte referencer, skal det i udbudsmaterialet beskrives, hvad der tillægges betydning ved bedømmelsen af kvaliteten. Hvis ordregiveren lægger vægt på flere forskellige forhold, skal det fremgå klart af udbudsmaterialet, hvordan de enkelte forhold vægtes.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 65, stk. 2, 2. afsnit.

Det fastsættes i bestemmelsen, at ordregiveren skal opfordre et antal ansøgere, som vil være tilstrækkeligt stort til at sikre konkurrence. Det vil sige, at ordregiveren skal opfordre et antal ansøgere, der er nødvendig for at skabe en effektiv konkurrence om kontrakten men samtidig tage hensyn til de transaktionsomkostninger, der er forbundet med at ansøge om deltagelse og at afgive tilbud.

Bestemmelsen fastslår endvidere, at ordregiveren ved begrænsede udbud skal opfordre mindst 5 ansøgere til at afgive tilbud, hvilket følger af § 58, stk. 4. Ved udbud med forhandling, jf. § 63, stk. 3, konkurrencepræget dialog, jf. § 68, stk. 1, og innovationspartnerskaber, jf. § 74, stk. 1, skal ordregiveren opfordre mindst 3 ansøgere til at afgive tilbud.

Udvælgelse af tilbud og løsninger ved udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskab

Til § 144

Til stk. 1.

Bestemmelsen gennemfører artikel 66, stk. 1.

Bestemmelsen har til formål at præcisere, at der kan foretages en udvælgelse blandt tilbud i forbindelse med udbud med forhandling og blandt løsninger ved en konkurrencepræget dialog.

Når ordregiveren skal foretage en udvælgelse af tilbud eller løsninger, skal denne vurdering ske på baggrund af det tildelingskriterium, de underkriterier samt øvrige retningslinjer, som er fastsat i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsmaterialet. Udvælgelsen vil herefter være en indledende tilbuds- eller løsningsvurdering, som svarer til den endelige tilbuds- eller løsningsvurdering, som ordregiveren skal foretage.

Til stk. 2.

Bestemmelsen gennemfører artikel 66, stk. 1.

Det er ikke præciseret, hvor mange deltagere der skal være med i den afsluttende fase, før man har sikret konkurrence. Det vil være en konkret vurdering for ordregiveren under hensyntagen til den udbudte opgave, markedet og andre forhold, der kan påvirke konkurrencen.

Kravet om at ordregiveren skal sikre konkurrence i den afsluttende fase gælder kun, hvis der indkommer et tilstrækkeligt antal tilbud eller løsningsforslag. Det medfører, at hvis der alene indkommer et tilbud, et løsningsforslag eller én kvalificeret ansøger, vil ordregiveren ikke være forpligtet til at aflyse udbudsproceduren, men kan fortsætte udbudsproceduren med denne ene deltager. På samme måde er ordregiveren ikke forpligtet til at sikres konkurrence i den afsluttende fase, hvis en eller flere deltagere vælger at trække sig fra udbudsprocessen, således der ikke er mulighed for konkurrence. Det er alene de forhold, der kan tilskrives ordregiveren, som kan medføre en overtrædelse af denne bestemmelse. Som følge heraf vil det være sagligt at have én deltager i den afsluttende fase, hvis ordregiveren objektivt kan konstatere, at det alene er denne ene deltager, der kan opfylde de af ordregiverens sagligt stillede krav. Nærværende bestemmelse medfører, at ordregiveren ved tilrettelæggelse af en proces med flere successive faser jf. § 61, nr. 2 og jf. § 67, stk. 1, nr. 1, hvor antallet af løsninger, deltagere eller ansøgere begrænses, skal ske under hensyntagen til, at der i den afsluttende fase skal sikre konkurrencen. Som følge heraf vil det være i strid med denne bestemmelse, hvis ordregiveren tilrettelægger en proces, hvor der alene er én deltager tilbage i den afsluttende fase, med mindre det beror på forhold, som ikke kan tilskrives ordregiveren.

Ændring af udvalgte ansøgere/tilbudsgivere

Til § 145

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregivere som udgangspunkt ikke kan acceptere ændringer hos ansøgere eller tilbudsgivere. Ordregiveren kan alene acceptere ændringer i de situationer, der er nævnt i nr. 1-4, og hvor en ændring kan accepteres i overensstemmelse med de udbudsretlige principper, jf. § 2. Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt ændringer kan ske inden for rammerne af de udbudsretlige principper.

Til stk. 1, nr. 1)

Bestemmelsen fastsætter, at når ansøger eller tilbudsgiver erstatter en virksomhed, som denne baserer sig på, vil det som udgangspunkt være i strid med ligebehandlingsprincippet, såfremt ansøgeren eller tilbudsgiveren har baseret sin økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen på den erstattede virksomhed. Dette skyldes, at der som udgangspunkt ikke må foretages ændringer efter ansøgningsfristens eller tilbudsfristens udløb.

Visse konkrete omstændigheder kan dog medføre, at en ansøger eller tilbudsgiver kan erstatte den virksomhed, som denne baserer sin faglige og tekniske formåen eller økonomiske og finansielle formåen på. Dette forudsætter, at behovet for udskiftning af den virksomhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, skyldes forhold, der påviseligt er uden for ansøgerens eller tilbudsgiverens kontrol. Dette kan eksempelvis være ved konkurs eller andre forhold, der betyder, at virksomheden ikke længere kan udgøre teknisk eller økonomisk basis for ansøgeren eller tilbudsgiveren. Endvidere forudsætter en udskiftning, at den virksomhed, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, ikke har haft betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen.

Hermed menes, at udskiftningen ikke må have haft indflydelse på, hvem der opnår adgang til at deltage i udbuddet, såfremt udskiftningen fandt sted inden ansøgning var afgivet. Dette kunne eksempelvis være tilfældet, hvor ordregiveren har angivet at ville udvælge 6 ansøgere, men kun har modtaget 5 ansøgninger. I dette tilfælde vil en beslutning om at tillade udskiftning af en virksomhed, som en ansøger baserer sig på, ikke have indflydelse på de øvrige an-

---

søgere, idet alle ansøgere ville være blevet udvalgt, såfremt de var kvalificerede. Hvis ordregiveren derimod havde modtaget 7 kvalificerede ansøgere og derfor var nødsaget til at afvise en af ansøgerne i overensstemmelse med de objektive og ikkediskriminerende kriterier, offentliggjort i henhold til § 143, vil udskiftning kun være tilladt, hvis denne ændring af ansøgeren ikke ville medføre, at ansøgeren ikke skulle have været udvalgt, hvis ændringen var foretaget før afgivelse af ansøgning.

Der kan også opstå situationer, hvor ordregiveren forpligtes til at kræve, at ansøgeren eller tilbudsgiveren erstatter en virksomhed, som denne baserer sig på. Jf. § 142, stk. 5 skal ordregiveren erstatte en enhed, som denne baserer sig på, hvis enheden ikke opfylder et fastsat relevant egnethedskrav, eller er enheden omfattet af en udelukkelsesgrund. Se hertil bemærkningerne til § 142, stk. 5.

Ordregiveren kan forlænge tilbudsfristen, medmindre dette forfølger et usagligt formål. En sådan fristforlængelse må dog ikke væsentligt forrykke de forudsætninger, der er angivet i udbudsbekendtgørelsen, og som har været af betydning for de potentielle ansøgere eller tilbudsgivere i forbindelse med deres beslutning om at deltage i udbuddet.

Til stk. 1, nr. 2)

Bestemmelsen fastslår, at ordregiveren kan acceptere, at en deltager i en sammenslutning udgår. Dette kan eksempelvis være en konsortiedeltager, der fjernes fra et konsortium, der har sendt en ansøgning eller et tilbud. Det vil alene være muligt at udgår en deltager, hvis denne ikke har haft betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen, jf. bemærkningerne til stk.1, nr. 1.

Til stk. 1, nr. 3)

Bestemmelsen fastsætter, at det alene vil være muligt for ordregiveren at acceptere en udskiftning af en deltager i en sammenslutning, hvis det skyldes forhold, der påviseligt er uden for de øvrige deltageres kontrol. Dette kan eksempelvis være ved, at en deltager går konkurs eller andre forhold, der betyder, at en deltager ikke længere kan deltage. Endvidere forudsætter en erstatning, at deltageren, der erstattes, ikke har haft betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen, jf. bemærkningerne til stk. 1, nr. 1. Denne mulighed er blandt andet relevant i forhold til udskiftning af en deltager i et konsortium.

Til stk. 1, nr. 4

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan acceptere tilbud fra en tilbudsgiver, når en ansøger eller en tilbudsgiver fusionerer med en anden virksomhed, sælger en afdeling eller på anden måde foretager en virksomhedsmæssig omstrukturering, hvis ordregiveren vurderer, at den virksomhedsmæssige ændring ikke har haft betydning for vurderingen af ansøgerens eller tilbudsgiverens økonomiske og finansielle formåen samt tekniske og faglige formåen. Det vil sige, at ansøgeren eller tilbudsgiveren stadig skal overholde minimumskravene til den økonomiske og finansielle formåen og tekniske og faglige formåen, der har dannet grundlag for egnethedsvurderingen på baggrund af egnethedskravene. Endvidere må ændringen ikke have haft indflydelse på udvælgelsen, såfremt ændringen fandt sted, før ansøgning var afgivet. Indtræffer omstruktureringen efter ordregiverens beslutning om tildeling, kan ordregiveren kun indgå kontrakt med den omstrukturerede tilbudsgiver, såfremt omstruktureringen af tilbudsgiveren ikke ville føre til et andet resultat af tilbudsevalueringen, såfremt omstruktureringen fandt sted før tilbudsafgivelsen.

Hvis ansøgers eller tilbudsgivers virksomhed bliver større, det vil sige, hvis ansøger eller tilbudsgiver opkøber andre virksomheder, fusionerer med andre virksomheder eller på andre måder udvider virksomheden, vil der være en formodning for, at en virksomhedsmæssig æn-

---

dring i ansøgers eller tilbudsgivers virksomhed ikke har haft betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen.

Hvis en ansøger eller tilbudsgiver sælger en afdeling eller på andre måder bliver mindre ved virksomhedsmæssige ændringer, vil det være en konkret vurdering, hvorvidt ændringen kan have haft betydning for vurderingen i forhold til egnethedskravene, udvælgelsen eller for tilbudsevalueringen. Såfremt en ansøger sælger en afdeling, der er i besiddelse af den tekniske og faglig formåen, der har været af betydning i forbindelse med udvælgelsen, vil der være en formodning for, at resultatet ville have været et andet, hvis ændringen var sket før udvælgelsen. Som følge heraf, ville ordregiveren være forpligtet i disse situationer til at afvise ansøgeren eller tilbudsgiveren.

Det forhold, at en ansøger eller tilbudsgiver ændrer sin selskabsform, vil ikke i sig selv medføre en pligt til at afvise en ansøger eller tilbudsgiver.

Til stk. 2.

Bestemmelsen fastsætter, at ændringer hos ansøger eller tilbudsgiver ikke på nogen måde må skabe tvivl om, at ansøgeren eller tilbudsgiveren lever op til de af ordregiveren fastsatte minimumskrav for den økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen. Ordregiveren er således forpligtet til, inden ændringen accepteres, at anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om de samme oplysninger om økonomisk og finansiell formåen samt teknisk faglig formåen, som ordregiveren krævede i den oprindelige ansøgning eller tilbud.

Til stk. 3.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal verificere, hvorvidt nye virksomheder er omfattet af de obligatoriske udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 og stk. 3, eller de frivillige udelukkelsesgrunde jf. § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7, når ordregiveren har anført, at det vil medføre udelukkelse, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af disse. Der kan indhentes foreløbigt bevis via det fælles europæiske udbudsdokument, mens det som udgangspunkt alene er den vindende tilbudsgiver, der skal dokumentere, at denne ikke er omfattet af de obligatoriske udelukkelsesgrunde samt de frivillige udelukkelsesgrunde, hvor dette er relevant.

Til stk. 4.

Bestemmelsen fastsætter, at det ikke vil være muligt for en sammenslutning at inddrage nye deltagere. Eksempelvis vil et konsortium efter ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb ikke kunne udvide kredsen af deltagere.

Til stk. 5.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren som udgangspunkt ikke kan opfordre en ny ansøger til at afgive tilbud, efter de oprindelige opfordringer til at afgive tilbud er afsendt.

Dog vil det være muligt at opfordre en ny ansøger til at afgive tilbud, hvis det viser sig, at én af de oprindelige ansøgere ikke kan afgive tilbud på grund af forhold, der ligger uden for ordregiverens kontrol. I denne forbindelse skal ordregiveren sikre sig, at den oprindelige ansøger ikke agter at afgive tilbud. Eksempelvis skal konkursboet for en ansøger, der er gået konkurs erklære, at konkursboet ikke vil afgive tilbud. Ordregiveren skal i givet fald sikre, at ansøgerne har tilstrækkelig tid til at udarbejde tilbud.

Ordregiveren skal ved opfordring af en ny ansøger henholde sig til den vurdering af udvælgelsen, der allerede er blevet foretaget, således at den nye ansøger skal være den som bedst op-

---

fylder de objektive og ikkediskriminerende kriterierne for udvælgelse blandt af de ansøgere, der ikke blev udvalgt. Det vil sige, at den 6. mest egnede ansøger må opfordres til at afgive tilbud, hvis der oprindeligt blev opfordret 5 ansøgere til at afgive tilbud, og kun hvis denne afviser at ville afgive tilbud, må ordregiveren opfordre nr. 7 på listen. Ordregiveren skal således holde sig til den oprindelige vurdering vedrørende den kvantitative udvælgelse.

Kapitel 7: Dokumentation angående udelukkelse, egnethedskrav og udvælgelse

Fælles europæisk udbudsdokument

Til § 146

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 1, 1. afsnit.

Bestemmelsen om det fælles europæiske udbudsdokument har til formål at begrænse de byrder, der er forbundet med at deltage i udbud, ved at ansøgere og tilbudsgivere som udgangspunkt alene skal fremlægge et dokument frem for et stort antal certifikater og dokumenter.

Ordregiveren skal kræve det fælles europæiske udbudsdokument som et foreløbigt bevis i stedet for dokumentation udstedt af offentlige myndigheder eller tredjemand. Det vil sige, at det fælles europæiske udbudsdokument er en formel erklæring fra ansøgeren eller tilbudsgiveren, som er et foreløbigt bevis på, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 og 3 samt, hvis relevant, § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7. Endvidere er det fælles europæiske udbudsdokument et foreløbigt bevis på, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de opstillede minimumskrav til ansøgerens eller tilbudsgiverens økonomiske og finansielle formåen samt tekniske og faglige formåen. Endelig viser det fælles europæiske udbudsdokument, hvordan ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de objektive og ikkediskriminerende kriterier, der er opstillet vedrørende begrænsning af antallet af i øvrigt kvalificerede ansøgere, som opfordres til at afgive tilbud. I henhold til § 149 skal ordregiveren før tildeling af kontrakten kræve, at den vindende tilbudsgiver fremlægger den dokumentation, som det fælles europæiske udbudsdokument har været et foreløbigt bevis for.

Hvis en ansøger eller tilbudsgiver indsender et korrekt udfyldt fælles europæisk udbudsdokument, kan ordregiveren ikke afvise ansøgeren eller tilbudsgiveren med henvisning til, at vedkommende er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 eller 3 samt, hvis relevant, § 135, stk. 1, nr. 2 eller nr. 7, eller at aktøren ikke opfylder egnethedskravene, der er fastsat jf. § 138.

Til stk. 2

Denne bestemmelse fastsætter, at ansøgerne eller tilbudsgiverne i det fælles europæiske udbudsdokument, udover det i stk. 1 angivne, også skal tilkendegive, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på andre enheders økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen i henhold til § 142. Ordregiveren skal i henhold til § 142, stk. 4 verificere, at de enheder, som ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på, kan dokumentere, at de ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3 samt, hvis relevant, § 135, stk. 1, nr. 2 eller nr. 7. Denne bestemmelse er som følge heraf en konsekvens af § 142, stk. 4.

Dernæst skal ansøgere eller tilbudsgivere oplyse, hvilken offentlig myndighed eller tredjemand der er ansvarlig for at udarbejde dokumentation, jf. stk. 1, samt en erklæring om, at den økonomiske aktør på anmodning herom uden ugrundet ophold kan fremlægge denne dokumentation.

Endeligt skal ansøgere eller tilbudsgivere oplyse, hvorvidt og hvordan ordregiveren kan opnå kendskab til de nødvendige oplysninger, jf. stk. 1 gennem en national database, og kan få direkte adgang til den relevante dokumentation. Dette kan ansøgere eller tilbudsgiveren eksempelvis gøre ved at oplyse databasens internetadresse, enhver form for identifikationsoplysninger og om nødvendigt en samtykkeerklæring. Denne bestemmelse er relevant i forhold til § 149, stk. 5, nr. 1, hvorefter en ansøger eller en tilbudsgiveren ikke er forpligtet til at fremlægge dokumentationen, når ordregiveren kan skaffe certifikaterne eller de relevante oplysninger direkte gennem adgang til en database.

Til stk. 3.

Ansøgere og tilbudsgivere skal benytte det fælles europæiske udbudsdokument som foreløbigt bevis. Ordregiveren kan ikke tage ansøgninger eller tilbud i betragtning, der ikke indeholder det fælles europæiske udbudsdokument som foreløbigt bevis. Den obligatoriske brug af det fælles europæiske udbudsdokument betyder, at hverken ordregiveren, ansøgere eller tilbudsgivere kan udarbejde en egenerklæring, der kan fungere som foreløbigt bevis på linje med det fælles europæiske udbudsdokument.

Til § 147

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Bestemmelsen er blandt andet indsat for at tilvejebringe det fornødne hjemmelsgrundlag for erhvervs- og vækstministeren til at fastsætte administrative bestemmelser, som er nødvendige for at anvende eller gennemføre de retsakter, som vedtages af Europa-Kommissionen i medfør af udbudsdirektivets artikel 59, stk. 2, jf. artikel 89, stk. 3

Til § 148

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 1, 5. afsnit.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren også skal acceptere en erklæring, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har anvendt i en tidligere udbudsprocedure. Den tidligere udbudsprocedure behøver ikke at have tilknytning til hverken den aktuelle ordregiver eller den aktuelt udbudte kontraktgenstand. De oplysninger, der fremgår af den erklæring, der er anvendt i den tidligere udbudsprocedure, skal dog fortsat være dækkende for de krav, der stilles af ordregiveren i den relevante procedure. Desuden skal ansøgeren eller tilbudsgiveren bekræfte, at oplysningerne i den tidligere anvendte erklæring fortsat er korrekte.

Til § 149

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 4, 2. afsnit.

Denne bestemmelse medfører, at ordregiveren før tildelingen af kontrakten er forpligtet til at kræve, at den tilbudsgiver, som ordregiveren har til hensigt at tildele kontrakten til, fremlægger den egentlige dokumentation. Denne forpligtelse indtræder for alle de oplysninger, som ordregiveren anmoder ansøgere og tilbudsgivere om i det Fælles europæiske udbudsdokument vedrørende udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 og 3 og § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7, samt opfyldelse af egnethedskravene og hvordan de objektive og ikkediskriminerende egnethedskrav opfyldes. I dette tilfælde skal ordregiveren fastsætte en passende frist for tilbudsgiveren til at fremlægge den krævede dokumentation. Ordregiveren kan, hvor tilbudsgiveren ikke fremlægger dokumentation inden udgangen af en passende fastsat frist, udelukke tilbudsgiveren fra udbudsproceduren.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 4, 1. afsnit.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren, når som helst i udbudsprocessen, har ret til at anmode ansøgere eller tilbudsgivere om fremlægge hele eller en del af den i krævede dokumentation, hvis det vurderes nødvendigt for at sikre, at proceduren gennemføres korrekt. Dette kan især være tilfældet i procedurer med to faser - begrænsede udbud, udbud med forhandling, konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskaber - hvor ordregiveren gør brug af muligheden for at begrænse antallet af ansøgere, der opfordres til at afgive tilbud. Et krav om indsendelse af dokumentation i forbindelse med udvælgelsen af ansøgere, som opfordres til at deltage, kan begrundes med, at det bør undgås, at ordregiveren opfordrer ansøgere til at deltage, som senere viser sig ikke at være i stand til at indsende dokumentationen i tildelingsfasen, og dermed forhindrer andre i øvrigt kvalificerede ansøgere i at deltage. Såfremt ordregiveren skønner det nødvendigt at kræve dokumentation i løbet af udbudsprocessen, kan ordregiveren fastsætte en passende frist for ansøgere eller tilbudsgivere til at fremlægge den krævede dokumentation. Omfanget af den dokumentation, som ordregiveren anmoder om i løbet af udbudsprocessen, skal begrænses til det nødvendige, og der skal således kun anmodes om den dokumentation, der er nødvendig for at sikre korrekt gennemførelse af proceduren. Ordregiveren kan udelukke en ansøger eller tilbudsgiver, som ikke fremlægger den krævede dokumentation.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 4, 2. afsnit.

I henhold til denne bestemmelse finder forpligtelsen til at kræve fremlæggelse af dokumentation fra den tilbudsgiver, som ordregiveren har besluttet at tildele kontrakten, ikke anvendelse i forbindelse med kontrakter, der er baseret på rammeaftaler med én vindende tilbudsgiver, hvor alle vilkår er fastlagt eller rammeaftaler med flere vindende tilbudsgivere, hvor alle vilkår er fastlagt.

Til stk. 4

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 4, 2. afsnit.

Denne bestemmelse indebærer, at ordregiveren kan anmode ansøgere eller tilbudsgivere om at supplere eller præcisere de i medfør af § 150 modtagne certifikater, attester, erklæringer og anden dokumentation. I medfør af ligebehandlingsprincippet skal ordregiveren, der har besluttet sig for at anmode en ansøger eller tilbudsgiver om at præcisere oplysninger eller sende supplerende dokumenter eller oplysninger hos én ansøger eller tilbudsgiver også indhente yderligere dokumenter eller oplysninger hos andre ansøgere eller tilbudsgivere.

Bestemmelsen giver samme mulighed som efter § 157, stk. 4 for så vidt angår dokumentation for egnethed, jf. § 150, samt for udvælgelsen, jf. § 143.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 5.

Ordregiveren kan ikke forpligte en ansøger eller tilbudsgiver til at fremlægge de krævede certifikater eller relevante oplysninger, hvis ordregiveren kan skaffe disse gennem adgang til en national database i en hvilken som helst medlemsstat. En national databases skal forstås som en database, der administreres af en offentlig myndighed. Eksempelvis kan ordregiveren ikke kræve, at en ansøger eller tilbudsgiver fremlægger årsregnskaber som dokumentation for aktørens økonomiske og finansielle formåen, hvis årsrapporterne kan hentes direkte via en database. Et eksempel på en database er det centrale virksomhedsregister, CVR.dk, i Danmark. I disse situationer kan ordregiveren ikke forpligte en ansøger eller tilbudsgiver til at indsende årsrapporterne, idet ordregiveren selv kan indhente årsrapporterne. Ordregiveren kan anmo-

---

de ansøgeren eller tilbudsgiveren om at indsende årsrapporterne, men det kan ikke medføre afvisning, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke indsender årsrapporterne. Denne bestemmelse forudsætter, at ansøgeren eller tilbudsgiveren i henhold til § 146, stk. 2, nr. 3, har oplyst, hvilken database ordregiveren kan opnå kendskab til de nødvendige oplysninger eller relevant dokumentation.

Databasen skal stilles til rådighed vederlagsfrit, og der skal være adgang til databasen på en direkte måde, hvilket betyder, at ordregiveren uanset nationalitet skal have samme adgang til databasen. Som følge heraf er det eksempelvis ikke en betingelse, at der skal være adgang uden forudgående registrering eller at databasen er på et af hovedsprogene i EU. Hvis der er samme adgang til databasen for såvel indenlandske ordregivere som udenlandske ordregivere, kan ordregiveren ikke kræve, at ansøgere eller tilbudsgivere indsender den pågældende dokumentation.

Der er endvidere ikke en pligt for ansøgeren eller tilbudsgiveren til at sende den krævede dokumentation, hvis ordregiveren allerede er i besiddelse af dokumentationen fra tidligere gennemførte udbudsprocedurer. Der skal dog være tale om fortsat aktuelle dokumenter. Ordregiveren pålægges i denne situation ikke anden forpligtelse til at arkivere og opbevare tilbud, end hvad der følger af anden lovgivning.

Dokumentation

Til § 150

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 1

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer, at ordregiveren har mulighed for at kræve at få forelagt de certifikater, attester, erklæringer og anden dokumentation, der henvises til i følgende bestemmelser som bevis på, at en ansøger eller tilbudsgiver ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 og 3 og § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7, og for at egnethedskravene er opfyldt.

- § 151 angående dokumentation for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrundene § 133, stk. 1 og 3 samt § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7
- § 152 angående ansøgerens eller tilbudsgiverens økonomiske og finansielle formåen. Der er tale om en ikke udtømmende liste, hvorfor der også kan kræves andre bevismidler.
- § 153 samt §§ 155-156 angående ansøgerens eller tilbudsgiverens tekniske og faglige formåen. Ordregiveren kan ikke kræve andre bevismidler for ansøgerne eller tilbudsgivernes tekniske og faglige formåen end dem, der fremgår af § 153 samt §§ 155-156

For så vidt angår udelukkelsesgrundene i § 134, nr. 1-3 samt § 135 stk. 1, nr. 1 og nr. 3-6, er det ordregiver, der har bevisbyrden for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund. Det vil som følge heraf være en konkret vurdering fra ordregiveres side på baggrund af de oplysninger, som ordregiveren er i besiddelse af, om ansøgeren eller tilbudsgiveren udelukkes. I forhold til § 133, stk. 1 og 3 samt § 135, stk. 1, nr. 2 og 7, angår forhold, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren har mulighed for at fremlægge dokumentation, der påviser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af disse udelukkelsesgrunde. Som følge heraf har ordregiveren ikke mulighed for at få forelagt andre certifikater, attester erklæringer eller anden dokumentation end dem, der henvises til i § 151, § 152 og § 153.

Bestemmelsen indebærer således, at ordregiveren er forpligtet til at stille krav om dokumentation fra den vindende tilbudsgiver for de forhold, der er blevet erklæret i det fælles europæiske udbudsdokument vedrørende udelukkelsesgrundene i § 133, stk. 1 og 3, samt § 135, stk. 1, nr. 2 og 7, hvis ordregiveren har anført, at det vil medføre udelukkelse, at ansøger eller tilbudsgiver er omfattet af disse udelukkelsesgrunde.

Ordregiveren har pligt til at reagere, såfremt ordregiveren er bekendt med, at udelukkelsesgrunde foreligger eller egnethedskravene ikke er opfyldt. Denne pligt gælder, uanset hvornår ordregiveren bliver bekendt med forholdet. Der påhviler dog ikke ordregiveren en generel pligt til at kontrollere rigtigheden af oplysningerne i de afgivne ansøgninger eller tilbud. Alene i de situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund eller ikke opfylder et egnethedskrav, har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt.

Det er op til ordregiveren at beslutte, om der skal sættes grænser for hvor gammel dokumentationen kan være. Hvis ordregiveren sætter tidsmæssige begrænsninger, skal disse fremgå af udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale. Dokumentationen må dog ikke have en alder, hvor dokumentationen ikke kan danne grundlag for en vurdering af, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund eller opfylder egnethedskravene.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 1, 2. afsnit.

Denne bestemmelse fastslår, at ordregiveren alene kan kræve de certifikater, attester, erklæringer og anden dokumentation, der er nævnt i §§ 151-153 samt §§ 155-156, i forbindelse med at verificere, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund, jf. §§ 133, stk. 1 og 3 samt 135, stk. 1, nr. 2 og 7, samt at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder egnethedskravene, jf. § 138. I forbindelse med udvælgelse, jf. § 143, fastsætter ordregiveren, hvordan ansøgerne skal dokumentere opfyldelse af de objektive og ikkediskriminerende kriterier. Hvis udvælgelsen sker på baggrund af ansøgernes økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen, kan det ske ved at kræve de dokumentationstyper, der fremgår af §§ 151-153 samt §§ 155-156.

Denne bestemmelse angår alene den endelige dokumentation, der, jf. § 149, som minimum skal kræves af den tilbudsgiver, som ordregiveren har besluttet at tildele kontrakten. Det fælles europæiske udbudsdokument fungerer som foreløbigt bevis i forhold til den dokumentation, der kan indhentes. Der henvises til i §§ 151-153 samt §§ 155-156.

I de situationer hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren baserer sig på andre enheders økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen, jf. § 142, kan ansøgeren eller tilbudsgiveren gøre brug af alle passende metoder til at påvise over for ordregiveren, at ansøgeren eller tilbudsgiveren råder over de nødvendige ressourcer. Dette kan eksempelvis ske ved en støtteerklæring.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 61, stk. 2.

E-Certis er et værktøj, som indeholder oversigter over og vejledninger til de enkelte medlemslandes certifikater, attester, erklæringer og anden dokumentation, som ansøgere eller tilbudsgivere ofte skal bruge i forbindelse med at afgive ansøgning eller tilbud i forbindelse med EU-udbud. Ansøgere eller tilbudsgivere kan bruge e-Certis til at identificere den dokumentation, som er brugbar i forbindelse med afgivelse af ansøgninger og tilbud i et andet medlemsland. Derudover kan ordregiveren identificere, hvilken dokumentation de skal kræve og acceptere fra ansøgere og tilbudsgivere fra andre medlemslande.

Ordregiveren skal kræve de former for dokumentation, som fremgår af e-Certis som bevis på, at der ikke er grundlag for udelukkelse, jf. §§ 133, stk. 1 og 3 og 135, stk. 1, nr. 2 og 7, samt for at egnethedskravene er opfyldt, jf. § 138, i det omfang dokumentationen er hensigtsmæssigt og vil give fyldestgørende informationer i forhold til ordregiverens vurdering.

Til § 151

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 2, 1. afsnit.

Bestemmelsen fastlægger, hvilke typer af bevis som er tilstrækkelig til at opfylde kravene til dokumentation for, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke er omfattet af udelukkelsesgrunde.

Det fremgår, at fremlæggelsen af et uddrag fra det relevante register eller tilsvarende dokument, hvoraf det fremgår, at disse krav er opfyldt, er tilstrækkeligt bevis for, at en ansøger eller tilbudsgiver ikke er omfattet af de i § 133, stk. 1, nævnte tilfælde. Denne dokumentation er eksempelvis en straffeattest eller et tilsvarende dokument udstedt af en kompetent retslig eller administrativ myndighed i ansøgerens eller tilbudsgiverens medlemsstat eller hjemland eller i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

For så vidt angår de i § 133, stk. 3 og § 135, stk. 1, nr. 2 og nr. 7 nævnte tilfælde, er et certifikat udstedt af kompetent myndighed tilstrækkeligt bevis.

Bevisførelsen kan, for de virksomheder der er hjemmehørende i Danmark, ske ved den serviceattest, som Erhvervsstyrelsen udsteder på anmodning. Der kan endvidere hentes separate erklæringer fra de relevante organer, bl.a. skifteretten, Kriminalregisteret, SKAT og ATP. Ordregivere der skal vurdere, hvorvidt en ansøger eller tilbudsgiver fra et andet medlemsland har indleveret tilstrækkelig dokumentation i henhold til denne bestemmelse, skal vurdere dette på baggrund af e-Certis, jf. § 150, stk. 3, der indeholder en opstilling af, hvilken dokumentation der accepteres i de enkelte medlemslande.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 2, 2. afsnit.

Bestemmelsen fastslår, at i de situationer hvor dokumenter eller certifikater ikke udstedes af den pågældende medlemsstat eller land, eller ikke er dækkende for nævnte udelukkelsesgrunde, kan de erstattes af en erklæring under ed eller, hvor edsafleggelse ikke anvendes, af en erklæring på tro og love, der afgives for en kompetent retslig eller administrativ myndighed, for en notar eller for en kompetent faglig organisation i hjemlandet eller et senere opholdsland.

En erklæring på tro og love fra en ansøger eller tilbudsgiver kan ikke accepteres som dokumentation, hvis den ikke er afgivet for kompetent retslig eller administrativ myndighed, for en notar eller for en kompetent faglig organisation i hjemlandet eller et senere opholdsland.

Denne bestemmelse er ikke relevant for danske ansøgere eller tilbudsgivere, da en serviceattest fra Erhvervsstyrelsen eller dokumentation fra de kompetente myndigheder kan opfylde de dokumentationskrav, der kan stilles efter § 150. Danske ordregivere kan dog modtage edsvorne eller erklæringer på tro og love i tilbud eller ansøgninger fra tilbudsgivere og ansøgere i andre medlemsstater.

Til § 152

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 3, 1. afsnit samt bilag XII, del I til bilag I.

Bestemmelsen indeholder en liste over eksempler på den dokumentation, som ordregiveren almindeligvis kan kræve fremlagt som bevis for virksomhedernes økonomiske og finansielle formåen. Ordregiveren kan vælge at kræve én eller flere af de bevismidler, der er angivet.

Da ordregiverens mulighed for at kræve dokumentation for ansøgeres og tilbudsgiveres økonomiske og finansielle formåen alene kan ske ved én eller flere af de måder, der er anført i bestemmelsen, er listen ikke udtømmende. Derfor er der mulighed for at kræve yderligere dokumentation på en anden måde for andre forhold, som har betydning for vurderingen af virksomhedernes økonomiske og finansielle formåen i relation til en konkret opgave. Dokumentationen skal blot angå spørgsmålet om, hvorvidt virksomhederne har tilstrækkelige økonomiske ressourcer til at bestå i kontraktperioden, opfylde kontrakten samt imødekomme krav, der måtte opstå under udførelsen af kontrakten.

Til stk. 1, nr. 1

Denne bestemmelse fastslår, at erklæringen fra pengeinstituttet er relevant dokumentation, som ordregiveren kan kræve i forbindelse med at vurdere ansøgerens eller tilbudsgiverens økonomiske og finansielle formåen. Erklæringen kan vedrøre forhold, som et pengeinstitut kan udtale sig om, og som bidrager med relevante oplysninger om økonomisk og finansiell formåen. Dette kan eksempelvis være erklæringer om økonomiske engagementer, udtalelser om garantiforpligtelser og soliditetserklæringer. Relevante erhvervsansvarsforsikringer dækker over enhver forsikring, der dækker virksomhedernes ansvar for skader og andet tab, som opstår i forbindelse med udførelsen af det pågældende erhverv. Bevis for en gældende erhvervsansvarsforsikringer kan føres ved fremsendelse af en gældende forsikringsaftale og police eller ved fremsendelse af erklæring fra det relevante forsikringselskab.

Til stk. 1, nr. 2

Det følger af bestemmelsen, at der udelukkende kan stilles krav om fremlæggelse af årsregnskaber eller uddrag heraf, såfremt offentliggørelse er foreskrevet i lovene i det land, hvor virksomheden er etableret. Ved anvendelse af denne bestemmelse kan ordregiveren herefter alene afvise en virksomhed, der ikke har fremsendt dokumentationen, hvis det land, hvor virksomheden er etableret, har et sådant offentliggørelseskrav.

Til stk. 1, nr. 3

Det følger af denne bestemmelse, at der kan stilles krav om omsætningstal. Sådanne omsætningstal kan både vedrøre omsætningstal for aktiviteter, der nøjagtigt modsvarer den konkrete udbudte opgave, og omsætningstal for beslægtede aktiviteter. Det skyldes, at beslægtede aktiviteter også kan give et indtryk af virksomhedens økonomiske og finansielle formåen til at håndtere den konkrete opgave.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 3, 2. afsnit.

Bestemmelsen fastslår, at ansøgeren eller tilbudsgiveren kan påvise sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument end den af ordregiveren krævede dokumentation, som ordregiveren finder passende. Det kræver dog, at ansøgeren eller tilbudsgiveren af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge de krævede dokumenter. En gyldig grund foreligger, hvor årsagen til, at der ikke kan fremskaffes dokumentation, ikke kan henregnes til ansøgeren eller tilbudsgiveren. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvor der ikke inden for den af ordregiveren fastsatte tidsfrist er mulighed for at indhente den krævede dokumentation. Det må i den sammenhæng ikke være forhold hos ansøgeren eller tilbudsgiveren, som er årsagen til, at den krævede dokumentation ikke kan indhentes. Hvis ansøgeren eller tilbudsgive-

---

ren eksempelvis for sent er kommet i gang med at indhente dokumentation til anvendelsen ved det konkrete udbud, vil denne bestemmelse ikke kunne anvendes. Det må endvidere anses at være en gyldig grund, at der foreligger visse forhold omkring ansøgeren eller tilbudsgiveren, som gør, at det i en periode ikke er muligt at indhente de pågældende oplysninger, fordi de ikke findes. Et eksempel på en sådan gyldig grund kan være, at en virksomhed er under stiftelse og således ikke kan fremvise visse af de dokumenter, som ordregiveren kræver, eller at virksomheden er nystartet og ikke har aflagt regnskab endnu eller ikke i den periode, som ordregiveren forudsætter fremlagt oplysninger for.

Til § 153

Bestemmelsen gennemfører artikel 60, stk. 4 samt bilag XII, del II til bilag I.

Bestemmelsen indeholder en udtømmende liste over arten af den dokumentation, som ordregiveren kan kræve fremlagt som bevis for virksomhedernes tekniske og faglige formåen. Ordregiveren kan således ikke kræve anden form for dokumentation end den, der er nævnt i bestemmelsen. Det skal dog bemærkes, at i henhold til §§ 155-156, kan ordregiveren kræve dokumentation for kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder.

Opregningen af dokumentation er dog ikke ensbetydende med, at ordregiveren skal kræve samtlige nævnte former for dokumentation fremlagt. Ordregiveren kan vælge den dokumentation, der er relevant i forbindelse med et konkret udbud, afhængigt af arten, mængden eller betydningen og anvendelsen af de udbudte arbejder, varer eller ydelser.

Herudover kan visse af bevismidlerne anvendes i forbindelse med tjenesteydelsesopgaver, men ikke i relation til andre opgavetyper og omvendt. Differentieringen skyldes, at der er forskellige typer af formåen, som er relevante ved forskellige typer af opgaver.

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af bestemmelserne, at der skal være tale om de betydeligste arbejder, leveringer eller tjenesteydelser. De betydeligste arbejder, leveringer eller tjenesteydelser kan eksempelvis angå den økonomiske værdi. Det kan også angå de leveringer eller tjenesteydelser, der har størst lighed med det konkrete udbud. Som følge heraf kan ordregiveren kræve en nærmere beskrivelse af det udførte arbejde. Det kan desuden være nødvendigt at tage hensyn til dokumentation for relevante arbejder, tjenesteydelser og leveringer, der er udført mere end henholdsvis fem år og tre år tidligere, såfremt der er tale om arbejder, varer eller tjenesteydelser, der kun sjældent udbydes som følge af eksempelvis lang kontraktvarighed.

I forbindelse med innovationspartnerskaber, jf. § 74, stk. 3, kan det være relevant for ordregiveren at kræve, at en ansøger eller tilbudsgiver via en liste over de betydeligste arbejder, tjenesteydelser og leveringer påviser, erfaring med forskning og udvikling og/eller udvikling og gennemførelse af innovative løsninger.

Til nr. 3

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve oplysninger om de involverede teknikere eller tekniske organer, navnlig om dem, der er ansvarlige for kvalitetskontrol, uanset om de hører til ansøgerens eller tilbudsgiverens virksomhed eller ej. For bygge- og anlægsarbejder kan ordregiveren kræve oplysning om de teknikere eller tekniske organer, som entreprenøren disponerer over til udførelsen af arbejdet.

Til nr. 4

Det fremgår af bestemmelsen, at der kan kræves fremlagt en beskrivelse af det tekniske udstyr og de foranstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har truffet til sikring af kvaliteten,

---

samt af virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter. I medfør af dette punkt kan der stilles krav om en beskrivelse.

Ordregiveren kan endvidere kræve dokumentation for opfyldelse af bestemte kvalitetssikringsstandarder i medfør af § 155.

Til nr. 5

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve en angivelse af den forvaltning af forsyningskæden og de eftersporingsystemer, som ansøgeren eller tilbudsgiveren kan anvende ved gennemførelsen af kontrakten.

Til nr. 6

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren i visse særlige tilfælde kan kræve at gennemføre en kontrol selv eller ved et kompetent officielt organ. Denne kontrol vedrører en leverandørs produktionskapacitet eller tjenesteyderens tekniske og faglige formåen, og om nødvendigt deres undersøgelses- og forskningsfaciliteter og de foranstaltninger, der træffes til kontrol af kvaliteten. Undersøgelses- og forskningsfaciliteter er eksempelvis laboratorier, værksteder og andre faciliteter, hvor man udøver en aktivitet med henblik på at opnå ny viden eller udvikle nye produkter. Kontrollen kan kun kræves gennemført, når der er tale om varer eller tjenesteydelser, der er komplekse eller skal tjene et særligt formål. Dette er eksempelvis varer eller ydelser, der består af mange indbyrdes forbundne eller sammenflettede enkeltelementer.

Til nr. 7

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer oplyst, forudsat de ikke evalueres som et tildelingskriterium. Disse oplysninger kan både gives ved en fortegnelse eller erklæring herom. I konkrete situationer kan vigtigheden af at få de uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer dokumenteret dog også indebære, at ansøgeren eller tilbudsgiveren kan afkræves egentlige beviser herfor, eksempelvis eksamens- eller kursusbeviser.

Til nr. 8

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve en angivelse af de miljøstyringsforanstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren kan anvende ved udførelsen af kontrakten. Ordregiveren kan kræve dokumentationen for opfyldelse af bestemte miljøledelsessystemer eller – standarder i medfør af § 156.

Til nr. 9

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve en erklæring om det årlige gennemsnitlige antal beskæftigede og antallet af ledere gennem de sidste 3 år. En sådan erklæring indebærer, at der skal afgives ét tal for hvert af de 3 år.

Til nr. 10

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve en erklæring om, hvilket værktøj, materiel og teknisk udstyr tjenesteyderen eller entreprenøren disponerer over til opfyldelse af kontrakten. Værktøj, materiel og teknisk udstyr dækker over de redskaber, som virksomheden har til rådighed, og omfatter også eksempelvis IT-programmer. I medfør af dette punkt

---

kan ordregiveren stille krav om en fortegnelse over de redskaber, der disponeres over. Afhængig af opgavens karakter har ordregiveren dog også mulighed for at stille krav til redskaberne, og til dokumentation for rådigheden over disse. Hvilke krav der kan stilles afhænger af og skal stå i forhold til kontraktens genstand. Der vil således potentielt kunne være mulighed for eksempelvis at kræve dokumentation for redskaber med bestemte karakteristika, eller at virksomheden kan råde faktisk og retligt over redskaberne i kontraktperioden.

Til nr. 11

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren kan kræve oplysning om størrelsen af den andel af kontrakten som forudsættes løst af underleverandører.

Til nr. 12

Det fremgår af bestemmelsen, at ordregiveren som dokumentation i relation til varer kan kræve prøver, beskrivelser eller fotografier, hvis autenticitet på ordregiverens anmodning skal kunne attesteres. Herudover kan kræves attester udstedt af anerkendte kvalitetskontrolinstitutter eller -anstalter, hvoraf fremgår, at varer, der er klart identificeret ved henvisning til tekniske specifikationer eller standarder, er i overensstemmelse med disse.

Officielle lister over godkendte økonomiske aktører og certificering

Til § 154

Bestemmelsen gennemfører artikel 64, stk. 1.

Der er endnu ikke oprettet officielle lister eller en central certificering i Danmark. Formålet med lister og certificeringen er, at en økonomisk aktør, der påviser optagelsen på listen eller har et certifikat udstedt af rette certificeringsorgan kan dokumentere et bestemt egnethedsniveau. Herved undgår ansøgeren eller tilbudsgiveren at fremsende anden dokumentation i forbindelse med et udbud. Fastsætter Erhvervs- og vækstministeren regler om officielle lister over godkendte økonomiske aktører og certificering, der foretages af offentligretlige og privatretlige organer, skal dette ske under overholdelse af udbudsdirektivets artikel 64.

Kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder

Til § 155

Bestemmelsen gennemfører artikel 62, stk. 1.

Til stk. 1

I henhold til stk. 1 kan ordregiveren kræve, at en ansøger eller tilbudsgiver, som dokumentation for dennes tekniske og faglige formåen, fremlægger certifikater til bekræftelse af, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder bestemte kvalitetssikringsstandarder. Det er ordregiveren, der vurderer, hvilke specifikke kvalitetsstandarder, som ansøgeren eller tilbudsgiveren skal opfylde.

Kvalitetssikringsstandarderne kan angå foranstaltninger hos ansøger/tilbudsgiver, der skal sikre en ensartet kvalitet, en særlig høj kvalitet, adgangen for handicappede m.m.

Til stk. 2.

Ordregiveren kan kræve, at certifikatet er udstedt af et uafhængigt organ, men skal derudover acceptere tilsvarende certifikater fra organer i andre medlemsstater.

Det er tilbudsgiveren, der skal påvise, at certifikatet dokumenterer, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de krævede kvalitetssikringsstandarder.

Endvidere skal ordregiveren acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger, hvis den pågældende ansøger eller tilbudsgiver ikke havde mulighed for at skaffe sådanne certifikater inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives ansøgeren eller tilbudsgiveren. Ansøgeren eller tilbudsgiveren skal påvise, at de foreslåede foranstaltninger svarer til foranstaltningerne, der er krævet, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder.

Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at de krævede kvalitetssikringsstandarder er opfyldt.

Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der vurderer, hvilken dokumentation, som denne ønsker at indlevere for at påvise tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger. Som følge heraf kan ordregiveren ikke fastsætte specifikke formkrav for den passende dokumentation. Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger.

Anden dokumentation anses for at være passende, hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at de krævede kvalitetssikringsstandarder er opfyldt.

Ordregiveren kan altid vælge at acceptere dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger, men er alene forpligtet hertil, hvis tilbudsgiveren ikke havde adgang til at opnå de krævede certifikater.

Til § 156

Bestemmelsen gennemfører artikel 62, stk. 2.

Til stk. 1

Ordregiveren kan kræve, at en ansøger eller tilbudsgiver fremlægger certifikater, der viser, at ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder bestemte miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder.

Til stk. 2

Ordregiveren skal acceptere tilsvarende certifikater fra uafhængige organer i andre medlemsstater.

Ordregiveren skal også acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger. Det er tilbudsgiveren, der skal påvise, at certifikatet dokumenterer, at ansøgeren opfylder de krævede miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder.

Endvidere skal ordregiveren acceptere anden form for dokumentation for opfyldelse af miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder, hvis den pågældende ansøger eller tilbudsgiver påviseligt ikke havde adgang til sådanne certifikater eller ikke havde mulighed for at skaffe dem inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den pågældende ansøger eller tilbudsgiver. Ansøgeren eller tilbudsgiveren skal påvise, at de foreslåede foranstaltninger svarer til det miljøledelsessystem eller miljøledelsesstandard, der er krævet af ordregiveren.

Ordregiveren kan altid vælge at acceptere dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsfor-

---

anstaltninger, men er alene forpligtet hertil, hvis tilbudsgiveren ikke havde adgang til at opnå de krævede certifikater.

Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der vurderer, hvilken dokumentation, som denne ønsker at indlevere for at påvise tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger. Som følge heraf kan ordregiveren ikke fastsætte specifikke formkrav for den passende dokumentation. Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at tilbudsgiveren har tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger.

Det er ansøgeren eller tilbudsgiveren, der har bevisbyrden for, at den anden dokumentation er passende i forhold til at påvise, at de krævede miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder er opfyldt.

Anden dokumentation anses for at være passende, hvis en rimeligt oplyst og normalt påpasselig ordregiver uden et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug kan konstatere, at de krævede miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder er opfyldt.

Kapitel 8: Fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter

Fremgangsmåden ved tildeling af kontrakter

Til § 157

Bestemmelsen gennemfører artikel 56, stk. 1

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren skal tildele kontrakten i overensstemmelse med §§ 159-163 om kriterier for tildeling af kontrakten, samt hvis relevant §§ 164 -167.

Til stk. 2

Stk. 2 gennemfører direktivets artikel 22, stk. 3, sidste pkt.

Med bestemmelsen fastsættes det, at en ordregiver først kan undersøge indholdet af ansøgningen eller tilbuddet, når fristen for at ansøge eller afgive tilbud er udløbet. Hvis materialet er indsendt elektronisk, indebærer bestemmelsen, at ordregiver ikke må åbne den elektroniske post før fristens udløb. Er materialet indsendt med post, må kuverten først åbnes efter fristens udløb.

Ved udbud af bygge- og anlægskontrakter skal ordregiver være opmærksom på tilbudslovens § 7. Efter denne bestemmelse skal tilbuddene åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbuddene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold. Tilbudslovens § 7 gælder i henhold til samme lovs § 1, stk. 3, også udbud af bygge- og anlægskontrakter omfattet af udbudsdirektivet.

Til stk. 3

Bestemmelsen gennemfører artikel 56, stk. 1.

Bestemmelsen fastslår, at tilbudsgiveren, der skal tildeles kontrakten, skal opfylde nogle grundlæggende krav.

For det første skal ordregiveren verificere, at tilbuddet opfylder de krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen og i det øvrige udbudsmateriale. I denne forbindelse kan det tages i

---

betragtning, hvis ordregiveren accepterer alternative tilbud i henhold til §§ 49-51 eller sideordnede tilbud i henhold til §§ 52-53.

Der påhviler ikke ordregiveren en generel pligt til at kontrollere rigtigheden af oplysningerne i de afgivne tilbud. Alene i de situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansøgeren eller tilbudsgiveren opfylder de krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen og i det øvrige udbudsmateriale, har ordregiveren en pligt til at foretage en effektiv kontrol af nøjagtigheden af de oplysninger og den dokumentation, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har indsendt.

Ordregiveren har dog altid en ret til at kontrollere, at oplysningerne i de afgivne tilbud er korrekte, såfremt dette sker i overensstemmelse med de udbudsretlige principper i § 2.

Dernæst skal ordregiveren verificere, at tilbudsgiveren ikke er udelukket i henhold til §§ 133 - 135, at tilbudsgiveren opfylder de af ordregiveren fastsatte minimumskrav til egnethed i henhold til §§ 138 - 141, og at tilbudsgiveren, hvis det er relevant, er udvalgt gennem en udvælgelse i henhold til § 143 til at afgive tilbud. Ordregiveren godkender tilbudsgiveren på baggrund af de oplysninger, der fremgår af det fælles europæiske udbudsdokument, jf. §§ 146-149, samt dokumentation, der er indhentet, jf. § 150 og §§ 155-156.

Ordregiveren kan alene benytte det fælles europæiske udbudsdokument, jf. §§ 146-149 som et foreløbigt bevis, og det følger af § 149, stk. 1, at ordregiveren inden kontrakten tildeles skal kræve, at tilbudsgiveren, som ordregiveren har besluttet at tildele kontrakten, skal fremlægge dokumentation, jf. § 150.

I henhold til bestemmelsens *stk. 1, nr. 1*, kan ordregiveren ikke tildele en udbudt kontrakt til en tilbudsgiver, der er udelukket i henhold til de obligatoriske udelukkelsesgrunde i § 133, stk. 1 eller 3 samt § 134, nr. 1-3. Det samme gør sig gældende vedrørende de frivillige udelukkelsesgrunde, jf. § 135, stk. 1, hvis ordregiveren har tilkendegivet i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsmaterialet, at ansøgere eller tilbudsgivere ikke må befinde sig i specifikke eller alle situationer, der er omfattet af de frivillige udelukkelsesgrunde, jf. § 135. I henhold til udelukkelsesgrundene i § 134, nr. 1-3, samt § 135, stk. 1, nr. 1 og 3-6, er det ordregiver, der skal påvise, at tilbudsgiveren er omfattet af udelukkelsesgrunden. I disse situationer består verifikationen ikke i at indhente dokumentation fra tilbudsgiveren, men derimod vurdere, hvorvidt ordregiveren kan bevise, at tilbudsgiveren er omfattet af en udelukkelsesgrund.

I forhold til bestemmelsen *stk. 1, nr. 2*, kan ordregiveren ikke tildele en udbudt kontrakt til en tilbudsgiver, der ikke opfylder egnethedskravene. Egnethedskravene udtrykkes, jf. § 138 som minimumskrav til tilbudsgivernes økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen. Såfremt en tilbudsgiver ikke lever op til disse krav, har tilbudsgiveren ikke den fornødne økonomiske og finansielle formåen eller tekniske og faglige formåen til at løfte den udbudte opgave, hvorfor denne ikke kan tildeles den udbudte kontrakt.

Det følger af bestemmelsens *stk. 1, nr. 3*, at ordregiveren ikke kan tildele en udbudt kontrakt til en tilbudsgiver, der ikke er udvalgt til at afgive tilbud, jf. § 143. Denne bestemmelse er naturligvis alene relevant, hvis der er blevet gennemført en udvælgelse. Denne bestemmelse skal læses i sammenhæng med § 145, hvorefter en ordregiver i visse situationer kan acceptere ændringer hos ansøgere eller tilbudsgivere samt i visse situationer tillade, at der opfordres nye ansøgere til at afgive tilbud.

Til stk. 4

Ordregiveren kan i forbindelse med anvendelsen af en offentlig procedure vælge at foretage en tilbudsevaluering, inden ordregiveren kontrollerer, om tilbuddet kan antages i henhold til betingelserne i stk. 2, nr. 1 og 2, litra a og b. Som følge heraf kan ordregiveren fravige den fremgangsmåde, der fremgår af stk. 2. Ved anvendelsen af en offentlig procedure gennemføres tilbuddet, i modsætning til begrænsede udbud, i én fase. I situationer hvor ordregiveren an-

---

vender en offentlig procedure, er ordregiveren frit stillet i forhold til at beslutte, i hvilken rækkefølge den undersøger om egnethedskravene er opfyldt, og hvilket tilbud der er bedst på baggrund af det valgte tildelingskriterium. Ved først at undersøge hvilket tilbud der er bedst, vil ordregiveren efter omstændighederne kunne effektivisere proceduren, særligt hvis der er tale om en simpel vurdering, eksempelvis hvis tildelingskriteriet er pris.

Ordregiveren skal i henhold til de udbudsretlige principper i § 2 sikre, at der foretages en upartisk og gennemsigtig kontrol af, at der ikke foreligger udelukkelsesgrunde, og at minimumskravene til den økonomiske og finansielle formåen og/eller tekniske og faglige formåen er opfyldt. Herved sikrer ordregiveren, at kontrakten ikke tildeles en tilbudsgiver, som skulle have været udelukket eller er uegnet.

Til stk. 5

Bestemmelsen gennemfører artikel 56, stk. 3. Bestemmelsen er en kodificering af blandt andet EU-domstolens afgørelse af 10. oktober 2013 Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser mod Manova A/S, C-336/12. Endvidere findes en lignende bestemmelse i § 12, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 712 af 15. juni 2011 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Denne bestemmelse regulerer den situation, hvor de relevante oplysninger eller den dokumentation, som en ansøger eller tilbudsgiver indsender i sin ansøgning eller sit tilbud, er eller synes at være ufuldstændige eller fejlbehæftede, eller når der mangler specifikke dokumenter som dokumentation for specifikke forhold. I disse tilfælde kan ordregiveren anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at supplere, præcisere eller fuldstændiggøre ansøgningen eller tilbuddet ved at indsende de relevante oplysninger og/eller den relevante dokumentation inden for en passende frist.

Sådan en anmodning kan alene fremsættes ved overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, herunder i særdeleshed ligebehandlingsprincippet. Dette betyder eksempelvis, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke må opnå en fordel i viden eller tid ved at få mulighed for at indsende relevante oplysninger og dokumentation efter ansøgning- eller tilbudsfristens udløb.

Anmodning om relevante oplysninger og dokumentation kan fremsættes efter udløbet af ansøgnings- eller tilbudsfristen.

Såfremt en ansøgning eller et tilbud indeholder fejl eller mangler, er ordregiveren som udgangspunkt ikke forpligtet til at anmode en ansøger eller tilbudsgiver om at supplere, præcisere eller fuldstændiggøre ansøgningen eller tilbuddet. Dog kan det efter omstændighederne være hensigtsmæssigt, at ordregiveren fremsætter en anmodning, hvis der er tale om bagatelagtige fejl eller mangler.

En anmodning om relevante oplysninger og dokumentation skal rettes mod alle virksomheder i samme situation i samme udbud. Anmodningen skal angå alle de punkter i ansøgningen eller tilbuddet, der skal suppleres, præciseres eller fuldstændiggøres. Endvidere må anmodningen ikke føre til, at ansøgeren eller tilbudsgiveren fremsætter en ny ansøgning eller et nyt tilbud. Endelig skal ordregiveren behandle ansøgere og tilbudsgivere ens og rimeligt.

Ordregiveren kan fremsætte en anmodning om relevante oplysninger og dokumentation, selvom ansøgningen eller tilbuddet helt mangler de efterspurgte oplysninger eller dokumentation,. Hermed er ordregiveren ikke begrænset til alene at kræve oplysninger, der supplerer eller præciserer allerede indsendte oplysninger og dokumentation, men kan også anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at indsende relevante oplysninger og dokumentation, der fuldstændiggør ansøgningen eller tilbuddet, selvom disse oplysninger og dokumentation ikke

---

fremgik af ansøgningen og tilbuddet. Eksempelvis kan ordregiveren anmode om at få fremsendt en manglende årsrapport.

Det vil være en konkret vurdering, om nye oplysninger medfører, at ansøgeren eller tilbudsgiveren har fremsat en ny ansøgning eller et nyt tilbud. Det vil eksempelvis ikke betragtes som en fremsættelse af et nyt tilbud, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren efter anmodning, indsender relevante oplysninger, hvis det objektivt kan konstateres, at de relevante oplysninger forelå på tidspunktet for ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb. Det er ikke et krav, at selve dokumentet forelå på tidspunktet forud for ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb, men det skal objektivt konstateres og dokumenteres, at oplysningerne forelå, og at ansøgeren eller tilbudsgiveren ikke har opnået nogen konkurrencemæssig fordel ved at fremsende oplysningerne til ordregiveren efter ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb.

Det vil være fremsættelse af et nyt tilbud, hvis ordregiveren anmoder en ansøger eller tilbudsgiver om at sende nye oplysninger, der kan give ansøgeren eller tilbudsgiveren en konkurrencemæssig fordel.

Ordregiver kan også anmode ansøgeren eller tilbudsgiveren om at genfremsende et dokument med den manglende datering, såfremt de relevante dele af ansøgningen eller tilbuddet kan anses for bindende, uden den manglende underskrift eller datering. Endvidere vil det være muligt for ordregiveren at anmode en ansøger eller tilbudsgiver om at udbedre formelle fejl, såsom for få indsendte eksemplarer eller indsendelse i et forkert format.

Til stk. 6

Bestemmelsen gennemfører artikel 56, stk. 3, og den er en kodificering af EU-Domstolens afgørelse af 10. oktober 2013 Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser mod Manova A/S, C-336/12. Endvidere fremgår bestemmelsen også af § 12, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 712 af 15. juni 2011 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Ordregiveren kan ikke anmode en ansøger eller tilbudsgiver om at indsende relevante oplysninger og dokumentation, hvis ordregiveren udtrykkeligt i udbudsmaterialet har krævet fremsendelse af den manglende oplysning eller det manglende dokument og angivet, at ansøgeren eller tilbudsgiveren ellers vil blive afvist. Det påhviler således ordregiveren at overholde de regler, som denne selv har fastsat.

Brugen af stk. 4 vil ikke være udelukket, hvis ordregiveren alene har anført, at en oplysning eller et dokument skal afleveres, men uden at det fremgår, at overtrædelse vil medføre afvisning.

Til stk. 7.

I henhold til denne bestemmelse, kan ordregiveren undlade at tildele en udbudt kontrakt til den tilbudsgiver med det mest økonomisk fordelagtige tilbud, hvis ordregiveren har bevist, at leveringen af det tilbudte arbejde, produkt eller ydelse medfører en tilsidesættelse af gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlige område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og arbejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til lovens bilag 1. Derudover har ordregiveren pligt til at anmode tilbudsgiveren om en redegørelse for, hvorvidt tilbuddet medfører en manglende overholdelse af gældende forpligtelser.

Der gælder ingen særlige formkrav for anmodningen om redegørelsen, men ordregiveren er forpligtet til at give tilbudsgiveren en rimelig frist til at fremkomme med en redegørelse vedrørende den manglende overholdelse af gældende forpligtelse. Ordregiveren skal fastsætte fristen under hensyntagen til udbuddets kompleksitet samt tilbuddets sammensætning. Or-

---

dregiveren skal inddrage tilbudsgivers oplysninger i vurderingen af, om et tilbud medfører en tilsidesættelse af gældende forpligtelser, inden tilbuddet kan afvises.

Det er ordregiveren der har bevisbyrden for, at et tilbud medfører en tilsidesættelse af de gældende forpligtelser.

Hvis tilbuddet er unormalt lavt som følge af tilsidesættelse af de gældende forpligtelser, følger det af § 167, stk. 3, at ordregiveren har en pligt til at afvise tilbuddet.

Udelukkelsesgrundene i § 135, stk. 1, nr. 1 angår udelukkelse som følge af tidligere tilsidesættelser af de gældende forpligtelser, hvorimod denne bestemmelse angår en fastslået tilsidesættelse af de gældende forpligtelser i forbindelse med udførelsen af den udbudte kontrakt.

Fremgangsmåde ved evaluering

Til § 158

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet, men en tydeliggørelse af de pligter, der er indeholdt i de udbudsretlige principper, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 18, stk. 1, denne lovs § 2.

Bestemmelsen fastsætter kravene til ordregiverens beskrivelse i udbudsmaterialet af, hvad der vil blive lagt vægt på ved evalueringen og fremgangsmåden for evalueringen af de indkomne tilbud. Fremgangsmåden skal være i overensstemmelse med de udbudsretlige principper, jf. § 2.

Under overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, har ordregiveren et meget vidt skøn i forhold til at fastlægge evalueringsmetoden, samt et meget vidt skøn ved fastlæggelsen af, hvad der tillægges betydning ved tilbudsevalueringen. Derudover har ordregiveren et vidt skøn inden for de i udbudsmaterialet fastlagte rammer samt de udbudsretlige principper i § 2, i forhold til tilbudsevalueringen af de kvalitative under- og eventuelle delkriterier.

Ordregiveren skal oplyse følgende i udbudsmaterialet, angående fremgangsmåden for evaluering:

Tildelingskriterium og eventuelle under- og delkriterier: Ordregiveren skal i overensstemmelse med §§ 159-163 angive, om den udbudte kontrakt tildeles på baggrund af tildelingskriteriet "bedste forhold mellem pris og kvalitet", "omkostninger" eller "pris". Derudover skal ordregiveren angive eventuelle underkriterier, f.eks. "pris" og "kvalitet", til det valgte tildelingskriterie og eventuelle delkriterier til de valgte underkriterier, f.eks. "materialevalg" eller "holdbarhed" til underkriteriet "kvalitet".

Vægtning af under- og delkriterier: Ordregiveren skal angive, hvordan ordregiveren vil vægte underkriterierne, jf. § 163.

Delkriterier skal have en naturlig forbindelse til det underkriterium, de er knyttet til. Hvis et delkriterium tillægges særligt stor eller særligt lille betydning i forhold til andre delkriterier under samme underkriterium, skal dette angives i udbudsmaterialet.

Ordregiveren har et meget vidt skøn i forhold til at fastsætte den konkrete vægtning af under- og eventuelle delkriterier.

Ordregiveren kan i stedet for en præcis angivelse af vægtningen af underkriterierne angive et passende interval eller, hvis vægtning ikke er mulig af objektive årsager, prioritere underkriterierne i henhold til § 163.

Evalueringsmetode: Ordregiveren skal i udbudsmaterialet beskrive den evalueringsmetode, der vil blive anvendt.

Evalueringsmetoden er den systematik, som ordregiveren benytter i evalueringen af tilbudene med henblik på at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Ordregiveren har under overholdelse af de udbudsretlige principper i § 2, et meget vidt skøn i forhold til at beslutte, hvilken evalueringsmetode, der skal anvendes.

Evalueringsmetoden skal være fastlagt på forhånd og være beskrevet klart i udbudsmaterialet. Hermed menes, at ordregiveren skal beskrive metoden på en måde, der gør det klart for de potentielle ansøgere og tilbudsgivere, hvordan ordregiveren vil anvende metoden, således at ordregiveren ikke har et ubetinget frit valg ved evalueringen, og således at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere ved at sammenholde oplysningerne om evalueringsmetoden med de givne oplysninger om under- og delkriterier har et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud, og hvordan tilbudsgiverne kan optimere deres tilbud. Endvidere medfører offentliggørelsen af evalueringsmetoden, at tilbudsgiverne efterfølgende kan kontrollere, at evalueringen er sket i overensstemmelse med den offentliggjorte evalueringsmetode.

Evalueringsmetoden kan eksempelvis basere sig på en prosamodel, prismodel eller pointmodel. Modellen skal være beskrevet klart i udbudsmaterialet

Det er ikke et krav, at evalueringsmetoden kan beskrives ved hjælp af en matematisk formel, jf. dog § 160, stk. 1, nr. 2 angående tildelingskriteriet "omkostninger".

Ordregiveren kan også frit vælge, om tilbuddene skal evalueres relativt i forhold til hinanden på økonomiske eller kvalitative kriterier, eller om de skal evalueres i forhold til en absolut standard, og dette skal ligeledes fremgå af beskrivelsen i udbudsmaterialet.

Uanset om ordregiveren baserer evalueringsmetoden på en prosamodel, prismodel eller pointmodel, påhviler det ordregiveren at sikre, at bedømmelsen sker på en gennemsigtig måde i overensstemmelse med det, som har været oplyst i udbudsmaterialet. Ordregiveren skal i denne forbindelse kunne godtgøre, at evalueringen sker i overensstemmelse med den i udbudsmaterialet angivne vægtning.

Kravet om forudgående offentliggørelse af evalueringsmetoden betyder, at ordregiveren skal oplyse følgende i forbindelse med et udbud med tildelingskriteriet "bedste forhold mellem kvalitet og pris":

- 1) I forbindelse med økonomiske under- og eventuelle delkriterier skal det oplyses, hvordan priserne og andre økonomiske forhold vurderes. Priserne kan indgå direkte i sammenstillingen med vurderingen af de kvalitative kriterier. Priserne kan også omregnes ved anvendelse af en model som for eksempel omregner pris til point, der herefter indgår i sammenstillingen med point fra vurderingen af de kvalitative kriterier.
- 2) I forbindelse med de kvalitative under- og eventuelle delkriterier skal det oplyses, hvordan det enkelte kriterium nærmere vil blive bedømt, eksempelvis ved brug af en pointskala, og det skal være klart, hvad der tillægges betydning ved bedømmelsen. Evalueringen kan eventuelt kombineres med en prismodel, hvorved den kvalitative vurdering omregnes til et pristillæg, der herefter kan indgå i den samlede vurdering med priserne fra de økonomiske underkriterier.
- 3) Det skal beskrives, hvordan ordregiveren sammenstiller bedømmelsen for de kvalitative underkriterier med de økonomiske underkriterier og herved identificerer det tilbud, der giver "det bedste forhold mellem pris og kvalitet" i overensstemmelse med den i udbudsmaterialet angivne vægtning.

Ordregiveren kan anføre, at en beskrevet evalueringsmetode i visse konkrete situationer kan tilpasses på en bestemt måde, eller at det i visse konkrete situationer er muligt at benytte en sekundær evalueringsmetode. I henhold til gennemsigtighedsprincippet skal eventuelle tilpasningsmuligheder og de sekundære evalueringsmetoder være fastlagt på forhånd og beskrevet klart i udbudsmaterialet. Derudover skal det fremgå af udbudsmaterialet, hvilke objektive konstaterbare forhold, der skal være til stede, før ordregiveren kan anvende de oplyste tilpasningsmuligheder eller sekundære evalueringsmetoder.

Foretager ordregiveren ændringer af den oplyste evalueringsmetode ud over, hvad der fremgår af det udbudsmateriale, som blev offentliggjort ved bekendtgørelsen af udbuddet, vil det som udgangspunkt have karakter af en ændring af et grundlæggende element, som ikke kan gennemføres uden et fornyet udbud. Hvis der efter en konkret vurdering alene er tale om en væsentlig ændring, vil der kunne foretages en rettelse af udbudsbekendtgørelsen eller det øvrige udbudsmateriale kombineret med en forlængelse af tilbudsfristen. Det kan dog ikke udelukkes, at konkrete ændringer af en evalueringsmetode kan gennemføres, uden adgangen hertil har været beskrevet i udbudsmaterialet, hvis det kan godtgøres, at ændringen hverken kan have haft betydning for kredsen af interesserede økonomiske aktører eller har forvredet konkurrencen mellem tilbudsgiverne.

I forbindelse med rammeaftaler skal det beskrives i udbudsmaterialet til rammeaftalen, hvilken evalueringsmetode der vil blive benyttet til at identificere den eller de tilbudsgivere, der har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud. I forbindelse med en rammeaftale med genåbning af konkurrencen (miniudbud) skal evalueringsmetoden til brug ved genåbning af konkurrencen senest være fastlagt og beskrevet i materialet, der sendes til de økonomiske aktører i forbindelse med genåbningen af konkurrencen.

Hvad der tillægges betydning: Det skal fremgå direkte eller af sammenhængen i udbudsmaterialet, hvad ordregiveren i forbindelse med de enkelte under- og eventuelle delkriterier tillægger betydning ved tilbudsevalueringen. Ordregiveren har, under overholdelse af ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, et meget vidt skøn ved fastlæggelsen af, hvad der vil blive tillagt betydning.

Ønsker ordregiveren at benytte kvalitative underkriterier, skal ordregiveren i udbudsmaterialet beskrive disse, og hvad ordregiveren tillægger betydning ved evalueringen af tilbuddene i forhold til det enkelte underkriterium.

Det er ikke et krav, at ordregiveren laver en i alle henseender udførlig beskrivelse af, hvad der tillægges betydning ved vurderingen af de kvalitative under- og eventuelle delkriterier, og ordregiveren har derfor et vidt skøn til at foretage tilbudsevalueringen inden for rammerne af det beskrevne i udbudsmaterialet samt de udbudsretlige principper i § 2.

Ordregiverens beskrivelse skal gøre det klart for de potentielle ansøgere og tilbudsgivere, hvad ordregiveren vil tillægge betydning vedrørende det enkelte under- og delkriterium, således at ordregiveren ikke har et ubetinget frit valg ved evalueringen, og således at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere har et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud og hvordan tilbudsgivere kan optimere deres tilbud. Ordregiveren må derfor ikke ved evalueringen lægge vægt på forhold, som ikke har været angivet i udbudsmaterialet og som en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver ikke har kunnet udlede af dette, og som kunne have været af betydning for tilbudsgiverne ved udformningen af deres tilbud eller ved deres stillingtagen til, om de ønskede at afgive tilbud.

Kravene til ordregiverens beskrivelse af, hvad der tillægges betydning er de samme uanset udbudsform. I forbindelse med de fleksible udbudsprocedurer kan ordregiveren med fordel beskrive funktionaliteten. I modsætning til en specifik teknisk beskrivelse giver en beskrivelse af funktionaliteten i højere grad tilbudsgivere mulighed for at foreslå forskellige fremgangsmåder til at nå ordregiverens behov.

Når det gælder vurderingen af, hvor godt tilbuddene opfylder et bestemt under- eller delkriterium, har ordregiveren inden for rammerne af det i udbudsmaterialet oplyste et vidt skøn. Ordregiverens vide skøn kan ikke tilsidesættes, med mindre grænserne for skønnet er overskredet, eller ordregiveren har handlet i strid med ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet.

Til stk. 2

Når evalueringsmetoden er fastlagt på forhånd og er beskrevet klart i udbudsmaterialet, giver det tilbudsgiverne mulighed for at optimere deres tilbud, samtidig med at tilbudsgiverne efterfølgende kan kontrollere, at evalueringen er sket i overensstemmelse med den offentliggjorte evalueringsmetode.

En evalueringsmetode, som er beskrevet klart i udbudsmaterialet, vil indgå i det billede af vægtningen af under- og eventuelle delkriterier, som tilbudsgiverne kan danne sig ud fra udbudsmaterialet. Der vil derfor som klart udgangspunkt ikke være anledning til at tilsidesætte en evalueringsmetode som værende i strid med den i udbudsmaterialet tilkendegivne vægtning, hvis evalueringsmetodens praktiske konsekvenser fremgår så tilstrækkeligt klart af udbudsmaterialet, at en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver burde forstå metodens betydning for vægtningen og dermed for konkurrencen mellem de bydende.

Når evalueringsmetoden er beskrevet i udbudsmaterialet på en klar og gennemsigtig måde, vil der heller ikke være grundlag for at tilsidesætte modellen, fordi den ikke afspejler spredningen i de indkomne bud, eller fordi ikke hele karakter- eller pointskalaen kommer i anvendelse, da der ikke er noget udbudsretligt krav om, at en model skal afspejle en bestemt spredning, eller at hele karakter- eller pointskalaen skal komme i anvendelse, så længe det blot har været klart for en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver, hvordan modellen fungerer.

En evalueringsmetode kan dog tilsidesættes, hvis den ikke er beskrevet på en gennemsigtig måde, eller hvis den er i strid med ligebehandlingsprincippet.

Kriterier for tildeling af kontrakter

Til § 159

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 67, stk. 1.

Bestemmelsen fastsætter, at begrebet økonomisk mest fordelagtig, skal anvendes som et overordnet begreb, idet alle de udvalgte tilbud i sidste ende vælges i forhold til det, den enkelte ordregiveren anser for at være den økonomiske mest fordelagtige løsning blandt tilbuddene.

Til § 160

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 67, stk. 2.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren for at finde det økonomiske mest fordelagtige tilbud kan anvende et af de i bestemmelsens fastsætte tildelingskriterier. Offentlige kontrakter skal tildeles på grundlag af objektive kriterier i overensstemmelse med § 2. Det valgte tildelingskriterie og evt. anvendte underkriterier skal gøre det muligt at foretage en vurdering af de enkelte tilbud i forhold til kontraktens genstand, som er defineret jf. § 39 om tekniske specifikationer.

Bestemmelsens *stk. 1, nr. 1*, fastsætter, at ordregiveren kan anvende tildelingskriteriet pris. Ved anvendelse af tildelingskriteriet pris vurderes tilbuddet alene på prisen.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan anvende tildelingskriteriet omkostninger. Ved anvendelse af tildelingskriteriet omkostninger kan ordregiveren udover at inddrage pris også inddrage alle former for omkostninger. F.eks. kan inddrages totalomkostninger herunder anskaffelsesprisen, driftsomkostninger og bortskaffelsesværdien. Endvidere kan ordregiveren inddrage livscyklusomkostninger, jf. § 164.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan anvende tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet. Ved anvendelse af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet skal ordregiveren inddrage pris eller omkostninger samt kvalitet som underkriterier. Ordregiveren kan også anvende tildelingskriteriet bedste forhold mellem omkostninger og kvalitet.

Bestemmelsen *stk. 3, nr. 1-3*, indeholder eksempler på mulige kvalitative underkriterier. Der er ikke tale om en udtømmende liste. Ordregiveren kan anvende de underkriterier, der giver ordregiveren mulighed for at opnå bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser af høj kvalitet, og som svarer bedst til ordregiverens behov.

Ordregiveren kan, i de tilfælde hvor kvaliteten af det ansatte personale er relevant for kontraktens udførelse, anvende organisering af de medarbejdere, der er udpeget til at udføre den pågældende kontrakt, og deres kvalifikationer og erfaringer som underkriterium. Det er en forudsætning, at det har indflydelse på kvaliteten af kontraktens udførelse samt tilbuddets økonomiske værdi. Det kan f.eks. være i forbindelse med kontrakter, hvor der lægges vægt på intellektuelle og kreative tjenesteydelser såsom konsulent- eller arkitektvirksomhed.

Igennem aftaleretlige foranstaltninger skal ordregiveren sikre, at det personale, der er udpeget til at gennemføre kontrakten, effektivt opfylder de angivne kvalitetssikringsstandarder, og at dette personale kun kan erstattes med samtykke fra ordregiveren. Ordregiveren skal kontrollere, at erstatningspersonalet har et tilsvarende kvalitetsniveau.

Ordregiveren kan i de tekniske specifikationer angive sådanne sociale krav, som direkte karakteriserer den pågældende vare eller tjenesteydelse, såsom adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere.

Endvidere har ordregiveren mulighed for i forbindelse med anvendelse af underkriterier at anvende delkriterier. Delkriterier er specifikke kriterier, der ligger til grund for hvordan tilbudsgivernes tilbud vil blive vurderet på de enkelte underkriterier. For eksempel kan et underkriterium som have en række delkriterier tilknyttet, som tilsammen danner basis for, hvordan tilbudsgivernes tilbud vurderes på dette område. Hvis et delkriterium tillægges særligt stor eller særligt lille betydning i forhold til andre delkriterier under samme underkriterium, skal dette angives i udbudsmaterialet.

Til stk. 4

Bestemmelsen i *stk. 4* fastsætter, at ved anvendelse af tildelingskriteriet bedste forhold mellem pris og kvalitet kan ordregiveren vælge at fastsætte prisen eller omkostningerne, således at der alene konkurreres på kvalitetskriterier. Det svarer til en omvendt licitation.

Til § 161

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 67, stk. 3.

Bestemmelsen fastsætter, at de valgte underkriterier skal være forbundet med kontraktens genstand.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter, at underkriterierne er forbundet med kontraktens genstand, hvis de relaterer sig til det, der skal leveres i henhold til kontrakten. Ordregiveren kan med henblik på at integrere sociale og miljømæssige hensyn i udbudsprocedurerne anvende underkriterier eller fastsætte vilkår for gennemførelse af kontrakten, der skal leveres i henhold til den offentlige kontrakt, for så vidt angår alle aspekter og ethvert trin i deres livscyklus. Det kan være lige fra ekstraktion af råmaterialer til produkterne til tidspunktet for bortskaffelse af produktet, F.eks. faktorer der indgår i den specifikke proces med fremstilling og levering samt handel og betingelserne herfor med de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser eller en specifik proces på et senere tidspunkt i deres livscyklus, også selv om sådanne faktorer ikke udgør en del af deres materielle indhold, jf. *stk. 3*.

Til stk. 3

Bestemmelsen i *stk. 3* fastsætter, at *stk. 2* også gælder, selvom faktorerne ikke udgør en del af anskaffelsens materielle indhold. Hermed menes, at faktorerne ikke påvirker anskaffelsens ydelse eller funktion men har en indirekte merværdi, eksempelvis miljøeffektivitet eller social inddragelse.

Kriterier og vilkår vedrørende en sådan produktions- eller leveringsproces er for eksempel, at fremstillingen af de indkøbte varer ikke omfatter giftige kemikalier, eller at de indkøbte tjenesteydelser leveres ved hjælp af energieffektive maskiner.

Et underkriterium vedrørende en virksomheds generelle politik kan ikke betragtes som værende en faktor, der vedrører den specifikke proces med fremstilling eller levering og kan derfor ikke anvendes som underkriterium i denne forbindelse. Ordregiveren kan derfor ikke kræve, at tilbudsgivere har en gældende virksomhedspolitik for socialt eller miljømæssig ansvar.

Til § 162

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren ikke må fastsætte et tildelingskriterium og underkriterier, der giver ordregiveren ubegrænset valgfrihed mellem de modtagne tilbud. Det anvendte tildelingskriterium og underkriterier samt beskrivelsen heraf skal gøre det klart for de potentielle ansøgere og tilbudsgivere, hvad ordregiveren vil tillægge betydning vedrørende det enkelte kriterium, således at ordregiveren ikke har et ubetinget frit valg ved evalueringen, og således at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere har et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud og hvordan tilbudsgivere kan optimere deres tilbud. Gennemsigtighedsforpligtelsen medfører jf. § 158, at ordregiveren ved evalueringen ikke må lægge vægt på forhold, som ikke har været angivet i udbudsmaterialet og som en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver ikke har kunnet udlede af dette, og som kunne have været af betydning for tilbudsgiverne ved udformningen af deres tilbud eller ved deres stillingtagen til, om de ønskede at afgive tilbud.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal sikre, at det valgte tildelingskriterium og underkriterier sikrer konkurrence om kontrakten. Endvidere fastsætter bestemmelsen, at ordregiveren i tvivlstilfælde skal foretage en effektiv kontrol af de oplysninger og dokumentation, som tilbudsgiveren har afgivet.

Til § 163

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 67, stk. 5.

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren er forpligtet til at skabe den gennemsigtighed, der er nødvendig for, at alle tilbudsgivere kan være rimeligt informeret om de kriterier og ordninger, der anvendes i forbindelse med beslutningen om tildeling af kontrakter. Ordregiveren er forpligtet til at oplyse, hvilke kriterier der anvendes ved tildelingen af kontrakten, samt angive hvordan de enkelte kriterier relativt vægtes.

I forbindelse med vægtningen af underkriterier medfører gennemsigtighedsprincippet, at pris ikke må være det eneste underkriterium, der tillægges vægt. Underkriterier vedrørende omkostninger eller kvalitet skal indgå i tilbudsevalueringen. Det vil som følge heraf være i strid med gennemsigtighedsprincippet, hvis ordregiveren fastlægger en vægtning af underkriteriet pris, som medfører, at alene det prismæssige underkriterium er afgørende i tilbudsevalueringen. I denne situation vil der i realiteten vil være tale om en tildeling i henhold til tildelingskriteriet pris.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren kan fastsætte vægtningen for tildelingen af kontrakter ved fastsættelse af et passende interval. Bestemmelsen indebærer, at tilbudsgiverne på forhånd skal kunne identificere vægtningen af underkriterierne.

Der kan alene fastsættes et passende maksimalt udsving. I henhold til gennemsigtighedsprincippet medfører et passende maksimalt udsving, at tilbudsgiverne på forhånd kan identificere, hvad der vil blive lagt vægt på i tilbudsevalueringen. Som følge heraf vil det være i strid med gennemsigtighedsprincippet, såfremt ordregiveren fastsætter et maksimalt udsving, som ikke viser, hvilken betydning et underkriterium har i tilbudsevalueringen.

I henhold til forpligtelsen i § 158, stk. 1, hvorefter ordregiveren i udbudsmaterialet skal beskrive evalueringsmetoden, kan evalueringsmetoden ikke indeholde den specifikke vægtning, idet denne først fastlægges forud for tilbudsevalueringen. Dog skal evalueringsmetoden tage højde for intervallet, således potentielle ansøgere eller tilbudsgivere kan vurdere, hvordan evalueringen vil blive gennemført.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at når en vægtning af objektive årsager ikke er mulig, for eksempel på grund af kontraktens kompleksitet, skal ordregiveren oplyse underkriterierne prioriterede rækkefølge med det vigtigste først. I henhold til forpligtelsen i § 158, stk. 1, hvorefter ordregiveren i udbudsmaterialet skal beskrive evalueringsmetoden, kan evalueringsmetoden ikke klarlægges fuldstændig, hvis det af objektive årsager ikke er muligt, at oplyse vægtningen af underkriterierne. I disse situationer skal vægtningen fastlægges forud for tilbudsevalueringen. Efterfølgende skal ordregiveren kunne påvise, hvordan den fastlagte vægtning er benyttet i forhold til den oplyste evalueringsmetode.

*Beregning af livscyklusomkostninger**Til § 164*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 68, stk. 1.

Bestemmelsen fastsætter, at ved anvendelse af tildelingskriteriet omkostninger eller tildelingskriteriet bedste forhold mellem omkostninger og kvalitet kan ordregiveren inddrage

---

livscyklusomkostninger. Livscyklusomkostninger omfatter alle omkostninger i løbet af livscyklusen, jf. § 11, nr. 20.

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren skal fastsætte, hvilke omkostninger der skal indgå i beregningen. Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale oplyse, hvilke omkostninger der vil indgå i beregningen. Ordregiveren skal sikre, at alle tilbudsgivere er informeret om, hvilke omkostninger der indgår i beregningen af livscyklusen.

I bestemmelsens nr. 1, litra a-d, angives, hvilke omkostninger der kan inddrages i beregningen. Udover de eksempler der er nævnt i bestemmelsen kan der f.eks. inddrages omkostninger, forbundet med udvikling, produktion, transport, driftsomkostninger, service, vedligeholdelse og bortskaffelse. I bestemmelsens nr. 2 angives eksempler på eksterne omkostninger. Dette kan f.eks. være omkostninger forbundet med drivhusemissioner og andre forurenende emissioner samt andre omkostninger i forbindelse med afhjælpning af klimaændringer.

Til § 165

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 68, stk. 2, 1. afsnit.

Bestemmelsen fastsætter, at hvis ordregiveren vurderer omkostningerne ud fra en beregning af livscyklusomkostninger, skal det i udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale fremgå, hvilke data tilbudsgiverne skal fremlægge. Endvidere skal ordregiverens metode til beregning af livscyklusomkostninger fremgå af udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale.

Udgifter til beregning af livscyklusomkostninger kan være forbundet med høje transaktionsomkostninger for tilbudsgiverne. I henhold til proportionalitetsprincippet skal ordregiveren overveje, hvilke krav der stilles til de data tilbudsgiverne skal fremlægge, skal vælge en metode til beregning af livscyklusomkostninger der hænger sammen med ordregiveren og står i forhold til kontraktens genstand.

Til § 166

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 68, stk. 2, 2. afsnit

Bestemmelsen fastsætter, at den metode, som ordregiveren anvender til vurdering af omkostninger forbundet med miljøeksternaliteter, skal opfylde de i bestemmelsens fastsatte kriterier. Det indebærer, at metoden skal være objektiv verificerbar, ikkediskriminerende og være tilgængelige for alle økonomiske aktører.

I lighed med § 158, skal ordregiveren i udbudsmaterialet beskrive metoden, således det er klart for potentielle ansøgere og tilbudsgivere, hvordan ordregiveren vil anvende vurdere livscyklusomkostninger i forbindelse med evalueringen af tilbuddene. Herved har ordregiveren ikke har et ubetinget frit valg ved evalueringen, og hvilket betyder, at de potentielle ansøgere og tilbudsgivere får et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud, og hvordan tilbudsgiver kan optimere deres tilbud. Endvidere medfører offentliggørelsen af metoden angående livscyklusomkostninger, at tilbudsgiverne efterfølgende kan kontrollere, at evalueringen er sket i overensstemmelse med den offentliggjorte evalueringsmetode, herunder metode for at vurdere livscyklusomkostninger.

Til stk. 2

Efter denne bestemmelse fastsætter erhvervs- og vækstministeren regler om beregning af livscyklusomkostninger. Det følger af udbudsdirektivets artikel 68, stk. 3, at der bliver fastsat en fælles metode for beregning af livscyklusomkostninger, som ordregiverne skal anvende ved vurderingen af livscyklusomkostninger.

Unormalt lave tilbud

Til § 167

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 69.

Til stk. 1

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter, at ordregiveren identificerer, om modtagne tilbud er unormalt lave. Ordregiveren har pligt til at anmode tilbudsgiver om at redegøre for de priser og omkostninger, der indgår i tilbuddet. Ordregiverens vurdering er altid konkret under hensyntagen til den udbudte opgave, brancheforhold og andre relevante faktorer, der kan have en indflydelse på prisspændet. Ordregiveren har en ret til at afvise unormalt lave tilbud, men ikke en pligt hertil.

Før ordregiveren kan afvise et tilbud, som efter ordregiverens vurdering er unormalt lavt, har ordregiveren en pligt til at anmode tilbudsgiver om en redegørelse for de priser eller omkostninger, der er foreslået i tilbuddet, jf. bestemmelsens *stk. 2*. Det er formålet med denne bestemmelse, at ordregiveren ikke kan afvise et tilbud, som værende unormalt lavt, før tilbudsgiver har haft mulighed for at forklare sammensætningen af tilbuddets priser eller omkostninger.

Der gælder ingen særlige formkrav for anmodningen om redegørelsen, men ordregiveren er forpligtet til at give tilbudsgiveren en rimelig frist til at fremkomme med en redegørelse for det lave pris- eller omkostningsniveau. Ordregiveren skal fastsætte fristen under hensyntagen til udbuddets kompleksitet samt tilbuddets sammensætning.

Det er ikke nærmere afgrænset, hvilket indhold redegørelsen skal have. Tilbudsgiver kan som følge heraf fremlægge alle oplysninger, som efter tilbudsgivers opfattelse begrundet det lave pris- eller omkostningsniveau. Ordregiveren skal inddrage tilbudsgivers oplysninger i vurderingen, om et tilbud er unormalt lavt. Det påhviler ordregiveren at påvise, at anmodningen om en redegørelse for det lave pris- eller omkostningsniveau er fremsat, inden tilbuddet afvises som værende unormalt lavt.

Ordregiveren er alene forpligtet til at afvise ansøgere i de situationer, som er nævnt i *stk. 3* og *stk. 4*.

Til stk. 2

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter, at ordregiveren kun kan afvise et tilbud, som værende unormalt lavt, hvis den fremlagte dokumentation ikke på en tilfredsstillende måde begrundet det lave pris- eller omkostningsniveau. Det er ordregiverens skøn. Formålet med denne bestemmelse er at beskytte tilbudsgiver mod, at et tilbud afvises på et uoplyst grundlag. Bestemmelsen beskytter ikke tilbudsgiver mod ordregiverens accept af et unormalt lavt tilbud.

Udover de i *stk. 2* nævnte eksempler kan tilbud også forekomme unormalt lavt pga. tilbudsgivers forretningsmæssige strategier eller øvrige forretningsmæssige begrundelser. F.eks. fordi tilbudsgiver gerne vil opnå erfaring gennem kontrakten, og derfor har en lav margin (eller negativ margin) eller anføre nul-priser eller negative priser for enkelte poster som en del af virksomhedens forretningsmæssige strategi. Der er ikke tale om en udtømmende liste.

Hvis tilbudsgiver ikke imødekommer ordregiverens anmodning om en redegørelse for tilbuddets lave pris- eller omkostningsniveau inden for den af ordregiver fastsatte rimelige frist i

---

henhold til § 1, stk. 2, kan ordregiveren på det foreliggende grundlag vurdere, om tilbuddet skal afvises.

Ordregiveren er forpligtet til sagligt at begrunde afvisningen af et tilbud som værende unormalt lavt.

Til stk. 3

Ordregiveren har i henhold til bestemmelsen pligt til at afvise tilbud, der er unormalt lave, hvis det lave pris- og omkostningsniveau skyldes, at tilbudsgiver eller dennes underleverandører eller underentreprenører har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljømæssige-, sociale- og arbejdsretlige område i henhold til EU-retten, national lovgivning, kollektive aftaler eller i henhold til de miljø-, social- og arbejdsretlige forpligtelser, der er afledt af konventionerne, der er nævnt i bilag X til bilag 1 i udbudsloven.

Til stk. 4

Denne bestemmelse begrænser ordregiverens mulighed til at afvise et tilbud, der er unormalt lavt på grund af statsstøtte. Det er alene muligt at afvise et unormalt lavt tilbud, hvis det lave pris- eller omkostningsniveau skyldes statsstøtte, der ikke er forenelig med det indre marked som omhandlet i artikel 107 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Artikel 107, stk. 1, i TEUF indeholder den hovedregel, at statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Som undtagelse hertil betragtes statsstøtte og støtte som foreneligt med det indre marked, hvis statsstøtten eller støtten er hjemlet i TEUF, herunder artikel 107, stk. 2 og stk. 3.

Til stk. 5

Hvis ordregiveren i henhold til stk. 5 afviser et unormalt lavt tilbud med den begrundelse, at statsstøtten ikke er forenelig med det indre marked som omhandlet i artikel 107 i TEUF, skal ordregiveren meddele dette til Konkurrence og Forbrugerstyrelsen. Herefter vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen underretter Europa-Kommissionen herom.

Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning

Til § 168

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel i udbudsdirektivet.

Efter bestemmelsen kan en ordregiver tilbagekalde en tildelingsbeslutning og genoptage tilbudsevalueringen.

Bestemmelsen er indsat med henblik på at skabe klarhed om, at det er muligt for ordregiveren, under visse nærmere angivne betingelser, at tilbagekalde en tildelingsbeslutning frem til indgåelse af kontrakten. Samtidig skabes der en sikkerhed for tilbudsgiver om, at en tildelingsbeslutning ikke kan tilbagekaldes efter indgåelse af kontrakten.

Ordregiveren skal i forbindelse med tilbagekaldelse af en tildelingsbeslutning iagttage ligebehandlingsprincippet og gennemsigtighedsprincippet. Disse principper er nærmere beskrevet under bemærkninger til lovens § 2.

Tilbagekaldelse af en tildelingsbeslutning forudsætter, at ordregiverens beslutning medfører en risiko for, at den pågældende tilbudsgiver, der har fået tildelt kontrakten, ikke burde have fået den tildelt, og at de kumulative betingelser, som er oplyst i bestemmelsen, er opfyldt.

I de situationer, hvor ordregiveren ved, hvem der rettelig burde have fået tildelt kontrakten, f.eks. fordi kontrakten er tildelt på baggrund af en forkert sammentælling af point, skal ordregiveren formelt tilbagekalde tildelingsbeslutningen, selvom der i sådanne situationer ikke er behov for at foretage en egentlig fornyet vurdering.

I forhold til betingelsen nævnt i bestemmelsens nr. 1) vedrørende det forhold, at der blevet begået en fejl ved vurderingen af tilbuddene, kan dette være, hvis ordregiveren bliver bekendt med, at tilbudsgiver ikke opfylder minimumskravene eller, at fejlen har den betydning, at kredsen af mulige tilbudsgivere har ændret sig, og dette har haft afgørende betydning for tildelingen.

I forhold til betingelsen nævnt i bestemmelsens nr. 3) vedrørende det forhold, at den fastsatte vedståelsesfrist ikke er overskredet, er der mulighed for samtykke til at indgå kontrakt på de tilbudte vilkår efter vedståelsesfristens udløb.

Til stk. 2.

Det følger af bestemmelsen, at såfremt ordregiveren træffer en ny tildelingsbeslutning, skal dette ske på grundlag af en fornyet vurdering af de samme tilbud, som lå til grund for den oprindelige tildelingsbeslutning.

Ordregiveren skal i den forbindelse anvende den i udbudsmaterialet beskrevne fremgangsmåde.

Kapitel 9: Underretning til ansøgere og tilbudsgivere og standstill-periode m.v.

Underretning til ansøgere og tilbudsgivere

Til § 169

Bestemmelsen gennemfører artikel 55. Bestemmelsen er i store træk en sammenskrivning af artikel 55 og håndhævelseslovens § 2. Håndhævelseslovens § 2 udspringer af direktiv 2007/66/EF af 11. december 2007 (kontroldirektivet).

Bestemmelsen finder også anvendelse for "light" ydelserne i afsnit 3, jf. henvisningen i § 186, stk. 2.

Til stk. 1

Stk. 1 fastsætter, at ordregiveren hurtigst muligt og samtidigt skal underrette alle berørte ansøgere og tilbudsgivere om, hvilke beslutninger ordregiveren træffer som led i udbudsproceduren. Forpligtelsen gælder, uanset hvilken udbudsprocedure ordregiveren har anvendt.

Beslutninger som ordregiveren skal underrette om kan f.eks. være beslutninger om, hvilke virksomheder der er blevet udvalgt, tildeling af en kontrakt eller optagelse i et dynamisk indkøbssystem.

Håndhævelseslovens § 2, stk. 1, sonderer mellem tildeling af kontrakt og indgåelse af en rammeaftale. Denne sondring er fjernet for at skabe klarhed. En rammeaftale er også en kontrakt, så når bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren skal underrette ved tildeling af kontrakt, skal der også ske underretning ved tildeling af rammeaftaler.

Opregningen af beslutninger, som ordregiveren skal underrette om, er ikke udtømmende, idet ordregiveren også i andre tilfælde, hvor en ordregivers beslutninger kan have væsentlig betydning for deltagerne i udbuddet, skal underrette alle berørte ansøgere eller tilbudsgivere om sin beslutning.

Ifølge kontroldirektiverne anses en ansøger for berørt, når: "...den ordregivende myndighed ikke har stillet oplysninger til rådighed om, at deres ansøgning er afvist inden meddelelsen om tildelingsbeslutningen til de berørte tilbudsgivere." Dette betyder, at samtlige virksomheder, der ansøger om at blive udvalgt i et begrænset udbud, vil være berørte ansøgere indtil det tidspunkt, hvor ordregiveren oplyser virksomheden om, hvorvidt denne er blevet udvalgt.

Afgiver en udvalgt virksomhed efterfølgende et tilbud, vil denne være at betragte som en berørt tilbudsgiver. En virksomhed som er udvalgt, men som ikke afgiver tilbud, er også berørt, og virksomheden skal derfor underrettes om beslutningen.

Ifølge kontroldirektiverne anses tilbudsgiverne for at være berørt: "... hvis de endnu ikke er endeligt udelukket. En udelukkelse er endelig, hvis den er meddelt de berørte tilbudsgivere og enten er fundet lovlige af en uafhængig klageinstans eller ikke længere kan blive genstand for klageprocedurer."

Ordregiveren kan f.eks. udelukke en virksomhed, hvis virksomheden ikke lever op til minimumskravene for egnethed, eller hvis virksomheden har afgivet et ukonditionsmæssigt tilbud. I lyset af kontroldirektiverne er ordregiverens udelukkelse dog ikke endelig, før Klagenævnet har taget stilling til, om udelukkelsen var berettiget, eller en af klagefristerne i håndhævelsesloven er overskredet.

Til stk. 2

I henhold til stk. 1 skal berørte ansøgere underrettes, om de beslutninger ordregiveren har truffet om udvælgelse. Stk. 2 fastsætter, at underretningen til forbigåede ansøgere skal indeholde en begrundelse for, hvorfor deres ansøgning er blevet afvist. Redegørelsen skal gives til såvel ansøgere, som er blevet afvist under udvælgelsen, fordi de ikke lever op til kriterierne for egnethed, og egnede ansøgere, som er afvist på grund af et på forhånd fastsat maksimalt antal udvalgte. Stk. 2 forpligter ordregiveren til at redegøre for de grunde, der førte til afvisning af den pågældende ansøger. Det vil sige ansøgerens forhold til de krav, der stilles i udbuddet. Er ansøgeren fundet egnet, men blevet forbigået på baggrund af udvælgelse, skal redegørelsen oplyse om fordelene ved de udvalgte ansøgere. Ordregiveren skal oplyse navnet på den eller de virksomheder, der er blevet udvalgt.

Til stk. 3

Ved konkurrencepræget dialog, udbud med forhandling og innovationspartnerskaber kan ordregiveren bestemme, at processen skal forløbe i flere faser for at begrænse antallet af løsninger eller tilbud, jf. § 61, stk. 1, nr. 2, § 67, stk. 1, [artikel 66] og § 73, stk. 1, nr. 4 (artikel 31, stk. 5). Stk. 3 fastsætter, at underretningen til de tilbudsgivere, der sorteres fra under vejs i proceduren, skal være ledsaget af en begrundelse for, hvorfor tilbudsgiverens eller deltagerens tilbud er afvist. Med tilbudsgivere forstås også i denne bestemmelse deltagere i innovationspartnerskab. Begrundelsen skal tage udgangspunkt i de oplyste tildelingskriterier og tjene samme formål som begrundelserne efter stk. 4, nr. 1 og 2, hvorfor der i bestemmelsen henvises til hertil. Se bemærkningerne til stk. 4, nr. 1 og 2. Ordregiveren skal meddele oplysningerne i stk. 4, nr. 1, og 2, om de tilbud der er gået videre i konkurrencen.

Ordregiveren skal være særligt opmærksom på ikke at udlevere oplysninger, som kan skade konkurrencen i forbindelse med underretningen til de frasorterede tilbudsgivere eller deltagere efter stk. 3, idet der er tale om et udskillelsesforløb undervejs i udbudsproceduren, som fortsat pågår. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 5 (fortrolighedsbestemmelsen).

Til stk. 4

Stk. 4 fastsætter, at underretningen til forbigåede tilbudsgivere skal angive, hvornår standstill-perioden udløber. Standstill-perioden fastsættes i henhold til håndhævelseslovens § 3, som

---

med forslaget § 196 ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud. Beslutningen skal være ledsaget af en begrundelse for ordregiverens beslutning. Begrundelsen skal have et niveau, hvor den berørte tilbudsgiver klart og utvetydigt får kendskab til de betragtninger, som ordregiveren har lagt til grund ved beslutningen. Begrundelsespligten indebærer ikke, at ordregiver skal videregive oplysninger, som ordregiveren ikke vil kunne give aktindsigt i efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

I henhold til *stk. 4, nr. 1*, skal ordregiverens underretning til tilbudsgivere, som har afgivet et ukonditionsmæssigt tilbud, indeholde en begrundelse for, hvorfor deres tilbud er afvist. Et tilbud kan f.eks. være ukonditionsmæssigt, fordi det ikke overholder tilbudsfristen eller indeholder forbehold for grundlæggende elementer

Ordregiveren er kun forpligtet til at begrunde, hvad der har ført til afvisningen af tilbudsgiverens eget tilbud og derved for forholdet til de krav, som ordregiver har stillet i udbudsmaterialet. Forholdet til andre tilbud er derimod ikke relevant.

Er tilbuddet f.eks. afvist, fordi tilbuddet ikke lever op til de tekniske specifikationer, skal ordregiveren begrunde, hvorfor ordregiveren har truffet beslutning om dette. I tilfælde omfattet af §§ 42 og 43 (artikel 42, stk. 5 og 6) skal ordregiveren begrunde, hvorfor de stillede krav ikke anses for at være opfyldt på tilsvarende måde eller hvorfor bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne ikke opfylder kravene til ydelse og funktion.

Stk. 4, nr. 2, fastsætter, at ordregiveren skal give forbigåede tilbudsgivere, som har afgivet et acceptabelt tilbud, en begrundelse med tilstrækkelige oplysninger om det vindende tilbuds karakteristika og relative fordele i relation til de enkelte underkriterier og delkriterier således, at de centrale elementer, der har været væsentlige og udslagsgivende ved bedømmelsen af de vindende tilbud og dermed også den forbigåede tilbudsgiver, belyses. Ordregiveren skal således kun angive en begrundelse for resultatet af evalueringen på delkriterieniveau, for så vidt angår de delkriterier, der har haft væsentlig indflydelse på udfaldet af evalueringen. Herudover skal navnet på den vindende tilbudsgiver eller parterne i rammeaftalen oplyses. Ordregiveren skal således oplyse om de forhold, der er lagt vægt på, og må ikke undlade at oplyse om andre forhold, der er tillagt betydning. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, hvis ordregiveren blot oplyser resultatet af beslutningen og om fremgangsmåden ved ordregiverens beslutning.

Hvor fyldestgørende en begrundelse skal være i det enkelte udbud afhænger af de konkrete omstændigheder, f.eks. de valgte underkriterier, disses kompleksitet i forhold til ydelsens karakter, hvordan ordregiveren i øvrigt har udformet udbudsmaterialet og omstændighederne i øvrigt. Således vil der være grund til at være særligt opmærksom på indholdet af begrundelsen i de tilfælde, hvor eksempelvis den forbigåede tilbudsgiver har afgivet tilbuddet med den laveste pris på trods af, at priskriteriet vægtede højt. I dette tilfælde skærper valg af et andet tilbud som det økonomisk mest fordelagtige tilbud kravene til begrundelsen.

I de tilfælde, hvor tilbuddene gives point på baggrund af en kvalitativ evaluering, skal pointangivelsen som udgangspunkt ledsages af forklaring på pointangivelsen og dermed de kvalitative forskelle mellem vinderens tilbud og den forbigåede tilbudsgivers tilbud, såfremt pointangivelsen ikke er tilstrækkelig selvforklarende. En underretning med rene pointangivelser kan som udgangspunkt ikke stå alene, da en sådan underretning ikke vil indeholde tilstrækkelige oplysninger om de vindende tilbuds karakteristika og relative fordele, til belysning af de centrale elementer, der har været udslagsgivende ved bedømmelsen af de vindende tilbud og dermed også den forbigåede tilbudsgivers tilbud.

Ordregiverens begrundelse skal sætte tilbudsgivere i stand til at kunne konstatere, om evalueringen er sket inden for rammerne af den evalueringsmetode, som ordregiveren har beskrevet i udbudsmaterialet, og om der er blevet lagt vægt på de forhold, som ordregiveren i udbuds-

materialet har beskrevet, at der vil blive lagt vægt på, jf. § 158 (om fremgangsmåde ved evaluering).

Endelig fastsætter stk. 4, nr. 2, at ordregiveren skal redegøre for gennemførelsen og forløbet af forhandlinger og dialog med tilbudsgiverne. Denne del af bestemmelsen, som er ny i forhold til gældende regler, har til formål at øge gennemsigtigheden i procedurer med udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog og innovationspartnerskab.

Til stk. 5

Stk. 5. fastsætter, at ordregiveren over for forbigåede ansøgere skal begrunde sin beslutning om ikke at optage en ansøger på et dynamisk indkøbssystem. Den forbigåede ansøger skal oplyses om, hvilke egnethedskrav ansøgeren ikke lever op til og derfor er blevet afvist.

Til stk. 6

Træffer ordregiveren beslutning om at annullere udbuddet, skal underretningen til berørte ansøgere og tilbudsgivere efter stk. 1 være ledsaget af en begrundelse for annullationen.

Vil ordregiveren udbyde kontrakten på ny, skal ordregiveren indlede en ny udbudsprocedure med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.

Til § 170

§ 170 fastsætter, at ordregiveren kan undlade at meddele visse af de oplysninger der er omhandlet i § 169, til ansøgere og tilbudsgivere, når en videregivelse af oplysninger er i strid med offentlige interesser eller til skade for en bestemt offentlig eller privat ansøgers eller tilbudsgivers legitime økonomiske interesser, eller hvis også videregivelse vil skade konkurrencen mellem økonomiske aktører.

Bestemmelsen muliggør indskrænkninger i den almindelige ret til at modtage visse oplysninger og skal i overensstemmelse med almindelige EU-retlige fortolkningsprincipper fortolkes indskrænkende. Udgangspunktet er derfor, at ordregiveren kun i særlige tilfælde vil kunne tilbageholde oplysninger i medfør af bestemmelsen.

Ved anvendelsen af bestemmelsen skal ordregiveren særligt, under hensyn til proportionalitetsprincippet, overveje, om hensynet til hemmeligholdelse konkret vejer tungere end hensynet til gennemsigtighed.

De i bestemmelsen opregnede hensyn svarer i et vist omfang til de hensyn, der efter omstændighederne kan berettige undtagelse af oplysninger fra aktindsigt i medfør af offentlighedsloven og forvaltningsloven, og praksis vedrørende disse regler vil i et vist omfang kunne tjene til inspiration ved anvendelsen af § 170.

Ordregivere, som er underlagt offentlighedsloven, kan ikke videregive oplysninger i medfør af § 170, hvis den pågældende adressat ikke igennem en aktindsigtsbegæring ville kunne få indsigt i oplysningerne. Herved bliver de nationale regler om aktindsigt udslagsgivende for rækkevidden af bestemmelsen for disse ordregivere.

Til § 171

§ 171 er sat ind for at gøre ordregiveren opmærksom på den standstill-pligt, der påhviler ordregiveren. Ordregiveren må ikke underskrive kontrakten med den vindende tilbudsgiver, før ordregiveren har afholdt en standstill-periode på 10 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har underrettet efter § 169, stk. 4, hvis underretningen er sket ad elektronisk vej. Forpligtelsen er fastsat i lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som med § X

---

forslås at ændre navn til Lov om Klagenævnet for Udbud. Ordregiveren kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske standstill-periode, jf. forslaget § X.

Individuelle rapporter om procedurer for tildeling af kontrakter og oprettelse af dynamiske indkøbssystemer

Til § 172

§ 172 gennemfører udbudsdirektivets artikel 84 og artikel 41, sidste pkt.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at ordregiveren, når denne har afsluttet et udbud og under forløbet af et dynamisk indkøbssystem, skal udarbejde en skriftlig rapport indeholdende en række oplysninger, herunder dokumentation for afviklingen af udbuddet. Ordregiveren skal udarbejde rapporten, uanset om udfaldet af udbuddet er indgåelse af en kontrakt, herunder rammeaftaler eller en annullation af udbuddet. Ved dynamiske indkøbssystemer skal ordregiveren løbende opdatere rapporten ved optagelse af ny økonomiske aktører i systemet. Bestemmelsen finder også anvendelse på kontrakter om sociale og andre specifikke tjenesteydelser efter §§ 184-187 ("light regimet").

Formålet med de individuelle rapporter er at sikre gennemsigtighed om ordregiverens beslutninger truffet i forbindelse med udbudsprocedurer. Gennemsigtigheden er særlig vigtig med den øgede adgang til forhandling og konkurrencepræget dialog samt den nye bestemmelse om innovationspartnerskab.

Stk. 1 indeholder en liste over oplysninger, som rapporten mindst skal indeholde. Ikke alle punkterne vil være relevante for det enkelte udbud eller dynamiske indkøbssystemer.

Til stk. 2

Det følger af stk. 2, at ordregiveren ikke er forpligtet til at udarbejde rapporter, når kontrakten, som ordregiveren indgår, er baseret på en rammeaftale med en enkelt leverandør i henhold til § 95 (artikel 33, stk. 3). Det samme gælder for kontrakter, som ordregiveren indgår på baggrund af en rammeaftale med flere leverandører, og tildelingen af kontrakten sker uden fornyet konkurrence (direkte tildeling) i henhold § 96, stk. 1, nr. 1 (artikel 33, stk. 4, litra a).

Til stk. 3

For at begrænse den administrative byrde i videst muligt omfang kan ordregiveren i medfør af stk. 3 henvide til bekendtgørelsen om indgåede kontrakter, jf. §§ 127 (artikel 50) eller 187 (artikel 75, stk. 2), hvis bekendtgørelsen indeholder de i stk. 1 nævnte oplysninger. De oplysninger, som ikke er indeholdt i bekendtgørelsen, skal angives i rapporten.

Til stk. 4

Stk. 4 fastsætter, at ordregiveren skal kunne dokumentere afviklingen af udbuddet. Det gælder, uanset om udbudsproceduren er gennemført elektronisk eller ej. Pligten indebærer, at ordregiveren skal opbevare tilstrækkelig dokumentation til at kunne begrunde de beslutninger, ordregiveren træffer gennem udbudsproceduren. Det kan f.eks. være dokumentation vedrørende kommunikation med økonomiske aktører, interne overvejelser, forberedelse af udbudsmaterialet, eventuel dialog eller forhandling, udvælgelse og tildeling af kontrakten. Ved udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog samt innovationspartnerskab skal alle faser i processen dokumenteres på behørig vis.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastsætter, at dokumentationen nævnt i stk. 4, skal opbevares i hele kontraktens løbetid dog mindst 3 år fra tidspunktet for kontrakttildeling.

Til stk. 6

Stk. 6 fastsætter, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Europa-Kommissionen kan anmode om at få tilsendt rapporten eller hovedelementerne her i. I givet fald skal de have den tilsendt.

Til § 173

Til stk. 1

Med henblik på gennemsigtighed fastsætter § 173, at ordregiveren skal beholde kopier af de kontrakter, som ordregiveren indgår, som har en værdi, der svarer til eller overstiger de kontraktværdier, der er angivet i udbudsdirektivets artikel 83, stk. 6.

Det vil sige 1.000.000 euro for vareindkøbskontrakter eller tjenesteydelseskontrakter og 10.000.000 euro for bygge- og anlægskontrakter. Beløbene svarer til henholdsvis 7.441.100 kr. og 74.411.000 kr., jf. Nationalbankens eurokurs pr. 3. december 2014.

Europa-Kommissionen har i modsætning til det der gælder for tærskelværdierne ikke adgang til at regulere de pågældende beløb. Europa-Kommissionen fastsætter hvert år i forbindelse med den eventuelle regulering af tærskelværdierne i direktivets artikel 4 og 13, jf. bemærkningerne til § 6, modværdien i blandt andet danske kroner af tærskelværdierne.

Ordregiveren skal opbevare kopi af kontrakten i hele kontraktens løbetid.

Til stk. 2

Enhver kan anmode om adgang til kontrakterne omfattet af stk. 1. Ordregiveren skal give adgang til kontrakterne medmindre andet følger af § 5. Henvielsen til § 5 indebærer bl.a., at ordregivere, der ikke er omfattet af forvaltningsloven eller offentlighedsloven m.v. skal nægte adgang til oplysninger i kontrakterne, som leverandøren har stemplet som fortrolig. En ordregiver skal i øvrigt afslå adgangen til specifikke dokumenter eller informationer i kontrakterne, hvis det følger af reglerne om aktindsigt eller f.eks. persondataloven. Se i øvrigt bemærkningerne til § 5.

Kapitel 10: Kontraktgennemførelse

Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse

Til § 174

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 70.

Bestemmelsen omhandler særlige betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse.

Kontraktbetingelser fastlægger specifikke krav til kontraktens gennemførelse. Kontraktbetingelserne udgør objektive krav, der ikke har betydning for vurdering af tilbuddene. Ordregiveren kan dog bestemme, at tilbudsgiver må tage forbehold for kontraktbetingelser. I sådanne tilfælde indgår tilbudsgivers forbehold i tilbudsevalueringen.

Der skal være sammenhæng mellem kontraktbetingelserne og kontraktgenstanden. Det vil sige, at der ikke kan fastsættes kontraktbetingelser, som vedrører generelle forhold hos leverandøren eller forhold vedrørende andre opgaver, som leverandøren udfører for ordregiveren. Kontraktbetingelserne skal således være knyttet til den konkrete opgave, som skal udføres under den udbudte kontrakt. Herudover skal kontraktbetingelserne være i overensstemmelse med EU-retten, herunder principperne i § 2.

Som noget nyt får ordregiveren med bestemmelsen bedre mulighed for at integrere sociale- og miljøhensyn til processen. Ordregiveren kan efter bestemmelsen anvende betingelser for gennemførelse af kontrakten for bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser, der skal leveres i henhold til kontrakten, for så vidt angår alle aspekter og ethvert trin i deres livscyklus lige fra ekstraktion af råmaterialer til produkterne til tidspunktet for bortskaffelse af produktet, herunder faktorer, der indgår i den specifikke proces med fremstilling og levering af samt handel og betingelserne herfor med de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser eller en specifik proces på et senere tidspunkt i deres livscyklus, også selvom sådanne faktorer ikke udgør en del af deres materielle indhold.

Kriterier og vilkår vedrørende sådanne produktions- eller leveringsproces er f.eks., at fremstillingen af de indkøbte varer ikke har omfattet giftige kemikalier, eller at de indkøbte tjenesteydelser leveres ved hjælp af energieffektive maskiner. Dette omfatter også betingelser for gennemførelse af kontrakten for så vidt angår levering eller brug af fairtrade-produkter i gennemførelsen af den kontrakt, der skal tildeles.

Betingelser i forbindelse med handel og betingelserne herfor kan f.eks. henvise til det forhold, at det pågældende produkt oprindeligt er et fairtrade-produkt, herunder krav om betaling af en minimumspris og en højere pris til producenterne. Betingelserne for gennemførelse af en kontrakt for så vidt angår miljømæssige hensyn kan f.eks. omfatte levering, emballering og bortskaffelse af produkter og med hensyn til bygge- og anlægskontrakter samt tjenesteydelskontrakter, affaldsminimering eller ressourceeffektivitet.

Betingelsen for en forbindelse med kontraktens genstand udelukker dog betingelser vedrørende en virksomheds generelle politik, som ikke kan betragtes som en faktor, der karakteriserer den specifikke proces med fremstilling eller levering af indkøbte bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser. Ordregiveren kan derfor ikke kræve, at tilbudsgivere har en gældende virksomhedspolitik for socialt eller miljømæssigt ansvar.

Det er afgørende, at betingelser for gennemførelse af kontrakten, for så vidt angår de sociale aspekter af fremstillingsprocessen, vedrører de bygge- eller anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der skal leveres i henhold til kontrakten. De skal anvendes i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF, og kan ikke vælges eller anvendes på en måde, der direkte eller indirekte diskriminerer økonomiske aktører fra andre medlemsstater eller tredjelande, der er parter i GPA-aftalen eller i frihandelsaftaler, som Unionen er part i. Krav vedrørende de grundlæggende arbejdsvilkår, der er fastsat i direktiv 96/71/EF, såsom mindsteløn bør således forblive på det niveau, der fastsat gennem national lovgivning eller kollektive aftaler, der gælder i overensstemmelse med EU-lovgivningen i forbindelse med dette direktiv.

Betingelserne for gennemførelse af en kontrakt kan også have til formål at fremme gennemførelsen af foranstaltninger, der kan fremme ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdspladsen, øge kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet, skabe balance mellem arbejdsliv og privatliv, fremme beskyttelse af miljø eller dyrevelfærd, overholde substansen i de grundlæggende ILO-konventioner og ansætte flere dårligt stillede personer, end den nationale lovgivning kræver. Ordregiveren kan fastsætte klausuler, herunder arbejdsklausuler og øvrige klausuler, i det omfang disse ikke strider imod national ret eller EU-retten.

Foranstaltninger, der tager sigte på helbredsbeskyttelsen af det personale, som deltager i produktionen, eller fremme af social integration af dårligt stillede personer eller medlemmer af sårbare grupper i det personale, der udpeges til at gennemføre kontrakten eller uddanne sig i de færdigheder, der er nødvendige med henblik på den pågældende kontrakt, kan også undergives betingelser for gennemførelse af en kontrakt, såfremt de vedrører bygge- eller anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der skal leveres i henhold til kontrakten. F.eks. kan sådanne kriterier eller vilkår bl.a. være forbundet med ansættelse af langtidsledige eller iværksættelse af uddannelsesinitiativer for ledige eller unge i løbet af gennemførelsen af den kontrakt, der skal tildeles. Ordregiveren kan i de tekniske specifikationer angive sådanne sociale krav, som direkte karakteriserer den pågældende vare eller tjenesteydelse, såsom adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere.

Der skal tages højde for den forvaltningsretlige forpligtelse til forsvarlig økonomisk forvaltning i forbindelse med ordregiverens fastsættelse af betingelser for udførelse af kontrakten. Ordregiveren skal derfor overveje omkostningerne forbundet med de krav, den stiller til kontraktens gennemførelse med henblik på at vurdere, om den merpris, der betales for opfyldelsen af disse krav er rimelig i forhold til det formål, der forfølges.

Offentliggørelse

Det er et krav, at kontraktbetingelserne offentliggøres. Offentliggørelsen skal ske i enten udbudsbekendtgørelsen eller i det øvrige udbudsmateriale. Dog skal særligt byrdefulde kontraktvilkår angives i udbudsbekendtgørelsen.

Underleverandører

Til § 175

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 71, stk. 2, stk. 5 og stk. 6.

Til stk. 1

Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med § 153 (artikel 60, stk. 4, bilag XII litra j) vedrørende dokumentation for den økonomiske aktørs tekniske og faglige formåen. Ordregiveren har, jf. § 153 (artikel 60, stk. 4, bilag XII litra j) mulighed for at kræve, at den økonomiske aktør oplyser, hvor stor en del af kontrakten, den økonomiske aktør eventuelt agter at give i underleverance. § 175, stk. 3 (nærværende bestemmelse) har selvstændig betydning i det omfang, at ordregiveren i et begrænset udbud kan kræve, at tilbudsgiver i tilbudsfasen afgiver oplysninger om, hvilke dele af kontrakten denne har til hensigt at give i underleverance. Derudover har nærværende bestemmelse selvstændig betydning i det omfang, at ordregiveren kan kræve, at tilbudsgiver oplyser, hvilke underleverandører denne foreslår til udførelsen af de dele af kontrakten, som tilbudsgiver har til hensigt at give til underleverandører.

Tilbudsgiverne skal alene anføre, hvilke dele af kontrakten, som de har til hensigt at give i underleverance, samt hvilke underleverandører der foreslås, hvis de kendes på det tidspunkt. Som følge heraf vil der som udgangspunkt ikke være en forpligtelse til at benytte de anførte underleverandører eller give specifikke dele i underleverance. Endvidere vil tilbudsgiveren ikke i alle tilfælde vide på tidspunktet for tilbudsafgivelse, hvilke specifikke underleverandører, der vil blive benyttet i hele kontraktperioden, samt hvilke specifikke dele af kontrakten som vil blive givet i underleverance.

Ordregiveren kan dog fastsætte krav i udbudsmaterialet, hvorefter tilbudsgiver skal benytte de underleverandører, som er oplyst i tilbuddet, eller alternativt at de oplyste underleverandører alene kan udskiftes, hvis betingelser som tilbudsgiveren har fastsat er opfyldt.

I de situationer i henhold til § 142, stk. 3 (artikel 63 – notat 30), hvor tilbudsgiver baserer sig på andre enheders (underleverandørers) uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer vedrørende udførelsen af konkrete dele af bygge- og anlægsarbejdet eller tjenesteydelserne, skal det konkrete arbejde eller ydelserne udføres af den enhed, som den økonomiske aktør baserer sig på (underleverandørers). I disse situationer vil tilbudsgiveren være forpligtet til at anvende de oplyste underleverandører.

Til stk. 2.

Stk. 2 finder alene anvendelse i forbindelse med indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter. Varekøbskontrakter er reguleret i stk. 3.

Denne bestemmelse finder alene anvendelse af de underleverandører, der er direkte involveret i udførelsen af den udbudte kontrakt. Underleverandører længere nede i underleverandørkæden er reguleret i stk. 4.

Ved oplysninger om navn skal leverandøren angive virksomhedsnavnet på underleverandøren. Ved kontaktoplysninger skal leverandøren oplyse enten telefonnummer og/eller e-mailadresse på underleverandøren, således at ordregiveren kan komme i direkte kontakt med underleverandøren. Endvidere skal leverandøren oplyse én eller flere fysiske personer, der har ret til at afgive juridisk bindende løfter på underleverandørens vegne. Denne juridiske repræsentant kan eksempelvis være en tegningsberettiget person eller en person med en stillingsfuldmagt.

Ordregiveren skal kræve, at den valgte leverandør, senest når gennemførelsen af kontrakten påbegyndes, indleverer de krævede oplysninger.

Såfremt underleverandørerne ikke er kendt på tidspunktet for kontraktudførelsens påbegyndelse, skal oplysningerne om underleverandørens navn, kontaktoplysninger samt tegningsberettiget meddeles ordregiveren uden ubegrundet ophold efter underleverandøren er udpeget. Dette gør sig også gældende, såfremt der udpeges nye underleverandører, der skal erstatte en tidligere underleverandør. Endelig skal leverandøren uden ubegrundet ophold oplyse enhver ændring i underleverandørens oplysninger. Som følge heraf skal ordregiveren have oplysninger om navn, kontaktoplysninger samt juridisk repræsentant på de underleverandører, som er tilknyttet opgavens udførelse på ethvert tidspunkt i kontraktens varighed.

Bestemmelsen medfører, at ordregiveren skal sikre, at der indarbejdes en kontraktklausul, som forpligter leverandøren til at indlevere de krævede oplysninger, senest når gennemførelsen af kontrakten påbegyndes. Dernæst skal kontraktklausulen fastslå, at leverandøren skal oplyse de krævede oplysninger uden ubegrundet ophold, efter udpegelse af en underleverandør, såfremt underleverandøren ikke kendes på tidspunktet for påbegyndelse af kontraktens gennemførelse. Dette gør sig også gældende, såfremt der sker ændringer i oplysningerne hos underleverandøren, eller der tilknyttes en ny underleverandør til kontraktudførelsen, eksempelvis i forbindelse med udskiftning af underleverandører.

Til stk. 3.

Bestemmelsen fastlægger mulighed for ordregiveren til at kræve, at leverandøren meddeler navn, kontaktoplysninger samt juridisk repræsentant på de underleverandører, der benyttes i forbindelse med udførelsen af kontakten. Der er tale om en ret, i modsætning til stk. 2, hvor der påhviler ordregiveren en pligt.

Såfremt ordregiveren vælger at udnytte mulighed for at kræve oplysninger hos underleverandører i forbindelse med en varekontrakt, skal ordregiveren indarbejde en kontraktklausul, som forpligter leverandøren til at indlevere de krævede oplysninger, senest når gennemførelsen af kontrakten påbegyndes. Dernæst skal kontraktklausulen fastslå, at leverandøren skal

---

oplyse de krævede oplysninger uden ubegrundet ophold efter at en underleverandør udpeges, såfremt underleverandøren ikke kendes på tidspunktet for påbegyndelse af kontraktens gennemførelse. Dette gør sig også gældende, såfremt der sker ændringer i oplysningerne hos underleverandøren, eller der tilknyttes en ny underleverandør til kontraktudførelsen, eksempelvis i forbindelse med udskiftning af underleverandører.

Til stk. 4.

På baggrund af denne bestemmelse har ordregiveren mulighed for at stille kravene i stk. 2 og stk. 3 i forhold til underleverandører til en underleverandør.

Til stk. 5.

Såfremt underleverandøren er omfattet af én af de obligatoriske udelukkelsesgrunde, skal ordregiveren kræve, at underleverandøren erstattes. Hvis underleverandøren er omfattet af én af de frivillige udelukkelsesgrunde, skal ordregiveren kun kræve, at underleverandøren erstattes, hvis det i udbudsmaterialet er angivet, at ordregiveren vil gøre brug af muligheden for at udelukke en ansøger eller tilbudsgiver på denne baggrund.

Reglerne om dokumentation af en aktørs pålidelighed i § 136 finder anvendelse i forbindelse med anvendelsen af obligatoriske eller frivillige udelukkelsesgrunde overfor underleverandører.

Underleverandørens erklæring i henhold til stk. 5 kan fremsendes som et fælles europæisk udbudsdokument i henhold til §§ 146-149 (artikel 59).

Såfremt underleverandører først udpeges efter kontrakten tildeles, skal underleverandøren fremlægge en egenerklæring eller anden dokumentation uden ubegrundet ophold, efter at underleverandøren er blevet udpeget.

Ordregiveren kan alene kræve, at en leverandør udskrifter en underleverandør i kontraktens varighed, hvis ordregiveren har fastsat en klausul i den udbudte kontrakt herom.

Ændring af kontrakter i deres løbetid

Til § 176

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 4 og 5.

Bestemmelsen fastsætter, at ændringer af grundlæggende elementer i en offentlig kontrakt eller rammeaftale kræver gennemførelse af en ny udbudsprocedure. Dette er en ny bestemmelse, og er en kodificering og præcisering af praksis fra EU-Domstolen. Domstolen har i denne forbindelse udtalt, at ændringer i bestemmelserne i en offentlig kontrakt i dens løbetid udgør indgåelse af en ny kontrakt, når de er afgørende forskellige fra bestemmelserne i den oprindelige kontrakt og derfor viser, at det har været parternes vilje at genforhandle kontraktens grundlæggende elementer. Dette er især tilfældet, når ændringen ville have indflydelse på udbudsprocedurens udfald, såfremt denne var en del af den oprindelige procedure, hvilket blandt andet kommer til udtryk i stk. 2, nr. 1-4.

Stk. 2, nr. 1-4 fastsætter de betingelser, hvorefter en ændring vil anses som en ændring af grundlæggende elementer, såfremt en eller flere af betingelserne efter en konkret vurdering er opfyldt.

Stk. 1, nr. 1 indebærer, at ændringer, der medfører, at andre ansøgere end de oprindeligt udvalgte ville blive udvalgt, hvis de ændrede betingelser havde været gældende på tidspunktet for ansøgning eller ville have medført mulighed for at acceptere et andet tilbud end det, der

---

oprindeligt blev accepteret eller ville have tiltrukket yderligere deltagere i udbudsprocessen, vil være at anse som en ændring af grundlæggende elementer.

Stk. 1, nr. 2 indebærer, at ændringer i aftalens balance til fordel for leverandøren vil være at anse som en ændring af grundlæggende elementer. Hermed menes balancen mellem ydelse og modydelse, og omfatter enhver ændring, der kan have økonomisk betydning, så som ændringer i fordelingen af risici eller ændringer, der medfører reduktion af leverandørens omkostninger uden tilsvarende reduktion i prisen på kontraktens ydelse. Ændringer foretaget til fordel for ordregiveren er ikke omfattet af denne bestemmelse. Ændring af en kontrakt til fordel for ordregiveren vil dog kunne udgøre en ændring af grundlæggende elementer, hvis omstændighederne herfor er til stede.

Stk. 1, nr. 3 indebærer, at betydelige udvidelser af en kontrakts eller rammeaftales anvendelsesområde vil være at anse som en ændring af grundlæggende elementer. Hermed menes udvidelser både i omfang eller art. Udvidelsen skal være betydelig, hvilket indebærer, at ændringen skal være større end værdierne i § 178, og tilstrækkelig stor til, at ændringen efter en konkret vurdering anses for parternes vilje til at genforhandle aftalens grundlæggende elementer. Til vurdering heraf skal det undersøges, om de øvrige betingelser i stk. 1, nr. 1-4 er opfyldt. Det er således ikke udelukket, at en udvidelse af en kontrakts anvendelsesområde, der er større end værdierne i § 178 kan tillades uden gennemførelse af en ny udbudsprocedure i henhold til denne lov.

Stk. 1, nr. 4 indebærer, at udskiftning af den leverandør, der oprindeligt blev tildelt kontrakten, bortset fra de tilfælde, der er nævnt i § 180, vil være at anse som en ændring af grundlæggende elementer. § 180 udgør således en udtømmende regulering af, hvornår det er tilladt at udskifte en leverandør til en offentlig kontrakt uden på ny at gennemføre en udbudsprocedure i henhold til denne lov.

Stk. 1, nr. 1-4 er ikke en udtømmende liste over de betingelser, der skal være opfyldt for, at en kontraktændring vil anses som en ændring af grundlæggende elementer. Hvis det efter en konkret vurdering er klart, at ændringen i kontraktens bestemmelser er afgørende forskellige fra bestemmelserne i den oprindelige kontrakt, vil ændringen være at anse som en ændring af grundlæggende elementer. Ændring af en kontrakt vil dog under alle omstændigheder ikke være at anse som en ændring af grundlæggende elementer, hvis den kan henføres til en af undtagelsesbestemmelserne i §§ 177 til 181.

Til § 177

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra a).

§ 177 indebærer, at ændringer der foretages i et kontraktforløb som følge af klare, præcise og entydige klausuler, der fremgik af udbudsmaterialet, ikke skal anses for ændringer af grundlæggende elementer. En sådan klausul kan f.eks. indføres i udbudsmaterialets udkast til kontrakt. Disse ændringer anses som ændringer i medfør af kontrakten og ikke ændringer af kontrakten.

Betingelsen om, at ændringsklausuler skal være klare, præcise og entydige er indført for ikke at give ordregiveren et ubetinget frit valg med hensyn til, hvilke ændringer, der kan foretages i en offentlig kontrakt. Hermed menes, at en klausul ikke må medføre tvivl om, i hvilke situationer den kan finde anvendelse samt rækkevidden af de ændringer, der kan foretages på baggrund af klausulen. En ændringsklausul vil være klar, præcis og entydig, hvis leverandørerne

---

kan støtte ret på klausulen ved en domstol, voldgift eller lignende. Sådanne ændringsklausuler kan i henhold til udbudsdirektivets betragtning nr. 111 f.eks. omfatte prisindeksering og produktudskiftning, eksempelvis med henblik på sikring af, at produkter, der skal leveres over en længere periode er tidsvarende i forhold til udviklingen på markedet. En ændringsklausul kan eksempelvis gå ud på, at leverandøren kan udskifte et produkt, såfremt det ikke længere markedsføres, eller markedsføres i en ny og mere miljøvenlig udgave eller i øvrigt markedsføres i en forbedret udgave, herunder som følge af nye branchestandarder. Herudover kan en ændringsklausul indebære, at sortimentet kan udvides med nye produkter f.eks., hvor de gamle endnu ikke er udfaset. En sådan klausul skal dog entydigt fastlægge, hvilke krav det nye produkt skal opfylde.

Ændringsklausulerne må dog ikke forandre kontraktens eller rammeaftalens overordnede karakter. Hermed menes, at ændringen ikke må medføre, at kontrakten henvender sig til et helt andet marked i forhold til den oprindelige udbudsprocedure.

Til § 178

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 2.

§ 178 bestemmer, at mindre ændringer af en kontrakt inden for rammerne i bestemmelsen altid er tilladt uden gennemførelse af en ny udbudsprocedure. På samme måde som i § 177 må ændringen dog ikke forandre kontraktens eller rammeaftalens overordnede karakter. Hvis der foretages flere ændringer i den samme aftale, kan disse ændringer tilsammen udgøre en ændring af grundlæggende elementer, såfremt værdien overstiger værdierne i bestemmelsen. Det er i så fald nettoværdien af de samlede ændringer, der er afgørende for, om værdierne er overskredet. Ændringer, der medfører en nedsættelse af kontraktværdien skal således trækkes fra ændringer, der medfører en stigning i kontraktværdien. På samme måde skal ændringer, der er til fordel for ordregiveren trækkes fra ændringer, der er til fordel for leverandøren.

Til § 179

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra b).

§ 179 giver ordregiveren mulighed for at anskaffe supplerende ydelser fra den eksisterende leverandør når disse i løbet af kontrakten har vist sig nødvendige og udskiftning af leverandøren ville medføre væsentlig ulempe af enten økonomisk eller teknisk art. At en supplerende ydelse er blevet nødvendig skal forstås som et krav om, at kontraktens hovedydelse ville fremstå ufærdig, såfremt den supplerende ydelse ikke blev leveret. Det er således ikke tilladt at tilføje ydelser til en offentlig kontrakt af andre årsager f.eks., at ordregiveren har skiftet præference vedrørende den tekniske løsning, der var en del af den oprindelige udbudsprocedure eller af æstetiske årsager.

At udskiftning af leverandøren ikke kan lade sig gøre uden væsentlig ulempe af økonomisk eller teknisk art indebærer, at udskiftning ville medføre uforholdsmæssigt store omkostninger for ordregiveren. Dette kan være som følge af manglende interoperabilitet med eksisterende udstyr eller vanskeligheder med operation og vedligeholdelse. Begrænsningen for prisstigningen på 50 pct. af værdien af den oprindelige kontrakt gælder for hver af ændringerne, hvis der foretages flere ændringer af kontrakten.

Til § 180

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra d).

Udskiftning af den leverandør, som ordregiveren oprindeligt havde tildelt kontrakten er som udgangspunkt at anse som en ændring af grundlæggende elementer, jf. § 176, nr. 4. Det er dog muligt for den vindende tilbudsgiver at foretage visse omstruktureringer i løbet af den offentlige kontrakt uden gennemførelse af en fornyet udbudsprocedure, jf. udbudsdirektivets be-

---

tragtning 110. Sådanne omstruktureringer kan f.eks. omfatte interne omstruktureringer, overtagelser, fusioner, erhvervelser eller insolvens. Ordregiveren kan således acceptere, at en virksomhed, der er part i en offentlig kontrakt, og som kommer under konkursbehandling fordi den er insolvent, kan overdrage kontrakten til tredjemand, såfremt de oprindelige kriterier for kvalitativ udvælgelse opfyldes af den nye leverandør, og såfremt det ikke medfører andre ændringer af grundlæggende elementer i kontrakten og ikke har til formål at omgå anvendelsen af loven. § 168 giver således mulighed for at udskifte leverandøren i visse særlige tilfælde, såfremt der ikke foretages ændringer af grundlæggende elementer i kontrakten. Med ændringer af grundlæggende elementer menes der ændringer, der lever op til betingelserne i § 176, og som ikke kan henføres til §§ 177-181. Bestemmelsen skal således forstås i sammenhæng med de øvrige undtagelsesmuligheder i §§ 177-181. Udskiftning af leverandør er derfor tilladt som følge af en utvetydig ændringsklausul eller – mulighed i overensstemmelse med § 177. På samme måde er ændringer af kontrakten i overensstemmelse med §§ 178, 179 og 181 tilladt samtidigt med udskiftning af en leverandør i overensstemmelse med § 180, hvis betingelserne i de enkelte bestemmelser er opfyldt. Dog kan flere ændringer tilsammen efter en konkret vurdering indebære en ændring af grundlæggende elementer i kontrakten, der kræver fornyet udbudsprocedure i overensstemmelse med loven.

Til § 181

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra c).

§ 181 giver mulighed for at foretage ændringer i en offentlig kontrakt, som ordregiveren ikke har kunnet forudse behovet for. Særligt ved kontrakter af længere varighed er der behov for fleksibilitet til at foretage ændringer uden at gennemføre en ny udbudsprocedure. At ordregiveren ikke har kunnet forudse behovet for ændringen indebærer, at den eller de begivenheder, der har medført behovet for at foretage ændringer ikke har kunnet forudses på trods af rimelig og påpasselig forberedelse af den oprindelige udbudsprocedure fra ordregiveren. Ved vurdering heraf skal der tages højde for projektets tilgængelige ressourcer, karakteren af det pågældende udbud, praksis inden for den pågældende branche eller fagområde samt behovet for at skabe balance mellem forbruget af ressourcer til forberedelse af udbuddet og gevinsten ved at sende opgaven i udbud.

Til § 182

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 72, stk. 3 og stk. 1, 2. afsnit.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at beregningen af prisstigningen ved kontraktændringer efter §§ 178-179 og § 182 skal beregnes ud fra den indeksregulerede pris, når den ændrede kontrakt indeholder en indekseringsklausul.

Til stk. 2

Bestemmelsen indebærer, at ordregiveren, i forbindelse med ændringer af en kontrakt i overensstemmelse med § 179 og § 181, skal offentliggøre en bekendtgørelse herom i den Europæiske Unions Tidende.

Ophør af kontrakter

Til § 183

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 73. Artikel 73 medfører en forpligtelse for EU-medlemsstaterne til at indføre en hjemmel i den nationale lovgivning til at bringe en kontrakt til ophør under de angivne omstændigheder. Bestemmelsen medfører, at ordregiveren kan opsig en kontrakt, hvis ordregiveren bliver bekendt med, at betingelserne i stk. 1, nr. 1-3 er til stede. Der er ikke krav om, at situation nr. 1 er konstateret af Klagenævnet for Udbud. Hvis ordregiveren vurderer, at kontrakten har været underlagt en ændring af grundlæggende elementer, der ville have krævet en ny udbudsprocedure, kan kontrakten opsiges med hjemmel i denne bestemmelse. Ordregiverens opsigelse kan dog påklages til de almindelige domstole, hvis den pågældende leverandør mener, at det er uberettiget.

Stk. 1, nr. 2 indebærer, at ordregiveren kan opsig kontrakten, hvis det viser sig, at den vindende tilbudsgiver på tidspunktet for tildelingen af kontrakten befandt sig i en af udelukkelsesgrundene i § 133. Denne situation kan f.eks. opstå som følge af fejl ved dokumentationen af, at tilbudsgiveren ikke befinder sig i en af udelukkelsesgrundene.

Stk. 1, nr. 3 indebærer, at opsigelse kan ske, når det viser sig, at kontrakten ikke skulle have været tildelt den vindende tilbudsgiver på grund af forkert implementering af udbudsdirektivet eller som følge af en alvorlig overtrædelse af EU's traktater i øvrigt. Overtrædelsen skal være fastslået af EU-Domstolen i forbindelse med en traktatbrudssag i henhold til artikel 258 i TEUF, før ordregiveren kan opsig kontrakten på baggrund af bestemmelsen. Herudover skal overtrædelsen, som EU-Domstolen har fastslået, have medført, at kontrakten ikke skulle have været tildelt den vindende tilbudsgiver.

Denne bestemmelse har ingen betydning for parternes eventuelle erstatningsansvar som følge af kontraktens ophør i medfør af denne bestemmelse. Spørgsmål om erstatning afgøres efter dansk rets almindelige regler herom.

Til stk. 2

Baggrunden for bestemmelsen er, at Klagenævnets annullation af en ulovlig forvaltningsretlig beslutning om f.eks. valg af tilbudsgiver ikke medfører, at den privatretlige aftale, dvs. kontrakten, er uden virkning. Annullationsbeføjelsen er således rettet mod en ordregiverens ulovlige forvaltningsretlige beslutninger og ikke mod den indgåede kontrakt. Klagenævnet har med de gældende regler kun mulighed for at pålægge ordregiveren at bringe en kontrakt til ophør i helt særlige tilfælde. Klagerne kan udover disse tilfælde alene søge om erstatning. I praksis er det imidlertid forbundet med store vanskeligheder at få tilkendt erstatning i disse situationer, idet klagerne sjældent kan dokumentere et tab, og det foreslås derfor med denne bestemmelse indført, at kontrakter der er tildelt på baggrund af en beslutning, der efterfølgende annulleres ved endelig afgørelse eller dom, som udgangspunkt skal bringes til ophør.

Bestemmelsen indebærer, at annullation af beslutningen om tildeling af en kontrakt eller rammeaftale ved endelig afgørelse eller dom skal medføre, at ordregiveren skal tage skridt til at bringe kontrakten eller rammeaftalen til ophør med henblik på at bringe det ulovlige forhold i orden. Ved endelig afgørelse eller dom menes en endelig afgørelse fra Klagenævnet for Udbud eller dom fra de almindelige domstole, der ikke længere kan ankes. Kontrakten eller rammeaftalen skal bringes til ophør med et efter forholdene passende varsel. Hvad der er passende varsel beror på de konkrete omstændigheder herunder kontraktens karakter og den konkrete overtrædelse. Hvis ordregiveren vælger at gennemføre en ny udbudsprocedure, som følge af den annullerede tildelingsbeslutning, indebærer bestemmelsen, at ordregiveren er forpligtet til at bringe kontrakten eller rammeaftalen til ophør, når den ny udbudsprocedure er afsluttet.

En kontrakt kan videreføres, hvis særlige forhold gør sig gældende. Dette kan f.eks. være, når ophør af kontrakten vil stride mod væsentlige samfundsinteresser, eksempelvis den offentlige sikkerhed, mennesker og dyrs liv og sundhed, eller hvis ophør af kontrakten vil medføre et helt ekstraordinært værdispild.

En kontrakt kan også videreføres, hvis en tilbudsgiver, der uretmæssigt er blevet forbigået ved tildelingen, har fået erstatning i form af positiv opfyldelsesinteresse, og den tilbudsgiver som har fået tildelt kontrakten, også skulle være tildelt kontrakten, såfremt den uretmæssigt forbigåede tilbudsgiver ikke havde afgivet tilbud.

Afsnit 4

Sociale og andre specifikke tjenesteydelser og reserverede kontrakter

Indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser

Til § 184

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 74.

Bestemmelsen fastsætter, at en ordregiveren ved indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser, der er anført i bilag XIV, hvis anslåede værdi på tidspunktet for udsendelse af udbudsbekendtgørelsen eller forhåndsmeddelelsen svarer til eller overstiger [5.580.000] skal fastlægge en procedure i overensstemmelse med lovens § 2, herunder fastsætte et tildelingskriterium samt eventuelle underkriterier.

De sociale og andre specifikke tjenesteydelser, der er omfattet af bestemmelsen er følgende:

CPV-kode	Varebeskrivelse
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Anvisning af hushjælpspersonale]; 79624000-4 [Anvisning af plejepersonale] og 79625000-1 [Anvisning af hospitalspersonale] fra 85000000-9 til 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5; 98500000-8 [Private husholdninger med ansat medhjælp] og 98513000-2 til 98514000-9 [Udsendelse af personale til private husstande, Formidling af personale til private husstande, Udsendelse af kontorpersonale til private husstande, Udsendelse af vikarer til private husstande, Hjemmehjælp og Husligt arbejde]	Sundheds- og socialvæsen samt tilknyttede tjenesteydelser.
85321000-5 og 85322000-2, 75000000-6 [Offentlig administration, forsvar og socialsikring], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; fra 79995000-5 til 79995200-7; fra 80000000-4 Uddannelse og undervisning til 80660000-8; fra 92000000-1 til 92700000-8 79950000-8 [Organisering af udstillinger, messer og kongresser], 79951000-5 [Organisering af seminarer], 79952000-2 [Tjenesteydelser i forbindelse med arrangementer], 79952100-3 [Tilrettelæggelse af kulturelle arrangementer], 79953000-9 [Tilrettelæggelse af festivaler], 79954000-6 [Tilrettelæggelse af fester], 79955000-3 [Tilrettelæggelse af modeshow], 79956000-0 [Tilrettelæggelse af messer og udstillinger]	Administrative tjenester på det sociale område, uddannelsesområdet, sundhedsområdet og det kulturelle område.

75300000-9	Lovpligtig socialsikring. Disse tjenesteydelser er ikke omfattet af det foreliggende direktiv, når de er tilrettelagt som ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse. Det står medlemsstaterne frit for at tilrettelægge udbuddet af obligatoriske sociale tjenesteydelser eller af andre tjenesteydelser som tjenesteydelser af almen interesse eller som ikkeøkonomiske tjenesteydelser af almen interesse.
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Velfærdsydelser.
98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 og 98130000-3	Andre kollektive, sociale og personlige tjenesteydelser, herunder tjenesteydelser ydet af fagforeninger, politiske organisationer, ungdomsorganisationer og andre medlemskabsbaserede organisationstjenester.
98131000-0	Religiøse tjenester.
55100000-1 til 55410000-7; 55521000-8 til 55521200-0 [55521000-8 Catering til private, 55521100-9 Madudbringning, 55521200-0 Levering af mad ud af huset] 55520000-1 [Cateringvirksomhed], 55522000-5 [Catering til transportvirksomheder], 55523000-2 [Catering til andre virksomheder eller institutioner], 55524000-9 [Catering til skoler] 55510000-8 [Kantinevirksomhed], 55511000-5 [Tjenesteydelser i forbindelse med drift af kantiner og andre selvbetjeningsrestauranter med begrænset adgang], 55512000-2 [Drift af kantiner], 55523100-3 [Tjenesteydelser i forbindelse med skolemåltider]	Hotel- og restaurationstjenesteydelser.
79100000-5 til 79140000-7; 75231100-5;	Juridiske tjenesteydelser i det omfang, de ikke er udelukket i henhold til artikel 10, litra d).
75100000-7 til 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 til 75131000-3	Andre administrative tjenester og tjenester for den offentlige sektor.
75200000-8 til 75231000-4	Tjenester for lokalsamfundet.
75231210-9 til 75231230-5; 75240000-0 til 75252000-7; 79430000-7; 98113100-9	Fængselsrelaterede tjenester, tjenester i forbindelse med offentlig sikkerhed og redningstjenester i det omfang, de ikke er udelukket i henhold til artikel 10, litra h).

79700000-1 til 79721000-4 [Efterforsknings- og sikkerhedstjenester, Sikkerhedstjenester, Alarmovervågningstjenester, Vagttjenester, Overvågningstjenester, Sporingstjenester, Sporing af flygtede personer, Patruljetjenester, Tjenester i forbindelse med udstedelse af id-kort, Efterforskningstjenester og Detektivbureau-tjenester] 79722000-1 [Grafologitjenester], 79723000-8 [Affaldsanalysjetjenester]	Efterforsknings- og sikkerhedstjenester.
98900000-2 [Tjenester ydet af ekstraterritoriale organisationer og organer] og 98910000-5 [Specifikke tjenester ydet af internationale organisationer og organer]	Internationale tjenester.
64000000-6 [Post- og telekommunikationstjenester], 64100000-7 [Postbefordring og kurértjeneste], 64110000-0 [Postbefordring], 64111000-7 [Postbefordring af aviser og tidsskrifter], 64112000-4 [Postbefordring af breve], 64113000-1 [Postbefordring af pakker], 64114000-8 [Postkontorvirksomhed], 64115000-5 [Udlejning af postbokse], 64116000-2 [Poste restantetjenester], 64122000-7 [Intern postbesørgelse]	Posttjenester.
50116510-9 [Regummiering af dæk], 71550000-8 [Smedearbejder]	Diverse tjenesteydelser.

Det fremgår af betragtning 114, at baggrunden for bestemmelsen er, at visse kategorier af tjenesteydelser har ifølge deres natur en begrænset overskridende dimension. Dette gælder især de tjenesteydelser, der kan betragtes som personlige tjenesteydelser, såsom visse sociale, sundhedsmæssige og uddannelsesmæssige tjenesteydelser. Disse tjenesteydelser leveres i en særlig sammenhæng, som er meget forskellig fra medlemsstat til medlemsstat som følge af forskellige kulturelle traditioner. Der er derfor oprettet en særligt ordning for offentlige kontrakter for disse tjenesteydelser med en højere tærskel end den, der gælder for andre tjenesteydelser efter udbudsloven.

Personlige tjenesteydelser med værdier under denne tærskel vil normalt ikke være af interesse for udbydere fra andre medlemsstater, medmindre der er konkrete tegn på det modsatte, som f.eks. ved EU-finansiering af grænseoverskridende projekter.

Offentliggørelse af bekendtgørelser og meddelelser

Til § 185

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 75, stk. 1.

Det følger af bestemmelsen, at ordregiveren som har til hensigt at tildele kontrakter for tjenesteydelserne i § 184, skal tilkendegive deres hensigt herom ved enten en udbudsbekendtgørelse, der indeholder de oplysninger, der er omhandlet i bilag V, del H til lovens bilag 1 i overensstemmelse med Europa-Kommissionens standardformularer eller ved en forhåndsmeddelelse, der offentliggøres løbende og indeholder de oplysninger, der er omhandlet i bilag V, del I.

Udbudsbekendtgørelsen eller forhåndsmeddelelsen skal offentliggøres enten ved elektronisk fremsendelse til EU's publikationskontor eller i ordregiverens køberprofil.

Til stk. 4.

Det fremgår af bestemmelsen, at stk. 1 ikke anvendes i tilfælde, hvor der i forbindelse med tildeling af en offentlig tjenesteydelseskontrakt kunne have været anvendt udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse i overensstemmelse med §§ 79-82.

Det fremgår af lovens 79, stk. 5, at i strengt nødvendigt omfang, hvis tvingende grunde som følge af begivenheder, som ordregiveren ikke har kunnet forudse, gør det umuligt at overholde fristerne for offentlige udbud, begrænsede udbud eller udbud med forhandling, kan ordregiveren anvende udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse.

Sådanne situationer kan f.eks. være socialpædagogisk ydelser på det specialiserede socialområde, hvor det ikke er hensigtsmæssigt at udbyde eller annoncere, før der indgås aftaler med en privat økonomisk aktør som selvejende institutioner på en række sociale områder, herunder bo- og opholdssteder til handicappede og socialt udsatte borgere.

Det følger af servicelovens § 14, stk. 1, at for en række ydelser på socialområdet, kan kommunerne kun henvise borgere til bo- og opholdssteder, såfremt tilbuddene er registreret på Tilbudsportalen. Både private og offentlige kan registreres på Tilbudsportalen. De nærmere betingelser for registrering på Tilbudsportalen fremgår af bekendtgørelse nr. 1558 af 19. december 2013 om Tilbudsportalen. Socialpædagogiske ydelser på det specialiserede område kan derfor udbydes på samme betingelser, som fastsættes under § 184, da visitering af en borger til et bo- og opholdssted, kommunalt eller privat, sker ud fra en konkret vurdering af borgerens situation og behov. I mange situationer er der tale om et akut behov, hvor der så vidt muligt skal undgås ventetid.

Konkurrenceudsættelsen for ydelser omfattet af servicelovens bestemmelser, og som er optaget på Tilbudsportalen, kan derfor ske gennem Tilbudsportalens oplysning af ydelsernes indhold og pris.

Til § 186

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 76.

Ordregiveren har efter denne bestemmelse ikke pligt til at gennemføre et udbud efter lovens procedureregler i afsnit 3.

Udbudsloven foreskriver ikke brug af bestemte udbuds- og tildelingsformer for sociale og andre specifikke tjenesteydelser, jf. udbudslovens § 54. Det indebærer, at ordregiveren er frit stillet med hensyn til proceduren for tildelingen af kontrakten, så længe proceduren overholder principperne i § 2.

Ordregiveren er således fri til at tilrettelægge en procedure eller fremgangsmåde efter eget valg, så længe den blot giver mulighed for, at interesserede virksomheder kan tilkendegive deres interesse. Det er således ikke et krav, at der udarbejdes et udbudsmateriale med detaljerede beskrivelser af det udbudte, hvis indkøbets genstand f.eks. kan fastslås ud fra besigtigelser, fotos eller lignende, og det er heller ikke nødvendigvis et krav, at ordregiveren skal fastsætte et bestemt tidspunkt, inden hvilket alle tilbudsgivere skal have afgivet bud. Ordregiveren kan således f.eks. opfordre tilbudsgiverne til at fremsende deres tilbud inden en bestemt frist, men forbeholde sig ret til at antage et tilbud, der kommer efter tilbudsfristen, hvis det fremkommer, inden ordregiveren har truffet beslutning om tildeling af ordren.

Ordregiveren har ikke pligt til at vælge et af de tildelingskriterier, som følger af §§ 159-160, men kan vælge det tildelingskriterium og de eventuelle underkriterier, som ordregiveren finder passende, så længe de generelle EU-retlige principper om ligebehandling og gennemsigtighed m.v. respekteres.

Ordregiverens proceduremæssige forpligtelser består således i:

- at udarbejde et materiale, der sætter interesserede tilbudsgiver i stand til at afgive tilbud
  - at fastsætte et tildelingskriterium samt eventuelle underkriterier
  - at følge proceduren for underretning af ansøgere og tilbudsgivere som beskrevet i § 169.
-

Til stk. 2.

Se bemærkningerne til § 169 om underretning til ansøgere og tilbudsgivere.

Til stk. 3.

Bestemmelsen i stk. 3 er sat ind for at gøre ordregiveren opmærksom på den standstill pligt, der påhviler ordregiveren. Ordregiveren må ikke underskrive kontrakten med den vindende tilbudsgiver før ordregiveren har afholdt en standstill-periode på 10 dage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har underrettet efter § 169, stk. 4. Forpligtelsen er fastsat i lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som med § 196, nr. 1, forslås at ændre navn til Lov om Klagenævnet for Udbud.

Ordregiveren kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske standstill-periode, jf. forslaget § 196, nr. 11.

Til § 187

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 75, stk. 2.

Det følger af bestemmelsen, at bekendtgørelse om indgåede kontrakter skal indeholde de i bilag V, del J til bilag 1, anførte oplysninger. Dette er blandt andet oplysninger om navn, identifikationsnummer, adresse, beskrivelse af kontrakten, antal modtagne tilbud m.v.

Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer, og ordregiveren er forpligtet til at benytte disse standardformularer i forbindelse med fremsendelse af en bekendtgørelse om indgået kontrakt. Såfremt ordregiveren vil foretage rettelser til en offentliggjort bekendtgørelse om indgået kontrakt, skal dette også ske ved brug af standardformularer.

Bekendtgørelsen offentliggøres ved fremsendelse til EU's publikationskontor.

Til stk. 2

Ordregiveren kan vælge at fremsende en bekendtgørelse til EU's publikationskontor om indgået kontrakt efter, hver kontrakt er indgået. Vælger ordregiveren at gøre dette, skal dette ske senest 30 dage efter tildelingen af hver kontrakt. Ordregiveren kan endvidere vælge at samle sine bekendtgørelser om de indgåede kontrakter og fremsende disse senest 30 dage efter udgangen af hvert kvartal.

*Reserverede kontrakter til organisationer om visse tjenesteydelser**Til § 188*

Bestemmelsen gennemfører udbudsdirektivets artikel 77.

Bestemmelsen giver mulighed for, at deltagelse i udbudsprocedurer for visse tjenesteydelser på sundheds-, social- og kulturområdet forbeholdes organisationer, der bygger på medejerskab eller aktiv medarbejderdeltagelse i deres ledelse, og for eksisterende organisationers vedkommende, såsom kooperativer, til at deltage i leveringen af disse tjenesteydelser til slutbrugerdeltagere.

Bestemmelsen er udelukkende forbeholdt visse tjenesteydelser inden for sundheds- og socialvæsenet samt tilknyttede tjenesteydelser, visse tjenesteydelser inden for uddannelse, biblio-

---

teker, arkiver, museer og andre kulturelle tjenesteydelser, sportstjenesteydelser og tjenesteydelser til private husstande og har ikke til formål at omfatte nogen af de udeladelser, der i øvrigt gælder efter denne lov.

Virksomheder, der er omfattet af lov om registrering af socialøkonomiske virksomheder, kan byde på disse kontrakter, hvis de i øvrigt lever op til kravene i bestemmelsen.

De tjenesteydelser, som er omfattet af bestemmelsen, gælder alene følgende CPV-referencenumre:

75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, fra 85000000-9 til 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

Til stk. 2

Det er en betingelse for anvendelsen af bestemmelsen, at de organisationer, der forbeholdes ret til at deltage i udbuddet er non-profit organisationer, at organisationens udbytte geninvesteres med henblik på opfyldelse af organisationens målsætninger, at organisationen forfølger en offentlig tjenesteydelsesopgave og er baseret på deltagelse fra medarbejdere, brugere eller interessenter.

Til stk. 3

Såfremt en organisation omfattet af stk. 2 tildes en kontrakt efter § 188, må kontraktens maksimale løbetid højst være tre år.

Til stk. 4.

Ordregiveren skal i udbudsbekendtgørelsen eller forhåndsmeddelelsen vedrørende indkøb af visse tjenesteydelser på sundheds-, social og kulturområdet, og som forbeholdes de organisationer, der opfylder kravene i stk. 2, anføre en henvisning til lovens § 188.

Afsnit 5

Offentlige indkøb under tærskelværdien med klar grænseoverskridende interesse

---

Til § 189

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Bestemmelsen fastætter, at en ordregiver forud for indgåelse af offentlige vare- og tjenesteydelses kontrakter med klar grænseoverskridende interesse, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men ligger under den aktuelle tærskelværdi i § 2, skal annoncere kontrakten på udbud.dk.

Når der er tale om anskaffelser af varer eller tjenesteydelser, som har en klar grænseoverskridende interesse, gælder reglerne i TEUF om bl.a. fri bevægelighed m.v. og de generelle EU-retlige principper om ligebehandling og gennemsigtighed, forbud mod diskrimination og om proportionalitet m.v.

Med henblik på at opfylde TEUFs principper, er det nødvendigt at gennemføre en annoncering. Annonceringen skal ske på udbud.dk.

En kontrakt har klar grænseoverskridende interesse, hvis en ordregiver vurderer, at en virksomhed i en anden medlemsstat kan være interesseret i at byde på en kontrakt. Den grænseoverskridende interesse vedrører således alene, om en virksomhed i en anden medlemsstat kan have interesse i kontrakten, og ikke om kontrakten kan have interesse for en udenlandsk virksomhed, der allerede driver virksomhed i Danmark.

Det beror på ordregiverens konkrete vurdering, om en kontrakt har en klar grænseoverskridende interesse. Ved vurderingen skal der lægges vægt på følgende elementer:

- » kontraktens genstand
- » kontraktens anslåede værdi
- » forholdene i den pågældende branche, herunder markedets størrelse, struktur og handelspraksis
- » det geografiske sted, hvor kontrakten skal udføres.

Andre relevante elementer kan også have betydning og bør inddrages i den konkrete vurdering. Eksempelvis kan kontraktens varighed have betydning for udenlandske virksomheders lyst til at byde på en kontrakt. En lang kontraktvarighed giver således bedre mulighed for at afskrive investeringer og peger dermed i retning af, at kontrakten har grænseoverskridende interesse.

Kontraktens genstand

Kontraktens genstand har betydning for, om kontrakten vurderes at have grænseoverskridende interesse.

Hvis det er en forudsætning for udførelsen af kontrakten, at den vindende tilbudsgiver har viden om særlige danske regler, der regulerer udførelsen af specifikke tjenesteydelser, vil det pege i retning af, at kontrakten ikke har en grænseoverskridende interesse. Dette vil naturligvis særligt være tilfældet, hvis reglerne er komplekse.

De øvrige skitserede forhold skal imidlertid også inddrages i vurderingen.

Kontraktens anslåede værdi

Kontraktens anslåede værdi har stor betydning for, om den vurderes at have grænseoverskridende interesse.

Den anslåede kontraktværdi beregnes efter de samme regler, som gælder ved EU-udbud, og fastlægges ekskl. moms, jf. §§ 28-37.

En kontrakts meget begrænsede økonomiske værdi vil pege i retning af, at kontrakten ikke har klar grænseoverskridende interesse. Det skyldes, at eksempelvis transportomkostninger kan komme til at veje så tungt for udenlandske virksomheder, at kontrakten ikke længere har interesse. Omvendt vil en kontrakts høje værdi pege i retning af, at en kontrakt har en grænseoverskridende interesse. En høj værdi er således ensbetydende med at de omkostninger der i højere grad påvirker udenlandske tilbudsgivere, vil have mindre betydning. Det kan eksempelvis være transportomkostninger eller tilpasning af organisationen til ordregiverens krav til dansktalende personale.

For at kunne konstatere om kontrakten har en klar grænseoverskridende interesse, kan der dog ikke udelukkende tages udgangspunkt i, at kontraktens værdi ikke overstiger en vis tærskel. Der skal altid ske en vurdering af alle omstændigheder i hver sag.

Selv om en kontrakt har en meget begrænset økonomisk værdi, vil det således stadig være nødvendigt at se værdien i sammenhæng med andre forhold såsom kontraktens genstand, brancheforholdene m.v., for at kunne konstatere, at kontrakten ikke har grænseoverskridende interesse.

Visse kategorier af tjenesteydelser har ifølge deres natur en begrænset grænseoverskridende interesse. For sådanne tjenesteydelser skal kontrakten derfor typisk have en vis størrelse, før kontrakten har en grænseoverskridende interesse.

Konkrete omstændigheder kan dog pege i en anden retning. Hvis tilbudsgivere eksempelvis kan opnå EU-finansiering af grænseoverskridende projekter, kan kontrakter af en mindre værdi have grænseoverskridende interesse.

Forholdene i den pågældende branche

I visse brancher er der stor konkurrence mellem danske virksomheder. I andre brancher er konkurrencen svagere. Dette kan eksempelvis skyldes, at der kun er få danske virksomheder, der er i stand til at levere de ønskede ydelser. En svag national konkurrencesituation kan pege i retning af, at kontrakten har interesse for udenlandske tilbudsgivere.

I relation hertil kan det bemærkes, at offentlige myndigheder, ved at skabe åbenhed om deres kontraktindgåelse på et marked med svag indenlandsk konkurrence, kan tiltrække udenlandske virksomheder. De udenlandske virksomheder vil, hvis de får kontrakter i Danmark, som følge heraf, etablere sig i landet, og på sigt styrke den indenlandske konkurrence.

At mange danske virksomheder potentielt kan levere de ønskede ydelser er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at kontrakten ikke har interesse for udenlandske tilbudsgivere. Det vil afhænge af kontraktgenstanden, kontraktværdien m.v. Det peger ligeledes i retning af, at kontrakten har grænseoverskridende interesse, hvis de virksomheder, der kan levere de ønskede ydelser, har tradition for at være internationalt aktive. I denne forbindelse kan det eksempelvis påpeges, at også svenske virksomheder leverer ældrepleje og sundhedsløsninger i Danmark.

Det geografiske sted hvor kontrakten skal udføres

Det geografiske sted, hvor kontrakten vedrørende en tjenesteydelse skal udføres, har også betydning for, om en kontrakt har grænseoverskridende interesse.

Hvis en kontrakt eksempelvis skal udføres tæt på den svenske eller tyske grænse, kan der efter anskaffelsens karakter være større sandsynlighed for, at kontrakten har grænseover-

---

skridende interesse. Det skyldes, at transportomkostninger har mindre betydning, og at tilbudsgiveres personale ofte, alene i kraft af den geografiske placering, vil være bedre i stand til at løse eventuelle sprogproblemer på en tilfredsstillende måde. En kontrakt om rengøring i Sønderborg vil eksempelvis have mindre grænseoverskridende interesse end en kontrakt om rengøring i København, der er væsentligt tættere på grænsen til et naboland.

Hvis der er tale om ydelser, der ikke nødvendigvis skal udføres i Danmark, vil dette tale for, at kontrakten har grænseoverskridende interesse i vurderingen heraf.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 giver erhvervs- og vækstministeren en bemyndigelse til at fastsætte regler om annonceringspligten nævnt i stk. 1.

Det er hensigten, at reglerne for annoncering af kontrakter under EU's tærskelværdier med klar grænseoverskridende interesse, jf. stk. 1, i videst muligt omfang skal svare til reglerne for annoncering af kontrakter om sociale og andre specifikke tjenesteydelser, som er nævnt i § 184.

Det fremgår af § 187, at Europa-Kommissionen udarbejder standardformularer med henblik på annoncering af kontrakter omfattet af lovens § 184. Ordregiveren er efter indgåelse af kontrakter efter § 184 forpligtet til at benytte disse standardformularer i forbindelse med fremsendelse af en bekendtgørelse om indgået kontrakt.

Disse standardformularer er endnu ikke udarbejdet. Formålet med denne bestemmelse er at tage højde for den fremtidige udformning af disse standardformularer, således at annonceringspligten efter § 189, stk. 1, i videst muligt omfang kommer til at svare til annonceringspligten efter § 187.

Til § 190

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet.

Når der er tale om anskaffelser af varer eller tjenesteydelser, som har en klar grænseoverskridende interesse, gælder de grundlæggende principper, jf. § 2, og den procedure, som ordregiveren fastlægger, skal derfor være i overensstemmelse med disse principper.

Hvis kontrakten har en klar grænseoverskridende interesse, skal ordregiveren sikre, at der er en passende grad af offentlighed om kontrakten. Den offentlige indkøber er ikke forpligtet til at afholde et udbud efter procedurereglerne for udbud over EU's tærskelværdier, men ved kontrakttildelingen skal der være en gennemsigtighed, som gør det muligt for en virksomhed i en anden medlemsstat at få adgang til de nødvendige oplysninger om kontrakten, før den tildeles. Gennemsigtigheden skal være til stede, så en virksomhed i en anden medlemsstat har en reel mulighed for at tilkendegive sin interesse for kontrakten, hvis virksomheden ønsker det.

Selvom denne lovs § 2 finder anvendelse på en anskaffelse af klar grænseoverskridende interesse, medfører dette ikke pligt til at gennemføre et udbud efter lovens afsnit III. EU-Domstolen har således fastslået, at den EU-retlige gennemsigtighedsforpligtelse ikke nødvendigvis medfører pligt til at gennemføre et egentligt udbud, men blot skal muliggøre, at interesserede virksomheder kan tilkendegive deres interesse (sag 231/03, Coname).

Ordregiveren er således fri til at tilrettelægge en procedure eller fremgangsmåde for tildeling af kontrakten efter eget valg, så længe den blot giver mulighed for, at interesserede virksomheder kan tilkendegive deres interesse. Dette kan f.eks. ske ved en forhåndsmeddelelse.

Det er således ikke et krav, at der udarbejdes et udbudsmateriale med detaljerede beskrivelser af det udbudte, hvis indkøbets genstand f.eks. kan fastslås ud fra besigtigelser, fotos eller

---

lignende, og det er heller ikke nødvendigvis et krav, at ordregiveren skal fastsætte et bestemt tidspunkt, inden hvilket alle tilbudsgivere skal have afgivet bud. Ordregiveren kan således f.eks. opfordre tilbudsgiverne til at fremsende deres tilbud inden en bestemt frist men forbeholde sig ret til at antage et tilbud, der kommer efter tilbudsfristen, hvis det fremkommer, inden ordregiveren har truffet beslutning om tildeling af ordren.

Ved anskaffelser, som ikke er omfattet af den egentlige udbudspligt, har ordregiveren ikke pligt til at vælge et af de tildelingskriterier, som følger af §§ 159-160, men kan vælge det tildelingskriterium og de eventuelle underkriterier, som ordregiveren finder passende, så længe de generelle EU-retlige principper om ligebehandling og gennemsigtighed m.v. respekteres. Det følger af EU-Domstolens praksis, at de generelle EU-retlige principper ikke medfører pligt for ordregiveren til at vægte eventuelle underkriterier eller anføre dem i prioriteret orden (sag 234/03, Contse), men ordregiveren skal selvfølgelig overholde ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet og må f.eks. ikke ændre sin interne vægtning eller prioritering af kriterierne under processen for at sikre, at en bestemt tilbudsgiver vinder.

Ordregiverens proceduremæssige forpligtelser ud over en annoncering på udbud.dk består således i:

- at udarbejde et materiale, der sætter interesserede tilbudsgiver i stand til at afgive tilbud
- at fastsætte et tildelingskriterium samt eventuelle underkriterier
- at træffe en tildelingsbeslutning og orientere tilbudsgiverne om denne

Til stk. 2.

Den procedure, som ordregiveren fastlægger for tildelingen af kontrakten efter stk. 1, skal være i overensstemmelse med lovens § 2. Derudover er der ikke fastsat bestemmelser efter denne lov vedrørende tildelingsproceduren.

Ordregiveren skal derfor i udbudsmaterialet selv beskrive nærmere, hvilken procedure han vælger at fastlægge for tildelingen. Beskrivelsen skal være så udførlig, at den sætter interesserede tilbudsgivere i stand til at afgive et tilbud i overensstemmelse med den fastlagte procedure.

Til stk. 3.

Stk. 3 fastsætter, at ordregiveren samtidigt skal underrette alle tilbudsgivere, der har afgivet tilbud om, hvilken beslutning ordregiveren har truffet med hensyn til tildelingen.

Forpligtelsen gælder, uanset hvilken udbudsprocedure ordregiveren har fastlagt. Underretningen skal ske skriftligt.

En begrundelse for at forkaste tilbuddet skal alene gives, hvis ordregiveren bliver anmodet herom af tilbudsgiveren.

Afsnit 6

Offentlige indkøb under tærskelværdien uden klar grænseoverskridende interesse

---

Til § 191

Bestemmelsen er ikke en implementering af en artikel fra udbudsdirektivet, men indeholder regler, der afløser reglerne om annonceringspligt i afsnit II i lov nr. 1410 af 7. december 2007 om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter.

Hvis kontrakten ikke har en klar grænseoverskridende interesse, finder de grundlæggende principper, jf. § 2 ikke anvendelse. I dette tilfælde vil en forvaltningsmyndighed kun være omfattet af de almindelige forvaltningsretlige principper.

Det drejer sig om det danske forvaltningsretlige princip om saglig forvaltning, herunder forbuddet mod varetagelse af private hensyn, et ligebehandlingsprincip, kravet om forsvarlig økonomisk forvaltning og et proportionalitetsprincip.

Det fremgår af bestemmelsen, at forud for tildeling af ordrer på varer- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 10 skal ordregiveren sikre sig, at købet foregår på markedsmæssige vilkår.

Dette kan f.eks. ske ved, at ordregiveren gennemfører en markedsafdækning, der kan være baseret på benchmarkingundersøgelser, mundtlige kontakter til udvalgte virksomheder eller erfaringer fra tidligere indkøb. I sådanne situationer kan det være tilstrækkeligt at indhente et tilbud.

En markedsafdækning kan også føre til, at ordregiveren indhenter to eller flere tilbud. Disse tilbud ville kunne afgives som underhåndsbud, dvs. uden at opgaven har været gjort til genstand for offentlig annoncering. Der vil altså kunne være tale om et uformelt indhentet tilbud. Sådanne underhåndsbud vil også kunne være genstand for forhandling.

Ordregiveren vil også kunne sikre sig, at købet er foregået på markedsmæssige vilkår ved at annoncere på udbud.dk eller på sin hjemmeside. Ordregiveren kan vælge at annoncere sine planlagte indkøb, hvor det planlagte indkøb alene beskrives, men annonceringen kan også indeholde en opfordring til at komme med tilbud.

Hvis ordregiveren annoncerer på udbud.dk, skalannoncen udformes, så den passer til det format, der anvendes på udbud.dk. Hvis ordregiveren annoncerer på sin egen hjemmeside, vil annonceringen kunne udformes uden bestemte krav til udformningen eller en egentlig standardformular.

De oplyste mulige metoder skal ikke betragtes som udtømmende. En offentlig ordregiver er således fri til at benytte andre metoder, f.eks. tilrettelægge en procedure, hvori der indgår forhandling, der sikrer, at købet foregår på markedsmæssige vilkår.

De almindelige forvaltningsretlige regler indebærer, at ordregiveren, ved gennemførelsen af et indkøb for en kontrakt uden klar grænseoverskridende interesse, skal handle sagligt og økonomisk forsvarligt. I den forbindelse må kræves, at ordregiveren på forhånd foretager en saglig vurdering af det nødvendige indkøbsbehov, herunder foretager en økonomisk forsvarlig afvejning af hensynet til kvalitet overfor pris. Hermed menes, at ordregiveren tager stilling til,

---

---

hvilke produkter og hvilken pris, der vil kunne dække det konkrete behov, herunder enten ordregiverens eller borgernes.

Ved denne afvejning må udgangspunktet være, at det kræves, at der ved gennemførelse af indkøbet foretages en vis afsøgning af markedet, herunder ved at rette henvendelse til flere forskellige virksomheder, inden der indgås kontrakt med én bestemt leverandør. Efter omstændighederne vil køb af en ydelse dog undtagelsesvist kunne ske ved direkte henvendelse til én leverandør, som der derefter indgås kontrakt med.

Der er ikke noget krav om annoncering. Ordregiveren er således alene berettiget, men ikke forpligtet til at foretage annoncering på udbud.dk, egen hjemmeside eller lokale medier. Ordregiveren kan ligeledes frit vælge at offentliggøre en frivillig bekendtgørelse i den Europæiske Unions Tidende.

Ordregiveren vil i visse situationer være berettiget til at indgå kontrakt uden at foretage en reel afsøgning af markedet. Det kan blandt andet være tilfældet, hvis ordregiveren under alle omstændigheder på forhånd har en aktuel viden om markedet, og således på andet grundlag er i stand til at vurdere og i fornødent omfang dokumentere, at indkøbet er sket på markeds-mæssige vilkår, f.eks. via benchmarkundersøgelser eller ved erfaring fra tidligere indkøb. Ordregiverens givne kendskab til et marked, kan således være tilstrækkeligt til at afgøre, om det er sagligt at indgå en kontrakt med en økonomisk aktør.

Det kan dog være hensigtsmæssigt, at ordregiveren - alt afhængigt af den konkrete situation - udarbejder en skriftlig, ensartet opfordringsskrivelse med angivelse af de nærmere vilkår for indkøbet til de udvalgte potentielle tilbudsgivere, herunder f.eks. med angivelse og eventuelle tildelingskriterier, tilbudsfrist m.v., såfremt der indhentes flere tilbud. Dermed vil ordregiveren kunne dokumentere, at der ikke er sket en usaglig forskelsbehandling af de udvalgte økonomiske aktører, jf. de almindelige forvaltningsretlige principper.

Ved større og mere komplicerede aftaler, hvor der indhentes flere tilbud, vil det dog ofte være hensigtsmæssigt, at ordregiveren udarbejder en beskrivelse af den opgave, der ønskes løst og evt. et tilhørende prisskema, som nærmere beskriver og opregner de ydelser, som ønskes af leverandøren. Det skal give ordregiveren mulighed for at sammenholde de indkomne tilbud.

Tilsvarende bør ordregiverens svar på eventuelle forespørgsler fra tilbudsgiverne som udgangspunkt ske på et skriftligt grundlag, såfremt der indhentes flere tilbud. Det vil gøre det muligt efterfølgende at dokumentere, at der ikke er sket en usaglig forskelsbehandling. Besvarelsen bør samtidig fremsendes i anonymiseret form til alle tilbudsgiverne, således at det sikres, at alle har de samme forudsætninger for afgivelse af tilbud.

Det generelle princip om økonomisk forsvarlig forvaltning gælder også i relation til vurderingen af, i hvilket omfang der skal ske en afsøgning af markedet inden kontraktindgåelse. Ordregiveren har således mulighed for at lægge vægt på, hvorvidt de forventede gevinster ved en afsøgning står mål med de udbudsomkostninger, der vil være forbundet med at gennemføre afsøgningen. Ved tilrettelæggelse af proceduren skal ordregiveren også tage højde for de omkostninger, der måtte være for leverandører med det formål af sikre proportionalitet i kontraktens størrelse. Hvis ordregiveren vurderer, at der med fordel kan indhentes flere end tre tilbud, skal ordregiveren i forbindelse med tilbudsindhentningen kort begrunde, hvorfor der kan indhentes flere tilbud, hvilket alt andet lige vil medføre højere transaktionsomkostninger og oplyse tilbudsgiverne om, hvor mange tilbud der højst vil blive indhentet. Kravet til indholdet af en sådan begrundelse afhænger af beslutningens karakter, og må således foretages på baggrund af en konkret vurdering. I enkle tilfælde kan det således være tilstrækkeligt at henvise til, at der er indhentet flere end tre tilbud, da ordregiveren vurderer, at dette vil bidrage til at sikre et økonomisk fordelagtigt tilbud.

Ordregiveren skal oplyse de interesserede tilbudsgivere om, hvor mange tilbud der indhentes. Det er tilstrækkeligt, at ordregiveren meddeler de interesserede tilbudsgivere mundtligt om antallet af tilbud, der indhentes.

Kravet om en sådan meddelelse til tilbudsgivere gælder dog ikke, såfremt ordregiveren vælger at foretage en annoncering, hvor det fremgår, at antallet af tilbudsgivere ved annoncering ikke er begrænset.

Tidsfrister

De almindelige forvaltningsretlige regler regulerer ikke frister for afgivelse af tilbud, og der er ikke pligt til at fastsætte en tidsfrist.

I praksis vil der som altovervejende hovedregel blive fastsat en tidsfrist for tilbud. Hvis ordregiveren vælger at fastsætte en tidsfrist, bør ordregiveren som udgangspunkt afvise tilbud, som ikke er fremkommet rettidigt. Med hensyn til længden af en konkret tilbudsfrist, må det endvidere antages at følge af almindelige forvaltningsretlige principper, at den bør være passende og rimelig henset til omfanget af den konkrete kontrakt.

Herudover følger det af forvaltningsretlige principper, at en ordregiver bør overveje, om der kan være saglig grund til at tage et andet tilbud i betragtning eller at aflyse et planlagt indkøb, hvis et billigere og bedre tilbud modtages efter tilbudsfristen. Ordregiveren kan forbeholde sig retten til at indhente et ekstra tilbud, såfremt ordregiveren ikke er tilfreds med de indkomne tilbud, der ikke er kommet tilstrækkeligt antal tilbud ind eller nogle tilbudsgivere falder fra m.v.

Oplysninger vedrørende eventuelle tildelingskriterier

Ordregiveren er ikke forpligtet til på forhånd at orientere potentielle tilbudsgivere om eventuelle tildelingskriterier og vægtningen af disse.

Det må dog under alle omstændigheder anses for hensigtsmæssigt, at ordregiveren forsøger at begrænse risikoen for vilkårlighed i en planlagt indkøbsproces og imødegår, at der bliver stillet spørgsmål fra de potentielle/udvalgte økonomiske aktører blandt andet om, hvad ordregiveren har tænkt sig at lægge vægt på ved tildelingen.

Ordregiveren vil her som følge af den almindelige vejledningspligt have pligt til at besvare henvendelserne, og som følge af et (forvaltningsretligt) ligebehandlingsprincip vil ordregiveren herefter efter omstændighederne have pligt til at sikre, at alle får de samme informationer, og at der ikke sker nogen usaglig forskelsbehandling.

Til stk. 2.

Det fremgår af bestemmelsen at ordregivere, der indhenter flere end tre tilbud i forbindelse med tilbudsindhentningen kort skal begrunde, hvorfor der indhentes flere end tre tilbud og oplyse tilbudsgiverne om, hvor mange tilbud, der højst vil blive indhentet.

Baggrunden for bestemmelsen er at balancere hensynet til, at ordregiveren skal indhente et antal tilbud, som er nødvendig for at skabe en effektiv konkurrence om kontrakten over for hensynet til at begrænse de transaktionsomkostninger, der er forbundet med at ansøge om deltagelse og at afgive tilbud.

Til stk. 3.

Hvis der er indkommet flere tilbud, har ordregiveren pligt til, når rette tilbud er valgt, at underrette alle tilbudsgivere samtidigt og hurtigst muligt om, hvilken beslutning, der er truffet angående ordretildelingen.

Ordregiveren skal efter anmodning underrette tilbudsgiveren om begrundelsen for beslutningen.

Til stk. 4.

Ordregiveren skal efter indgåelsen af kontrakt med en virksomhed kunne begrunde, at kontrakttildelingen er sket på markedsmæssige vilkår.

Der er ikke en pligt til at udarbejde et skriftligt evalueringsnotat. Det anbefales dog, at ordregiveren på forhånd sikrer sig denne dokumentation ved at udarbejde en kort skriftlig begrundelse for, hvorledes det er sikret, at tildelingen er sket på markedsmæssige vilkår.

Til stk. 5.

En ordregiver, der køber ind efter denne bestemmelse, skal handle i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper om saglighed, økonomisk forsvarlig forvaltning, forbuddet mod varetagelse af uvedkommende hensyn, ligebehandlingsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Selvom ordregiveren ikke er en forvaltningsmyndighed, vil den pågældende ordregiver skulle handle i overensstemmelse med de ovennævnte forvaltningsretlige principper.

Er ordregiver ikke en statslig, kommunal eller regional forvaltningsmyndighed, er ordregiveren ikke underlagt pligt til f.eks. at journalisere, notatpligt eller pligt til at meddele aktindsigt m.v.

Afsnit 7

Bemyndigelsesbestemmelser

Til § 192

Til stk. 1

Efter denne bestemmelse fastsætter erhvervs- og vækstministeren regler om elektronisk kommunikation.

Det fremgår af direktivets artikel 90, at hvis en medlemsstat vælger at udsætte implementeringen af artikel 22, skal medlemsstaten sørge for, at der frem til implementeringen lovligt kan kommunikeres ved hjælp af elektronisk midler, post, fax, anden egnet forsendelsesform eller en kombination af disse midler.

Det foreslås, at det gældende direktivs regler om kommunikation, jf. artikel 42 (direktiv 2004/18/EC) skal finde anvendelse indtil det nye direktivs regler om kommunikation er fastsat. Som følge heraf gives ministeren hjemmel til at udstede regler herom ved bekendtgørelse. Bekendtgørelsen skal træde i kraft samtidig med denne lov.

For at sikre elektronisk kommunikation til og med tilbudsafgivelse arbejdes der på europæisk plan med henblik på at fastsætte standarder. Derfor foreslås implementeringen af udbudsdirektivets artikel 22 udskudt til et senere tidspunkt end denne lovs ikrafttrædelse.

Når arbejdet med nationale standarder er færdiggjort, udsteder ministeren en ny bekendtgørelse med hjemmel i § 192, stk. 1, som erstatter den ovenfor nævnte bekendtgørelse. Bekendtgørelsen gennemfører artikel 22 i udbudsdirektivet.

Bestemmelserne om elektronisk kommunikation skal senest være gennemført den 18. oktober 2018, med mindre der er tale om bestemmelser, hvor elektroniske midler er obligatoriske. Elektronisk kommunikation for indkøbscentraler skal være gennemført den 18. april 2017.

Udbudsdirektivets artikel 22 vedrører de regler om kommunikation, som ordregiveren skal overholde. Direktivet stiller krav om, at medlemsstaterne skal sikre, at al kommunikation og informationsudveksling i forbindelse med udbud skal foregå ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler. Hertil er dog visse undtagelser, f.eks. hvis der er tale om udbud af speciel karakter.

Ved elektronisk kommunikation forstås elektronisk kommunikation i alle faser af en udbudsproces. Det vil sige fra offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen til og med, at de private leverandører har fremsendt deres tilbud. Direktivet stiller ikke krav om, at offentlige virksomheder og myndigheder i medlemsstaterne skal være forpligtet til at foretage elektronisk behandling af de indkomne tilbud. Endvidere giver udbudsdirektivets artikel 22, stk. 4, medlemsstaterne mulighed for at fastsætte specifikke regler for, at der i forbindelse med offentlige bygge- og anlægskontrakter og projektkonkurrencer, skal kunne anvendes særlige elektroniske værktøjer.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver erhvervs- og vækstministeren hjemmel til at gennemføre EU's udbudsdirrektiver ved bekendtgørelse.

Bestemmelsen er ikke en del af det udkast til lovforslag, som udbudslovsudvalget har afleveret til erhvervs- og vækstministeren. Udvalget har således ikke taget stilling til, hvorvidt ministeren skal tillægges hjemmel til at udstede regler der implementer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF. Det skyldes, at det ikke er en del af udvalgets kommissorium at forholde sig til implementeringen af disse direktiver.

Erhvervs- og vækstministeren kan med hjemlen udstede bekendtgørelser som gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF. Derudover kan ministeren udstede regler, der gennemfører EU-regler om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet.

Bestemmelsens 1. pkt. er i store træk en videreførelse af §§ 1 og 2, stk. 1, i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lov bekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, der samtidig ophæves, jf. forslaget § 195, stk. 4. Disse bestemmelser er anvendt som hjemmel for implementeringen af det gældende udbudsdirektiv, det er sket ved bekendtgørelse nr. 712 af 15. juni 2011 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (implementeringsbekendtgørelsen). Med den foreslåede hjemmel præciseres det, at hjemlen også angår indgåelse af koncessionskontrakter. Implementeringsbekendtgørelsen, der afløses af bestemmelserne i udbudsloven, ophæves i forbindelse med udbudslovens ikrafttræden, jf. forslaget § 195, stk. 2, og bemærkningerne til denne bestemmelse. Forsyningsvirksomhedsdirektivet, og forsvars- og sikkerhedsdirektivet som også er gennemført ved bekendtgørelse med hjemmel i samme bestemmelser, vil fortsat være gældende, indtil de bliver afløst af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i udbudsloven, jf. § 192.

Erhvervs- og vækstministeren kan endvidere fastsætte regler vedrørende håndhævelse af de regler, som ministeren udsteder med hjemmel i denne bestemmelse. Hjemlen er indsat, idet koncessionsdirektivet udover procedurereglerne indeholder håndhævelsesbestemmelser, som skal gennemføres.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 fastsætter, at erhvervs- og vækstministeren efter forhandling med finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EU-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 2, stk. 2, i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. jf. love bekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, der ophæves, jf. § 195, stk. 4. Dog er det efter disse regler finansministeren alene, som er tillagt hjemmel.

Afsnit 8

Klageadgang, straf og ikrafttræden

Til § 193

Til stk. 1

Stk. 1 gengiver, hvad der allerede følger af lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som med forslagets § 196, nr. 1, ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud. Enhver som har en retlig interesse heri kan klage til Klagenævnet for Udbud over manglende overholdelse af bestemmelserne i loven og regler udstedt i medfør heraf. Det samme kan de organisationer og offentlige myndigheder som er tillagt klageadgang. Hvilke organisationer og myndigheder der er tillagt klageadgang fremgår af § 6 i lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v. samt bilag I til bekendtgørelse nr. 887 af 11. august 2011 om Klagenævnet for Udbud.

Klage kan indgives til Klagenævnet for Udbud eller domstolene. Dog følger det af lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., at klager over EU-udbud, som indgives i standsstill-perioden ikke kan indbringes for domstolene før klagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene.

Klagenævnets reaktions- og sanktionsmuligheder ved offentlige ordregiveres overtrædelse af udbudsloven er reguleret i lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som med denne lov ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud.

Til stk. 2

Af bestemmelsens stk. 2, følger det, at klager over tildeling af kontrakter under EU-tærskelværdierne uden klar grænseoverskridende interesse, jf. § 191, ikke kan indbringes for Klagenævnet for Udbud.

Der kan anlægges sag mod en offentlig ordregiver ved domstolene for overtrædelse af § 191.

Offentlige ordregivere er fortsat forpligtede til at overholde almindelige krav om saglighed i forbindelse med indgåelse af kontrakter omfattet af § 191 selvom, at der for disse kontrakter ikke er klageadgang til Klagenævnet for Udbud.

Reglerne om indgåelse af kontrakter omfattet af § 191 retter sig bl.a. mod kommunale og regionale myndigheder, og overholdelsen heraf er derfor, i det omfang særlige klagemyndigheder ikke kan tage stilling hertil, underlagt det almindelige kommunaltilsyn.

Det almindelige kommunaltilsyn varetages af Statsforvaltningen, som fører tilsyn med, at kommuner og regioner overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Der kan være øvrige tilsyn, der påser, hvorvidt ordregiveren, har handlet økonomisk forsvarligt.

Finder en potentiel klager, at en kontrakt der er indgået i henhold til § 191, har en klar grænseoverskridende interesse, eller at der er tale om en anskaffelse, der ligger over EU-tærskelværdierne, kan klagen indgives til Klagenævnet for Udbud.

Til § 194

Til stk. 1

Bestemmelsen indeholder bestemmelser om straf og er en videreførelse af bestemmelsen i § 13, stk. 1, i bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (implementeringsbekendtgørelsen), hvorefter den der overtræder bestemmelserne i udbudsdirektivet, straffes med bøde. Implementeringsbekendtgørelsen ophæves, jf. § 195, stk. 2.

Bestemmelsen viderefører endvidere bestemmelsen i § 3, stk. 1, i lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, hvorefter en ordregiver, der overtræder den pågældende lovs § 1, stk. 1, og stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde. Lovens § 1, stk. 1, pålægger ordregiveren i forbindelse med et udbud at kræve en erklæring om, i hvilket omfang en tilbudsgiver (eller ansøger) har ubetalt forfalden gæld til det offentlige, mens lovens § 1, stk. 2, 1. pkt., fastsætter, at en ordregiver ikke må antage et tilbud fra en tilbudsgiver, der ikke har afgivet den i stk. 1 nævnte gældserklæring, eller som har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. Nævnte lov ophæves, jf. § 195, stk. 7.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelsen i § 3, stk. 1, i lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, hvorefter en tilbudsgiver (eller ansøger), der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sit gældsforhold til det offentlige straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Nævnte lov ophæves, jf. § 195, stk. 7. Lovens bestemmelser om gæld til det offentlige er indskrevet i lovens § 113, stk. 3, og § 135, stk. 1, nr. 7.

Til stk. 3

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelserne om juridiske personers strafansvar i implementeringsbekendtgørelsen og lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger, som begge ophæves, jf. § 195, stk. 2, og stk. 7.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ikke en del af det udkast til lovforslag, som udbudslovsudvalget har afleveret til erhvervs- og vækstministeren, jf. bemærkningerne til § 192, stk. 2.

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelsen i § 3, stk. 1, i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., hvorefter der i forbindelse med fastsættelse af udstedelse af bekendtgørelser, der gennemfører direktiver på udbudsområdet, kan fastsættes straffebestemmelser, således som det f.eks. i dag er sket i implementeringsbekendtgørelsen, jf. bemærkningerne til stk. 1. Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. ophæves, jf. § 195, stk. 4.

Til § 195

Til stk. 1

I stk. 1 fastsættes, at loven træder i kraft den 1. oktober 2015.

Udbudsdirektivet skal være gennemført i national ret senest den 18. april 2016. Medlemsstaterne kan dog udsætte anvendelsen af artikel 22 som fastsætter, at al kommunikation i forbindelse med en udbudsprocedure skal foregå elektronisk. Se bemærkningerne til § 192, stk. 1.

Til stk. 2

Stk. 2 fastsætter, at bekendtgørelsen som gennemfører gældende udbudsdirektiv, bekendtgørelse nr. 712 af 15. juni 2011 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, ophæves.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at udbud der er iværksat inden den 1. oktober 2015, hvor loven træder i kraft, gennemføres efter de hidtil gældende regler.

Ved iværksat skal forstås tidspunktet for ordregiverens offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller forhåndsmeddelelse. Ved annoncering af kontrakter under EU-tærskelværdierne, men med klar grænseoverskridende interesse er det tidspunktet for annoncering på udbud.dk. Ved kontrakter under EU-tærskelværdierne uden klar grænseoverskridende interesse anses indkøbet iværksat på tidspunktet for ordregiverens indhentning af tilbud eller annoncering på udbud.dk.

Sker der ikke nogen form for offentliggørelse, er det afgørende tidspunkt det tidspunkt, hvor ordregiveren indleder udbudsproceduren eller indkøbet.

Ved udbud med forhandling uden forudgående bekendtgørelse anses udbuddet iværksat på tidspunktet for offentliggørelsen af den udbudsbekendtgørelse, som ikke medførte ansøgninger eller tilbud eller ikke medførte nogle egnede ansøgninger eller tilbud, jf. § 79, stk. 1. Anvendes udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, hvor der ikke tidligere har været offentliggjort en bekendtgørelse, anses udbuddet iværksat på tidspunktet, hvor ordregiveren foretager den første uadrettede kontakt, dvs. tager kontakt til den økonomiske aktør. Hvis udbud med forhandling sker som led i en projektkonkurrence, jf. § 83, er det tidspunktet for udbudsbekendtgørelsens offentliggørelse, der anses for udbuddets iværksættelse.

Bestemmelserne om ændringer i kontrakter, jf. §§ 176-182, samt ophør af kontrakter, jf. § 183, finder anvendelse på kontrakter, hvor udbuddet af den pågældende kontrakt er iværksat efter lovens ikrafttræden.

Annulerer en ordregiver et udbud, som er iværksat inden lovens ikrafttrædelse og genudbyder kontrakten efter lovens ikrafttræden, finder denne lov anvendelse.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ikke en del af det udkast til lovforslag, som udbudslovsudvalget har afleveret til erhvervs- og vækstministeren, jf. bemærkningerne til § 192, stk. 2.

Med stk. 4 ophæves lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992. Loven er en bemyndigelseslov og flere af bestemmelserne videreføres i udbudsloven med § § 192, stk. 2 og 3, samt § 194.

De gældende udbudsdirektiver er udstedt i medfør af den pågældende lov.

Til stk. 5

Bestemmelsen er ikke en del af det udkast til lovforslag, som udbudslovsudvalget har afleveret til erhvervs- og vækstministeren, jf. bemærkningerne til § 192, stk. 2.

Med stk. 5 fastsættes, at de bekendtgørelser der er udstedt i medfør af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbe- kendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, forbliver i kraft indtil de erstattes af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i denne lov.

Det drejer sig om bekendtgørelse nr. 892 af 17. august 2011, der gennemfører direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndig- heds eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydel- seskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet.

Derudover vil cirkulærer, cirkulæreskrivelser og vejledninger som er udstedt med hjemmel i loven fortsat være gældende.

Til stk. 6

Det følger af stk. 6, at bekendtgørelse nr. 280 af 23. marts 2012, om ordregiveres annoncering af offentlige vare- og tjenesteydelseskontrakter på den centrale udbudsplatform udbud.dk, ophæves. Bekendtgørelse fastsætter, at annonceringer af udbud efter reglerne i tilbudslovens afsnit 1 skal offentliggøres på udbud. dk. Som følge af at tilbudslovens afsnit 2 ophæves, jf. § 197, nr. 9, ophæves denne bekendtgørelse tillige.

Til nr. 7

Med stk. 7 ophæves lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love (effektivisering af inddrivelse af re- stancer til det offentlige), jf. lov bekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997.

*Til § 196**Til nr. 1*

Nr. 1 fastsætter, at lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v. (håndhævelsesloven) ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud, da loven regulerer klagenævnets virke.

Til nr. 2

Ændringen i nr. 2 er en følge af, at direktiv 2014/24/EU om offentlige udbud og ophævelse af direktiv 2004/18/EF gennemføres ved lov. Loven gennemfører fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter både for så vidt angår kontrakter over udbudsdirektivets tærskelværdier (EU-udbud) samt kontrakter under tærskelværdierne for EU-udbud med en klar græseoverskridende interesse. Henvisningen til fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter, er herefter overflødig.

Til nr. 3

Med nr. 3 ændres håndhævelseslovens § 1, stk. 2, således, at loven finder anvendelse ved håndhævelse af udbudsloven og regler udstedt i medfør heraf. Samtidig ophæves § 1, stk. 1, nr. 2, som konsekvens af, at lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. ophæves, jf. § 195, stk. 4. Håndhævelsesloven ændrer navn til Klagenævnet for Udbud, jf. § 196, nr. 1.

Til nr. 4

Ændringen i nr. 4 er en konsekvens af, at det i § 197, nr. 1, fastsættes, at lov om indhentning på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter ændrer navn til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Til nr. 5

Nr. 5 fastsætter, at lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som ændrer navn til lov om Klagenævnet for Udbud, ikke skal gælde for klager over overtrædelser af udbudslovens formålsbestemmelse. Der kan således f.eks. ikke klages over, at et udbud ikke har resulteret i bedst mulige udnyttelse af offentlige midler. Ligeledes kan der ikke klages over overtrædelser af udbudslovens regler for offentlige kontrakter under EU-tærskelværdierne og uden klar grænseoverskridende interesse (udbudslovens § 191).

Til nr. 6

Ændringen indebærer, at håndhævelseslovens § 2 ikke gælder for kontrakter omfattet af udbudsloven, men alene finder anvendelse for kontrakter omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet. Ændringen er en følge af, at håndhævelseslovens § 2 for så vidt angår kontrakter (EU-udbud) omfattet af udbudsloven er flyttet til udbudsloven, hvor den er skrevet sammen med udbudsdirektivets artikel 55 om meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere. Bestemmelserne er skrevet sammen i udbudsloven, da der er et væsentligt overlap mellem de to bestemmelser. Se § 169 og bemærkningerne hertil.

Håndhævelseslovens § 2, stk. 1, sondrer mellem tildeling af en kontrakt og indgåelse af en rammeaftale. En rammeaftale er også en kontrakt, hvorfor sondringen er fjernet for at skabe klarhed. Der skal således fortsat ske underretning ved indgåelse af rammeaftaler.

Til nr. 7

Ændringen er en følge af, at det med nr. 6 foreslås, at sondringen mellem tildeling af kontrakter og tildeling af rammeaftaler i håndhævelseslovens § 2, fjernes. Se bemærkningerne til nr. 6.

Til nr. 8

Den foreslåede ændring er en begrebsændring. Det foreslås, at "en kort redegørelse for de relevante grunde" fremover benævnes "en begrundelse". Forslaget er en konsekvens af, at udbudslovsudvalget i § 169 om meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere anvender begrebet "begrundelse". For at skabe ensartethed foreslås begrebsændringen også foretaget i håndhævelsesloven. Der er med ændringen ikke tilsigtet at ændre kravene til begrundelsen i forhold til, hvad der i dag gælder for en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen.

Til nr. 9

Ændringen er en følge af, at udbudsdirektivet gennemføres ved udbudsloven. Reglerne om standstill finder anvendelse på EU-udbud (udbudslovens afsnit 3) og udbud af "light" ydelser (udbudslovens afsnit 4).

Nr. 10

Ændringen er en konsekvens af, at det med nr. 6 foreslås, at sondringen mellem tildeling af rammeaftaler og tildeling af kontrakter i § 2 ophæves. Den foreslåede § 169 i udbudsloven indeholder heller ikke denne sondring.

Ændringen indebærer tillige, at det som noget nyt fastsættes, at en ordregiver kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske standstill-periode på 10 eller 15 kalenderdage. Med forslaget får ordregiveren mulighed for frivilligt at fastsætte en længere standstill-periode. Ordregiveren kan f.eks. have ønske herom, hvis denne har været i dialog med en tilbudsgiver om nogle klagepunkter, som ordregiveren gerne vil have tid til at afklare. Klager tilbudsgiveren inden udgangen af den af ordregiveren forlængede standstill-periode, vil klagen efter denne bestemmelse have opsættende virkning.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at det i praksis sker, at ordregiveren frivilligt forlænger standstill-perioden, hvorefter tilbudsgiveren kan foranlediges til at tro, at dennes retsstilling ikke påvirkes af, om tilbudsgiveren klager inden udløbet af den lovbestedte standstill-periode eller inden udløbet af den frivilligt forlængede standstill-periode. Hvis tilbudsgiver klager efter udløbet af den lovbestedte standstill-periode men inden udløbet af den forlængede standstill-periode, får klagen efter Klagenævnets hidtidige praksis imidlertid ikke automatisk opsættende virkning, og ordregiveren kan indgå kontrakten. Det betyder, at en klager ofte vil være nødt til at indgive klage inden for den lovbestedte standstill-periode, selvom mulighederne for en tilfredsstillende afklaring af eventuelle klagepunkter uden involvering af Klagenævnet for Udbud ikke er udtømt. Det findes hensigtsmæssigt, at en klage har automatisk opsættende virkning, uanset om der er indgivet i en lovbestedt standstill-periode eller i en frivilligt forlænget standstill-periode.

Ordregiveren skal angive den forlængede frist i underretningen om tildelingsbeslutningen. Har ordregiveren i underretningen til de berørte ansøgere og tilbudsgivere angivet den obligatoriske standstill-periodes udløb kan ordregiveren også efterfølgende inden udløbet af den obligatoriske periode forlænge perioden ved meddelelse til de berørte ansøgere og tilbudsgivere.

Indgives en klage i den af ordregiveren fastsatte forlængede standstill-periode tillægges klagen automatisk opsættende virkning, jf. § 196, nr. 21.

Til nr. 11

Ændringen er dels en konsekvens af, at det med nr. 6 foreslås, at der ikke længere skal sondres mellem tildeling af en rammeaftale og tildeling af en kontrakt, og dels en konsekvens af, at lovens § 2 ikke længere skal gælde for EU-udbud af offentlige kontrakter. For udbud omfattet af udbudsloven gælder i stedet § 169 om meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere. Se § 169 og bemærkningerne hertil.

Til nr. 12

Ændringen er en konsekvens af, at en ordregiver frivilligt kan vælge at forlænge den obligatoriske standstill-periode. Bestemmelsen skal indeholde en henvisning til den nye bestemmelse.

Til nr. 13

Ændringerne er en konsekvens af at offentlige indkøb bliver reguleret i udbudsloven, hvorefter der kan ske overtrædelse udbudsloven eller EU-udbudsreglerne. Med EU-udbudsreglerne forstås først og fremmest de øvrige udbudsdirektiver som er gennemført ved bekendtgørelse samt TEUF og de heraf afledte principper.

Til nr. 14

Ændringerne i § 5 i håndhævelsesloven, som ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud, jf. nr. 1, er en konsekvens af, at klager indgivet i den periode på 10 kalenderdage, som ordregiveren afholder i forbindelse med en profylaksebekendtgørelsen, eller klager indgivet i en af ordregiveren forlænget standstill-periode, ikke skal kunne indbringes for domstolene før Klagenævnet for Udbud har truffet afgørelse i sagen, jf. dog lovens § 5, stk. 2 og 3.

Ændringen skal ses i sammenhæng med, at der som noget nyt foreslås, at klager i profylaksebekendtgørelsens periode på 10 kalenderdage eller i en af ordregiveren forlænget standstill-periode automatisk tillægges opsættende virkning. Se bemærkningerne til § 196, nr. 20.

Til nr. 15

Den nye affattelse indebærer, at klager i den skriftlige underretning til ordregiveren om, at klage indgives til Klagenævnet for Udbud, skal angive, hvorvidt klagen er indgivet i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i håndhævelseslovens § 4 (profylaksebekendtgørelsen), i den obligatoriske standstill-periode eller i en af ordregiveren forlænget standstill-periode.

Er klage ikke indgivet i en af de nævnte perioder, skal klageren angive, hvorvidt klager begærer om opsættende virkning i medfør af lovens § 12, stk. 1.

Ændringen skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at ordregiveren kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske standstill-periode på 10 eller 15 dage, jf., nr. 10, og klage indgivet i den forlængede periode automatisk tillægges opsættende virkning indtil at Klagenævnet for Udbud har truffet afgørelse om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning indtil den endelige afgørelse foreligger.

Endelig skal ændringen ses i sammenhæng med, at det foreslås, at klage indgivet i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i håndhævelseslovens § 4 (profylaksebekendtgørelsen) på tilsvarende vis automatisk tillægges opsættende virkning,

Med underretningen gøres ordregiveren bekendt med, at der ikke må indgås kontrakt, før klagenævnet har truffet afgørelse om opsættende virkning.

Til nr. 16

Den nye affattelse af § 7, stk. 1, er en konsekvens af, at der indføres en ny udbudsform innovationspartnerskab. En virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt i forbindelse med denne udbudsprocedure foreslås på lige fod med klage over ikke at være blevet udvalgt i forbindelse med de øvrige udbudsformer, at skulle være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden 20 kalenderdage fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har underrettet ansøgerne om, hvem der er blevet udvalgt. Den foreslåede affattelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 169 som indebærer, at ordregiveren som noget nyt har pligt til at give en begrundelse for sin beslutning om udvælgelse. Efter gældende regler skal en ordregiver alene begrundes, hvis denne ønsker at klagefristen i håndhævelseslovens § 7, stk. 1, skal finde anvendelse. Når begrundelse for beslutningen bliver obligatorisk, skal klagefristen i § 7, stk. 1, også automatisk finde anvendelse. For så vidt angår udbud omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet og forsvars- og sikkerhedsdirektivet vil en begrundelse for ordregivers beslutning i forbindelse med udvælgelse fortsat være frivillig. Kun hvis underretningen i disse tilfælde er ledsaget af en begrundelse for beslutningen, vil klagefristen i § 7, stk. 1, finde anvendelse.

Til nr. 17

Ændringen er en konsekvens af, at § 2 i håndhævelsesloven, som ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud, i medfør af forslagets § 169 foreslås ikke at gælde for EU-udbud omfattet af udbudsloven. For sådanne kontrakter gælder i stedet § 169. Forslagets § 169 er en sammenskrivning af håndhævelseslovens § 2 og udbudsdirektivets artikel 55. Se bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til nr. 18

Ændringen er dels en konsekvens af, at lov om indhentning på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter foreslås at ændre navn til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, jf. nr. 1.

Dels ændres § 7, stk. 4, således, at klager over overtrædelse udbudslovens bestemmelser om kontrakter under EU-tærskelværdierne med klar grænseoverskridende interesse bliver omfattet af klagerfristerne.

Forslaget indebærer, at klager over overtrædelse af udbudslovens bestemmelser om kontrakter under EU-tærskelværdierne med klar grænseoverskridende interesse, jf. forslagets §§ 189-190, skal være indgivet til Klagenævnet for Udbud senest 45 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har underrettet de berørte tilbudsgivere om, hvem ordregiveren har besluttet at indgå kontrakt med. En forudsætning for, at klagefristen går i gang, er, at ordregiverens underretning af de berørte tilbudsgivere indeholder en begrundelse for beslutningen. Ordregiveren er ikke i henhold til udbudslovens § 190, stk. 3, forpligtet til at give en begrundelse for tildelingsbeslutningen, men vil ordregiveren have, at der skal gælde en klagefrist, skal underretningen være ledsaget af en begrundelse. Dette er nødvendigt for at sikre, at en forbigået tilbudsgiver har tilstrækkelig information til at vurdere, om der er anledning til at indgive en klage, når klagefristen begynder at løbe.

En begrundelse indebærer, f.eks., at ordregiveren meddeler alle forbigåede tilbudsgivere, hvorfor deres tilbud er forkastet. Det er ikke et krav, at begrundelsen lever op til begrundelseskravet i håndhævelseslovens § 169, stk. 4. En begrundelse for beslutningen vil f.eks. ikke nødvendigvis indebære, at ordregiveren skal give meddelelse om det antagne tilbuds karakteristika og relative fordele.

Ligesom det er tilfældet med klager over EU-udbud, indebærer forslaget en særlig klagefrist, når det gælder klager, der vedrører rammeaftaler. At klagefristen for klager over rammeaftaler er længere end for klager over øvrige kontraktindgåelser hænger sammen med, at en potentielle klager ikke altid har samme mulighed for at opdage en overtrædelse, når der er tale om en rammeaftale frem for øvrige kontraktindgåelser. I praksis kan der således gå en betydelig periode, fra en ordregiveren indgår en rammeaftale om f.eks. varer og tjenesteydelser, til ordregiveren begynder at tildele kontrakter, der baserer sig på rammeaftalen.

Ændringen indebærer, at klager skal være indgivet til Klagenævnet for Udbud senest 6 måneder efter, at ordregiveren har indgået en rammeaftale, regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har underrettet de berørte ansøgere og tilbudsgivere. Også her er det en forudsætning for, at klagefristen løber, at ordregiverens underretning af de berørte ansøgere og tilbudsgivere indeholder en begrundelse for beslutningen. Ordregiveren er heller ikke ved tildeling af en rammeaftale forpligtet til at give en begrundelse for tildelingsbeslutningen i henhold til udbudslovens § 190, stk. 3. Men vil ordregiveren have, at der skal gælde en klagefrist, skal underretningen være ledsaget af en begrundelse for beslutningen. Dette er nødvendigt for at sikre, at en forbigået tilbudsgiver har tilstrækkelig information til at vurdere, om der er anledning til at indgive en klage, når klagefristen begynder at løbe.

En begrundelse for beslutningen indebærer f.eks., at ordregiveren meddeler alle forbigåede tilbudsgivere, hvorfor deres tilbud er forkastet.

For så vidt angår begrebet "begrundelse" henvises der til bemærkningerne til nr. 8.

Med den foreslåede ændring, gælder der således de samme frister for EU-udbud omfattet af udbudslovens afsnit 3, udbud efter "light regimet" i udbudslovens afsnit 4, udbud af kontrakter under EU-tærskelværdierne med klar grænseoverskridende interesse og udbud af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne.

Ved beregning af tidsfrister finder Rådets forordning nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter anvendelse.

De frister, der med den foreslåede ændring kommer til at gælde for klager over overtrædelse af udbudslovens §§ 189-190 om kontrakter under tærskelværdierne med klar grænseoverskridende interesse, svarer til de klagefrister, der i dag gælder for klager over overtrædelse af tilbudsloven, og som fortsat vil gælde for tilbudslovens nuværende afsnit 1 (bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdier). Se nr. 19 for så vidt angår klagefrister i forbindelse med klager over udvælgelse.

Til nr. 19

Ændringen i § 7, stk. 5, i håndhævelsesloven, som ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud, jf. § 196, nr. 1, er en konsekvens af, at det i § 197, nr. 1, fastsættes, at lov om indhentning på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter ændrer navn til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Ændringen indebærer tillige, at i tilfælde, hvor en ordregiver har iværksat et begrænset udbud med anvendelse af udvælgelse efter udbudslovens §§ 189-190, skal en virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt være indgivet til Klagenævnet for Udbud senest 20 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt en underretning til de berørte ansøgere om, hvem der er blevet udvalgt, hvis underretningen indeholder en begrundelse for beslutningen. En begrundelse indebærer f.eks., at ordregiveren meddeler alle forbigåede ansøgere og tilbudsgivere, hvorfor deres tilbud er forkastet.

For så vidt angår begrebet "begrundelse" henvises der til bemærkningerne til nr. 8.

Ved beregning af tidsfrister finder Rådets forordning nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter anvendelse.

Til nr. 20

Ændringen af håndhævelseslovens § 12, stk. 2, indebærer, at der også indtræder automatisk opsættende virkning, hvis der klages inden 10 dage efter indrykning af en profylaksebekendtgørelse i henhold til håndhævelseslovens § 4. Tilsvarende gælder i dag for klager indgivet i henhold til den obligatoriske standstill-periode ved tildeling af kontrakter og rammeaftaler.

Som reglerne er i dag, kan ordregiveren, medmindre Klagenævnet for Udbud efter anmodning har tillagt klagen opsættende virkning, ved udløbet af 10-dages perioden kunne underskrive kontrakten. Kontrakten vil ikke senere kunne erklæres uden virkning. Dette udhuler formålet med profylaksebekendtgørelsen, nemlig at virksomheder kan nå at få prøvet, om en tildeling af kontrakt som ordregiveren agter at foretage er i strid med EU's udbudsregler inden den indgås.

Som følge af ændringen har Klagenævnet for Udbud op til 30 kalenderdage til at træffe afgørelse om yderligere opsættende virkning frem til den endelige afgørelse foreligger. Det følger af håndhævelseslovens § 12, stk. 3.

Træffer Klagenævnet afgørelse om opsættende virkning inden udløbet af 10-dages perioden, skal ordregiveren fortsat respektere 10-dages perioden og afvente dennes udløb, inden kontrakten må underskrives.

Tilsvarende indebærer ændringen, at der indtræder automatisk opsættende virkning, hvis der indgives klage i en af ordregiveren forlænget standstill-periode. Ændringen hænger sammen med, at det i nr. 10, foreslås, at ordregiveren kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske på 10 eller 15 kalenderdage.

Til nr. 21

Ændringerne er konsekvens af, at ordregiveren kan fastsætte en længere standstill-periode end den obligatoriske standstill-periode på 10 eller 15 kalenderdage, jf. nr. 10.

Ændringen i § 16, nr. 1, indebærer, at hvis ordregiveren indgår kontrakt i den forlængede standstill-periode, kan kontrakten erklæres for uden virkning.

Ændringen i § 17, stk. 1, nr. 2, indebærer, at kontrakter indgået i en forlænget standstill-periode, hvor ordregivere samtidigt har overtrådt udbudsreglerne på en måde, der har påvirket klagerens mulighed for at få tildelt kontrakten, skal erklæres for uden virkning.

Ændringen i § 19, stk. 2, nr. 1, indebærer, at ordregivere kan pålægges en økonomisk sanktion som alternativ til at erklære kontrakten for uden virkning, hvis kontrakten er indgået i en af ordregiveren forlænget standstill-periode.

Ændringen i § 19, stk. 2, nr. 4, indebærer, at ordregiveren kan pålægges en økonomisk sanktion som alternativ til at erklære kontrakten for uden virkning, hvis ordregiveren indgår kontrakt i en af denne forlænget standstill-periode og ordregiveren samtidig har overtrådt udbudsreglerne på en måde, der har påvirket klagerens mulighed for at få tildelt kontrakten, jf. håndhævelseslovens § 17, stk. 1, nr. 2.

Det er kun den del af en kontrakt, der opretholdes, der kan udløse en økonomisk sanktion. Erklæres dele af kontrakten for uden virkning, kan denne del ikke udløse en økonomisk sanktion.

Til nr. 22

Ændringen er en konsekvens af, at udbudsdirektivet gennemføres ved udbudsloven.

Til nr. 23

Ændringen er en konsekvens af, at § 2 i håndhævelsesloven, som ændrer navn til Lov om Klagenævnet for Udbud, i medfør af forslaget § 169 foreslås ikke at gælde for EU-udbud omfattet af udbudsloven. For sådanne kontrakter gælder i stedet den foreslåede § 169. Forslagets § 169 er en sammenskrivning af håndhævelseslovens § 2 og udbudsdirektivets artikel 55. Se bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til § 197

Til nr. 1

Med nr. 1 foreslås det, at lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter (tilbudsloven) ændrer navn til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren. Baggrunden for dette er lovens afsnit 2 om annoncering af varer og tjenesteydelser ophæves. Med ophævelsen af afsnit 2, jf. nr. 9, regulerer loven alene ordregiverens indgåelse af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne.

Til nr. 2

Med nr. 2 udgår overskriften til afsnit I og afsnit II. Herefter er loven inddelt i kapitler. Afsnit II ophæves, jf. nr. 9, hvorefter det ikke længere findes relevant at have loven inddelt i afsnit.

Til nr. 3

Ændringen er en konsekvens af at lovens afsnit II om annonceringspligt ophæves, og loven derfor ikke længere inddeles i afsnit. Loven gælder fremover alene for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne.

Til nr. 4

Ændringen er en konsekvens af at lovens afsnit II om annonceringspligt ophæves, og loven derfor ikke længere inddeles i afsnit. Loven gælder fremover alene for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne.

Til nr. 5

Ændringen er en konsekvens af at lovens afsnit II om annonceringspligt ophæves, og loven derfor ikke længere inddeles i afsnit. Loven gælder fremover alene for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne. Der udover er ændringen en følge af, at udbudsdirektivet erstattes med udbudsloven, hvorefter henvisningen til reglerne om delarbejder skal være til udbudslovens § 8.

Til nr. 6

Ændringen foreslås som følge af, at det nye forsyningsvirksomhedsdirektiv (direktiv nr. 2014/25/EU) gennemføres i dansk ret ved bekendtgørelse, som træder i kraft samtidig med loven, dvs. den 1. oktober 2015. Tilbudsloven skal følgelig henvise til reglerne om delarbejder i det nye direktivs artikel 16, stk. 10.

Til nr. 7.

Ændringen er en konsekvens af at lovens afsnit II om annonceringspligt ophæves, og loven derfor ikke længere inddeles i afsnit. Loven gælder fremover alene for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter under EU-tærskelværdierne..

Til nr. 8

Den foreslåede affattelse af § 1, stk. 5, i tilbudsloven er en konsekvens af, at udbudsdirektivet erstattes af udbudsloven, og det gældende forsyningsvirksomhedsdirektiv (direktiv nr. 2004/17/EF) erstattes af det nye forsyningsvirksomhedsdirektiv (direktiv nr. 2014/25/EU). Sidstnævnte gennemføres i dansk ret ved bekendtgørelse, som træder i kraft samtidig med udbudsloven, dvs. den 1. oktober 2015.

Til nr. 9

Tilbudslovens afsnit 2 om annoncering af varer og visse tjenesteydelser med en kontraktværdi under EU's tærskelværdier men på 500.000 kr. eller derover ophæves. Indkøb af varer og tjenesteydelser under EU's tærskelværdier men på 500.000 kr. eller derover samt sociale og andre specifikke tjenesteydelser ("light regimet") reguleres i stedet i udbudslovens afsnit 4-6.

Til § 198

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighedsområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Paralleltekst til håndhævelsesloven og tilbudsloven

Lovforslaget sammenholdt med ændringer i lov om håndhævelsesloven

Lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v.

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
<p>Lov om håndhævelse af udbudsreglerne mv.</p>	<p>I lov nr. 492 af 12. maj 2010 om håndhævelse af udbudsreglerne m.v., som ændret ved § 13 i lov nr. 1556 af 21. december 2010, § 1 i lov nr. 618 af 14. juni 2011, § 31 i lov nr. 1231 af 18. december 2012 og § 1 i lov nr. 511 af 27. maj 2013, foretages følgende ændringer:</p> <p>1. Lovens <i>titel</i> affattes således:</p> <p>»Lov om Klagenævnet for Udbud«.</p>
<p>§ 1. ... <i>Stk. 2.</i> Loven finder endvidere anvendelse ved håndhævelsen af</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed (de fællesskabsretlige udbudsregler), 2) ... 3) ... <p><i>Stk. 3. ...</i></p>	<p>2. I § 1, <i>stk. 2, nr. 1</i>, udgår »offentlige kontrakter og«.</p>
<p>§ 1. ... <i>Stk. 2.</i> Loven finder endvidere anvendelse ved håndhævelsen af</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed (de fællesskabsretlige udbudsregler), 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. samt regler udstedt i medfør af denne lov og 3) ... <p><i>Stk. 3. ...</i></p>	<p>3. I § 1, <i>stk. 2</i>, ophæves nr. 2 og før nr. 1 indsættes som nyt nummer:</p> <p>»1) Udbudsloven samt regler udstedt i medfør af denne lov, jf. dog stk. 4,«.</p> <p>Nr. 1 bliver herefter nr. 2, mens nr. 3 forbliver nr. 3.</p>

<p>§ 1. ... <i>Stk. 2. ...</i> 1) ... 2) ... 3) lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter.</p>	<p>4. I § 1, stk. 2, affattes nr. 3, således: »3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.«</p>
<p>§ 1. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3.</i> Loven finder endvidere anvendelse, når der i lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelser om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.</p>	<p>5. I § 1 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke: »Stk. 4. Loven gælder ikke for klager over overtrædelse af udbudslovens § 1 og udbudslovens § 191.«</p>
<p>§ 2. Afholder en ordregiver et udbud, der er omfattet af udbudsdirektivet eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, skal ordregiveren underrette samtlige berørte ansøgere og tilbudsgivere om, hvilke beslutninger ordregiveren træffer, herunder bl.a. beslutninger om 1) ... 2) ... 3) indgåelse af en rammeaftale 4) ... 5) ... <i>Stk. 2. ...</i></p>	<p>6. I § 2, stk. 1, udgår »udbudsdirektivet eller« og nr. 3 ophæves. Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 3 og 4.</p>
<p>§ 2. ... <i>Stk. 2.</i> Ordregiverens underretning om beslutningen efter stk. 1, nr. 2 og 3, skal være ledsaget af en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen. Underretningen skal endvidere angive, hvornår standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1, udløber.</p>	<p>7. I § 2, stk. 2, ændres »stk. 1, nr. 2 og 3,« til: »stk. 1, nr. 2,«.</p>
	<p>8. Over alt i loven ændres »en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen« til: »en begrundelse for beslutningen«.</p>
	<p>9. I § 3, stk. 1, § 7, stk. 2 og 3, § 16, § 17, stk. 1, og § 19, stk. 2, ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudslovens afsnit 3 eller 4«.</p>

<p>§ 3. Når en ordregiver beslutter at tildele en kontrakt eller en rammeaftale, der er omfattet af udbudsdirektivet eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, må ordregiveren tidligst indgå kontrakten eller rammeaftalen efter udløbet af en standstill-periode på</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)... 2)... <p><i>Stk. 2. ...</i></p>	<p>10. I § 3, stk. 1, udgår »eller en rammeaftale« og » eller rammeaftalen«, og efter stk. indsættes som nyt stykke:</p> <p>»Stk. 2. En ordregiver kan fastsætte en længere standstill-periode end standstill-perioderne nævnt i stk. 1.«</p> <p>Stk. 2 bliver herefter stk. 3.</p>
<p>§ 3. Når en ordregiver beslutter at tildele en kontrakt eller en rammeaftale, der er omfattet af udbudsdirektivet eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, må ordregiveren tidligst indgå kontrakten eller rammeaftalen efter udløbet af en standstill-periode på</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 10 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt underretningen efter § 2, stk. 1, nr. 2 og 3, hvis underretningen er sket ad elektronisk vej, eller 2) 15 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt underretningen efter § 2, stk. 1, nr. 2 og 3, hvis underretningen er sket pr. brev. <p><i>Stk. 2. ...</i></p>	<p>11. I § 3 stk. 1, nr. 1 og 2, ændres » § 2, stk. 1, nr. 2 og 3, til: »§ 2, stk. 1, nr. 2, eller udbudslovens § 169, stk. 1, nr. 3,«.</p>
<p>§ 3. ... <i>Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1)... 2)... 3)... 4)... 	<p>12. I § 3, stk. 2, ændres »stk. 1« til: »stk. 1 og 2«.</p>
	<p>13. I § 4, stk. 1, nr. 3, § 17, stk. 1, nr. 1 og 2, § 17, stk. 2, nr. 2, og § 19, stk. 2, nr. 3 og 4, indsættes før »EU-udbudsreglerne«: »udbudsloven eller«.</p>

<p>§ 5. Klage over overtrædelse af de regler, der er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, som indgives i standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1, kan ikke indbringes for domstolene, førend Klagenævnet for Udbud har truffet afgørelse i sagen, jf. dog stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 2-3. ...</i></p>	<p>14. I § 5, stk. 1, ændres: »§ 3, stk. 1,« til: »§ 3, stk. 1 eller 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2,«.</p>
<p>§ 6. ...</p> <p><i>Stk. 2-3. ...</i></p> <p><i>Stk. 4.</i> Senest samtidig med at en klage indgives til Klagenævnet for Udbud, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om, at klage indgives til Klagenævnet for Udbud, og om, hvorvidt klagen er indgivet i standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1. I tilfælde, hvor klagen ikke er indgivet i standstill-perioden, skal klageren tillige angive, hvorvidt der begæres opsættende virkning af klagen, jf. § 12, stk.1.</p> <p><i>Stk. 5...</i></p>	<p>15. § 6, stk. 4, affattes således:</p> <p>»<i>Stk. 4.</i> Senest samtidig med at en klage indgives til Klagenævnet for Udbud, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om, at klage indgives til Klagenævnet for Udbud, og om, hvorvidt klagen er indgivet i standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1 eller 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2. I tilfælde hvor klagen ikke er indgivet i de nævnte perioder, skal klageren tillige angive, hvorvidt der begæres opsættende virkning, jf. § 12, stk. 1.«</p>
<p>§ 7. Har en ordregiver iværksat et begrænset udbud, et udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller et udbud efter proceduren konkurrencepræget dialog, efter udbudsdirektivet eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, skal en virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden 30 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt en underretning til de berørte ansøgere om, hvem der er blevet udvalgt, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, hvis underretningen har angivet en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen.</p> <p><i>Stk. 2-7. ...</i></p>	<p>16. § 7, stk. 1, affattes således:</p> <p>»§ 7. Har ordregiver iværksat et begrænset udbud, et udbud med forhandling, et udbud efter proceduren konkurrencepræget dialog eller innovationspartnerskab, efter udbudsloven eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, skal en virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden 20 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt en underretning til de berørte ansøgere om, hvem der er blevet udvalgt, jf. udbudslovens § 169, stk. 2, eller jf. denne lovs § 2, stk. 1, nr. 1, hvis underretningen er ledsaget af en begrundelse for beslutningen.«</p>

<p>§ 7. ... § 7, stk. 2. Klage over udbud omfattet af udbudsdirektivet eller forsyningsvirksomhedsdirektivet, som ikke er omfattet af stk. 1, skal være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ... 2) ... 3) 6 måneder efter ordregiveren har indgået en rammeaftale regnet fra dagen før den dag, hvor ordregiveren har underrettet de berørte ansøgere eller tilbudsgivere, jf. § 2, stk. 2. <p><i>Stk. 3-7. ...</i></p>	<p>17. I § 7, stk. 2, nr. 3, ændres »§ 2, stk. 2« til: »§ 2, stk. 2, eller udbudslovens 169, stk. 4.«</p>
<p>§ 7. ... <i>Stk. 2-3. ...</i> Stk. 4. Klage over overtrædelser af lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter skal være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)... 2)... <p><i>Stk. 5. ...</i></p>	<p>18. § 7, stk. 4, ændres: »lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter« til: »lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren eller udbudslovens §§ 189-190«.</p>
<p>§ 7. ... <i>Stk. 2-4. ...</i> Stk.5. Har en ordregiver iværksat et begrænset udbud med anvendelse af udvælgelse efter lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter, skal en virksomheds klage over ikke at være blevet udvalgt være indgivet til Klagenævnet for Udbud inden 20 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor ordregiveren har afsendt en underretning til de berørte ansøgere om, hvem der er blevet udvalgt, hvis underretningen indeholder en kort redegørelse for de relevante grunde for beslutningen.</p> <p><i>Stk. 6-7. ..</i></p>	<p>19. I § 7, stk. 5, ændres: »lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter« til: »lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren eller udbudslovens §§ 189-190«.</p>
<p>§ 12. ... Stk.2. Indgives en klage til Klagenævnet for Udbud i standstill-perioden, jf. § 3, stk. 1, har klagen opsættende virkning, indtil Klagenævnet for Udbud har truffet afgørelse om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning, indtil den endelige afgørelse foreligger. Klagenævnet for Udbud kan kun tillægge klagen opsættende virkning, hvor særlige grunde taler herfor.</p> <p><i>Stk. 3. ...</i></p>	<p>20. I § 12, stk. 2, 1. pkt. ændres »jf. § 3, stk. 1,« til: »jf. § 3, stk. 1, eller stk. 2, eller i den periode på 10 kalenderdage, som er fastsat i § 4, stk. 1, nr. 2,«.</p>

---

	21. I § 16, nr. 1, § 17, stk. 1, nr. 2, og § 19, stk. 2, nr. 1 og 4, ændres »§ 3, stk. 1,« til: »§ 3, stk. 1 og 2,«.
	22. I § 17, stk. 1, nr. 3 og 4, samt § 19, stk. 2, nr. 5 og 6, ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudsloven«.
§ 17. ... <i>Stk. 2.</i> I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4, kan en kontrakt ikke erklæres for uden virkning, hvis <ol style="list-style-type: none"> 1) Ordregiveren har fulgt procedurerne i §§ 2 og 3 og 2) ... <i>Stk. 3-5. ...</i>	23. I § 17, stk. 2, nr. 1, ændres »§§ 2 og 3« til: »§ 2 eller udbudslovens § 169 samt § 3 i denne lov«.

Lovforslaget sammenholdt med ændringer i tilbudsloven

Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	I lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1410 af 7. december 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 618 af 14. juni 2011 og § 1 i lov nr. 1234 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:
Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter	2. Lovens <i>titel</i> affattes således: »Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren«.
	3. Overskriften til afsnit I og afsnit III udgår.
<p>§ 1. Lovens afsnit I gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og for tildeling af ordren.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Lovens afsnit I gælder for følgende udbydere:</p> <p style="margin-left: 20px;">1) ...</p> <p style="margin-left: 20px;">2) ...</p> <p style="margin-left: 20px;">3) ...</p> <p><i>Stk. 3-5.</i> ...</p>	4. I § 1, <i>stk. 1, og 2</i> , ændres »Lovens afsnit I« til: »Loven«.
<p>§ 1. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> ...</p> <p><i>Stk. 3.</i> Bortset fra § 3, <i>stk. 2</i>, og § 7 gælder lovens afsnit I dog ikke udbud, der er omfattet af</p> <p style="margin-left: 20px;">1) ...</p> <p style="margin-left: 20px;">2) ...</p> <p style="margin-left: 20px;">3) ...</p> <p><i>Stk. 4-5.</i> ...</p>	5. I § 1, <i>stk. 3</i> , ændres »lovens afsnit I« til »loven«.
<p>§ 1. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> ...</p> <p><i>Stk. 3.</i> ...</p> <p>1) udbudsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 9, <i>stk. 5 a</i>,</p>	6. I § 1, <i>stk. 3, nr. 1</i> , ændres »udbudsdirektivet« til: »udbudsloven«, og »udbudsdirektivets artikel 9, <i>stk. 5 a</i> « ændres til: »udbudslovens § 8,«

<p>2) ... 3) ...</p> <p><i>Stk. 4-5. ..</i></p>	
<p>§ 1. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3. ...</i> 1) ... 2) forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 16, stk. 6 a, 3) ...</p> <p><i>Stk. 4-5. ..</i></p>	<p>7. I § 1, stk. 3, nr. 2, ændres »artikel 17, stk. 6 a,« til: » artikel 16, stk. 10,«.</p>
<p>§ 1. .. <i>Stk. 2-3. ..</i> <i>Stk. 4.</i> Reglerne i afsnit I om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 3, klart tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.</p>	<p>8. I § 1, stk. 4, udgår »i afsnit I«.</p>
<p>§ 1. ... <i>Stk. 2-4.</i> <i>Stk. 5.</i> Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstås i overensstemmelse med udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »udbudsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Begrebet »offentligretlige organer« forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet.</p>	<p>9. § 1, stk. 5, affattes således:</p> <p>»Stk. 5. Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstås i overensstemmelse med udbudsloven og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2014/25/EU om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Begrebet »offentligretlige organer« forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsloven og forsyningsvirksomhedsdirektivet.«</p>
<p style="text-align: center;">Afsnit II Vare- og tjenesteydelseskontrakter Kapitel 6 a Anvendelsesområde</p> <p>§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på</p>	<p>Afsnit II ophæves.</p>

1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
 2) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5.

Stk. 2. Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentlige organer. Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 3. Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.

Stk. 4. Lovens afsnit II gælder ikke, når en kommune udfører opgaver for andre offentlige myndigheder, jf. lov nr. 548 af 8. juni 2006 om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.

§ 15 b. I dette afsnit forstås ved:

1) Udbudsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.

3) Offentlige vareindkøbskontrakter:

Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.

4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter:

Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.

5) Tærskelværdier: De beløbsgrænser,

som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.

6) Offentligretlige organer: Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven.
- 2) Kontaktoplysninger.
- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

Procedure og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbuddet.

Bilag

Bilag 1: Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF

Direktivet kan ses på Eur-Lex:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0024&from=DA>

Bilag 2 – Oversigtsskema over tidsfrister i udbudsloven

	Minimumsfrist	Forhåndsmeddelelse	Hasteprocedure
Offentligt udbud	<ul style="list-style-type: none"> • Fristen reduceres 5 dage, hvis ordregiver accepterer, at tilbud indgives via elektroniske midler. • Fristen forlænges med 5 dage, hvis manglende fuld direkte elektronisk adgang til udbudsmaterialet (dog ikke vedrørende hasteproceduren). 	<p><u>Tilbudsfrist</u> 15 dage</p>	<p><u>Tilbudsfrist</u> 15 dage</p>
Begrænset udbud	<p><u>Ansøgningsfrist</u> 30 dage</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fristen reduceres 5 dage, hvis ordregiver accepterer, at tilbud indgives via elektroniske midler. • Fristen forlænges med 5 dage, hvis manglende fuld direkte elektronisk adgang til udbudsmaterialet (dog ikke vedrørende hasteproceduren). <p><u>Tilbudsfrist</u> 30 dage</p> <p><u>Tilbudsfrist for ikkestatistiske ordregivere</u> 10 dage i særlige tilfælde</p>	<p><u>Tilbudsfrist</u> 10 dage</p> <p><u>Ansøgningsfrist</u> 15 dage</p> <p><u>Tilbudsfrist</u> 10 dage</p>	<p><u>Tilbudsfrist</u> 10 dage</p> <p><u>Ansøgningsfrist</u> 15 dage</p> <p><u>Tilbudsfrist</u> 10 dage</p>
Udbud med forhandling	<p><u>Ansøgningsfrist</u> 30 dage</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fristen reduceres 5 dage, hvis ordregiver accepterer, at tilbud indgives via elektroniske midler. • Frist forlænges med 5 dage, hvis manglende fuld direkte elektronisk adgang til udbudsmaterialet (dog ikke vedrørende hasteproceduren). <p><u>Tilbudsfrist for ikkestatistiske ordregivere</u> 10 dage i særlige tilfælde</p>	<p><u>Frist for indledende tilbud</u> 10 dage</p> <p><u>Frist for efterfølgende og endeligt tilbud</u> Ordregiver skal fastsætte frister i henhold til § 92, stk. 1, 1. pkt.</p>	<p><u>Frist for indledende tilbud</u> 10 dage</p> <p><u>Ansøgningsfrist</u> 15 dage</p> <p><u>Tilbudsfrist</u> 10 dage</p>
Konkurrenrepræget dialog	<p><u>Ansøgningsfrist</u> 30 dage</p> <p>Ordregiver skal fastsætte frister i henhold til § 92, stk. 1, 1. pkt.</p>	<p><u>Frist for endeligt tilbud</u> Ordregiver skal fastsætte frister i henhold til § 92, stk. 1, 1. pkt.</p>	Ikke relevant
Innovationspartnerskab	<p><u>Ansøgningsfrist</u> 30 dage</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fristen reduceres 5 dage, hvis ordregiver accepterer, at tilbud indgives via elektroniske midler. • Frist forlænges med 5 dage, hvis manglende fuld direkte elektronisk adgang til udbudsmaterialet.³ <p><u>Tilbudsfrist for ikkestatistiske ordregivere</u> 10 dage i særlige tilfælde</p>	<p><u>Frist for indledende tilbud</u> 10 dage</p> <p><u>Frist for efterfølgende og endeligt tilbud</u> Ordregiver skal fastsætte frister i henhold til § 92, stk. 1, 1. pkt.</p>	Ikke relevant

¹ Dialogen kan finde sted i flere successive faser for at begrænse antallet af løsninger jf. § 67, stk. 2, nr. 1.

² Ordregiveren skal i forbindelse med fastsættelsen af frist for endeligt tilbud tage højde for, hvorvidt der er givet fuld og direkte adgang til udbudsmaterialet.

³ Ordregiver kan ved anvendelse af innovationspartnerskab ikke anvende hasteproceduren.

Bilag 3: Oversigt over direktivets implementering i udbudslovens bestemmelser

Artikel i direktivet	Bestemmelse i udbudsloven (hvis artiklen er implementeret i flere bestemmelser er i parantesen angivet, hvilken del af artiklen der implementeres)
1	
2	§ 11
3	§ 23, § 24, § 25
4	§ 6, § 7 (implementerer artikel 4, litra d)
5	§ 8 (implementerer artikel 5, stk. 9 og 10), § 28, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35, § 36, § 37
6	§ 6, § 7
7	§ 18
8	§ 19
9	§ 20
10	§ 21
11	§ 17
12	§ 12, § 13, § 14, § 15, § 16
13	§ 6, stk. 3
14	§ 27
15	§ 22
16	§ 26
17	§ 20 (implementerer artikel 17, stk. 1, litra b))
18	§ 2 (implementerer artikel 18, stk. 1)
19	§ 137
20	§ 53
21	§ 5
22	§ 192, stk. 1
23	§ 11, nr. 7
24	§ 4, § 11, nr. 18
25	§ 3
26	§ 54, § 60 (implementerer artikel 26, stk. 4, afsnit a og b), § 66 (implementerer artikel 26, stk. 4, afsnit a og b),
27	§ 55 (implementerer artikel 27, stk. 1, 1. afsnit), § 56 (implementerer artikel 27, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2-4)
28	§ 57 (implementerer artikel 28, stk. 1, 1. afsnit), § 58 (implementerer artikel 28, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2, 2. afsnit), § 59 (implementerer artikel 28, stk. 2, 2. afsnit og stk. 3-6),
29	§ 5 (implementerer artikel 29, stk. 5), § 61 (implementerer artikel 29, stk. 1, 4 og 6), § 62 (implementerer artikel 29, stk. 1, 4. afsnit), § 63 (implementerer artikel 29, stk. 2), § 64 (implementerer artikel 29, stk. 1, 4. afsnit), § 65 (implementerer artikel 29, stk. 3, 5 og 7)
30	§ 5 (implementerer artikel 30, stk. 3), § 67 (implementerer artikel 30, stk. 1 og 2), § 69 (implementerer artikel 30, stk. 3, 1. og 2. afsnit og stk. 5), § 70 (implementerer artikel 30, stk. 6), § 71 (implementerer artikel 30, stk. 7)
31	§ 5 (implementerer artikel 31, stk. 4 og 6), § 73 (implementerer artikel 31, stk. 1, stk. 2, 3. afsnit, stk. 5 og stk. 6, 3. afsnit), § 74 (implementerer artikel 31, stk. 1, 4. afsnit og stk. 6), § 75, § 76 (implementerer artikel 31, stk. 1, 4. afsnit og, stk. 2, 3 og 4), § 77 (imple-

	menterer artikel 31, stk. 2), § 78 (implementerer artikel 31, stk. 7)
32	§ 79 (implementerer artikel 32, stk. 2), § 80 (implementerer artikel 32, stk. 3), § 81 (implementerer artikel 32, stk. 4), § 82 (implementerer artikel 32, stk. 5)
33	§ 93 (implementerer artikel 33, stk. 1), § 94 (implementerer artikel 33, stk. 2), § 95 (implementerer artikel 33, stk. 3), § 96 (implementerer artikel 33, stk. 4), § 97 (implementerer artikel 33, stk. 4, litra a), § 98 (implementerer artikel 33, stk. 5)
34	§ 99 (implementerer artikel 34, stk. 1 og 2), § 100 (implementerer artikel 34, stk. 2, 4, 6 og 8), § 101 (implementerer artikel 34, stk. 4), § 102 (implementerer artikel 34, stk. 2 og 5), § 103 (implementerer artikel 34, stk. 2, 2. afsnit, litra b og stk. 6), § 104 (implementerer artikel 34, stk. 7), § 105 (implementerer artikel 34, stk. 4), § 106 (implementerer artikel 34, stk. 1, stk. 3 og stk. 9)
35	§ 107 (implementerer artikel 35, stk. 1 og 2), § 108 (implementerer artikel 35, stk. 3 og 5), § 109 (implementerer artikel 35, stk. 4), § 110 (implementerer artikel 35, stk. 5, 1. afsnit), § 111 (implementerer artikel 35, stk. 5 og 6), § 112 (implementerer artikel 35, stk. 7), § 113 (implementerer artikel 35, stk. 8, 1. afsnit, litra a)-c))
36	§ 114 (implementerer artikel 36, stk. 1, 4 og 6), § 115 (implementerer artikel 36, stk. 2), § 116 (implementerer artikel 36, stk. 4 og 5)
37	§ 117 (implementerer artikel 37, stk. 1, 1. afsnit), § 118 (implementerer artikel 37, stk. 1, 2. afsnit, 2. pkt. og stk. 3), § 119 (implementerer artikel 37, stk. 2), § 120 (implementerer artikel 37, stk. 4)
38	§ 121
39	§ 122 (implementerer artikel 39, stk. 2 og 3), § 123 (implementerer artikel 39, stk. 4, 1. afsnit), § 124 (implementerer artikel 39, stk. 5, 1. afsnit)
40	§ 38
41	§ 38, § 172, stk. 1, nr. 12
42	§ 39 (implementerer artikel 42, stk. 1), § 40 (implementerer artikel 42, stk. 3), § 41 (implementerer artikel 42, stk. 4), § 42 (implementerer artikel 42, stk. 5), § 43 (implementerer artikel 42, stk. 6)
43	§ 45
44	§ 46 (implementerer artikel 44, stk. 1, 1. og 2. afsnit), § 47 (implementerer artikel 44, stk. 2)
45	§ 49 (implementerer artikel 45, stk. 1), § 50 (implementerer artikel 45, stk. 2 og stk. 3, 1. afsnit), § 51 (implementerer artikel 45, stk. 3, 2. afsnit)
46	§ 48 (implementerer artikel 46, stk. 1-3)
47	§ 92 (implementerer artikel 47, stk. 1, 2 og 3)
48	§ 125 (implementerer artikel 48, stk. 1 og 2)
49	§ 126
50	§ 127 (implementerer artikel 50, stk. 1, stk. 2, 2. afsnit, stk. 3, 1. pkt. og stk. 4)
51	§ 125 (implementerer artikel 51, stk. 2), § 126 (implementerer artikel 51, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2), § 127 (implementerer artikel 51, stk. 2)
52	§ 128 (implementerer artikel 52, stk. 1 og 2) § 129 (implementerer artikel 52, stk. 3)
53	§ 130 (implementerer artikel 53, stk. 1), § 131, § 132 (implementerer artikel 53, stk. 2, 1. pkt.)
54	§ 58, stk. 5, § 63, stk. 2, § 68, stk. 2, § 74, stk. 3, § 130
55	§ 169, § 170 (implementerer artikel 55, stk. 3)

56	§ 157 (implementerer artikel 56, stk. 1, 2 og 3)
57	§ 133 (implementerer artikel 57, stk. 1, 2 og 3), § 134 (implementerer artikel 57, stk. 4, litra e), f) og h)), § 135 (implementerer artikel 57, stk. 4, litra a), b), c), d) g) og i)), § 136 (implementerer artikel 57, stk. 6 og stk. 7, 3. pkt.)
58	§ 138 (implementerer artikel 58, stk. 1 og stk. 5), § 139 (implementerer artikel 58, stk. 2), § 140 (implementerer artikel 58, stk. 3, 1., 2., 4. og 5. afsnit), § 141 (implementerer artikel 58, stk. 4, 1. afsnit)
59	§ 146 (implementerer artikel 59, stk. 1, 1. afsnit), § 148 (implementerer artikel 59, stk. 1, 5. afsnit), § 149 (implementerer artikel 59, stk. 4 og 5)
60	§ 150 (implementerer artikel 60, stk. 1), § 151 (implementerer artikel 60, stk. 2, 1. og 2. afsnit), § 152 (implementerer artikel 60, stk. 3), § 153 (implementerer artikel 60, stk. 4)
61	§ 150, stk. 3
62	§ 155 (implementerer artikel 62, stk. 1), § 156 (implementerer artikel 62, stk. 2)
63	§ 142 (implementerer artikel 63, stk. 1 og 2)
64	§ 154 (implementerer artikel 64, stk. 1)
65	§ 143
66	§ 144
67	§ 159 (implementerer artikel 67, stk. 1), § 160 (implementerer artikel 67, stk. 2), § 161 (implementerer artikel 67, stk. 3), § 162 (implementerer artikel 67, stk. 4), § 163 (implementerer artikel 67, stk. 5)
68	§ 164 (implementerer artikel 68, stk. 1), § 165 (implementerer artikel 68, stk. 2, 1. afsnit), § 166 (implementerer artikel 68, stk. 2, 2. afsnit og stk. 3)
69	§ 167
70	§ 174
71	§ 175 (implementerer artikel 71, stk. 2, 5 og 6)
72	§ 176 (implementerer artikel 72, stk. 4 og 5), § 177 (implementerer artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra a)), § 178 (implementerer artikel 72, stk. 2), § 179 (implementerer artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra b)), § 180 (implementerer artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra d)), § 181 (implementerer artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra c)), § 182 (implementerer artikel 72, stk. 3 og stk. 1, 2. afsnit)
73	§ 183
74	§ 184
75	§ 185 (implementerer artikel 75, stk. 1), § 187 (implementerer artikel 75, stk. 2)
76	§ 186
77	§ 188
78	§ 83
79	§ 84 (implementerer artikel 79, stk. 1), § 85 (implementerer artikel 79, stk. 2), § 86 (implementerer artikel 79, stk. 3)
80	§ 87
81	§ 88
82	§ 89, § 90, § 91
83	§ 173 (implementerer artikel 83, stk. 6)
84	§ 172

85	Artikel 85 vedrører medlemsstaternes beføjelser og er derfor ikke relevant at implementere i udbudsloven.
86	Artikel 86 vedrører medlemsstaternes beføjelser og er derfor ikke relevant at implementere i udbudsloven.
87	Artikel 87 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
88	Artikel 88 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
89	Artikel 89 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
90	Artikel 90 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
91	Artikel 91 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
92	Artikel 92 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
93	Artikel 93 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.
94	Artikel 94 relaterer sig til Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets beføjelser, og skal derfor ikke implementeres i dansk ret.

Andre love der gennemføres ved udbudsloven

Lov om Klagenævnet for Udbud § 3, stk. 1 og 2	§ 171
Afløser tilbudslovens bestemmelser om annonceringspligt	§ 191

Bilag 4: Oversigt over udbudslovens bestemmelser som er en implementering af direktivet

Bestemmelse i udbudsloven	Artikel i udbudsdirektivet
§ 1	-
§ 2	Artikel 18, stk. 1
§ 3	Artikel 25
§ 4	Artikel 24
§ 5	Artikel 21, artikel 29, stk. 5, artikel 30, stk. 3, og artikel 31, stk. 4 og 6.
§ 6	Artikel 4, 6 og 13.
§ 7	Artikel 4, litra d og artikel 6.
§ 8	Artikel 5, stk. 9 og 10
§ 9	-
§ 10	-
§ 11	Artikel 2, artikel 23, artikel 24
§ 12	Artikel 12
§ 13	Artikel 12
§ 14	Artikel 12
§ 15	Artikel 12
§ 16	Artikel 12
§ 17	Artikel 11
§ 18	Artikel 7
§ 19	Artikel 8
§ 20	Artikel 9, og artikel 17, stk. 1, litra b
§ 21	Artikel 10
§ 22	Artikel 15
§ 23	Artikel 3
§ 24	Artikel 3
§ 25	Artikel 3
§ 26	Artikel 16
§ 27	Artikel 14
§ 28	Artikel 5
§ 29	Artikel 5
§ 30	Artikel 5
§ 31	Artikel 5
§ 32	Artikel 5
§ 33	Artikel 5
§ 34	Artikel 5
§ 35	Artikel 5
§ 36	Artikel 5
§ 37	Artikel 5
§ 38	Artikel 40, og artikel 41
§ 39	Artikel 42, stk. 1
§ 40	Artikel 42, stk. 3
§ 41	Artikel 42, stk. 4
§ 42	Artikel 42, stk. 5
§ 43	Artikel 42, stk. 6
§ 44	-
§ 45	Artikel 43, stk. 1
§ 46	Artikel 44, stk. 1, 1. og 2. afsnit
§ 47	Artikel 44, stk. 2
§ 48	Artikel 46, stk. 1-3
§ 49	Artikel 45, stk. 1
§ 50	Artikel 45, stk. 2 og stk. 3, 1. afsnit

§ 51	Artikel 45, stk. 3, 2. afsnit
§ 52	-
§ 53	Artikel 20
§ 54	Artikel 26
§ 55	Artikel 27, stk. 1, 1. afsnit
§ 56	Artikel 27, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2 - 4
§ 57	Artikel 28, stk. 1, 1. afsnit
§ 58	Artikel 28, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2, 2. afsnit,
§ 59	Artikel 28, stk. 2, 2. afsnit og stk. 3-6
§ 60	Artikel 26, stk. 4, afsnit a og b
§ 61	Artikel 29, stk. 1, 4 og 6
§ 62, stk. 2	Artikel 29, stk. 1, 4. afsnit
§ 63	-
§ 64	Artikel 29, stk. 1, 4. afsnit
§ 65	Artikel 29, stk. 3, 5 og 7
§ 66	Artikel 26, stk. 4, afsnit a og b
§ 67	Artikel 30
§ 68	-
§ 69	Artikel 30, stk. 3, 1. og 2. afsnit og stk. 5
§ 70	Artikel 30, stk. 6
§ 71	Artikel 30, stk. 7
§ 72	
§ 73	Artikel 31, stk. 1, stk. 2, 3. afsnit og stk. 6, 3. afsnit
§ 74	Artikel 31, stk. 1, 4. afsnit og stk. 6
§ 75	-
§ 76	Artikel 31, stk. 1, 4. afsnit og stk. 2, 3 og 4
§ 77	Artikel 31, stk. 2
§ 78	Artikel 31, stk. 7
§ 79	Artikel 32, stk. 2
§ 80	Artikel 32, stk. 3
§ 81	Artikel 32, stk. 4
§ 82	Artikel 32, stk. 5
§ 83	Artikel 78
§ 84	Artikel 79, stk. 1
§ 85	Artikel 79, stk. 2
§ 86	Artikel 79, stk. 3
§ 87	Artikel 80
§ 88	Artikel 81
§ 89	Artikel 82
§ 90	Artikel 82
§ 91	Artikel 82
§ 92	Artikel 47, stk. 1-3
§ 93	Artikel 33, stk. 1
§ 94	Artikel 33, stk. 2
§ 95	Artikel 33, stk. 3
§ 96	Artikel 33, stk. 4
§ 97	Artikel 33, stk. 4, litra a
§ 98	Artikel 33, stk. 5
§ 99	Artikel 34, stk. 1 og stk. 2
§ 100	Artikel 34, stk. 2, 4, 6 og 8
§ 101	Artikel 34, stk. 4
§ 102	Artikel 34, stk. 2 og 5
§ 103	Artikel 34, stk. 2, 2 afsnit, litra b og artikel 34, stk. 6
§ 104	Artikel 34, stk. 7
§ 105	Artikel 34, stk. 4
§ 106	Artikel 34, stk. 1 og 9

§ 107	Artikel 35, stk. 1 og 2
§ 108	Artikel 35, stk. 3 og 5
§ 109	Artikel 35, stk. 4 samt bilag VI
§ 110	Artikel 35, stk. 5, 1. afsnit
§ 111	Artikel 35, stk. 5 og 6
§ 112	Artikel 37, stk. 7
§ 113	Artikel 35, stk. 8, 1. afsnit, litra a) – c)
§ 114	Artikel 36, stk. 1, 4 og 6
§ 115	Artikel 36, stk. 2
§ 116	Artikel 36, stk. 4 og 5
§ 117	Artikel 37, stk. 1, 1. afsnit
§ 118	Artikel 37, stk. 1, 2. afsnit, 2 pkt. og stk. 3
§ 119	Artikel 37, stk. 2
§ 120	Artikel 37, stk. 4
§ 121	Artikel 38
§ 122	Artikel 39, stk. 2 og 3
§ 123	Artikel 39, stk. 4, 1. afsnit
§ 124	Artikel 39, stk. 5, 1. afsnit
§ 125	Artikel 48, stk. 1 og 2, artikel 51, stk. 2
§ 126	Artikel 51, stk. 1, 2. afsnit og stk. 2
§ 127	Artikel 50, stk. 1, stk. 2, 2. afsnit, stk. 3, 1. pkt. og stk. 4, artikel 51, stk. 2
§ 128	Artikel 52, stk. 1 og 2
§ 129	Artikel 52, stk. 3
§ 130	Artikel 53, stk. 1
§ 131	Artikel 53
§ 132	Artikel 53, stk. 2, 1. pkt.
§ 133	Artikel 57, stk. 1, 2, og 3
§ 134	Artikel 57, stk. 4, litra e), f) og h)
§ 135	Artikel 57, stk. 4, litra a), b), c), d), g) og i)
§ 136	Artikel 57, stk. 6 og stk. 7, 3 pkt.
§ 137	Artikel 19
§ 138	Artikel 58, stk. 1
§ 139	Artikel 58, stk. 2
§ 140	Artikel 58, stk. 3, 1., 2., , 4., og 5. afsnit
§ 141	Artikel 58, stk. 4, 1. afsnit
§ 142	Artikel 63, stk. 1 og 2
§ 143	Artikel 65
§ 144	Artikel 66
§ 145	-
§ 146	Artikel 59, stk. 1, 1. afsnit
§ 147	-
§ 148	Artikel 59, stk. 1, 5. afsnit
§ 149	Artikel 59, stk. 4 og 5
§ 150	Artikel 60, stk. 1, artikel 61
§ 151	Artikel 60, stk. 2, 1. og 2. afsnit
§ 152	Artikel 60, stk. 3
§ 153	Artikel 60, stk. 4
§ 154	Artikel 64, stk. 1
§ 155	Artikel 62, stk. 1
§ 156	Artikel 62, stk. 2
§ 157	Artikel 56, stk. 1 og stk. 3
§ 158	-
§ 159	Artikel 67, stk. 1
§ 160	Artikel 67, stk. 2
§ 161	Artikel 67, stk. 3

---

§ 162	Artikel 67, stk. 4
§ 163	Artikel 67, stk. 5
§ 164	Artikel 68, stk. 1
§ 165	Artikel 68, stk. 2, 1. afsnit
§ 166	Artikel 68, stk. 2, 2. afsnit
§ 167	Artikel 69
§ 168	-
§ 169	Artikel 55
§ 170	Artikel 55, stk. 3
§ 171	-
§ 172	Artikel 84 og artikel 41
§ 173	Artikel 83, stk. 6
§ 174	Artikel 70
§ 175	Artikel 71, stk. 2, stk. 5 og stk. 6
§ 176	Artikel 72, stk. 4 og 5
§ 177	Artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra a
§ 178	Artikel 72, stk. 2
§ 179	Artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra b
§ 180	Artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra d
§ 181	Artikel 72, stk. 1, 1. afsnit, litra c
§ 182	Artikel 72, stk. 3 og stk. 1, 2. afsnit
§ 183	Artikel 73
§ 184	Artikel 74
§ 185	Artikel 75, stk. 1
§ 186	Artikel 76
§ 187	Artikel 75, stk. 2
§ 188	Artikel 77
§ 189	-
§ 190	-
§ 191	-
§ 192	Artikel 22
§ 193	-
§ 194	-
§ 195	-
§ 196	-
§ 197	-
§ 198	-
